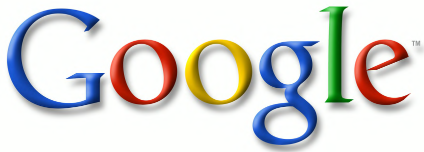

Shully
Gail

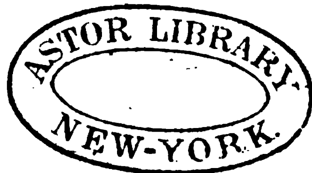
Historie af Danmark,

fra

Aar 804 til 941.

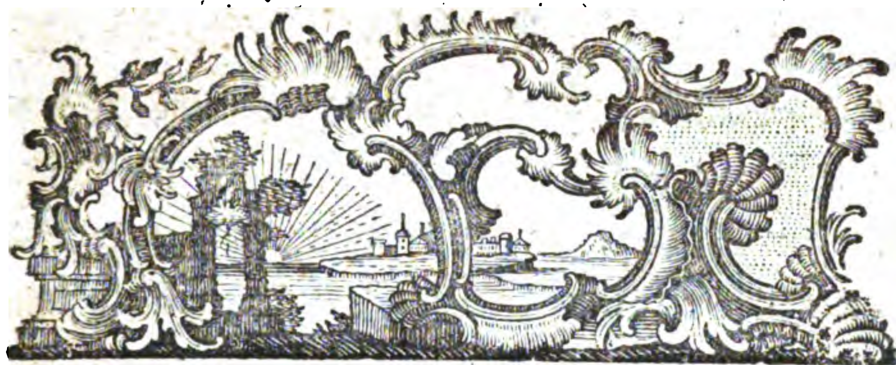
Ved

Peter Friderich Suhm.

II. Tome.

Kiøbenhavn.
Trykt med Brødrene Berlings Skrifter.
1784.

Fortale.

I det forrige Bind har jeg vist vort Folks Oprindelse, som taber sig i de ældste Tiders Mørke, vist dets ringe og afmægtige Begyndelse, vist, hvorledes de adskilte Landskaber, Skaane, Øerne, Jylland, ere blevne samlede til eet Rige, for atter mange Gange at adskilles; vist, hvorledes et raadt og uslebent Folk har efterhaanden begyndt at faae Sæder, og er med Tiden bleven skrækkeligt for sine Naboer. I denne viser jeg, hvorledes de Danske og Norske have, snart alene, snart tilhobe, giort Krigs- og Søe-Toge til Spanien, Italien, Frankerige, En-

gelland, Skotland, Irland, Frisland, Tydskland, ei at tale om Venden og det saa kaldte Austur-Veg, eller Landene Østen for Østerseen, hvorved de giorde sig frægtede af det gandske Europa, bragte deres Vaabens Ære paa den høieste Spidse, og stiftede Stater i Normandie, Ost-Angeln, Northumberland, paa Sudur-Øerne, Orkenøerne, og i Irland, Betan og Kinheim. Her har jeg og vist, hvorledes Christendommen begyndte efterhaanden at indtrænge i Norden, og at blødgiøre dets haarde Sæder, og endeligen hvorledes Gorm den Gamle samlede Danmark under eet Hoved, og Harald Harfager ligeledes Norge. Skade kun, at man har saa lidet om Danmarks indenlandske Handlinger og Bedrifter, imod det meget om de udenlandske; hvorimod det er herligt, at næsten alt dette sidste berettes af Frankiske og Engelske Skribenter, der enten have været jævngamle med Bedrifterne, eller dog ei levet meget længe efter; hvorvel man og derhos maae tilstaae, at det havde været at ønske, at vi havde havt indenlandske Skribenters Vidnesbyrd om disse store Tildragelser, thi da havde man vist faaet at see mange Ting i et an-

det Lys; noget af vore Fædres Grumhed havde maaskee forsvundet, og især havde de Danske og Normaner ei tabt saa mange Folk, som ofte foregives. Da den Chronologiske Orden synes mig at have store Fortrin, og best af alle at vise Tingenes Fremgang, saa haver jeg i denne Del, hvor jeg har kunnet med Vished følge den, udvalgt den; Ville nogle derfore snarere kalde mit Værk en Aarbog end en Historie, saa er det mig ikke imod. Forhen havde jeg vel tænkt at slutte dette Bind med Aar 900, men nu har jeg udført det til 941, baade fordi det ellers havde blevet for tyndt imod det foregaaende, saa og fordi Gorm, den sidste hedniske Konge i Danmark, døde i bemældte Aar 941. Til Læserens Efterretning vil jeg og mælde, at jeg nu haver udført den Danske Historie til Kong Erik Eiegods Død, Aar 1103; saa at Fortsættelsen vil ei mangle, om Gud sparer Liv og Hilsen.

Da Norge har nu i saa lang Tid havt fælles Konge med Danmark, saa tænker jeg ikke at nogen Læser vil fortryde paa, om jeg i denne Fortale giver Underretning om et be-

 sønderligt

sønderligt Gravstæd, som i disse sidste Aar er bleven opdaget i Numedalen, og hvormed saaledes er tilgaaen, og Anledningen til Opdagelsen været som følger: Hos Snorro i Harald Harfagers Saga c. 8. berettes, at de Brødre og Konger i Numedalen, Herlaug og Hrollaug, lode i 3 Aar arbeide paa en Høi af Sten, Kalk og Timmer, venteligen, som Schöning formener, fra den Tid af, de fornumme at Kong Harald agtede at undertvinge det Tronhiemske; maaskee tilligemed og efter Torfæi Mening i sin Norske Historie Part. 2. l. 1. c. 4. p. 8. i Hensigt, at den engang skulde blive deres fælles Grav-Høi; Saa snart de spurgde, at Harald vilde drage imod dem, lod Herlaug kiøre megen Kost og Drik til Høien, gik derpaa med 12 Mænd ind i den, og lod den siden kaste til, hvorimod Hrollaug drog til Kong Harald, blev hans Mand og Jarl. Schöning mener i sin Norske Historie, 2. Deel, p. 34-37, at dette har tildraget sig Aar 869, og vidner, at efter en Sagn blant Indvaanerne paa Øen Lekkøi skulle tvende Konger forhen have boet der, en Kiæmpe ved Navn Herlo ogsaa, hvilken lod sig giøre en

Jordhøi,

Jordhoi, hvorudi han forblev i 7 Aar, for at undgaae den Christne Religion. At Sagnen ikke i alt kommer overeens med Snorro, bør ingen forundre sig over, men meget snarere, at den saa meget stemmer overeens med ham i Henseende til saa gamle Handlinger. Da nu paa bemeldte Lekkoi i Neroe Præstegield udi Numedalen forefindes en meget stor Hoi, saa var den Salig Schöning altid af den Mening, at den var samme Hoi som Snorro omtaler. Fuld af denne Tanke formaaede han Hans Excellence General-Lieutenant von Krogh, General over det Nordenfieldske, en Mand nidkiær for Fædernelandets Ære, til at lade eftergrave der, hvilket beqvemmeligen kunde skee, saasom just det Nærøiske Compagnie havde sin Exerciceplads paa bemældte Øe. Denne Aftale skede 1775 kort førend Schönings Bortreise fra Tronhiem, for at begive sig til Kiøbenhavn, og antræde Geheime-Archivarii Æmbedet efter Salig Langebek. Aar 1778 skede derpaa den første Gravning, efterat Exercicen var forbi, og fandtes Soldaterne imod en Beværtning villige, ja begiærlige dertil, da Nordmanden elsker sit

Fæder-

Fæderneland og dets Oldsager. Efterat have igiennemgravet endel Lag af Sand og Kul-Støv, traf man paa Forraads-Kammeret, bemærket i Tegningen med ii. Der fandtes en utrolig Mængde Ben af adskillig Slags Kreature, saa og Bielker, der vare anbragte for at bære den store oven paa liggende Tyngde; ligeledes en Del Jernbolte af besonderlig Dannelse, slagne ind i Bielkerne, saa og et Stykke af et Fad, hvilket tilligemed Bolterne blev nedsendt til Salig Justiceraad Schöning. Denne Gravning skede med Tilladelse af Grundeieren den yngre Hr. Sverdrup, som siden 1780 lod ved sine egne Bønder under Opsigt af Lieutenant Sommerschild videre eftergrave, da Gravningen efterblev 1779 efter hans Begiæring, fordi den fine Sand og Kul-Støv var ved Vinden blevenført ud over hans beste Enge, og om denne Gravning følger Sommerschilds egen Forklaring, hvoraf man maae slutte, at den ulykkelige Herlaug har tilsidst af Hunger og Fortvilelse dræbt sig selv, thi den megen Fætalie, han lod føre did, bringer mig paa den Tanke, at han ei har villet, som Torfæus mener, ofre sig til Odin, men

tænkt

tænkt at gaae ud af Hoien igien, naar Harald var borte; men da Harald rimeligen har opholdt sig længre i Numedalen, end man ventede, og Fætalien gik til Grunde, saa har han greben til ovenmældte Beslutning. Da man udi Hoien ikkun fandt tvende Menneske-Hoveder, saafremt den i denne Henseende er bleven noie nok randsaget overalt, saa maae Snorro have feilet i den Omstændighed, at han tog 12 Mænd med sig ind i den. Som nu Schöning døde i sidstnævnte Aar 1780, saa har det Høikongelige Norske Selskab overdraget mig at beskrive dette, som saa herligen stadfæster Snorro's Troværdighed, da det ikke passer sig i deres Selskabs Skrifter, og udi en for sig trykt Beskrivelse vilde snart tabe sig. Sommerschilds Beskrivelse, hvortil jeg haver føiet hans Tegning, lyder som følger: „Forklaring over hoslagde Tegning af en Kiæmpe-Hoi, beliggende paa Lækøen i Nummedalen og Nærøe Præstegiæld, hvor blev gravet den 26de Junii 1780. Fig. I. Lit. a, a, a, a, forestiller Hoien, hvis Diameter er omtrent 100 Alen og perpendiculær Hoide 10 a 12 Alen; Den er ganske indfalden i Midten ved

b, c, men meest ved d. De ældste Bønder paa Gaarden Skei, hvor Høien er beliggende, sige, at den er mærkelig synken i deres Tid. En Bonde ved Navn Ole Giertsen, som er fød og nu boer paa Stedet, siger, at han for over 20 Aar siden med nogle andre har graved ved d, hvor da var et dybt Hul (maaskee et Luftrør) og der fundet en Ring af Messing, som af en Kiedel, meget udgravered, hvoraf han med de andre lod sig støbe Skoespender. Lit. e, e, e, e, viser, hvor vidt denne Gang blev graved, og fandtes strax under Jordskorpen et Lag fiinstødt Kull en Fierdedeel Alen dybt, hvornæst man traf paa et Strøg Sand, derunder atter Kull og Skiælsand; hvornæst man 3de Alen dybt fandt Jorden brunn af Farve og fuld af forrustede Jernsøm og Nettnagler; her stødte man tillige paa Lit. h, h, h, en Muur af runde Kampesteen, noget nedfalden til begge Sider, som ved Eftersøgning fandtes at strække sig til begge Sider af k, k, (der formodentlig gik den hele Høi rundt om). Endelig da der var graved i alt en 6 Alen dybt, fandtes ved Lit. g, tæt ved Muren, under en flad Stenhylde, der syntes som

ned-

nedvæltid, først Hovedskalden af et Menneske, med Skulderbladene, Axle- og Arme-Benene, derunder Ryg- og Ribbenene, tilsidst Laar- og Lægbenene, hvilke sidste laae som fra Vest til Øst. I samme Linie og Dybhede fandtes tillige et Stykke af et Jern-Sværd meget forrusted, 1 Alen langt og 2 Tommer bredt, hvoraf Spidsen vendte mod Muren h, ved Siden af ovenmeldte Benrad, og sydligere fandtes nok en Hovedskald, samt nogle andre Ben, især et Skulderblad, men noget mindre af Størrelse end de andre. Det lader som et Menneske havde siddet hældende sig til Müren og den flade Sten, siden Benene fandtes just i ovenmeldte Orden, ja maaskee ladet sig falde over sit Sværd. Lit. i, i, viser, hvor der for 2de Aar tilforn blev ogsaa graved noget, og fandtes ved f, en stor Mængde Ben af Fæ, saasom Faar og Svin ꝛc., samt forraadnede Biælker med Jernbolter i. Ligesom ogsaa nu fandtes nogle. Lit. l, l, en lang Fordybning, hvor maaskee en Indgang har været. Lit. m, en smal Sten 3 Alen lang over Jorden, som dog nok er sat derhen i senere Tider. Fig. II. viser Høiens Udseende fra Søndre Side. Det er

meget

meget troeligt, at den har været huul, siden den er saa stærk indfalden i Midten; den prikkede Linie viser omtrent dens første Udseende. Desuden var ingen Sand mellem Stenene under den flade Sten, men derimod ligesom belagt med en Slags Skimmel af Fugtighed. Formodentlig har den Mængde af Jernsom været til at fatte Bretter sammen med til Tag. Den mellemste Muur synes nødvendig til at lægge Biælker paa; thi det var ellers bleven for langt fra den ene Side til den anden, som er en Snees Alen, og kunde umuelig bære saadan Mængde Jord. — Saa vidt Peter Henrich Sommerschilds Beretning.

(b) Hans rette Nordiske Navn har nok været Gudrod.

R VAIDGHE

Sigurd Snogö

I	I	I	
Hakon nævnes 810. p. 22.	Angantyr nævnes 810. p. 22.	Regnald, † 808. p. 12.	Hemn p.2

Regnar Lodbroc var hel ung da Faderen døde p... ning Svanlog. 2. Dr. Ratha fra Sverrige, m

I	I	I	I	
Rathbart, p. 123.	Dunvat p. 123.	Biörn Jernside nævnes 842. p. 121. kriger i Frankerige Aar 855. p. 203. forlader Frankerige, og begiver sig til Frisland 859, derfra til Engelland p. 224. Hans Kone voldtages af den Northumbriske K. Osbert 867. p. 264. 269. levede endda 874. og stred mod Skoterne p. 309. omkom 878 i Engelland p. 328.	Sigurd, Sigefred, p. 122. 251. stred i Aqvitanien 865. p. 258. Konge med sin Broder Halfdan i Sønd. Jylland 872. p. 296. udjages af Eric 3. og siden Søkonge 876. p. 314. kriger i Frankerige 881. p. 352. beleirer Paris 886. p. 384. Omkommer i Betau 887. p. 397.	Halfdan ger i Sk p. 263. K Jyll. med Sigefred 296. for og kom i gelland 8 indtog N land og r fra 875. Deeler L sin Krig pag. 32 i Engell p. 330.

Halfdan, strider om det Northumbriske Rige med 905. p. 473. † 911. p. 485.

I

Gorm, fød 846. p. 166. Hans Regimentes Begynde Faderens Død, blev 854 Konge i Leire under Gor Formynderskab p. 102. kriger i ...

og ... ons ... be 2. † p. ... 5. ... sd

2

Hardeknud, f. 802. † 2. p. 1. regierede i Siælland under Formyndere, skulde være Overkonge af gandske Danmark, men havde lidet at sige. † 851. p. 165. 1. Dronning Kara, den norske Hördrs Dotter p. 165. 2. Dr. Goldesbourgh, Dotter af Ethelbright, Jarl i Norfolk. p. 166.

n Slave af Lod...

...økonge.

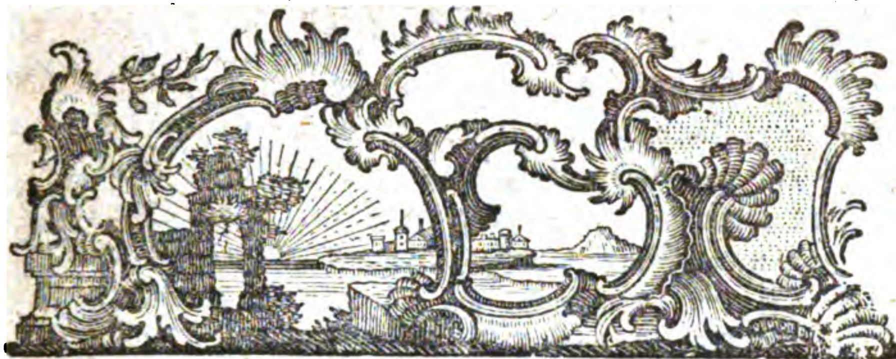
...l, † 825.

... 850.

... Upsal, forlod ... Konge i Leire, ... Lille. p. 223.

A... gard, ...igfred ...iger i ...ustur... ...g pag. ...62. ...avde et ...det Ri... ...i Jyl... ...nd p. ...10. † ...91. p. ...21.	Helge p. 223. † 891. p. 421

...ganske Jylland ... † 924. p. 539.

GODEFRID,

35 Konge i Leire.

Tilstanden i Danmark var efter Kong Sivards Død denne. Hans Søn Hardeknud (a) var kun eet Aar gammel da Faderen døde, og som han var for ung til at regiere, saa blev hans Farbroder Godefrid (b) beskikket til Formynder, Godefrid's Aar 803.

A i hvilken

(a) Svend Aagesen c. 2. p. 48. hos Langebec T. 1. fortæller, at han har faaet det Navn Knud af den Knude hans Moder havde paa sit Bælte, thi da Faderen havde Omgang med hende, og hun spurgde hvad Navn deres Afkom skulde bære, svarede han, at hun efter Fødselen skulde erindre sit Bælte. Men Harde eller Horde er han bleven kaldet, fordi han føddes i Har-Syssel udi Jylland, see Oluf Tryggvesöns Saga Part. 1. p. 72. Sveno Aggonis ap. Lang. T. 1. p. 55. t. 5. not. p. Grammius in Meursium col. 127. not. a.

(b) Hans rette Nordiske Navn har nok været Gudrod.

Godefrid, Aar 803. i hvilken Egenskab han havde at befale over det gandske Dannemark, og derfor intet Under, at han saae sig siden i Stand til at byde den mægtige Keiser Carl Spidsen, allerheldst de Danske desuden eiede anseelige Lande i Norge, og den Svenske Kong Eric, en Søn af Godefrids Broder Biörn Jernside, altid ogsaa var til rede med Hielp, saa at man derfor kan ansee de Krige Godefrid førte imod Carl, som det forbundne Nordens Krige. Dog regierede Godefrid ei eene i Dannemark, nei der vare og andre, hvorvel Under-Konger, hvoraf Gorm i Omungær-Syssel udi Jylland, var en af de mægtigste, saa og Hemming og Sivard Brødre, og Sivard Snogöies Sønner med en anden Dronning, han havde havt førend Blæja, Hordeknuds Moder. De synes at have regieret i Sielland og Skaane. Harald Klak og Ring, Halfdans Sønner, synes og at have havt smaae Riger i Jylland noget efter denne Tid; vidst er det, at de nogle Aar efter viste sig der med megen Vælde. Førend jeg omtaler Godefrids Bedrifter, vil jeg først handle noget om Gorm, og udsøge af Saxonis fabelagtige Beretninger om ham det, som synes rimeligst. Denne Herre var mægtig, regierede længe, og var meget god og kierlig imod sine Mænd (a). Efter Godefrids Død opfostrede han Hordeknud, hvorfore denne siden af Taknemmelighed opkaldte sin Søn efter ham. Gorm var en fredelig Herre; vel flakkede han meget om til Søes, dog ei saa meget af Begierlighed efter Bytte, som for at opfinde nye Lande, og fornemmeligen at randsage de Egne, hvor Joternes gamle Guder Geruth, Gudmund, Ugartiloke efter Sagn boede. Dette viser, at den gamle Jotiske Lære haver endnu for endeel gieldet udi Jylland. Bemeldte Guders

Boeliger

(a) Det er at sige hans Hof-Folk, og de som vare om ham, hvoraf just ikke følger at han var god imod alle sine Undersaatter.

Boeliger sattes ved den hvide Søe, da Gandvig kaldet, og ved Iishavet udi Biarmeland, Judhorsky, og Petzora. Til saa lang en Reise lod Gorm udruste trende Skibe, hvert besat med hundrede Mand, af stærk Bygning, tæt beslagne med Nagler, og overtrakte med Oxehuder, for desbedre at imodstaae det store Hav, man skulde overfare. De bleve og vel udrustede med megen Proviant. Alt dette giorde han efter Raad af Thorkel Adelfar, som før havde giort Seiladsen til Geruths Bolig, hvor Rygtet sagde at en utrolig Rigdom laae forvaret, hvilken vel ogsaa haver fyret den unge Gorm an, saavelsom hans 300 Mænd, der giorde Løfte at følge Kongen i al Fare. Hvorom alting er, saa gik Seiladsen lykkeligen for sig indtil det Norske Helgeland, der finge de Modbør, og dreve hid og did, saa at Provianten gik til Grunde, og de siden maatte lade sig nøie med lidet Grød. Endeligen komme de til et klippefuldt Land, som de toge Kiending af ved at lade en gaae op i Masten. Hungeren drev dem der til imod Thorkels Raad, at slagte Qvæg, som gik og græssede; thi Thorkel sagde, at det tilhørte Guderne eller Landvætterne, som raadde for Landet. Til Straf maatte de skræmte af Guderne, eller maaskee rettere af deres egen Indbildning, efter Lodkastning (a) afgive trende Mænd. Derfra seilte de til det længst bortliggende Biarmeland (b), et kaaldt og med Snee bedækket Land, fuldt af u- | Godefrid. Aar 803.

A 2 vei-

(a) Meginhardus de S. Alexandro hos Langebec T. 2. p. 40. handler om, hvorledes Saxerne ved en frugtbærende Gren udforskede Oraklet, og paa saadanne og flere Maader finder jeg at vore Fædre gemeenligen forespurgde sig, thi ved Lodkastning maae man sielden hos vore Gamle tænke paa virkelige Lodder.

(b) I dette Land regierede en Kong Harek, langt hen i det 9 Seculo. See Halfdan Eisten Sons Saga p. 527. 528. 536. 537. iblant Arnæ Mss. n. 340.,

Godefrid, Aar 803.

veisomme Skove, og ubekiendte Dyr, et Land, der bar ikke Korn, men som havde utallige Floder, hvorudi vare mange Vandfald. Thorkel lod Skibene trække paa Land, og gav sig i Samtale med Godmund, Geruths Broder, da de andre ei forstode hans Sprog. Her bleve de fristede til Wellyst ved kostelig Mad og Drikke, og ved Godmunds smukke Døttre, dog lode ikkun fire sig bedaare og bleve der tilbage. Derfor viste Godmund dem Veien til Geruths Bolig udi Jotunheim, som det synes, hvor de af Gierrighed lode sig forføre til at ville borttage af de der bevarede Rigdomme, hvorover de geraadede i Strid med Landets Indvaanere, som faldt saaledes ud, at ikkun tyve komme derfra med Livet, reddede ved deres Erfarenhed i at skyde med Bue. Disse droge tilbage over Dwina-Floden, hvilket viser at Seiladsen gik til Jotunheim og Biarmeland, og ankomme igien hos Godmund, hvor Bugge, der tilligemed Broder, var den tappersie i dette Selskab, blev saa indtaget af Kierlighed til en af Godmunds Døttre, at han besluttede, at forblive der i Landet, dog, som han vilde til Vogns følge Kongen over et Vandstæd, satte han Livet til. Paa Hiemveien havde de først god Bør, men finge siden Uveir, og plagedes af Hunger, hvorover de paakaldte adskillige Guddomme, men Kongen giorde Løfter og Offer til Ugarthiloke, og tilskrev ham sin Frelse. Reddet fra denne farlige Søereise, slog han sig til Rolighed, og hentede sig en Brud fra Sverrige, maaskee en Dotter af Biörn Jernside, og har da formodentligen det Svogerskab virket hans Tilbøielighed til det regierende Danske Kongehuus. Udi sin høie Alder fik han Lyst til at vide, hvor Udainsakur, eller de Lyksalige efter Døden, deres

n. 340., 4to, hvilken er meget fuldstændigere end den hos Biörner trykte Saga.

deres Boelig egentligen laae. Atter maatte den troe Thorkel til denne Reise, og fare til Ugarthilok i Petzora, for at udforske dette. Nødig vilde han hertil, thi han kiendte Faren, men misundelige Hofmænd, som gierne saae at han omkom i den, sagde at ingen var beqvemmere end han, til at traadse den. Han gav da sit Minde, men udvalgte dem til sine Følgesvenne; og de maatte følge med, hvor meget de end søgte at snoe sig derfra. Thorkel udrustede da et Skib ligesom de forrige. Saxo fortæller derpaa en Hoben fabelagtige Tildragelser; lader Thorkel komme til Ugarthilok, og hans hele Selskab, paa fem nær, sætte Livet til. Efter lang Omslakken landede han endeligen i Tydskland, hvor han antog den Christne Troe, og lod sig døbe. Derfra kom han, og twende overblevne af Selskabet, hiem, hvor Kongen vilde, efter hans Misunderes Raad, lade ham dræbe om Natten, men han undgik ogsaa denne Fare, og som han derpaa foreholdt Kongen hans Utaknemmelighed, og beskrev Styggheden af hans Gud Ugarthiloke, døde Kongen af Skræk og Harme (1). Hvad der videre er at sige om denne Konge giemmer jeg til bedre frem. Godefrid, Aar 803.

Nu vende vi os til Godefrid igien, og maae man da ei lade Keiser Carl af Sigte, thi det fornemste man veed om Godefrid, bestaaer i hans Handeler og Krige med ham. Carl havde nu saa

 længe

(1) Min T. 3. p. 218. 298 — 304. T. 8. p. 536 — 542. 689. 430. 522. T. 9. Tavle 92. Oluf Tryggvesöns Saga Part. 1. c. 70. p. 70. Saxo l. 8. p. 160 — 166. Islandske Annaler Mss. n. 417. p. 75. Wilhelm af Malmesbury hos Bouquet T. 10. p. 245. fortæller ligesaa utrolige Ting om Gerbert, og som ligner meget det Saxo beretter om Gorm og Thorkil. Schuback de Saxonum Transportatione sub Carolo Magno. Gottingæ, 4to 1748 sub præsidio J. D. Köeleri.

Godefrid, længe bekriget Saxerne, at han kiædedes derved, og besluttede at
Aar 803. giøre Ende paa Krigen. Om Sommeren gik han derfor ind i
Aar 804. deres Land, og lod 10000 af dem Mænd, Koner og Børn forflytte fra de Egne Norden for Elven, og fra Wigmodia i det nu værende Bremiske, til Frankerige, og Tydskland, hvor man længe efter har fundet deres Spor i Flandern og i Frankenland mellem Main og Radentz (a); og disse Nordalbingers Land gav han derpaa til Obotriterne, ved hvilken Leilighed det kommer mig rimeligt for, at Venderne have faaet fuldkommen fast Fod i Vagerland, hvorvel mange af dem have dog forhen boet der, og da er det vel og skeet at Carl haver sat Zwentina Floden til Grændse mellem Nordalbinger og Slaver eller Vender. Vel sandt, at de Vender der kaldtes egentligen Vagri, og at Landet har faaet Navn efter dem, men i de ældre Tider have saavel Vagri, som Polabi i det Lauenborgske, venteligen kun været Grene af Obotriterne, thi man finder disse tvende Folk først nævnte i senere Tider. Spørgsmaal og, om ei Vender ere da for første Gang komne til at boe i det Lüneborgske, thi efter nogle Skribenter har Carl da ladet bortføre Saxer fra Elvens begge Sider, og nævnes foruden Wigmodia, ogsaa Hostingov og Rosogov, som maaskee begge have ligget i det Lüneborgske. Ja Forflyttelsen har endog strakt sig langt sønder paa, thi nogle ere blevne flyttede fra Marstheim ei langt fra Byen Hameln. Flytningen er ikke heller skeet med nok Overlæg, thi man finder at troe Undersaatter og Christne ere blevne bortflyttede. Paa dette Tog holdt Carl en almindelig Rigsforsamling ved Lippefloden, saavel af frankiske som saxiske Stænder, og lod der nogle saxiske Herrer straffe paa Livet, som Stiftere af Urolighederne.

(a) Nu Rednitz, som har sit Udspring i Fyrstendømmet Anspach, og falder i det Bambergske udi Maynen.

derne. Dette Feldttog giorde Ende paa den langvarige Saxiske Krig, thi nu blev i Carls Pallads Salz (a), ved Sale-Flod Forlig sluttet imellem begge Folk; til hvilket at slutte al den Saxiske Adel indfandt sig, og bleve Vilkaarene disse, at begge Folk skulde herefter regieres af fælleds Konge, og ved Eenighed og Forbund ansees for eet Folk, dog saaledes, at Saxerne skulde beholde deres Frihed og egne Love, møde paa Rigsdagene, have Sæde og Stemme der, og være lige med Frankerne i alle Ting; dog maatte de ingen særdeles politiske Sammenkomster holde uden Regentens Tilladelse, og bleve dem og af Keiser Carl beskikkede Dommere og Legater, som skulde dømme dem efter deres egne Love. Men den Christne Lære maatte de alle love at antage, saa at den allene skulde gielde i Saxen; Tiende skulde de give, og i alle Ting være Bispen og Clerisiet lydige; hvorimod de bleve befriede for al Skat og Paalæg til de Frankiske Konger, hvilket Bolten uden Tvivl retteligen forklarer, at bør forstaaes saaledes, at de ei skulde give anden Skat til Kongerne, end den Frankerne selv gave. Saaledes bragte Carl den Store denne vanskelige og langvarige 33 Aars Krig lykkeligen til Ende, deels ved Magt, deels ved List, Overtalelser og Foræringer, hvorved han satte sine Grændser i Sikkerhed, erholdt en anseelig Tilvext af Magt, og fik en mægtigVærn for sig imod de Danske, imellem hvilke og Saxerne Eideren giorde Skilsmisse, og som Saxerne nu vare Carls Undersaatter, saa var Carl derved blevet en farlig Naboe for de Danske, hvorover ogsaa Krig inden faie Tid opvaktes imellem dem. Ovenmeldte Carls Indfald i Saxen forurolige de vor Godefrid meget, heldst Nordalbingiens Undertvingelse, baade

Godefrid, Aar 803.

(a) Det nemlig som ligger i Frankenland, see Eccardi Francia orientalis T. 1. p. 741. 752. Denne Sale falder i Mayn Floden.

Godefrid, Aar 804. de fordi han derved fik den mægtige Carl til Naboe, saa og fordi han mente, at de Danske havde selv Rettighed til bemeldte Land. Herved bevæget, kom han med alt sit Rytterie til Byen Slesvig, som de Tiders Skribenter kalde Sliesdorp, og lod Krigshæren bedække af sin Flode. Hans Tanke var selv at tale med Keiseren, og havde han givet Løfte herpaa, men efter nøiere Overlæg med sine Mænd, lod han alting afhandle ved Gesandter, thi Keiseren opholdt sig ikke langt derfra, sønden for Elven paa en Plads, da kaldet Holdunsted, nu Hollenstedt Sogn i Fyrstendømmet Lüneborg. Keiseren sendte og et Gesandskab til ham, angaaende Overløberes Tilbagegivelse, og kom midt i September tilbage til Cöln. Hvad der er bleven udrettet ved disse Gesandter, have de Tiders tørre og uoplyste Aarbøger ei mældet os, men da Freden dog vedvarede i fire Aar efter denne Tid imellem Godefrid og Keiseren, saa kan man heraf slutte, at alting er bleven afgiort paa en fredelig og venlig Maade. Mærkeligen sige de ellers, at Slesvig laae paa Grændserne af det Danske Rige og af de Tydske Folk eller Saxer, thi det viser, at de egentlige Grændser imellem Danmark og Tydskland have fra ældgamle Tider omtrent været de samme, som nu. Paa dette Tog beskikkede Carl, Trasico til Obotriternes Fyrste, og kom denne til ham i hans Leir, og bragte ham anseelige Foræringer. Den 9de Januarii gav Carl Stiftet Osnabrück et Privilegium, hvilket viser dette Stifts Ældes Virkelighed (2).

Men

(2) Langebec T. 1. p. 496. 497. Annales Loiseliani ap. Duchesnium T. 2. p. 43. 724. 252. T. 3. p. 148. 290. Chr. S. Galli apud Bouqvetum T. 6. p. 31. Ado Viennensis ib. p. 321. Bunaus teutsche R. Hist. T. 2. p. 569. 570. Sigebertus Gemblacensis ap. Pistorium T. 1.

Men endskiønt der altsaa efter al Rimelighed er enten bleven sluttet Fred imellem Carl og Godefrid, eller dog været en Art af stiltiende Fred og Stilstand, saa var den dog meget utryg, hvilket man kan see deraf, at Carl i et af sine Capitularer tilstæder ei sine Kiøbmænd at gaae længere nord i Saxen end til Bardevik, og altsaa ingenlunde tillader dem at gaae over Elven, venteligen af Frygt, ei alene for Nordalbinger, men og for Danske. Imidlertid var der dog en Slags Fred, som sees deraf, at Keiseren var Aaret efter Saxens Undertvingelse i Frankerige, og havde med Huner og Bøhmer at bestille (3), ligesom næstfølgende Aar med de Vender, kaldte Sorber eller Soraber, som boede i Lausnitz, og strakte sig ind i Thur- og Saalkredsen. For at holde dem i Ave bleve tvende Fæstninger ved Elven og ved Sale anlagde. Et lykkeligt Tog skeede ogsaa til Bøhmen (4). Godefrid. Aar 805. Aar 806.

Men

T. I. p. 558. Doccumenta p. 3. 4. ad calcem Mösers Osnabr. Ges. T. I. Sigebert siger at Godefrid bad Keiseren om Fred. Nu er vel hans Krønike skrevet 300 Aar efter disse Tider, imidlertid er det rimeligt, hvad den beretter, thi Godefrid har venteligen den Gang endda ei seet sig i Stand til at modstaae Keiseren, og derfor opsat Krigen til fire Aar efter. Bolten i Dithm. Ges. T. I. p. 224. vil, at ved Holdunsted skal forstaaes Hollingstedt ved Slesvig, men det kan aldrig bevises, at Carl den Store er selv kommet over Elven, end sige saa langt Nord. Stade, hvor Helgo efter Saxo p. 28., holdt en Strid, vil han og p. 225 giøre til dette Hollingstedt, men jeg drister mig ikke til at forandre gamle, bekiendte og passelige Navne imod Skribenters udtrykkelige Vidnesbyrd, blot efter en Gietning.

(3) Baluzii Capitularia T. I. col. 425. 431. 755. Bunaus T. R. H. T. 2. p. 570 — 572.

(4) Bunaus T. R. H. T. 2. p. 580.

Godefrid, Aar 807. Men at Keiseren dog i disse Aar har havt sine Øine henvendt til Danmark, hvorfra Godefrids krigerske Aand kunde lade ham befrygte alting, kan man slutte deraf, at Aar 807 underkastede Halfdan Borcars Søn sig ham, med et stort Tal Folk, og indgik et fast og varigt Forbund. Denne Halfdan synes fra det første af, at have havt et Rige i Skaane, men besad venteligen nu et i Jylland, baade fordi man finder at hans Sønner siden regierede der, saa og fordi det er rimeligere, at en, der opholdt sig i Jylland, gav sig under Keiseren, end en, der boede i Skaane, thi i det første Land kunde han snarere vente sig Hielp fra Keiseren. Hvorom alting er, saa kunde det ei andet end høiligen fortryde Godefrid, at en af hans ypperste Herrer blev en anden Regents Mand, og som han imedens havde bestyrket sig, venteligen i Sverrig og Norge, og havde en Flode af 300 Holker (a) i Søen, saa brød det Aaret efter ud til aabenbare Fiendtlighed imellem ham og Keiseren. Rimeligen kommer det mig for, at det Drab, som skede ved Lüneborg paa den Obotritiske Fyrste Willan, da han vilde reise til Keiseren, venteligen for at give ham Underretning om Sagernes Tilstand, har været en Frugt af det Uvenskab imellem Carl og Godefrid, thi denne sidste kunde ei ansee med ligegyldige Øine, at Wagerland, hvorpaa de Danske havde fra gammel Tid en Art af Paastand, var af Keiseren overdragen til de Vendiske Obotriter. Det Tog, som de Danske i samme Aar giorde med 50 Skibe og en anseelig Hær til Irland er nok ogsaa uden Tvil skeet ved en af Godefrids Floder. De giorde Landgang i det Grevedømme

Ro-

(a) Holk betyder i Almindelighed et udhulet Træe, hvilket viser Skibsbygningskonstens ringe Begyndelse, hvorvel Skibene her i Norden vare da allerede længe vegne fra denne første Eenfoldighed. Hulc forekommer ogsaa som et Slags Skibe hos Angel-Saxerne. See Ihre i Gloss. v. Holk.

, Konge i Leire, †750.

2. Regnar Vaidghe, Konge i Leire, †794.

Ring, en liden Konge i
p. 2. Over-Konge i
p. 24. † 812. p. 25.

Rorue, Reric, Röric, d
havde til Lehn Dorstad
ften Aar 850. p. 163
Del af Frisland 855.
til Danmark 857, og
med Friser i det Land
land, kaldet mindre Fris
p. 212.

Rorie eiede Dorstad og
Danmark ved 862. p.
p. 242. Udjaget 867.
Forbund med Franker
faaer sine Lande igien
levede endda 872. p. 29
Tydske Ludvigs Mænd

ed, sin Broders
Regent i Jyl
812. p. 25. 813.
† 814. p. 30.

eau Anonyma,
stod gift med
alf- Gorm,
and p. 435.

el Hærkonge, kri
Engelland 867.
8. dræbt i Fran
e 889. p. 409.

Hemming nævnes ved 811, 812. p. 26. blev Christen, og † paa Walchern 837. p. 84.

Harald flyer til Kong Ludvig 852, døbes, dræbes mange Aar efter i Nordalbingien, p. 175.

Godefred kriger i Frankerige 880. p. 342. 343. Aar 881. p. 352. Forlehnes af Keiser Carl med Frisland 882, gift med Gisla, Lotharii Dotter, p. 358, dræbt 885. p. 379.

Anonymi levede i Frankerige 893. p. 380.

Reinhild, gift med Grev Theoderic, p. 484.

Mathildis, gift 909 med Hertug Henric i Saxen p. 484, siden Konge i Tydskland med Tilnavn Fuglefænger.

Konge i Ost-Angeln efter Gorm 890. p. 414. Indtager Tours 903. p. 469. † 905. p. 472.

d en Norsk fra Møre, p. 473.

ln p. 473. 476. Kriger i Irland 908. p. 482. Flygter for Ed-
Konge igien i Ost-Angeln 921. p. 525. Ægter Harald Klaks
24. p. 537. Er i det store Slag ved Brunaborg 937. p. 583.
ndser, Knud og Harald, p. 585. Omkommer i Frankerige 939. p. 593.

Roscommon udi det Landskab Connaught, og plyndrede det. Og denne Flode er det uden Tvil, som Friserne skal have frygtet for, og af hvilken maaskee ogsaa i September fem Skibe komme til Frisland, der løbe op i Emsen, og borttoge 3 Skibe ladde med Malt og Rug, og plyndrede omkring i Landet, hvorover de af Stavorn og Ezons Stad rustede Skibe ud imod dem, hvorpaa de seilede hiem, men komme om tre Uger igien, løbe op ad Vlie, og opbrændte de tvende Landsbyer Dikshorne, og Westerwierum (5). Godefrid, Aar 807.

Ved saadanne og flere, nu ubekiendte, Søetoge og Streiferier giorde Godefrid sine Folk skikkede til større Foretagender. I Forbund nemlig med Wilzer, det mægtige Vendiske Folk, som beboede fornemmeligen For-Pommern, og hvilket vilde hævne gammelt Fiendskab paa Obotriterne, og maaskee ogsaa i Forbund med Svenske, bekrigede han Obotriterne, som stode i Forbund med Keiser Carl, og i visse Maader under ham. Og haver Godefrid maaskee giort Paastand paa deres Land, som endel af det Venden, hans Broder Hvidserk havde besiddet. Godefrid giorde Landgang hos dem, og laae nogle Dage leiret ved Strandbredden. Tvende Obotritiske Folk, Linoner og (a) Smeldinger (b) gave Aar 808.

(5) Min T. 8. p. 550. T. 9. Tavle 92. Langebek Scr. Dan. T. 1. p. 497. Cornerus ap Eccardum T. 2. col. 437. Waræi Ant. Hiber. c. 24. p. 122. Andreæ Aurelii chronyk van Friesland p. 63. 64. O. Flaherty Ogygia p. 433.

(a) Lang. T. 1. p. 498. not. q. anviser dem Bolig paa hin Side Floden Elbe, i Grevskaberne Bolten, Schwerin og Venden, men i Dith. Ges. T. 1. p. 357. 300. i Ditmarsken.

(b) Lang. ib. not. r. anseer dem for det samme Folk som Polabi, hvis fornemste Sæde var i det nu værende Lauenborgske, men Bolten Dith. Ges. T. 1. p. 357. 358. i Stormarn, som vel neppe bliver rigtig, ligesaa lidet som Linonernes Boepæl i Ditmarsken.

Godefrid, Aar 808. gave sig over, og bleve ham skatskyldige. De udgiorde da tvende Dele af det gandske Folk, saa at ikkun en Trediedel var tilbage. Deres ene Fyrste Trasco, mistvilende paa sine Landsmænds Troskab, tog Flugten, den anden Godelaib blev fangen, og efter Godefrids Befaling ophængt. Nogle Vendiske Fæstninger bleve og med Storm indtagne, men for en af dem mistede Godefrid de kiækkeste af sine Folk, de fornemste af de Danske tilligemed Regnald, en Søn af hans Broder Sigfrid, eller Sivard, og som var den ypperste i Riget næst ham selv. Dette, samt Rygtet at Keiser Carls ældste Søn Carl nærmede sig med en mægtig Hær, bestaaende af Franker og Saxer, for at hindre ham Indgangen i Saxen, bevægede ham til at vende tilbage med anseeligt Bytte, efterat han først havde ødelagt den Handelstad Reric, saa kaldet af de Danske, eller Meklenborg, efter hvilken Hertugdømmet Meklenborg endnu bær Navn, og som laae ved Østersøen, ei langt fra Wismar. Efter denne Bye kaldtes Obotriterne ogsaa undertiden Reregi. Bemeldte Stad bragte hans Rige mange Fordele ind, ved det dens Kiøbmænd handlede derpaa, og gave der noget anseeligt i Told, men som han ei ventede at kunne beskytte den imod Carls overlegne Magt, saa besluttede han heller at ødelegge den, og at forflytte dem til Slesvig, didhen han vendte tilbage med sin Flode og gandske Hær, ligesom og Wilzerne droge hiem igien. I Slesvig opholdt Godefrid sig nogle Dage, og besluttede imidlertid at befæste den søndre Deel af sit Rige, som vendte imod Saxen, ved at trække en Vold op fra Østersøen, som de gamle Frankiske Skribentere hel mærkeligen kalde ved denne Leilighed Ostersalt (a), og til Vesterhavet, langs Eiderstrømmens nordre

(a) Med samme Navn kalde de gamle Islandske Skribenter den, heraf maae man

nordre Flodbred. Han befalede, at ikkun een Port skulde giøres paa denne Vold, igiennem hvilken Kiærrer og Ryttere kunde komme ud og ind. Og efterat han havde beskikket Hærens Anførere til Opsyns Mænd, og delet Arbeidet imellem dem, vendte han hiem. Og her have vi altsaa den ældste gandske paalidelige Efterretning om den navnkundige Vold Dannevirke (a). Godefrid og de ældre Godefrid, Aar 808.

B 3

man slutte, at det Danske Sprog haver, jo længere man gaaer tilbage i Tiden, jo mere lignet det Norske og Islandske, og først i senere Tider ved Omgang faaet Saxernes blødere Udtale, nemlig Neder-Saxernes, som tale det saa kaldte Plattydske.

(a) Den første synes dog at have ligget ved Slesvig Bye, og i Nærheden deraf, ligesom den og de andre ogsaa siden ere blevne ofte udvidede og forbedrede, og af hvilke ogsaa endnu sees Levninger, og derimod ikke af den ved Eideren, med mindre Digerne ere, som Gebhardi vil, bygde paa den. Den allerførste ved Slesvig er nok anlagt af Dan Mykillati. Worm i Mon. l. 1. c. 8. p. 55—61 handler om Stifteren af denne berømte Vold, men gaaer ikke høiere op end til Godefrid. Pontoppidan i Theatro Daniæ p. 274—276. har og noget herom. Den lærde Hadrianus Junius skriver in Batavia p. 88. at han selv Aar 1581 har mange gange betragtet Levningerne af dette anseelige Værk. Danckwerth Bes. v. Schleswick p. 111—113. beskriver Levningerne af Volden, som de vare i hans Tid; men dette giemmer jeg til det 10 Seculi Historie. Stephanius in Saxonem p. 199—201. har sit meste af Worm, men legger en Beskrivelse til. See om denne navnkundige Vold ogsaa Gram in Meursium col. 149. not. f., hvor han viser at den bør skrives ikke Daneverk, men Danevirke. Petersen in Heldvaderum i dänische Bibl. T. 6. p. 437. Rantzow in Westphalen mon. T. 1. c. 48. 49. Thraziger ib. T. 3. c. 323. 324. men fornemmelig Atlas Daniæ T. 7. p. 29. 30.

Dog da Godefrids Vold har uden Tvil været langs Eideren og Levningerne af Danevirke ere derimod ved Slesvig, og deels af ældre Tider end Godefrid, deels derimod, og det for det meste, af yngre, saa vil jeg spare Beskrivelsen af dens Strækning og Udseende til en anden Leilighed.

Gode-

Godefrid, Aar 808. dre Konger have maaskee anlagt denne Vold i Efterligning af den Romerske i Britannien. Men vel muligt og, at Stædets Beskaffenhed, og korte Længde, samt den sædvanlige og ældgamle Befæstningsmaade ved Volde og Mure, haver naturligen, og af sig selv ledet dem til denne Tanke, allerhelst saadan Befæstning var tilstrækkelig nok imod den da værende Angrebsmaade. Gebhardi formener, og maaskee ei uden Grund, at de nærværende Diger ved Eider-Floden, ere en Følge af denne Vold, som haver tient dem til Grund og første Begyndelse. Efterat Godefrid

Godefrid har uden Tvil anlagt saadan Vold efter den der fandtes i England, saasom Offæ, der allerede var anlagt i det 8 Sæculo, og Wans Dike eller Wodans Dike, der er langt ældre. Det Kastel Oldenborg, hvoraf sees endnu Levninger ved Dannevirke, mene Cypræus i Annal. Slesv. p. 42, og Boysen chron. Slesv. ap. Mencke T. 3. col. 567., at være bleven anlagt af Henricus Auceps imod de Danske. Gebhardi i Dän. Ges. T. 1. p. 404. beskriver hvorledes Volden seer nu ud, taler og om den trekantede Skandse Thyreborg, saa kaldet efter Dronning Thyre; men vanskeligt bliver det at sige, hvad heraf vedkommer de ældste Tider og hvad der hører til Godefrid, Thyre, Waldemar og Margrete Sambiria, Erik Glippings Moder. Aabningen paa Dannevirke kaldes Kalegat, og liger Kaleby, Kaltoft der i Egnen, Thraziger, hos Westphal. T. 3. col 324, Fabricius in Cypræum ib. c. 381, og Chemnitz ib. T. 4. c. 1685. umage sig med at udfinde dette Navns Oprindelse; Den retteste bliver efter mine Tanker af Kahl, det er aaben og gat, et Hul. At Landet mellem Eideren og Slien har hørt til Danmark fra meget gamle Tider, om det end undertiden er bleven indtaget af de tydske Konger, bevises og derved, at en stor Egn sønden for Ekkernførde har fra æld gamle Tider hedet, og heder endnu Dänisch Wolde. Bruno, siden Pave Leo 9, som døde 1054, taler i Martene Thes. T. 3. col. 1112 om et Værk, en Vold ved Maasen, som af alle Indvaanere der kaldtes Danorum opus, men bedærvet Danobrinnm (og hvilket uden Tvil de Danske have anlagt i det 9 Sæculo). Af Petersen staaer i Noodts Beyträge T. 2. St. 4. p. 558 — 603 en temmelig udførlig Beskrivelse over Kohgraben og Dannevirke, deres nu værende Tilstand.

frid allerede var borte, som ovenmeldte unge Carl, lod i det Lüneborgske i det Amt Blakede slaae en Broe over Elven, og gik over den, hvorpaa han plyndrede i Linonernes og Smeldingernes Lande, og førte sin Hær uden Skade igien tilbage over Broen. Men for at hindre videre Indfald lod Keiseren ved sine Grever anlegge tvende Casteller, det ene høiere op ved Elven imod Venderness Indfald, og det anden lavere ned, og førte dette sidste Navn af Hochburg eller Hochbuchi (a), og er uden Tvil den første Grund til den berømte Bye Hamborg. Fremdeles, da han viseligen indsaae, at det fornemmeligen manglede Frankerne paa Skibe til ret at sætte sig imod de Danskes Indfald, saa befoel han at der ved Udløbene af alle Floder skulde bygges Skibe til Landets Forsvar. I Anledning af Godefrids ovenmældte Tog imod de Vendiske Obotriter, tænker jeg at han har paalagt dem den Skat, som Saxo henfører til Saxerne, nemlig at deres Fyrster skulde give 100 hvide Heste, hver Gang der blev en nye Konge i Danmark, og en nye Fyrste hos dem (b). Godefrid. Aar 808.

De Udrustninger Keiser Carl giorde, bragte Godefrid paa fredeligere Tanker, i det mindste søgte han at vinde Tid, til hvilken Aar 809.

(a) Bolten i Dith. Ges. T. 1. p. 329. 346. 347. vil at Kuden, et ubekiendt Sted i Ditmarsken, har fra gammel Tid været en berømt Fæstning, som med flere er bleven ødelagt af Carolo Magno, som derimod anlagde Bøkelenburg i Ditmarsken, see p. 362, men den kunde da ei siges at ligge ved Elven.

(b) Min T. 8. p. 548. 730. T. 7. p. 51. Lang. T. 1. p. 498 — 500. Hugonis Floriacensis chronicon p. 170., skrevet ved 1110. Gebhardi dänische Hist. T. 1. p. 381. not. u. Ejusd. Auszug T. 1. p. 506. 507. Vita Ludovici pii c. 7. apud Freherum in Corp. Hist. Franc. p. 452. Frank. a. u. n. Meklenb. l. 2. c. 5. p. 106. Saxo l. 8. p. 166. Hugo de Svictore Instit. Monast. Excerpt. Prior. l. 10. c. 6. t. 2. p.

Godefrid, Aar 809. ken Ende han ved nogle Kiøbmænd lod Hertugen af Frisland vide, at han havde hørt Keiseren at være opbragt imod sig, fordi han Aaret forhen var dragen med en Krigsmagt imod Obotriterne, og havde hævnet sine Forurettelser, men at han agtede at frigiøre sig for den Beskyldning, at være den, der først havde brudt Forbundet, hvilket viser at der formodentligen forhen Aar 804 er bleven sluttet Fred og Forbund imellem begge Regenterne. Han udbad sig og, at en Samling af begge Gesandter maatte blive holdt norden for Elven ved Grændserne af hans Rige, hvor alle Stridighederne kunde undersøges og det vrange rettes. Keiseren gav sit Minde hertil og Samlingen med de fornemste Danske blev holdt i Badenfliet, nu Beinfleth, et Sogn ved Størfloden, ei langt fra Elven, og i Melac, nu det Gods Melbeck, ei langt derfra. Men efter lang Samtale frem og tilbage, løb Samlingen frugtesløs af, hvorpaa den Obotritiske Fyrste Trasco, endskiønt han forhen havde givet sin Søn til Godefrid som Gissel, angreb Wilzerne med en Hær af sine Landsmænd, og af Saxer, og ødelagde deres Land med Sværd og med Ild, fordi de vare Godefrids Forbundne. Hiemkommet med et rigt Bytte, faldt han ind i Smeldingernes Land, efterat han havde trukket en nye større Saxisk forstærkning til sig, og indtog Smeldingernes største Stad Conoburg (a), og ved saadan Fremgang tvang han alle dem til at underkaste sig ham paa nye, der forhen vare frafaldne. Denne Trascos Samqvem med Saxerne, som vare Keiserens Under-

(a) En nu ubekiendt Bye, med mindre det skulde være Razeburg.

2. p. 389. i Bartholini strevne Annal. eccl. Daniæ T. 1. Martene coll. T. 2. col. 1407. Richey de Connoburgo Schütze Gef. v. Hamb. T. 1. p. 40. &c. p. 69. &c. Grupens observ. p. 529. Gebhardi Hist. Gen. Abh. t. 1. p. 59—77. hvor dog nægtes at Hochbuchi eller Hochburg har været Hamborg.

Undersaatter, samt hans øvrige Handlinger, opvakte Godefrid til Vrede og Mistanke, saa han derfor sendte, ligesom fredeligen, en af sine Lehnsmænd med flere Folk til ham, hvilken omkom ham med Svig udi Byen Reric. Alle disse Omstændigheder saa og den Danske Konges Trudsler, om hvilken den gamle Skribent Eginhard siger at de ei ansaaes for gandske ugrundede, nemlig at han inden kort Tid agtede at giæste Keiseren i Aachen selv, og paastod at Vender, Saxer og Friser med rette tilkom ham, som Folk der fra gammel Tid havde havt Fælledskab med, og undertiden staaet i en Slags Underdanighed af Danmark, ja at han endog smigrede sig med det Haab, at blive Herre af gandske Tydskland, fordi han var af den ældste Kongeslægt, som kunde regnes til bemeldte Land, saa og fordi han alene af dets Konger havde vedligeholdt den gamle Troe, og de gamle Skikke; Alt dette siger jeg, formaaede Keiseren til, at ville bygge en Bye norden for Elven, og deri legge en Frankisk Besætning. Til den Ende samlede han duelige Folk i Frankerige og i Tydskland, samt Vaaben og andre fornødne Ting, og sendte det altsammen did igiennem Friesland. Derefter blev en beqvem Plads, til at anlegge Byen paa, opsøgt, og den fundet ved Stør-Floden paa et Stæd kaldet Essesfelt, nu Itzeho. Grev Egbert, som var sat til øverste Tilsynsmand over dette Værk, nedlod sig der, med flere Saxiske Grever i Martii Maaned følgende Aar, og blev Pladsen stærk befæstet. Den hellige Ludger, Bisp i Münster, som døde i dette Aar 809, skal engang, da han befandt sig ved Havet i Frisland, have ved en prophetisk Aand forudsagt de Danskes Indfald og Ødeleggelser, som skeede Aaret efter. Men saasom han just befandt sig i det Land, de Danske adskillige Gange forhen havde hiemsøgt, og han der letteligen kunde faae Underret- Godefrid, Aar 809.

Godefrid, Aar 809. ning om deres forvovne Kiækhed, samt om Godefrids Magt og Udrustninger, saa bør saadan Forudsigende snarere tilskrives hans Klogskab. Disse deres Indfald paa de tydske Søekyster, toge især til fra Aar 834, og bleve da Kirkerne brændte, Klosterne ødelagte, Landeiendomme forladte af deres Beboere, saa at de forhen saa rigeligen beboede Landskaber ved Søen, bleve nu næsten til Ørkener (7).

Aar 810. Forbitret, venteligen over bemældte Fæstnings Anlæg, giorde Godefrid i Følge med sin ældste Søn Oluf et Tog til Frisland med 200 Skuder, udplyndrede alle der liggende Øer, opbrændte da Groningen og Ezonsstad (a) overvandt Friserne til Lands i trende Slag, ihielslog deres Hertug Rerec, og paalagde dem Skat, af hvilken de da strax maatte betale 100 Pund Sølv. Skatten lod han inddrive paa følgende underlige Maade: Et Hus blev indrettet ved en Arm af Rhinen i Vest-Friesland paa et Sted nu kaldet Vogelsanck; det var inddeelt i tolv Rum, hvert tive Fodder langt, saa at det hele Hus havde 240 Fodder i Længden. I det inderste Rum sad Kongens Rentemester (b), og i det yderste

(7) Lang. T. 1. p. 500. 501. Aventini Annal. Boic. l. 4. p. 206. Alfridi vita Ludgeri l. 2. c. 3. in Mab. Act. Sanct. Benedict Sæc. 4. Part. 1. p. 27., Monachi Werthinensis vita Ludg. l. 1. c. 20. l. 2. c. 26.

(a) Laae ved Lavic i Ostergoe, og var en god Havn, men forgik i de store Vandfloder fra 1219 til 1222, see Menso Alting i descr. Frisiæ p. 52.

(b) Saxo kalder ham Quæstor, og beretter ved denne Leilighed, at Frisland var et lavt Land, hvis Diger, Æstuaria, ofte bleve giennembrudte af Vandet, og Markerne oversvømmede; hvilket viser Digernes Ælde, om man end ei vil henføre dem til Godefrids, men til Saxonis egen Tid. Udi Plinii Tid boede allerede Chaucerne enten paa naturlige Høie, eller og saa-

ste blev et rundt og hult Skiold ophængt, udi hvilket Friserne maatte kaste Pengene, een for een. Horde Rentemesteren Lyden tydeligen igiennem alle tolv Rum, da blev han qvit som frembar Pengene; men hørde han den ikke, eller kun dumt, da bleve vel Pengene beholdte i Skatkammeret, men Friserne maatte betale paa nye (a). Rentekammeret er ofte Igle, som suer Penge i sig, i barbariske Tider paa en grov, og i finere Tider paa en snild Maade. Dette Indfald skulle Friserne af Stavoren, Bolsward og Dockum have hævnet ved igien at plyndre paa Kysterne af Jylland, ja Norge. Opbragt over saadant Angreb, sendte Keiseren Bud om i alle sine Riger, med Befaling, at samle en Krigshær, og drog selv ufortøvet over Rhinen til et Sted, hvor Aller-Floden falder i Wesern, hvilket ansaaes for det beqvæmeste til at giøre Godefrid Modstand paa, og derfra at sende Undsætning til fornødne Stæder, men forend han kom did, holdt han en Forsamling i Verden, hvor han satte Venderne en Konge, venteligen Obotriterne i den dræbte Trasco's Stæd. Ved Aller vilde han oppebie Godefrid, som lod sig forlyde med at han agtede, at holde et Feldtslag med Keiseren, og at han ansaae Frisland og Saxen som sine egne Lande. Keiseren befoel og at samle Tømmer til Skibsbygning, og paalagde alle dem, der ei indstilte sig ved

Godefrid, Aar 810.

 Hæren

saadanne, der vare giorte ved Konst, og hvilke Eggeling vidner at være blevne i de Egne kaldte Wurther, see Noodts Beyträge T. 2. St. 3. p. 413. 414. 415., hvilken mener at Wurthsaten, Landet Wursten haver deraf Navn. Maaskee Æstuaria Saxo omtaler have ei været andet end saadanne Wurther, og ingen rette Diger.

(a) Siccama hos von Loon i Aloude Regeenringwyze van Holland T. 5. p. 205. siger, at den Skat, som de nordiske Folk lagde paa Friser, og som betaltes ved at kaste Penge i et Skiold, kaldtes Klipschild, (uden Tvil af det Pengene gialdt i Skioldet, naar de deri bleve kastede).

Godefrid, Aar 810. Hæren, den sædvanlige Pengestraf eller Herban. Men imedens Carl opholdt sig der, fik han at vide, at den Danske Flode var vendt tilbage, og at Godefrid var hiemme bleven dræbt, stukken med en Kniv i Maven, af en af sine egne Drabantere og Lehnsmænd, da han var paa Falkejagt, Anledningen til dette Drab var, at Godefrid havde skilt sig ved sin Dronning, og taget en anden i hendes Stæd, hvorover hendes Søn lod sin egen Fader dræbe. Denne Misgierning var vel Aarsag til, hvi ingen af hans fem Sønner kom strax til Regieringen, men derimod Hemming, en Søn af hans Broder Sivard eller Sigurd, som tilligemed sine trende andre Brødre synes og at have havt Del i det Mord begaaet paa Godefrid, og i det mindste at have været hans Uvenner. Dog har det vel og giort meget til Hemmings Udvælgelse, at han var Broder til Hardeknud, som dog egentligen skulde være den rette Over-Konge, hvorvel han i lang Tid blev sat gandske til Side, deels for sin Ungdom, og deels for de andre Prindsers Magt, som bemestrede sig Thronen, saa at han derfore aldrig kom til at regiere i Jylland, hvorover han heller ikke nævnes af nogen Frankisk Skribent. Ved Tidningen om Godefrids Død blev Keiseren meget glad, saasom han nu var befriet fra en mægtig og haard Fiende. Han vendte derfore tilbage igien, endskiønt han og var bleven berettet, at Wilzerne havde indtaget hans nylig anlagde Castel Hochburg, og giort den Ost-Saxiske eller Ost-Phalske Besætning til Fange, for hvilken Grev Odo var Befalingsmand (a). (8). Den

Hemming, 36 Konge i Lejre.

(a) Mærkeligen kaldes han og af nogle Vodo, hvilket viser at Otho, Othan, Othin, Wodan ere eet Navn, og den Stavelse Dan taget deraf, og brugt som et Navn for sig.

(8) Min T. 8. p. 547. — 553. 585. 608. 597. 600. 760. T. 9 Tavle 58. Lang. T. 1. p. 501. 502. Saxo l. 8. p. 167. Herm. Contractus ap.

Cani-

Den nye Danske Konge Hemming var af et andet Sind end hans Formand, og som han paa en ulovlig Maade var kommet paa Thronen, og havde mange hemmelige Efterstræbere, der holdte med Godefrids Sønner, saa syntes intet at have været ham mere magtpaaliggende end at forlige sig med Carl; En Fred blev derfor strax uden videre Vilkaar, og af de Danske alene besvoret over deres Vaaben, fastsat imellem begge Parter, indtil Vinterens Haardhed vilde give efter, og Veiene kunde blive beqveme at reise, da der om Foraaret bleve fra begge Sider sendte tolv anseelige Mænd til Eider-Floden, hvor de videre, hver efter sin Skik, besvore og stadfæstede Freden. Af disse nævnes følgende 11 Franker: Grev Wala Bernhards Søn, en Sønnesøn af den navnkundige Carolus Martellus, Grev Burchard, som egentligen var comes Stabuli, det er Ober-Staldmester, men hvormed derhos var forbundet at saadan en ofte anførte Krigshæren, og blev i senere Tider den øverste Felt-Herre bekiendt under Navn af Connestable. Grev Unroch, en Søn af Eric, Hertug i Friaul, og Farfader til Keiser Berengarius; Grev Wodo, den samme uden Tvil som Odo, der var Befalingsmand i Hochburg; Grev Meginhard; Grev Bernhard, en Dottersøn af Hasfio, de Ostphalers Hertug; Grev Egbert, som anlagde Itzehoe og siden var Hertug i Saxen, og hvis Broder Bruno var Fader til Hertug Ludolf, og Stamfader for de Saxiske Konger og Keisere, de store Ottoner; Grev Theoderic; Grev Abbo, som endnu var i Live Aar 838; Hemming, Aar 811.

Canisium T. 3. Part. 1. p. 244. A. Corn. Friesland p. 64—67. 70. 71. Rymchronyk van Kolyn p. 102. 107. Cornelii Aurelii Batavia p. 113 i Scriverii Batavia illustrata. Baluzii Capit. T. 1. p. 474. Cap. 15. capitularis 1. Clausons Danske Snorro p. 113, hvor Godefrid gjøres til Konge i Danmark og ei i Jylland alene.

Hemming, Aar 811.

Grev Osdag og Grev Wicman, hvis Dotter blev gift med Grev Benrich, som var af den Billurgiske Stamme, og hvilken hun i Medgift tilbragte anseelige Gods i det Lüneborgske. Af de Danske navngives følgende ti: Hakon og Angendeo (a) Kong Hemmings Brødre, og dernæst disse, som vare anseelige Personer blant deres Landsmænd: Osfrid, med Tilnavn Turdimule, Marsten, Svend, Vorm (b), Osfrid, en Søn af Helge (c), nok en Osfrid fra Skaane, Ebbe og Edvin. Af denne Lighed i Personers Tal og Værdighed slutter jeg, at Hemming har villet handle med sin Ligemand, og at denne sidste har for Omstændighedernes Skyld taalet det, hvor meget han end ellers var for at tage sin Høihed i Agt, og som Keiser vilde ansees for mere end andre Konger. Da blev det atter fastsat at Eideren skulde være Grændse mellem Danmark og Tydskland. Da nu Keiseren havde Fred med de Danske, saa sendte han en Krigshær over Elven ind i Linonernes Land, hvilket viser at de ere blevne udelukte af Freden, og at de Danske da have begivet sig deres Rettigheder paa Obotriternes Land. Denne Hær plyndrede ei alene Linonerne, men opbygde endogsaa Hochburg paa nye.

Mod Slutningen af Aaret efter Midten af November komme Gesandtere fra Hemming til Carl udi Aachen, ved Navn Ebbe og Hakon, Kongens Broder, med Gaver og mange fredelige Ord, hvilket

(a) Maaskee Angantyr.

(b) Maaskee den Jydske Under-Konge Gorm, thi Vorm og Gorm ere eet Navn.

(c) Uden Tvil Helge Hvasse, en Søn af Ale, som tilligemed Aslaug var en Tid Formynder for Harde-Knud, i det mindste i visse af hans Lande.

hvilket viser hvor omhyggeligen Hemming søgte Keiserens Venskab. Carl benyttede sig og af denne gode Leilighed, og gav de forflyttede Nordalbinger efter syv Aars Landsflygtighed Frihed til at vende tilbage til deres Fæderneland, og overdrog til Grev Egbert at indføre dem igien i deres Land, paa det Barbarerne, hvorved venteligen Venderne forstaaes, ei skulde indtage deres Land. Dette Skridt vovede Keiseren at giøre, fordi han nu havde Fred med de Danske, og havde og herved Hensigt at giøre sig Nordalbingerne forbundne, for i dem at have udi Tiden en Værn imod de Danske. Foruden dette lod han indvie den Kirke i Hamborg, som forrige Aar var begyndt paa, og hellige vor Frelser og hans Moder. Heridag blev der beskikket til Præst, og den Celle eller det Kloster Hrodnace (a) indrømmet til ham, hvorhen han ved fiendtlig Overfald kunde begive sig i Sikkerhed, ja vel havde endog i Sinde at giøre ham til Bisp, og at beskikke ham til Overhyrde og Metropolitan over alle Danske og Slaviske Folk, hvilket Forsæt dog blev forhindret ved Heridags alt for tilige Død. Amalharius, Erkebisp af Trier, indviede denne Kirke i Hamborg, og besørgede Religionens Beste norden for Elven, indtil han Aaret efter vendte tilbage til Trier, og overlod Heridag den Sag. Disse og flere Mænd ere nok de, som toge til sig af Landets indfødde Børn, og oplærte dem i den christne Troe, venteligen for siden at prædike for deres Landsmænd, iblant hvilke den yngre Beda

Hemming, Aar 811.

(a) Nu Rodnack men af de Franske kaldet Renesse, og af Indvaanerne Ronse, beliggende i Brabant, to Mile fra Oudenarde. See Staphorst Hamb. Kirch. Gesch. T. 1. p. 17. Sanderi Flandria illustrata T. 3. p. 194, 195, 406. 407. hvor der berettes at Petri Kirke var den ældste der, og allerede rigeligen begavet af Carolo Magno, men derimod ikke omtales det mærkelige Sted herom i Ludovicii Pii Stiftelses Brev for Hamborger Kirke hos Pontanus i Hist. Dan. p. 97.

Hemming, Aar 811. Beda, maaskee fra vort Angeln, var, som siden blev Munk i Rhodes udi Frankrig. Men endskiønt Carl saaledes ved Fred, og ved Religion, søgte at blødgiøre vore Fædres haarde Sind, og lempeligen at bane den sidste Veien til os, saa vedblev han dog tilligemed at sætte sin Flode i Stand, for ei at overrumples, om nye Krig skulde begynde. Til den Ende drog han selv til Flandern, og besøgte allene sine Kyster paa de Kanter, besaae Floden i Boulogne, saa og de Skibe, han lod bygge i Gent imod de Danskes og Normanners Indfald, og et høit Fyrtaarn, som han paa det første Sted lod paa nye istandsætte (9).

Sivard, 37 Konge i Leire. Ring, Over-Konge i Jylland. Aar 812. I Slutningen af dette Aar, eller og Begyndelsen af det følgende 812, døde Hemming, hvorpaa det kom til en skrækkelig indbyrdes Krig imellem de Danske; da tvende vilde paa eengang være Overkonge, thi de af Sieland og Skaane udvalgte Sivard eller Sigurd, en Søn af Sigurd Snogöye og en Broder af Hemming; Jyderne derimod udvalgte Ring, Søn af Halfdan, og Datter-Søn af Harald, Regnar Lodbroks Broder, hvilket viser at de ei figtede sammen om Jylland alene, men om det gandske Rige, og om hvem der skulde være Overkonge, som Aarbøggerne af Fulda sige, hvilket og stadfæstes derved, at Sielandsfarerne, for at vise deres Hengivenhed til Sivard, ginge endog saa vidt, at de udvalgte hans Søn Regnar ogsaa til Konge, endskiønt han neppe var kommet

ud

(9) Min T. 8. p. 592—602. Langebek T. 1. p. 502 — 504. 449. 450. Eccardi Francia orient. T. 2. p. 66. 67. 68. 713. 299. 421. Cornerus c. 440. Alb. Stad. p. 197. Helm. l. 1. c. 3. p. 15. Adam. Br. l. 1. c. 13. p. 5. Wormii Ad. ad Mon. Dan. p. 12. Orig. Guelf. T. 4. p. 342. & Tab. ad. p. 364. & ad. 549. Le Cointe Annal. Eccl. Franc. T. 7. p. 183. 184. Acta Sanct. M. Apr. T. 1. p. 866. 867. Febr. T. 1. p. 318. 400. Herm. Contr. in Canisii lect. ant. T. 3. p. 244. Regino l. 2. ap. Pistor. T. 1. p. 39.

ud af Vuggen; for derved des mere at styrke deres Partie, allerheldst Sivard var fraværende paa Søerøverie. Denne Leilighed betiente Ring sig af, og angreb Sieland, hvorover Sivards troe Venner sendte Regnar op til Norge i Sikkerhed, og til at opfostres, venteligen til den Deel, som de Danske endda besadde der. Udi alle disse Uroligheder mældes intet om den rette Kong Horde Knud, venteligen for hans Ungdoms Skyld. Naar jeg overveier at Regnar siden fik et lidet Rige i Jylland, og ikke i Sieland, og at Godefrids og Haldans Sønner siden forekomme som Jyllands Overkonger hos de frankiske Skribenter, saa slutter jeg af alt dette, at Sivard har ikkun sigtet, som Formynder for Harde Knud, hvis ældre Broder han var, og i det mindste betient sig deraf til et Paaskud, maaskee og at han regierede ikkun som Formynder paa Øerne og i Skaane, og derimod paastod at Jylland burde tilhøre sig, som Sivards Søn og Hemmings Broder, hvorimod Jyderne gierne vilde have deres uafhængige Konge. Hvorom alting er, saa samlede Sivard Folk ved sin Hiemkomst, hvormed han angreb Ring, der blev udi Slaget, hvilket Sivard ogsaa kun i faae Dage overlevede, da han døde af et stort Saar. Striden var saa skarp, at der paa begge Sider fulde 10940 Mænd, hvilket Antal synes og at vise, at her stridedes ei om Jylland alene, men om det gandske Rige. Rings Partie fik Overhaand, og valgte derfore hans Brødre Harald og Reginfred til Konger efter ham, hvilke, som jeg forhen sagde, synes dog at have alene regieret i Jylland, da Harde Knud imedens besad Øerne, og Skaane, og var Konge i Leire, understøttet af sine Formyndere Helge den Hvasse, og Gorm Konge i Omungær-Syssel, hvis Beskyttelse haver været saa mægtig, at det ei engang lader, at Halfdans og Godefrids Sønner have giort ham disse Lande twistige. Bemældte Harald

Sivard, Aar 812.

Harald Klak og Reginfred, Over-Konger i Jylland.

Harde-Knud, 38 Konge i Leire.

D	fører

Harde Knud, Aar 812.

fører hos vore Skribenter det Tilnavn Klak (a), og skal i ovenmeldte Slag have giort det Løfte at ville antage tilligemed Rigets fornemste Mænd den christne Lære, om han vandt Seier; Et Løfte, som han dog først længe efter fuldbyrdede. Jo mere uoplyste Folk ere, jo mere vente de Hielp af Guderne i dette Liv, ubekymrede om det Tilkommende, og derfore tinge de ligesom op med dem. Vore hedniske Forfædre ansaae ikkun Christum, som en anden af deres Guder, men begyndte dog at troe, at han var mægtigere end de, fordi de saae at det gik de Christne vel under Carl den Store, og at de besadde saa skiønne Lande, vel muligt og at Harald ved at paakalde Christus, tænkte at giøre ham til sin Følger, og Familie-Geist, en Lærdom som var meget giengs her i Norden, og som har vedvaret i Skotland næsten til vore Tider. Bemeldte tvende nye Konger og Brødre sendte strax ved deres Ankomst til Regieringen et Gesandtskab til Keiseren, og udbade sig deres Broder Hemming tilbagesendt, som uden Tvil var sidst i forrige Aar bleven som Gissel skikket af Kong Hemming til Aachen, og ved Leilighed af dette Gesandtskab fra Harald have maaskee saa store Foræringer fulgt med, at Frankerne have anseet dem for Skat, thi Munken af St. Gal beretter, at Carl fik Skat af Normannerne. Vidst nok vare Harald og Broder usikre paa Thronen, og trængte derfor til Carls Venskab. Ovenmeldte Tog Sivard var paa, gik uden Tvil for sig til Irland, thi der vare Normannerne eller de Danske i dette Aar, og bleve i et Slag, hvorudi mange af dem

(a) See Langebek T. I. p. 404. not. n. Om det kommer af det gamle Ord Klack, som efter Ihre betyder den underste Deel af Hælen, skal jeg ikke sige. Maaskee og at det kan betyde at han var klak- eller lydefuld, og ham tillagt af Hedningene.

dem fulde, overvundne af Skoterne (a), men dog undginge mange ved Flugten, hvilket Nederlag maaskee og haver giort sit til at svække Sivards Partie, og lettet Seieren for Rings (b). Denne de Danskes Uenighed betiente Carl sig af, til ved Hielp af Obotriterne med trende Krigshære at undertvinge det mægtige Wilziske Folk, som giorde liden Modstand, og gav Gisler til Pant paa sin Troskab (10). Harde Knud Aar 812.

I følge den gode Forstaaelse, som nu var mellem Danmark og Keiseren, sendte den sidste Gesandter, bestaaende af sexten fornemme Franker og Saxer, om Foraaret fra Aachen nord over Elven til de Danskes (c) Grændser, for at slutte Fred med dem efter deres Kongers Begiering, og at give dem deres Broder Aar 813.

D 2 igien

(a) Med saadant Navn betegnedes ofte i Middel-Alderen et vist Folk i Irland, og kaldtes derfor hele Irland undertiden Scotia.

(b) Mageoghegan beretter, at Feidlin, Konge af Munster, var den, som drev de Danske tilbage; at en anden Flode af dem plyndrede paa samme Tid Halvdelen af Irland, og ødelagde Abbediet, af Banchor, hvor de dræbte Bispen med 900 Munke. En anden Trop landede i Job-Linscallagh, nu Wexford, brændte Kirkerne, plyndrede Landet og Klosterne lige til Ossory, hvor 700 af dem bleve slagne af Indvaanerne; men derpaa landede de i Limerick, og ødelagde adskillige Egne der, indtil Indvaanerne af Job-Conuil sloge dem ved Seannud, og borttoge Byttet fra dem.

(10) Min T. 8. p. 299 607—611. T. 9. Tavle 92. Langebek T. 4. p. 404. not. n. p. 504. 505. Saxo l. 9. p. 168. 169. Hermannus Contractus in Canisii Lect. ant. T. 3. p. 244. Regino l. 2. ap. Pistor, T. 1. p. 39. Hist. de l'Irlande par Mac-Geoghegan T. 1. p. 377. History of Ireland by Keating p. 417. chr. Moissiacense ap. Bouquetum T. 5 p. 82. Annal. Bert. ap. Duchesne T. 3. p. 171. Annal. Fuld. ib. T. 2. p. 542. Grammius in Meursium not. c. col. 94—99. Schaw's Hist. of Moray p. 306.

(c) De Danske kaldes her af de Bertinianske Aarbøger, Normanner.

Harde Knud, Aar 813.

igien. Sexten fornemme Danske mødte ogsaa paa det bestemte Stæd; Eeder bleve aflagde paa begge Sider, Freden stadfæstet, og Hemming, Kongens Broder, igien givet. Kongerne vare paa den Tid selv ei hiemme, men dragne med en Krigshær til Vestfold i Norge, hvis Fyrster og Folk vilde ei adlyde dem, venteligen dertil ophidsede af den unge Regnars Partie, saa og paa den Grund at de da regierende Jydske Konger ei stammede fra den ældre Regnar. Og kort efter denne Tid, troer jeg at den Danske Del i Norge rent i Anledning af disse Stridigheder er faldet fra dem, thi en gammel Islandsk Skribent beretter, at Vigen faldt fra Harde Knud, nævnende saaledes en Part af det, de Danske eiede i Norge, for det Hele, de der besadde, hvorvel Schöning mener at Vigens Navn, har og iblant betegnet alt Landet fra Goth-Elven indtil Lindesnes. Og da saa mange Danske Konger havde fra Sigurd Ring af været i Besiddelse af saa stor en Del af det Syndenfieldske i Norge, saa er det intet Under, at de Danske Konger siden ofte giorde Paastand paa bemeldte Del. Imidlertid blev dog Vestfold denne Gang undertvunget, men den mægtige Norske Konge Gudreid, Farfader til Harald Harfager, var uden Tvil den, som vidste at benytte sig af disse Uroligheder, og at skille de Danske rent ved deres Del i Norge. Harald og Reginfred komme altsaa nu vel tilbage med Seier, men hiemme mødte dem da en vanskeligere Krig, thi Godefrids fem Sønner, som vare efter hans Død flyede til Sverrige, komme derfra tilbage; og samlede allevegne Tropper sammen. De fulgtes af mange fornemme Danske, der havde opholdt sig i deres Udlændighed udi Sverrige hos dem, og fra det hele Danske Rige stødte jævnligen Folk til dem. Over alt dette maae man ei forundre sig, thi den da regierende Konge, Eric 5 i Upsal, var en Sønneson af Biörn Go-

defrids

defrids Broder, og Harde Knud, samt Formyndere havde været Godefrids Venner, thi man maae ei tænke at enten Harald og Broder, eller og at Godefrids Sønner have roligen besiddet gandske Danmark, fordi de finge Hielp derfra, thi alle andre Omstændigheder vise, at de fornemmeligen ikkun have behersket Jylland, hvorvel de derfor have nok stræbet efter det øvrige, og maaskee undertiden bemestret sig det. I det paafølgende Slag bleve Harald og Brødre Reginfred og Hemming overvundne, og uden stor Møie drevne ud af Riget, og lader det da at de ere flygtede til Norge, thi Munken af Moissac skriver, at de flygtede til de skiulte eller langt bortliggende Lande (a). Men endskiønt de Danske tumlede sig saaledes om hiemme, saa vare de dog i Stand til samme Aar at giøre et Tog til Frisland, hvor de førte bort med sig Mænd og Qvinder, og meget Bytte, dog synes dette Tog at være skeet forend Godefrids Sønner fulde ind (11). Harde Knud Aar 813.

Den ældste af Godefrids Sønner hedte Oluf (b), og skal han have dræbt sin Faders Banemand, venteligen ovenmældte Dravant. Han regierede ikkun i saa Maaneder, og erhvervede Tilnavn af God-Dreng, det er den tapre Mand, fordi han saa dræbeligen hævnede sin Faders Død. Hans Regimente varede ikkun Aar 814.

(a) Ad abdita.

(11) Min T. 8. p. 638. Langebek T. 4. p. 505. 506. T. 2. p. 280. chron. Moiss. ap. Bouquetum T. 5. p. 83. Eccardi Fr. orient. T. 2. p. 85. Sch. N. H. T. 1. p. 153. 154. Bolten i Dith. Gef. T. 1. p. 399 400. forstaaer ved Westerfolda Westerland i det Slesvigske, nu Eiderstedt og Nordstrand.

(b) I min 9 Tome Tavle 92 haver jeg sat Oluf ind blandt Leire-Konger, fordi han blev begravet ved Leire, men nu udlegger jeg dette sidste paa den oven til anførte Maade. Harald og Reginfred regner jeg nu ikke heller mere blant Leire-Konger.

Harde Knud Aar 814.

Eric og Brødre, Over-Konger i Jylland.

kun saa kort, fordi Harald og Reginfred komme tilbage fra deres Landsflygtighed med fornyede Kræfter. I Slaget, som synes at være skeet i Sieland, satte baade Oluf og Reginfred Livet til, og blev den sidste begravet ved Leire, hvor endnu en anseelig Hei kaldes Olufs Hoi. Forend dette skeede, var den mægtige Keiser Carl død den 28 Januarii (a), og han Søn Ludvig den Fromme kommet efter ham til Regieringen. Denne Herre havde i Forstningen formedelst mangfoldige andre Forretninger ikke Agt paa sin Faders Villie, i Henseende til det Hamborgske Erke-Sæde, tvertimod han underkastede Nordalbingerne udi Religions-Sager Kirkerne i Bremen og Verden, og tog Hrodnace fra den hamborgske Kirke, og skiænkede den til det Kloster Inden, nu Cornelis-Munster, ei langt fra Aachen. Til Ludvig tog Harald Flugten efter sin Broders Død og Slagets Tab, og giorde sig til hans Mand efter Frankernes Vis. Ved denne Leilighed siger den ubekiendte Forfatter, af Ludvig den Frommes Levnet, at Harald haver været den øverste Regent i det Danske Rige, eller og at have beherskket gandske Danmark, hvoraf jeg snart skulde slutte at Harde Knud først efter denne Haralds Flugt er kommet til rolig Besiddelse af Øerne og Skaane. Men hvorom alting er, saa fandt Ludvig sig endda ikke i Stand til at hielpe ham, og bad ham derfore drage til Saxen, og der oppebie den beleilige Tid. Ludvig begyndte efter alle Regenteres Vis sin Regiering med Vel-

(a) Columbanus, en ubekiendt Poet, skriver i et Vers til Carl den Skallede hos Bouchet de la veritable origine de la 2 & 3 lignee de la maison royale de France dans les preuves p. 35, at under Carolo Magno turde Normannerne kun vise sig paa Havet, men dristede sig ei til at gaae i Land, nu derimod ødelagde de alting med Sværd og Ild; men hvad jeg hidindtil har skrevet, viser at det er ei saa aldeles rigtigt, og bør ikke tages i den nøieste Mening.

Velgierninger, og igien gav Friser og Saxer, hvortil Nordalbinger og regnedes, Rettighed at arve deres Fædre, da Herrerne havde paa nogen Tid taget Arven, efter en Lov af Carl, fordi de saa ofte havde faldet fra, og tænkte Ludvig ved denne Godhed at giøre sig disse Folk forbundne, hvorudi hans Haab ei heller slog ham feil (12). Harde Knud Aar 814.

Keiseren og Harald bleve snart gode Venner, og har venteligen den Forening, som var imellem begges Fædre, giort meget hertil, saa og det Haab den sidste havde, at igien erlange sit Rige ved den førstes Hielp, og det Haab Keiseren ligeledes giorde sig at have en Ven i Harald, om han igien kunde forskaffe ham Regimentet, og i det mindste det Haab at svække de Danskes Magt, og altsaa at være sikker for dem, naar han ved en af deres Egne kunde vedligeholde Uenighed iblant dem. Saaledes forbinder fælleds Fordeel, og ei uegennyttig Venskab, altid Stater og Regentere sammen, ja de fleste Mennesker. Paa Grund af dette finge Saxer og Obotriter Befaling, at hielpe Harald, og at sætte ham ind i sit Rige. Tvende Gange forsøgte de om Vinteren at gaae over den frosne Elvstrøm, men tvende Gange blev deres Forsæt giort til intet, ved det Elven tøede op. Dog midt i Majo lykkedes det dem at komme over. Alle saxiske Grever, og alle obotritiske Krigsfolk fulgte med paa dette Tog, og Baldricus var øverste Felt-Herre over den hele Krigshær. Eric, som nu var den ældste af Godefrids Sønner, maae tilligemed sine Brødre, ei have anseet sig for stærk nok, til at gaae de Keiserlige i møde, Aar 815.

og

(10) Min T. 8. p. 586. 587. 596. Langebek T. 4. p. 506. 507. Saxo l. 9. p. 168. Steph. in Saxonem p. 75. Stephorst T. 1. p. 28. Büschings Geogr. T. 3. part. 1. p. 694. Bunaus t. R. H. T. 3. p. 18.

Harde Knud, Aar 815.

og desuden handlet herudi som saa mange andre kloge Anførere, nemlig at oppebie gunstigere Tider, der let kunne benyttes naar Krigshæren er i Behold. I Følge dette trukke de sig tilbage til Fyen, hvis Kyster de bevogtede med en Flode af 200 Skibe, hvoraf jeg slutter at Fyen maae endda have hørt dem til, eller og at Øboerne, og Hardeknuds Undersaatter have giort fælleds Sag med dem imod en Prinds, der ved en fremmed Fyrstes Hielp vilde bekrige sine Landsmænd. Intet Under derfore, at de Keiserlige ginge ubehindrede over Eideren ind i Syd-Jylland, og altsaa ogsaa over Danevirke, som ei engang nævnes ved denne Leilighed. Venteligen maae Eric ei have seet sig i Stand til at forsvare den, og det er ogsaa at formode, at Harald har havt de fleste Tilhængere i Syd-Jylland, eller det nu værende Slesvigske. Efter syv Dages Tog komme derfore de Keiserlige uden Modstand til Egnen af Haderslev, hvor de bleve staaende i trende Dage, og hvorfra der ikkun var tre Mile over til Eric og hans Hær udi Fyen, som de af Mangel paa Skibe maatte lade være i Roe. Efter dette vendte de Keiserlige tilbage, uden at trænge dybere ind i Landet, og udi Nørre-Jylland, da de Danske, som Bunau rimeligen formoder, havde maaskee villet afskiære dem Tilbageveien. Paa dette Tog blev altsaa ei udrettet videre, end at de omliggende Egne bleve plyndrede, og 40 Gisler tagne, hvorpaa den hele Hær drog tilbage til Keiseren, som da holdt en Rigsdag i Paderborn, hvorhen og Erik og Brødre sendte Gesandtere, for at handle om Fred. Haralds Sager bleve der afgiorde, men paa hvad Maade sige Skribenterne ikke, dog lader det at Fred eller i det mindste Stilstand er bleven sluttet, og at Harald da ei har opnaaet noget, hvorover han og af Keiseren er bleven sendt til Saxen, maaskee Nordalbingien. Paa denne Rigsdag vare

og

og mange Sorbiske og andre Slaviske Fyrster tilstæde, hvis Sager ogsaa bleve der afgiorde. Efter Forslag af den i den Frankiske Historie saa bekiendte Abbed Wala, en Fætter af Keiser Ludvig, anlagde Adalhard den yngre et Kloster i Hechi, nu maaskee Hegensdorf, ikke langt fra Neuhaus, udi det Paderbornske, hvilket siden blev forflyttet til nye Corvey, hvorfra den navnkundige Anscharius udgik, som først giorde den christne Lære ret bekiendt for de Danske og Svenske. Dette Kloster blev anlagt med den Paderbornske Bisps Hethumari Minde (13). Harde Knud Aar 815.

Den fornemste Frugt af ovenmeldte Tog var denne, at udi eet Aar var Fred imellem Frankerne og de Danske, Keiseren tugtede imedens ved Saxer og Ost-Franker (a) de Sorbiske Vender uden stor Umag, og indtog en af deres Stæder, hvorpaa de øvrige fulde til Foie, og underkastede sig paa nye. Obotriterne sendte og Gesandtere til ham imedens han opholdt sig i Compiegne. Vel angaae saadanne Ting egentligen ei den Danske Historie, imidlertid tiene de dog til at vise de franske Kongers vedvarende Magt i Nord-Tydskland, og giøre derved des begribeligere, hvi de kunde saa meget mænge sig i de Danske Sager, hvortil kommer, at vi havde meget med Obotriterne at bestille, og vare snart deres Fiender, og snart deres Venner. Desuden kan Aar 816.

(13) Langebek T. 1. p. 507. Annal. Eginhardi ap. Bouquet T. 6. p. 175. Bunaus T. R. H. T. 3. p. 25. Gebhardi Ausz. T. 1. p. 509. Mabillonii Annal. Benedict. T. 2. p. 417. 418. Büschings Geogr. T. 3. Part. 1. p. 624. Le Cointe T. 7. p. 351. Ecc. F. or. T. 2. p. 120. 121. Usserii epist. Hib. p. 53.

(a) Det er Beboerne af Syd-Tydskland, helst af den frankiske, Over- og Neder-Rhinske Kredse, saavidt de sidste ligge Osten for Rhinen.

Harde Knud Aar 816. kan man og heraf see, hvorledes Omgang blev ved de franske Konger stiftet imellem Europæ nordlige og sydlige Dele, som end mere siden blev udvidet ved den Christne Lære, og de romerske Paver, tvertimod hvad mange nyere mene, som fornemmelig tilskrive denne Omgang Carl den Femtes Tider. Omtrent ved denne Tid er det nok, at Theodulphus, Bisp af Orleans, kalder i sine Vers de Danske de Haarede, venteligen fordi de bare store og lange Haar, og de Svenske de Gule, ogsaa for deres Haars Skyld, thi jeg tviler ikke paa at han ved Suever forstaaer Svenske, baade fordi han sætter dem ved Siden af de Danske, saa og fordi han strax derpaa taler om de Folk, der boede længst Nord. Theodulf døde Aar 821 (14).

Aar 817. Fra Holsten af giorde Harald idelige Indfald i Danmark, hvorover Godefrids Sønner sendte Gesandtere til Aachen, og forlangede Fred af Keiseren, og lovede at holde den. Dog da saadant Tilbud ansaaes for at være skromtet, saa blev det ikke modtaget, tvertimod gaves Harald Hielp imod dem. Imidlertid skeede det, at Sclaomir, Obotriternes Fyrste faldt fra Ludvig, sendte over Havet (a) Gesandtere til Godefrids Sønner, giorde Forbund med dem, og udvirkede at de sendte en Krigshær til Nordalbingien. Anledningen til hans Frafald var denne, at Keiseren havde befalet ham at dele Magten med Ceadrac Trafco's Søn, hvorover han blev saa forbitred, at han svor paa, aldrig mere at ville gaae over Elven, eller komme til Keiserens Hof. I Følge af

(14) Bouquet T. 6. p. 176. Theodulfus in Sirmondi op. T. 2. p. 1108.

(a) Dette maatte han giøre, fordi Nordalbingerne da vare i Keiserens Magt, saa man derfor ikke haver nødig at troe, at Godefrids Sønner herskede over de Danske Øer, hvorvel jeg ei heller gandske vil nægte det.

af dette Forbund seilede den Danske Flode op ad Elven, og siden af Stor-Floden, odeleggende alting ved begge dens Bredder. Den kom for Itzehoe; og beleirede denne Bye ved Flodsiden, ligesom og en Hær af Obotriter, og af Danske, anforte af Glum, Vogter af de Danske Grændser (a), beleirede den paa Landsiden, men som de Keiserlige giorde tapper Modstand, saa maatte de ophæve Beleiringen, og gaae bort med uforrettet Sag. Imidlertid have dog de Danskes Indfald været saa betydelige, at den bekiendte lærde Mand Rabanus Maurus skriver omtrent ved de Tider til Kong Lotharius, Keiser Ludvigs Søn, at han har tilfoiet i sin Bog om Sielen nogle Capitler om Romernes Krigsvæsen, for de jævnlige Indfalds Skyld, som Barbarerne da giorde (15). Harde Knud Aar 817.

Som en Følge af de Danskes og Obotriters ulykkelige Tog var dette, at de keiserlige Felt-Herrer, og Stadtholderne ved de saxiske Grændser giorde Indfald i Obotriternes Land, med en Hær af Saxer og Ost-Franker og fangede Slaomir, som blev derpaa fort til Keiseren i Aachen, og af de Fornemme iblant sit eget Folk beskyldt for mange Mishandlinger, hvorover han blev forviist og hans Land givet til Ceadrac. Uagtet alle disse Uroligheder prædikede dog ved denne Tid, Aar 818.

 saa

(a) Denne Glum har uden Tvil været Jarl og Bevogter af Danevirke og Eideren, og er af de Tydske bleven kaldet en Markgreve, fordi han bevogtede Marken eller Grændsen, og havde samme Myndighed som en Comes eller Greve, hos dem, og dette haver vel givet de Frankiske og Tydske Konger Anledning til ogsaa at sætte en Marggreve ved Eideren, hvoraf i senere Tider Adamus har giort en Marggreve i Slesvig, see Gram in Meursium col. 138, 139. not. a. Samme de Henrici Aucupis exped. in Misc. Lips. T. 2. p. 279.

(15) Langebek T. 1. p. 508. Bouquet T. 6. p. 177. Christiani Ges. von Schleswig und Holstein T. 1. p. 113. Rabanus Maurus in præf. de anima Oper. T. 6. p. 173.

Harde Knud Aar 818.

saa og for og efter, den Bremiske Bisp Willeric for Nordalbingerne, og besøgte ofte Kirken i Meldorp, som Willehad havde anlagt, og hermed holdt han ved indtil Hamborg blev giort til Erke-Sæde. Omtrent ved samme Tider begyndte ogsaa Ebbo Erkebisp i Rheims først at fatte i Sinde, at ville omvende de Danske, hvilket han og nogle Aar efter begyndte at sætte i Værk, thi han ynkedes over dem ved ofte at see dem i Keyserens Pallads, venteligen i de adskillige Gesantskaber, og det gik ham til Hierte, at de vare saa dybt nedsiunkne i den Hedenske Overtroe. Paa Irland fæstede Normannerne eller Danske den første rette faste Fod i dette Aar 818, thi den Normand Turgesius kom da did, sendt ud af en Kong Gormund. Begge Navne og Tiden, saa og det en Islandsk Skribent kalder Thorkil en stor Krigsmand, synes at vise, at ved den sidste forstaaes den Jydske Kong Gorm, og ved den første hans Ven og Søehelt Thorkil Adelfar, og da bliver det begribeligt, hvi Turgesius snart kaldes en Normand, og snart en Dansk, thi af Fødsel var han en Norsk, eller egentlig Normand, hvorvel de Danske ogsaa af Udenlandske Skribenter i 9 og 10 Sæculo ligeledes kaldes Normannner, men efter den Konge han tiente var han en Dansk; Rimeligen havet altsaa den Hær han førte did bestaaet af Danske og Norske, hvorvel de sidste synes siden at være blevne flere; men det almindelige Navn, hvormed de Irske og Norske Skribentere kalde dem er Ostmanner, fordi de komme osten fra. Dette er ligesaa naturligt, som det man finder at Norske og Islændere kalde Irrerne efter deres Beliggenhed Vestmænd, see Landnama Saga p. 9, hvoraf Vestmanøer ved Island have faaet Navn, fordi Irrer nedlode sig der. I samme Saga p. 6. siges om Leifur at han foer i Vesterviking paa Irland. Torfæus

anfører

anfører i H. Norv.. T. 2. p. 118. l. 2. c. 8. og i Grönlandia antiqva c. 2. p. 6, og Schöning i Norske Hist. T. 1. p. 512. at Islænderne gemenligen kaldede Norske Austmænd, ja endog, at de som boede i Stavanger, kaldte dem i det hosliggende Lister, Austmænd, og derfor mener Torfæus og at Eyvind fik det Tilnavn Austman, fordi han kom Østen fra, fra Sverrig nemlig. Saaledes kaldes endnu den østlige Del af det Søndenfieldske øster paa, og den vestlige vester paa. Saaledes findes endnu et Øster Dal i Norge. Disse Benævnelser af Landes Beliggenhed mod Plagas mundi, bekræfte mig i min engang fattede Mening om Oprindelsen til Sverriges og Norges Navne. I utrykte Færeynga Þattur iblant Arnæ Mss. n. 592. A. 4to kaldes p. 24. og 28. de Norske Austmenn. Thorsten Hornklofe kalder hos Snorro i Harald Harfagers S. c. 19. denne Konge Allvalld Austmanna ɔ: Austmannernes Konge, hvorved maaskee just ikke sigtes til det han regierede i Norge, men til det at han indtil den Tid regierede over dens østlige Del, thi Hornklof var selv en Norsk. I Sorle Stærkes Saga c. 22. p. 49. kaldes Amund, en norsk Mand, Austmaþur. I Gretla c. 12. og 3. tales meget om at fare vester ud i Orlog, og forstaaes derved gemenligen Skotland og Irland. Om den bekiendte Eyvind Austmann, som levede i det 9de Sæculo, siges der, at han havde Landværn i Irland. Skinner i Onomastico vidner, at Preusser, Pommerer, og flere Folk ved Østersøen kaldtes efter deres Beliggenhed af de Engelske Easterlings, hvormed ogsaa Spelman overeenstemmer. Saavel gamle som nye engelske Skribenter kalde dem Ostmanner, som komme fra vort Norden, i Særdeleshed fra Norge til Irland, og nedsatte sig der med væbnet Haand, see Cambdeni Britannia p. 731. Silvester

Harde Knud Aar 818.

Harde Knud, Aar 818.

ster Giraldus topogr. Hib. c. 43. in Cambdeni Anglicos p. 750., hvilken vidner at de kaldtes Ostmaner paa deres eget Sprog.

Irrerne selv kaldte dem derimod Gall, et Navn, hvormed de belagde alle Fremmede, thi Gall betyder paa deres Sprog fremmed; og blev Egnen norden for Dublin derfor kaldet af dem Finn Gall, der betyder det fremmede Folk, som Cambden vil, men efter min Mening de Hvide fremmede, det er de Norske, hvilke kaldtes de Hvide, ligesom de Danske de Sorte, see Cambdeni Britannia p. 752, Abercromby the Martial archievements of the Scots T. 1. p. 134, Simon of Irish coins p. 6, der forklarer Finn-Gall ligesom jeg; Keating History of Ireland p. 418, hvor han tilligemed vidner at de Danske kaldtes af Irrerne Dubhgeinte, og Dubh Lochlannaig ɔ: de sorte mægtige Soemænd, og de Norske Finngeinta og Fionn Lochlannaig ɔ: de hvide mægtige Soemænd, og hermed stemmer Ma-Geohegan en indfød Irlænder i Hist. d'Irlande T. 1. p. 376. ogsaa overeens, og Harris i History of Dublin p. 136, hvilken sidste legger til, at Egnen sønden for Dublin kaldtes Dubh Gall ɔ: de Sorte Fremmedes, det er de Danskes Land. Silvester Giraldus l. c. vidner, at Ostmannerne vare i Førstningen temmelig fredelige og vel at omgaaes med, men efterat de vare blevne meget talrige i Irland, og havde omgivet Stæder med Mure og Grave, saa begyndte de ofte at bekrige Irrerne; Ostmannernes Sprog var et fordærvet Saxisk, (Angel-Saxisk nemlig), en meget falsk Dom, thi alle Nordens Sprog ere med hinanden beslægtede Mundarter, og alle lige gode, dog Silvester dømte saa, fordi han alene kiendte den Saxiske. C. 10. p. 738. beretter han at Irrerne brugte i Strid store og velsmeddede Oxer, der vare got Staal satte, hvis Brug de havde lært af Norske og Ostmanner.

De

De førte dem kun med een Haand, og lagde Tommelfingeren langs Skaftet, styrende Hugget paa saadan Maade, og var sligt Hug saa skarpt, at hverken Hielm eller Brynje kunde staae derimod, saa at det skeede i Silvesters Tid, at Hoften blev, paa en stærk Jernbeklæd Rytter, afhuggen med eet eneste Hug, saa at Rytteren strax faldt død af Hesten. Ranulphus Higden l. 1. p. 181, 182 in Galei Scr. Angl. T. 3. har sammentrukket hvad Silvester siger om de Norske og om Irland. Th. Otterbourne T. 1. p. 15 og 16. har og et Udtog af Silvester, og vidner at ovenmældte Øxer kaldtes af de Engelske, Sparth. Hvad Bromton siger i Scr. 10. col. 1074 og 1075 kommer aldeles overeens med Otterbourne, der har taget sit af ham. Af Engelske og Irrer selv der have skrevet om Irland, vidner Waræus ant. Hib. c. 24. p. 121. at Danske og Norske kaldtes Ostmanner. Den lærde Usserius i Sylloge Hibern. epist. p. 162. vildfarer naar han mener, at det Ostmanniske Navn tilkommer Indvaanerne af Estland især, og at de trende Brødre Oluf ꝛc. ere komne derfra til Norge, og saa videre til Irland. Dette giendrives alene ved Navnene, Oluf ꝛc. som ere pure Norddiske, da det Estlandske Sprog derimod er en finsk Mundart. Dog tilstaaer han siden, at Danske og Norske ogsaa kaldtes Ostmanner. O-Flaherty Ogygia Part. 3. p. 433. kalder Danske og Norske, Ostmanner. Forfatteren af Monasticum Hibernicum gaaer p. 395. endnu videre end Usserius, naar han anseer Danske, Norske, Hollændere og Flæminger, Tydske, Svenske for Ostmaner. Harris i History of Dublin viser p. 52., at Ostmanerne først have befæstet denne Bye, p. 101. at en Del deraf kaldtes Ostmantown, og nu fordærvet Oxman-town, p. 164. at Navnet Dubhlein, hvormed den af Skoterne belagdes, betydde de sorte Vade, da de andre Irrer kaldte den Ath-Cliath ɔ: Kloppernes Stad, fordi

Harde Knud, Aar 818.

Harde Knud, Aar 818.

di man ei kunde paa anden Maade komme til den over Moradserne, end paa Trækloppper eller Klubber. Om Ostmanernes Bedrifter handler ogsaa Schiöning i Norges Historie T. 1. p. 512—524 og T. 2. p. 430—434. I Petty's political Survey of Ireland siges p. 104. hel mærkeligen, at Fingalierne ved Dublin (hvilke uden Tvil stamme fra Ostmannerne) tale et adskilt Sprog fra Engelænderne og Irrerne, og at de, som boe ved Wexford, tale atter igien et andet Sprog. Han vidner og at begge disse Folk ere flittige og skikkelige. Det var værd at undersøge om disses Sprog ei stemme overeens med gammelt Dansk og Norsk. Efter Vallancey i Grammar of Irish Languague p. 67, see og Tavlen, er kiendelig Overeensstemmelse mellem de gamle Irske Bogstaver Oghum, og de Helsingiske Runer. Han siger og at Run betyder paa Irrisk en hemmelig Skrivemaade.

Mange have menet, at Gormund ei selv kom til Irland, men Usserius giør det rimeligt, at han dog kom der, fordi saa mange Irske Pladser have Navn efter ham, som en Port i Dublin, en Avlsgaard tæt uden for, en Herregaard et Stykke derfra, og ved Leghlin, en Skov og et Vadsted. Imidlertid er det ogsaa muligt, at Thorkil og de Danske have kunnet opkalde disse Stæder efter deres Konge. Hvorom alting er, saa var Turgesius ved sin Ankomst en Hedning, og saa alle hans Folk, hvorover de nedbrøde Kirker, opbrændte Bøger og Bogsamlinger, og dræbte Munke og Præster, hvorved Irland, som var vel oplyst i den christne Lære, og havde mange lærde Mænd, nedsank i et dybt Barbarie, og maatte de saa overblevne skiule sig i Huler og Kløster. Dog bleve Videnskaberne ei aldeles udroddede, som kan sees deraf, at man haver en

Liste

Liste og Følge over Lectores ved Academiet i Armagh midt under Ostmanernes Herskab. Er og Turgesius og Thorkil een Person, saa har han jo tilsidst antaget den christne Lære, hvorved Forfølgelserne og Grusomhederne uden Tvil mærkeligen have standset, og hvilket da maaskee og haver givet Irrerne beqvæmere Leilighed til at besnære Turgesius, som de siden giorde. Men har end Turgesius tilsidst antaget den christne Lære, saa have dog hans Eftermænd, de følgende østmaniske Konger, ei forend længe efter fulgt den. Ved Turgesii Ankomst vare endda ingen faste Stæder i Landet, hvorover han i Mangel deraf udlagde sin Flode, bestaaende af smaae Skibe med Seil og Aarer, paa adskillige fersk e Søer. En Del lagde han paa Søen Neagh, en anden paa Ree i Shannon, og Resten sendte han til Lughniagh. Med Tiden opførte han ogsaa Casteller med enkelte, dobbelte og tredobbelte runde Mure, og med dybe og meest tredobbelte Graver, hvorimod Irrerne lode sig nøie med Skove og Moradser til Forsvar. Ovenmeldte Casteller kaldes endnu af de Engelske i Irland Danes-Rathes, af hvilke ogsaa mange, hvorvel alle øde, findes i Skotland og paa Sydersøerne, hvor de ligeledes tilskrives de Danske (a). Det faldt derfore ei de Danske meget tungt, at overvinde og undertvinge

Harde Knud, Aar 818.

(a) See Pennant Voyage to the Hebrides p. 292. 293. 337 — 341. 358. hvor han beskriver og giver smukke Kobbere af dem, vidner at de paa det Ersiske, eller og Galiske Sprog, kaldes Duns. Dog disse synes at være anderledes end de Irske, de ere alle af Mur, runde, temmelig høie, og gaae meget spidse til, oven til lukte, i Midten hule, og have en Gang inden i deres Mur, hvorved denne kan ansees for tvende. Gangen er delet i adskillige Rum. Og ere der tvende, ja trende saadanne Gange over hinanden. Uden paa er kun een eeneste liden og smal Aabning til Indgang.

Harde Knud Aar 818. twinge et Folk, som saa lidet vidste af Krigs-Sager. Af Danevirke, og af nogle gamle Fæstninger i Norge, sees, at vore norðiske Folk have fra ældgamle Tider ei været ukyndige i Fæstnings-Værker, hvorvel det er sælsomt nok, at ingen Casteller af den Art, eller Levninger af dem findes enten i Danmark eller Norge, uden tre gandske smaae oppe i Finmarken, og nogle paa den svenske Øe Øland. I Begyndelsen indtog Turgesius ikkun de Landskaber Leinster og Meath, men siden udbredede han sig over det gandske Land, og varede hans Herredømme i alt der udi 30 Aar. I Anledning af dette Indfald er det vel skeet, at et irsk Synode fastsatte 14 Aars Pønitentse for den Irrer, som lod sig bruge til Veiviser for en Barbar. Mere om Turgesius forekommer ved de følgende Aar (16).

Aar 819. Nu at komme til Ludvig igien, saa lod han sig ikke nøie med at have revset Sclaomir, men besluttede endog at indsætte Harald igien, det koste hvad det vilde. Til den Ende lod han ham ved Obotriterne føre til sine Skibe, for derfra at seile til Danmark, hvilket viser, at de Keiserlige have den Gang gaaet Danevirke forbi, maaskee fordi den var vel besat og bevogtet af de Danske. Harald traf det saa lykkeligen, at Godefrids Sønner vare blevne uenige sammen indbyrdes, hvorover Erik og een af dem til forenede sig med ham, og giorde ham delagtig med sig i Riget, og drev de deres

twende

(16) Langebek T. 1. p. 508. 507. Bouquet T. 6. p. 102. 178. 207. Ecc. Fr. or. T. 2. p. 152. M. Westm. p. 153. Usserii ant. Brit. eccl. p. 296. 425. 447. 474. 542. Ma-Geoghegan T. 1. p. 378. Bromton ap. Twisden c. 1074. Giraldus in Cambdeni Anglicis p. 748. Isl. Annál. Arn. Mss. n. 417. p. 75. Dacherii Spicil. T. 1. p. 506. Waræus de script. Hibern. p. 94. 95. Sch. N. H. T. 1. p. 515—517.

tvende andre Brødre ud, venteligen Mander og Regnar. Imidlertid ansee frankiske Skribentere fra de Tider, dette for at være skeet paa Skrømt, som dog det hele Følgende synes at giendrive (17). Harde Knud Aar 819.

En Følge af dette var god Forstaaelse mellem de Franske og Danske, for en Tid, saa at de Danske Konger sendte Gesandtere til den Rigsdag Ludvig udi Januarii Maaned holdt til Aachen, for at handle om Fredens Vedligeholdelse. Imidlertid stod det dog ikke i de regierende danske Kongers Magt, at hindre alle Danske fra at forurolige Keiserens Lande. Nei, de tvende flygtige danske Konger komme med tretten Skibe først til Flandern, hvor de opbrændte nogle Hytter, og borttoge et lidet Antal Qvæg; Derfra vilde de løbe ind i Seinen, men maatte med fem Mænds Forliis gaae tilbage, og bleve deres Anslag paa begge Stæder tilintet ved Kyst-Bevarernes Agtsomhed. I Aqvitanien derimod lykkedes det dem bedre, thi de plyndrede der den Flekke Burnad, nu Born, eller St. Paul de Borne i det Landskab Medoc, som ligger mellem Garonne og Havet, og hører til Guienne; derfra vendte de med rigt Bytte tilbage til deres Hiem, hvoraf man maae slutte, at de dog have beholdt en sikker Tilflugts Plads paa noget Stæd i Danmark (18). Aar 820.

(17) Langebek T. 1. p. 508. Annal. Bert. ap. Duchesnium T. 3. p. 176.

(18) Langebek T. 1. p. 508. 509. Annalista Saxo in Ecc. corp. med. æri. T. 1. col. 185. Ecc. Fr. or. T. 2. p. 159. Le Cointe T. 7. p. 518. Bussaus T. R. H. T. 3. p. 62. Duchesne Scr. Norm. p. 1. Meyer in Ser. Belg. T. 1. p. 14. Bouquet T. 6. p. 204. Vales. not. Gall. v. Bundium.

Harde Knud Aar 821. Den Yndest Ludvig havde udviist imod den obotritiske Fyrste Ceadrac, kunde dog ei forhindre ham fra, hemmeligen at holde med Godefrids Sønner, maaskee de Flygtige, hvorover han blev anklaget for Utroskab, og hans Farbroder Sclaomir igien indsat til Regent, men paa Veien did blev han syg i Saxen og døde, efterat han var bleven døbt. Forhen er sagt, at Ebbo, Erkebisp i Rheims, havde stor Attraae til, at omvende de Danske, en Attraae, som tiltog ved den gode Leilighed, der nu gaves dertil, formedelst Freden imellem de Franske og Danske, og begyndte denne Attraae, at blive virksom paa Rigsdagen i Thionville, Keiser Ludvig holdt midt i October, og hvor fast alle Fornemme i det gandske Rige vare forsamlede. Der blev besluttet, at Ebbo skulde reise til Rom, for at antræde Apostolatet til de nordiske Folk, forsynet baade med pavelig og keiserlig Fuldmagt (19).

Denne Reise antraadde han paafølgende Sommer, og blev af Pave Paschalis 1 beskikket til at prædike for de Hedninger, som boede i Norden, og hans Ven, en viis Halitgarius, tilføiet ham som Medhielper, og var han Bisp i Cambray fra Aar 817. Den pavelige Bulla herom er endnu til, og det første og ældste høitidelige Document om denne saa vigtige Sag, nemlig Begyndelsen af Christendommens Indførsel i Danmark. Den Naade Ebbo stod i hos Ludvig, fordi de havde studeret og vare opfødde sammen, saa og den Indsigt han besad i Videnskaber, og den Lyst han havde til dette hellige Værk, vare mere end Dievesieder nok til at beskikke ham hertil. Paa Tilbagereisen fra Rom var han atter hos Keiseren i Augusti Maaned udi Attigny, hvor et Møde igien holdtes, og hvor videre blev afhandlet om de

Aar 822.

Danskes

(19) Langebek T. 1. p. 509. 401. Ecc. Fr. or. T. 2. p. 168. Calles Annal. eccl. Germ. T. 3. p. 147.

Danskes Omvendelse; som og skede imod Aarets Slutning paa Samlingen i Frankfurt, hvor der modte Gesandtere saavel fra Harald, som fra Godefrids Sonner, for at fornye og stadfæste Freden, og med hvilke Ebbo og Halitgarius reiste til Danmark, og efter Overlæg med dem prædikede Evangelium. Ludvig gav Ebbo store Foræringer med, og Hilsen til Harald, at han skulde lade sig omvende og dobe, saasom Keiseren havde intet andet i Sigte, end hans ævige Beste, og ingenlunde giorde nogen Paastand paa hans Rige. Saaledes begyndtes store Anstalter at giores til Nordens Omvendelse, hvilke formeredes derved, at det Kloster af nye Corvey stiftedes dette Aar i Saxen ved Weser-Floden, og at paa dets Bygning begyndtes i Augusti, thi fra det udgik siden Nordens fornemste Apostel Anscharius, som fra Aar 814 havde været Munk i det gamle Corvey eller Corbie i Picardie, hvor han 821 blev Skolemester, og fra hvilket Kloster Munke bleve udsendte til det nye, iblant hvilke ogsaa vor Anscharius var. Ovenmeldte ved Aar 815 omtalte Kloster Hechi blev derimod nedlagt, venteligen efterat Keiseren havde stadfæsted den nye Stiftelse, og Munkene forflyttedes til Corvey, saasom det ander var anlagt i en ufrugtbar Egn (20). Harde Knud, Aar 822.

Men dog skede denne Anscharii Forflyttelse ei forend folgende Aar, og blev han der og beskikket til Skolemester, og Folkets Lærer. Aar 823.

(20) Langebek T. 1. p. 507. 509. 510. 401. 404. 405. Pontopp. Annal. eccl. Dan. T. 1. p. 19. Callea T. 3. p. 154. Ph. Cæsaris Triapostolatus Septentrionis in J. A. Fabricii Memoriis Hamb. T. 2. p. 765. Sammarthanorum Gallia Christianæ T. 3. col. 10. Mabillonii Annal. Benedict. T. 2. p. 468. Ejusd. Acta S. ord. S. Bened. Sæc. 4. Part. 1. p. 331—333. Sæc. 3. Part. 2. p. 587. in Flodoardo de Pont. Rom.

Harde Knud, Aar 823.

Lærer. Imidlertid var Ebbo kommen til Haralds Hof, og vidste saa vel at overtale denne Konge, at han gav ham Frihed at prædike, lovte og selv at ville reise til Keiseren, for noie at undersøge den christne Lære, og da at antage den, saafremt han fandt den rigtig, og at Christus formaaede at skiænke ham større Gaver, end hans Guder kunde; Dog indtil dette skeede, skulde Gudernes Dyrkelse staae ved Magt, men forlod han den siden, da vilde han lade smelte deres Metal Billeder. Derefter forærede Harald, saavel ham selv, som Keiseren, saadanne Ting, som Danmark formaaede, og lod ham reise fornøiet fra sig. Efter al Anseende har Harald ei havt megen Lyst til, eller Indsigt i Christendommen, og derfore ved Christi Gaver vel tænkt paa verdslige Fordele, og mest giort dette for at behage Ludvig, og altid at kunne have ham til Ven og Hielper. Frygt for sine Med-Regentere har vel og holdt ham tilbage fra, alt for meget at ynde den christne Lære. Og dette han giorde var vel endda Paaskuddet til det Fiendskab Godefrids Sønner strax efter ytrede imod ham. Hvorom alting er, saa skal Ebbo Sommeren over have døbt mange Danske ved Grændsen, og prædike omkring i Sønder Jylland, og siden været i November paa Rigsdagen i Compiegne, hvorfra de Grever Thestarius og Rotmundus, bleve af Keiseren udsendte til Godefrids Sønner, for at undersøge de Stridigheder, som vare opkomne imellem dem og Harald, ved hvilken Leilighed de noie udforskede den hele Sag, samt det danske Riges Tilstand, og gave Keiseren Underretning herom, forend Harald kom til ham, hvilken Herre paa nye søgte Keiserens Hielp, fordi hans Med-Regentere truede med at ville sætte ham af, og jage ham ud, og synes det at de og den Gang virkeligen have giort det, men at han ved Keiserens Mægling er Aaret efter bleven indsat igien af bemeldte tvende Grever.

Og

Og med dem drog Ebbo tilbage til Danmark for at prædike. Med Slaverne eller Venderne havde Keiseren meget at bestille paa samme Tider. Hermed forholdt sig saaledes. Liub (a), Wilzernes Konge var den ældste af sine Brødre, og derfore tilkom ham, efter deres Skik, den øverste Magt, endskiønt ellers hans Brødre regierede tilligemed ham. Han satte Livet til i et Slag imod de østlige Obotriter, efterladende sig tvende Sønner Meligast og Celeadrag, af hvilke Meligast, som den ældste, blev Over-Konge, men som han ilde forestod Riget, affatte hans Undersaatter ham, og overdroge Riget til den Yngre. For at afgiøre denne Sag, mødte de begge hos Keiseren paa Rigsdagen i Frankfurt udi Maj Maaned, hvor han da efterkom Folkets Villie, og tildømte den yngre Riget, gav dog Skiænk til begge, og tog dem i Eed. Obotriternes Fyrste Ceadrac blev og paa denne Rigsdag anklaget for Utroskab, og at han ei vilde komme til Keiseren, hvorfore Gesandtere bleve afærdigede til ham, hvorpaa han sendte nogle af de fornemste iblant sit Folk til Keiseren, og lovede at komme om Vinteren, hvilket han og holdt, og mødte med nogle af Landets ypperlige paa Rigsdagen til Compiegne udi November Maaned, hvor Keiseren, endskiønt han ikke fandt ham gandske uskyldig, ei alene eftergav ham alle Ting for hans Faders Fortienesters Skyld, men endog sendte ham med anseelig Skienk tilbage til sit Rige. Ved disse Tider giorde ovenmeldte Manderus, Kong Godefrids Søn, et Tog Vester paa, og tales der siden intet mere om ham. Han udplyndrede den Øe Jona, Columb Kill eller Hy, en af de vestlige

Harde Knud, Aar 823.

Der

(a) Krohn i Dreyers Samml. verm. Abh. T. 3. p. 1342 — 1372. mener at denne Liub har anlagt det gamle Lubec ved Suartenau, og faldet den efter sit Navn, paa et Tog han giorde for at hielpe de Danske imod Obotriterne.

Harde Knud, Aar 823. Der ved Skotland, og opkastede de Dødes Graver, i Tanke at finde store Skatter, og bortførde med sig den hellige Columbæ Kiste, som han endeligen efter megen Møie fandt, og hvilken han paa Veien til Irland aabnede, men da han saae intet andet deri end Been og Aske, kastede han den ud i Havet, udi Bugten af Down-Patrick i Landskabet Ulster, hvor den blev opfisket af Abbeden, og lagt med Ærbødighed hos St. Patricii Levninger i Down-Patrick. Rimeligen har Manderus villet foreene sig med Turgesius, som havde sit fornemste Sæde nord i Irland, og rimeligen have de ogsaa begge været om at opbrænde Kirkerne i Mayo, udi Landskabet Connaught, helst den fornemste Kirke, som var takt med Blye. Da de Danske sværmede saaledes om til Søes, saa er det intet Under, at Ernoldus Nigellus, en de Tiders frankisk Skribent, siger, at de søgte deres Føde til Skibs, og beboede Havet. Han roser dem ellers for, at de vare smukke, og af anseelig Vext og Skabning. Efter et Rygte, som da var almindeligt, leder han Frankernes Herkomst fra dem, og mener at Keiseren af Medynk over sit Stamme-Folk søgte at omvende dem (21).

Aar 824. Denne Omvendelse vedblev Ebbo at drive ei uden Frugt, og løskiøbte han da adskillige Fanger, som hos de Danske vare i Trældom. Keiseren skiænkede ham og det Stæd Welnau, nu Münsterdorf, ei langt fra Itzehoe, hvor han oprettede et lidet Kloster, og hvorfra han ofte giorde Reiser ind i Danmark. Da er det vel og skeet, at han haver ført Helgenes Ben og Levninger

(21) Langebek T. 1. p. 510. 511. 400. 406. 407. Le Cointe T. 7. p. 665. 666. Eginhardi Annal. ap. Duchesne T. 2. p. 266. 267. Mösers Osn. Gesch. T. 2. p. 148. Colgani Triad. Thaumat. p. 446. 650. Usserii ant. p. 542. Calles T. 3. p. 157.

get med sig hid nord, og deriblandt S. Sixti Legeme, som en Stund laae bevarede i Hamborg, og den førstes Hoved, som Anscharius synes siden at have givet til Welnau, thi alle disse Helligdomme gav Ebbo siden til Anscharius, som nedlagde S. Materniani Legeme i Heiligenstad, S. Remigii Levninger i Bremen; Ja Anscharius skal og stedse i sin Sendelse til Hedningene have baaret S. Sixti Hoved foran paa sit Bryst. Saadant maae man ei tilskrive Andagt alene, nei det var fornødent paa de Tider, at have altid Helgenes Levninger hos sig, saasom de fleste Skiøder, Overgivelser, Traditioner, bleve besvorne ved dem, og det var ei tienligt at lade nogen Tid gaae forbi, naar Folk vare i god Lune til at vise sig gavmilde. Disse Helgene, disse Billeder, og den Pomp hvormed den Christne Gudstieneste forrettedes, giorde ei lidet til at bøie vore hedniske Forfædre til en Lære, som i det udvortes havde endel Overeenstemmelse med deres Lære, og som ved sin Pragt stak dem i Øinene. Hertil kom den gamle og jævnlige Omgang, Krige og Handel havde tilveiebragt imellem de Christne og vore Fædre; Stats-Aarsager paa Kongernes Side for at have de mægtige Christne Regentere til Venner, den hedniske Lære om flere Guder, hvorfore de Nordiske ei vare uvillige til at ansee Christus ogsaa for Gud, hvorved de vel ei bleve til gode Christne, men hvilket dog giorde dem blide og velvillige imod de Christne Lærere; den Hielp Hedningene ventede sig af Daaben, og af Christi Navns Paakaldelse, og som Undertiden traf ind. Den Blanding af Hedniske og Christne Skikke, og som uoplyste Lærere iblant tillode; den Lethed, hvormed mange Lærere da aabnede Himmelens Porte, og endeligen den Christne Lærers egen Ypperlighed, hvis Fortrin frem for den Hedniske i Henseende til Egtestanden, Søerøverie, Manddrab maatte efterhaanden lyse fornuftige Hedninger

Harde Knud, Aar 824.

Hørde Knud, Aar 824. ninger i Øinene, hvortil kom at den første Post giorde det smukke Kiøn tilbøielig til Christendommen. Dog vare der ogsaa Hindringer, som giorde at den christne Lære ei trang saa vældig igiennem, som den ellers havde giort, hvorom paa et andet Sted (22).

Aar 825. Ebbo's forhen omtalte Omsorg og Nidkierhed for at plante den Christne Lære udi Norden, bevægede Pave Eugenius til Aar 825 paa nye at stadfæste hans Sendelse til de nordiske Folk. Til den Rigsdag Keiseren holdt i Aachen udi Augusti Maaned, sendte Godefrids Sønner Gesandtere, og bade om Fredens Fornyelse, som og i paafølgende October blev ved deres Grændse stadfæstet. Ved denne Leilighed kalde de gamle Skribenter Grændsen Mark og synes derved at sigte til Navnet Danmark. Disse mange Fredsslutninger og Fornyelser bringe mig paa den Tanke, at de enten kun ere blevne bestemte til visse Aar, eller og at imellemløbende Røverier og Fiendtligheder have giort Freden usikker (23).

Aar 826. Udi paafølgende Junii Maaned holdt Ludvig en stor Rigsdag til Ingelheim, didhen Godefrids Sønner sendte Gesandter om Fred og Forbund. Der bleve og Ceadraç, Obotriternes Fyrste, og Tunglo, en af Sorbernes Fyrster, anklagede af de Store blant deres Folk for Forræderie, og blev dem forelagt Dag til den almindelige Rigs-Forsamling paa samme Sted i October. De mødte og fik den sidste Frihed at vende hiem imod

at

(22) Langebek T. 1. p. 511. 452. 453. Ebbonis Apol. in Dacherii Spic. T. 3. p. 335. Vredii Flandria Ethnica c. 24. p. 504. Adam Brem. l. 1. c. 19. Wolterus in Meib. Script. T. 2. p. 25. Finæi H. eccl. Isl. T. 1. p. 26. 55. 70. 93.

(23) Langebek T. 1. p. 511.

at efterlade sin Søn til Gissel. Men Ceadrac derimod blev holdt tilbage, endskiønt de andre Obotriter finge Lov at drage hiem, og bleve Gesandtere sendte til Obotriterne for at undersøge om Almuen vilde have ham til Regent. Ved Almuen forstaaes her alle frie, og var samme naturlige Forfatning ogsaa hos os, og andre nordiske Folk, thi det skeede først længe efter, at nogle faa tiltrukke sig alene Val-Rettigheden. Da nu Gesandterne ved Tilbagekomsten berettede, at Folkets Mening var forskiellig, dog at de Beste og Ypperste ønskede Ceadrac tilbage, saa blev han og indsat i sit Rige, uden at give Gisler. Til den første Rigsdag i Ingelheim kom ogsaa med mange af sine Undersaatter, den danske Harald, hvilket synes at vise, at han atter har været i Uenighed med sine Med-Regentere, og paa nye haver ansøgt Keiseren om Hielp. Ebbo kom først, og gav hans Ankomst tilkiende, og hans Ærinde at ville lade sig døbe. Ermoldus, en Skribent fra de Tider, og som selv var der tilstæde, beskriver denne Sag saaledes (a). Hundrede danske Skibe foere op ad Rhinen med deres hvide Seil, og var Harald selv paa det første. Da de nærmede sig Palladset i Ingelheim, og Keiseren saae dem fra Slottet, befoel han Grev Matfrid af Orleans, at drage dem med mange anseelige unge Folk i Møde. Prægtig stafferede Heste bleve sendte til deres Tieneste, for paa dem at ride til Herberg. Harald selv paa en fransk Hest, hans Dronning og gandske Hus, komme saaledes til Slottet, hvor Keiseren imodtog dem, og fastsatte hvad de skulde have til Underholdning og Føde. Ved Sammenkomsten bukkede Harald sig dybt for Keiseren, og gav tilkiende, at Ebbo havde lært ham, at hans Guder vare intet, og at een eeneste Gud havde skabt Himmel

Harde Knud, Aar 826.

G 2

(a) Dog betiener jeg mig derhos af andre i denne Sag troværdige Skribentere, Theganus, Rimbertus Saxo &c.

Harde Knud, Aar 826.

Himmel og Jord, og skiænket Verden Naade formedelst sin Søn. Dog var Harald, uagtet alt dette, endda ei saa gandske færdig til sin Omvendelse, at jo Keiseren baade ved sig selv, og ved andre maatte ofte tale med ham derom, og forestille ham, at Venskabet vilde blive større imellem dem, og de Christne være villigere til at hielpe ham, naar de havde een og fælleds Troe. Overvunden herved lod Harald sig endeligen døbe i den prægtige St. Albani Kirke, som laae i Forstaden af Maynz, ei langt fra Palladset i Ingelheim. Keiseren stod selv Fadder til ham, antog ham til sin Søn, og iførte ham de hvide Klæder efter de Tiders Brug, som han tilligemed forærede ham. Keiserinde Judith var ligeledes Gudmoder til Dronningen. Lotharius Keiserens Søn stod Fadder til Godefrid, Haralds Søn, der uden Tvil var den ældsteaf hans Sønner Roruc, eller Reric, Søn af Haralds ældre Broder Ring, døbtes da ogsaa. Fornemme Franker vare Faddere til fornemme Danske, og en stor Deel Almues Mænd bleve tilligemed døbte. Eccard formoder, at Wolfgarius, Bisp af Würzburg har forrettet Daaben, men maaskee den snarere er skeet ved Othgar, Erkebisp i Maynz. Efter Daaben gik Harald op paa Slottet i sine hvide Klæder, hvor Keiseren imodtog ham, og forærede ham en Purpur og Guldkantet Kaabe, som var besat med Edelstene. Sit eget Sværd, hvis Skeede var forgyldt, og funklede af rare Stene, tog Keiseren fra sin Side, og bandt ved hans. Det fæstedes ved hans Side med Guldhægter. Hans Hoved prydede han med en deilig Krone, og ved hans Fødder bleve Biælder fæstede; En Stads, som endnu vedvarede at hæftes paa Klæderne i det 15 Sæculo, og som ingen uden de Fornemste og Adelen maatte bære. Langs Ryggen paa Kiortelen skinte Guld, og Hænderne bare hvide Handsker. Keiserinden skiænkede Dron-

ningen

ningen en Krone, virket af Guld og besat med Ædelstene, et Guld-Hovedbaand smykket med kostbare Stene, et stort Hals-smykke, en Guldkiede om Halsen, Armbaand, Ringe af Guld og Ædelstene om Laarene, og en Guld-virket Kappe. Ei ringere guldvævede Klæder gav Lotharius til Prindsen. Alle de andre af Haralds Følge bleve og begavede med, og iførte fransk Dragt. Og saadanne Gaver af Klæder og Vaaben var det sædvanligt, at Keiseren gav til danske Gesandtere, naar de vilde lade sig døbe, hvortil de og for Gavernes Skyld vare gandske villige, saa at det endog blev en Sædvane hos dem, at indfinde sig ved Paaske-tider, ei alene, som Gesandtere, men som hengivne Lehnsmænd. Ved saadan Leilighed hændtes det engang, at der komme flere at lade sig døbe, end hvide Klæder vare forhaanden, saa at Keiseren befoel, at skiære nogle Overtræk sonder, og sye dem sammen. En af de fornemste Danske besaae da nøie den, som blev lagt paa ham, og sagde med Vrede: Nu er jeg tive Gange bleden toet her, og iført de skiønneste og hvideste Klæder, og saadan Sæk sømmer ei en Krigsmand, men en Svine-Hyrde, og dersom jeg ikke skiæmtes for at være nogen, skulde jeg slænge den, tilligemed din Christus til dig igien. Denne Tildragelse giver ei det beste Begreb om mange Personer fra de Tider deres hastige Omvendelse og Oplysning. Men at komme til Harald igien, saa gik han efter Daaben i Pomp til Kirken for at høre Messen, efterat Klokken havde givet Tegn dertil. Det hele Clerisie stod udi god Orden i Kirken; Thegro, som siden blev Cantzler, forestod Sangen, og Adhalvit giorde Plads med en Bispestav. Keiseren gik med Guldkrone paa Hovedet, og Kinnede af Guld og Ædelstene, støttende sig paa sine Opvartere, og havde sin Erke-Capellan Hilduin, Abbed af St. Dionysii Kloster, paa høire Haand, og sin

Harde Knud Aar 826.

Harde Knud, Aar 826.

sin Cantzler Helisachar paa venstre. For ham gik Gerung, den øverste af Dør-Vogterne, med en Kiep. Strax bag efter kom Lotharius og Harald prægtigen klædede. Allerforrest gik Keiserens Søn, Carl, et Barn af tre Aar. Endeligen kom Keiserinden herligen klæd, og fulgt af de tvende Grever, Matfrid og Hugo, hvis Dotter var gift med Keiserens ældste Søn Lotharius. De vare klædde i Guld, og bare Greve-Kroner paa deres Hoveder. Efter Keiserinden gik den danske Dronning, herligen prydet, efterfulgt af Fridugisus, Abbed ved St. Martin i Tours med alle hans Discipler i hvide Klæder; Og endeligen sluttede de øvrige af Haralds Følge Troppen, iførte de Klæder, Keiseren havde givet dem. Da Keiseren traadde ind i Kirken, blev Tegn givet ved en Basune, hvorpaa det hele Cleriske gav sig til at synge. Harald og alle Danske kunde ei nok forundre sig over den Pragt, som herskede allevegne, baade ved Hoffet og i Kirken, og kunde slig Herlighed ei andet end give et høit Begreb om den Christne Lære og dens Dyrkere til Folk, der vare sligt uvante, og derimod opfødde i den simple Natur. Diemærket med alt dette var derfor vel og, at indprænte dem Ærbødighed for Læren, og for Keiseren, og Frygt for hans Magt. Ved denne Leilighed formaner Skribenten, Ermoldus, Harald til, at omstøbe sine Sølv og Guld Guder, som jeg dog tviler paa at vore Fædre have havt, og at giøre dem, især Odins og Thors Billeder, til Ager-Redskab, Gryder og Kar, saafremt han havde dem af Jern, saa det synes han har villet opmuntre ham til Agerdyrkning. Maaltidet, som fulgte paa Messen, var ei mindre prægtigt. Det blev anrettet paa Marmor Borde, belagde med Duge, der vare besatte med hvide Fryndser. Peder, den øverste Bager, Gunto, den øverste Kok, og Otto, Ober-Skiænk, stode for Anretningen, og vare deres

Be-

Anviisninger meget anseede ved de frankiske Kongers Hof. Alting, saavel Mad som Drikke, blev frembaaret i Guld. Optoget gik i samme Orden for sig fra Kirken til Spise-Salen, som den var gaaet til Kirken. Keiserinden satte sig ved Keiserens Side, efterat hun først havde kysset hans Knæe. Derefter sadde Lotharius og Harald; adelige unge Personer vartede op, og alting gik meget herligen til. Heraf sees hvor tilig Pragt og Ceremonier have været brugelige ved Hofferne i Vest-Delen af Europa, heldst hos de mægtige franske Konger, Carl og Ludvig; saa at deres Opkomst ei først bør regnes fra de senere Burgundiske Hertuger, som endel nyere Skribenter ville, hvorvel jeg gierne tilstaaer, at de paa nye have optaget mange forglemte Skikke, og indført nye. De Danske, som endnu vare meget uslebne og raae, saa og hengivne til deres gamle Skikke, desuden fattige, bleve dog ei smittede af denne Pragt, og overlode sig først efterhaanden til den, henrevne ved lang Omgang, og synes det at saadan Forandring hos dem fornemmeligen bør sættes i Midten af det 12 Seculo. Dagen efter fornøyede Keiseren sin Giæst med en Jagt paa en Øe i Rhinen, hvor Keiseren selv, og det hele Hof, ja endog Keiserinden vare med til Hest. Mangfoldige Hiorte, Daaer, Vild-Sviine, Raaer og Biørne bleve faldede, og et Giæstebud nydt, anrettet i Skoven efter Keiserindens Befaling. Ved Hiemkomsten gik man i Kirken, for at holde Aftensang. Harald vort af saa megen Herlighed, og saa mange Velgierninger, gik da til Keiseren, faldt ned for ham, og overgav sig og det Rige, han eiede, til ham, ved at legge sine Hænder i hans, og at love at blive hans Mand. Herved tænkte Harald, at forbinde sig Keiseren saa meget des mere, og denne, uden Tvil fuld af Tanker om det romerske Herredømme, hvorvel Romerne aldrig havde eiet Danmark, tog med Glæde herimod, gav ham efter Brug Hest og Vaaben,

Harde-Knud Aar 826.

Harde Knud, Aar 826.

og holdt atter paa nye en Høitid med de Frankiske og Danske. Saaledes glemte Ludvig den Løfte han frivilligen nogle Aar forhen havde giort, ei at ville paastaae noget af det danske Rige; saa vanskeligt er det, endog for Fromme, at imodstaae den Svindelgeist, som Høihed og Lykke frembringe. Saadan Haralds nedrige Opførsel haver vel og meget været Aarsag til, foruden Antagelsen af den Christne Lære, at han siden blev udjaget af de Danske. Denne Underkastelse kan ei heller ansees for gyldig, eller at have været af nogen Følge, baade fordi Harald kun regierede over en liden Del af Danmark, saa og fordi hans Med-Regentere, og det Danske Folk ei toge nogen Part deri. Overalt synes det, at Harald har ingen anden Fortieneste havt, end den, at han var den første af vore Konger, som antog den Christne Troe, hvorimod Erik var kiæk, som sin Fader, og forsvarte sin og Rigets Høihed. Imidlertid maae en ulykkelig Prinds ogsaa noget undskyldes, thi han griber af Nød til meget han ellers ikke giorde. Saadan Haralds Svaghed blev ellers anseeligen belønnet af Keiseren, thi han gav ham ei alene alt hvad som hører til Gudstienesten, Præsteklæder, hellige Kar, Bøgger, Præster, Munke, for at prædike for Folket, og videre underviise ham, men han gav ham endogsaa Lande til Lehn, ved Rhinen og ved Mosel, for at kunne faae Viin derfra, i hvilken Drik de Danske, som alle de Folk der ere uvante til den, funde fortreflig Smag; ligeledes gav han ham det Landskab Rustringen, da Riustri, i det nu værende Oldenborgske, som paa den Tid regnedes til Frisland, og som det synes den Bye Dorstad (a) i Frisland, paa det han kunde have sikre Tilflugtssteder og Ophold, saafremt hans Landsmænd

(a) Nu Wyck te Duerstede i Landskabet Utrecht. See Langebek T. 1. p. 458. not. c.

mænd vilde ei kiendes ved ham, fordi han var bleven Christen. Men foruden alt dette gav han ham og et Lehn i Nordalbingien, som efter en gammel Skribents Mening bør søges i Ditmarsken. Paa alle disse Lande vedbleve de Danske længe efter siden at giøre Paastand, ligesom de og alerede forhen havde forment at have Rettighed til endeel af dem. Den fierde Dag derpaa tog Harald Afsked, og drog den Vei tilbage han var kommen. Hans Hiem-Reise faldt imod Vinteren, og bleve hans Skibe forsynede med Proviant af Keiseren. Hans Søn og Brodersøn bleve tilbage ved Keiserens Hof, som Gisler, for der at opdrages. Ved denne Leilighed var det, at den berømte Anscharius fulgte med Harald, og blev Nordens, om ei første, saa dog fornemste Apostel, hvormed saaledes tilgik. Keiseren vilde gierne, at en meget gudfrygtig Mand skulde blive hos Harald, for at styrke og undervise ham videre i Troens Lærdomme. Herom handlede han offentligen paa Rigsdagen med sine troe Mænd, og Præsterne, for at faae en værdig og frivillig hertil. Men alle gave tilkiende, at de ei kiendte nogen, som vilde paatage sig saa farlig en Reise. Endeligen sagde Walo, en Fætter af Carl den Store, at han kiendte en Munk i Abbediet Corvey, som var ivrig i Gudstienesten, og besad Lærdom og god Opførsel, dog vidste han ikke om han vilde paatage sig denne Sendelse. Derpaa blev Anscharius, thi ham var det, en Discipel af den navnkundige Paschasius Radbert, kaldet til Hove, og Forsættet aabenbaret for ham. Han sagde sig at være af Lydighed bered til alle Ting. Men Walo svarede igien, at han ei befoel ham det, men om han frivilligen vilde giøre det, da vilde det være ham kiert. Da blev Anscharius ved for Keiseren selv at sige, at han frivilligen paatog sig dette Arbeid, og vilde stræbe efter i alle Maader at fuldkomme det,

Harde Knud, Aar 826.

Harde Knud, Aar 826.

og til denne Beslutning bevægedes han uden Tvivl meget ved den Lyst, han havde til Martyrdom, og den hede Forestillings Kraft hvormed han var begavet, som bragte ham til at indbilde sig Syner. Mange forundrede sig over, at han saaledes vilde forlade sit Fædernteland, og søgte derfore at overtale ham til at staae fra sit Forsæt; Ja nogle talte ham endog haardt til, og skieldte ham ud. Men Anscharius blev med et sandt Heltemod ved sit Forsæt, endskiønt han endnu ikkun var en ung Mand, og fød den 8de September, Aar 801. Og for at holde denne sin Bestandighed vedlige, saa flyede han fra den Tid alt Selskab, og opholdt sig stedse i en Vingaard, ei langt fra Slottet, hvor hans hele Forretning var Læsning og Bøn. Autbert Munk i det franske Corvey, en Mand af stor Slægt, en Yndling af Walo og hans Vicarius, blev rørt af Venskab til Anscharius, og tilbød sig frivilligen at ville gaae med ham, hvorover Walo høiligen forundrede sig, gav dog sit Minde dertil, men sagde derhos, at han ei vilde paalegge nogen af Brødrene at følge med ham, uden de selv godvilligen vilde, thi da ansaaes det for uretfærdigt og grusomt at tvinge nogen til at begive sig til de hedniske Lande. De bleve derpaa begge forestillede for Keiseren, som opmuntrede dem til, ei alene at legge Vind paa, at styrke Harald og de nye Døbte i Troen, men endog søge at omvende flere; hvorpaa han overgav dem alle de Redskaber, der høre til Gudstienesten. Og som ingen af Munkene i Walo's Kloster vilde følge med dem, saa bleve de nødde til at reise alene uden nogen Opvartning, thi af de Danske, som Vankundige, anderledes opdragne, og nyligen omvendte, nøde de ingen. De komme derfor med stor Besværlighed til Cøln, hvor Erkebisp Hadebold ynkedes over dem, og gav dem et skiønne Skib med tvende Cahyter paa, hvor de og deres Tøi kunde være.

re.

re. Harald syntes saa got om dette Skib, at han besluttede selv at være paa det hos dem, indtog den ene Cahyte, og indrømmede dem den anden, og ved saadan Omgang voxte Venskab og Fortrolighed imellem dem, saa at hans Folk siden vartede dem bedre op. Derefter komme de til Dorstad, droge igiennem Friesland, og anlangede mod Vinteren ved de Danske Grændser, hvor de bleve, og opholdte sig, thi Harald turde ei vove sig langt ind i Riget for sine Med-Regenteres Skyld. Denne Haralds, og de Danskes, samt flere Hedningers Omvendelse, regner Florus, Diaconus i Lyon, saa Aar efter iblant Lyksalighederne af Keiser Ludvigs Regimente (24). Harde Knud Aar 826.

Anscharius og Autbert derimod vovede sig undertiden vidt ind i Jylland, og opholdte sig snart hos Christne, snart hos Hedninger, arbeidende med al Flid og Iver paa de sidstes Omvendelse. Til hvilken Ende de oprettede en Skole i Hedebye eller Slesvig, og kiøbte af Landets Børn, som de opdroge i den Christne Lære, thi de holdte viseligen for, at saadanne vare skikkede til at blive bedre Christne end de voxne, og mere beqvæme for Sprogets Skyld til siden at prædikede for deres Landmænd, end Fremmede. Harald lod dem og faae nogle af sine Folks Børn, for at oplære dem, saa at de derved bleve i Stand til at aabne en Skole af 12 Børn. De finge ogsaa nogle flere Med-Arbeidere og Opvartere, og døbte de Omvendte udi Floden Slie, thi mange Voxne lode sig ved deres Aar 827.

 Exem-

(24) Min T. 8. p. 661. 662. Lang. T. 1. p. 511. 512. Eginhardi Annal. Duchesne T. 2. p. 269. 270. Vita Ludovicii Pii ib. p. 304. Annal. Bertiniani ap. eundem T. 3. p. 183. 184. Ecc. Fr. or. T. 2. p. 200 — 204. Cornerus ap. Ecc. T. 2. col. 437. Sammarth Gallia Christiana T. 5. col. 446. Mabillonii Acta Sanct. ord. S. Bened. T. 6. p. 124. Florus in Mabillonii Analectis p. 413.

Harde Knud Aar 827.

Exempel og Prædiken, ligeledes overtale til, at antage Troen, og vise Indvaanerne endnu Stæderne ved Slien, hvor de første Danske Christne ere blevne døbte. Som en Følge af denne Anscharii Sendelse, og Haralds Tilbagekomst, bør det ansees, at Kong Eric lovede selv at ville komme til Keiseren, som derover holdt tvende Rigsdage til Nimwegen og til Compiegne, men Udfaldet viste, at Eric havde bare lovet dette for at holde Keiseren i god Ruhe og vinde Tid, da Ludvig maaskee har paastaaet, at han skulde komme til sig, og blive Christen, ligesom Harald. Men dette var saa langt fra Erics Tanker, at han og Brødre, hvoriblant maaskee Regnar haver været, der af Saxo forestilles, som den Christne Læres største Fiende, tvertimod joge Harald ud fra Riget, og fra Med-Regentskabet, hvilket skeede imod Slutningen af Aar 827. Og er det ikke at undres over, at de giorde dette, og at de finge de fleste Danske paa deres Side, thi Harald nedbrød Templer, afskaffede og forjog Præster, stødte altsaa sine Undersaatter gandske for Hovedet i den Sag, de ansaae for den vigtigste, hvorfore og den Hedniske Gudstieneste blev efter hans Bortjagelselse igien oprettet paa de Stæder, hvor han havde afskaffet den. En stor Normannisk (a) Flode, lagde samme Aar an i Gallicien, viste sig ved Gijon og ødelagde Landet vidt og bredt, men Ramirus, Konge af Leon gik imod dem, giorde stort Nederlag paa dem, og opbrændte 70 af deres Skibe i Havnen

(a) Det er meget uvist om disse Normaner have været Danske eller Norske, men en af Delene maae de uden Tvil været, thi endskiønt det Normaniske Navn vel og udstraktes til Svenske, Esther, Vender, naar de fulgte med nogen af de andre paa deres Tog, saa finder jeg dog ikke at de som Hovedmænd ere blevne kaldte Normanner.

Havnen Faro (a). De øvrige droge til Sevilla, som da var i Arabernes Hænder, ødelagde alting der, og erhvervede stort Bytte. Og dette er det første Tog man finder Normannerne have giort saa langt sønder paa. Ved denne Tid omtrent skal den Vestsaxiske Konge, Egbert, som regierede over en stor Deel af Britannien, have befalet at Landet herefter skulde hede Anglia, Engelland, efter Anglerne, som og havde god Grund, thi de beboede mere end to tredie Dele af Riget (25). Harde Knud, Aar 827.

Den flygtige Harald opholdt sig siden uden Tvil i sit Lehn udi Nordalbingien, hvorhen Anscharius og Autbert venteligen ogsaa fulgte ham, og hvorfra de undertiden besøgte de Christne Danske, og fortsatte Hedningenes Omvendelse. Imidlertid vendte Harald sig efter Sædvane til Keiseren, hvilken vel gierne vilde hielpe ham, men derhos ogsaa gierne holde Freden, der var indgaaet med Godefrids Sønner, og stadfæstet ved Gisler; Til hvilken Ende han sendte fast alle Saxiske Grever, tilligemed Marggreverne, til Grændsen, for at træde i Underhandling med Godefrids Sønner, og formaae dem til at tage Harald igien an til Med-Regent; Dog denne blev utaalmodig over den lange Forhaling, og giorde, stolende uden Tvil paa Ludvigs Magt og Venskab, Aar 828.

(a) Af det Navn ligger et i Algarbien, maaskee dog Ferrol i Gallicien forstaaes herved. Sebastianus Salmanticensis kalder denne Stad Farum Brigantium, og lader Slaget der skee under Anførsel af Ramiri Hertuger og Grever. Imidlertid ere der Grunde for at troe dette Slag at være et med det, som skeede 843 og 844.

(25) Langebek T. 1. p. 512. 513. 440. 441. Cypræi Annal. Episc. Slesv. p. 11. Saxo l. 9. p. 175. 176. Sanctius Hist. Hisp. Part. 3. c. 10. in Hispania illustrata T. 1. p. 159. Rod. Toletan. l. 4. c. 13. ib. T. 2. p. 76. Molleri Isagoge ad Hist. Cimbr. p. 53. Sebast. Salm. in Historias de Idacio por Prudencio de Sandoval Pamplona fol. p. 53.

Harde Knud Aar 828.

skab, et Indfald i Sønder-Jylland, hvor han plyndrede og opbrændte nogle Dorper. Strax Godefrids Sønner finge dette at vide, samlede de en Krigshær sammen i en Hast, og, meenende at de Franske havde havt Deel heri, overfulde de dem, da de laae leirede ved Eiderens Bredde, og vendtede sig intet fiendtligt Angreb, hvorover de letteligen joge dem ud af deres Leir, plyndrede alting der, og begave sig tilbage i Sikkerhed over Eideren i deres egen Leir. Dog saasnart de fornumme Frankernes Uskyldighed, sendte de først Gesandtere til dem, de havde angrebet, og derpaa til Keiseren selv til Aachen, for at afværge hans Fortørnelse, og give tilkiende, at Nødværge havde alene drevet dem til dette imod deres Villie, og at de derved vare bragte til at begaae denne Feiltagelse, hvorfore de tilbøde sig at give Erstatning, som de hensatte til Keiseren selv, naar ikkun Freden kunde blive uryggelig imellem begge Parter. Og denne deres Begiering opfyldte Keiseren saa, at Harald synes da igien at have faaet den Deel af Riget, der tilhørte ham, fast intet siden tales om ham, forend ved Aar 841, længe efter, da han dog atter var ude af Riget, hvoraf jeg slutter, at han fra denne Tid har holdt sig stille, og maaskee saare lidet videre befordret den Christne Troe, ja vel endog faldet fra den, hvilket Saxo udtrykkeligen siger, og som bestyrkes derved, at Rembertus i Anscharii Levnet mælder saare lidet mere om ham, eller hvad han har giort til Christendommens Beste, siden han satte nogle Børn i Skole hos Anscharius. Hans Lunkenhed i det mindste, om ei Frafald fra Troen, bekræftes og derved, at han nogle Aar efter denne Tid gav sin Dotter Tyra til Sigurd Hiort, Konge i Ringerige udi Norge, som var og blev en pur Hedning, med mindre man vilde troe, at han ved hende søgte at omvende Sigurd, hvorom dog intet mældes i Historien.

Denne

Denne Sigurd var en Søn af Helge Hvasse med Aslaug, Sigurd eller Sivard Snogöyes Dotter, og vår bleven Konge i Ringerige efter sin Farbroder Frode, og omtrent ved denne Tid synes de Danske rent at have mistet den Del de eiede i Norge. Sigurd Hiort var Morfader til Harald Harfager, den første Enevolds Konge i Norge. Naar jeg betragter, at Saxo lader Regnar Lodbroc krige med Harald, og at Ragenarius, Erics Broder, hvis rette Navn har hiemme uden Tvil været Regnar, levede da og længe efter, saa er jeg af de Tanker, at han har havt megen Del i de Krige, som hans Brødre førte med Harald, hvorvel jeg derfor ikke paastaaer, at han har været egentlig Konge med de andre, siden han Aar 818 blev afsat, men alene en Hær- og Søekonge, og paa denne og følgende Tider forligt med sine Brødre, der, for at have Fred hiemme, gierne lode ham følge sin Tilbøielighed at flakke om paa Haver. Altsaa har Saxo af Navnet Regnar, taget Anledning at giøre ham til den ældre Regnar Lodbroc. Til Aachen holdt Ludvig i dette Aar en Rigsdag, som begyndte i Februarii Maaned, hvoriblant andet fastsattes, at enhver skulde holde sig færdig med Vaaben, Heste og Vogne for at møde Kirkens og Rigets Fiender paa hvad Kant de giorde Indfald, ved hvilken Anordning maaskee sigtes til de Danske, men vel fornemmeligst til Sarracenerne, som fra Spanien af foruroligede Frankerige. Trende Dages Bøn og Faste blev da og paabudet (26). Harde Knud, Aar 828.

Først i Aaret 829 mistede Anscharius sin Medarbeider Autbert, thi en saa svar Sygdom overfaldt ham, at han maatte lade sig føre til det nye Corvey ved Weseren, hvor han ved Paaskketider Aar 829.

(26) Min T. 9. Tavle 92. 96. Ecc. Fr. or. T. 2. p. 221—223. Hartzheim Conc. Germ. T. 2. p. 42—44. Baluz. Capitul T. 1. p. 650. Lang. T. 1. p. 513. 514. Saxo l. 9. p. 176.

Harde Knud, Aar 829.

skerider døde i Anscharii Nærværelse. Og ved samme Tid blev Anscharius paalagt et endnu større Arbeide end det han allerede havde, nemlig at gaae til Sverrige og prædike der Evangelium, thi den Svenske Konge Biörn, som i fierde Led stammede fra Regnar Lodbroc, og nyligen var kommet paa Thronen, havde ved Gesandter udbedet sig hos Keiseren, at Christne Lærere maatte blive ham tilsendte, for at prædike, da mange hos ham havde Lyst til at antage Troen. Og til dette vigtige Embede udvalgte Keiseren efter Walo's Raad atter Anscharium, lod ham kalde til sig, og gav ham det tilkiende, Anscharius tog med Glæde herimod, saasom han længe tilforn havde om Natten havt efter sit Tykke et Syn, og hørt en Stemme, at han skulde forkynde Guds Ord for Folkene. Walo lod ham af sit Abbedie Corbie i Frankerige faae den Munk Wihtmar med sig, som forhen havde tilligemed Anscharius været Skolemester i Corbie. Begge disse begave sig til Skibs over Østersøen til Slesvig, efterat de havde ladet blive efter sig hos Harald den Munk Gislemar, som var en ivrig og dydig Mand, og som det synes at de denne Gang have bragt hid ind med sig fra Tydskland. Da Anscharius og Følge vare midt paa Havet, bleve de, og de Kiøbmænd, som de fulgte med, angrebne af Søerøvere, hvilke de vel første Gang overvunde, men bleve derimod anden Gang overvundne, og mistede Skibe og Gods, reddende neppe selv deres Liv paa Landet. Og ved denne Leilighed mistede de alt hvad de havde med sig, undtagen det Lidet de kunde bære, da de sprunge i Land, af hvilket jeg slutter de have fulgt langs Kusten, saasom de fleste Søemænd paa de Tider turde ei vove sig langt ud paa det aabne Hav. De Gaver de skulde bringe med til Kongen, bleve dem da berøvede, saa og næsten 40 Bøgger, som de havde samlet til Gudstienesten. Saa usik-

kert

Harde Knud Aar 829.

kert var det den Gang at beseile Østersøen, og saa hengivne vare vore Nordiske Folk til at plyndre Reisende. Mange af Anscharii Følge bleve nu mismodige og vilde vende tilbage, men han blev bestandig ved det Forsæt, at drage til bestemte Stæd, hvilket de og endeligen med megen Møie naaede om Høsten til Fods, og ved at lade sig sætte over mange Vande og Floder, og synes det rimeligt, at de have taget Veien igiennem Vest-Gotland. Kong Biörn opholdt sig da i Havnen Birka (a), som var Forstad og Havn for gamle Sigtun, og hvis Levninger endnu sees paa Øen Biørkøe, som bærer Navn efter den. Han tog venligen imod dem, og gav dem, efter Overlæg med sine troe Mænd, Frihed til frit at prædike Evangelium, saa at enhver, der vilde, kunde antage det, hvorpaa og mange gierne hørte den nye Lære. Ved det Anscharius havde forladt Danmark, saa opkom venteligen det Rygte, at de Danske vilde anfalde Saxen paa hin Side Elven, eller Nordalbingien, thi nu tænkte man, at der var ingen hos dem, som kunde formilde deres Had til de Christne, og formaae noget over dem. Dette Rygte kom til Keiseren udi Aachen i Julii Maaned, med Tillæg, at deres Krigshær nærmede sig alerede Grændserne. Faren maae være bleven forestillet som stor, og Krigshæren betydelig, efterdi han sendte allevegne Bud

(a) Det er bekiendt at Birk betyder i Almindelighed en Bye, hvorfore og Birke-Lov er det samme som Bye-Lov, endskiønt Birke-Ret har en anden Betydning. Ved Birk forstodes vel egentligen Sigtun, som Sverriges fornemste Bye, hvilken derfor især blev kaldet Staden, men som Havnen laae vel tæt ved, men dog noget derfra, saa kaldtes den især Birk, som den Del af Byen, man først landede til. Birk er ellers samme Ord som Borg, Burg, et befæstet Stæd, Øen Biorkøe bær endnu Navnet, og har mange Levninger af Birka eller det gamle Sigtun Langebek Scr. T. I. p. 444—447. not. 2.

Harde Knud, Aar 829. ud efter Folk, med Forkyndelse, at han midt i Julii vilde ved Nups gaae over Rhinen. Dog da strax efter den Tidende kom, at det hele Rygte var falskt, begav han Krigstoget, og kom midt i Augusti til Worms (27).

Aar 830. Imidlertid bleve Anscharius og Withmar ved med god Fremgang at prædike Troen i Sverrige, og at døbe adskillige. De Christne Fanger, som fandtes i Birka, glædede sig og meget over, at de nu kunde bivaane Gudstienesten, og som den Gang ikke fandtes Christne ved Østersøen uden nogle faa i Nordalbingien, saafremt man vil regne Wagerland dertil, hvilket dog synes endda, og længe efter, gandske at have tilhørt Obotriterne, der vare Hedninger, saa kan intet andet heraf sluttes, end at Svenske have paa de Tider under Navn af Normanner været med at røve i Vesterhavet, hvilket og bekræftes derved, at en Frisisk Skribent taler om et Indfald af 800 Svenske i Frisland udi dette Aar. Iblant de Omvendte var en fornem Mand, ved Navn Hergeir (a), Kongens Raad og Befalingsmand i Birka, som stod i temmelig Naade hos sin Herre. Denne lod sig ei alene døbe, og vedblev siden stadigen i Troen, men oprettede endogsaa den første Christne Kirke i Sverrige, som man mener endnu at sees paa den Muntsøe i Mekeren, og er en rund Bygning. Saaledes bled Christendommen bekiendt i Danmark og Sverrige kort paa hinanden, og skulde altsaa disse Riger, som da vare eenige med hinanden i den verdslige Fred, ogsaa blive det i den geistlige, thi mærkeligt er det, at disse tvende Folk, som forhen ofte havde kri-

get

(27) Min T. 9. Tavle 92. T. 8. p. 859. Langebek T. 1. p. 514. 441 — 418. Lagerbring Svenske Historie T. 1. p. 504. Mabillonii Act. ord. S. Bened. T. 6. p. 85. not. b.

(a) Rimbertus kalder ham Halitgarius.

Harde Knud, Aar 830.

ger sammen, nu vare eenige, efterat Konger af eet Blod sadde paa Thronen hos dem begge, nemlig de i Leire og de i Upsal, saa og de Jydske Konger, som stammede fra Godefrid. Efter al Anseende har og dette Venskab bidraget meget til, at de Franske Konger lode sig det være saa angelegen, at omvende de Svenske ogsaa, paa det de ei skulde komme deres Beslægtede i Danmark til Hielp, om herefter Krig og Uenighed opstod imellem dem og de Franske, thi de Roverier, Normannerne vedbleve stedse at øve, vare ei efter de regierende Kongers Befaling eller Tilladelse; Uvidst og, naar de vare Danske alene, eller naar Danske vare iblant dem. Saaledes kom ved denne Tid en Sværm Normanner, efterat den ei havde turdet gaae ind i Saxen (a), til Aqvitanien, og rovede der i Junii Maaned den De Herius, nu Heis, eller l'Isle de Nermonstier, som ligger i Poitou, og skal have fire Franske Mile i Omkreds, og een i Breden. De opbrændte alting, og deriblant St. Philiberti Kloster, som Carl den Store havde stiftet. Ved denne Leilighed ødelagde de vel ogsaa, og opbrændte St. Mariæ Kloster paa Isle de Ré, som siden længe laae øde. Ostmannerne, thi saaledes vil jeg vedblive at kalde dem af vore Nordiske Folk, som havde nedsat sig i Irland, giorde og store Bevægelser i dette Aar. De indtoge Armach, som aldrig før var blevet erobret af nogen Fremmed, tre Gange i een Maaned, forjoge Erkebispen Farnan, bortførte Abbeden fangen, dræbte Disciplerne i Skolen med deres Lærere, og forbleve lang Tid i Besiddelse af denne Stad. Det Stæd Lugmagh blev og plyndret

(a) Maaskee det som fortælles i Orig. Guelf T. 4. 338. er da skeet, nemlig at Waltger, Greve af Herford, som nu er et Stift i Herskabet Ravensberg, førte nogle danske Søerøvere, han var fanget af, i en Morads, hvor de bleve dræbte af Saxerne. Dog er deres Antal meget overdrevet, naar det der angives for 20000.

Horde Knud. plyndret af dem, hvorved maaskee forstaaes Lough-Meath eller Limerik (28).

Aar 831. Efterat Anscharius og Withmar havde opholdet sig halvandet Aar i Sverrige, vendte de derfra tilbage, og droge til Keiser Ludvig, bringende med sig et Brev fra Kong Biörn, og skrevet af ham selv med Runer (a). Ludvig havde imedens holdt en Rigsdag i Aachen, i Forstningen af Februarii Maaned, hvor man havde handlet om, at oprette et Erkesæde i Hamborg, efter det Forsæt, Carl den Store alerede havde havt, og under hvilket Kirkerne i Nordalbingien og i de Nordiske Lande skulde staae udi geistlige Sager, saa at saadan Erkebiskop skulde have Magt at sætte Bisper og Præster. Da nu Anscharius kom til Keiseren, og fandt

(28) Langebek T. 1. p. 514. 515. 448. Lagerbring T. 1. p. 503. 504. Ademari chron. in Labbei Bibl. Nova T. 2. p. 159. Valesii Not. Gall. p. 245. 246. in voce Herius p. 463. in Radis. Ma Geoghegan T. 1. p. 378. Keating p. 421. Waræi Ant. Hib. p. 123. Colgani Acta Sanct. Hib. T. 1. p. 736. Ej. Triad. Thaumat p. 295. Büsch. Geogr. T. 2. Part. 2. p. 1321. vierte Auflage. O Flaherty Ogygia p. 43. Andr. Corn. chron. v. Frisland p. 77. Bouquet T. 8. p. 472. 483. 630. 631.

(a) Ordene hos Rimbertum c. 11. p. 448. i Langebek Scr. T. 1. lyde saa: cum literis regia manu more ipsorum deformatis, da nu vore Nordiske endda ei havde de latinske Bogstaver, som de først finge med Christendommen, saa kunne disse Bogstaver jo ei være andre end Runer, som ere ældgamle her i Norden, hvad end den lærde Murray har opsøgt for Aarsager i comment. nov. Götting. in comment. Hist. T. 5. p. 75 og i Götting. Anz. von gelehrten Sachen 1767. p. 1001. &c. 1768. p. 339. &c. for at svække dette classiske Sted hos Rimbertus, saa at han endog er gaaet saavidt, at han har beskyldt Anscharius, hvorvel ei ved Navn, og de flere, for at have selv digtet saadan et Brev til Keiseren, hvilket viser ei andet end at denne lærde Mand havde fast sat sig for, at Runerne skulde ei være gamle her i Norden.

fandt ham ved saadant Sindelav, hvad var da billigere og naturligere, end at Ludvig faldt paa at beskikke Anscharium selv til saadan Erkebisp, da han havde arbeidet og udstaaet saa meget for at plante Troen her i Norden. Han blev altsaa indviet hertil paa Rigsdagen i Ingelheim, som holdtes i Junii Maaneds Begyndelse, og var Drogo Bisp i Metz, Keiserens naturlige Broder, den, som viede ham, i Overværelse af Ebbo i Rheims, Hetti i Trier, Orgar i Maintz, og flere Bispers. Helingaud, Bisp i Verden, og Willeric, Bisp i Bremen, vare og tilstæde med at indvie ham, gave deres Samtykke hertil, og overleverte ham Nordalbingien, som de før havde havt Opsyn over. Og som det Hamborgske Erkesæde laae paa et farligt Stæd, og underkastet Hedningenes Indfald, saa gav Ludvig ham, og Efterfølgere i Embedet som en Tilflugt, det Kloster Turholt i Frankerige udi det Landskab Flandern, som da stod under Sædet af Tournay, men nu under det af Bruges, og var liggende ei langt fra Bruges, hvorhen han og undertiden, nødsaget dertil af Hedningene, begav sig, og underviste Brødrene der ved Lærdom og Levnet, iblant hvilke hans Eftermand Rembertus, som var fød der, udmærkede sig især fra Ungdommen af. Bemeldte Klosters Lehnsmænd erklærede Ludvig fri for al Krigs-Rustning og Tog, og al anden Forretning til Rigets Tieneste, dog forbeholdt han sig og Efterkommere, de Gaver som ginge af bemeldte Kloster, hvorimod han baade gav Erkesædet og Klosteret frie for al anden Afgift, Paalæg og Tieneste, saa at ingen Embedsmand eller Dommer maatte i mindste Maade fordre noget af Erkesædets Underhavende, enten de vare frie Folk, eller Stavn bundne. Efter Indvielsen reiste Anscharius til Rom for at hente Pave Gregorii 4 Stadfæstelse, og lod Keiseren ham ledsage ved de Bisper, Bernold af Strasborg og Ra-

Hørde Knud, Aar 831.

 rold

Harde Knud, Aar 831.

tald af Svissons, saa og Greve Gerold. Paven stadfæstede ham ved sin Bulla til Erkebisp, og helligede Erke-Stadet til vor Frelser, og hans Moder Jomfrue Maria; gav derhos og Frihed til, at Lærerne maatte fremdeles indvies ved det Keiserlige Hof, indtil deres Tal anseeligen forøgedes. I sin Bulla, som synes at være af næste Aar, beskikker han ham til sin Legat, hos Danske, Svenske, og Slaver eller Vender, hos hvilke sidste Anscharius dog, og Eftermænd, udrettede saare lidet, ved det de vare end mere hengivne til deres gamle Hedniske Troe end Danske og Svenske, venteligen fordi de ved deres Rigdom og Handel vare, som det synes, slebnere end de andre Nordiske Folk, og derfore bedre i Stand til at forsvare deres Meninger, og at giore Indvendinger imod den Christne Lære. Hvortil vel kom, at den store Lighed, som da, ligesom nu, fandtes imellem de Nordiske Sprog, og det Plattydske eller Saxiske, som Anscharius og Medhielpere have nødvendigen maat lære i nye Corvey, giorde dem mere beqvæme til at fatte Dansk og Svensk, og følgeligen at prædike for de Folk, end til at lære Slavisk eller Vendisk, som saa at sige aldeles ingen Overeensstemmelse har enten med Tydsk eller Dansk. Udi bemældte Bulla siges Paven, at have beskikket Anscharium til sin Legat, ogsaa til Norge, Færøe, Grønland, Helsingeland, Island og Skritfinnerne, da dog den Christne Troe endda ei var bleven forkyndet i nogen af disse Lande, og endeel af dem endda ei opfundne, eller bebygde, hvorover det er klart, at disse Ord ere en Tilsætning af senere Tider, venteligen giort i den Bremiske Erkebisps Adalberti Tid, hvis Hovmod og Ærgierrighed var uden Grændser, hvorfor han ved saadant vilde tilegne sig større Myndighed. Paven gav og Anschario det sædvanlige Pallium eller Kaaben,

den, for at have det paa sig, naar han holdt Messe. Dog beskikkede ei Paven Anscharium alene til sin Legat, nei han lod ofternævnte Ebbo, som var Anscharii Ven og Befordrer, og saa vedblive dette Embede. Og denne Anscharii Stadfæstelse skeede ved St. Peders Grav udi Rom. Paa Rigsdagen i Ingelheim beskikkede Ebbo med Tilladelse og efter Overlæg med Anscharius, en vis Gautbert, sin Paarørende, til Bisp i Sverrige, saasom dette Land laae alt for langt borte fra Anscharius, og han desuden ei var i Stand til at besørge baade Danmark og Sverrige, hvilket dog burde have en Bisp nærværende. Denne Autbert udrustede han med Foræringer, og alt det Fornødne til sin Reise, baade fra sig selv og fra Keiseren, og beskikkede ham til sin Legat hos de Svenske. Ebbo formaaede og Keiseren til, at overlade det Kloster Welnau, som han selv havde bygget, til denne Gautbert, som et Tilflugtssted, og at tilegne det Legationen for Norden, paa hvilken Grund Anscharius ogsaa siden tog det til sig, efter Ebbo's og Gautberts Død. Ved Vielsen blev Gautbert, Apostelen til Ære, kaldet Simon, og derpaa om Høsten sendt til Sverrige, hvor Kong Biörn og Folket toge hæderligen imod ham, og hvor han med alles Villie og Samtykke bygde en Kirke, i gammel Sigtun, som det synes, og prædikede Evangelium med saadan Fremgang, at de Troendes Tal tog dagligen til. Udi November holdt Keiseren atter en Rigsdag til Thionville, hvor Danske Gesandter komme did om Fred, og vendte tilbage, efterat Forbundet var bleven stadfæstet. Ved et af disse Gesandtskaber maae det være skeet, hvad Munken af St. Gal fortæller, at de Normanniske Konger sendte hver for sig, for at vise deres Hengivenhed, Guld og Sølv til Keiseren, og Sværde til

Harde Knud Aar 831.

Tegn

Harde Knud, Aar 831. Tegn af Underdanighed (a), men Keiseren befoel Pengene at kastes paa Gulvet, og trædes paa, Sværdene derimod at bringes til sig, siddende paa Thronen; Gesandterne rakte dem da ved Odden, saa Keiseren kunde tage om Grebet. Og som han da vilde bøie et af dem, brast det i tu, hvorpaa en af Gesandterne trak sit ud af Skeden, rakte det til ham, og sagde, at han formente det baade skulde være bøieligt og stærkt, hvorpaa Keiseren bøiede begge Enderne sammen paa det, og lod det langsomt rette sig igien, og holdt dette Sværd. Gesandterne skulle da af Forundring have seet paa hinanden, og udraabt; Gid at Guldet maatte ansees ligesaa ringe af vore Konger, og Jernet ligesaa høit (29).

Aar 832. Efterat Anscharius var bleven affærdiget hos Paven i Rom, reiste han i Begyndelsen af Aaret til sit anbetroede Embede, men saae dog først i Keiserens Følge Klosteret Turholt, hvorfra han tog med Rembertum sig, som siden stedse forblev hos ham. Imedens Anscharius baade nu, forhen og siden, giorde sig ved sande Dyder og Velgierninger fortient af Menneskene, berøvede Ebbo, som førend Anscharius havde prædiket Evangelium i Norden, den sig derved erhvervede Ære, og viste sig troløs og forræderisk imod sin Herre og Keiser, imod sin Velgiører, imod Ludvig, han var opdraget med, og som fra Trællestand havde ophøiet ham til den ypperste Vær-

(a) Herald har maaskee giort det i den Mening, men neppe Godefrids Sønner, og overalt ansaae vore Fædre Sværde for de ypperste Klenodier, og derfore er det intet Under, at de sendte dem i Foræring, som sære Agtelsestegn.

(29) Langebek T. 1. p. 515. 516. 448. 455. Staphorst T. 1. p. 26. 31. Monachus San-Gallensis in Canisii coll. Monum. T. 2. p. 594. Francks Meklenburg l. 2. c. 6. n. 3. p. 51. Le Cointe T. 8. p. 115. Adam Br. Fabr. p. 7. 8.

Værdighed; I det han ei undsaae sig ved at ophidse hans egne Sønner imod ham, og at understøtte deres Opror, foraarsaget ved de forskiellige Delinger Keiseren foretog sig med sine Lande imellem dem, og ved det Had, som de og deres Stifmoder Judith, og hendes Søn Carl bare til hinanden; Og gik dette Opror saavidt, at Ludvig blev paa Rigsdagen til Compiegne, der begyndte den 1ste October 833, offentligen afsat, og derpaa i St. Medardi Kirke til Soissons, underkastet alle de haanlige offentlige Ceremonier, som den Katholske Kirke paalegger dem, der giore Bod, hvorpaa han blev fort ind i Klosteret, for der sin øvrige Livs Tid at begræde sine Synder. Dette var endnu den største Seier, Hierarchiet havde hidindtil erholdt, og blev udført ved Bispernes og ei ved Pavens Myndighed, som endda ei havde nær naaet sin Høide; og tiener dette til Bevis paa, hvorledes hver menneskelig Magt, naar den bliver for stor, vanskeligen holder sig inden sine Skranker. Hvo skulde have tænkt, at saadant kunde have skeet med en Keiser, med Carl den Stores Søn, hvis eeneste Feil var Svaghed og Fromhed, en Feil, der dog snarere udsætter for Forhaanelse end Strænghed. Theganus, en oprigtig Skribent fra de Tider, kalder ved denne Leilighed Ebbo en grum og utugtig Mand. Imedens det mægtige Frankiske Rige fortærede sig selv saaledes ved indbyrdes Uenighed, betiente vore Nordiske Søerøvere sig af Tiden, og giorde imod Slutningen af Aar 832 en Landgang med 35 Skibe paa Øen Scepige, nu Shepey i Kent, det er Faarenes Øe, og udplyndrede den, og ved denne Leilighed, saasom Indvaanerne endda ei vare vante til slige Indfald, er det vel skeet, at de af Cantorbery bragte deres Sager i Sikkerhed til hellige Stæder, saa at de endog satte Korntønder paa St. Bregwini Grav, hvilke den hellige Mand skal have rystet

Harde-Knud Aar 832.

Harde Knud Aar 830. af sig, og kastet Kornet ud paa Gulvet, som foraarsagede, at Almuen først da begyndte at fatte ret høie Tanker om hans Hellighed. Denne Bregwin havde været Erkebisp i Cantarbury, og var død 764. Saaledes have Christne, ligesaavel som Hedninger, deres Vidunder og Fabler i uoplyste Tider (30).

Aar 833. Fra Shepey seilede de med samme store Skibe til Udløbet af den Flod Carr i Dorsetshire vester paa Engelland, hvor de erhvervede anseeligt Bytte, og sparede intet Kiøn. Den Vest-Saxiske Konge Egbert, som regierede da over det meste af Engelland, drog imod dem, og leverede dem et stort Slag ved Carham, hvorudi mange fulde paa begge Sider, og hvorudi han vel havde overhaand den største Deel af Dagen, men tabte dog imod Aftenen, ved hvis Hielp han undgik den Skam at flye, hvorvel de Danske beholdte Val-Pladsen. Paa de Engelskes Side bleve de twende Bisper Herefrith i Vincester og Wigen i Schrewsbury, samt de twende Aldermænd (a) Dudda og Osmod. Imidlertid, da man ei finder, at de Danske have foretaget sig videre dette Aar i Engelland, saa slutter jeg heraf, at deres Tab har maat være saa stort, at de derover ere dragne hiem igien. Ingen maae forundre

(30) Langebek T. 1. p. 516. T. 2. p. 128. Suhm T. 3. p. 134—152. Theganus c. 44. ap. Duchesne T. 2. p. 282. Ethelwerdus l. 3. c. 2. p. 841. in 5 Script. post. Bedam. Osbernus de vita Bregwini in Whartoni Anglia sacra T. 2. p. 75, 76.

(a) Aldermand er sammensat af Alder ɔ: Senior, princeps, hvoraf de Franskes Seigneur, ei just fordi de vare de ældste af Aar, men de ældste af Visdom og Værdighed; og af Mand. De havde samme Embede og Værdighed, som siden Grever, Comites. See Du Cange i dette Ord. Alderman betyder og saa meget som en gammel Mand, hvilket i de ældre Tider ansaaes næsten for det samme, som en viis Mand, og viise Mænd kaldtes de Ypperste.

undre sig over, at Bisper satte da Livet til i Trefninger, thi de fore- Harde
te selv an i Krigen dem af deres Lehnsmænd, som de af deres Knud,
Lehne vare pligtige til at stille i Marken, og vare derfore ofte Aar 835.
større Krigsmænd end Bisper. I Anledning af dette de Danskes Søerøverie paa de Engelske Kyster, holdtes et stort Concilium i London af Kong Egbert, og hans Under-Konge Withlaf i Mercia, i Overværelse af de fleste geistlige og verdslige Herrer, og har man endnu tilovers et Diploma af 28de Augusti, udstædet af Kong Withlaf, hvor Helmstan, Bisp af Winchester, og Adelstan af Schrewsbury have underskrevet, hvilket viser, at det er udgivet en Tid lang efter Slaget ved Carr, og at de Danske dog ei strax ere gangne hiem, men uden Tvil tildels blevne nødde dertil ved de gode Anstalter, der giordes imod dem. Imedens de Hedniske Danske føre saaledes ad Stæd i fremmede og Christne Lande, giorde Anscharius sig al optænkelig Umag for, at omvende saavel dem i Danmark selv, som dem i Nordalbingien, havde og den Lykke, at bringe en utallig Mængde til Troen, og med samme Iver vedholdt han i dette og følgende Aar. Han kiøbte nogle Danske og Slaviske Drengebørn, og frikiøbte ligeledes nogle fra Trældom, hvilke tilsammen han opdrog til Gudstienesten; beholdt nogle hos sig, og sendte andre til Turholt at opdrages. Fra gammel Corvey vare og endeel Munke og Lærere hos ham, ved hvis Hielp Troen blev udbredet (31).

Disse Anscharii Tienester vare vel Aarsag i, at Keiser Lud- Aar 834.
vigs Stadfæstelses-Brev paa Erke-Sædet Hamborg blev endeligen

(31) Langebek T. 2. p. 117. Rudborne in Whartoni Anglia sacra T. 1. p. 195. Camdeni Britannia Anglice T. 1. col. 52. Wilh. Malm. in 5. Scr. p. Bedam p. 37. l. 2. a. 1. H. Hunt ib. p. 345. l. 4. Ethelw. ib. p. 841. Ingulphus ib. p. 857. 858. M. Westm. p. 155. Scala chronica ap. Lelandum in coll. T. 2. p. 520.

Harde Knud, Aar 834.

ligen udstædet den 15 Majo Aar 834, da det hidintil var bleven forhaler, formedelst de indfaldne Uroligheder mellem ham og hans Sønner, og han nu først i Martii havde faaet sin Frihed, og besteget Thronen. Udi disse Uroligheder, da han ellers var forladt af alle, bleve dog nogle ham stedse troe, hvoriblant Willeric, Bisp af Bremen. Besynderligt er det, at Christendommens store Befordrere i Norden, Abbed Walo, og Erkebisp Ebbo, vare begge iblant deres Herres og Keisers ivrigste Forfølgere og Forrædere, og vilde den sidste have taget sin Tilflugt fra Rheims til de Danske, men blev underveis forraad og fangen, til hvilken Ende han havde om Natten begivet sig paa en Baad med nogle Normanner, som kiendte Flodernes Løb og Havet got, og havde han derhos taget med sig alt det Sølv og Guld han kunde. Normanner og Danske bleve ved at fortsætte deres Søerøverier i Frankerige og af Frygt for dem have uden Tvil Munkene paa Øen Herus rent forladt deres Kloster. I Frisland giorde de og anseelig Skade, plyndrede endeel deraf, ihielsloge nogle Mennesker, bortførte nogle i Fængsel, og brændte hist og her. Iblant andet droge de giennem gammel Utrecht, og plyndrede Dorstad, samt brændte endeel af den. Efter mine Tanker haver Regnar eller Reginfred, Kong Eriks Broder, forestaaet disse Tog til Frisland, Frankerige og Engelland, og da man for Navnets Skyld haver blandet ham med den navnkundige Regnar Lodbroc, saa er det intet Under, at man haver tillagt den sidste, at have forfulgt de Christne, hvilke denne Reginfred gandske vidst meget mishandlede paa sine Tog, og er det rimeligt at Hedningene; forbitrede over det den Christne Lære begyndte at fortrænge deres egen Hiemme i deres eget Land, have i Mængde slaget sig til ham, for at hiemsøge de Christne i deres egne Lande, og hertil haver vel Erik taugt stille,

for

for paa en god Maade at blive af med saa mange urolige Undersaatter. Efter et Brev af Grev Walbert, den Saxiske Hertugs Witichindi Sønnesøn, givet den 25de December i dette Aar, var hans Fader Wicbert eller Wibracht, som han her kaldes, allerede død, venteligen kort forhen, hvilket bør anføres, siden det Kongelige Oldenborgske Huus stammer fra denne Herre (32). Hardy Knud Aar 834.

Dog Normannerne lode det ei blive ved eengang at have plyndret Dorstad, nei i Junii plyndrede de den atter, og bortførte endeel Bytte. Keiser Ludvig var da i Starniacum, nu Cremieu, der ligger ei langt fra Lyon, og holdt en Rigsdag, men ved denne Tidende ilede han Nord efter, og sendte strax Sendebud, Missos (a), til sin Søn Lotharius om Hielp. Selv drog han til Aachen, og derfra til Frankfurt, efterat alle Søekusterne vare blevne satte i god Forsvarsstand, og Normannerne derover havde trukket sig tilbage. Dog var det uden Tvil samme Sværm, som med 9 Skibe angreb derpaa Øen Herus eller Heis i Poitou, og holdt den 20de Augusti (b) et Slag med Rainald, Greve i Ar- Aar 835.

K 3

(32) Langebek T. 1. p. 517. T. 2. p. 1. Ecc. Fr. or. T. 2. p. 274. Baluzii Capitul. T. 1. col. 681. Ex. Chr. Aqvit. in Labbei Bibl. nova MSS. T. 1. p. 291. Flodoardi Hist. Rhem l. 2. c. 20. p. 546. in Bibl. Max Patr. T. 17. Marlot. Metrop. Rem. T. 1. p. 381. Duchesne T. 3. p. 189. Wilkins Conc. T. 1. p. 165. Tenzel vindiciæ pro censura Dipl. Ludov. App. p. 25. Ecc. H. Gen. Dom. Sax. p. 19. Joh. a Leidis chron. Belg. l. 5. c. 9. p. 78.

(a) Missi sendtes til de mægtige Vasaller i Ærinder, og forskaffede Almuen Ret, ligesaa til fremmede Folk og Fyrster.

(b) At forstaae efter gammel Stil, som i disse gamle Tider allevegne bruges, saa falder St. Philiberti Dag, paa hvilken Slaget skeede, ind den 22de Augusti.

Harde Knud Aar 835.

Arbauge (a), mi et lidet Sted ei langt fra Nantes, imod Kanten af Poitou. De Franske erholdte Seier, og nedlagde 484 Normanner, dræbte endeel Heste, og saarede nogle Ryttere, hvorimod de selv skulle ikkun have tabt een Mand, og det ved St. Philiberts Forbøn, som Munkene foregave. Af de faa Folk, Normannerne gemenligen tabte, sees, at de have længe ikkun giort Anfald med smaae Røver-Flokke, og det fast altid paa Steder, de forhen havde besøgt, og hvor Indløbene vare dem bekiendte. En anden Flode af Normanner seilede forbi Cornwallien, og landede i Vest-Wales, foreenede sig der med Britterne eller Wallenserne, og droge med en stor Magt ind i Egberts Rige, hvor de husetede ilde med Sværd, og med Ild, og agtede at ødelegge hans Byer og Fæstninger. De søgte at bryde ind i Devonshire, men Egbert gik dem, hvorvel med en liden Magt, imøde, og holdt Slag ved det Bierg Hengistesdun, nu Hengston-Hill, ei langt fra Floden Tamar, og imellem de Stæder Saltash, og Launceston. Denne Flod løber ud ved Plymouth. Egbert erholdt en fuldkommen Seyer over begge Folk, ihielslog mange, og jog Resten paa Flugt, hvorefter han indtog Chester, af Britterne kaldet Caer Lhêon ar Dhyfrdwy, som da var Hovedstaden for Venedotia, eller Gwynedh, som tilligemed Powys udgiorde Nord-Wales. Der lod han sønderbryde Kobberbilledet af den Brittiske Konge Cadwallo, og forbød det under Livs Straf igien at oprettes. Efter Raad af sin Dronning Redburga, som hadede Britterne, lod han og bekiendtgiøre, at alle Britter skulde under Livs Straf forlade Riget inden 6 Maaneder, dog saa, at de maatte tage deres Eiendele med sig. Af denne Foretning mellem Nor-

(a) Comes Herbatilicensis eller Arbatilicensis kaldes han af de gamle Skribenter hos Labbe.

Normanner og Wallenser sees, at de første have havt et vist Anlæg i deres Feider paa Engelland, og forstaaet at slutte Forbund, og mesterligen at betiene sig af det eene Folks Fiendskab imod det andet. Vare Normannerne ulykkelige i deres Engelske Tog, saa giorde de derimod, under Navn af Ostmanner, des større Fremgang i Irland, efterat de havde erholdet en anseelig Forstærkning og Flode fra Norge, som løb op ad de Floder Boyne, og Liffey, hvilken sidste gaaer forbi Dublin. De plyndrede og opbrændte Muireadhach, erhvervede anseeligt Bytte i Unchaill, plyndrede og opbrændte Klosterne af Banchor, nu Bangor i Ulster, af Corke, Inis-Damhly, og Dundaleathglass, samt Moigh-Bille, hvor de opbrændte Munkene. Indvaanerne af Leinster billigen opbragte over saadanne Grusomheder, samlede derpaa en Hær sammen af deres ganske Land, og ginge dem imode ved Druim Caula, men maatte vende Ryggen efter et blodigt Slag, og Tabet af deres Feltherre Conuing, Conchoingiolts Søn, hvorpaa Armach blev plyndret, saa og Lughmag eller Limerik (a), Trina Cianachta, og Lismore, hvilket sidste Stæd ligger i Munster udi Grevskabet Waterford, hvor de berøvede og ødelagde Kirker og Klostere, og borttoge de hellige Kar og Prydelser, og skal Conqvovar, Overkonge i Irland, være død af Sorg over disse Ulykker. Den Bye Kildar i Leinster blev og plyndret af dem, og den halve Del af Kirken opbrændt. Alle disse Bedrifter i Irland ere vel ikke skeede i eet Aar, men fortælles dog af mig under dette nærværende 835, fordi de da begyndte, og fordi de Irske Aarbøgger ei selv vide, at henføre dem til visse Aar. At Ostmannerne kunde giøre saa

Harde Knud, Aar 835.

(a) I Landnams gamle Edit, p. 64. tales om en Irlænder ved Navn Rafn med Tilnavn Hlymreks-Farer som længe havde opholdt sig i Hlymrek udi det 10 Seculo.

Harde Knud, Aar 835. saa stor Fremgang i Irland, dertil var fornemmeligen Aarsag, at Irrerne vare delte i mange smaae Riger, der vedbleve at bekeide hinanden, uagtet alle fiendtlige Indfald, og vare deres Overkonge lidet lydige. Den Rheimske Erkebisp Ebbo fik, uagtet al Ludvigs Fromhed, dog endeligen sin Løn i dette Aar, thi paa Rigsdagen til Thionville, og siden til Metz, blev han afsat fra sit Erkesæde, og erklæret det uværdig, hvorpaa han siden holdtes i Forvaring, snart i et, snart i et andet Kloster, indtil Keiserens Død, og stod Sædet imidlertid ledigt. Ved denne Leilighed var det nok, at Frideric, Bisp i Utrecht, truede i et Brev Keiseren med Band, fordi han uden Aarsag havde afsat Ebbo, hvoraf jeg maae slutte, at denne Bisp har tænkt, at alting var tilladt de Geistlige, især Bisperne, mod de Verdslige (33).

Aar 836. Det ulykkelige Forsøg Normannerne havde giort paa Friesland, skrækkede dem dog ikke af, men de komme i Selskab med de Danske (a), og Saxer, hvorved vel forstaaes nogle fra Nordal-

(33) Langebek T. 1. p. 517. 518. Martene Thes. Anecd. T. 3. col. 1448. Vales not. Gall. p. 534. v. Stramiacum: Labbe Nov. Bibl. MSS. T. 1. p. 291. 323. T. 2. p. 160. Mab. An. Bened. T. 3. p. 565. Ej. Acta Sanct. Bened. T. 5. p. 538. 558. 559. Ethelw. l. 3. c. 2. p. 841. W. Mal. l. 2. c. 1. p. 37. Lelandi coll. 2. p. 520. Wynne History of Wales p. 26. 27. Camb. Brit. T. 1. c. 26. T. 2. c. 777. 778. Ma-Geoghegan T. 1. p. 379. Keating p. 422. 423. Wynne's Ireland T. 1. p. 120. Colgani Triad. Thaum. p. 629. Ecc. Fr. or. T. 2. p. 280—282. Surii A. S. T. 4. die 18. Junii p. 219.

(a) Herved bliver det troligt, at Norske forstaaes denne Gang ved Normanner.

Harde Knud Aar 836.

Mødingien (a), atter til Frisland, og udplyndrede det platte Land og Dorstad tredie Gang, droge derpaa videre, og opbrændte Antverpen og den Kiøbstæd Witla (b) nu Geer-Vliet i Holland, som laae ved Udløbet af Maas, og toge Skat af Friserne, hvilket viser at Holland er endda paa de Tider bleven regnet til Frisland. Derefter løbe de op ad Schelde, og komme til Byen Doorne, hvorfra St. Eredegardi Legeme blev bortført i Sikkerhed. Denne Stad indtoge de og, opbrændte hans Kloster, og alle Bygninger, som de giorde lige med Jorden, ihielsloge mange Folk, og førte mange fangne bort med sig. I Mecheln opbrændte de St. Rumoldi Kirke, tilligemed Byen, og ihielsloge Indvaanerne. Derimod søgte de forgieves at sætte Ild paa St. Gommari Kirke i Byen Lier udi Brabant, men dræbte dens Præst Fredegerum, da han stod ved Altaret og holdt Messe, ligeledes dræbte de og i den Bye St. Truyen i Grevskabet Hasbai udi Stigt Lüttich, de tvende Præster, Libert, som siden blev giort til Helgen, og Gosvin, der vare flyede did fra Mecheln. Men efterat de havdeført alt Byttet til deres Skibe, mistede de tvende af deres Anførere Rolf (c), som døde af Tarmeløb, og Regnar (d), som

(a) Og som en af vore egne Skribenter siger, komme disse Normanner fra Walland, hvorved det Hollandske Zeeland maae forstaaes, hvor de venteligen da havde nedladt sig, og hvilket tydeligen forstaaes ved Walland i Arhus S. iblant Arnæ MSS. n. 101. B. p. 46. 54., hos mig in 4to.

(b) Seger p. 171 og 172 i Actis Soc. Jablon. 1772 kalder den Vilta, og vil imod hele Historiens Vidnesbyrd og Tingenes Gang, at den skal have Navn af Vilter eller Wilser, Velataber, et Vendisk Folk.

(c) Reolfus.

(d) Reginarius, hvoraf sees hvor giengs det Navn Regnar har været her i Norden. Maaskee at denne Reginarius har været Reginfred, Kong Erics Broder, saafremt den Reginarius, der 845 var i Paris, ei døde kort efter, men er den yngre Regnar Lodbroc, som levede til 865.

Harde-Knud, Aar 836.

som blev blind, og døde elendig, hvilke Dødsfald man paa de Tider ansaae for Guds-Straf over dem. Dette grumme Indfald har vel foraarsaget, at Munkene paa Øen Herius flyttede den hellige Philiberti Legeme derfra den 8de Junii til Burgundien, allerhældst saafremt Normannerne have da, efter en gammel Skribents Beretning, plyndret i det Franske Bretagne. Saadan Normannernes Fremgang tilskriver den gamle Skribent Witichindus den Uforsigtigtighed, de Franske havde begaaet i at flytte den hellige Viti Legeme fra Paris til nye Corvey, fra hvilken Tid al Velsignelse vigede fra de Franske, og Danske og Normanner giorde stor Fremgang, som dog rimeligen havde bleven standset, om Greverne og Kystbevarerne havde giort deres Pligt, og den Franske Flode været i bedre Stand; Dog det var ei alene St. Viti Legeme, som i dette Aar blev fort fra Frankerige til Saxen, men og St. Liborii, og sige Aarbøggerne af Corvey om dem begge, at disse Skatte ere kostbarere end alle Kongers Skatte. Om den Danske Kong Eric har havt Del i ovenmeldte Tog skal jeg ikke kunne sige, thi paa den ene Side er det saa stort, at det nok kunde synes troligt, og paa den anden Side er det vidst, at han sendte Gesandter til Rigsdagen i Worms, og lod sig undskylde, at han ikke havde givet sit Samtykke til saadan deres Adfærd, hvoraf sees, at de fleste af disse Normanner maae have været Danske, thi i Norge havde han intet at befale. Han lod tilligemed forsikre om sit Venskab og Hengivenhed (a). Derhos klagede han over, at de Gesandter, han forhen havde sendt til Keiseren, vare for rum Tid siden blevne dræbte i Coln, hvorover Keiseren sendte Dommere did, som straffede de Skyldige (b). Imod Slutningen af Aa-

(a) Saaledes oversætter jeg her Obedientia.

(b) Saaledes oversætter jeg Ordene i de Bertinianske Aarbøgger p. 192. hos Duchesne T. 3., hvorvel de i sig selv ere noget mørke.

Aaret, da Keiseren befandt sig i Aachen, komme atter Gesandter fra Erik, som forlangede at vide Antallet af dem, der alerede fra lang Tid siden havde giort Indfald i Frankernes Rige, og som Eric havde ladet fange og dræbt (a) (34). Harde Knud, Aar 836.

Ovenmeldte grumme Indfald foraarsagede, at Keiseren lod paa nye istandsætte Kysterne af Frisland og de flere Lande, og reiste, som det synes, selv didhen, hvorpaa han i Maj Maaned kom til Thionville. Men Anstalterne maae dog ei have været synderlige, thi Normannerne komme dog igien efter Sædvane, og brøde ind i Frisland, plyndrende langs Kysterne. De lagde ind i Havnen Egmond og komme til Noordwyk eller Nortik i nu værende Syd-Holland, men ved Rhynsburg, som ligger ved Rhinens gamle Arm, mødte de Grever Gerolf og Tibbold dem, og bleve begge slagne. Præsten i Noordwyk Hiero fangede de, og mishandlede ham paa det værste, ved at stikke ham med Pile, og brænde ham paa bare Legemet, hvorpaa de satte ham i et mørkt Fængsel, og som han Dagen efter, den 17 August ei vilde ofre til deres Guder, lode de ham halshugge. Og efterat de saaledes paa disse Stæder havde ihielslaget mange af begge Kiøn, Aar 837.

 og

(a) Mathæus of Westmünster p. 155. siger vel, at Kong Egbert overvandt de Danske i et stort Slag udi dette Aar; men da han er en temmelig nye Skribent, og ingen anden taler herom, saa har vel Mathæus giort dette Slag af det der skede forrige Aar, hvorvel han dog ogsaa taler om det.

(34) Witt T. 8. p. 718. Langebek T. 1. p. 518. 519. Bouquet T. 7. p. 259. Surius, die 11 Oct. p. 163. Witichindus in Meibomii Scr. rer. Germ. T. 3. p. 638. Annal. Corb. in Paullini synt. rer. Germ. p. 370. Duchesne T. 2. p. 348. Mab. Acta T. 5. p. 532 — 536. Iperii Chr. in Mart. Thes. nov. Anecd. T. 3. p. 511. Duch. Scrip. Norm. p. 564. 1016. Ecc. Fr. or. T. 2. p. 297. Le Cointe T. 8. p. 435. 436. 445. 461. Scribanii orig. Antverpienses. p 57.

Harde Knud Aar 837.

og fort mange fangne bort med sig, droge de bort igien. Maaskee det var samme Sværm, som til Skibs forhen havde været paa Øen Walcheren, hvor den i et stort Slag den 18de Julii overvandt Frankerne og ihielslog sin Landsmand Hemming, Halfdans Søn, og Harald Klaks Broder, som fra lang Tid synes at have været Christen og i Keiserlig Tieneste (a). Eccard en Frankisk Greve, mange andre fornemme, og en Mængde Almue fulde i dette Slag; Mange bleve og fangne, og siden udløste. Derefter lagde de Skat paa Øen efter eget Behag, og bortførde meget Bytte, og mange Fruentimmer og Børn. Efter dette gik det løs paa Dorstad, som de atter udplyndrede, og toge Skat af. Keiseren, som havde i Sinde med sin Hær og sine Sønner at drage til Rom, hastede da imod dem, og kom til Niemegen, hvor han hørte at de vare dragne bort. Der holdt han da en Rigsdag, og undersøgte nøie Forholdet af de Fornemste, som vare satte til at bevare Kysterne, og fandt det sig da, at mange Friser havde holdt med de Danske, at mange havde været ulydige, og at det derfor havde været umuligt for de andre at imodstaae Fienden, hvilket viser, at han ei maae have været svag. Der bleve da beskikkede duelige Abbeder (b) og Grever til at holde Friserne i Lydighed, og allevegne Floder anordnede, for desbedre at imodstaae Normannernes Indfald, til hvilken Ende Skibe bleve bygde. Den tapre Vestsaxiske Konge Egbert døde den 4de Februarii, efterat have regieret i 37 Aar og 7 Maaneder. Hans Søn og Eftermand Æthelwulph var vel en god og from Mand, men derhos svag, og en Elsker af Rolighed, hvorfore han overlod Kent,

(a) En gammel Skribent kalder ham ved denne Leilighed Dux Christianissimus

(b) Saa kaldtes de verdslige Herrer, der havde Abbedier og Kirker i Forlehning. See Du Cange i det Ord Abba comites.

Kent, Essex, Surrey og Sussex til sin Søn Ethelstan, og forbeholdt sig alene Westsex. Dette hans Sindelav giorde ham lidet skikket til at imodstaae de Danskes Indfald. En Lykke var det, at han havde gode og duelige Raadgivere, især Swithun, Bisp i Winchester, og Alstan, Bisp af Shrewsbury, hvilken sidste opmuntrede ham til, at giøre de Danske Modstand, skaffede selv Penge til Krigens Fortsættelse, og satte Krigshære paa Benene, og tog han ikke i Betænkning at betiene sig af Malmesbury Klostergods til saadan nyttig Hensigt. Saadan Ethelwulphi liden krigerske Aand maae man ei undre sig over, thi han var i Førstningen ei udseet til Thronen, men til den geistlige Stand, og til at være Bisp i Winchester, og var alerede Subdiaconus der; Han blev og alene Konge, fordi der vare ingen andre af Kongehuset; Pave Leo 3. skal alerede have løst ham fra sit Løfte om bestandig Kydskhed, og giftede han sig derpaa, skiønt sent, (efterat at han først havde avlet Ethelstan med en Frille,) med Osburgh, et gudfrygtigt Fruentimmer, og Dotter af hans Mundskiænk Oslac, der var af samme Slægt, som de Jyder Stuf og Withgar, der først havde indtaget Øen Wight, og blev hun Moder til 4 Sønner, der alle sadde paa Thronen efter ham. Saadan Konge var det de Danske angrebe, i Tanke venteligen at giøre god Fremgang under ham. De føere derfore til Engelland med 33 Skibe, og lagde ind i Hamtuns Havn, nu Southampton i Hampshire, hvor Aldermand Vulfheard mødte dem, slog mange ihiel, og tvang de øvrige til, at gaae med uforrettet Sag bort. Men ikke længe efter komme de samme til Portsmouth, og bleve mødte af den Aldermand Æthelhelm, som efterat have trukket til sig Tropperne fra Dorsetshire, gik imod dem, og holdt et stort Slag; Var og saa lykkelig, længe at drive dem i Begyndelsen tilbage,

Harde Knud, Aar 837.

men

Harde Knud. men da han alt for uforsigtig satte efter dem, blev han selv dræbt, og de Danske beholdte Val-Pladsen (35).

Aar 838. Den 4de Martii Aar 838 døde Willeric, Bisp i Bremen, og blev begravet i St. Peders Kirke. Hans Eftermand var Leuderic. Willeric var en nidkiær og flittig Mand i sit Embede, som jævnligen drog om i sit Stigt, døbte Hedningene, og styrkede dem, som alerede troede, og nydde Nordalbingerne denne hans Tilsyn, førend de komme under Anscharii. Han oprettede Kirker allevegne i sit Stigt paa beqvæme Stæder, og deraf trende i Byen Bremen, hvoriblant var St. Peders, som han i Stedet for Træe opførte af Sten, og flyttede han St. Willehadi Legeme derfra til det søndre Capel, som han lod bygge, i Tanke at det der skulde være sikrere for at borttages af Søerøvere, som havde Begiærlighed dertil for de Mirakler det giorde. Heraf slutter jeg, at Søerøverne havde Lyst til at bortsnappe saadanne hellige Legemer, for at lade dem dyrt igien betale, da de vidste i hvilken Priis de vare hos de Tiders Christne, og som slige Capeller bleve ei besøgte af Mængden, saasom Kirkerne bleve, saa var det derfor ei vitterligt for alle, hvor Willehadi Legeme laae, og saa kunde ingen saa let give Anvisning derpaa, allerheldst deres Indfald skeede pludseligen, som oftest med en ringe Magt, saa at de snart droge tilbage, og finge ei Tid til at støve allevegne nøie om. Willeric efterlod sig Stigtet i god Stand, og havde samlet et anseeligt

(35) Langebek T. 1. p. 519. 520. Kolyn's Rym chronyk p. 108—119. af von Loons Udgave, Gravenhage 1745 fol. Annales Pithoei 8vo p. 41. J. a. Leidis in Sweertii An. Belg. p. 76. c. 5. chr. Sax. p. 73. W. Malm. l. 2. c. 2. p. 37. Ethelw. l. 3. c. 2. p. 841. Bromton ap. Twisden col. 802. Asserii vita Alfredi af Wise's Udgave, Oxfurd 8vo 1722, p. 4. 5. Alfordi Annal. Ecc. Britann. T. 3. p. 53. 54. Cambd. Brit. c. 136.

Harde Knud Aar 838.

ligt Clerisie, og en talrig Menighed. Det store Indfald, Normannerne havde giort forrige Aar, foraarsagede, at Keiseren holdt i Maj-Maaned en Rigsdag til Niemegen, for at oprette den Skade, som var skeet ved Søerøvernes Dristighed, og Frankernes Efterladenhed, og bleve da store og nøiagtige Anstalter giorde paa Kusterne. Imidlertid vare dog de Danske atter gangne ud i Søen for at plyndre, men bleve ved en Storm saa ilde tilredte, at ikkun faa reddede sig. I November komme Gesandter fra Eric til Ludvig, som da opholdt sig i Attigny. De gave ham tilkiende, at deres Konge havde ladet gribe og henrette de fornemste af Søerøverne, som havde foruroliget de Franske Kyster, og det havde han giort af Agt for Keiseren, og forlangede nu derfore til Belønning, at Friserne og Obotriterne maatte overlades til ham, venteligen som et Lehn. Heraf sees, at vore Forfædre tænkte ei alene paa at udplyndre Lande, men og at besidde dem, og bliver det ved slig Paastand, som Godefrid alerede giorde, meget troligt, at de Danske have giort Bedrifter og Erobringer i de ældre Tider udi de Lande, hvilke nu ere forglemte. Dog, denne deres Begiering blev anseet for uanstændig, og med Foragt afviist. Maaskee, at det Opror, som Obotriter og Wilzer giorde i dette Aar, har havt Sammenhæng med denne Begiering, og er bleven oppustet af de Danske. Hvorom alting er, saa blev Opstanden stillet ved de Grever Adalgarius og Egilo, som bragte Gisler med sig tilbage. I Engelland giorde Normannerne anseelig Skade i dette Aar, thi i den sydligste Del af Kent, i den Egn kaldet Merscwarum, nu Rumney Marsh dræbte de den Aldermand Herebryht, og mange med ham, hvorpaa samme deres Krigshær plyndrede og ihielslog mange i Byen Lincoln, Hovedstaden af Lindsey, et Land, som de fra gammel Tid havde

Paa-

Harde Knud, Aar 838.

Paastand til. Samme Nederlag og Skade giorde de i Ost-Angeln og Kent. I dette Indfald er maaskee og den gamle bispelige Bye Hagelstad i Northumberland, ei langt fra Floden Tine, bleven ødelagt, thi tiligere kan det ei være skeet, hvorvel Mabillon sætter 814, som nok er en Trykfeil. Alt hvad der var af Træe i Byen og i Kirken brændte de op, tilligemed det skionne Bibliotheqve, Erkebisp Wilfrid af York havde ladet indrette. Og fra denne Tid af var Engelland i lang Tid uophørligen plaget med Indfald af Normannerne, som gamle Engelske Skribenter jævnligen kalde Hedninger og Danske. De begyndte nu ei alene at streife og plyndre, men endog at fastsætte sig i Landet, og at befæste sig paa Thanet, Shepey og flere Øer, og at overvintre der. Gamle Engelske Skribenter give følgende Aarsager til saadan Fremgang. De Danske eller Normannerne landede snart hist, snart her, saa at det ei nyttede at overvinde en Sværm, saasom en anden større viste sig kort efter paa et andet Stæd. Thi naar de Engelske Konger vilde gaae dem imøde paa Øst-Kanten, kom Bud, nu ere de landede sønder paa, nu vester, nu nord. Den Grusomhed, hvormed de fore frem, saa at de voldtoge Fruentimmer, opbrændte Huse, og kastede smaae Børn i Veiret, modtagende dem paa Spydespidsene, forfærdede ogsaa Engellænderne saaledes, at al Kraft til Modstand forgik dem. At vinde et Slag foraarsagede derfor ingen Glæde, thi man vidste forud at flere og blodigere forestode. Hertil kom de da værende Engellænderes fordærvede Sæder, som ginge saavidt, at Forræderie og Mord vare giængse iblant dem, og at mange paa en skammelig Maade solgte deres Fæderneland til disse Fremmede. Det overhaandtagende Munkelevnet, hvorover Beda alerede i sin Tid klagede, en ilde forstaaet Religion hos Kongerne selv, som de alene

satte

sætte i Ærbødighed mod Geistligheden, i overdrevne Gaver til Kirker og Klostere, hvorved de udarmede Landet, og i en falsk Ydmyghed at tænke foragtelig om sig selv; Alt dette giorde dem qvinde- og blødagtige, helst naar Vellyst og Overdaad stødte til i et frugtbart Land. Lehnsforfatningen, og den deraf flydende de Stores Vælde, saa at de ei lydede Kongerne mere end de selv vilde, hvorved og alting var fuldt af Uenighed, den tiente og kun lidet til Landets Forsvar. Hertil kom, at Mercia havde sine egne Konger, som kun gave Skat til dem af Vestsex, at Northumberland var endnu rent frit, og at Wales beboedes endog af et andet Folkeslag, som var det Engelskes Fiende, ei at tale om Skotland. De Danske derimod vare dristige, grumme, eenige i at plyndre Engelland, hvorvel ellers ofte ueenige, og ginge til et vidst Bytte, fordi de vare klække Søemænd, da Engellænderne derimod ei tænkte paa en Flode forend under Alfred, saa at da Danske derfor altid kunde komme i Land, og bleve de slagne, de snart flye tilbage til deres Skibe. Ved det de Engelske havde ingen Flode, saa vare de Danske ogsaa sikre i deres eget Land, og visse paa altid at føre Krigen paa fremmed Bund. De vovede og frygtede altsaa lidet, thi Livet agtede de ikke, og haabede derimod meget, opflammede af Begierlighed efter Rov, og af Had til de Christne. Deres Skibe vare ogsaa ikkun smaae, og derfore skikkede til allevegne at giøre Landgang med, ja endog at drages paa Land. For Proviants Skyld havde de ei heller nødig at bygge dem store, thi strakte den ei til en lang Reise, hindrede Modvind dem, saa var det nærmeste Land det beste at plyndre, thi hver fremmed, og især hver Christen, var Fiende. Liden Modstand og et fedt Land lokkede derfore efterhaanden flere Folkeslag til at tage Del i saa rigt og vidst et Bytte, thi i Forstningen

Harde Knud, Aar 838.

Harde Knud, Aar 838.

ningen synes disse Flokke alene at have bestaaet af Danske og Norske, men nu drog did Dansken med Gothen, Svensken med Normannen, Venden med Friseren. Ostmannerne i Irland giorde og ved denne Tid stor Fremgang, efterat de havde erholdet tvende Floder, hver af 60 Skibe, til Forstærkning, hvoraf den ene løb op ad Boyne til Drogheda, og den anden ad Liffy til Dublin. Disse nye Giæster skulle være komne i Strid med de forrige Ostmanner, og de første være deri blevne slagne og forfulgte til deres Skibe, uden at de indfødte Irrer selv rørte sig ved denne Leilighed for at afkaste det fremmede Aag. Dog synes begge Partier snart herefter at være blevne Venner, og med forenede Kræfter at have bekriget Irland. Fra denne Tid af fornemmeligen begyndte disse Fremmede, at oprette de mange runde Casteller, som endnu sees i Irland, hvorvel deels dog kun i Levninger. Engellænderne kalde dem Danes Rathes, og Irrerne Mothes. Disse Fæstninger vare gemenligen opførte af Jord, 20 Fod høie, platte, og noget hule inden i. I Giennemsnit havde de 30 til 40 Favne (a). De vare almindeligen anlagde paa smaae Høie, og det ene i Sigte af det andet, saa at Ostmannerne kunde derved let give hinanden fiendtlig Overfald og Ankomst tilkiende fra den ene Ende af Øen til den anden, ved at stikke Ild i Straae eller Træe oven paa disse Kasteller (b) (36).

Ved

(a) Toise.

(b) Imidlertid vare ogsaa mange af disse Kasteller undertiden af Muur; see forhen ved Aar 818.

(36) Langebek T. 1. p. 520. 521. Ad. Brem. l. 1. c. 19. p. 7. An. Bert. ap. Bouquet T. 6. p. 200. H. Hunt. l. 5. p. 347. Ethelw. l. 3. c. 7. p. 841. Camd. Brit. c. 257. R Hov. in 5. Scr. p. Bedam p. 412. M. Westm. p. 155. 156. Mab. Acta Sanct. Ord. S. Benedicti T. 3. p. 229. 214.* O. Flaherty Ogygia p. 43. Wynne's

Ved disse Tider maae vore Nordiske Folk, og fornemmeligen de Svenske, alerede have nedsat sig nord paa i Rusland, hvor de bleve bekiendte under Navn af Vareger (a), og har jeg og alerede

Harde Knud Aar 839.

M 2

ne's Ireland. T. 1. p. 120. Ma Geoghegan T. 1. p. 381. Bedæ op. T. 3. c. 202. Hist. ecc. l. 5. c. 24.

(a) Dette Navns Etymologie have adskillige Skribenter søgt i adskillige Ord, dog næsten alle i Nordiske. Biörner de Varegis p. 37. 38. 45. 46. og Arpe Them. Cimbr. p. 245. lede det af Varg ɔ: Ulv, eller vettere ethvert rivende Dyr, et Ord, som alerede af den Oprindelse og i den Mening af Røver forekommer hos Sidonius Apollinaris l. 6. epist. 3., en Skribent af det 5 Sæculo, og venteligen derfor et Ord, Gotherne haveført med sig fra vort Norden. Siden haver man anvendt Ordet Varg paa en Røver, en Omslakker, og af samme Oprindelse er nok det Ord Warengangi, Garengangi, som forekommer i den Langobardiske Kong Rotharis Lov, givet i 7 Sæculo Tit. 15. udi Murat. Scr. Ital. T. 1. Part. 2. p. 48., ja in Legibus Salicis Tit. 58 .c. 1. betyder Wargus en Uddreven; See videre om dette Ord Du Cange in voce Wargereus og Warengangi, hvilket sidste er aabenbare vort Gang, saa at Varengangus vil sige, en Varg, der gaaer om. Den ældre Rudbek var derfor alerede af den Mening, Atl. T. 1, p. 578. &c. T. 3. p. 184. &c. 294. &c. 306. &c. 337. &c., at Vareger havde Navn af Varg ɔ: en Ulv, en Røver. Men naar betænkes, at Varegerne maatte komme til Skibs til Ruslands, da ingen Vei var igiennem Finland, og derhos at de Russiske Historieskrivere berette, at de af Novogrod sendte Bud over Havet til Waregerne, saa havde de altsaa maat hede Vikinger, det er Søerøvere, og ei Varger. Hertil støder, at Varegerne, i det mindste de, som i 9 Sæculo satte sig ned i Rusland, komme der som Venner. Og om Varegernes Navn har været ældre end den Tid, og hvor længe, vides ikke. Lagerbring, en Mand af saa grundig Lærdom, og sikker Smag, forkaster derfor og i sin Svenske Hist. T. 1. p. 59. denne Udladelse, hvortil kommer, at Varg er altid bleven hos vore Fædre taget i en ond Mening, saa at den der brød en sluttet Fred kaldtes derfor: Varg i Veom og at vore Fædre skulde have kaldet sig selv uddrevne, elendige, er ikke rimeligt, passer sig ikke heller paa deres Tilstand, da de i det 9 Sæculo komme til Rusland. Müller i Russische Samml. Stück 1. p. 4. leder Vareg af Varech, eller

Vrag

Harde Knud, Aar 839.

rede i næst forrige Bind vist, hvor meget de Danske havde i Rusland og Garde-Rige at bestille fra ældgammel Tid. At de Svenske

Vrag ɔ: noget som Søen udkaster paa Strandbredden, heldst et Skib eller Gods, og slutter at det i Almindelighed har betydet noget, som hører til Søen, saa at Vareger skulde sige Søefarende Folk; I hvilken Mening det dog aldrig forekommer i noget Nordens Sprog. Möller er omtrent af den første Mening, naar han de Waregia p. 39. i Martini thes. Diss. T. 3. Part. 2. leder Vareg af det Finske og Esthniske Ord Waras ɔ: Tyv, Røver. Men underligt skulde det være, om Varegerne havde selv antaget saa slet et Navn af fremmed Sprog, og selv maae de have kaldet sig saaledes, saafremt de ere de samme, som de bekiendte Varanger, eller Varinger i Constantinopel. Og med denne Mening maae Kulczynski's i Assemani Kalend. T. 3. p. 222. have Sammenhæng, naar han leder deres Navn af Fiendskab. Dalin Sv. Hist. T. 1. p. 303. not. 2. mener at af Sverrige, Svarrige er giort Varige, og Varegia, fordi Russerne vanskeligen kunne udsige tvende Consonanter sammen, hvilket samme skal og giælde om Finnerne, hvilken Mening Ihre i peregr. Gent. Septentr. in Græciam p. 32. not. b. bifalder, saa og i sit Lexico i det Ord Waringar, men modsiges af Lagerbring l. c., som bekræfter at mange Russiske Ord begynde med Sw. Goar in Scylitzen p. 54. in Corp. Byz. T. 8., mener at Varangerne have selv kaldet sig saa efter Baronagium, fordi de af Hovmod ansaae sig alle for Baroner. Til denne underlige Mening er han falden ved at ansee dem for at have været pure Engellændere; Ellers kunde denne Mening meget ubpyntes ved det Vir, Varo, Baro betyder en Mand. Den lærde Jesuit Gretserus er end underligere, naar han p. 181. i Noterne til Codinus i Corp. Byz. T. 18. formener, at Barangi vel kan være bleven fordreiet af Angli eller og snarere Franci, hvilken sidste Mening Simeon Logotheta ogsaa har i Henseende til Russernes Herkomst fra Frankerne in Corp. Byz. T. 16. p. 348, og som grunder sig ei allene paa Ligheden mellem Φραγγοι og Βαραγγοι, men og paa den Sætning, at Varangerne i Constantinopel vare virkelige Franker, eller og at alle vestlige Christne da kaldtes Franker af Grækerne, ligesom nu omstunder af Tyrkerne. Den fortreflige Du Cange kommer i observat. sur Villehardouin T. 20. p. 143. in Corp. Byz. Sandheden meget nær, naar han leder Varangernes Navn af Warr, Werre, Guerre, og det Engelske Waring ɔ: en Krigsmand, hvilket er det samme Ord som

Væringer

skeda have havt Fod i Rusland, sees af følgende Fortælling. Det Folk Rhos, hvis Konge hedte Chacanus (a), skikkede giennem mange grumme

Harde Knud, Aar 839.

Væringer, der bruges af Snorro og andre Islandske Skribenter. Havde Du Cange kiendt vort Nordens Sprog, saa havde han taget dem til Hielp med. Og da Engelsk er i Grunden et Nordisk Sprog, saa er det ikke underligt at Varegernes, Varingernes eller Væringernes Navn kan og forklares af det. Meget længere viger den ellers ypperlige Spelman fra Sandheden, naar han i Glossario p. 566. vil, at de stammer fra det Angel-Saxiske Varian, at forbande, Waring ɔ: Forbandelse, fordi Varingerne vare forbandede og fredløse, og bleve kaldte saa, efterat Normannerne havde drevet dem 1066 ud af Engelland, hvorimod strider at deres Navn var bekiendt i Constantinopel en god Tid forhen. Prætorius in orbe Gothico l. 2. c. 2. p. 18. henfører dem fra det Preussiske Varejus ɔ: compulsi, fordi de dreve Skatter ind; Og i det Preussiske Sprog maatte han finde Varegernes Etymologie, siden han giorde Varegerne selv til Preusser. Ihre har i peregr. p. 19. og i sit Lexico i det Ord Wåringar forelagt en nye og sindrig Etymologie af det Angel-Saxiske være ɔ: pactum, og det Alemaniske vara ɔ: foedus; finder og i Codice argenteo Gavairthi ɔ: Fred. Men det grunder sig altsammen deels derpaa, at Væringerne i Constantinopel have fulgt paa de gamle Gothiske Fæderati, og i deres Sprog kaldet sig med et Ord, som betyder det samme, hvilket altsammen vel er rigtigt, og hvorom mere siden; Og deels derpaa, at Væringerne ei kan være de samme som Varegerne, fordi de første komme ei fra Norge og Norden til Constantinopel før med Harald Haardraade, hvilket jeg dog siden skal vise at have forholdet sig gandske anderledes. Den udødelige Bayer fører i sin Afhandling de Varagis in Comment. Petrop. p. 295—302. meget an til Forsvar for den Udledning af Varg ɔ: Ulv, Røver, men antager dog endeligen p. 304. den af Værie, Værge ɔ: forsvare, hvoraf giøres Væringer, anseende altsaa Væringer og Vareger for eet Navn paa eet Folk, bestaaende af Danske, Norske, Svenske, der først tiente Russerne og siden i Constantinopel, og kaldte sig selv saaledes.

Menin-

(a) Chacanus er det samme som Khan, et Tyrkisk og Tatarisk Værdigheds Navn, der betyder en Konge, og hvilket Grækerne have af Uvidenhed tillagt Russernes Regent, fordi de nærmere til dem boende Avarer, og Chazarer kaldte deres Konger saa.

Harde Knud Aar 839.

grumme og barbariske Folkes Lande et Gesandtskab til den græske Keiser Theophilus i Constantinopel, og som de ei, for den Aarsag

Meninger der uden Tvil blive de rette og sande, naar tillegges, at Engelske have siden efter 11 Seculi Midte stødt til dem i Constantinopel, og forenet sig med dem. Allerede i min 4de Tome p. 385. haver jeg antaget, at Gardingi i de Vest-Gothiske Spanske Love kommer af Garda ɔ: custodia, fordi de vare satte til at bevogte Kongerne, og vare deres Dravantere, hvilket viser hvor gammelt Varingernes Navn og Forretning haver været hos vore Nordiske Folk. Biörner de Varegis p. 44—48. antager ogsaa den Mening, at Væringer, Varager have Navn af Varda, Væria ɔ: beskytte, bevogte; Viser at Landværns Mand haver Sammenhæng hermed, at Gardingi kommer af Garda eller Varda efter en anden Udtale; hvoraf følger, at Væringers Navn og Embede haver været det samme som nu omstunder Guardens; En Mening, som Westphal Mon. ined. T. 3. præf. p. 24. og 25 giver sit Bifald, en Mening der er saa naturlig, naar bevises at Væringer bestode alene af Nordiske Folk, Danske, Norske, Svenske, Engelske &c. Vel sandt, at vore indenlandske egne Skrifter nævne ikkun Væringer i Constantinopel, og ikke i Rusland, hvilket kunde give Anledning til med Ihre at tvile paa om Vareger og Væringer have været de samme. Dog saadan Tvil bortfalder ogsaa af denne Aarsag, naar man finder at udi Missale Nidrosiense, sammensat omtrent i de mørke Tider af det 14de Seculo, da Omgangen mellem Norden og Græken Land var afbrudt, formedelst Tatarernes Indfald i Rusland, forekommer dog et Vidnesbyrd og Spor efter den Sandhed, at dem Russerne kaldte Vareger, kaldtes af de Nordiske Væringer, thi der staaer saaledes i Torfæi Hist. Norv. T. 3. p. 213. En Varinger kiøbte en Træl i Rusland, som var døv, men som man kunde slutte til, at have havt Omgang med Varingerne, deraf, at han kunde forarbeide de Vaaben, de brugte. Da man nu og finder, at Grækerne kalde dem Varanger, som vore kalde Væringer, og dertil legger, at det første Ord ei kan paa en god Maade forklares af det Grækiske Sprog, saa bliver det meget troligt, at Grækerne have fordreiet Væringer, Varinger, og giort, efter deres Udtale, Varanger deraf, allerheldst de jævnligen hørte at vore kaldte sig selv med det første Navn; See Westphal T. 3. præf. 28. 29., Barth. ant. p. 90. Og at Navnet Varingi ei alene har været brugeligt i Norden, men og i andre Lande, kan sees af den Sicilianske Skribent Malaterra, der skrev

i Slut-

sig turde vende samme Vei tilbage, saa sendte Theophilus dem med sine Gesandtere til Ludvig, hvilken de truffe i Ingelheim den 17de

Harde Knud, Aar 839.

i Slutningen af det 11 Seculo og som kalder dem saa l. 3. c. 27. p. 218. in Carusii Bibl. Hist. Siciliæ. Det Navn Guarani, som Leo Ostiensis, en Skribent af det 11 Seculo, skal give dem l. 2. chron. Casin. c. 58. maae venteligen være en Skrive- eller Læse-Feil, men jeg kan ikke finde det i Muratorii Udgave. Du Cange anfører det p. 36. i sine Noter til Anna Comnena T. 11. Corp. Byz. Du Cange har samme Citation i sit Lexico med. lat. under det Ord Guarani, og vidner at Anonymus Barensis ved de Aar 1046, 1047 og 1066. kalder dem Guaranci og Guarangi, hvilket tiener til at bekræfte min forrige Afledelse af Guarde. Og dette findes ogsaa i Muratorii Scr. Ital. T. 5. p. 151. og 153. og viser at Guarani er læst i Stedet for Guarangi. Denne Anonymus Barensis, eller rettere Lupus Protospata, slutter sin Historie med 1118. Og for saavidt om deres Navn, nu vil jeg først handle om Varegerne i Rusland, og deres Herkomst. Endskiønt det er soleklart, at de have været fra vort Norden, saa have dog adskillige andre Folk søgt at trække dem til sig. Saaledes vil Franck i A. u. N. Meklenburg l. 2. p. 35. 36. føre dem fra Warinerne i Meklenborg, blot paa Grund af Navnenes Overeensstemmelse, og at Pleskow skal føre et Tyrehoved i sit Vaaben, ligesom de Meklenborgske Hertuger, antagende altsaa, at det er en afgiort Sag, at Stæder og Folk have fra saa gamle Tider havt faste Vaabner. Andre føre dem fra Wagerland, som alerede Herbersstein p. 3., og de Skribenter Westphalen anfører T. 1. præf. 14, T. 3. præf. p. 2. 21. 22., hvoriblant Eccard er den fornemste. De grunde sig fornemmelig paa den Formodning, at det er rimeligere, at Russerne have taget Regentere fra et med sig beslægtet Folk, som Venderne vare, end fra et fremmed. Men hvad gielde Formodninger imod Facta, hvortil kommer at Indvaanerne i Novogrod, og nord Rusland have fra de ældste Tider havt megen Omgang med vore Nordiske Folk, saa at de endog for en stor Del have været beslægtede med dem. Forhen haver jeg anført, at nogle giøre dem og Varanger til Franker, grundende sig paa Navnenes Lighed, hvortil kan legges Arpe i Them. Cimbr. p. 244. 245, ja det som mere er den Byzantinske Skribent Nicetas in Alexio c. 16. p. 139. Corp. Byz. T. 12. ved Aar 1183, som siger at paa Creta laae Celter (hvorved han uden Tvil sigter til Franske), og at han herved meener Varangerne, kan sees heraf

Harde Knud Aar 839.

17de Junii, for at bede ham om, at ville skikke dem trygt tilbage giennem sit Rige til deres Hiem, hvilket viser, at Grækerne have

heraf, at han giver dem det hos de Byzantinske Skriber sædvanlige Navn πελεκυ φόροι ɔ: Øxebærere. Pachymeres l. 1. c. 25. p. 40. C. B. T. 13. ved Aar 1258, og l. 2. c. 8. p. 59. ved Aar 1261 kalder dem og Celter. Maaskee at disse Skribenter have taget Celter i en vid Mening efter de Gamles Maade, og derved forstaaet alle Folk, der boede vester paa i Europa, og udstrakt Navnet ogsaa til Engellænderne, af hvilke der upaatvileligen tiente endel under Varangerne i Constantinopel. Men det underligste er, at Simeon Logotheta, som skrev langt hen i det 10 Seculo, beretter i Keiser Leonis Levnet c. 13. p. 348. C. B. T. 16. og i Constantini c. 46. p. 366. at Russerne kaldtes Dromitæ, for deres Hurtighed i at løbe, og stammede fra Frankerne, hvilket sidste han uden Tvil alene skriver, fordi Varinger vare iblant dem; Men heraf maae man dog ikke slutte, at Varingerne have stammet fra Frankerne, men at Symeon, da han ikke kiendte de førstes Navn, fordi de endda ikke havde givet sig i Tieneste hos Keiserne i Constantinopel, har af Ligheden imellem samme sluttet dem at være Franker, som han kiendte. Mærkeligen kalder den samme Nicetas, som haver giort dem til Celter, dem paa et andet Sted Germaner, in Alexio c. 11. p. 132, et Navn, der nogenlunde bedre lader sig høre end det Celtiske, eller Franske, saasom Tydske og Nordiske ere saa nær beslægtede. Imidlertid udgiorde dog de Tydske, under Navn af Nemitzi, et særdeles Slags Tropper for sig hos de Byzantinske Keisere, see Du Cange in Annam Comnenam p. 36., og hende selv l. 2. T. 11. p. 53. 54., Glycas T. 9. l. 4. p. 253. Zonaras T. 10. Part. 2. l. 18. c. 20. p. 231. Men underligere ere de, som henføre Varegerne fra Preussen, see Prætorii orb. Goth. l. 2. c. 6. p. 17. og Müller Samml. T. 5. p. 385., alene paa Grund af Nærheden. Naar man betragter at Russerne kalde Østersøen Varetskoimore ɔ: Varegernes Hav, see Biörner de Varegis p. 36, Müllers Samml. T. 1. p. 4., Herberstain p. 3, saa bliver det, sammentaget med hvad jeg her ovenfor siger i Texten og mere siden ved Aar 860 efter Nestor, overbevisende, at de Svenske og alle Nordiske kaldtes og vare Vareger, af hvilken Mening ogsaa ere: Langebek Scr. Dan. p. 521. Westphal. T. 1. præf. p. 15. T. 3. præf. p. 23., og de Russiske Annaler i Müllers Samml. T. 1. p. 119. not. **, som sige at den Russiske Regent Jaroslav giftede sig

med

ve da havt Kundskab om Frankernes Omgang med Nordens Folk. Men ved noie Undersøgelse fandt Ludvig, at de ei vare Russer, men

Harde Knud, Aar 839.

med en Varegisk Prindsesse, hvilken man af Snorro veed at have været Ingigerd, den Svenske Kong Oluf Skotkonnings Dotter. Naar Luithprand, Bisp i Pavia udi det 10 Sæculo, kalder, som jeg har anført i min 6 Tome p. 288. 289, Russerne, Normænd, saa har jeg da allerede formodet, at de Væringer, eller Nordmænd, som fulgte Russerne, og bekrigede Grækerne, have givet megen Anledning hertil. Naar jeg ogsaa betragter, at den Svenske Vestgothiske Lov i den Titul om Arv c. 12. fastsætter, at ingen Mand, som boer i Grækenland, maae arve en Gother der døer hiemme. Saa kan jeg ikke troe andet, end at herved sigtes til vore Væringer, hvilket samme jeg og troer om dem, der paa de Svenske Runestene siges at have faret til Grikland, og været hos Grikum, Acta lit. Upf. an. 1728 p. 402—407; I hvorvel Ihre de peregr. p. 27—47 vil søge dette Grækenland i Pommern, Preussen ꝛc., men er ikke i Stand til at anføre eet eneste Stæd hos de gamle Skribenter, at det er brugt i saadan Mening, thi det han anfører af Adamo og Helmoldo sigter aabenbare deels til Rusland, hvis Indvaanere vore Fædre kaldte Gerskur, ligesom Grækerne Grikur, og hvad da lettere for Helmoldo og Adamo end at blande disse tvende Folk sammen; Og deels til den Vei, som da var igiennem Rusland til Grækenland. Nestor nævner Varegerne paa mange Stæder, taler om hvorledes de tiente i Rusland, hvorledes Russiske Førster flyede til dem, og nævner adskillige Personer, hvis Navne ere pure Nordiske, lutter Ting jeg skal afhandle naar jeg kommer til de Aar. P. 96 omtrent ved Aar 980, beretter Nestor, hvorledes den Russiske Storfyrste Wolodimer sendte Vareger til den Grækiske Keiser, og lod ham raade til, at adsprede dem rundt omkring paa Landet, og dette seer man ogsaa af Cedrenus C. B. T. 8. p. 575., at Grækerne have giort, thi der omtales ved Aar 1034 at Varangerne laae i Vinter-Qvarteer i Thracien, og fra bemældte Aar 980 af, er det først jeg troer at Varegerne ere fra Rusland afkomne i de Grækiske Keiseres Tieneste, og siden i det 11 Sæculo blevne for deres Troskab antagne til Livvagt i meget anseeligt Antal, hvorvel det lader at nogle ere forhen, tilligemed Wallenser komne did fra Engelland, maaskee giennem Middelhavet, og ved de Aar 969 og 970, da Normanner giorde et Tog til Gallicien i Spanien. Imidlertid have Nordiske, nemlig Gother, længe forhen tient Romere og Grækere, under Navn af Foederati, og det fra Constantini Magni Tid, som man

 kan

Harde Knud Aar 839.

men Svenske, hvorover han faldt paa den Tanke, at de snarere vare udsendte for at bespeide baade hans og Theophili Riger, end i noget

kan see af Jornande og Procopio, og hvorom jeg havet handlet i min T. 4. p. 101, 218, 253, 254, 307, 323, og antaget at Ost-Gother, eller Greuthungi vare de, som fornemmeligen kaldtes Foederati, og Greuthingi af Grid ɔ: Fred, Forbund, samt vist p. 386, at disse Foederati stode endnu ved Magt under Constantino Monomacho, der døde 1054, endskiønt de da mest vare Pisider og Lycaonier. Men som Gother endda boede i det Grækiske Keiserdom udi Crim, lige over for i Asien, og Sønden for Donau, Folk, der endnu vedligeholde deres gamle Sprog, saa er det mer end sandsynligt, at nogle Gother have endnu tient under Foederatis, da Varingerne Aar 980 komme til Constantinopel, og at Erindringen om disse Gothers gamle Tienester og Troskab, har bidraget til Væringernes velvillige Optagelse. Da og de Tropper kaldte *ετα[illegible]* vare det samme af Navn som Foederati, og de jævnligen forekomme i den Byzantinske Historie fra Constantinus Leonis Søn af, og til Isaacius Angelus hos Nicetas, og deres Anfører, den store Hæteriarch endnu hos Cantacuzenus, og Codinus Skribenter af det 14 Sæculo, saa bliver det herved rimeligt, at den Orden eller Trop af Foederatis havet vedvaret saalænge, hvorvel jeg derfor ikke paastaaer, at der i saa sene Tider haver været mange Gother iblant dem, see Du Cangii Gloss. mediæ Græcitatis T. 1. c. 438. i ovenmeldte Grækiske Ord. Fra den Tid disse, nemlig Væringerne, begyndte at tiene i Constantinopel, finder man adskillige, endog enkelte Personer, nævnte af vore Nordiske Folk, som have tient der, og tildeels blevet der ude. Af Islændere finder jeg allerede i det 10 Sæculo: Finbog, som efter sin utrykte Saga p. 54—60. blev sendt af Hakon Jarl til den Grækiske Keiser Jon, skal vel være Johannes Zimisces, som regierede fra 969 til 975, hvor han forblev 1 Aar, og lovede at antage den Christne Troe; Kolskeg, see trykte Niala c. 76. p. 111. c. 82. p. 121., som drog Aar 994 giennem Garde-Rige, eller Rusland til Constantinopel, hvor han blev Høvding for Veringialid, det er Veringernes Trop, og døde der; Thorkell, som var borte i 7 Aar i Miklagard ɔ: Constantinopel, og blev Mand hos Gards Konge (hvorved efter mine Tanker sigtes til den sidste Stavelse i Miklagard, og ei til Garderige) see utrykte Hrafnkels Saga c. 7. p. 53.: Eyvind, som og var borte i 7 Aar, opholdt sig i Miklagard, og var i

Aar

i noget andet Ærinde, hvorover han besluttede, at beholde dem hos sig indtil Sandheden kunde blive opdaget, hvilket han og lod

Harde Knud, Aar 839.

N 12 Theo-

Anseelse hos Grikkia Konge, (det er den Grækiske Keiser) ib. c. 3. p. 10. c. 14. p. 105. 106. I 11 Sæculo, Bard, som drog ud da Oluf den Hellige regierede i Norge, kom til Garderige, gik der i Tieneste, og var hos Væringerne i tre Aar, og blev der elsket meget af alle Nordmænd, faldt og der i en Strid, see utrykte Heidarviga Saga p. 119, 127, 128; Da nu denne Saga er en af vore ældste, og skrevet ei langt hen i det 12 Sæculo, saa tiener den herligen til at bekræfte, at dem Russerne kaldte Vareger, kaldte vorr Nordiske Væringer, saa og at Norske eller Nordmænd vare iblandt dem. Gestr og Þorstein tiente Aar 1011 i Miklagard under Væringerne, hvilke noget efter kaldes Væringer og Nordmænd, og hos hvilke den første forblev bestandig; Dette berettes i utrykte Viga Styrs Saga p. 87. og 90, der er af samme Alder, som den næst forrige; Aungul og Þorstein Dromund droge til Miklagard, paa en Tid mange Nordmænd fore did for at hente Rigdom og Ære, og bleve vel antagne af Væringerne, da de hørte at de vare Nordmænd, og skeede dette da Michael Katalactus regierede i Constantinopel (det er at sige Aar 1042 men rimeligere har det være Michael Paphlago, og henføres til Aar 1035); Dromund dræbte Aungul, fordi han havde ihielslaget hans Broder Grettir den Stærke, ægtede der en rig Kone, var vel lidt af Harald Haardraade, som da anførte Væringerne, og drog efter 2 Aar, da hans Tid (Capitulation var ude) Aar 1037 til Norge, men tilsidst med sin Kone til Rom, hvor de døde, see trykte Gretla c. 93—100. p. 157—163 i Biörns Marcussonars Sögu-Þætter Hoolum 4to 1756; Gris Sæmings Søn, som var i stor Anseelse udi Miklagard, og drog tilbage til Island, see trykte Olaf Tryggvesons Saga Part. 2. c. 21. p. 83; Bolle, som og tiente der omtrent 1020, see utrykte Laxdæla Saga. Af Svenske finder jeg nævnte: Waldemar, som fulgte Ingvar Vidförle, og kom efter hans Død omtrent 1042 med et Skib til Miklagard, see trykte Ingvars S. c. 8. p. 32; Thorer Helsingiar, omtrent ved 1100 Høvedsmand over Væringerne i Keiser Alexii Tid, see Snorro T. 2. p. 397. i Hakon Herdabreds S. c. 21. Intet Under derfore at Grækiske Penge findes stundom i Sverrige, see Lagerbring T. 1. p. 422., ligesom og paa Gulland, og besidder jeg selv en stor Russisk Guld Bracteat, thi St. Jörgen staaer derpaa til Hest, som er fundet under et Altar i en

Norsk

Harde Knud Aar 839.

Theophilo vide, og at han agtede at sende dem hiem med Hielp (a) saafremt de vare ærlige, og hvis ikke da at sende dem tilbage til Theo-

Norsk Kirke, og venteligen ført did af en Væringer. Jeg er nu og næsten af de Tanker, at de Arabiske Mønter, som findes i Norge, paa Bornholm og paa Gulland, ere ei saa meget ved Handel bragte did, som ved hiemkommende Væringer. Norske tiente og under Væringerne i Constantinopel, som vi allerede have seet; Torfæus H. Norv. T. 3. p. 616. nævner ved Aar 1181 en Erik, Kong Sigurds Søn, og Sverres Broder, som havde tient i Constantinopel, og hos mange Fyrster i Tydskland, og erhvervet sig megen Kundskab, og artige Sæder; Den store Norske Helt og Konge Oluf Tryggvasön skal efter hans Saga Part. 1. c. 90. p. 95. have tient der, omtrent ved 985; men vissere, ja gandske vidst er det om en anden Norsk Konge, nemlig Harald Haardraade, hvorom Snorro vidtløftig handler i hans Saga fra c. 2. til 17, og hvilket Shöning fortreffligen haver oplyst i sine Forbedringer p. 252 — 273. Til Constantinopel drog denne Herre fra Garderige med mange Folk, og holdte Væringerne i Constantinopel sig meget til ham, saa at han tilsidst blev deres Høvding. Hans Ankomst der falder omtrent ind 1033. Tilsidst anførte han ei alene dem, men endog de som talte Latin, hvorved uden Tvil Italiener forstaaes. Med dem drog han til Africa, som Væringerne kaldte Serkland, (uden Tvil det samme som Sarraceners Land, og hvilket beviser, i det mindste for mig, at Væringerne vare Nordiske). Der erhvervede han Guld og mange andre kostbare Eiendele, som han altsammen sendte med troe Bud til Holmgaard til Kong Jarisleif, Nestors Jaroslaw. I Anledning af en Drøm, Harald havde, blev et Kapel bygget i Constantinopel, St. Oluf til Ære. Imedens han var i Constantinopel vare 3 Keisere døde, og havde han derfore været trende Gange i Poluta Svarf ɔ: Palladse Omgang, som bestod deri, at Væringerne havde Frihed til efter hver Keisers Død at gaae om i hans Palladser, og borttage hvad der fandtes i hans Garderobe, thi til den offentlige Skat krafte det sig uden Tvil ikke, da den var Landets og ikke Keiserens, see Lagerbring T. 1. p. 422. not. 8. Efter alle Omstændigheder lader det, at han Aar 1044 har forladt Grækenland. Snorro vidner, at alle disse Ting haver Harald deels selv berettet, deels andre, som havde fulgt ham. En

(a) Nu omstunder vide vi ei hvori denne Hielp skulde bestaae, og med hvem, maaskee og at Hielp vil her ei sige andet, end trygt Følgeskab.

Thiophilus, for at handle med dem efter eget Tykke. Mig forekommer det, at de ere blevne udsendte af Varegerne, som alerede havde

Harde Knud, Aar 839.

N-3

En vis Eindrid Unge var siden, imedens Harald Gylles Sønner regierede, i Constantinopel (omtrent ved 1150), og blev ved sin Tilbagekomst Lensmand, da han berettede at Keiser Alexius Comnenus havde ladet ophænge i St. Olufs Kapel, denne Konges Sværd, Hneitur kaldet, som han havde ført paa Stiklastad, og da tilhørte en Væringer; see Snorro i ovenanførte Hakons S. c. 20. Efter Magni Barfods Død Aar 1103. komme mange Norske hiem, som havde været i Jerusalem og i Constantinopel, og vare farne ud med Skofte Ogorundsen, imedens Magnus Barfod regierede, og havde draget igiennem Strædet, eller Niorva Sund; De berettede, at udi Constantinopel kunde Norske, som vilde tiene der, erhverve mange Penge, hvorover Kong Sigurd selv fik Lyst at drage did; See Snorro i hans Saga c. 1; Som han og iværksatte, og endeligen efter mange drabelige Bedrifter kom han og til Constantinopel, hvor mange af hans Folk bleve efter udi Keiserens Tieneste, see hans Saga c. 14. Dog ei alene Svenske, Norske og Islændere tiente som Væringer i Constantinopel, men Danske ogsaa. Den ældste jeg finder nævnet er en Eilif omtrent ved Aar 1013, Torfæi Hist. Norv. T. 3. p. 15. 16. Vor Saxo beretter l. 12. p. 227 og 228. at, da den Danske Kong Erik Eiegod var Aar 1105 i Constantinopel, turde Keiseren ei lade ham komme ind i Byen, fordi han frygtede for, at de Danske, som tiente ham, skulde snarere slaae sig til deres egen Lands Herres Partie, end til hans, thi Folk der talte det Danske Tungemaal, vare Keiserens Dravantere, og finge Sold af ham. Men efterat Keiseren havde ved dem, der forstode begge Sprog (Grækisk og Dansk) erfaret, at Kongen formanede dem til Troeskab, og giorde stort af den Ære, de nøde, at Keiseren betroede dem sit Liv, og at de herskede over de Indfødde, saa at de vare lykkeligere ude end hiemme, hvilket de maatte takke deres Forfædre for, som tilforn havde tient der, hvorfore han alvorligen formanede dem til at tiene troligen, og at skye Drukkenskab; Saa, siger jeg, tillod Keiseren ham at komme ind i Byen. Da hele Nordens Sprog kaldtes det Danske, saa har Saxo vel deraf taget Anledning til at giøre Væringerne til Danske især, som de dog ikke vare, hvorvel mange Danske vare iblant dem, som sees af det han atter fortæller l. 16 p. 380, at da Absalon erholdt den store Søe-Seier over Venderne, omtrent Aar 1185, forundrede han sig over,

Harde Knud, Aar 839.

havde Novogrod inde, for at bespeide de sydlige Dele af nu værende Rusland, hvis Erobring de alerede paatænkte. Og dette er

over, at Rygtet derom kom saa hastig til Constantinaptl, hvilket han fik at vide ved nogle af sine Riddere, som stode i Sold der. Og at virkeligen mange Danske have tient her, kan sees af den Tale Esbern Snare, Broder til Erkebisp Absalon, holder i profectione Danorum in terram Sanctam ex Edit. Kirchmanni c. 5. p. 132, hvorudi forekomme disse Ord: Dersom du vil spørge Grækenland ad, saa vil den svare dig, at den forsvares ved vore Landsmænds uforsagte Mod c. 27. p. 171. siges ogsaa at de Danske iligemaade havde megen Omgang med Keiserens ædelste Hofmænd, Varinger kaldte. Dog at ingen skal beskylde vore Egne for Partiskhed, saa vil jeg nu anføre nogle udenlandske Skribenteres Vidnesbyrd herom. Albertus Aqvensis, hvis Historie om Godefrids Tog til Jerusalem slutter med 1120, skriver l. 4. c. 40. fol. 94. p. 2, at udi Alexii Comneni Hær vare, foruden mange andre Folk, han opregner, flygtige Galli (det er Franske,) og Danske, hvilke sidste vare væbnede med tveeggede Øxer, bipennes. Vel sandt at han kalder dem Danai, men enten er dette en Skrive- eller Læse-Feil, eller og har han giort det efter nogle andre Middel-Alderens Skribenters Exempler, hvilke have deraf taget Anledning til at give de Danske en Grækisk Herkomst. Men end mere, den Franske Skribent Villehardouin, som selv var med at tage Constantinopel ind Aar 1203, skriver Corp. Byz. T. 20. p. 27, at de Franske stormede til Constantinopels Mure paa et Sted hvor Engelske og Danske, Anglois & Danois, vare satte til Beskyttelse; og p. 30., at da de Franske holdte deres Indtog i Byen, havde Grækerne (Griffons) opstilt paa alle Gaderne Engelske og Danske, med deres Øxer, haches. Herved anmærker Du Cange p. 141. og 142, at da Varangerne vare de eeneste af de Grækiske Tropper, som brugte Øxer, saa kan Villehardouin med sine Engelske og Danske ei forstaae andre end dem; Hvortil kommer, at Greven af St. Paul, en anden Skribent om Constantinopels Indtagelse ved de Franske, siger at til Taarnets Beskyttelse vare beskikkede Engelske, Pisaner, Livonianer og Dachi (Livonianer synes at betegne Liflændere, men om og de ere blevne regnede til Varangerne, skal jeg ikke sige; Efter deres Beliggenhed kunde de vel følge med andre Nordiske Folk igiennem Rusland til Constantinopel, men derimod er deres Sprog ganske skilt fra vort Nordiske). P. 143. beskriver Du Cange disse Øxer, og viser at

er det ældste Spor om de saa navnkundige Vareger, hvorom mere siden. Noget efter gik i September et Rygte, at Danske og Sla- Harde Knud, Aar 839.

at det var almindeligt hos de Franske Skribenter at kalde dem Danske Øxer, hvorvel de Grækiske Keisere havde længe forhen, allerede under Justiniano den Store, havt et Slags Tropper, der bare Øxer, hvilket vises af Corippo. Nu staaer tilbage at undersøge, hvi Villehardouin nævner Engelske, og dertil er denne Aarsag, at saa mange Engelske tiente iblant Væringerne, at mange gamle Skribenter kalde derfor de sidste Engelske. Malaterra l. 3. c. 27. p. 218. skriver at Aar 1090, som skal dog være 1081, begierte de Engelske, som kaldtes Waringi, af Keiser Alexio, hvilken de tiente, at de maatte med deres caudatis bidentibus, som var deres jævnligste Gevæhr, være de første der angrebe Normannerne, anførte af Hertug Robert. Men da de, til hvilke Keiseren havde sat sin største Lid, bleve overvundne, tog han og selv Flugten. Wilhelm af Malmesbury, selv en Engellænder, som slutter sin Historie med 1143, skriver l. 2. c. 13. p. 92, at Keiser Alexius satte stor Priis paa de Engelskes Troskab, havde den fortroligste Omgang med dem, og indprentede sin Søn og Efterfølger Johannes Kierlighed til dem. Naar disse Engelske ere komne did lære Torfæus og Ordericus Vitalis; Den første T. 3. p. 386, 387. l. 6. c. 3. af den utrykte Flateyar Bog, nemlig da Alexius Comnenus regierte i Constantinopel, og Wilhelm Conqvæstor i Engelland, for hvis haarde Regimentes Skyld de forlode deres Fædreneland, efterat den Danske Kong Svend Estrith Søns Forsøg ogsaa havde løbet frugtesløse af; Og Ordericus Vitalis l. 4. p. 508. i Duchesnii Scr. Norm., nemlig at et udvalgt ungt Mandskab forlod sit Fæderneland, og gav sig i Tieneste hos Keiser Alexius, som brugte dem mod Normannerne, og Hertug Robert; først bygde han dem en Bye, et langt fra Constantinopel, kaldet Chevetot, men siden flyttede han dem til Hovedstaden, fordi de ikke boede sikre der formedelst Normannernes idelige Anfald, og betroede dem sit fornemste Slot tilligemed det Keiserlige Skatkammer; Derfra begave nogle sig til Jonien, og forbleve de og deres Afkom Riget troe, og vare endnu i stor Anseelse der, da Ordericus skrev ved Aar 1140; l. 6. p. 641. beretter han det samme korteligen, leggende til at Alexius giorde dem til sine Dravantere l. 9. p. 725. vil han at Alexius maatte lade Chevetot være ufuldendet, for Anfald af Tyrkerne. Ja de Byzantinske Skribenter selv kalde Varangerne Engellændere. Cinna-

Harde Knud, Aar 839.

Slaver vilde falde ind i Ludvigs Lande, hvorover han udnævnede Tropper, som tilligemed Saxerne skulde gaae imod dem. Den haan-

namus skriver ved Aar 1130: l. 1. c. 3. Corp. Byz. T. 11. p. 3., at Øxebærerne vare et Brittannisk Folk, og havde fra lang Tid tient Romerne (det er Grækerne). Nicetas C. B. T. 12. p. 219. i Isaaci Angeli Historie l. 2. c. 8. kalder ved Aar 1192 Kong Ricchard Regent over Øxebærende Britanner, som nu kaldes Engellændere. Codinus, som efter Gretser Corp. Byz. T. 18. p. 131. levede i 14 Sæculo, skriver udtrykkeligen, ib. c. 6. §. 12. p. 78, naar han opregner de adskillige Ordener af Tropper, som paa Festdagene lykønskede Keiseren over Tafel, at det af Varangerne skeede paa deres Fæderne Sprog, det Engelske, og at de tilligemed giorde Bulder ved at støde deres Øxer sammen. Dette er baade det seneste jeg finder Varanger nævnte, hvilket man ei maae undres over, da det Grækiske Rige forgik midt i det 15 Sæculo, som og tiener til at vise, at de til Slutningen have fornemmeligen bestaaet af Engellændere, af hvilke jeg dog neppe troer at nogle ere komne til Constantinopel for at tiene efter det 13 Sæculi Midte, men at de som vare boesatte der i Constantinopel, formerede sig paa Stædet, og vedligeholdte deres Fæderne Sprog og Skikke; hvorved dog maae mærkes at Øxer vare ei oprindelige Angel Saxiske eller Engelske Vaaben, men førte til dem fra Danske og Norske. Efter Skribenternes Vidnesbyrd forestiller jeg mig Tingen saaledes: først komme Vareger, Væringer, Varanger i det 9 Sæculo til Rusland fra Sverrige især, og tildeels fra Norge, gave Russerne Regentere af deres Slægt, og komme dem til Hielp i deres Krige, og tildeels tiente dem, endog imod Grækerne. Siden da de Danskes store Udtoge standsede i det 10 Sæculo, komme og Danske til, hvoraf nogle toge i Følge med andre Nordiske Folk til Constantinopel, og andre komme fra Engelland did med nogle Wallenser. Omtrent ved 980 droge flere af disse Vareger fra Rusland til Constantinopel, komme der i Tieneste og bleve bekiendte under Navn af Varanger fra alle Nordiske Riger og Lande, endog fra Island og fra Rusland selv, hvorover man og hos de Byzantinske og andre Skribenter finder at Russer have tient i Grækenland, komme adskillige jævnligen til Varangerne, hvoraf mange bleve deres Livs Tid hos dem. Da det Danske Herredømme ophørte i Engelland efter Harde Knuds Død Aar 1042 tænker jeg, at Danske fra Engelland af, geleidede af nogle indfødde Engelske, have begivet sig igiennem Strædet til Constantinopel, og blevne

siden

haandlige Afvisning Eriks Gesandter fingе det forrige Aar, har vel givet Anledning til dette Rygte, og sigtes da maaskee ved disse Slag- Harde Knud Aar 839.

siden efterfulgte af et langt større Antal af begge Folk, efterat Wilhelm havde besteget den Engelske Throne; Dog tænker jeg at de ere komne til Constantinopel førend Alexius blev Keiser. Da den Russiske Stat, Aar 1220, og derefter blev undertvunget af Tatarerne, blev Veien igiennem Rusland til Constantinopel derved spærret for vore Nordiske Folk, hvorved Varangerne tilsidst bleve næsten til pure Engellændere, hvis Sprog nærmer sig jo mere vort Nordiske, jo mere man gaaer tilbage i Tiden. Nogle Byzantinske Skribenter udtrykke sig hel ubestæmt om Varangernes Fæderneland, saa at man efter dem kan baade giøre det til Scandinavien, og til Britannien. Nicephorus Byennius siger: Corp. Byz. T. 7. p. 20. l. 1. c. 20. ved Aar 1071, at Johannes, Keiser Romani Diogenis Stifsøns Farbroder søgte at faae Slottets Bevogtere paa sin Side, som fra gammel Tid havde været af en prøvet Troskab mod Keiseren. Dette Folk var fra en barbarisk Øe, som laae langt borte i Oceano. De bare Skiolde, og en Øxe, som hang dem paa Skuldrene. Anna Comnenu ib. T. 11. l. 2. p. 53. 54. ved Aar 1081 da Alexius besteg Thronen, kalder Varangerne Barbarer fra Thule og Øxebærere, hvilke fra Ungdommen af vare ved Eed og Troeskab Keiseren forbundne, og derfore vilde heller tusinde Gange lide Døden end begaae noget Forræderie. Nu kommer det an paa om ei Byzantinerne have ved Thule forstaaet Scandinavien lige fra Procopii Tid af, i det mindste er det meget uegentligt om de have kaldet Britannien saa. Foruden de anførte bruge følgende Byzantiner det Navn Varangi: Cedrenus T. 8. p. 575. ved Aar 1034; Scylitzes p. 632. ved Aar 1056; p. 643. ved Aar 1067, hvor atter deres Troskab mod Keiseren berømmes, og de tilligemed tydeligen skilles fra de Franske, som og tiente Keiseren, hvilket sidste ogsaa skeer p. 671. ved Aar 1078; hvorvel jeg maae tilstaae at Franske og Varanger føies gemenligen sammen, saa at det derved bliver rimeligt at disse tvende Slags Tropper have fulgt sammen; Zonaras T. 10. Part. 2. p. 229. l. 18. c. 19. Aar 1080; p. 242. og 243. c. 29 Aar 1118 hvor deres Troskab vises, forbi de ikke vilde lade nogen komme ind paa Slottet, saa længe de troede at Keiser Alexius levede. Pachymeres T. 13. p. 40. l. 1. c. 25. roser og deres Troskab, at de ikke vilde tillade nogen at tage af Statkammeret, uden at alle saae derpaa. Ovenmeldte Codinus beskriver udførligt af alle Varangernes

 For-

Harde Knud Aar 839.

Slaver til Obotriterne. Men endskiønt dette kun var et Rygte, saa fulde dog Søerøvere, bestaaende af Danske og Norske og Obotriter,

Forretninger. Saaledes siger han l. 4. c. 45. p. 57. at de bevogtede Dørrene til Keiserens Sovekammer, og Spise-Stue, c. 63. p. 58. at de beskyttede Hoved-Baneret, som bestod af tvende Faner, og altid bares for Keiseren; c. 71. at deres Anfører gik strax efter Keiseren i Spidsen af dem, og kaldtes Acoluthus ɔ: Følgeren, l. 6. c. 30. p. 70. at Julefest stode Varangerne ved Thronen udi Kirken, og bare Øxerne i deres Hænder, men saasnart Keiseren viste sig paa Thronen, lagde de, efter gammel Skik, dem paa deres Skuldre; l. 7. c. 29. p. 80. De fornemste Varanger, deres Officerer, Primicerii, toge tilligemed de øvrige Varanger, imod Fadene, som skulde bæres paa Keiserens Tafel, og det af den store Domestici (Oberhofmesterens, Rigens Hofmesters) Haands, og satte dem paa Gulvet, for siden af andre at bæres paa Tafelet; l. 10. c. 10. p. 86. Palme Søndag blev den Løngang, som opførtes fra Slottet til Kirken, givet Varangerne og de flere Hof-Tropper til Priis l. 15. c. 8. p. 97. Mariæ Renselses Dag (om hvilken Dag see Langebek T. 1. p. 616. not. h.) ved Keiseren til Kirke, fulgt, som sædvanligt, af Varangerne med deres Øxer, som denne Dag geleidede ham ind i Kirken, da de ellers kun fulgte til de høie Trapper, og nu ogsaa begave sig strax ud igjen til Porten af bemeldte Trapper; c. 15. p. 98. St. Hansdag fulgte de atter Keiseren til Petræ Kloster, c. 16. og St. Mariæ Klæders Nedleggelses Dag fulgte de ham til den Blachernitske Kirke; l. 17. c. 35. p. 107, Keiserens Krønings-Dag fulgte Varangerne, som alle vare Øxebærere, og adelige unge Personer, 100 i Tallet, Keiseren paa begge Sider. Saafremt disse sidste befattes under Varangerne, saa have de ikkun været de udvaldeste af dem; Hvorvel det ellers er rigtigt nok, at Varangernes Antal nok aldrig har været meget stort, thi Snorro i ovenanførte Hakons Saga c. 21. p. 397. T. 2. vidner, at de som fulgte Keiser Alexius paa et Krigstog vare ikkun 450 Mand: Dog tilstaaer jeg gierne, at de vel ikke alle have været med, da de ogsaa tildeels laae hist og her omkring i Besætning. Om ovennævnte Acoluthi Embede har Du Cange i Glossario Græco samlet endel i det Ord Acoluthus. I Viga Styrs Saga p. 87—89. berettes, at Væringerne brugte at brydes om Dagen, naar de ikke laae til Felts, og at den skulde miste sit Liv, som, imedens Legen varede, dræbte en anden, dog seer man at naar Døden

at

kriter, hvilket sidste Folks Nærværelse bekræfter min nyligen ytrede Formodning, virkeligen ind i Frisland, et Indfald, som St. Frideric, Harde-Knud Aar 839.

ei paafu'gte, kunde det sones med Penge. Nogle, som Dippel, a Mellen see Westph. præf. T. 3. p. 29, have taget Anledning af det, at Danske tiente under Væringerne, og af Navnet Baranger, at ville henføre dem alene fra Øen Bornholm, hvilket noksom giendrives ved det af mig hidindtil anførte. Vel sandt at Grækiske Penge, smaae Guld-Billeder og Guldblik, findes ofte i Jorden paa Bornholm, hvorfor jeg ikke heller aldeles vil nægte, at jo nogle Bornholmere have kunnet tiene iblant Væringerne, thi hvorfore ikke ligesaavel derfra, som fra andre Nordens Lande, men de fleste troe jeg dog ere bragte did af reisende Væringer fra andre Nordiske Lande, saasom Bornholm var efter Adamus Bremensis p. 58. et Samlings Stæd for alle dem der droge til Grækenland, og venteligen ogsaa for dem, som komme derfra. Celsius vil i Actis lit. Upsal. ann. 1728. p. 478. &c., som dog skal være 378, at alle de Svenske have været Christne, som paa Runstenene siges at have faret til Grækenland, venteligen paa Grund deraf, at Grækerne vare Christne. Dog adskillige af de Islændere, jeg forhen haver anført, som droge did, vare uden Tvil Hedninger, og længe efter 980 saae det endda maadeligt ud med Christendommen i Sverrig og Norge. Besynderlig nok siges i Volsunga S. c. 31. p. 56., at den store Slange, som Sigurd dræbte, kaldtes af Væringerne Fofner, thi det er atter et Bevis for mig at Væringerne have været Nordiske. Besynderlig nok er det ogsaa, at Astrampsychus i sin Drømmebog nævner Baranger, thi da disses Navn ei blev bekiendt i Constantinopel førend imod Slutningen af det 10 Seculo, saa maae denne Skribent være yngre end man almindeligen troer. Om Oprindelsen og Betydningen af de Ord Barang, Varing, Garde kan og eftersees Caseneuve-bag ved Menage's Dict. Etym. p. 55. i det Ord Garde; Wachter Gloss. v. Wer. c. 1869. Brocman ved Ingvar Vidförles Saga p. 81. &c., hvor han og beviser, at Væringerne have været Nordiske, og at vore Forfædre aldrig have kaldet Rusland Grækenland; Leges Wisigothorum l. 12. Tit. 3. p. 209. ap. Lindenbrog, hvor optimates Palatii og Gardingi sættes sammen, et Ord Lindenbrog p. 1406. tilstaaer at de Spanske selv ei ret forstaae; Lambardus Archæonomia p. 209. hvor den Engelske Kong Henric 1. i sin Lov c. 83. fastsætter, at den som opgraver en Død, skal ansees for Warg, (hvor den mærkelige

Over-

Harde Knud, Aar 839.

Bisp i Utrecht, der døde Aaret forhen, skal have forudsagt, saa og den hellige Odulph. I dette Indfald bleve holdte trende Feltslag; De

Overeensstemmelse mellem vore og de Engelske Love bør agtes; Wilkins i sit Gloss. bag ved sine Leges mener p. 432. at Warg er et Saxisk Ord, da det dog er pure Nordisk; Müller i Gatterers Hist. Bibl. T. 5. p. 305—307. 330—338., hvor han ei alene antager den rette Etymologie af War, men endog paastaaer, at Varegerne have været fra Scandinavien, viser at Grækerne tilskrive Russerne en Frankisk Herkomst, i Anledning af Waregerne, beretter at Hungarerne kalde Russerne endnu Francisi nepec. ɔ: Francicum genus, og at Lithauer, Liflændere, Kurlændere kalde Russerne Gudde, hvilket altsammen efter hans Tanker beviser Russernes Nordiske Herkomst; Möller om Estland p. 18—21, hvor han tilligemed viser, at Varegerne have været fra Scandinavien, især Svenske, som vel og bliver rigtigt om de allerførste. Stepeniga-Kniga, ɔ: de Russiske Regenteres Slægtebog, som dog hvad denne Del angaaer, først er skrevet noget hen i det 17 Seculo, vil at de 3 Varegiske Fyrster Ruric ꝛc. vare Sønner af en vis Gostomisl, som Beyer engang har villet giøre til en Preusser, og som nogle Meklenborgske Skribentere føre fra deres Land, see Nettelbladts Entwurff einer Meklenburgischen Historie p. 9. Eccard i Hist. Gen. Princ. Saxon. Sup. lover at skrive en Afhandling om Russernes Ælde, og deri at bevise, at Russer og Græker have kaldet Norske og Danske Vareger. I von Havens Efterretninger om Rusland T. 1. p. 112. anføres af Aarbøggerne af Pleskov, at Ruric var fra Stargorod eller Oldenborg i Vagrien, men hertil føies saa mange andre urigtige Ting i den gamle Historie, at disse Aarbøgger derover ei synes at fortiene mindste Troværdighed. Et af de allermærkeligste Steder, og som tiener til Beviis paa, at Danske have fra meget gamle Tider tient i Constantinopel, venteligen under Navn af Varinger, og maaskee derfor ogsaa alerede forhen været blant Varegerne i Rusland, er følgende hos Leo Ostiensis l. 2. c. 37, en Skribent der skrev ved Aar 1090, og som findes i Carusii Bibl. Hist. Siciliæ T. 1. p. 77, nemlig at Grækerne havde indtaget Apulien da Otho den Store regierede (og han døde 973) ved Hielp af Danske, Russer og Gualaner (hvilke sidste synes at være dem fra Wales i Britannien, og om saa er viser hvor tilig Britter toge Tieneste i Constantinopel. Saafremt Leo skriver rigtig, og jeg seer intet som kan bevæge en til at tvile derpaa, saa have maaskee fra de ældste Tider dog flere

Harde Knud, Aar 839.

De Danske vunde de tvende første, men Friserne det tredie udi Begyndelsen, men maatte dog tilsidst atter vende Ryggen, hvorpaa de Danske indtoge og ødelagde deres Fæstninger, og deriblant Groningen, hvor de opbrændte St. Martini Kirke, ihielsloge en vis Rathfrid, og førte hans Fader Walfrid fangen med sig til deres Skibe, hvor de dræbte ham. Begge bleve anseede for Helgene, siden de vare blevne dræbte af Hedninger, og til den sidstes Ære en Kirke indviet. Imedens Ludvig holdt Rigsdag i Chalons udi September Maaned, komme Gesandtere til ham fra Erik, nemlig en vis fornem Mand, hvis Raad han frem for alles fulgte, og som han troede allerbest, saa og hans Brodersøn, maaskee af den Broder, hvis Navn ikke vides, og som synes at være død for 836, thi fra den Tid nævnes Erik alene af de Franske Skribenter, da de forhen altid tale om Godefrids Sønner. De bragte med sig af Landets Frugter (Producter), og søgte at knytte Venskab og Freden nøiere. Med Glæde bleve de imodtagne, og beskiænkede, og som de klagede over nogen Fornærmelse fra Frisernes Side, saa bleve duelige Hertuger sendte did, som paa bestemt Tid skaffede dem Ret i alle Ting. Hvorpaa Keiseren

flere Danske været blant Varegerne i Rusland, end jeg forhen tænkte). Videre om Varingerne, heldst deres Etymologie, og at de skal have været fra Wagrien, see hos Eccard in Legibus Salicis p. 100. 254, Spelman in Glossario p. 566. v. Wargus, p. 573. v. Wreccum p. 64 — 73. Baro, p. 558. Virones. Müller i Russische Sammlung T. 5. p. 386. 387, 391, hvor han leder Waregerne fra Preussen. Reiske in Constantino de cer. aulæ Byz. p. 18. og 149. handler meget lærdt om Hetærierne, og om Varangerne, men vildfarer uden Tvil ved at ansee Franker og Varanger for de samme, og for eet Navn. Gvalaner anseer han for samme Navn som Varanger, altsaa maatte min Mening falde bort at de vare Wallenser. Ordet gik da saaledes frem: Gualaner, Guaraner, Varaner, Varanger, Waranger.

Harde Knud Aar 839. seren sendte Gesandter til Erik, som sluttede en uopløselig Fred med ham, stadfæstet ved Eder. Hvad som haver bevæget Erik til i dette og de foregaaende Aar, at søge Keiserens Venskab saa meget, findes ikke optegnet, dog kan man rimeligen slutte, at han maae have befrygtet noget af de andre Danske Konger og Prindser, venteligen af Haarde Knud eller og af Guthorm, Søn af hans ældre Broder Oluf, som han nogle Aar forhen synes at have drevet i Landsflygtighed, i hvilken han vidst var, da han mange Aar herefter giorde sin Farbroder Riget stridig. Maaskee og at Togene til Engelland ere skeede efter Eriks Befaling, og at han, for at have des friere Hænder der, har villet holde fast Fred med Frankerne. De Danske giorde virkeligen og stor Fremgang dette Aar udi Engelland, indtoge Rochester, Canterbury og London, omkomme der mange Mennesker af begge Kiøn, og ødelagde næsten gandske Kent. I Irland skulle de og atter have brændt og plyndret Limerik og Armagh (37).

Aar 840. Dog Freden mellem de Franske og Danske varede ikke længe, thi som Keiser Ludvig døde den 20de Junii paa en Øe i Rhinen lige over for Ingelheim, saa lader det at de Danske ei have anseet sig forbundne til længre at holde Freden, som maaskee og ikkun var sluttet for Ludvigs Tid alene, da det synes at Fredsforbragene vare paa de Tider, i det mindste med de Nordiske Folk, ikkun personlige. Saa meget er vidst at Normannernes Indfald

(37) Langebek T. I. p. 521. 522. J. de Beka Hist. Ultr. p. 24. 27. Heda Hist. Ultr. p. 49. 51. J. a. Leidis in Annal. rer. Belg. p. 78. 81. 85. 86. Molanus Nat. S. Belg. d. 3. Dec. p. 167. Surius d. 18 Julii p. 220. M. Westm. p. 156. W. Malm. l. 2. c. 2. p. 37. Ethelw. l. 3. c. 3. p. 841. Nestor p. 40. 43. 49. Colgani Act. S. Hib. p. 736. Ej. Triad. Thaum. p. 301.

fald bleve Ludvigs efterladte Lande fra hans Død af mere skrækfomme og jævnlige, saa at jeg derfor ei kan troe ander, end at Erik haver, om ei just opmuntret sine Undersaatter til saadant, saa dog seet igiennem Fingre med dem, og maaskee har han ved denne Tid paa nye forjaget Harald, saasom man finder denne Aaret efter hos Frankerne, og herved bliver det mig rimeligt, at Erik har smigret for Keiseren tildels og derfor, at han ei alt for meget skulde understøtte Harald. Leiligheden for de Danske var og ønskelig, saasom det store Frankiske Rige kom efter Ludvigs Død i yderlig Uorden, da hans trende Sønner Lotharius, Ludvig og Carl stridde sammen om det, hvorved ogsaa Anscharius kom i Forglemmelse, han, som baade ved sin Prædiken, saa og ved sine Hænders Gierning havde opbygget Kirken. De Danske Hedninger, hvis Antal var endnu langt det største, foragtede derfore deres Christne Landsmænd, og den Christne Lære, og søgte nu med des større Iver at hævne sig paa de Christne i deres egne Lande, jo længre de havde maat bære Vreden hos sig. I Engelland holdt Kong Æthelvulph med endel af sin Krigshær Slag med de Danske ved Carr, som vel ikkun havde 35 Skibe, men hvoraf de største vare stærkt bemandede, hvorfore og de Danske beholdte Valdpladsen. En anden Sværm af Danske Søerøvere plyndrede Picternes Søekuster i Skotland, og nedlagde Picterne i et stort Slag (38).

Harde Knud Aar 840.

Efterat Ludvigs Sønner havde stridet sammen i eet Aar, foreenede endeligen de twende yngste sig med hinanden imod den ældste

(38) Langebek T. 1. p. 522. 464. T. 2. p. 2. Ad. Br. l. 1. c. 20. p. 7. H. Hunt. l. 5. p. 348. Ethelw. p. 843. Fordun Scotichronicon l. 4. c. 4. p. 284. 285. T. 2. af Hearnii Udgave Oxford 8vo 1722. M. Westm. p. 156.

Harde Knud, Aar 841.

ældste Lotharius, og kom det da til et Hovedslag den 25 Junii ved Fontenay i Burgundien, hvorudi mange Tusinde bleve paa begge Sider, og Lotharius gandske overvundet, efterat han alene havde tabt 40000 Mand. Dette Nederlag svækkede Frankernes Magt overmaade, og giorde deres Lande blotte for Normannerne, men især blev Frankrige, Carls Land, i mange Aar hiemsøgt af dem, hvortil Carls egen Opforsel var megen Skyld, i det han ikke vilde skaffe sine Undersaatter Ret, men svarede, naar nogen klagede at han var blevenanfaldet og berøvet af andre sine Med-Undersaatter: Hvad kommer det mig ved, enhver forsvare sig saa got han kan. Hertil kom, at han altid søgte mere at erobre andres Lande, som hans Brødres og deres Sønners, end at forsvare sine egne. I Aqvitanien og Bretagne havde han ogsaa ikkun lidet at sige, og der var fast altid Oprør, hvilket endogsaa havde Stæd iblandt de andre Store, særdeles fordi Kongen ofte borttog deres Lehne uden Aarsag, og gav dem til den Høistbydende. Hertil kom den bestandige Uenighed imellem de Geistlige og Verdslige, at de første jævnligen bandsatte de sidste, og at disse igien, som oftest ikke kierte sig derom. Korteligen, Ueenighed herskede allevegne, den enes Haand var imod den andens, og Sæderne gandske fordærvede. Nu ginge Normannerne under Anførsel af en vis Asker (a) op ad Seine den 12te Maj, da Floden var paa det høieste, indtoge og opbrændte Rouen den 14de, ihielsloge Bispen (b) og erobrede St. Audoeni Kloster (c) den 15, hvis Legeme var forhen bleven

(a) De Frankiske Skribenter kalde ham Oscheri, Hoseri.

(b) Gauthold var da Bisp og det til 848, see Sammarth. Gall. Christ. T. II. col. 21., hvorfore denne maae have været en vie Bisp.

(c) De Franske kalde ham St. Ouen.

bleven bragt i Sikkerhed tilligemed St. Pientiæ, til den Flekke Condé ved Paris, ligesom og de hellige Mænds St. Nicasii, Scuriculi, Quirini til Wanbasium i Lothringen, et Stæd jeg ikke kiender. De dræbte og bortførte der mange af Almuen og af Munkene, og forlode Staden den 16, men bleve ved at forstyrre mange Byer og Klostere langs Seine-Floden, eller og at brandskatte dem. Den 24de opbrændte de Klosteret Juminges, den 25de maatte Klosteret Fontinelle og kaldte St. Wandrille, kiøbe sig fra Brand med 6 Pd., venteligen Sølv. Den 28de igienkiøbte Munkene af St. Dionysii Kloster 68 Fanger med 26 Pund. Den 31te ginge Søerøverne igien til Søes. Vel mødte den Kongelige Anfører Wulfhard dem med en Hær, men de vilde ikke indlade sig i Slag med ham. En anden Sværm af Danske Søerøvere kom under Anførsel af Hasting, en Vest-Gother som det synes, og Jarl i Lolland, der siden ofte forekommer i denne Historie, til Frankerige, og foer allevegne ilde frem med Sværd og med Ild. Denne Hasting var efter den da brugelige Skik i Norden ved Lodkastning bleven med en talrig Flok udsendt af sit Fæderne Land, hvilket skeede hvert femte Aar for at opsøge nye Boliger, da Landet hiemme ei kunde føde dem (a). Hasting blev saa navnkundig ved dette, at Normannerne længe efter kaldtes Hastingi. En gammel Skribent skriver, at Danske og Svenske bleve ved St. Martin jagne paa Flugt fra Tours. Dette bekræfter

Harde-Knud, Aar 841.

(a) I min Note g til Langebeks T. 5. p. 218. anfører jeg adskillige Skribenter til Beviis for denne Skik at sende det unge og stridbareste Mandskab ud. De sige at den var indført af Konger fra ældgammel Tid, og at det var fordi Landet ei kunde føde de mange Mennesker. Hver Fader uddrev sine voxne Sønner paa een nær, som skulde arve hans Jord (venteligen den ældste, hvoraf den Norske Odelsret endnu haver sin Oprindelse). Dog denne Skik gialdt ei alene i Danmark, men og i Norge og Sverrige.

Harde Knud Aar 841.

bekræfter at Hasting var en Vest-Gother. Og om denne St. Martini Triumph over de Danske og Svenske, udgav Adelbold, Bisp af Utrecht siden et Skrift. Venteligen drog Hasting op ad Loire-Floden, og kom ind i Touraine, hvor han opbrændte Amboise, og ødelagde alt Landet mellem Loire og Floden Cher (a), nedbrød Bye-Murene og sløifede Taarnene, hvorpaa han giorde mange og hæftige Angreb paa Staden Tours, ved at bestolde hver Port med Krigsfolk, at opkaste Bolværk imod den, og til den Ende at jævne Høiene for at anbringe sine Murbrekkere, og som det just skeede at han ophævede Beleiringen noget efterat den hellige Martini Legeme var bleven opsat paa Muren, saa troede man, at Byen var bleven reddet ved denne Helgens Forbøn. Indvaanerne forfulgte de Flygtige paa en Strækning af 6000 Skridt, dræbte nogle, fangede nogle, og opbygde siden paa det Stæd, hvor man havde holdt stille med Helgenens Legeme, en Kirke, som blev kaldet St. Martini Bellum, det er den hellige Mortens Krig, og blev siden aarligen holdet en Fest den 12te Maj, fordi de Danske ophævede Beleiringen den Dag. Ved denne Leilighed er det vel og at Hasting ødelagde Klosteret St. Saens fire Mile fra Rouen. Engelland var i dette og de tre følgende Aar frit for fiendtlig Indfald af de Nordiske Folk, hvilket bringer mig paa de Tanker, at de Sværme, som dette Aar hiemsøgte Frankerige, vare de samme, som ellers pleiede at røve i Engelland. Efter Slaget ved Fontenai begav Lotharius sig til Achen, hvor han søgte at trække Saxerne paa sin Side, ved at give tilkiende, at alle frie (Frilingi) og Livegne (Lazzi) skulde herefter være aldeles frie, og ei forbundne til nogen Slags Tieneste eller Pligt imod deres Foresatte og Herrer, samt at de havde Lov til, om de vilde, at vende tilbage til

den

(a) Af Middel-Alderen kaldet Carus.

den hedniske Lære, og følge dens Skikke; thi han vidste at mange iblandt dem vare tilbøielige dertil. Herved fik han et stort Anhang iblant dem, og kaldte de sig Stellinger, det er de igien indsatte, restituerede. Til den Danske Harald, og dem, som vare hos ham, gav han, foruden det de allerede besadde i Frisland, Øen Walchern (a) og flere der omliggende Egne til Lehn, for at faae dem paa sin Side. Men dette blev meget ilde optaget af Frankerne, baade fordi de Danskes Indfald vare udi Ludvigs Tid mest skede for Haralds og Tilhængeres Skyld, saa og fordi de endnu ansaae dem, som Hedninger, og de Christnes Forfølgere, hvoraf jeg slutter, at det endda haver staaet slet til med deres Christendom, som jeg forhen haver sagt, og at de undertiden have ladet deres røverske Vane Tøilen imod de Christne, de boede iblant (b). Ja Lotharius skal være gaaet saavidt at han ei alene underkastede Christne disse Danskes Herredømme, men endog saae igiennem Fingre med dem, naar de plyndrede Christne. Lotharius glemte ei heller at tænke paa Ebbo, som for hans Skyld havde lidet saa meget, hvorsfore han strax efter sin Faders Død gav ham sit Erkesæde igien, og formaaede Pave Gregorius til fuldkommen at indsætte ham i dette Aar. Østmannerne huserede paa denne Tid i Irland efter Sædvane, ginge op ad Floden Boyne, og ødelagde Sagiria og Birra, nu Bir i Leinster udi Kings-

Harde Knud, Aar 841.

 Coun-

(a) Det lader at Walchern har været den vigtigste Del af det ældste Valland, hvis Navn vore Nordiske siden udstrakte til hele Frankerige, og i senere Tider til Italien; Det lader og at Vallands Navn stikker i Walchern.

(b) Hvorledes uoplyste Christne kunne komme til at ansee Røverie for en lovlig Gierning, kan sees af den artige Fortælling hos Pennant i Voyage to the Hebrides p. 345. 346. om Røver-Selskaber, som for 48 Aar tilbage vare paa dem.

Harde Knud, Aar 841.

County. Ved denne Tid kom Fundne Knud til Regieringen i Jylland over Omundær Syssel og de angrændsende, og synes at have været den yngre Regnar Lodbrocs Under-Konge, der efter al Anseende regierede over Vest-Delen af Nørre-Jylland, og om hvilken mere siden. Det Tilnavn Fundne fik han paa følgende Maade. Den Jydske Kong Gorm havde ingen Børn. Engang sendte han i et vist Ærinde twende af sine Træle, Holvard og Haward, til Grev Arnfin i Holsten hans gode Ven, med hvilken han forhen havde faret ud paa Søerøverie. Denne Arnfin stod under Keiser Ludvig (a). Der hørte de i den store Skov Myrkvidur (b) et Barns Graad, og funde ved Roden af et Træe et Drengebarn, svøbt i Gylden Stykke, med Linned om, der var knyttet i Knude paa Brystet, i hvilken Knude laae twende Guldringe. Grev Arnfin havde avlet dette Barn med sin egen Søster, i hvis Deilighed han havde forelsket sig, og siden ladet udlegge Barnet, for at skiule begges Skam (c). Trællene førte

(a) I Oluf Tryggvasons S. heder det vel, at Arnfin stod under Carl den Store, men Tidsregningen fordrer Ludvig.

(b) Den gik fra Traven twærs giennem Landet til Kiel; kaldes og undertiden Dysterholt, begge Navne betyde en mørk Skov.

(c) Denne onde Skik brugtes i gandske Norden, heldst af fattige Folk, men ansaaes dog altid for ugudelig. Uden Tvil var den en Aarsag med til Folkemængden, thi den bevægede fattige Folk til at gifte sig, og siden hindrede den naturlige Kierlighed dem dog jevnligen fra at udøve den, eller og bleve Børnene optagne og opfødde af mere formuende Folk. Skikken var saa rodfæstet, at Thorgeir turde ei ophæve den, da han vilde indføre den Christne Troe paa Island. Gemenligen svøbte man Børnene ind i noget, gav dem Flesk i Munden, og nedsatte dem i en Grøft, man til den Ende grov, dækkede dem vel og til med Stene, dog saa at de vare aabne foran, for at sætte dem i Sikkerhed mod vilde Dyr, og mod Luften. I Norge udlagde man endnu efter Aar 1100 vanføre Børn. See Finnæi Hist. eccl. Isl. T. 1. p. 68—72.

te Barnet hiem til Kong Gorm, som de funde siddende med sine Mænd ved Drikkebordet paa sit Slot, der laae ved Havet. Gorm, som havde ingen Born, endskiønt han havde regieret længe, syntes got om denne smukke Dreng, hvis fornemme Herkomst han sluttede sig til, af de Kostbarheder, han havde paa sig. Han antog ham derfore til sin Foster-Søn, og opfødde ham som sit eget Barn, gav ham og Navn efter ovenmældte Knude, hvoraf man dog ei maae slutte, at ingen forhen haver baaret det Navn Knud, da jeg haver allerede tilforn vist at Haarde Knud var ældre. Knud, som siden fik det Tilnavn fundne, fordi han paa saadan Maade var funden, voxte vel frem, blev snild og behændig i alle de Tiders Idrætter, og vandt saaledes sin Fosterfaders Hierte, at han paa sit yderste gav tilkiende for sine Frænder og Venner, at han ønskede, at de vilde give ham Raadighed over at bortskiænke Riget, til hvem han vilde, da han tiltænkte Knud det. Og som Kongen var meget elsket, saa blev denne hans Begiæring ham tilstaaet. Knud antraadde altsaa Regieringen, blev ogsaa meget elsket, og opkaldte sin Søn efter sin Fosterfader Gorm. Han regierede ikkun kort, og synes at være død Aar 849. Det første han foretog sig var, at lade bekiendtgiøre, at han vilde give den anseelige Foræringer, som kunde berette ham hans Herkomst, hvorpaa tvende Trælle, der havde sat ham ud, aabenbarede ham alle Ting, hvilke han derpaa kiøbte løs, og gav dem, og de tvende, der havde fundet ham, deres Frihed, og hermed var det ikke nok, han ophøiede dem alle fire til Jarls Værdighed, og gav dem Jarl-Dømme (a) (39.

Hårde Knud, Aar 841,

 Endnu

(a) Scheffer i Upsalia p. 371. 372. har samlet en hel om Jarls Værdigheden, men

(39) Min T. 8. p. 524. 774. 677. 891 — 893. T. 9. Tavle 72. Langebek T. 1. p.

Harde Knud, Aar 842.

Endnu vedvarede Krigen mellem Ludvigs Sønner, og ginge Carl og Ludvig med den sidstes Søn Carloman over Mosel-Strømmen den 16de April, hvor Otgar, Erkebisp af Mainz, Grev Hatto, den Danske Harald, og de flere, som vare af Lothario satte til at vogte Flod-Bredden, bleve forfærdede og toge Flugten. Siden begav Ludvig sig til Coln, for at være i Nærværelsen af de oprørske Saxer eller Stellinger, som næsten havde uddrevet deres Grever, og for at forhindre, at de ei skulde foreene sig med Normanner og Slaver. Normannerne bleve imedens ved efter Sædvane

men hans Etymologie af Carl er ikke rigtig, thi hos os betydde Carl en ringe Almues Mand. Ihre i Gloss. c. 964. har og got samlet om Jarl, men hans Mening at Værdigheden og Navnet er kommet fra Angel-Saxerne til Norden, behager mig ikke, og end mindre at han leder Navnet af det latinske heriles; Dog maae jeg tilstaae ikke at kunne finde nogen god Etymologie til dette Ord, som efter mine Tanker er saa gammelt, at dets Stamme-Ord er tabt. Om Jarls Embede, Ælde ꝛc. handles got i Lagerbrings Sv. H. T. 1. p. 373—376. og i Schönings N. H. T. 1. p. 228. 229. T. 2. p. 29. 36. 45. 55. 192. 369. Vel sandt at dette angaaer mest Norge og Sverrige, og at derimod lidet findes om Danske Jarler, ved det Saxo har skrevet paa Latin, men man bør ikke tvile paa at det jo haver havt sig med Jarler i Danmark, ligesom i de andre Nordiske Lande, hvilket og de Efterretninger, som forekomme i Knytlinga Saga hos Snorro &c., synes at bekræfte. Da Engelænderne kaldte i de ældre Tider dem, som førte Jarls Embede, Aldermænd, Consules, saa have de uden Tvil faaet deres Earl fra Norden.

1. p. 522. 523. T. 2. p. 2. 49. 124. 402. Bouquet T. 7. p. 231. 372. Chr. Turon in Martene coll. Mon. T. 5. c. 965. 966. Ej. Thes. nov. Anecd. T. 3. c. 1679. 1685. Mab. A. S. O. B. T. 2. p. 957. Bünau T. 3. p. 211. 212. Colgani Act. Sanct. Hib. T. 1. p. p. 473. Odo de Revers. B. Martini in Bibl. Cluniac col. 116. 117. Torfæi Ser. p. 398—401. Oluf Tryggvasons S. Part. 1. c. 70. p. 70. 71. Duchesne T. 3. p. 436. Mem. de Lit. T. 26. p. 397—453. Cornerus c. 494. Loisel. Mem. de Beauvais A. Paris 1617. 4to. p. 81. 260. i et Diploma af 1075. Heda de Episc. Ultr. p. 109.

vane at plyndre Kusterne, og gialdt det da i Octobers Begyndelse den Handelstad Qventovic i Picardie ved den Flod Qvantovic nu la Canche ei langt fra Etaples, som de overrumplede imod Dag-Brækningen. Husene bleve endeligen friekiøbte fra Brand, men Staden blev plyndret, mange af begge Kiøn dræbte, og mange førte i Trældom. Det tæt ved liggende St. Jodoci Kloster blev og sloifet næsten til Grunde. Ei bedre gik det Frisland, hvor Katwyk, Amsterdam og Nortwyk bleve plyndrede (a). Derimod var Ludvig saa lykkelig, at stille Saxernes Opstand, og at fange Hovedmændene, af hvilke han lod halshugge 140, hænge 14 og lemlæste utallige. Saaledes maatte Frihed, som det gemenligen pleier at gaae, bukke under, og Samvittighederne tvinges; Saxerne vare Oprørere, og Ludvig retfærdig. Ebbo sendte Grev Balduin i Flandern Legemet af den hellige Donatio, som havde været den 7 Bisp i Rheims, og hvis Levnets Beskrivelse var tilligemed mange fleres bleven ødelagt i Wandalernes Indfald, ved hvilke her nok forstaaes Saracenerne, og ei Normannerne. I sit Brev til Balduin kalder han ham en Marggreve, og er dette den ældste visse Efterretning man har om en Greve i Flandern (40).

Harde Knud, Aar 842.

Aar 843.

Efter en ødeleggende Krig sluttedes endeligen i August Maaned følgende Fred og Delning imellem Ludvigs Sønner. Lotharius blev Keiser, og fik Italien, og de Lande, der laae mellem Tydskland

(a) Nithard skriver Cotuuig, Hamuuig og Nodhunnuuig, og slutter Langebek T. 1. p. 524., at derved forstaaes de trende ovenfor anførte Byer, hvilket dog om den mellemste især er tvilsomt.

(40) Langebek T. 1. p. 524. Nithardus ap. Duchesne T. 2. p. 375. l. 3. p. 377. l. 4. Vales not. Gall. v. Qvantia Annal. Bert. ap. Duchesne T. 3 p. 200. Miræi opera T. 1. p. 22. Bouquet. T. 6. p. 318. Mab. An. Ben. T. 2. p. 651.

Harde Knud, Aar 843.

land og Frankerige, som efter ham og Søn bleve kaldte Lotharii Rige, og hvis Navn endnu er tilovers i Lothringen. Grændserne deraf vare paa den ene Side Rhinen og Alperne, paa den anden Schelde, Maas, Saone og Rhone indtil Middelhavet. Ludvig fik Tydskland Østen for Rhinen, og Vesten for den Speyer, Worms og Maynz, og endel af Pfalz. Carl fik Frankerige, tilligemed Catalonien i Spanien, undtagen hvad Lotharius beholdt af det første, og at Pipinus Pipini Søn fik Aqvitanien. Som nu Turholt herved tilfaldt Carl, og denne vel syntes, at det tilkom hans Broder Ludvig at underholde Anscharium, saa tog han dette Kloster fra ham, og gav en vis Grev Reginar, som strax borttog de Drenge, der opfødedes og underviises i den Christne Lære, til sin Tieneste, hvorved Anscharius, og de, som forbleve hos ham, geraadede i yderlig Armod, saa at mange forlode ham, og vendte tilbage til Corbie, og vilde Carl ingenlunde give ham Turholt igien, hvor ofte han end derom blev anmodet af sine Brødre. Imidlertid lod den standhaftige Mand sig herved ei rokke i sin Pligt, men blev ved at prædike for Hedningene. Ovenmældte Delning af det store Frankiske Rige, som aldrig mere blev samlet, og de deraf flydende jævnlige indbyrdes Krige, betog det sine Kræfter at imodstaae Normannerne, hvilken Kraftløshed dog mest ytrede sig i Frankerige, saasom den tydske Ludvig besad mere Mod og Klogskab end den Franske Carl, og de Tydske, som mere uslebne og raae end de Franske, besadde mere end de af den vilde Tapperhed, der var saa fornøden imod Normannerne. Og hvad Lotharii Lande angik, da laae de for langt fra Normannerne til at angribes af dem, undtagen i deres Udkanter ved Maas og Schelde. Det lader at tvende Normanniske Hobe have i dette Aar angrebet Frankerige, hvoraf den ene er seilet op ad Seine, og den anden af Loire. Om den førstes Bedrifter

vides

vides saare lidet, undtagen at den skal være kommet henimod Paris, have allerførst giort Landgang i Grevskabet Vermandois, lagt alting der i Aske, tilligemed Klosteret St. Qventin. Den anførtes af Biörn Jernside, Søn af den yngre Regnar Lodbrog, og hans Fosterfader Hasting, om hvilke det nu er fornødent at jeg udførligen handler. Begge vare de alerede forrige Aar og Hasting eet Aar forhen efter Lodkastning bleven af deres Konge, og den enes Fader, Regnar udsendte af Riget for at søge deres Lykke i fremmede Lande, efter den Lov, som da gialdt i Norden, at en Fader udsendte alle sine voxne Sønner, undtagen een, der blev tilbage for at arve hans Gods. Biörn førte det Tilnavn Jernside, fordi han aldrig blev saaret i noget Slag, og fordi han gik uden Forsvarsvaaben, et Skiold undtagen, hvortil Rygtet lagde at hans Moder havde ved sin Troldom giort ham haard. Dette Par var saare vel samlet, thi Hasting var ligesaa snedig, som Björn var tapper og uforsagt. Saasnart Toget var besluttet, bleve Sendebud udskikkede i alle omliggende Landskaber, og Folk samlede, som det synes fra gandske Norden, der nu var bleven opvakt til et vist Haab om et lykkeligt Udfald, ved det Frankiske Riges Svækkelse og Delning, og at andre end Danske vare med paa dette Tog, bekræftes derved, at gamle Skribenter tale om Vest-Gother, der fulgte Hasting. Med ufortroden Flid bleve derfor Skibe bygde, og alle Slags Vaaben og Værger forfærdigede, Skiolde, Harnisker, Brynier, Hielme, Sværde, Spyde, Pile. Paa den bestemte Dag gik Floden til Seils, og Flaggene bleve hidsede, efterat først et Menneske-Offer var skeet til Guden Thor, hvorved de Franske Normanniske Skribenter berette, at alle tilstædeværende drukke af de slagtede Menneskers Blod, en Skik, hvorom jeg dog intet finder hos vore

Harde Knud Aar 843.

Hørde Knud, Aar 843.

Skribenter, men som passer sig vel nok paa vore Fædres grumme Sæder. Rimeligere er det dog hvad Dudo ved denne Leilighed fortæller, nemlig, at det ulykkelige Slagt-Offer blev af Præsten med en Oxehud slaget i Hovedet, saa at Hierneskallen brast, hvorpaa dets Hierne blev undersøgt, saa og dets Hierte, det udløbende Blod samlet, og de tilstædeværendes Hoveder dermed besmittet. Saa dybt kan Mennesket falde, der mangler Oplysning. Efter al Anseende har den Flode, som gik op ad Loire, været fra Begyndelsen endeel af denne, og først siden skilt sig fra den, men om dens Foretagender skal jeg længre hen handle, thi nu maae jeg giøre Læserne bekiendte med Regnar selv. Han var en Søn af Sivard eller Sigurd, der stridde med Ring om Kongeriget, og igien var en Søn af Sigurd Snogöye, og Sønnesøn af den ældre Regnar Lodbroc, efter hvilken sin Oldefader denne yngre blev opkaldt, hvorfore han og kaldte mange af sine Sønner efter Navnene af den ældres Sønner, saasom Sigurd, Ivar, Biörn, hvilke han avlede med Svanlog. Ved et Svensk Fruentimmer Rathe blev han Fader til Ubbe, Ingvar og maaskee Lubbe imod hendes Faders Esberns Villie, men da han havde Pigens Hierte, saa byttede han Klæder med en af hendes Tieneste-Qvinder, og sov derved hver Nat hos hende, var dog siden saa ærlig at stille Faderens Vrede, og at vedkiendes Barnet Ubbe, som med tilvoxende Alder bar mere Godhed for sin Moder, end for sin Fader, sigende at han havde søgt at fornedre hans Herkomst, hun derimod at ophøie den, hvilken Tænkemaade blev Regnar siden til stor Sorg; i det Esbern ophidsede sin Dotter-Søn til at tragte efter Riget, som ved de Svenske Anførere Kelther og Thorkil blev Regnar tilkiendegivet, der strax seilede til Gotland, venteligen Vest-Gotland, hvor han, saavelsom paa Vestkanten af Jylland, synes at have

besiddet

besiddet et Rige, uden at man veed, hvorledes han er kommet til noget af dem. Forgiæves søgte Esbern, at bringe dem fra Regnars Partie, de beraabte sig paa Biörn, just den nylig ommeldte med Tilnavn Jernside, saa at dette maae være skeet efter hans Franske Tog. Esbern skikkede da Sendebud til Biörn, for at overtale ham til at forlade sin egen Fader, dog Biörn lod Sendebudene qvæle. Det kom altsaa til en borgerlig Krig. Ivar, eller snarere Ingvar, som forestod Regnars Del i Jylland, vilde ingen Del have deri, og forlod derover frivilligen sit Fædernesland saa længe Krigen varede. I Grønsund kom det til et Slag; hvorudi Esbern satte Livet til, og blev hans afhugne Hoved stillet efter Regnars Befaling i Forstævnen af et Skib. Ubbe tog Flugten, og holdt noget efter et nyt Slag med sin Fader udi Siælland, hvor han længe alene værgede sig, da hans øvrige Hær flyede, og havde han da en Dynge af døde Kroppe om sig, men blev tilsidst overmandet, fanget og bundet med Lænker, hvilke han, stolende paa sin Styrke, søgte forgiæves at sønderbryde. Saasnart Krigen var endet, kom Ivar tilbage, og blev vel imodtaget af sin Fader, og synes han siden at have tilveiebragt Ubbe's Benaadelse, thi Ivar og Ubbe vare i senere Tider sammen paa Togene til Engelland, og besynderlig gode Venner. Denne indbyrdes Krig, og Slag, som skeede i Siælland, viser at den rette Over-Konge Haarde Knud havde ei meget at sige; Maaskee og, at de Ting snarere ere skeede efter hans og Eriks Død, og i Mindreaarigheden af deres Sønner Gorm og Lodne Knud. Regnar var selv en stor Søe-Helt eller Søe-Røver, og drog engang til Skotland for at plyndre med sine Sønner, Biörn, Rathbart og Dunvat, hvilke tvende sidste satte der Livet til imod en Kong Murial, i en Strid, som varede udi tre Dage, og fandt Regnar ved Hiem-

Harde Knud, Aar 843.

 komsten

Harde Knud Aar 843.

komsten sin Svanlog død, hvorover han sørgede overmaade meget, og søgte Eenlighed længe, og i den Tid foere nok hans Sønner alene ud paa Fribytterie, og det saa vidt og bredt, at han tilsidst ei vidste hvor de vare. Men nu ville vi vende os til Bedrifterne af den Normanniske Flode, der gik op ad Loire Aar 843. Den var samlet af de dristigste Folk fra mange nordre Lande, og deriblant uden Tvil fra Vestfold i Norge (a), og bestod af 67 lange Skibe. Den Britanniske Fyrste Nomenojus i Frankerige lod dem lodse frem ved Greve Lambert, som vel var fød i Nantes, men opfød paa sin Brittisk, og Kong Carls bitterste Fiende, fordi han havde afslaget ham Grevedømmet af Nantes, og givet det til en vis Rainald, hvilken han med Britternes Hielp ihielslog ved Blaing, hvorpaa han formaaede Normannerne til at giore Forsøg paa Nantes, hvilket viser, at de maae ei have været langt borte, og maaskee endda den Gang været foreenede med den Flode, der gik op ad Seine. Lambert lodsede dem derpaa om alle Kanter og Bugter af Bretagne indtil Den Bas, hvorpaa han i Junii Maaned, den 30te Dag efter Slaget mod Rainald, førte dem op til Nantes med en vesten Vind, hvorved de kunde bruge deres Seil, og desuden roe frem af al Magt; Der søgte de i Land og angrebe Byen, uden at Borgerne formodede det mindste af noget sligt, thi de ansaae dennes Flode for en Kiøbmandsflode. De bestege ved Hielp af store Stiger snart Muurene, og opbrøde en gammel tilrammet Port. Alting blev da plyndret og ødelagt, en Mængde ført fangen bort, som de overblevne siden dyrt udløste, men en større Mængde, uden Forskiel af Stand, Alder og Kiøn, nedhugget. I St. Peders Domkirke brøde de ind igiennem Døre og Vinduer, og dræbte der

Byens

(a) Saa forklarer jeg Wesfaldingi hos Middel-Alderens Skribenter.

Byens Bisp Gunhard paa den hellige Martyrs Ferreoli Altar. Al Geistligheden, og Munkene af det hosliggende Kloster Antrum (a), som med en kostbar Kirkeskat vare flyede did for den forrige Krigs Skyld, og en utallig Mængde, ei alene af Nantes egne Indvaanere, men af omliggendde, ja langt fraliggende Byer, som baade for Krigen havde begivet sig did, saa og af Andagt, fordi det var St. Hans den Døberes Fødselsdag, det er den 24de Junii, hvilke havde flyet til denne Kirke, da de mærkede at Fienden var i Staden, bleve af ham uden Skaansel næsten alle dræbte i Kirken. Bispen holdt just da den Messe: Løfter Hierter op til det Høie (b). Det arme Folk mente at være sikker i saa skiøn og herlig en Kirke, og ved saa gudelig en Forretning, og betænkte ikke at deres Troe just var hadet af Normannerne, og udsat for deres Spot og Foragt. Normannerne vare gangne ind udi Kirken med Sværdene, skiulte under deres Klæder, og droge dem paa engang uventeligen frem. Derpaa satte de Ild paa Kirken, og foere bort med et meget rigt Bytte til en Øe, tæt ved St. Florentii Kloster, hvis Legeme Munkene havde forhen bragt i Sikkerhed, og til hvilken Øe Normannerne førte hvad de plyndrede paa andre Stæder. Til denne Øe komme de den 29de Junii paa St. Petri og Pauli Dag med deres Baade, røvede og opbrændte alting der. I Begyndelsen kunde de formedelst Ukyndighed i at ride ei giøre lange Togter; men efterhaanden vante de sig dertil, og ødelagde ei alene den Nære, men endog det Flærne. Til Søes blivede og ved at giøre Indfald, og nødde derved de Egnes Indvaaniere til, at flye til langt fraliggende Stæder. Saaledes røvede og opbrændte de Klosteret Antrum den 5te Julii. Munkene

Hardeknud Aar 843.

Q 3 af

(a) Det var omflødt af Loire, og kaldes nu Aindre.
(b) Sursum corda.

Harde Knud, Aar 843.

af Vertou, som laae ikkun tre Mile fra Nantes udi Poitou, paa hin Side de Floder Loire og Vienne, samlede da sammen hvad de kunde i sex store Skibe, for at bringe det i Sikkerhed, og opgrove St. Martini Vestarensis Been, der laae i en Guldkiste, prydet med Ædelstene; Dog twende af disse Skibe forginge i en Storm. Munkene havde Aarsag til at sætte sig og Kostbarheder i Sikkerhed, thi en stakkels Munk, ved Navn Arnulf, som disse grumme Mennesker finge fat paa, hugge de begge Hænder af. At Normannerne kunde giøre saa stor Fremgang, dertil var vel fornemmeligen Aarsag, at Varetægten ved Soekysterne forsømtes fra den Tid de indbyrdes Krige mellem Frankerne begyndte. Paa ovenmældte Oe bygde Normannerne sig Huse, ved at bryde andre ned paa det faste Land, og at flytte dem did, for der at overvintre. Paa disse deres Streiferier røvede de Byer og Kasteller i det Land Metallica (a) og Theoselgia, hvilke jeg ikke kiender, saa og Hertbadilla, nu Herlauge eller Arbauge, ei langt fra Nantes, hvoraf jeg slutter at de twende andre og have ligget der i Nærværelsen. Derpaa droge de afstæd med mange Fanger, meget Sølv, Guld og Kostbarheder, ned af Loire, og komme til Oen Herius, hvilken de indtoge, og besluttede der at dele Byttet, hvorover de geraadede selv i indbyrdes Strid, i hvilken mange omkomme. Denne Leilighed betiente mange af Fangerne sig af, og undflyede, men førte intet af det Røvede tilbage uden een eeneste Bibel. Fangerne vendte alle tilbage, og formaaede Susannum, Bispen af Nantes, til, at rense og indvie Kirken, hvilket skeede den 30te September. Søerøverne kunde ei sætte efter-

(a) Maaskee det dog er det Grevskab Media, som laae ved Nantes og var Grevskabet Nantes selv efter Valesii Mening i Not. Gall. p. 367. c. 2. eller og er det Melle i Poitou, see Langebek T. 1. p. 534. not. a.

efter dem, baade for deres Uenigheds Skyld, saa og af Frygt for Grev Lambert, der maaskee nu fortrød, at der var handlet værre med hans Landsmænd, end han havde agtet. De ginge derfore om Bord, men Vinden drev dem hen til Gallicien i Spanien, viste sig for Gijon, og ei langt fra Byen Leon ved Strandbredden, og stege i Land ved Corunna, hvor Indvaanerne forsvarede sig saavel, at de ikkun beholdte 30 Skibe tilovers, thi mange forginge ved Storm, og meget af Mandskabet blev dræbt af Pile, udskudte ved Blider. Med de overblevne Skibe ginge da op ad Garonne, indtoge og plyndrede Bourdeaux, ja seilede lige til Saintes, hvor de erhvervede rigt Bytte, saa komme de og til Toulouse, og droge derpaa hiem med anseeligt Rov, hvilket sidste synes at være skeet i følgende Aar. Ved den Leilighed de komme til Toulouse, hiemsøgte de og Gascogne, og opbrændte de Steder, Bazas, Soz, Leictoure, Dax, Bigorre, Tarbe, Bajona, Oleron, Leccar, samt Klosteret Condom, og sloge Totilum, Hertug af Gascogne paa Flugt, og overfoere saaledes gandske Gascogne. Denne Totilus var bleven Hertug Aar 819, og 845 var Seguinus Hertug, saa at Totilus er vel død enten i dette 843 Aar, eller og i det næstfølgende. Imedens Normannerne foere saaledes frem i Frankerige, giorde deres Brødre, Ostmannerne det ikke bedre i Irland. De dræbte Aidum, Abbed af Tirdaglas og Cathernatium, Prior af Kildare med mange flere. Imidlertid er det saare uvidst at henføre deres Bedrifter til hvert Aar især, ved det de Irske Skribenter ere herom meget ueenige, og desuden fortælle mange Aars Bedrifter under eet, saa at maaskee endeel af det jeg siden vil anføre under Aar 846, kan maaskee høre til dette, eller foregaaende. Den bekiendte Ebbo maatte nu flye fra Frankerige, som var tilfaldet Carl, hans

Harde Knud. Aar 843.

affagde

Harde Knud, Aar 843. affagde Fiende; og begav sig derpaa til sin gamle Ven Lotharius (41).

Aar 844. Det sader at Uvenskab er opkommet mellem Normannerne og Lambert, i Anledning af ovenmældte Fangers Undvigelse, og at deraf er flødet Uvenskab mellem dem og Nomenojus. I det mindste er det sikkert, at denne maatte vende tilbage fra sit Tog imod de Franske, hvorpaa han alerede var kommet til Mans, ved det Normannerne fulde ham ind i Landet. Endel af de Normanner, som forrige Aar havde været i Gallicien, vendte ikke hiem, men forsøgte deres Lykke længre Sønder paa, opholdte sig 13 Dage ved Lissabon, dog uden at indtage den, og komme derfra til Cabes, Schidouna nu Assidonia, og Sevilien sidst i October (a), hvilken de indtoge og nedreve dens Mure; hvorpaa dens Indvaanere begave sig til Carmona. Saaledes stridde de imod Morerne eller Saracе-

(41) Min T. 8. p. 265. 266. 605. 608. 612. 613. 742. 897. Langebek T. 1. p. 524—526. 452. not. b. 527. 528. Bunau T. 3. p. 228. 229. Bouquet T. 7. p. 217. 218. 221. 343. 369. 373. 464. 402. T. 10. p. 623. 624. T. 8. p. 472. 474. Translatio St. Filiberti in Mabil. Act. Sanct. Bened. T. 5. p. 556. Martene thes. Anecd. T. 3. c. 1448. c. 831—833. Colgani Act. St. Hib. T. 1. p. 370. 372. Le Cointe T. 8. p. 692. Mab. An. Bened. T. 2. p. 640. Th. Walsingham in Cambdeni Angl. p. 414. W. Gemmet. ib. l. 1. c. 1. p. 605. c. 5. p. 607. Dudo l. 1. p. 62. in Duchesnii Scr. Norm. Saxo l. 9. p. 172. 174. 175. Annal. Bert. ap. Du Chesne T. 3. p. 200. Ferreras H. v. Span. T. 2. p. 651. Historias de Idacio &c. por Sandoval p. 53. Oihenarti not. Vasc. l. 3. c. 5. p. 417. 418.

(a) Deguignes skriver at det skeede den 12 i den Maaned Muharram, hvilken er Tyrkernes første Maaned i Aaret, og for saavidt svarer til vor Januarii, men da de, saavelsom Araber, regne Aaret efter Maanen, hvorved det bliver 11 Dage kortere end vort, saa svarer deres Januarii eller Muharrem ikkun hvert 33 Aar til vort.

racenerne, hvis Konge Abderrahman i Corduba, besad den største, og al den sydlige Deel af Spanien, og skal deres Forsæt da have været at indtage Cadix ogsaa. Dog de bleve da slagne, og forføiede sig derpaa til deres Skibe. Abderrahman udsendte da friske Folk imod dem, men de bleve overvundne. Dog bleve de siden atter slagne, og skeede dette, da Normannerne efter deres Sædvane droge ud fra Sevilien om Morgenen for at plyndre omliggende Egne; Morerne overfulde dem derpaa uformodentligen, og igien indtoge Sevilien, sampt erobrede fire af deres Skibe, hvilke Morerne opbrændte, hvorpaa Normannerne, efterat de havde trukket til sig de Hobe, som stode ved Alicante og Corduba, begave sig bort, førende rigt Bytte, og mange Fanger af begge Kiøn bort med sig. Ved denne Leilighed kaldes Normannerne af de Arabiske Skribentere Madgious (a). Efter al Anseende maae flere Normanniske Skibe være stødte til den Flode, som giorde dette Tog, thi da den var for Lissabon, skal den alerede have bestaaet af 54 Galeier, og for Sevilien været endnu langt stærkere, og skal den tvende Gange have været for Sevilien, og den første Gang have indtaget den efter 13 Dages Beleiring, og den anden Gang plyndret Forstæderne og belagt Byen i een Dag. Cadix og Algezira skulle de og have indtaget, men ved Krigsmachiner være blevne tvungne til at forlade Staden Tablata, der laae nær Sevilien, med et Forliis af 400 Mand. Efter mine Tanker har den yngre Regnar anført denne Hær, og maaskee da seilet giennem Strædet

Harde Knud. Aar 844.

(a) Uden Tvil samme Ord som Magiuge, med hvilket saa og Jagiuge, Araber, Perser og Tyrker betegne de Nordlige Folk i Europa og Asien, som i Bibelen kaldes Gog og Magog. See Herbelot B. O. v. Magiuge.

Harde Knud, Aar 844.

det ved Gibraltar, som vore Fædre kaldte Niørva-Sund (a), hvilket Saxo nok giver tilkiende ved at sige, at han trængte lige ind til

(a) Om Oprindelsen til dette Navn ere adskillige Meninger. Rettest bliver det at troe, efter mine Tanker, at vore Nordiske have selv kaldet Strædet ved Gibraltar saaledes, og det med et Navn af deres Sprog. Nu finder jeg i Verelii Lexicon p. 182. at i Helsinge Loven kaldes et trangt Sund, som ikke fryser, Nor, hvilket Ord i samme Mening ogsaa forekommer i Törners Dissertatio de Uma p. 47. i det vocabulario Umensi, han der anfører. Saa at dette Ord har vidst været brugt af vore gamle Forfædre i den Mening, og bevaret indtil vor Tid i saa aflegne Egne, som de Svenske Nordlande, hvor Sproget er lidet blandet med fremmede Ord. Bemærkelsen passer sig hel vel paa Gibraltars Sund, hvad den sidste Mening angaaer, dog synes det første ikke at passe sig, da Sundet er ikke meget trangt, men maaskee dog viser sig saa, naar man kommer fra en vis Kant. Langebek T. 1. p. 532. not. d. fremsætter som en svag Formodning, at vi maaskee have kaldet Sundet saa af promontorio Nerio, nu Caput Finis Terræ, som seiledes forbi, naar man vilde til Middelhavet. Da Provst Gunnar Poulson har en Anmærkning i min 7 Tome p. 674. at Nør betyder i det gamle Nordiske Sprog et Skib, saa kunde man vel og falde paa den Tanke, at Niørva vil sige saa meget som Skibenes Sund. Dette Nordiske Navn paa Strædet forekommer i Orkneyinga Saga p. 296. ved Aar 1154. da Poeten Odd kalder det Niørfasund, Snorro i Sigurd Jorsalafars S. c. 22. p. 224. T. 2. Niorvasund.

Paa Angel-Saxisk kaldes trang, Nearu, Nyr, og paa nu værende Engelsk Narrow, og heraf mener Ihre in peregr. Gent. Septentr. in Græciam Part. 1. p. 7. not. b. at Strædet har faaet Navn hos os; Dog da saadant Ord, som oventil er anført, findes i det Svenske selv, har man ikke nødig at oplede et andet i en beslægtet Dialect. Hvorfore og Ihre selv har udi sit Glossario under det Ord Nor antaget den Mening, at det kommer af det Svenske Ord Nor ɔ: trang. Mærkeligen siges i Resa gennom Asia c. 11. p. 19., at Bab El Mandel eller Indløbet til det Røde Hav er meget trangt, og kaldes Nårvasund, venteligen af nær, trang, og et Navn uden Tvil som Søefarende Svenske have givet det, hvilket synes at bestyrke Etymologien af Strædet af det Ord Nor. I Skinneri Etym. voc. ant. Angl. forekommer Subalter og Sept. at skulle have hos de gamle Engelske betydet Strædet, og siger han retteligen at de ere bedærvede af Gibraltar og Septa eller Ceuta. I Danmark kaldes og endel Udløber af Fiorde og Sunde Nor.

til Hellespønten. I Engelland finder jeg intet at være foretaget i dette Aar, dog gav Kong Ethelwulph i et Brev udstædet til Winchester den 5 November den tiende Del af al Geistlighedens Gods frie for al Tieneste og Afgift til sig eller nogen Verdslig, og det i Anledning af de Røverier og Plager de hedniske Danske havde paaført Landet. Tydskland var og rolig dette Aar for Normannernes Indfald, saa at dets Konge Ludvig var i Stand til at undertvinge Obotriterne, som vilde falde fra, og at ihielslage deres Konge Gozzumuil, eller Gestimule, som nogle kalde ham, hvilket Navn ligner vore Nordiske, hvorpaa han lod dem regiere af Hertuger. Denne Seier blev vundet St. Viti Dag den 14de Junii, og tilskrevet denne Helgen, fordi Ludvig havde i Slaget paakaldet ham. Ludvig skal og da dels ved Magt, dels ved det Gode have bragt fast alle smaae Vendiske Konger i de Egne under sig, saa det vel er muligt at Gestimule kan, efter nogles Beretning, have regieret over Rugierne, han bleven ihielslaget, og Rugierne undertvungne af Ludvig, men da maae Krigen og have strakt sig til Wilzerne, der laae mellem Obotriter og Rugier, hvilket vel er muligt, da de alerede forhen havde staaet under Carl og Ludvig den Fromme. Det lader og at Munke fra Corvey, maaskee efter Anscharii Foranstaltning, ere da blevne sendte til Rugierne for at prædike, og St. Vit Corvey's Patron, da og bleven udvalgt af dem til deres Patron, og et Kapel bygget paa Rygen til hans Ære, thi ved samme Leilighed trængede nogle af disse Munke giennem mange andre Vendiske Lande ned til Øen Rygen, hvor da Sædet var for den Vendiske Afguds Tieneste, og hvor de giorde saa god Fremgang, at Kong Ludvig lagde denne Øe under Klosteret Corvey, venteligen dog fornemmeligen kun i geistlige Ting, hvorvel Indvaanerne rimeligen og have maat give de sædvanlige Af-

Harde Knud, Aar 844.

 gifter

Harde Knud, Aar 844. gifter til Geistligheden, hvilket fordarsagede, at de siden fulde fra den Christne Troe, fordi Forvalterne inddreve paa Klosterets Vegne Afgifterne med alt for megen Giærighed og Traadsighed. Den Navne-Lighed imellem St. Vit, og Vendernes Afgud Suantevit har vel og giort meget til Rugiernes hastige Omvendelse, allerhelst begge dyrkedes under Billeder, og med overtroiske Hoitideligheder. Og som nu Rugierne derfore maaskee antoge begge for een og den samme Person, og Munkene stærkt dreve paa St. Vits Dyrkelse, saa vedbleve Rugierne efter disses Uddrivelse herover des stærkere Dyrkelsen af deres Suantevit, som maaskee først fra den Tid er bleven deres fornemste Guddom, thi at Suantevits Navn skulde være giort af St. Vits, og hans Dyrkelse først opkommet af dennes, er saa meget mere urigtigt, som Navnet Suantevit (a) er gandske

(a) Saxo kalder l. 14. p. 321. denne Afgud Svantovit, og siger at han blev dyrket af gandske Slavien, at Naboe-Konger endog dyrkede ham, hvoriblandt den Danske Konge Svend havde været, at han havde smaae Templer paa mange Steder, men p. 319. det fornemste i Arcon paa Rügen, p. 320. hans Billede havde 4 Hoveder, p. 284. hans Dyrkelse var gammel, p. 249. urigtigen tillagdes ham den hellige Viti Navn. Denne hans Dyrkelses Ælde, saa og hans Skikkelse viser, at Venderne ingenlunde dyrkede den hellige Vit under hans Navn, hvorvel det er muligt at Navnenes Lighed, og den forte Dyrkelse de beviste den hellige Mand, har end mere udbredet Suantovits Tilbedelse. Den øvrige Beskrivelse Saxo giør over hans Billede, synes og at vise, at han har betydet Solen, og tilligemed været anseet for Krigens Gud, som Odin hos os, Langebek T. 1. p. 527. helder til den Mening, at Suantovit har Navne af St. Vit, Gram in Meursium col. 262. not. f ogsaa, samt Schwartz in Geschichte der Pommersch-Rügischen Städte p. 624 — 628. men med disse store Mænds Tilladelse, saa synes mig den Endelse Vit at have været noget eiendomligt for de Rugiske Guder, saa nævner Saxo p. 327. Rugiævit, Porevit. Vel sandt at Helmoldus bifalder Udledelsen af St. Vit. men Saxo's Ord p. 249. ere tvetydige. Erat etiam Simulacrum celebratum, sed falso sacri Viti vocabulo insignitum, Outhovius in Actis

gandske Vendisk. Den fordrevne Ebbo blev ved at være vel antaget hos Lotharius, og blev af ham sendt i adskillige Gesandtskaber, og til Underholdning givet St. Remacli Abbedie, og St. Columbani i Italien. Han lod ham og med Bisp Drogo af Metz Reise til Rom til Pave Sergius, for at udvirke hans Indsættelse paa nye i Erkesædet Rheims, men forgiæves, thi Paven tog ublid imod ham, og vilde ei engang tilstæde ham, at gaae til Altars med Geistligheden, men alene med Leg-Folk (42). Harde Knud, Aar 844.

R 3 Det

Actis erud. Supp. VIII. Tom. p. 217 — 220. udleder derfor Svan af det Vendiske Ord Svyns ɔ: Solen. Stavelsen Svante forekommer og i mange Vendiske Navne, saasom Svantepolc, Svantibor og flere. Frank i alt und neues Meklenburg leder Navnet meget rimeligt af de Russiske Ord Svanty ɔ: hellig, og vith ɔ: lys, han forklarer og siden hans Skikkelse ikke ilde, og viser at den betegner Solens Egenskaber og Virkninger, og af samme Mening er og Ludewig i opusc. misc. T. 2. p. 521., Falckenstein Ant. Nordgav. T. 1. p. 70. Schedius de Diis Germanis p. 484, 502, holder derimod med den Mening at Svantevit har Navn af St. Vit. Clytræus, Saxonia p. 11. vidner, at Svantevits Skikkelse fandtes endda i hans Tid udhugget i Steen udi Kirken af den Bye Altenkirchen. Frentzel, som var saa stærk i det Vendiske Sprog, leder i Diss. hist. de idolis Slavorum § 10., og Diss. 2. §. 11. og 12. Navnet ud af Swonzez, som paa Vendisk betyder Solens Herre, leggende til at de Tydske forandre den Vendiske Endelse Zez til wiz og vit. I Actis Sanctorum M. Jun. T. 2. p. 1018, 1019 beskrives de Lande, hvor St. Vitus blev dyrket, og T. 6. p. 140 — 142 undersøges om det Diploma Keiser Lotharius har givet Munkene af Corvey angaaende Rygen er ægte.

(42) Langebek T. 1. p. 526 — 528. 452. 402. De Guignes H. d. Huns T. 1. Part 1. p. 357. Cardonne Hist. de l'Afrique T. 1. p. 284. 275. 276. Roderici Toletani Hist. Arab. c. 26. p. 175. 176. in Hisp. ill. T. 2. c. 25. bag ved Elmacinus in folio. Ferreras Hist. von Spanien T. 2. p. 651, 655. Herbelot B. Or. v. Abdalrahman p. 9. T. 1. Whart. Angl.

Harde Knud, Aar 845.

Det lader at Ludvigs Bedrifter mod Venderne, med hvilke de Nordiske Folk, og især de Danske, stode i nøie Forbindelse, da de ansaae dem paa en vis Maade for deres Undergivne, har paa nye opvakt Normannernes Had imod Carolingerne (a), eller Carls Afkom, der regierede i Frankerige og Tydskland, thi 120 af deres Skibe ginge i Martii Maaned op ad Seine, komme til Rouen, derfra til Chaleranne ved Ruel, hvor Kong Carl vel gik imod dem med en maadelig Hær, efterat han i St. Dionysii Kloster havde anbefalet sig denne Helgens Forbønner, men de droge derpaa over til Landet paa den anden Side af Floden, hvor de sloge en liden Part af Almuen paa Flugt, og lode derefter paa en De elleve af Fangerne ophænge, dræbte og mange paa Marken, i Skoven, og udi Husene. Derefter indtoge de Paris den 28de i samme Maaned, Paaske Aften, under Regnars Anførsel, efterat de først havde ødelagt Landet paa begge Sider af Floden. Paris og alle omliggende Klostere vare da næsten øde, thi Folket flygtede bort af Frygt for Normannernes Grumhed. Udi saadan almindelig Nød bortførte Munkene af St. Genovæfæ og St. Germani Klostere deres Helgeners og Patroners Legemer, til andre sikre Stæder, og Carl blev med sin Hær af Ryttere og Fodfolk ved St. Dionysii Kloster, for at forsvare det, endskiønt Almuen forløb ham. En Sværm af

Angl. Sac. T. 1. p. 200. Schwartz alt Teutsch-Oesterreich p. 197 — 204. Schöttgens alt und neues Pommerland p. 270 — 277. Fasti Corbejenses in Harenbergii Hist. adhuc ineditis Mon. Fasc 1. p. 2. 14. 15. 17. 18. Ecc. Fr. or. T. 2. p. 374. 377. Annal. Bert. in Duchesne T. 3. p. 201. Schaten p. 126. An. Pad. p. 126. Min T. 8. p. 710. 639. Saxo l. 9. p. 175.

(a) Efter dem kaldtes endog Frankrige Carolingia. I Annonis Rythmo 4. p. 27. i Schilteri thes. Ant. T. 1. kaldes det paa Tydsk Kerlingia. Vore Fædre havde saadan Foragt for Carolingerne og deres Folk, at de Ord Kærling, Kæltring deraf ere giorde efter nogles Mening, thi Kar, Karl betyder ellers i det gamle Sprog en voxen Mandsperson, hvoraf Karling, Kærling kan være bleven giort.

af Normanner brod ind lige til Beauvais. St. Germani Kloster og Kirke blev da og plyndret af dem. Dog stode de fra det Forsæk, at kiære Fyrrebiælkerne fra, saasom de vare tienlige til Skibstømmer, og foregave Munkene siden mange Mirakler at være skeede. Dette er vidst, at Blodgang kom i deres Hær, venteligen af umodne Frugter, og Climatets Forandring. Derover sendte de Gesandtere til Kongen, og lovede at drage bort for en vis Del Penge. Kongen vilde vel ikke indgaae Freden, men nogle af hans ypperste Mænd, som de havde vundet ved Foræringer, raadde ham dertil, hvorpaa Regnar med alle deres andre Overster indfunde sig hos ham i St. Dionysii Kloster, og svore ved deres Vaaben, at de aldrig mere skulde komme i hans Rige, uden som Hielpe-Tropper, hvorpaa Forlig blev indgaaet med dem for 7000 Pund, hvilke udgiorde 10500 Mark, og beløb sig til 525000 Livres i nu værende Franske Penge, foruden hvad de havde faaet af Landsfolket. Vilkaarene vare, at de ei skulde drage længre frem, men vende tilbage, som de og giorde, berigede med Sølv og Guld, og ødeleggende dog atter paa nye alting paa begge Sider af Floden, hvorvel mange døde underveis af Blodgang: De som havde plyndret og brændt Klosteret Sithiu, nu St. Omer, der dræbt tolv Munke, og erhvervet rigt Bytte, lidde Skibbrud paa Tilbagereisen, saa at faae komme derfra med Livet, hvilket man paa de Tider tilskrev Guds retfærdige Hævn. Imidlertid havde dette Indfald, tilligemed den deraf flydende Hungers Nød, saaledes skrækket Adelen i Egnen af Sithiu, undtagen de, som havde des fastere Slotte, at de i Hobetal forlode deres Fæderneland. Munkene af St. Riquers Kloster eller Centulum ved Ponthieu flygtede og bort med deres Patrons St. Richarii Legeme, men komme efter tre Uger igien da Normannerne vare bortdragne. Klosteret Glan-

Harde Knud Aar 845.

feuil

Harde Knud Aar 845.

feuil eller St. Maur ved Loire i Anjou gik det derimod værre, thi det blev forstyrret. De Danske, som for tvende Aar siden havde kriget i Aqvitanien, komme nu igien og dræbte Siguinum Greve af Bourdeaux og Saintes (a), imellem disse tvende Stæder, vunde Seier i et Slag mod Fodfolket, indtoge og opbrændte Byen Saintes, bortførte dens største Rigdomme, og forbleve roligen der i Landet. Men fornemmeligen ytrede sig nok de Danskes Forbitrelse over Ludvigs Indfald i Vendernes Lande derved, at Kong Erik selv med 600 Skibe drog op ad Elven, og beleirede Hamborg, venteligen i Tanke at fordrive den af ham og Folk saa forhadte Christendom, ved at udrødde Anscharium og Selskab. Byen var kun i slet Forsvarsstand, og det saa meget des mere, som Tiden var for knap til, at samle Indvaanerne af omliggende Egne, og Grev Bernarius, der var Hovedsmand i den, just da var fraværende. Ved saadant uformodentligt Overfald blev Anscharius i Forstningen uforfærdet, og vilde med dem, han havde hos sig i Staden, og Forstaden, forsvare den indtil større Hielp kunde komme, men som de Danske satte an paa Byen, og han mærkede, at det var umuligt at giøre Modstand, saa giorde han Anstalt til at redde Helgenes Levninger, venteligen St. Xisti og Sinnicii Legemer, hvilke han med flere Helligdomme havde faaet til Foræring af Ebbo. Og derpaa toge hans Clerker Flugten, hvorhen de kunde, og han selv undkom neppeligen, og det uden Kappe. Almuen tog ogsaa vel Flugten, men mange af den bleve dog, deels dræbte, deels fangne. Derpaa brød Fienden om Aftenen ind i Staden, plyndrede den og Forstad, og forblev der følgende Dag og Nat. Alting blev da berøvet og opbrændt, og Kirken, som Anscharius havde

(a) Han synes egentligen at have været Greve eller Hertug over hele Vasconien eller Gascogne, og kaldes Hertug af de Tiders Skribent Lupus.

havde herligen ladet bygge, venteligen St. Peder til Ære, blev tilligemed Klosteret opbrændt. Bibelen, skienket af Keiser Ludvig, tilligemed mange flere Bøgger, ginge da op i Røg. Kort sagt, han mistede alt hvad han eiede og havde, undtagen sin Taalmodighed. Efter dette kom det til et Slag imellem de Danske og Saxerne, hvorudi de sidste vel vunde Seier, men kunde dog ikke hindre de første fra, at angribe og erobre en Vendisk Stad. Paa sin Flugt kom Anscharius til Bremen, hvis Bisp Leuderic, en stolt og ond Mand, som var misundelig over hans Lærdom, og den Anseelse han stod i, drev ham derfra, hvorpaa han begav sig til Romsola eller Rameslo, et Gods i Bispedømmet Verden, og udi Bardengau, som laae tre Mile fra Hamborg, og som en gudfrygtig Matrone ved Navn Ikia havde givet ham. Dog denne Uhæld blev Anschario til større Fordel, thi som Leuderic noget efter døde den 24de eller 25de Augusti, saa foreslog Kong Ludvig paa den Rigsdag der holdtes til Paderborn i Decembers Begyndelse, at forene den Bremiske Kirke med Erkesædet i Hamborg. Ved samme Tider fik den Christne Kirke et andet stort Stød i Sverrig, i det Bisp Gaubert blev derfra uddrevet, hvormed saaledes tilgik. Hedningene, som fortrøde paa, at Christendommen giorde saa stor Fremgang, komme engang, venteligen til Gauberts Huus, brøde ind deri, plyndrede det, og dræbte hans Capellan Nithard, som var hans Broder eller Søstersøn. Gaubert selv bunde de, tilligemed de andre nærværende, og joge dem derpaa med Skamme ud af Landet. Dog skeede dette ikke ved nogen Kongelig Befaling, men alene ved Almuens Opløb. Siden skulle adskillige Ulykker have tilstødt de fleste, som havde Deel heri, og iblandt andet en fornem Mand være ved Døden bleven berøvet al sin Afkom, undtagen en lille Søn. Hans Qvæg

Harde-Knud, Aar 845.

Hørde Knud Aar 845.

døde ogsaa bort, og hans Velstand forsvandt. Herover spurgde han en Spaamand til Raads, og vilde vide hvad for en Gud han havde forseet sig imod, og hvorledes han skulde stille dens Vrede. Denne svarede, efter fuldbragte Koglerier, at alle Guder vare ham gunstige, undtagen de Christnes Gud, du maae derfore stille Christus tilfreds, ved at skille dig af med alt det, som er ham indviet, og som er bleven bragt fra Gautberts Huus til dit, thi fra denne Aarsag er alt dette onde kommet over dig. Manden tænkte sig om, og fandt da at hans afdøde Søn havde bragt en Bog did. Strax tog han den, kaldte Folket sammen i Byen, viste dem den, og fortaalte hvad han havde lidet, spørgende hvad han skulde giøre med den. Alle vare raadvilde, ingen vilde have den i Huuset, og de Christne Præster vare borte. Manden bandt da Bogen paa et Giærde, bad tage den hvo der vilde, og lovede Christo at vilde forsone den begangne Misgierning. Bogen blev siden taget af en Christen, venteligen en indfød Svensk, som førde den til sit Hus, og som med saadan Nidkierhed siden dyrkede Troen, at han hos de Christne i Bremen lærte mange Psalmer uden ad, endskiønt han ikke kunde læse. Fra denne Tid var Sverrige i syv Aar uden nogen Christen Præst. Den ved Aar 830 nævnte Hergeir var den eneste, som opholdt Christendommen der, og maatte derfore udstaae megen Forhaanelse af Hedningene, at han alene vilde sætte sig imod Landets almindelige Troe, og ikke ofre til Guderne, naar han var syg, hvorfore ogsaa nogle beskyldte ham for, at han var ganske uden Gud. Ved denne Leilighed skulle et par Mirakler være skeede, hvilke jeg ikke vil anføre, deels fordi de gierne naturligviis kunne være indtrufne, og deels fordi Rimbertus, som fortæller dem, ei anfører Mirakler at være skeede i det nær Tydskland liggende

Dan-

Danmark, men i det langt fraliggende Sverrige, hvorved jeg dog ikke vil beskylde Rimbertum for, som synes at have været en sandrue Mand, selv at have digtet dem, men alene at han alt for villigen har troet dem, andre berettede ham. Imidlertid falder i Fortællingen om disse Mirakler, at anmærke, at vore Nordiske Folk holdte Thing paa Marken, og rettede dog til Beskyttelse imod Veiret en Art af Lovhytte op, at Religionssager bleve og forhandlede paa Thinge, og at de Christne dog beholdte deres Kirke i Roe, endskiønt Forfølgelsen rasede, og de ingen Præst havde. Hergeir maae og have været en meget anseet Mand, siden han alene kunde ustraffet beskytte en Lære, der var forkastet af den hele Mængde. Vidst nok er det mærkeligt, at vore haarde og lidet oplyste Fædre, taalte en anden Religion at prædikes hos sig, da vi i vore milde og oplyste Tider upaatvileligen vilde snart fordrive de Lærere, der paatoge sig at prædike den Muhamedanske, Jødiske eller Hedniske Troe for os. Men den naturlige Aarsag hertil er denne; vi ere mere overbeviste om Rigtigheden af vor Troe, end Hedningene vare, thi deres Lærdoms Svaghed maatte snart lyse de noget eftertænksomme i Øinene; Desuden bleve og mange Hedninger ei retskaffen omvendte, men yndte dog den Christne Lære, thi da de vare vante til mange Guder, saa kom det dem ikke an paa, at have een Gud mer eller mindre, og Christus, tænkte de, kunde vel og formaae noget. Men at de dog ei alle saa letteligen antoge Christendommen, dertil var, foruden gammel Vane og Tænkemaade, fornemmeligen disse Aarsager: Forbuddene at have mere end een Kone, at have frie og usømmelig Omgang med Kiønnet, at fare paa Fribytterie, at spise Hestekiød, som var deres beste Lekkerie; Søndagens Helligholdelses strænge Paabud; Forkastelsen af alle andre Guder og deres Billeder;

Hardeknud. Aar 845.

Harde Knud, Aar 845.

leder; Det de Voxne maatte klæde sig nøgne af i Almuens Nærværelse, hvorfore ogsaa mange af dem lode sig alene primsigne eller betegne med Kaarset, hvorved de vunde Frihed at spise med de Christne, og at kunne begraves under Indhegningerne af Kirkegaardene. Hertil kom at adskillige døde efter Daaben, imedens de endnu havde de hvide Klæder paa, hvorover andre ei vilde lade sig døbe, siden Daaben ei kunde helbrede. Men fornemmeligen forhindrede de hedniske Præster, der tilligemed vare Dommere, Christendommens Udbredelse, fordi de derved tabte alt for meget. Dette Aar var ellers sær uhældigt for alle Nordens første Lærere, thi det gik ei alene Anscharius og Gautbert ilde, men Ebbo blev og af de Franske Bisper atter igien afsat paa Concilium i Beauvais, og den lærde og bekiendte Hincmar udvalgt til Erkebisp i hans Stæd. Det Indfald Normannerne giorde ved denne Tid i Frisland, synes at have havt Sammenhæng med Eriks Indtagelse af Hamborg, ja maaskee at være skeet af Erik selv førend dette sidste. Saa meget er vidst, at der bleve trende Slag holdte. Det første tabte Normannerne, men i de tvende andre bleve de Seierherrer, og nedlagde en Mængde Folk. En nyere frisisk Skribent mener, at dette Indfald er skeet i Vest-Frisland paa hin Side Flevum eller Zuyder-Søen. Imidlertid maae noget være skeet, som har forandret Eriks Sind, thi at ville troe, at han forfærdedes for de Ting, det hændte den Danske Hær, som var i Paris, og hvilke Munkene udgive for Mirakler, det er ikke troligt. Vidst er det, at han sendte Gesandter til Kong Ludvig til Rigsdagen i Paderborn i December Maaned, og gav tilkiende at han vilde give Fangerne igien, og de borttagne Rigdomme, saavidt det var ham muligt, hvilket vel haver Henseende til hvad der var skeet i Hamborg og Frisland,

som

som tilhørte Ludvig, da derimod Paris og St. Omer laae i Carls Lande. Det var ellers ligesom Normannerne havde ved denne Tid rent forsvoret sig sammen imod de Christne, thi de giorde og Angreb paa Engeland, og kom det til et stort Slag ved Udløbet af den Flod Pedride, nu Euelmouth og Parret i Somersetshire, hvor den Aldermand Eanvulf med dem af Somerset, Bisp Ealstan og Aldermand Osric med dem af Dorset erholdte en stor Seier over dem, og ihielsloge mange, hvorpaa de lode Engelland være i Fred i trende Aar. Ei bedre gik det en anden stor Hær, som havde giort Landgang i Kent ved Sandwic, thi Kong Æthelstan, Æthelvulphi Søn, og Aldermand Ealcher sloge dem paa Flugt, dræbte mange, og toge ni store Skibe fra dem. I Anledning af disse Seiervindinger tilskrev den bekiendte Franske Abbed Lupus af Ferrieres Kong Æthelvulph et Lykønsknings Brev (43).

Harde Knud, Aar 845.

Det synes at have været den Danske Kong Erics ramme Alvor, at holde Fred med den tydske Kong Ludvig, thi da denne tilsendte ham i Gesandtskab Hertug Kobbo af Vestphalen, og flere, hvilken Kobbo tilligemed den Svenske Bisp Gautbert siden forestod Stigtet Osnabrük, saa lod Eric, venteligen efter deres

Aar 846.

(43) Langebek T. 1. p. 528—531. 455. 456. 459. 532. 534 T. 2. p. 2. Bouquet T. 2. p. 258. 348 — 350. 381. T. 8. p. 472. Labbe T. 2. p. 161. 198. An. Bert. ap. Duchesne T. 3. p. 202. Mem. de lit. T. 27. p. 7. Lupi opera p. 64. ep. 31. Alberici chron. p. 182. Schotani Geschied. v. Friesland. p. 67. Camb. Brit. p. 164. Alfordi Annal. T. 3. p. 60. Ethelw. p. 841. Westm. p. 156. Acta Sanct. M. Apr. T. 2. p. 763. T. 3. p. 450. Conciliorum T. 14. col. 814. af den Venetianer Edition 1769. Mab. Acta S. Bened. T. 3. p. 218, hvor de Danskes Anfører kaldes urigtigen Kamerus. Vita Ludovici pii in Freheri Scr. Fr. p. 426., som siger at Regenarii Tog skeede efter Erics Befaling. Finæi H. E. Isl. T. 1. p. 40. 42. 45.

Harde Knud, Aar 846.

Forestilling, opsøge Søeroverne, som havde plyndret i Frankerige, og halshugge dem samt deres Hoveder overantvorde til de fangne Christne, hvilke han lod nøie opsøge, skiænkede dem Frihed, og sendte dem hiem til deres Land. Af Søeroverne vare dog mange undgange ved Flugten, og mange døde hiemme i Danmark af ovenomtalte Blodgang, der var saa heftig, at hver den, som kom til en Syg, blev anstukket og døde noget efter. Og denne Sygdom skal saaledes have skrækket Kong Erik, de Fornemme og det gandske Folk, at de derover besluttede at holde Fred med de Christne, hvortil ogsaa følgende Tildragelse skal have giort meget. Regnar, som havde været Hovedmand for det Franske Tog, broutede engang mægtigen deraf i Kong Eriks Nærværelse, og fremviste det Guld og Sølv, han havde erobret, sigende, at han havde indtaget Paris, været i St. Germani Kloster (a) og twunget Carls gandske Rige til at give sig Skat, og som Erik ei vilde troe dette, lod han til Bevis fremføre en afskaaren Bielke af St. Germani Kloster, og Parises Stadsportes Nøgle, leggende til at Landet var got og frugtbart, men Folket feigt og ustridbart. De Døde havde der større Kraft end de Levende, og han havde ingen fundet, som giorde sig Modstand uden St. Germanus. Ved disse Ord faldt han ned og skiælvende ned paa Jorden, skrigende fælt: St. Germanus staaer for mig, og slaaer mig grueligen med sin Stav. Alle nærværende, Erik, Kobbo og de flere bleve meget forundrede. Regnar blev derpaa baaret bort, og led stor Smerte i tre Dage, hvorpaa han befoel at forfærdige et Guld Bille-

(a) Det er urimeligt at han skulde nævne det Kloster mere end de mange andre, han havde giæstet, uden Tvil derfor en Digt af den Munk, der har beskrevet St. Germani Mirakler, for at ophøie sit Klosters Anseelse.

Billede efter sin Lignelse, som Kobbo skulde fremsende til St. Germani Kloster, lovede derhos at ville blive Christen, og troe paa de Christnes Gud, dog det hialp ikke, han svællede op, mistede alle Sandser, sprak tilsidst, saa Indvoldene vældede ud, og døde, eftersom Kobbo selv siden fortaalte. Billedet blev dog ei fremsendt, men holdt tilbage. Saafremt Regnar eller Ragenarius er død ved denne Tid, saa kan han ei have været den yngre Regnar Lodbroc, thi han døde i det tidligste Aar 865, men saa maae han have været Eriks Broder. Dog naar jeg eftertænker, at Regnars Søn Biörn havde alerede giort sig bekiendt for denne Tid, saa skulde jeg snarere hælde til den Mening, at Ragenarius er Regnar, men da bliver Kobbo's Fortælling opdigtet. Dog kan det vel være muligt, at Regnar har været meget syg af Blodgang, ligesom de andre, og at man har foregivet hans Død, for at befrie ham fra Straffen, siden han var saa fornem og tapper en Mand, og dog ei stode Kong Ludvig for Hovedet. Vel muligt og, at Regnar har i sin Lære været overtroisk, og derfor ogsaa følt en Slags Ærbødighed hos sig for andre Troers Lærdomme, hvilken ved Sygdom er bleven forhøiet, og til en Art af Raserie, saa at han har forestillet sig at see St. Germani Person. I Henseende til Christendommen skeede ingen Fremgang hos os, thi Hamborg var forstyrret, og Anscharius opholdt sig i Ramesloe, hvor han bygde et Kloster, samlede sin adspredde Hiord, og skrinlagde der Helgenes Levninger, altsammen dog ikke uden Modsigelse af Waltgar, Bisp i Verden. Imidlertid indsaae den Tydske Kong Ludvig hans Fortienester og Gienvordigheder, og skiænkede ham Bremers Bispestoel imod Slutningen af Aaret, efterat han længe selv havde sat sig derimod. En blidere Lykke begyndte da og at fremskinne for Ebbo, thi endskiønt han blev i Februarii Maaned

Hørde Knud, Aar 846.

næste

Harde Knud, Aar 846.

næste Aar 847 paa Concilium i Paris forbudet af de Franske Bisper nogensinde at betræde Stigtet Rheims, han og siden faldt i Unaade hos Keiser Lotharius, fordi han havde udslaaet at paatage sig et Gesandtskab til det Grækiske Hof, hvorvel Lotharius habde forhen giort sig megen Umag for ham hos Pave Sergius, for at skaffe ham Erkesædet Rheims igien; og til den Ende udvirket en Samling at blive holdet i Trier, hvor Pavens Gesandter ikke mødte, ligesom Ebbo ei heller siden i Paris; Saa fandt han dog kort efter en Beskytter i den Tydske Ludvig, som giorde ham til Bisp i Hildesheim, hvorved han kunde være ved Haanden i Henseende til de Nordiske Folks Omvendelse og Anscharii Understøttelse. Den saa oft omtalte fordrevne Danske Kong Harald synes og at være død i dette Aar, og venteligen i Frisland. Hos Bouteroue forekommer en Mynt, som van Loon mener at være slaget af Harald, da han opholdt sig i Frisland. Paa den ene Side findes et blot Hoved noget forslidt med Omskrift Charoaldo - - - hvilket van Loon læser Duce Haroldo. Paa den anden et Kaars med 4 Kugler i Kanterne, og Omskrift DΛD . . . V Vico, hvilket van Loon læser og opfylder saaledes: Dureſtadu Vico. Altsaa skulde Harald have slaaet den i Dorstad. Til at vedligeholde Troen paa Rygen, sendte Abbed Werin i Corvey de twende Munke Deddo og Ailbold did. Vor Erik havde nu vel viist sig noget gunstig imod de Christne, men det kunde dog ikke holde hans egne Undersaatter, og især de andre Nordiske Folk, fra at angribe de Christne Lande. Danske Fribyttere komme til Frisland, plyndrede Bøigder og Kirker, og dræbte mange Folk, paalagde Friserne Skat, vunde Seier i et Slag, og indtoge næsten det hele Land, at sige den Del deraf, hvor de havde landet, uden Tvil i Egnen ved Amsterdam, hvorom mere siden. Indvaanerne i Flandern bleve herover

der forfærdedede, tilligemed deres Bisper og Abbeder, saa at Folqvinus, Bisp i Terouane, forvarede Kirkernes Klenodier paa skiulte Steder, og fik andre til at giøre det samme. Ligeledes skiulte han og St. Audomari og Bertini Legemer. Enkeric, Abbed i Gent, og Franger, Hovedsmand der, førte de hellige Bavo og Phalaris deres Legemer til Befæstningen i St. Omer eller Sithiu, som da kaldtes Grevens Capel. Der mente de dem, at være i Sikkerhed, fordi det var befæstet med en stærk Mur og Taarne. Didhen bragte og de af Woromhoet deres Patrons Winnoci Legeme, de af Waleric nu St. Valerie les Plains i Normandie, St. Walerici, de af Centula St. Richarii, de af Antwerpen St. Fredegandi. De af Fontanelle eller Saint Vandrille, ikke langt fra Rouen, St. Wandregisili, Vulframni og Ansberti Legemer; De af Conde St. Wasnulphi. De af Tournay St. Piati; De af Pauilly St. Austrabertæ, og de af Haltern St. Livini. St. Barcii Legeme blev og ført did fra et Stæd, man ikke veed, og forbleve nogle af disse Legemer i St. Omer udi 40 Aar. Adalard, Abbed i Sithiu, tog med Fornøielse imod alle disse Helligdomme. Heraf sees hvorvidt Skrækken for Normannerne havde udbredet sig, og hvor meget de Franske trøstede sig ved Befæstningen af St. Omer. Og ved denne Leilighed er nok St. Gudilæ Legeme ogsaa bleven flyttet fra Mortzelles til Montreuil ved Boulogne. Det var høi Tid, thi Mortzelles blev kort efter brændt af Normannerne. Den Herius skulle Normannerne og igien have besøgt, og i Julii Maaned faret ilde frem der med Mord og Brand, hvorefter de udbredede sig i Aqvitanien fast uden Modstand, fornemmeligen fordi de Franske havde ingen Flode til Søe-Kysternes Forsvar, saa og fordi de Aqvitaniske Fyrster havde ved indbyrdes Krige selv ødelagt og dræbt hinanden. De brændte derfore i Maj Maaned

Harde Knud Aar 846.

Harde Knud, Aar 846.

Lucionnus, nu Luçon, og i Junii St. Florentii Kloster, som ligger ved Nantes uden Tvil. Ja de trængede endog ind til Limoges, hvis Indvaanere flygtede fra Byen, da de formærkte sig ikke i Stand til at giøre Modværge, og da er vel St. Petri Kirke de Pallajanjas bleven ødelagt af dem. Maaskee endel af disse Normanner have vendt sig til Spanien, hvor de paa Kysterne af Asturien tæt ved Balobriga, et Stæd jeg ikke kiender, ere forgangne ved Skibbrud, som man tilskrev Bispen af bemeldte Bye, St. Gundisalvo, hans Bønner (a). I dette og nogle af de forrige Aar ere skeede mange mærkelige Ting i Irland. Dets Over-Monark Nial druknede i sit 55 Aar udi Floden Callain i Grevskabet Kilkenny Aar 846, efterat have meget kriget med Ostmannerne. Ved Doire i Ulster erholdt han en stor Seyer over dem; Siden overvandt han dem og ved Tirconnel. Malachias Konge af Meath, blev efter nogen Tid Over-Konge i hans Stæd. I Nials Tid havde Ostmannerne dog plyndret Loch Brieirne, dræbt Congallach, Neachachs Søn, berøvet Fearna Maocdag, Mungairid og Jolar Ceall i Grevskabet Ormond, sløifet Kirker og Klostere der, og uddrevet Munkene. De Stæder Clonmacnoise, Clonfert i Grevskabet Gallway, Loghra og Tirdaglass opbrændte de. Malachias havde dog den Lykke ved Coasanlinge at omkomme 700 af dem, men som de finge bestandigen friske Tropper, mest fra Norge, saa hialp det intet, og inptoge de Dublin selv med stormer Haand, plyndrede og opbrændte Corke og Fearna (44).

An-

(a) Han kaldes og Episcopus Mindoniensis, det er Mondonedo i Gallicien og firedes hans Dag den 1ste November, da han døde Aar 850.

(44) Min T. 8. p. 662—663. Langebek T. 1. p. 531—533. 402. 452. 530. T. 2. p. 2. Bouquet T. 7. p. 350. 351. 370. 213. Gram in

Anscharius blev ved i dette og følgende Aaringer, at opholde sig i Rameslo, derfra at besøge sin Kirke i Hamborg, styrke og opmuntre Nordalbingerne i Troen, som deri vare blevne forstyrrede ved de Danskes Indfald og Forfølgelse. Pave Sergius erkiendte ogsaa ved en Bulla, udstædet i April, faa Dage forend sin Død, Mandens Fortienester, hvorudi han igientog Gregorii Bulla, og underkastede hans geistlige Opsyn, alle de Vendiske, Nordalbingiske, Danske, Norske, Svenske Folk, og hvo der ellers af de Nordiske Folk omvendte sig ved hans Prædiken; gav ham og F[illegible] til at bruge Pallium paa alle Festdage, at gaae med Bispehue, og at lade bære Kaarset for sig. Kong Ludvig blev og ved at ynde ham, og søgte af al Magt at tilvende ham Stigtet Bremen, saasom hans eget Erkesæde Hamborg var fattigt, forstyrret, og udsat for Hedningenes Indfald; Men denne

Harde Knud, Aar 847.

in Meurs. c. 115. not. a. Baluzii Capit. T. 2. c. 1274. Malbrancq de Morinis T. 2. p. 253. 257 van Loon aloude History van Holland fol. 2 Deel p. 82 — 84. Bouteroye Monoyes de France p. 349. 351. Martene Thes Anecd. T. 3. c. 1448. Labbe T. 1. p. 324. T. 2. p. 161. 198. Baluzii Nova coll. Conc. T. 1. ad finem. præfationis p. 43. Flaherty Ogygia p. 434. 143. Ma Geoghegan T. 1. p. 381. Wynne T. 1. p. 121. Mab. A. S. Sæc. 3. Part. 2. p. 105 — 121. Keating p. 425 — 427. Act. Sanct. M. Jun. T. 1. p. 528. c. 9. Tamayo commemorationes Sanctorum Hispanorum T. 6. p. 12. 74. 25. d. 1 Novbr., hvor han dog mener, at der hos Luitprandum, (som er Hovedskribenten for denne Begivenhed, og som jeg ikke kiender, eller har kunnet faae Øie paa, thi han er ikke den bekiendte Luitprandus, Bisp af Pavia i det 10 Seculo) bør læses Saracener istedet for Normaner, og legger til at de vare udsendte af Kongen i Corduba. Endeligen haver jeg fundet Luitprandi Fragmenta, hvor dette staaer p. 17. De ere trykte bag ved hans Chronicon, udgivet Mantuæ carpetanorum ɔ: Madrit 4to 1635 af Tamaio de Vargas, begge tilskrives den bekiendte Luitprand af Pavia, som dog nok ikke er rigtigt, hvorvel de derfor ere gamle, og venteligen skrevne af en Spanier.

Harde Knud Aar 847.

Foreening af tvende Stigter havde store Vanskeligheder saasom den stridde imod Kirkelovene; hvorfor og Anscharius selv var detimod, da han frygtede for at blive af mange beskyldt for utilladelig Begierlighed. Imidlertid bifaldte dog Bisperne paa Concilium til Mayntz, der holdtes i Octobers Begyndelse, denne Forening, for den Fare og Armod det Hamborgske Stigt var udsat, saa at det ikkun havde fire Døbekirker, eller saadanne hvor Daaben blev forrettet, hvilke Kirker uden Tvil vare den i Hamborg, Heiligenstad i Holsten, hvor St. Materniani Levninger laae, Welnau og Meldorp, hvortil [illegible] Sullensberg, og Sconefeld synes snart at være komne. Dog Waltgar, Bisp af Verden, satte sig imod denne Forening, saa at den endda ei blev gandske afgiort, tildels og fordi Erkesædet af Cøln da var ledigt, under hvilket Stigt Bremen stod. Man besluttede derfore, at sætte de Stigter Bremen og Verden i den Stand de vare under Keiser Ludvig, og at give Anschario det første, hvorved Waltgar fik igien hvad som laae norden for Elven, endog Hamborg selv, der forhen havde hørt til hans Stigt. Mærkeligt er det, at Anscharius haver underskrevet dette Concilium tilligemed de andre Bisper, der stode under Mayntz, og det endda den ottende i Ordenen. Maaskee det alene er skeet fordi han var tilstæde, og fordi Cølns Erkestigt var da ledigt. Han underskriver sig Bisp af Hamborg, og da det nu var bleven lagt under Sædet af Verden, og dette igien stod under Mayntz, saa er dette maaskee den sandeste Aarsag, hvi Anscharius underskrev der iblant de Bisper, som stode under Mayntz. Paa dette Concilium og Rigsdag var og den oft omtalte Ebbo, nu Bisp i Hildesheim tilstæde og stod sin Ven Anschario bi. Noget efter udvirkede Ebbo hos Pave Leo den 4, at den Trætte, som var imellem ham og Hincmar,

da

Hardy Knud, Aar 847.

da Erkebisp i Rheims, skulde ved fire Bisper undersøges, dog det kom ei dertil, og Leo stadfæstede siden Hincmar i Sædet, ved at sende ham Pallium, efter Bispernes Forestilling, og Kong Carls Brev. Endskiønt det syntes, at de Frankiske Konger burde være nøiede med det, Erik havde ladet forgangen Aar Søeroverne afstraffe, saa vilde de dog være fuldkommen betryggede for Eftertiden, og derfore besluttede paa Rigsdagen, holdet i Februarii til Marsne, nu Mersen, tæt ved Mastricht, at sende Gesandter til ham i Navn af alle tre: Lotharius, Ludvig og Carl, for at lade ham vide, at hvis han ei hindrede sine Undersaatter fra at anfalde nogen af deres Lande, saa vilde de alle tre giøre fælleds Sag imod ham. Efter al Anseende vidste de ikke, at han ei kunde befale over gandske Danmark; Imidlertid slutter jeg dog heraf, at Eriks Undersaatter, og maaskee de fleste Danske, have, i det mindste efter offentlig Foranstaltning, ikkun havt i nogle Aar herefter liden Del i de Normanniske Toge. Hvorom alting er, saa finder man Normannerne i dette Aar i Bretagne, hvor de vunde trende Slag, og sloge Nomenojum paa Flugt, hvilken siden formaaede dem ved Gaver til at forlade sine Grændser. I Aqvitanien vare de ogsaa, opbrændte det Kloster l'Isle Dieu i Poitou, da Oia eller og Klosteret Dae, Dou, nu Grand Lieu ved Nantes (a), den 29de Martii, i Junii Klosteret paa Herius, plyndrede al Søekysten af Aqvitanien, og beleirede Bourdeaux længe. Samme Flode og Hær er det vel og, som, paa Henreisen til Aqvitanien, har brændt og aldeles ødelagt St. Severi Kirke i Mont Saint Michel udi Normandie. I Frisland vare Normannerne ogsaa, plyndrede og opbrændte Dorstad, og indtoge Betau, eller Batavernes Øe; Ja de angrebe endog Skotland, endskiønt dets

(a) De fleste gamle Skribenter have det sidste, men dog een den første.

Harde Knud Aar 847. dets Konge Kenedus havde fordoblet sin Magt ved Picternes Undertvingelse; og brøde de ind i Picternes Land, plyndrende lige til Duanam og Duncalden (a). De angrebe Skoterne i mange Aar, og giorde dem endeligen skatskyldige, hvilket dog maae kun udstrækkes til en Del af Skoterne, og beboede uden Modstand de omkringliggende Øer, hvorved maae sigtes til Suder- eller Vest-Øerne, og til Ørkenøerne (45).

Aar 848. Først i October blev atter en Rigsdag og et Concilium holdet til Mayntz, hvor det blev omgiort, som var besluttet paa den forrige, thi Bisperne syntes, det ikke at være got, at en anden Bisp skulde have Hamborger Sæde, hvortil den endnu levende Anscharius var beskikket, allerheldst det vel kunde være Kongen tilladt at forøge et ringe og forarmet Sæde, men ei at forflytte den Erkebispelige Værdighed til et andet Stigt, fra det Stigt, som Paven dermed havde begavet. Med alle Bispers og Kong Ludvigs Samtykke blev det derfore afgiort, at Hamborg skulde igien tilhøre Anscharius, og han beholde af Verdens Stigt, hvad der laae Norden for Elven, og derimod afgive til det noget igien af Bremens Stigt, og til alt dette gav Waltgar selv sit Samtykke. Til samme Rigsdag mødte ogsaa Gesandter fra Erik og fra Slaverne, og bleve affærdigede. Ludvigs Rige synes ved

(a) Efter Penant var Dunstaffage, en af Residencerne af de gamle Pictiske og Skotske Konger. See Voyage on the Hebrides p. 354., hvor Levningerne deraf forestilles i Kobber.

(45) Langebek T. 1. p. 533. 534. 464. 463. 466. 402. 403. Stephorst T. 1. p. 38. 40. Conc. 14. c. 899. Vales not. v. Oia. Bouquet T. 7. p. 280. 152. 223. 343. 213. Acta Sanct. Febr. p. 192. Miraus T. 1. p. 23. Ines'sessay of Scotland T. 2. p. 783, hvor han kalder de Danske Danari, hvilket viser at de Irske Skribenter forstaae og dem ved deres Danari. Calles Annal. eccl. Germ. T. 3. p. 352.

ved disse Tider, at have levet temmeligen i Fred for Normannerne, thi han, som nærmeste Nabbe, frygtede de venteligen mest for. Carls og Pipini (a) Riger, eller nu værende Frankerige, da Francia og Aqvitania, blev derimod desmere plagede af dem. De løbe op ad Garonne, og beleirede under Askers Anførsel Bourdeaux. Vel tog Carl ni Skibe fra dem paa Dordogne-Floden, og dræbte udi Fasten alle derpaa værende Søerøvere, men dog indtoge de Bourdeaux om Natten, ved Jødernes Forræderie, plyndrede og opbrændte den; samt fangede der Hertug Wilhelm af Bourdeaux, og ved denne Leilighed have de vel og ødelagt det Kloster Regula, nu la Reole. Derefter indtoge de og opbrændte den Stad Metallus, nu Melle, i Poitou. Rimeligt synes det, at Byen Lescar i Bearn er da og bleven ødelagt af dem, hvilket viser at de have trænget langt ind i Landet, og ei altid fulgt Garonnes Bredder. Saa meget er vidst, at omtrent 130 Aar efter denne Tid voxte tyk Skov paa det Sted hvor Staden og Kirken Lescar havde staaet. Den hellige Kaarses Kirke uden for Bourdeaux blev og ligeledes gandske ødelagt, og først omtrent 50 Aar efter opbygget. I Irland steg Ostmannernes Magt, og dens Misbrug, til det høieste, thi ei alene giorde de fra Dublin et Indfald, og dræbte Nicadum Sigeri Søn, men Turgesius, som søgte at forsikre sig og Landsmænd det Irske Rige for bestandig, besluttede endog at forandre den gamle Regieringsmaade, og at betroe de fornemste Embeder til sine Folk. Til den Ende indsatte han en Ostmannisk Konge i hvert Landskab, en Høvedsmand i hver Bøigd, og en Opseer i hver Bondebye. Opsyn over Klostere og Kirker betroede han og til sine Ostmanner, venteligen kun saavidt deres Gods og Formue

Harde Knud Aar 848.

(a) Pipinus, Søn af Pipinus, og Sønnesøn af Keiser Ludvig, besad egentligen Aqvitanien, eller Guienne og Gascogne, dog med megen Foruroligelse af sin Farbroder Carl.

Harde Knud Aar 848.

nue angik, thi de vare endnu ikke Christne. I hvert Hus og Hytte lagde han en Soldat ind, der skaltede og valtede deri som Husbonde, og som oftest begik Grusomheder, der maaskee undertiden ei komme Turgesius selv for Oren. Eieren maatte ofte ei raade for sine egne Høns og Kyllinger; Ostmanneren drak ofte Mælken op for ham og smaae Born, ja slagtede, naar ham lystede efter Kiød, vel undertiden den Koe, der fødde den fattige Irrer. Vilde han ei finde sig i saadan Behandling, da blev han sat i Fængsel, og geraadede i end værre Elendighed og Jammer. Paa hvert Hoved af en Slægt blev lagt een Unse Guld i Skat, og kunde eller vilde han ei betale den, da blev Næsen ham afskaaret, hvorfore denne Skat kaldtes Airgiod Srona, det er Næse-Skat. Men da saadan Næse-Skat skal have været brugelig i Norden, endog fra Odins Tider, hvilket viser i det mindste at den er ældgammel, og desuden Kopskat endnu er brugelig i Europa, uden at man derfor nogensinde haver taget enten Næse eller Hoved af Folk i Mangel af Betaling, saa kan jeg ingenlunde bevæges til at troe, at saadan Næsernes Afskiæring haver enten ved Lov eller Befaling været fastsat; Allevegne hvor sikker Efterretning haves om vore Nordiske Folkes Lov Stiftelse forekommer ikke mindste Tegn til noget sligt. Er noget saadant derfore skeet, saa har det været Misbruge og Uordener begangne af enkelte Personer. Vore Fædre have desuden begaaet virkelige Grusomheder nok, uden at paadigte dem flere, og kommer det mig for, at Irlænderne have opfundet saadant i Anledning af Skattens Navn, og overdrevet Beskrivelsen af Ostmannernes Haardheder, for desbedre at undskylde det Mord, de siden beginge paa dem. Det samme bør vel og siges om den Beretning, at hverken Mand eller Qvinde turde bære andre Klæder end dem, Ostmanerne havde aflagt,

og at Klæderne bleve revne dem af Kroppen, og Piaster givne Mæden. Saa længe Erobringen paastod, kan det sidste vel være skeet, men hvo vil troe det, nu Turgesius var rolig Besidder af Øen, dog undtager jeg altid enkelte Tilfælde og Grusomheder. Derimod er det vel rigtigt, at de søgte at udrødde den Christne Lære, og al Kundskab. Kirker og Klostere bleve derfor lukte og ødelagte; Bøgger brændte; Munke, Præster, Skalder, Strengelegere fordrevne, saa de maatte flygte til Ørkener og Skove; Læsen og Skrivning forbuden Børn, og Vaaben og Værge de Voxne. De skulle og have forbudet Fruentimret at bruge Naal og Baldyring, og at holde Giæstebuder og Samlinger, venteligen for at hindre al Slags Stempling; hvilket sidste Forbud dog ei maae være bleven holdet meget nøie, thi ellers havde Irrerne ei kunnet giøre imod dem det, de siden giorde, og er den fornuftige Irske Skribent Leland af mine Tanker, at meget er bleven Ostmannerne paadigtet, for at undskylde Irrernes Svig. Maaskee til saadan Paadigtning hører ogsaa Anledningen til Irrernes Opstand, hvilken de ældste Irske Skribenter ikke have, dog findes den allerede korteligen hos den Waliske Skribent Silvester Gyraldus, der skrev i det 12 Sæculo, og lyder saaledes. Turgesius forelskede sig i en Dotter af Melanchlin eller Malachias, Konge af Meath, som var hans næste Naboe, thi han havde bygget sig en Befæstning paa Øen Loch-vair. Malachias, som omgikkes med Underfundighed, lovede at sende hende med 15 andre smukke Piger til Loch-vair. Paa den fastsatte Dag gik Turgesius dem imode med 15 af sine fornemste Mænd, der venteligen hver skulde have een af dem. De funde for sig 15 unge Karle i Fruentimmer-Dragt, som uventeligen myrdte dem med Knive, de havde under deres Klæder, hvorpaa Turgesi Legeme blev kastet i Vandet,

Harde Knud, Aar 842.

Harde Knud, Aar 848.

der flod om Øen. Derpaa skeede en almindelig Opstand af Irrerne, og allevegne bleve Ostmannerne uventeligen dræbte, saa at mange af dem flyede tilbage til Norge, og Øerne, hvorfra de vare komne, hvorved nok forstaaes Suder- og Orkenøerne. Malachias skal forud fvigagtteligen have adspurgt Turgesium, paa hvad Maade man best kunde udrødde nogle skadelige Fugle, der nyligen vare komne til Landet, og Turgesius have svaret, man skulde ødelegge deres Reder, hvorpaa Irrerne siden havde rent ødelagt de Danskes Kasteller, forstaaende dem ved Rederne. Har Turgesius virkeligen givet saadant Svar, da har han ei besiddet nogen sin Forstand. Ostmannerne forlode dog ei Irland strax godvilligen, nei ikke uden efter adskillige Feltslag. I det ved Sciasaght bleve de slagne af Olcobar, Konge af Cashel, og af Lorcan Kellachs Søn, Konge af Leinster, mistede 1200 Mand og deres Anfører Tomair, som var Turgesii Arving; Atter mistede de ved Cashel ved samme Konge af Cashel 500 Mand; i Egnen af Lomneach imod Indvaanerne af Hy-Fingintе 360 Mand; ved Eastnadh imod Indvaanerne af Tirconnel endel Folk; imod dem af Kianachta 200 Mand; imod Tighernach, Konge af Loch-Gabhair i Meath 240 ved Druim-da-Chonn; Endel Folk imod dem af Kinal-Fiacha, Fearkeal, og af Vest-Meath; Og endeligen 1700 Mand ved Cosan-Linge i Leinster, tilligemed deres Anfører Saxolb imod Malachias selv, som desuden tog mange til Fange, og giorde dem til Trælle. Efter erlangte Frihed sendte Malachias Gesandter til den Frankiske Kong Carl med Gaver, lod ham vide den erholdne Seier, udbad sig hans Venskab og Yndest, og tilligemed frie Vei igiennem hans Rige til Rom, venteligen baade for sig og Undersaatter. Aarbøggerne af St. Bertin kalde ham ved denne Leilighed Skoternes Konge, og hans Folk

Skoter,

Skoter, hvoraf sees hvor længe dette Navn vedhang Irerne hos Fremmede. Keiser Lotharius afærdigede, maaskee i dette Aar, til Pave Leo 4, som sad fra 841 til 855, Grev Walpert, en Sønnesøn ved Wigbert af Witekind, Saxernes Hertug og Anfører imod Carl den Store, med et Brev; hvorudi han forestilte ham, at imellem Normanner og Obotriter boede et Folk, blandet af Saxer og Friser (hvorved neppe andre end Nordalbingerne og de i Bremen kunne forstaaes), som alt for rum Tid siden havde hørt og antaget Evangelii Lære, men som formedelst Hedningenes Nabolav vare for endel nu næsten faldet fra, og vilde rent frafalde, om ei Paven tog sig dem an. Hvorfore Lotharius og ei Ludvig har sendt dette Gesandtskab, kan jeg ikke med Vished sige, maaskee den første har sendt det, for at giøre godt igien, det han var Aarsag i, at saa mange Saxer vare faldne fra Troen. Walpert levede endda Aar 872, og faldt hans Død ind den 28 November. Han oprettede i Wildeshusen, hvor han boede tæt ved Grændsen af det Oldenborgske, et Stigt. I Nonneklosteret til Breden i det Mynsterske, vises hans Grav, som dog er et Værk af senere Tider. Walpert var Fader til de Grever Theoderic, Witekind, Immer og Reginbern, om hvilken sidste skal handles noget længre frem. Theoderic var Fader til Mathildis, som var gift med den navnkundige Saxiske Hertug, og siden Tydske Konge, Henrik Fuglefænger. Fra Witekind Theoderics Broder stamme Greverne af Oldenborg. Mærkeligen skriver alerede Albericus, at fra disse fire Brødre, og fra Ludolf, Hertug i Saxen, Henrik Fuglefængers Farfader, stammer al Adelen i Saxen, Frankenland Italien, Frankerige, Normandie, Bayren, Schwaben, Ungarn, Bøhmen, Rusland, Polen. Nu, dette er for vidt strakt, men naar det indskrænkes til de fornemste regierende Huse, og

Harde Knud. Aar 848.

Harde Knud, Aar 848.

man tager i Agt, at ei alene Mands Linier, men og Qvindelinier, herved forstaaes, saa bliver det ei alene rigtigt, men kan endog udstrækkes til Danmark, Sverrige og mange flere Lande. Moder til ovenmeldte Mathildis, og Kone til Theoderic, var Reinhild efter de gamle Skribenter, som stammede af Dansk og Frisisk Blod, thi hun var uden Tvil en Dotter af den Danske Prinds Godefrid, som eiede Frisland, og blev dræbt Aar 885, og hvis første Gemahlinde har uden Tvil været af Frisisk Herkomst. Fra Theoderic stamme Greven af Wettin, som siden bleve Marggrever af Meissen, og nu Churfyrster i Saxen. Mærkeligt er det, at den Tydske Kong Henrik Fuglefænger selv stammede fra Witekind, thi hans Farfader Ludolf, Hertug i Saxen var en Dotter Sønneson af bemeldte Witekind. Reinhild døde den 11te May. Theoderics Moder hedte Mathild, og efter hende har han vel opkaldet sin Dotter. Da nu Walperts Gemahlinde af gamle Skribenter kaldes Walburgis, saa maae hun enten have havt tvende Navne, som jeg snarest troer, eller og maae Reginbern have været Walperts Søn, og Theoderics Fader, som en gammel Codex af Witechindus vil, men hvorimod mig synes at Tiden strider, thi der blive da for mange Ledder. Immet Theoderics Broder efterlod sig ogsaa Afkom, hvorom kan sees hos Conradum Urspergensem p. 186, og i Originibus Guelficis p. 346. Magnum chronicon Belgicum p. 75. kalder Theoderic comitem de Aldenborch, hvilket nok for saavidt er urigtigt, at han skulde have ført Navn deraf, hvorvel hans Eiendele nok have ligget paa den Kant; thi Autor vitæ Mathildis kalder ham comitem in occidentali regione, det er i Westphalen. Schlegel i sine Samlinger T. 1. p. 132. leder de Oldenborgske Grever fra Theoderic selv, men gior derhos den rigtige Anmærkning, at disse Grevers Mandlige Stamme døde ud i Be-

gyn-

gyndelsen af det 12 Sæculo, og at de yngre Oldenborgske Grever stamme egentligen fra Grev Elimar, som dog paa Moderne, om ikke paa Fæderne, stammede ogsaa fra Witekind. Schlegels ældre Broder vil l. c. p. 135—143. at Reinhild har stammet fra den Danske Kong Harald Klak. J Mathildis vita hos Erath cod. Dipl. Qevdinb. p. 927. og 928, som er samme vita, Leibnitz har udgivet, sees, at Henrik Fuglesænger ægtede Mathildis Aar 908, saasom hans Fader Otho døde 3 Aar efter, og han døde 911, saa og at Mathildis Farmoder, Mathildis, Moder til Theoderic, Immet, Reginbern, Witekind levede endda, da hun blev gift, og var Abbedisse i Hervorden. Eccard i hist. gen. Princ. Saxon. Super. c. 25. 26. vil, at Reginbern har været Theoderics Fader og Walberti Søn, hvilket dog Tiden neppe tillader. Efter Hamelman i hans Beschreibung der Grafen zu Oldenburg p. 11, saa har Sigfrid, Theoderics Søn, fortsat Linien af de Oldenborgske Grever, som andre derimod tilskrive Witekind Theoderics Broder. Falcke in Tradit. Corb. p. 416. giør Reginbern til Theoderics Fader, og Witekind, Immed og nok en Reginbern, til hans Brødre p. 486—488. beviser ham temmelig got, at Egilmar, Greve af Oldenborg, var allerede Aar 1040 gift med Rikenze, og at han var en Søn af Grev Hunold. Men derimod troer jeg at han vildfarer, naar han giør Hunold til en Søn af Wulfar, Walperti Broder, da jeg snarere troer at han har været en Søn af Witikind, Walperti Søn. Af Theoderic har Hunold vidst ikke været Søn, thi Theoderics Børn opregner og beviser Falcke p. 474—476. ret got, og deriblant er ingen Hunold. P. 691. viser ham at Hunoldi Navn sammentrukkes, og at Huns deraf giordes. Men efter al Anseende fattes Ledder imellem Walpert, eller Wulfar og Hunold, og synes det at en Theoderic har været Huns Fa-

Harde Knud Aar 848.

Harde Knud, Aar 848. der, som levede ved Aar 1000, see Schaten Annal. Paderb. p. 387. 388. og vil det overalt ikke blive let, at fylde de manglende Ledder, med mindre man vil giøre Hunold til Hugo, som efter Falcke p. 486, 487, 618, 691. ægtede Rixa, og lede hendes Slægt enten fra ovenmeldte Witekind, eller og fra hans Broder Theoderic, og da troe at Hunold og hans Søn Elimar stammede fra Wulfhar, Walperti Broder (46).

Aar 849. Pave Leo 4, vedblev at vise samme Yndest imod Anscharium, som hans Formænd, og stadfæstede ham ved sin Bulla alle de ham af dem givne Fordele, leggende til, at alt hvad, som alerede af nogen var skiænket, eller herefter blev skiænket til Hamborger Kirke, skulde evindeligen tilhøre den. Omtrent ved Foraars Tider blev Anscharius geleidet til Bremens Stigt ved twende af Kong Ludvig dertil udseete Mænd, den Clerk Aldric, og Grev Reginbald, hvorpaa Anscharius strax med Iver tænkte paa de Danskes Omvendelse. Normannerne, som synes at have overvintret i Aqvitanien, plyndrede og opbrændte der Staden Petrocorium, nu

(46) Langebek T. 1. p. 534. 535. 466. 530. Tab. ad p. 496. T. 2. p. 3. Mab. Act. Sanct. Bened. T. 2. p. 677. T. 7. p. 347. Labbe T. 1. p. 292. 324. T. 2. p. 198. Hist. de Bearn par P. de Marca l. 3. c. 6. p. 212. 214. c. 4. p. 205. 206. Keating p. 431—439. Hist. of Ireland by Leland T. 1. prel. disc. p. 46. Wynne T. 1. p. 121—126. Ma-Geoghegan T. 1. p. 381—384. Annal. Bert. ap. du Chesne T. 3. p. 203. Colgani Act. S. Hib. T. 1. p. 373. Chr. Font. ap. du Chesne T. 2. p. 389. Bibl. hist. Götting. p. 8. 9. 1. 6. 7. præf. p. 15—17. Ecc. orig. Sax. c. 3. Schlegel Einl. für dem 1 Theil seiner Ges. der König in Dänn. p. 2. 3. 4. Witekind l. 1. in Meib. scr. T. 1. p. 638. Orig. Guelf T. 4. p. 346. 368. Albericus p. 189. 257. Nunningii commerc. epist. T. 3. p. 115—128. Leibnitzii scr. T. 1. p. 193. 194. 214. 326. Mencke scr. T. 2. c. 378. Min T. 8. p. 939—941. Martene Thes. nov. Anecd. T. 3. c. 1448.

nu Perigueux, og trukke sig i Sikkerhed tilbage til deres Skibe. Den Skade, Ostmannerne forrige Aar havde lidet i Irland, søgte de i dette at hævne, ved at komme med 140 Skibe fra Danmark og Norge did, og at fornye Krigen til Irrernes største Skade. Den Jydske Under-Konge Fundne Knud døde, og efterlod Riget til sin Søn Gorm, som siden fik Tilnavn af den Rige eller Mægtige, for sin Magts Skyld, saa og af Heimske, det er den Galne, den Daarlige, fordi han foer frem udi Engelland, som en gal Mand. Fundne Knud har rimeligen været gift med en Dotter af Harald Klak, og Gorm hans Søn derfor siden opkaldet sin Søn efter sin Morfader (47). Hørde Knud, Aar 849.

Hiemme i Danmark var megen Uroelighed, thi Erik blev angrebet af tvende af sine Brødre-Sønner, og kunde ei tilfredsstille dem paa anden Maade end ved at dele Riget med dem, dog maae det ei have varet længe, saa som man finder ham noget efter, som eeneste Monark, ei alene over Jylland, men over gandske Danmark, hvorfor det er rimeligt at Krigen har paa nye begyndt imellem dem i Slutningen af dette Aar, og at de ere blevne overvundne og ihjelslagne. I Sverrige var det ogsaa uroligt, thi efterat Biörn 2 var død, og havde efterladt Riget til sin Søn Oluf, søgte Amund eller Emund (a) Søn af Biörns Broder Erik 6, igien at komme til Riget, thi han havde regieret en Tid lang med Biörn, og var bleven udjaget, iblandt andet, som det synes, fordi han forfulgte de Christne. I sin Landsflygtighed opholdt han sig hos de Danske, og søgte nu deres Hielp for at komme til Riget igien, lovede dem meget Bytte, thi Birka, sagde han, er en rig Stad, hvor der er Overflødighed, Aar 850.

(47) Min T. 9. Tavle 92. Langebek T. 1. p. 535. T. 2 p. 3. Stephorst T. 1. p. 39. 40. Bouquet T. 7. p. 66. 153.

(a) Han kaldes og Anund og Anound.

Harde Knud Aar 850.

dighed af alt got, mange Penge og bemidlede Kiøbmænd, hvor de uden Fare kunde erhverve megen Rigdom. Indtagne af disse Løfter, lovede de ham Hielp, og besatte 21 Skibe med Folk, og selv havde han 11. Efter al Anseende have de Danske været af Harde Knuds Rige, men dog rimeligen uden Harde Knuds egen Understøttelse siden de vare saa faae, thi af Eriks Rige kan jeg ikke troe de have været, da altid Venskab vedblev imellem Erik og den Svenske Oluf. Dog, hvorom alting er, saa ankom Emund uventeligen til Birka. Kong Oluf var da fraværende, maaskee paa sin saa kaldte Eriks Gade, for at reise Landet om, og vise sig for sine nye Undersaatter; Derfore kunde man ei samle de fornemme, eller nogen Almue, der formaaede at giøre Modstand; Der vare alene tilstæde, Hergeir, Byens Foged, tilligemed Kiøbmændene, og den øvrige Almue. I saadan Nød flyede de til Gammel Sigtun, som laae tæt ved, og som var noget fastere. De begyndte og at giøre Løfter til deres Guder, og at anstille Offere. Men som Sigtun ei heller var ret fast, og deres Antal ikkun ringe, saa sendte de Gesandter til Emund om Forlig, og finge til Svar, at den skulde de faae paa Vilkaar, at give hundrede Pund Sølv i Brandskat for Birka. De opfyldte strax hans Forlangende, og Sølvet blev imodtaget af Emund. Dog de Danske bleve herover meget fortrydelige, thi dem syntes at Emund ikke handlede efter Aftale, og lode sig forlyde med, at hver Kiøbmand eene havde mere der, end hvad som var givet; De vilde ikke taale slig Uret, og lavede sig derfor til at angribe dem, og at plyndre og opbrænde Sigtun. Som nu dette Forsæt blev de Svenske snart bekiendt, toge de atter deres Tilflugt til Guderne, og til Offere. Dog Hergeir forestilte dem deres Guders Afmagt, at de ikke vilde være i Stand til at befrie Sigtun og Birka fra

Brand,

Brand, dem selv fra Sværd, og deres Koner og Børn fra Trældom. Over saadan hans Tiltale bleve de forfærdede, og sagde: Vor Velfærd er i dine Hænder, raadfør du os, vi ville giøre hvad du raader. Giører da Løfter, svarede han, til den almægtige Herre, som regierer i Himlen, og som jeg tiener med en ren Samvittighed. Han er alles Herre, alting skeer efter hans Villie, og ingen kan imodstaae ham; Dersom I af gandske Hierte ville bede om hans Hielp, saa er jeg vis paa, at hans Almagt slaaer jer ikke feil. Eenstemmigen fulgte de hans Raad, og holdte efter Sædvane Thing paa Marken, hvor de for deres Befrielse lovede Faste og Almisse til den Herre Christum. Imidlertid søgte Emund at stille de Danske tilfreds, thi han vilde redde Staden, og agtede at bestige sin Føderne Throne. Til den Ende forestillede han dem, at der vare mange og mægtige Guder i Staden, saa og en Kirke indviet til Christus, den mægtigste af Guderne, som kunde hjelpe dem, der haabede paa ham, og som dyrkedes der af mange Christne. Best var det derfor ved Lodkastning at udforske, om det vat Gudernes Villie at denne Stad skulde ødelegges. Som nu dette Forslag gandske stemmede overeens med deres Troe og Skikke, saa kunde de ingenlunde forkaste det. Ved Lodkastningen finge de da at vide, at Sigtuns og Birkas Erobring ingenlunde kunde geraade dem til Beste, og at det var imod Gudernes Villie, at de Stæder skulde plyndres. Den kloge Emund haver uden Tvil styret Lodderne og vundet Præsterne. Derpaa blev atter ved Lodderne forsket til hvad Kant de skulde vende sig, for at erhverve Bytte, og ei komme tomhændede tilbage, og faldt da Lodden paa en langt fraliggende Bye i Vendernes Land. Derpaa blev Emund tilbage, giorde Forbund med de Svenske, gav dem Sølvet tilbage, og opholdt sig en Stund hos dem, for

Harde Knud, Aar 850.

Harde Knud, Aar 850.

igien at vinde sit Folkes Yndest. Det synes og, at han er bleven forligt med dem, og har tilligemed Oluf ført fælles Regiering over de Svenske. Imidlertid overfulde de Danske bemældte Vendiske Bye, som synes at have været Jonsborg, til hvilken de havde en gammel Rettighed, da den var anlagt af dem selv. Som de uventeligen angrebe den, og Borgerne vare gandske sikre, saa indtoge de den med Magt, plyndrede og ødelagde den i Grunden, og vente tilbage med rigt Bytte. Hergeir tog efter de Danskes Bortgang Anledning paa det offentlige Thing, at forestille Almuen hvorledes Christus havde frelset dem, at de nu kunde see hvo der var den sande Gud, at den derfor burde forlade Gudernes Dyrkelse og Ofringer. Dog kunde han ei trænge igiennem med, at de offentligen antogs den Christne Lære, hvorvel den synes at have giort der god Fremgang siden den Tid, og han stedse vedblev allevegne offenligen at forkynde den. Imidlertid søgte Anscharius at forskaffe sin nye Værdighed Fasthed, ved at formaae Gunthar, der i dette Aar var bleven Erkebisp i Cöln, til at bifalde Foreeningen af Hamborger Stigt med det Bremiske, eftersom det sidste stod under bemældte Gunthar, der dog længe var ikke at formaae hertil. Ved denne Tid haver den bekiendte Helt Veland levet, om hvilken mere siden. Han giftede sig med Bodild, Dotter af Nidung eller Nilaus, Konge i Thye, og blev ved hende Fader til den bekiendte Kiæmper Vidrik (a). Denne Nilaus skal have boet paa Brattingsborg, ei langt fra Randers

Fiord,

(a) Om Vidrics Kamp med en mægtig Kæmpe, ved Navn Langben Rise, forekommer meget i vore Kæmpeviser. Langbeen Rises Grav vises paa adskillige Stæder, som i Sielland Sæbyegaards Amt, Reerslev Sogn, see Danske Atlas 6 T. p. 245. i Bahus-Lehn Bro Pastorat ved Gaarden Hallind paa Stangernæs. See Oedman p. 175. 285.

Fiord, i Hotrig Sogn, Sønder-Halds-Herred, Kalløe Amt, Aarhuus Stigt, og Veland ei langt derfra paa Hald Slot i Nørre-Hald Herred, i det mindste boede hans Søn Vidric siden der. Heraf sees og, at Nilaus haver regieret længere end i Thye, og besiddet meget af Jyllands østre Deel; dog uden Tvil som Konge under Erik. Udenlands fortsatte de Danske og Normannerne deres sædvanlige Sorgespil. Roric, en Broder-Søn af Harald Klak, enten ved Ring, som Langebek vil, eller og ved Hemming, som Konge-Listen, der er skreven omtrent 1270, siger, eller maaskee endog ved Reginfred, og som var tilligemed Harald bleven døbt i Maynz, og havde tilligemed ham besiddet Dorstad som et Lehn, og efter Keiser Ludvigs og Haralds Død (a) var bleven falskeligen beskyldet for Forræderie hos Keiser Lotharius, og derfor sat i Fængsel, brødet ud af det og taget Flugten, hvorpaa han havde begivet sig til Kong Ludvig, blevet hans Mand, og opholdt sig nogle Aar hos ham, og iblant Nordalbingerne, hvor han venteligen nød det Lehn Keiser Ludvig havde givet Harald; Denne Roric samlede nu en anseelig Hær af Danske, saa og mange Skibe, og begyndte at plyndre i den Deel af Lotharii Rige, der laae ham nærmest, og ved Nordhavet, nemlig i Friisland og Betau, hvor det dog synes at han intet Bytte haver giort, maaskee fordi han haver anseet det som sit Hiem, da det var allerede indraget af Danske. De Lande som laae ved Rhin og Wahl bleve da hiemsøgte af ham. Endeligen tog han, løbende op ad Rhinen, Dorstad i Besiddelse, som han forhen havde eiet, og blev boende der. Og som Lotharius mærkede, at han ei uden Fare kunde drive ham derfra, saa sendte han efter sit Raads Overlæg Gesandter til ham, indgik Fred, og lod ham som Lehn beholde

Harde Knud Aar 850.

(a) Herved bliver det end mere rimeligt at Harald er død i Dorstad.

Harde Knud Aar 847.

holde Dorstad, samt flere Grevskaber, paa Vilkaar troligen at besørge Skatternes Oppebørsel, og alle andre Ting, der vedkom Keiserens Indkomster, samt at sætte sig imod de Danske Fribytteres Indfald. Godefrid, Harald Klaks Søn, var med paa dette Tog, og skilte sig fra Roric, førend han havde indgaaet Forlig med Lotharius; Han seilede ned af Wahl-Floden uden at tage Del i Byttet, for at søge sin Lykke i andre Lande, og plyndrede Kusterne af Flandern, løb op ad Floderne, saasom Maas, og røvede en Del af Landet imellem Grave og Mastricht, gik ligeledes op ad Floden Scarpe, og ødelagde de tvende Klostere Marchienne og Hamaige, der laae tæt ved hinanden. Ligeledes ødelagde han Egnen ved Terouanne (a), ja gik tilsidst op ad Seine-Floden. I saadan Nød kaldte Carl sin Broder Lotharium til Hielp, som og var villig, men da han meente, at der skulde strides mod Fienden, forandrede Carl hemmeligen sit Forsæt, gav Godefrid Land at beboe, og Del i Riget, hvorpaa Lotharius vendte til sit Land igien. Rimeligen har den Krig, Carl da førte mod Nomenojus, Fyrste i Bretagne, bragt ham hertil, og han af Godefrid betinget sig samme Vilkaar, som Lotharius af Roric. Altsaa giorde Frankerne nu det samme, Romerne havde forhen giort med Gotherne og flere Nordiske Folk, nemlig at de toge dem ind i deres Land, for at forsvare det imod deres andre Landsmænd. Siden Freden blev sluttet, efterat Godefrid var gaaet op ad Seine, og Rolf siden saa stærk paastod Landet der, saa tænker jeg at Godefrid har og faaet Land der, nemlig i nu værende Normandie. I Aqvitanien foere og Normannerne frem efter Sædvane, og indtoge Toulouse i dette Aar. Udi Irland saae dets Monark Malachias sig nød til, for borgerlige Kriges Skyld, at slutte Fred og

(a) Saa forklarer jeg Tarvisios i Annalibus Bertinianis p. 204.

og Forbund med Ostmannerne, ved hvis Hielp han giorde Harde
et stort Nederlag paa sine Fiender. Saaledes vidste vore Nor- Knud,
diske Folk, at betiene sig af deres Fienders Usamdrægtighed til at Aar 850.
befordre deres egne Hensigter, og at udvide deres Magt. Den Sendelse de tvende Irrer Erlulf og Buo med flere skal have paataget sig til Thule, for at omvende Hedninger, henforer jeg til Orkenoerne, som da var i de Nordiske Folks Besiddelse, thi Island kan her ei forstaaes ved Thule, saasom det endda ikke var beboet, og Norge vel ogsaa neppe, saasom man haver dens Historie paa de Tider temmelig omstændelig, og intet Spor til saadan Sendelse. Erlulf skal have bygget paa dette Thule en Kirke St. Columba til Ære. Og at Orkenoerne og de andre Skotiske Oer forstaaes ved Thule, bekræftes derved, at Buo er bleven begraven i et Kloster paa de sidste stiftet af St. Columba (48).

Harde Knud, Leire Konge, døde, og har efter al Anseende Aar 851.
ikkun havt lidet at sige, og maaskee ei raadet engang alene over Eric 1, 39
alle Oerne, Skaane og Halland. Han skal have regieret i 31 Konge i Leire
Aar, hvilke vel regnes fra den Tid han blev myndig. Under de Navne Ordivig og Hardegon forekommer han hos Adam af Bremen, og opregnes iblant de Normanniske Konger, som foruroligede Christenheden. Hans første Dronning hed Kara, Dotter af en Hördr eller Hamundur, som synes at have stammet fra de Norske Konger i Ringerige, og ved hvilken han blev Fader til Gorm,

X 3 som

(48) Min T. 8. p. 601. 605. 606. 750. 757. T. 9. Tavle 2. 92. Langebek T. 1. p. 535—537. 338. 459—461. 466. 21. 484. Mab. Act. Sanct. Bened. T. 2. p. 987, hvor Klosterne kaldes Heineticum og Marchienæ eller Marcianæ, see Vales not. Colgani Act. St. Hib. T. 1. p. 241. Acta Sanct. Febr. T. 1. p. 267. Martii T. 2. p. 450. 459. Bouquet T. 7. p. 343.

Eric I, Aar 851. som kun var faa Aar da Faderen døde, saa og til en Thorald, der siden ægtede en Jarls Dotter paa Rogaland i Norge, som det synes, og blev Fader til en stor Slægt. Hans anden Dronning hed Goldesbourgh, Dotter af Ethelbright, en liden Jarl i Norfolk, som kun var 6½ Aar da Faderen døde, og siden blev opfostret hos sin Morbroder Edelsig Jarl i Lindsey. Da hun var 15 Aar, blev bekiendtgiort, at hun ikke vilde ægte nogen anden end den, som var mest ædel i Ridderspil (a). Harde Knud kom da til Edelsig med en vis Grym, efter hvilken Grymes Bye i Engelland, beliggende udi Lindsey ved Havet, er bleven opkaldet, saa kom og med ham dennes Søn Kuaran, som siden skal ved sine tapre Bedrifter have erlanget et stort Navn. Harde Knud stod sig got i Ridderspillene, og indtog Godesbourghs Hierte saaledes, at hun ægtede ham. Og ved dette Giftermaal finge de Danske Anledning til nye Paastand paa Lindsey; thi Harde Knud avlede en Søn ved Navn Guthred med hende, som siden blev Konge i Northumberland; Og som denne 32 Aar efter kaldes endnu ung, saa er han rimeligen først fød i dette Aar, ja maaskee i følgende efter Faderens Død. Heraf slutter jeg næsten ogsaa at Harde Knud selv er død i Engelland, som og Olaus Petri siger, leggende til at han døde uden at have antaget den Christne Troe; Og vise Omstændighederne at Guthred siden er bleven opfød der. Harde Knud skal have været Fader til 15 Sønner og Døttre, hvoraf dog ikkun fire naaede en voxen Alder. Men som de alle vare smaae da han døde, saa kom ingen af dem til Regimentet strax efter ham; Thi

(a) Saadanne Ridder-Spil ere meget gamle. De saa kaldte Trojanske Lege hos Romerne synes at have givet Anledning til dem. De Franske holdte alerede Aar 842 et Ridder-Spil i Strasborg, see Le Gendre moeurs des François p. 84. i 8vo. Af disse Ridder-Spil opkomme siden de egentlige Turneringer, hvis Skikke og Love ere bekiendte, som man derimod ikke veed om Ridder-Spillene.

Thi disse Rimberti Ord: Da besad Erik alene de Danskes Riges Monarchie; ere efter mine Tanker for klare til at udlegge anderledes, end at Erik haver været Over-Konge over gandske Danmark, eftersom Rimbertus levede paa disse Tider, var Anscharii Discipel, og reiste selv ofte i Danmark. Det kommer mig rimeligt for, at Erik har betient sig af Harde Knuds Dødsfald, og foreenet Derne, Skaane og Halland gandske og aldeles med sine øvrige Lande, og det vel ei engang som Formynder, men som rette Konge, efterdi hans Søn Knud blev siden anseet for den rette Konge i Leire. Christendommen giorde ved denne Tid god Fremgang her i Norden, efterdi baade de Svenske Konger Oluf og Emund, og den Danske Erik yndede den. Til Sverrige sendte Anscharius den Eremit Ardgar, thi han ynkedes fornemmeligen over sin Gud-Søn Hergeir, og paalagde han Ardgar at holde sig til ham især. Denne Eremit blev med stor Glæde imodtaget af Hergeir og de andre Christne, som med al Flid søgte Guds Ord. Hedningene lagde dem ei heller noget i Veien, thi de vare blevne bange for det, der var hændet dem, som havde Del i Gauberts Uddrivelse. Den Christne Gudstieneste blev da med Kongens egen Tilladelse offentligen holdt. Anscharius selv besøgte imedens Erik meget flittig, og stræbte ved Gaver og megen Opvartning at vinde ham, og at faae Tilladelse at prædike offentligen i hans Rige, og det saa meget des mere, som Erik da var alene Monark i Danmark. Undertiden blev han og sendt i Gesandtskab fra Kong Ludvig til ham, og udrettede med al Flid og Troeskab, hvad der hørte til begge Rigers Fred og Gavn. Herover fattede Kong Erik megen Høiagtelse for ham, ligesom han lærte at kiende Mandens Oprigtighed og Godhed, saa at han gierne betiente sig af hans Raad, og havde den nøieste Omgang med ham, ja lod ham være tilstæde,

Eric 1, Aar 851.

Eric 1. Aar 851. de, naar han med sine Mænd og Raad handlede om Rigets Forretninger, og Hemmeligheder, hvoraf man maae slutte, at Anscharius da har forstaaet det Danske Sprog. Hvad der imellem ham og de Tydske giordes fornøden at fastsætte, og ved Forbund at stadfæste, dertil forlangte han ingen anden Borgen, end Anscharii Ord, sigende, at det ansaae han for det paalideligste, som Anscharius havde lovet og tilsagt ham. Saadant Venskab og Fortrolighed betiente vor Lærer sig af, for at overtale ham til at blive en Christen: Han bragte ham og derhen, at han villigen hørte hvad han foresagde ham af Guds Ord, og gav tilkiende, at han ansaae det for got og nyttigt, fandt megen Behag deri, og gierne vilde erhverve sig Christi Yndest, saa at det derfor lader, at han endog har ladet sig døbe. Dog dette sidste er ei gandske vidst, men vidst er det, at han blev en Christen, og tillod at en Kirke maatte bygges i hans Land, hvortil Pladsen blev udseet i Byen Slesvig, baade fordi den var Anscharius nær ved Haanden, nær ved Tydskland, saa og fordi den var, for den beqvemme Havns Skyld, en Samlingsplads for Kiøbmænd fra alle Kanter. Kirken blev bygget, indviet Jomfrue Maria til Ære, og en Præst indsat, som stadig skulde opholde sig der, som skulde prædike og døbe, hvem der forlangte det, thi Kongen gav Lov til, at enhver, som i hans Rige vilde blive Christen, kunde blive det, dog han tvang ingen hertil, og handlede heri baade menneskekierlig, saa ogsaa statsklog og forsigtig. Der vare alerede forhen mange Christne i Slesvig, som vare døbte enten i Dorstad eller i Hamborg, endel vel og ved Keiserens og den Tydske Konges Hof. Nogle af dem vare endog af Byens fornemste Mænd, og bleve de nu glade, at de kunde frit tage deres Christendom i Agt. Mange andre, saavel Mænd som Qvinder, fulgte

deres

deres Exempel, lode sig omvende og døbe. Dette gav Anledning til en stor Rørelse og Handel, saa at Kiøbmænd kunde nu frit baade fra Hamborg, Bremen og Dorstad besøge denne Havn i Slesvig, hvilket forhen ei var tilladt. Mange af de Døbte levede endda, da Rimbertus skrev Anscharii Levnet, men mange døde strax efter deres Daab, imedens de endnu vare iførte de hvide Klæder, og det fordi de først lode sig døbe paa deres Yderste, efter de gamle og første Christnes Vis, deels fordi de ikke ansaae sig for for oplyste og beqvæme nok til denne Handling, deels fordi de mente at være des vissere paa Saligheden, ved ei siden deres Daab at have begaaet nogen Synd, og endeligen fordi de hæftede en lægende Kraft ved Daaben til at helbrede. Andre lode sig nøie med Primsigning (a), eller Kaarsets Tegn, hvorved de kun bleve Catechumeni, det er finge Frihed at gaae ind i Kirken, og være nærværende ved Gudstienesten, uden enten at døbes, eller nyde Nadveren. Og lader det, at mange af dem vare endda ei døbte i Rimberti Tid, hvorved det bliver troligt, at et ei ringe Tal er bortdød uden Daab. Det skeede og, at mange, som i deres Sygdomme havde taget Tilflugt til Guderne, uden at være blevne hiulpne; og ansaaes for forladte af deres Paarørende, søgte nu til Christum, og lovede at antage hans Lære, og som en Del af dem bleve helbredede, efterat de vare døbte, saa udbreddes Troen herved, og mange lode sig derfor omvende. Den bekiendte Ebbo døde i dette Aar den 20de Martii, førend denne store Forandring skeede, og nød altsaa ei den Fornøielse at see Frugten af sit Arbeid. Han døde hadet næsten af alle, undtagen af Anscharius, som blev bestandig i sit Venskab imod ham, og lader det at han endog haver været tilstæde ved hans Død. Da

Eric I. Aar 851.

(a) See Lang. Ser. Dan. T. 1. p. 593. not. h. om denne Skik.

Eric I, Aar 851. hændte det, at Ebbo sagde, som Anscharius beklagede sig over sin Møie, og bad ham sige, hvordan han mente det skulde falde ud: Intet er mig visser ved Guds Naade, end at dette Arbeid vil give Frugt, og begaae sig, om end Stormvinde skulde angribe det, ja begaae sig saa længe Verden staaer. Og disse Ebbo's Ord ere til denne Tid blevne opfyldte, Ord som han nok alene haver sagt for at trøste Anscharius, og efter det gode Haab, han selv havde, thi han vedblev stedse inderligen at ønske de Nordiske Folks Omvendelse, og dertil at opmuntre og formane Anscharius. Raban, Erkebisp af Mayntz, synes ikke heller at have været en Fiende af Ebbo, i det mindste lod han ham efter sit eget Brev blive roelig siddende i Stiftet Hildesheim indtil hans Død. Men endskiønt Christendommen saaledes udbredde sig i Norden, vedbleve dog Normannerne at plyndre de Christne Lande. En Sværm af dem rovede i Frisland og Betau, kom til Gent, og opbrændte der St. Bavonis Kloster, saa og St. Peders de Blandinio, og nok et, hvis nærværende Navn jeg ei kan finde (a), vilde overrumple Arras, hvilket Foretagende dog mislykkedes, som blev tilskrevet St. Vedasti Forbønner hos Gud, hvorpaa denne Hob drog Landveien til Rouen, og Beauvais, hvilken sidste Bye den opbrændte, men blev paa Tilbageveien angrebet af de Franske, og leed noget Nederlag, som synes først at være skeet i det følgende Aar. Dette Tog synes at være giort under Anførsel af Biörn og Hasting, hvilken af de Franske fik det Øgenavn Gurmund, som skal betyde saameget som Gourmand, det er Slughals, fordi han, begierlig efter Bytte, slugede alting i sig. (b). Senere end

(a) Monasterium Trochoniense.

(b) Imidlertid betyder Gurde ogsaa daarlig, galen, see Langeb. T. 2. p. 88.,

end denne synes en anden Sværm at være kommet, thi den løb først den 13de October op ad Seine-Floden, under Anførsel af den ved 841 nævnte Asker, som fra den Tid skal have vedblevet at plyndre i mange Lande, hvoraf jeg slutter at en Del af de forrige Franske Tog ere skeede under hans Anførsel. I det mindste var det ham, som 848 indtog Bourdeaux, fra hvilken Stad han kom til Seinen, og den 9de Januarii følgende Aar 852 reent udplyndrede, opbrændte og til Grunde forstyrrede Klosteret Fontenelle eller St. Vandrille, ei langt fra Rouen. Udi Engeland holdt den Aldermand Ceorl med Tropperne af Devonshire, Slag med de Danske ved Wicganbeorche, nu Wenbury i Devonshire, nedlagde mange af dem og erholdte Seier. Denne Sværm synes at have overvintret paa Øen Tenet. Derefter holdtes et Concilium til Kingsbury, hvor Kong Berthoulf den 6te Dag i Paaske-Ugen, stadfæstede Klosteret Croyland dets Privilegier, og udbad sig den afdøde Helgens Gutlaci Hielp til at overvinde de Danske. Dog dette, saa og ovenanførte Seier uagtet, gik en mægtig Flode, bestaaende af 350 Skibe, fra Danmark, Norge og Frisland derpaa op ad Themsen, satte Folk i Land, indtog Canterbury og London, hvor de erhvervede rigt Bytte, og jog bemeldte Mercisķe Konge Berthoulf paa Flugt med sin Krigshær, hvilket sidste synes at være skeet under Anførsel af den Jydske Under-Konge Regnar. Da er nok og Klosteret i Peterborough bleven aldeles ødelagt, og alle Munkene dræbte, hvorpaa det laae øde i 109 Aar. Berthoulf kom siden aldrig paa Fode igien, og skal efter Rudborne have forladt Landet, og være flygtet til hin Side Havet, som maae være skeet 852. Otterbourne legger til, at de Danske Søerøvere førte ham over Havet, og at han endeligen maatte love ei at tage sit Rige i Besiddelse igien u-

Eric I. Aar 851.

Erik 1, Aar 851. den deres Villie. Fra Mercia ginge de over Themsen ind i Surrey og holdte ved Aclea, nu Okeley i Surrey, Slag med den Vestsaxiske Konge Æthelvulph, og hans Søn Æthelbald, som var meget hæftigt og varede længe, men hvorudi de dog tilsidst lede saa stort et Nederlag, at der fra den Tid af indtil den Saxiske Kronikeskriver levede, ei var bleven giort udi Engelland saa stort et Nederlag paa de Danske, saa at de Engelske beholdte Marken, dog ikke uden stort Tab. Udi ovenmeldte Concilio til Kingsbury, takkede Berthoulf Klosteret af Croyland for den Pengehielp, det havde giort ham imod Hedningerne, saa kaldtes da almindeligen de Danske. Jeg skulde næsten slutte af Dagen, nemlig den fierte i Paaske-Ugen, at dette Concilium er bleven holdet i næste Aar, hvis ikke, da maae de Danske være komne tiligen til Engelland, eller og alle have overvintret paa Tenet. Endskiønt de nu lidde ovenmeldte Nederlag, saa opholdte de sig dog mange Dage, dels i Engelland, dels i Skotland, seilende hen, og giørende Landgang, ligesom Vinden bar til, hvorved de uventeligen foraarsagede megen Skade. Udi Irland kom det til indbyrdes Krig mellem Ostmannerne af Dublin, eller de hvide Lochlannigs, det er de Norske, og de andre i Irland boende Ostmanner, eller de sorte Lochlannigs, det er de Danske, i hvilken de første bleve slagne, endskiønt de vare meget tapre og derhos erfarne til Søes. De sidste indtoge derpaa og plyndrede Dublin. Mange undginge ved Flugten, og vendte hiem til deres Fæderneland (49).

Imie-

88., hvilket kommer vel overeens med den Jydske Kong Gorms Tilnavn af Heimske ɔ: den galne, allerheldst han ogsaa kaldtes Gurmund.

(49) Min T. 8. p. 434. 522. 523. 699. 700. 736. 738. 739. 794. 802. 803. 891. 922. 923. 608. 754. 760. 716. 792. 859. T. 9. Tavle 41.

Imedens Ardgar opholdt sig i Sverrige, saae han den berømte Hergeir døe, stod ham bi paa han's Dødsseng og meddeelte ham Nadveren. Denne Mand efterlod sig det Rygte, som stedse med Tiden tog til, at han ved sine Prædikener, ja og Mirakler, havde omvendt mange Tusinde Hedninger. Ved samme Tid var og en meget gudfrygtig Matrone i Sverrige, ved Navn Frideburg, som opnaaede en høi Alder. Forgieves havde man ofte sat an paa hende for at faae hende fra Troen og at ofre til Guderne, stedse blev hun bestandig, og som Sverrige i saa lang Tid havde maat undvære Præst, og hun havde hørt at Nadveren var de Christnes Reise-Pas, saa bevarede hun noget Viin, hun der havde kiøbt til det Brug, for dog tilsidst i den Mening at tage det, endskiønt det ikke var indviet, hvilket viser at man da haver endnu givet Lægfolk Nadveren, under begge Slags. Imidlertid kom Ardgar der, og meddeelte hende Sacramentet paa hendes Yderste. For sin Død befoel hun sin Dotter Cathle, at uddele alle hendes Midler, thi hun var rig, til Fattige, leggende til, og som her ingen Fattige ere, mærkelige Ord, som vise deels Bircas Handel og Velstand, deels de Svenskes Tarvelighed, thi den er rig, som behøver ikkun lidet, en Tarvelighed, som da var giængs

Eric I. Aar 852.

 igand-

41. p. 209. Tavle 90. 92. 94. Langebek T. 1. p. 537 — 539. 458. 469 — 471. 403. 604. T. 2. p. 3. Otterbourne T. 6. p. 48. Snorro i Hakon Adelstens Saga c. 3. Ethelwerd l. 3. c. 3. p. 841. Labbe T. 1. p. 348. Camd. Brit. p. 379. Bouquet T. 7. p. 363. Conc. T. 14. c. 965. 967. Ingulphus in Scr. p. Bedam p. 858. Meyer Ann. Flandr. p. 14. O. Halloran Hist. of. Ireland T. 2. p. 149. 150. Lelandi col. T. 2. p. 410. Adam Br. l. 1. c. 33. 44. Bibl. Clun. col. 51. falder Hasting Konge, og ved en Skriverfeil Northmund istedet for Gurmund. Registrum honoris de Richmond fol. App. 4. Regino de Disc. eccl. edit. Baluzii p. 518. Conc. T. 9. col. 1078 — 1082.

Eric I,
Aar 852.

i gandske Norden, saa skal du, blev hun ved, forfoie dig til Dorstad, thi der ere mange Kirker, Præster og Clerker, der ere og en Mængde Fattige, der skal du raadføre dig med de Troende, hvorledes du paa beste Maade kan uddele dine Almisser. Den Sandhed er da meget gammel, at hvor der er megen Almisse, er og megen Fattigdom og liden Arbeidsomhed. Cathle efterkom nøie sin Moders Befaling, og blev derfor meget vel anseet af Præsterne i Dorstad, og Mirakler hende tilskrevne. Ardgar trivedes ikke længe i Sverrige, og vendte tilbage til sit forrige Eremit-Levnet. Den redelige Anscharius tog sig det meget nær, at Sverrige nu atter skulde være uden Præst, og forlangede derfor af sin store Velynder Kong Erik, Hielp til at komme did, hvilken ogsaa Erik efter sin Bevaagenhed tilsagde ham, hvorpaa Anscharius begyndte at handle med Bisp Gautbert om denne Sag, paa det den allerede engang stiftede Svenske Kirke ei skulde undergaae, formedelst deres Forsømmelse. Dog Gautbert havde ingen Lyst at gaae did igien, sigende at det var farligt for ham, at komme paa et Sted, hvorfra han engang var uddrevet, og at hans Person kunde igien opvække de samme ubehagelige Følelser hos de Svenske, hvorimod intet saadant var at befrygte med Anscharius, som de engang havde taget vel imod. Dog vilde han sende sin beslægtede Erimbert (a) med ham, hvilken som Præst kunde blive der tilbage. Efterat dette var aftalt, forføiede de sig begge til Kong Ludvig, og gave ham deres Forsæt tilkiende. Han tilstædde dem det og paalagde Anschrrio Ærinder til den Svenske Konge, ligesom hans Fader forhen havde giort. Ved ideligen at pønse herpaa, ved at lave sig til Reisen, og ved en brændende Længsel efter at blive Martyr, er det intet Under, at denne Reise

(a) Han var Gautberti nepos, det er Broder- eller Søster Søn.

Eric I, Aar 852.

ke forekom Anscharius i Drømme, og at ham syntes at hans gamle Lærer og Abbed, Adalard, opmuntrede ham hertil, og det med Ord af Skriften, hvilken Anscharius saa flittig læste. De Ord: Hører I Øer, udtydede Anscharius paa Sverrige, fordi det Land, som Rimbertus skriver, bestod mest af Øer. Ingen maae herved tænke paa Vandmindskningen, thi Sverrige er saa igiennemskaaret med Søer og Floder, at det, for en Fremmed især, som ei kom længere end til Kusterne, og til de ved Søerne og Floderne beliggende Egne, og det paa en Tid, da ingen Charter endda vare optagne over Landet, saa at man ikke nøie kunde kiende ders Beskaffenhed, for en Fremmed, siger jeg, var det følgeligen let at troe, at Landet bestod mest af Øer, hvortil kommer, at der da vare upaatvileligen fleere og større Indsøer end nu, da de efterhaanden ere tilgroede, hvilket samme og meget gielder om Floderne, som efterhaanden have boret sig dybere ned og kastet Land op, hvorved de forhen have staaet høiere, og meget da været Vand, eller omflødt med Vand, som nu er tørt. Udi Danmark synes nogen indbyrdes Uenighed at have været i dette Aar, thi en vis Harald, en Søn, maaskee af Hemming, og en Brodersøn af Harald Klak, faldt i sin Herres, Kong Eriks Unaade, maaskee fordi han haver holdet med Eriks i forrige Aar omtalte Broder-Sønner, eller og, at han selv haver villet besidde endel af Riget. Dette er vist at han i dette Aar tog sin Tilflugt til Kong Ludvig, blev vel imodtaget af ham, underviist i den Christne Troe, og siden ved Keiser Lotharii Hof døbt, tilligemed sin Kone, Søn Manigold og Følge, hvorpaa han i endel Aar levede i Anseelse hos Frankerne, men kom tilsidst i Mistanke hos Fyrsterne nord paa, enten i Saxen eller snarere i Nordalbingien, og hos Bevogterne af Grændsen mod Danmark, for Utroskab

og

Eric I, Aar 852. og Forræderie, og blev derfore ihielslaget af dem. Afcer, som vi have efterladt ved Seinen, blev ved at fare ilde frem der, og opbrændte det Kloster Flaviacum, nu St. Germer de Flay, saa og Byen Beauvais, men da han vendte fra dette Tog tilbage, saa blev han paa et Sted kaldet Wardera (nu Ouarde) angrebet af Frankerne, og mange af hans Folk nedhugne. Resten skiulte sig i Skoven, gik om Natten om Bord, og forlod Seinen den 5te Junii, efterat have opholdt sig der i 237 Dage (a), og giort større Skade i den Egn end nogen af deres Formænd. Deres Skibe, beladte med Bytte, komme tilbage til Bourdeaux, hvilken de da besadde, ligesom deres Eiendom. Godefrid, som af Carl havde bekommet et Rige i Neustrien, og desuden maae have besiddet Rustringen i Frisland, som hans Fader Harald Klae havde havt i Forlening, blev nu misfornøiet med Keiser Lotharius, og begav sig derfor til sine egne Folk, venteligen til Danmark, hvor han samlede en talrig Hær, og med en Flode af 252 Skibe angreb Frisland, som han igien forlod, efterat have faaet saa mange Penge han vilde, hvorpaa han satte Kaasen til Schelde. St. Vedasti Legeme blev da skiult af Theoderic Biskop i Cambrai, paa et hemmeligt Sted, dog saa at det i Nødsfald kunde flyttes endda anden Steds hen. Siden begav Godefrid sig til Seinen og løb op ad den den 25de Sept., havende da i Følge med sig en Anfører ved Navn Sydroc, som var Jarl og hvilken er nok den samme, som endel Aar efter viste sig i Engelland. De seilede op lige til Autun, hvilket viser at de et Sted have trukket deres Skibe over Land, thi Autun ligger ved Floden Arroux, som falder i Loire og haver ingen Samqvem med Seine. Her beleirede Keiser Lotharius og Kong Carl dem med forenet Magt, og laae der endda

(a) Den gamle Krønike siger vel 287 Dage, men dette er en Misregning.

endda i Julen, men som Carls Hær ikke vilde stride, saa blev intet udvirket, og man drog bort med uforrettet Sag. Det lader og, at man har givet Normannerne Lov til at blive der Vinteren, hvilken de, stolende paa deres Flode, hendreve i Sikkerhed, paa et Sted kaldet Ghiuoldi Grav, som jeg ikke kiender (a). I dette Indfald er nok det beromte Kloster Jumiege atter bleven plyndret og opbrændt af Normannerne. Munkene havde dog forud reddet sig med Flugten, og begave nogle sig til Abbediet St. Gal i Schweitz. En anden Hær Normanner, maaskee bestaaende af dem fra Bourdeaux, stred med Grev Ramnulf af Poitou (b) og hans Frende Raino, Greve af Arbauge, ved det Sted Buliacum den 5te November, vandt Seier og jog dem paa Flugt. De Ostmaner, som

Eric I, Aar 852.

(a) Bonamy i Mem. de lit. T. 27. p. 12. kalder det Jeufosse, og synes ei her at forstaae Autun ved Augustodunas men en Bonde Bye ved Seinen, een Miil fra Vernon i Normandiet. Maaskee Augustudunæ da bliver Andely. Men maaskee og Augustodunas hos den gamle Skribent er en Læsefeil, og bør hede Augustodurum, nu Vieux, en Landsbye ved Caen, een halv Miil fra Floden Orne. See le Beuf i Mem. de Lit. T. 27. p. 305. Dog herimod strider, at Cale ligger ikke ved Seine, og den ginge Normannerne dog op ad, saa det vel bliver best at holde sig til Autun.

(b) Denne Ramnulf var siden i stor Anseelse hos den Franske Kong Odo, og blev forgivet ved hans Hof. Han var paa sin Faders Side beslægtet med Wilhelm, Hertug af Aqvitanien og Greve af Auvergne, en stor Ven af ham og af den navnkundige Normanniske Anfører Rolf, med mindre der ved dette sidste sigtes til en senere Ramnulf. Ramnulfi Søn, Eblus var ikkun et Barn da Faderen døde, og blev opfostret hos Hertug Wilhelm. See Labbe Bibl. N. Mss. T. 2. p. 201. Uden Tvil har han været gift med en Adelina, Dotter af Raino, Greve i Arbauge, som man haver siden blandet med Adela, Dotter af den navnkundige Rollo. See Du Chesne T. 2. p. 633. Ja man haver og blandet hende med Adela, den Engelske Kong Edvards Dotter, gift med bemeldte Eblus. See Bouquet T. 9. p. 21. T. 10. p. 294. Murat. Annal. Ital. T. 4. p. 1084.

Eric I, Aar 852. som forrige Aar vare fordrevne fra Irland, komme nu der igien, overvundne deres Fiender, og satte sig paa nye i Besiddelse af Dublin. Paaskedag indtoge Ostmannerne, venteligen ikke disse, som dette Aar komme igien, men de tilbageblevne, Staden Armagh og plyndrede den, hvorover dens Erkebisp Diermitius, en meget lærd og klog Mand, døde af Sorg (50).

Aar 853. Anscharius antraadde nu sin Svenske Reise, og havde med sig fra Kong Erik en Gesandt og et Tegn (a) til Bevis paa at han var sendt fra ham til den Svenske Kong Oluf, venteligen baade fordi der har været større Venskab imellem ham og Erik, end imellem Erik og Emund, saa og fordi Oluf da har maaskee havt mere at sige end Emund. Gesandtens Ærinde var at berette Kong Oluf, at Erik nøie kiendte den Guds Tiener, som fra Kong Ludvig var sendt til sig, at han aldrig havde seet et bedre Menneske, eller fornummet større Oprigtighed hos nogen, i hvilken Henseende han og havde givet ham Frihed til at indrette alting i sit Rige, som han vilde, angaaende de Christnes Lære, bad derfore at han og vilde give ham samme Frihed i hans Rige, allerhelst han derved ei vilde udvirke andet, end det som var got og ret.

An-

(50) Langebek T. 1. p. 539. 540. 461—463. 471—473. 413. not. r. T. 2. p. 3. Chr. Fontanel ap. du Chesne T. 2. p. 389. Labbe T. 2. p. 162 Chr. Camerac. l. 1. c. 42. p. 71. Duaci 8vo 1615. Mab. Act. S. Bened. Sæc. 4. Part. 2. p. 581. Sæc. 5. p. 18. 19. Gemmetic. in Cambd. Angl. p. 607. l. 1 c. 6. Monstier. Neustria pia p. p. 295.

(a) Hos Rimbertus staaer Signum, Langebek T. 1. p. 473. not. t. oversætter det ved literæ credentiales, maaskee ret, thi da de Svenske havde Bogstaver, som vi forhen have seet, saa er det ikke at tvile paa, at vi jo og havde, see min forrige Tome p. 456. not. a. om Runerne. Imidlertid, da man dog altid nøie bør følge de gamle Skribenter, saa kan Signum neppe betyde andet end et Tegn. Underligt er det, at intet Brev fulgte med, siden vi kunde skrive, men hvo kan forklare alting i de gamle Tider, maaskee og at literæ credentiales kan forstaaes ved et Tegn.

Anscharius og Følge ginge rimeligen fra Slesvig til Seils, og komme efter tyve Dages Fart til Byrka, hvor de funde et nyt Optrin for sig, som meget havde forstyrret baade Kongen og Almuen. Thi de hedniske Præster, misnøiede over deres Gudstienestes Forfald, og frygtende for Anscharii nye Ankomst, havde sendt en af deres Middel til Kongen og Folket, som gav tilkiende, at han var udsendt fra Guderne, der eiede Landet (a), og som vare fortrydelige over at deres Offer og Løfter til dem toge af, endskiønt de altid havde været de Svenske bevaagne, og givet dem Overflødighed, Lykke og Fred, saa at de længe havde boet i Landet (b), ja end mere, Folket havde endog indført en fremmed Gud, som var det værste; Dog vilde Guderne vedblive at være det bevaagne, saafremt det vilde forøge Offerne, giøre større Løfter, og forlade den fremmede Gudsdyrkelse, som var tvertimod deres; Men var det dem saa meget om at giøre at have flere Guder, saa tilkiendegave de nu selv, at de eenstemmigen havde antaget i deres Selskab de Svenskes forrige Kong Erik, saa at han nu skulde være en af Guderne. Denne Konge har uden Tvil været Erik 6, Emunds Fader, som i sin korte Regiering opholdt sig mest i Upsal, hvor Gudernes store Tempel var, og flittigen dyrkede dem, og ofrede til dem. Altsaa kunde Præsterne skabe nye Guder, saasnart de gave tilkiende, at det var Gudernes Villie, hvilket bekræfter og oplyser Maaden, paa hvilken Odin og de flere Aser i hans Følge ere fra Mennesker blevne til Guder. Og saadan Guddom kunde ei blive dem til Skade, thi uagtet hans Indsættelse stod alle andres Guddom ved Magt, og derved forøgedes end-

Erik 1. Aar 853.

(a) Altsaa var den Sagn allerede gammel, at Odin havde uddeelt Landet til sig og Venner.

(b) Dette synes at pege paa Asernes Indkomst med Odin.

Erik 1, Aar 853. endogsaa Ostringernes Antal; Christus derimod var en nidkier Gud, og taalte ingen Sidemand. Mig kommer det og for at Kong Emund haver hemmeligen stukket herunder, for at drage Riget allene til sig, da han vidste at Oluf var saa god en Ven af den Danske Erik, at han gierne vilde foie ham. Dette listige Anslag havde nær giort alt Anscharii Arbeide til intet, thi man havde allerede beslutter at oprette et Tempel denne Konge til Ære, og begyndt at giore Løfter og Offer til ham. Anscharius handlede derfor ved sin Ankomst med sine forrige Venner paa Stædet, hvorledes han skulle forebringe sit Ærinde for Kongen, dog alle raadte ham herfra, og sagde at han maatte være fornøiet med at komme bort med Livet, da hans Gesandtskab vilde denne Gang intet nytte. Dog Anscharius lod sig ikke rokke, han sagde sig at være bered til Pinsel og Dod for Christi Skyld. Smaae Siele skielve for Faren, den store Mand ophoies ved den. Endeligen fulgte han det Raad, at bede Kongen til sit Herberge, hvor han havde tillavet et Giestebud for ham, og hvor han gav ham de medbragte Foræringer, og aabenbarede sit Ærinde for ham. Dog havde han først ved den Danske Gesandt, og ved sine troe Venner der paa Stædet, ladet berede Veien for sig, og aabenbaret Aarsagen til sin Ankomst. Kongen, indtagen saavel af hans kierlige Omgang, som af Foræringerne, gav da tilkiende, at han vel selv for sin egen Person vilde bevilge ham sin Begiering, men da Præsterne vare forhen blevne uddrevne ved Folkets Opstand, saa hverken turde eller kunde han selv imodtage hans Sendelse, førend han forud havde herom adspurgt Guderne ved Lodkastning, og fornummet Folkets Villie; Men, lagde han til, lad den Danske Gesandt være nær ved mig paa det almindelige Thing, saa vil jeg tale for dig til Folket, og saafremt det da efter Gudernes

Svar

Svar bliver dig gunstigt, saa skal du opnaae din Begiering, men falder det anderledes ud, saa skal jeg og lade dig det vide. Efter saadant Svar tog Anscharius sin Tilflugt til den sande Gud og vedblev i Bøn og Faste. Ved dette giør Rimbertus den Anmærkning, at alle offentlige Sager mere hang hos de Svenske af Folkets eenstemmige Villie, end af Kongens Magt. Og ligeledes havde det sig hos de Danske og Norske, thi vore frie, modige og til al Tvang ubevante Forfædre, havde kun Konger for at føre sig an i Krigen, og for at pleie Retten, men ikke for at beherskes af dem. Hvorover og saadan Frihed ofte udartede til Selvraadighed, formedelst de haarde og uslebne Sæder. Dette foraarsagede at Oluf gik frem med des større Forsigtighed. Han frembragte derfore Sagen først for sine ypperste Mænd, hvilke ginge ud paa Marken og kastede Lodderne, hvilke fulde saaledes, at den Christne Lære maatte antages, hvoraf jeg slutter, at der ingen hedniske Præster have været iblant disse ypperlige Mænd, som derfore have gaaet ligefrem og ærlig til Værks, og ladet Lodderne raade sig selv. Adam af Bremen legger til, at Oraklet blev adspurgt af en Afguds Mund, hvilket nok ikke er rigtigt, thi da havde en hednisk Præst været dertil nødig. En af de Fornemme, som var Anscharii Ven, gav ham strax Udfaldet tilkiende. Paa Thinget lod Kongen siden ved en Herold offentligen giøre Anscharii Ærinde bekiendt, hvorved blev en stor Gny og Bulder blant Almuen. Da opstod den ældste iblant dem, venteligen Lagmanden, og som vel forud var vundet, og sagde: Hører mig, saavel du Konge, som Folk; Om denne Gudsdyrkelse er det allerede mange iblandt os bekiendt, at den kan være dem til stor Hielp, som trøste paa den, thi mange af os have erfaret dette i Havsnød og andre Viderværdigheder, hvorfore skulle

Erik I. Aar 853.

Erik 1, Aar 853.

vi da kaste fra os det, vi vide at være nyttigt og got. Nogle af os have jo søgt hen til Dorstad, og frivilligen antaget denne Lære, som de fandt at være nyttig, men nu er denne Vei bleven os forsagt og farlig ved Fribytternes Omsværmen. Og hvorfore skulde vi nu ikke imodtage det, som tilbydes os her paa Stædet, hvilket vi forhen have med Bekymring søgt saa langt borte? Og hvorfore skulde vi ei gierne tillade den Guds Tiener at forblive hos os, hvis Yndest vi forhen have fundet at være os tienlig i mange Maader? Folk! lyd mit Raad, og kast ikke dit eget Beste bort; thi naar det skulde hænde sig, at vore egne Guder vare os ei gunstige, saa er det got, at vi have denne Guds Gunst, som altid kan og vil hielpe dem, der raabe til ham, i alle Ting. Vundet af denne Tale gav Folket eenstemmigen sit Samtykke til, at Præsterne maatte blive der, og uden Hinder øve den Christne Gudstieneste. Den kloge Oluf vandt saaledes Almuen ved Snildhed, hvilket altid vil skee, naar Kongerne bruge Lempe, og kunne altid vedligeholde den Tanke hos Almuen, at den er frie, endskiønt den ledes, og saaledes vilde den Christne Lære allevegne faae Fremgang hos Hedningene, naar den ei vilde herske, men allene taales, thi Hedningenes Ligegyldighed og Guders Mangfoldighed maatte selv hielpe den frem. Saasnart Thinget var sluttet reiste Kongen hiem, og sendte sit Bud, tilligemed den Danske Gesandt, til Anscharius, for at give ham Udfaldet tilkiende, og derhos, at han endnu ikke kunde tilstæde fuld Frihed, førend han havde afstalt Sagen paa et andet Thing i en anden Del af sit Rige, hvorved venteligen sigtes til Gotland, hvilket viser at Gother og Svenske da vel have havt een Konge, men dog blevne hver betragtet som et Folk for sig. Paa det Gothiske Thing løb Sagen ogsaa vel af, og blev almindeligen vedtaget, at den Christ-

ne Lære maatte tilstædes, og det første Things Beslutning samtykt. Derpaa kaldte Kongen Anscharius til sig, og berettede ham, at nu var der fastsat, at Kirker maatte bygges, Præster være tilstæde, og enhver, der vilde, blive Christen. Derefter anbefalede Anscharius ovenmeldte Erimbert til Kongen, at han i Roe og Sikkerhed maatte forrette Gudstienesten, og gav Kongen ham i Byrka en Svale, hvor han kunde indrette sig et Kapel. Bispen kiøbte og en anden ham til Vaaning. Ja det lader endog, at Kongens Tilbøielighed til den Christne Lære har strakt sig saa vidt, at han selv har ladet sig døbe af Anscharius. Imedens de Svenske nærmede sig saaledes med store Skridt den Christne Troe, vilde de Danske udbrede deres Rige, og erhverve sig Bytte. De foere derfore med en stor Flode til Curland, som Rimbertus kalder Chori, et Land, der forhen havde staaet under de Svenskes Herskab, men nu for længe siden havde afkastet deres Aag. Toget gik for sig, imedens Anscharius var i Sverrige, dog Landsfolket samlede sig eendrægteligen til Strid og tapper Modværge. Det bestod af fem mindre Stater. Udfaldet kronede deres Tapperhed, de nedlagde den halve Del af de Danskes Hær, plyndrede og borttoge den halve Del af Skibene, og erhvervede sig Guld, Sølv og andet Bytte. Rimeligen er dette Tog skeet uden Kong Eriks Samtykke, ligesom vi forhen af den Svenske Lagmands Tale have seet, at Søen vrimlede af Fribyttere, som ingen offentlig Tilladelse dertil havde. Men gik det de Danske her ulykkeligt, saa havde de des større Fremgang udi Frankerige, thi vel satte Kong Carl sig med Godefrid paa visse Vilkaar, dog bleve de Danske tilbage under Sydroes Anførsel ved Ghiuoldi Grav indtil Martii Maaned, plyndrede, brændte og bortførte i Trældom allevegne. Udi Julii forlode de først

Erik 1. Aar 853.

Eric I, Aar 853. rens Seinen, og ginge med en stor Hær, bestaaende af Danske og Svenske op ad Loire, dem til Hielp, som forhen havde Paaskeaften i Maj Maaned brændt Lucionnus nu Luçon, og overfaldet Nantes, hvilken Erispojus Fyrste i Bretagne, Nomenoji Søn og Eftermand, havde frataget Normannerne; men nu indtoge og plyndrede de den, og dræbte Biskopen udi Kirken, just da han forrettede Daaben, tilligemed Clerisiet. Denne Sværm blev længe siden boende i Nantes og ødelagde derfra det omliggende Land. Det lader at Roric har anført den, som endeligen, efterat have faret ilde frem i Flandern, nu værende Normandie og Bretagne, gik op ad Loire, indtog Mans sendte derfra en Trop til Tours, for at borttage det rige Bytte af Guld og Sølv, som der laae forvaret ved St. Martini Grav. Men da voxte Vandet til Lykke for Tours saa stærkt i de Floder Loire og Cher, saa at de Danske ikke kunde naae did; Hvorimod de indtoge og brændte det store Kloster ei langt derfra, ihielsloge 126 Munke, men pinede Abbed Herbern forgiæves, for at han skulde bekiende Klosterets Skatter, saa at han og 24 Munke bleve i Live. Den hele Sværm vendte derpaa tilbage til Nantes. Men siden da den var bleven forstærked med Sydrocs Flode, som bestod af 105 Skibe, ginge de samtlig under Anførsel af Hasting, som det synes, for de Byer Angers, som de indtog, og opbrændte; Mans som de og plyndrede (a), og da brændte de St. Scholasticæ Kloster, der laae uden for den, men hendes Legeme var forhen bragt ind i Staden, og blev der urørt; Tours, sex Maaneder efterat de forrige Gang havde været nær den, og efterat de

først

(a) Da er maaskee en vis Robert bleven fanget og dræbt, som det synes af Normannerne. See Bal. Capit. T. 2. c. 1477. Mab. Annal. T. 3. p. 1602.

først havde i Junii ødelagt S. Florentii Kloster a), hvorfra Munkene førte hans Legeme til Klosteret Tournus i Burgundien, derhen S. Philiberti Legeme og blev bragt fra Den Herius, og laae det første Kloster herpaa øde og blev en Bolig for vilde Dyr. Og denne Gang er det nok skeet, at de tvende Munke, Archimbald og Adalas, fangne af Normannerne vilde heller sætte sig i Fare for at dræbes af dem, end bryde deres Taushæds Løfte. Den Normanniske Anfører forsøgte at ride over dem, som de laae bundne paa Jorden, og truede at ville slaae dem med en Kølle, hvorved hans Folk klappede i Hænderne og gave Fryde-skrig fra sig, men hans Hest vilde ikke frem og kastede ham tilsidst af, hvorpaa han faldt i en Feber. Normannerne kastede da Lod om, hvilken af de Fangne skulde dræbes, for at redde Anførerens Liv. Lodden faldt paa en af Munkenes tvende Opvartere. Dog da dette ikke hialp, gav den anden, som forstod baade Latin og Normannernes Sprog, Munkene tilkiende, at de nu vare uden Fare. De bleve og virkeligen løste, og ombedne at ville skaffe Anføreren igien sin Helbred. Ja de plyndrede dem ei engang, endskiønt den ene havde et Guld-Kaars hængende om Halsen, og begegnede dem meget vel den øvrige Tid, de vare hos dem. Tours blev indtaget den 8 November, og den tilligemed S. Martini Kirke og Kloster, som var saa høit anseet, blev med de omliggende Steder opbrændt, efterat Geistligheden først havde bragt S. Martini Legeme i Sikkerhed til det Closter Cormaricus, nu Cormeri, og derfra til Orleans, siden til Fleuri, Chabli og Auxerre, S. Maximini Kloster, nu Saint Mesmin ved Loire-Floden, blev

Eric I.
Aar 853.

(a) Det laae paa det Bierg Glomna, tæt ved en Øe i Loire, hvor Normannerne leirede sig.

Eric I, Aar 853. blev da og plyndret af dem. Men det varede ikke længe, førend den sidst ankomne Flode, som havde taget sit Sæde paa Øen Becia, nu l'isle de Biere i Loire, og bygget der sine Hytter, hvor Fangerne bleve forvarede i Lænker, kom i Strid med de første Normanner, der beboede Nantes, ved hvilken Leilighed jeg troer, at den Historieskriver Nithardus, Angilberti Søn, som var Greve ved Søekysten, og Abbed over det Kloster Centula, er bleven ei langt derfra slagen af dem i Strid, og synes Normannerne da at have bestaaet af Danske og Svenske. Over dette giorde de sidstkomne Forbund med Erispojus, og beleirede i Følge med ham Nantes, men som de stormede til den, og Striden trak sig ud til Natten, saa blev deres Anfører Jarl eller Grev Sydroc haardeligen saaret, hvorpaa Fred blev giort imellem begge Parter samme Nat, paa Vilkaar, at give Sydroc meget Guld og Sølv, hvorefter han med sit Partie forlod Loire og gik atter op ad Seinen. Dog Sydroc blev af Kong Carl, ved Hielp af Torqvatus den Jæger, gandske slagen og overvunden, saa at ikkun faa undkomme af hans Hær; og om denne Seier er det vel den bekiendte Lupus skriver til Odo, Abbed af Corbie. Denne Torqvatus var fra Bretagne, og blev af de Romere, som herskede der paa Keiser Lotharii Vegne, uddrevet, fordi han havde forurettet Indvaanerne. Torqvatus døde kort efter denne Seier, og hans Søn Ferculfus kom i hans Sted. I Aqvitanien maae det og da have seet slet ud, formedelst Normannernes Indfald; thi Indvaanerne vilde overgive sig til Kong Ludvig eller hans Søn, for at befries fra Kong Carls Tyrannie, og at de ikke skulde nødes til, at overgive sig til Fremmede, som vare den christne Troes Fiender, og hvilke omtrent ved den Tid ødelagde det Kloster

Sa-

Solognac (a) ved Limoges. De Normanner, som havde været beleirede i Nantes, og hvilke jeg anseer for Hasting og hans Partie, satte efter Sydrocs Bortgang deres Skibe i Loire, ginge med 103 Skibe op ad den Flod Vilaine, da Visnonia, og giorde Landgang to Mile fra Klosteret Rhedon i Bretagne, thi de tænkte at hævne sig paa Britterne, fordi de havde med Sydroc beleiret dem. Ved deres Ankomst flyede de arme ubevæbnede Munke derfra, undtagen en ved Navn Hinconanus. Dog en skrækkelig Storm forfærdede Fribytterne saaledes, at de giorde Løfte, ikke at skade det hellige Stæd, men at sende det Foræringer, som de og giorde, bestaaende af Guld, Sølv og utallige Voxlys. Ja de lode endog sætte Vagter om Klosteret, at ingen skulde forgribe sig paa det. Derimod ødelagde de den omliggende Egn, brændte Husene op, sloge mange ihiel, og førte Mænd og Qvinder bort i Trældom. Sexten af dem skulle have understaaet sig at gaae ind i Klosteret, og at drikke af den viede Vin, men strax være blevne galne, og døde af Raserie samme Dag i Leiren. Er det saa, da have Munkene venteligen forgiftet Vinen. Denne Hær er det vel ogsaa, som i Grund ødelagde den Bye Vidua, hvis rette Plads jeg ikke kiender, ved Loire med dets Kloster, efterat Munkene først havde skiulet S. Agnetis og Benigni Legemer. Byen blev saa reent ødelagt, at der i Slutningen af tiende Seculo var ikke Spor efter den. I det paafølgende Aar stadfæstede Kong Carl S. Martini Kloster alle sine gamle Privilegier, saasom dets Brevskaber vare gangne op i Røg, da Normannerne brændte Klosteret. Det samme igientog han vidtløftigere, Aar 862, og gav han iblant andet Munkene det Stæd Linadum, som en Tilflugt for Normanners og Britters Indfald. Normannernes

Eric I, Aar 853.

(a) Monasterium Solemniacense.

Eric I.
Aar 853.

idelige Anfald og Royerier formaaede endeligen, at de twende Brødre, Lotharius og Carl, forenede sig sammen paa Rigsdagen til Valenciennes i November Maaned, til fælles Forsvar. Ludvig var ei med i dette Forbund, thi hans Lande lidde fast intet af Normannerne, og var han da desuden uforligt med sin Broder Carl, fordi han havde sendt sin Søn Ludvig, Aqvitanerne til Konge. Paa Concilium til Soissons, holdet i April Maaned, blev og afgiort, at Kongens Missi (eller Sendebud, Dommere, som havde hver sin Egn at eftersee og bestyre) skulde undersøge, hvad der var givet af Kirkerne til Normannerne, saavel efter, som uden Kongelig Befaling, og hvad der nu var tilovers. Dette viser, at Normannerne have taget Brandskat, og ikke allevegne brændt, saa og, at de Penge, Kongen maatte undertiden give dem, blev lignet paa Kirkerne. I November blev i Silvacum, nu Ville en Selve, imellem Noyon og Ham, udgivet en Anordning, hvorledes der skulde forholdes med Fremmede, som for Normanners og Britters Angreb havde flygtet til Carls Rige. Udi Engelland gav Kong Æthelvulph sin Dotter Æthelswitha til Burhed, Konge i Mercia, og stod Bryllupet efter Paaske i Chippenham, hvorpaa denne hialp hin til at undertwinge Indbyggerne af Nord-Wales, hvorved de Danske mistede et med dem forbundet Folk. Samme Aar stridde Ealher, Anfører over dem fra Canterbury, og Huda, Anfører over dem fra Surrey, med de Danske fra Tenet, som paa brittisk kaldtes Ruim, havde og Seier i Begyndelsen, men tilsidst fulde mange paa begge Sider, og mange omkomme i Havet; Engellænderne mistede og begge deres Anførere. Stædet kaldes endnu Hackendown Banks, det er Strids-Øxernes Mark, hvor twende Høie endda sees, hvor Anførerne skulle efter Sagn ligge begravne. De blev aabnede 1765, og adskillige Graver

fundne

fundne udhugne i Kridet, og dækkede med flade Stene. Urnerne vare af grovt Leer, og Benene af almindelig Størrelse. De trende Brødre, Amlav, Sidric og Ivar, komme i dette Aar til Irland fra Norge. Den første er de Norskes Olaf-Hvide. Han var en Søn af Ingiald, hvis Fader var Helge Hvasse, og Moder Aslaug, den Danske Konges, Sigurd Orm i Oies Dotter. Helge stammede fra den Norske Konge Halfdan Hvidben, som var Stammefader for Harald Haarfager, den første Monark over gandske Norge. Oluf Hvide var gift med Audur den Rige, Dotter af Ketil Flatnef, som boede i Romsdalen i Norge, og havde giort sig meget bekiendt ved sine Bedrifter i Skotland, ligesom Oluf Hvide ogsaa havde længe faret om til Søes, og var en mægtig Hærkonge. Han og Brødre komme did til Irland med mange Norske, saavel fra Norge selv, som fra de Skotske Øer, og gave i Forstningen for, at deres Ærinde var at handle, hvorover de og finge fri Adgang til de Irske Havne, saa meget mere, som Irerne ikke fore til Søes, eller dreve Kiøbmandskab, hvorfore de og tillode dem at opbygge Stæder, for ved deres Middel at faae andre Landes Vare til sig. De udvidede derfore og befæstede Dublin, hvor Oluf tog sit Sæde, Waterford, som blev Sidric til Deel, og Limeric, som faldt i Ivars Lod, og tog af disse Dublin især til, saasom baade Oluf og hans Kone vare meget anseede, saa at alle Ostmænd underkastede sig hans Herredømme, og blev Dublin derfore stedse siden Ostmannernes Hovedplads, hvorhen Norske og Folk fra de Skotske Øer komme, der efter en gammel Skribents Vidnesbyrd vare øvede i alle Krigssager, forsynede med alle Slags Vaaben og Værge, tapre i Krig, giestfrie i Fred, og nyttige for Irland, hvilket sidste dog Irerne vel ikke i alle Poster underskrive. De bragte først til Irland Brugen af den bekiendte Norske Øre, Eric 1, Aar 853.

 som

Erik 1, Aar 853. som de Engelske kaldte Sparth. Saasnart Oluf og Brødre vare komne til Kræfter, og havde faaet deres Stæder forsynede med Mure og Grave, begyndte de at bekrige Irerne med god Fremgang, for at hævne det disse Oeboere havde giort mod Turgesius. Ivar skal have sat sig i Limeric med Tilladelse af Lachma, Konge i Nord-Munster. Paa Irsk blev Oluf kaldet Arnhlavibh; saaledes forvende Folkene andre Folkes Navne, og giøre dem ukiendelige (51).

Aar 854. I Begyndelsen af 854 bleve de Danske ved efter Sædvane at røve i Frankerige og flere Lande. De, som opholdte sig i Loire-Floden under Hasting, komme til Castellet Blois og opbrændte det. Deres Tanke var at gaae til Orleans, og giøre der det samme; men da Agio, Bisp af Orleans, og Burchard, Bisp af Chartres, samlede Skibe og Krigsfolk imod dem, forandrede de deres Forsæt, og begave sig til Loires nedre Dele, hvor de brændte Angers. En anden Sværm af dem plyndrede i det Frisland, som grændsede til Saxen, venteligen i nu værende Ost-

(51) Min T. 9. Tavle 92. 96. Langebek T. 1. p. 540—543. 473—477. 478. T. 2. p. 3. 50. 51. Volkmanns neueste Reisen durch Engelland T. 1. p. 324. Gyraldi Topogr. Hibern. Dist. 3. c. 43. Gesta Norm. in Duchesnii Scr. Norm. p. 25. W. Gemmetic. l. 1. c. 7. p. 219. ib. Marrier Bibl. Clun. col. 37. 38. 118. 119. Bouquet Tom. 7. p. 56. 373. 224. 360. 8. 511. 512. 364. 220. 370. 371. T. 8. p. 536—572. 573—641. Bromton c. 1074. 1075. Schön. N. H. T. 1. p. 506. 507. 522. O. Halloran Hist. of Ireland T. 2. p. 178. 179. Bouquet T. 9. p. 300. Mab. A. S. Bened. T. 6. p. 221. 222. 460. 470. T. 3. p. 31. Baluzii Misc. T. 1. p. 520. Sirmondi Opera. T. 3. col. 78. Acta Sanct. M. Januarii T. 2. p. 357. Baluzii Capitul. T. 2. col. 53. 61. 62—66. Ethelw. l. 3. c. 3. p. 841. Flor. Vig. p. 583. M. Westm. p. 157. Westphal. T. 3. c. 678. not. 154. Martene Coll. Monum. T. 5. c. 968.

Ost-Frisland og det Oldenborgske. Nok en Sværm, maaskee den fra Loire, brændte Bourdeaux, som da ei mere maae have været i Normanernes Hænder. Saadan grum Medfart giorde mange fattige i Aqvitanien, hvilke strømmede ind i Carls Rige, hvorfor en Anordning blev giort om dem til Attigny udi Junii Maaned, da Carl holdt Samtale med sin Broder Lotharius. Der blev og igientaget, at Søe-Kysterne skulde efter Sædvane bevogtes. Den 11 Februarii skiænkede Carl S. Philiberti Munke af det Kloster Dee eller Grand-lieu, det Priorat Busseuil i Maine, som et Tilflugtssted for Hedningenes Indfald, og den 16 gav han i samme Hensigt til S. Philiberti Munke fra Herius og deres Abbed Hilbrod nogle Landsbyer og Kirker. Tilstanden i Norden selv var nu saaledes: Anscharius forlod Sverrige, efterat han havde beskikket alle Ting der. Den Svenske Oluf og hans Folk besluttede at giøre et Tog til Curland, baade for at erhverve sig et Navn derved, at de kunde udrette det, de Danske ei havde formaaet, saa og fordi Curland havde forhen staaet under dem. Med en utrolig Hær komme de uventeligen did til den Stad Seeburg, maaskee Seleburg i Semigallien ved Duna, indtoge, ødelagde og opbrændte den, endskiønt den havde 7000 stridbare Mænd til Forsvar. Der forlode de deres Skibe, og hastede ved fem Dages Tog til en anden Bye, kaldet Apulia, som maaskee er Pilten, eller og har Navn af den Flod Abau. Men da den forsvaredes af 15000 Mand, saa varede Beleiringen uden Ophør i otte Dage, og mange faldt paa begge Sider. Den niende Dag begyndte de Svenske at blive forsagte og bekymrede, allerhelst de vare saa langt fra deres Skibe, hvorover de besluttede ved Lodkastning at udforske, om Guderne vilde staae dem bi, men de finge intet Svar, hvorover en stor Hylen og Veeklage opkom i den gandske

Eric I, Aar 854.

Hær.

Erik I, Aar 854. Hær. Nogle Kiøbmænd, som erindrede sig Anscharii Prædiken, paamindte dem da, at Christus var en mægtig Gud, og at de skulde giøre Løfter til ham. Saa skeede, og Lodden faldt lykkelig. Da voxte deres Mod, og de stormede Byen paa nye, men de Beleirede foresloge Fred, og lovede at ville give dem alt, hvad de Aaret tilforn havde taget fra de Danske af Guld og Vaaben, og desuden for hver Person i Byen et halvt Pund Sølv, samt den sædvanlige Skat, de forhen havde ydet. De vilde og give 30 Gisler, og lovede at være dem hørige og lydige, som forhen. Krigshæren havde nu vel Lyst at indtage Byen med Storm, men Kongen og de Fornemme modtoge disse fordeelagtige Tilbud. Herved kom Christus i stor Anseelse hos de Svenske, og de besluttede, efter Kiøbmændenes Raad, at holde Faste fra Kiød i 7 Dage, 7 Dage efter deres Hiemkomst, ham til Ære. Og siden efter 40 Dages Forløb atter at holde sig fra Kiød udi 40 Dage. Ja mange bleve siden ved at holde de Christnes Faste, og ved Almisser at hielpe alleslags Fattige. Herved fik Erimbert god Leilighed til at prædike den christne Troe, som giorde anseelig Fremgang hos dem. Imedens de Svenske saaledes seirede og vare lykkelige, søndersledes Danmark ved en gruelig borgerlig Krig. Alle de Danske, der vare ude paa Fribytterie, besluttede at bekrige og ødelægge Kong Eric, forbittrede uden Tvil over den Yndest, han viiste mod Christendommen, hvis hæftigste Fiender de vare. Hertil kom, at de anførtes af hans Frænder, som tragtede efter Riget. Anføreren for dem var hans egen Brodersøn Guttorm, udentvil en Søn af hans ældre Broder Oluf, og som længe havde været uddrevet af Riget, og imedens levet paa Fribytterviis, venteligen i Frankerige og Engelland, men dog havt, som det synes, sit fornemste Ophold i Norge. Slaget varede i

re Dage, stod ved Flensborg, og fulde foruden en utallig Mængde Almue, saavel af Danske som Svenske, der uden Tvil have fulgt hid med Søeroverhoben, ogsaa næsten al Adelen (*), og alle de Fornemme, som havde yndet Anscharius, tilligemed begge Kongerne, Erik og Guthorm, og alle de Konger, som fulgte dem, undtagen een, som endda ikke var fuldvoxen, den yngre Erik, ogsaa kaldet Erik Unge, og af nogle, skiønt uretteligen, Erik Barn, som blev den ældre Eriks Eftermand i det Jydske Over-Rige, og som synes at have været hans Søn, hvorimod dog strider, at i en Codex af Cornerus siges han at have usurperet eller vældeligen bemægtiget sig Riget, en Talemaade, der ikke kunde have Sted, naar han var den forrige Konges Søn. Uden Tvil have Eriks Fiender betient sig af Leiligheden, at hans store Ven, den Svenske Kong Oluf, var langt borte, og forhindret ved den Kurlandske Krig at komme ham til Hielp. Saadant Endeligt fik Erik, som synes at have været en duelig og klog Regent, og hvilken Christendommen skylder saa meget. Han førte det Tilnavn Røde, maaskee fordi hans Haar haver været rødt. Omstændighederne synes at vise, at han har været gift tvende Gange, først med en Dotter af Ring, og blevet ved hende Fader til Erik Unge, som fik Jylland efter ham, og siden med en Dotter, eller snarere Dotterdotter af Sivard, der stridde med Ring om Riget, og med hende avlet Knud, som efter ham skulde have Leire Rige, og endda var et Barn, og blev fortrængt derfra af Gorm den Rige, Underkonge i Jylland, som opkastede sig til Formynder for den unge Gorm Hardeknuds Søn, der af alle syntes at have

Erik I. Aar 854.

Gorm den Rige, 40de Konge i Leyre.

(*) Ved denne Adel forstaaes uden Tvil Odels-Bønderne, ligesom ved de Fornemme: Jarler, Herser, Konge-Sønner.

Gorm den Rige. Aar 854.

have mest Ret til Riget, og under hans Navn regierede virkelig-gen. Dog lader det, at en Helge den Hvasse har bevaret det Skaanske Rige, som Formynder for den unge Knud Eriksen. Den Svenske Oluf giorde og Paastand paa Leire Rige, som Formynder for Knud, og truede med Krig, men om alle disse Konger skal jeg ved sine Aar handle mere. Blant dem alle havde Anscharius kun at bestille med den sig nærmest, Erik den Unge, som efter sine fornemste Mænds Raad, der ei kiendte Anscharium, befoel at lade lukke Kirken i Slesvig, og forbød den Christne Lære, hvorover den der værende Præst tog Flugten. Men af alle Eriks Raad viste ingen sig mere heftig imod Christendommen, end Hovi Jarl af Slesvig, og paastod han og da, at alle de indbyrdes Uroligheder og Ulykker havde mødt dem, fordi de havde indført en fremmed og ubekiendt Gudsdyrkelse hos sig, og derved fortørnet deres egne Guder. Den mægtige Skotske Kong Keneth døde i dette Aar d. 12 Februarii paa sit Slot Forthiurtabnicht eller Forteviot, af en Fistel i Mast-Tarmen; og funde de Danske efter hans Død mindre Modstand i Skotland end forhen (52).

I Eriks Tid levede adskillige udenlandske Skribenter, som korteligen tale om Danmark, thi det begyndte nu ved sine Krigs-bedrifter at blive mere bekiendt hos Fremmede end forhen. Walafridus Strabo, der døde 849, kalder de Danske snedige. Eginhard, som har forfattet Carl den Stores Levnet, og døde 836, skriver saaledes: „En Havbugt gaaer fra Vesterhavet imod „Østen af en ubekiendt Længde, men af en Brede, som ingen-„steds

(52) Lang. T. 1. p. 543. 544. 477—481. T. 2. p. 3. Brings S. R. H. T. 1. p. 347. 248. Baluzii Capit. T. 2. c. 69. Gram in Meurs. c. 123. not. a. Min T. 8. p. 719-740. 741. 749. 751. 752. 753. 755. 756. 754. T. 9. Tavle 94. Torfæi Series p. 402. Ines's essai af Scotl. T. 2. p. 783. à Seelen Selecta litteraria p. 124. Bouquet T. 8. p. 531. 528.

"steds overgaaer 100000 Skridt, da den og paa mange Steder "er smallere. Mange Folkeslag boe om den, thi de Danske og "Svenske, som vi kalde Normanner, beboe Nord-Kusten og alle "Oerne i den, men Syd-Kusten beboes af Sclaver, Aister og "andre forskiellige Folk. Iblant dem vare Weletaberne, som "Kong Carl da bekrigede, med af de fornemste." Udi disse Eginhards Ord er det klart, at Østersøen beskrives. Adam af Bremen vil 250 Aar derefter, at Østersøens Længde endda ikke var bekiendt, hvilket alene bør forstaaes om de Christne Franker og Saxer, og ingenlunde om de Nordiske Folk selv. Skulde de Svenske, som boe saa langt hen ved Østersøen, ei have kiendt dens Slutning. De, hvilke saa tit, saavelsom Danske og Norske, fore til Garderige og Helsingeland. Hvad Breden angaaer, da er det rigtigt nok, at den fra Meklenborg og Pommern af over til Danmark og Sverrige ei overstiger 25 Mile, eller ovenmeldte 100000 Skridt, og paa mange Steder er meget mindre, men saasnart man kommer til de Preussiske Kuster, og videre frem, overstiger den langt det, fordi Sverrige viger af imod Norden. Johannes Iperius har længe efter taget denne Beskrivelse af Eginhard, leggende dog noget til, og tagende noget fra. Saaledes siger han, at de Tydske kaldte denne Havbugt Noortsant, hvilket uden Tvil er en Skriverfeil i Stedet for Ostersalt, thi jeg skulde ikke troe, at de Tydske havde nogensinde kaldet den Nortsalt, det er Nordhavet. Mærkeligt er det og, om de Tydske nogensinde have ved Salt betegnet Hav; vore Nordiske giorde det. Dog langt vigtigere end Eginhard er den saa kaldte Anonymiske Geographus af Ravenna, hvis Alder vel er uvis, men som dog ikke kan sættes længere ned end til Midten af det 9 Sæculo., da han ikke nævner Patzinakerne, som allerede vare meget mæg-

Gorm den Rige. Aar 854.

 tige

Gorm den Rige. Aar 854.

tige i Slutningen af bemældte Sæculo, og om hvilken Skribent Baxter mener, at han er oversat af det Grækiske Sprog, følgeligen ældre, hvorvel den latinske Oversætter kan have levet i det 9 Sæculo, og lagt adskilligt til af sit eget, hvilke begge Dele synes mig høist rimelige, saa og naar Cannegieter skriver, at han haver taget sit af de beste Skribentere, ei alene af Grækiske og Romerske, men og af Barbariske, som vilde sette en i Stand, ifald de endnu vare til, at have sikrere gamle Beretninger, end vi nu have, ei alene om Britannien, men og om Batavien og ganske Tydskland. Schöplin meener, at vor Skribent haver havt den saa kaldte Tabula Peutingeriana for sig, hvilket synes ei utroligt. En nyere Anonymus hos Muratori har vidst, at Autor har heder Guido, været Præst i Ravenna, rimeligen levet i det 9 Sæculo, og at vi nu kun besidde et Udtog af ham, da dog det Hele var til i det 15 Sæculo. Eccard har givet en hel Liste af alle de Skribenter, denne Forfatter anfører, og allerede anmærket, at Isidorus Hispalensis er den yngste, og han døde Aar 636. Dette vigtige Skrift, som indeholder en almindelig Geographie over den ganske Verden, er først udgivet af Porcheron til Paris i 8vo. 1688, og siden trykt bag ved Gronovii Mela til Leiden i 8vo. 1696. Skade kun, at det har saa mange bedærvede Læsemaader, og er saa fuldt af ubekiendte og barbariske Navne. Nu vil jeg anføre, hvad som angaaer de Danske og deres Naboer, og kan tiene til at oplyse de første. Og lyder da dette saaledes: „Ved Nattens „første Time er Germanernes Land, som nu beherskes af Fran„kerne, bag ved hvis Ryg ligger i Oceano den store Oe Britan„nien. Ved Nattens anden Time er Frisernes (Frixonum) Land „Derostat (Dorstad), som er en Del af Tydskland, og bag ved

„hvilket

„hvilket ligge Øer i Havet (a). Ved Nattens tredie Time er „Saxernes Fæderneland, bag ved hvilket ligge Øer i Havet. „Ved Nattens fierde Time er Normannernes Land, som af de „Gamle kaldes Dania, ved hvis Begyndelse er Elven (Albis) og „det Land Albis, som vist kaldtes i gamle Dage Mauringania, og „udi hvilket Land Albis Frankernes Slægt opholdt sig i mange „Aar. Tæt ved Albis ligger det mindre Dacia, og længer bort „det store og vide Dacia, som forhen kaldtes og Gipidia, og hvor „nu Unerne boe (b). Ved Nattens femte Time er Scirdifen„nernes eller Rerefennernes Land (c). Ved Nattens fiette Time „er Scythernes Land, hvorfra Slaver ere komne, saa og Vires „(læs Antes) og Chymabes (dem kiender jeg ikke, thi paa Chamaver „kan man neppe tænke). Længer bort kan Oceanus ei beseyles. „Ved Nattens syvende Time er Sarmaternes Land, hvorfra

Gorm den Rige. Aar 854.

 „Carperne

(a) Af dette, foregaaende og følgende slutter jeg, at Autor følger Søekusten, og at han da ved Germanernes Land forstaaer Flandern, og hvad der laae bag ved det inde i Landet.

(b) Navnenes Lighed og Ukyndighed om Landenes Strækning forvirrer her Skribenten, saa at han mener, at Dacia eller Moldau ꝛc. grændsede op til Danmark. Ved Saxernes Land forstaaer han ved Søen kun noget af det Bremiske, og hvad der laae bag ved. Ved Landet Albis er det klart, at han forstaaer Landet sønden og norden for Elven, især det Bremiske, Lüneborgske, Nordalbingien, og saa videre hen ved Østersøen, hvor Maurungania synes igien at findes i Pomerania. Bring vil udi Sv. H. Tom. 1. p. 572. 573. henføre dette især til Norge og noget til Sverrige, og der søge Frankernes første Herkomst, og strider til den Ende forgiæves mod Leibnitz.

(c) Herved forstaaes Lapland og Skridfinner, hvilket viser, at han ved det store Dacia har forstaaet Norge og Sverrige, men uretteligen blandet det med Dacia ved Donau, og at han ved det lidet Dacia forstaaer Danmark.

Gorm den Rige. Aar 854.

„Carperne ere udgangne til Krig, bag ved er Oceanus useilbar. „Ved Nattens ottende Time er Roxolanernes Land, bag ved „hvilket, langt borte i Oceano, findes den store Oe, det gamle „Scythien, hvilken de fleste Philosophi og Historiographi omtale, „og hvilken den vise Cosmographus Jordanes kalder Scanza, fra „hvilken Oe de vestlige Folk ere udgangne, thi vi læse, at Gotther „og Danske, tilligemed Gepider, ere i gamle Dage derfra ud„gangne (d) — Siden sættes ved Scythien og ved Havet Rere„eller Sirdifenernes Land, hvis Indvaanere bebve, som den Go„thiske Philosophus Aithanarit siger (e), Biergenes Klipper, og „leve saavel Mænd som Qvinder af Jagten, ubekiendte aldeles „med tamme Dyrs Kiød, og med Viin, og er dette Land over„maade koldt. Ved Serdefennerne og Havet er det Land, som „kaldes Dania, hvilket Land, som fornævnte Aithanarid, Eldevald „og Marcomir, de Gothiske Philosophi sige (f), frembringer de „hurtigste Mennesker fremfor hos noget andet Folk. Og dette „have de sagt i deres Ordspoge (g). Partherne ophøiedes af „Marco (h), ved det han ei kiendte Gotherne, men o hvor er „Dansken!

(d) Scythia er giort af Suithiod, hvilke vor Snorro ogsaa sammenblander. Man seer ellers heraf, at Guido har havt forskiellige Skribenter for sig, som han af Ukyndighed har ei vidst ret at bruge, thi han haver allerede forhen talet om Scandinavien, under Navn af Magna Dacia.

(e) Dette viser, at Gotherne ere komne fra vort Norden, thi hvorledes skulde ellers en Gothisk Skribent saa nøie kiende Finnerne.

(f) Dette bekræfter end videre Gothernes Udgang fra Norden.

(g) Romerne uden Tvil i deres Krigs-Ordsprøge, medmindre dette er bleven sagt af Gotherne.

(h) Uden Tvil Marcus Aurelius, som ophøiede Parthernes Stridbarhed, ved det han ei kiendte Gotherne.

„Dänsken! Og kaldes dette Dania nu Nordmannernes Land, „igiennem hvilket gaae mange Floder, iblant andre Lina, som „falder i Oceanus (i). Grændsende op til ovenmeldte Dania er det „Land, som kaldes Dania (k), hvilket siges i gamle Tider ogsaa „at have hørt til Dania (l), og om hvilket den gothiske Philosophus „Marcus-Mirus siger, at det vel frembringer stridbare og forvovne „Folk, men dog ikke saa hurtige, som de Danske, der boe ved „Dina (m). Igiennem Saxonia gaae mange Floder, iblant andre „Lamizon (n), Ipada (o), Lippa (p), Linac (q). Sydost paa, „hvor Landet er bredest (r), er det Land kaldet Albis og Maurun-„gania (s), som er biergigt, langt og strækker sig meget mod Østen, „af hvilket endeel kaldes Bajas (t), og beskrive vi dette Land efter „oven-

Gorm den Rige. Aar 854.

(i) Saasnart man læser Lima, tænker man strax paa Limfiorden, og da har man ikke nødig med Leibnitz at danne sig et Dina, som ikke findes hos nogen Skribent. Da Dania efter vor Guido skal have strakt sig til Fenners eller Lappers Land, saa sees heraf, at han haver udstrakt dets Navn til Norge og Sverrige.

(k) Hele Sammenhængen viser, at her bør læses Saxonia.

(l) Et mærkeligt Sted, som viser de Danskes gamle Magt, der dog vel mest haver, i Henseende til Saxerne, strakt sig over Nordalbingien, hvorvel jeg derfor ikke nægter, at den vel og undertiden haver strakt sig noget sønden for Elven.

(m) Læs Lina, Lima.

(n) Læs Amisus, det er Ems.

(o) Maaskee Paden.

(p) Lippe.

(q) Lein.

(r) Kommer overeens med Landets Beskaffenhed ved Elven, thi hvor meget bredere er det ikke end Danmark.

(s) Saa sylder jeg Ungani.

(t) Maaskee Boiohemum.

Gorm den Rige. Aar 854.

„mældte Philosophus Marcus-Mirus, som beskriver Saxonia. Dette „Land haver ikke faa Floder, nemlig twende, iblant hvilke den store „Albis, og Bisigibilias, som gaae ud i Oceanus (u). — Men nu ville vi „igien begive os til Nordegnen, og grændser da ved Oceanus til oven„mældte Saxonia Frigernes (Frisernes) Land, hvilket de Philosophi, „der have beskrevet Saxonia og Dania, ogsaa have beskrevet (v), men „vi ville beskrive det efter den gothiske Philosophus Marcomir. Der „siges, at dette Land skal og frembringe forvovne Folk, men ingen „Byer findes der, undtagen de twende fra gammel Tid, Bordon„char og Nocdac. Igiennem dette Land gaaer og den Flod, som „kaldes : : : : (x). — Rhinen selv falder i Oceanus ved Fri„sernes Land Dorostat — Nord paa har Europa til Grændse „Oceanus, som stoder til den Scythiske Ørk, hvor Amazonerne „ere — Derefter stoder den til Roxolanerne (y), og Sarmaterne (z), „saa

(u) Frisch. i Misc. Berol. T. 4. p. 191 — 194. forklarer Bisigibilias af det Slaviske Sprog ved Elvens øvre Del. Geographus tillægger den 60 Arme eller Udgange. Ligesaa mange tillægges Donau i twende Islandske geographiske Stykker udi Arnæ 281. 4to. bag ved Þorfin Carlsefnes Saga pag. 128. og 152. efter min Udskrift. Dog jeg kan ikke forestille mig, at Donau forstaaes ved Bisigibilias.

(v) Da disse Philosophi ere Aithanarid, eller Anarid, Eldevald og Marcomir, af hvilke den første synes at have levet imod Slutningen af det 5te Sæculo, see min 5 Tom. p. 62. 105. 106. saa følger heraf, at Danmark har da allerede været saa bekiendt hos Fremmede, at det kunde beskrives, hvorfore man ei andet kan, end hoiligen beklage disse Skribenters Tab.

(x) Her er Flodens Navn borte.

(y) Russerne.

(z) Som beboede det nu værende Polen, hvilket viser, at Guido har hængt Østersøen sammen med Oceanus fra Nord og Øster, og giort sig et meget urigtigt Begreb om Landenes Strækning paa de Kanter.

"saa atter til Scythien (a), derefter til Rerefenner og Serdefen-
"ner (b), saa til de Danske (c), Saxer og Friser. — Men i Nord-
"Oceanus selv ligger, efter Roxolanernes Land, den Øe, som
"kaldes Scanza, og af mange Cosmographer det gamle Scythien.
"Men paa hvad Maade, og hvorledes de sætte Den Tanz (d), vil
"jeg med Christi Hielp fortælle. Men den kløgtige Cosmographus
"Jordanes fortæller tydeligst om denne Øe. Men i Nord-Oceanus
"ere bag ved Saxernes Land endeel Øer (e), af hvilke een kal-
"des Nordostracha (f), og en anden Eustrachia. Der er og en
"Øe, som kaldes Evania. Der ere og i bemeldte Oceanus de
"Øer Vectis (g). Mod Britanniens Ende, imod Østen, ligger
"Øen Thule, saa og Øen Dorcadas (h). — Naar man gaaer
"fra Vestkanten af Oceanus hen til Sydkanten, ligge der 33
"Øer, som kaldes Dorcadas, hvilke, endskiønt de ikke alle ere
"dyrkede, vi dog havde med Christi Hielp villet sætte, men som
"de, for de overhaandtagende Synders Skyld, ere af adskillige
"Folk

Gorm den Rige. Aar 854.

(a) Ved dette Scythien forstaaer han nok Liffland, Carelen, Finland.

(b) L. 5. c. 28. skrives de Sidefenni; deres rette Navn har vel været Skide- eller Skride-Fenni.

(c) Herefter at dømme, maae han have begrebet Svenske og Norske under det Danske Navn.

(d) Scanzia, Scandinavia, Skeneya.

(e) De samme Ptolemæus kalder Saxernes Øer.

(f) Nu uden Tvil Nordstrand.

(g) Nu Wight ved Engelland, hvilket viser, hvor adspredte denne Skribents Øer ligge fra hinanden.

(h) Dette bekræfter Schönings Meening om de Gamles urigtige Begreb om Britanniens Strækning mod Øster. Thule er Norge, helst dens sydlige Deel; ved Dorcadas forstaaes Ørkenøerne.

Gorm den Rige. Aar 854. „Folk beherskede, og blive efter Barbarernes Viis (i) kaldte med „adskillige Navne, saa ville vi af den Aarsag undlade at anføre „Navnene. — Ligeledes ligger i den store Oceano langt fra Spa„nien, naar man gaaer fra Vesten til Sønder, den Øe, som kaldes „Thyle, om hvilken Mantuanus (k) siger: Det yderste Tyle tie„ner dig (l)." (53)

Aar 855. Udi Danmark skeede en god Forandring til Religionens Beste. Som Anscharius var meget bekymret, fordi ingen af hans Venner tiente den yngre Erik, Venner, som han ved store Gaver havde tilkiøbt sig, saa syntes han paa eengang at finde en stor guddommelig Trost hos sig, og fast Forvisning, at den eengang hos de Danske forkyndte Christi Lære skulde paa ingen Maade der forgaae, hvorover han besluttede at drage til bemeldte Konge. Dog imedens han lavede sig hertil, saa uddrev Kongen ovenmældte Hovi fra Slesvig, og kunde han aldrig mere komme i Naade hos ham igien. Hvorpaa Kongen sendte selv en Gesandt

(i) Disse adskillige Folk og Barbarer vare de Danske, og især de Norske.

(k) Virgilius.

(l) I Boysens hist. Magaz. St. 1. p. 4. anføres Oudins Meening, at Geographus Ravennas skulde først have skrevet ved Aar 1300, hvilket dog Igiennemlæsningen af denne Geographus letteligen igiendriver.

(53) Eginhardi vita Caroli Magni ap. du Chesne T. 2. p. 98. Martene Thes. nov. Anecd. T. 3. col. 493. Baxter præf. p. 3. in gloss. Ant. Brit. Geogr. Ravennas l. 1. c. 11. 12. l. 4. c. 12. 13. 17. 18. 23. 24. 46. l. 5. c. 30. 31. 32. 33. Cannegieter de Brittenburgo pag. 73. Schöpflini Alsatia ill. T. 1. p. 612. Anonym. Diss. de tabula chorogr. medii ævi in Muratorii Scr. Ital. T. 1. c. 9—15. Bayer de numo Amideno in Comment. Petrop. T. 8. p. 354. Eccard Franc. Orient. T. 1. p. 902—911. Min T. 6. p. 116—136. T. 7. p. 807. Canis. T. 2. Part. 2. p. 233.

sandt til Bispen, og bad, at Præsten vilde igien vende tilbage til sin Kirke, givende derhos tilkiende, at han, ei mindre end den forrige Erik, vilde søge at vinde Christi Naade og Biskopens Venskab. Ved sin Ankomst fandt Anscharius stor Adgang til ham, ved Hielp af Grev Burchard, som og forhen havde været ham i alle Ting behielpelig hos den forrige Erik, og som kunde udrette meget hos begge Kongerne, fordi han var deres Paarørende. Erik tog derfor og saa vel imod ham, at han strax gav den christne Lære samme Friheder, som den havde nydt under hans Formand. Ja han tillod endog, at en Klokke maatte haves i Kirken, hvilket forhen havde syntes Hedningene afskyeligt. Fremdeles tillod han, at en Kirke maatte bygges i en anden Stad udi hans Rige, nemlig i Ribe (*), og at en Præst maatte der opholde sig. Paa samme Tid sendte Bisp Gaubert, som endda sørgede for den Svenske Meenighed, en vis Ansfrid, af Fødsel en Dansk, og opdraget af Ebbo til Gudstienesten, hen som Præst til Sverrige, hvor han forblev noget over 3 Aar med alles Fornøielse, og vendte ved hans Ankomst forhen omtalte Erimbert tilbage. Saasnart Søerøverne havde dræbt den forrige Kong Erik, og sat Sagerne i Danmark paa den Fod, de vilde have dem, vendte de i dette Aar tilbage til Frankrige. Sydroc gik den 18 Julii med en meget stor Flode op ad Seinen og søgte at komme til Pistis, nu Pistres, og Biörn den 19 Augusti med en anden ogsaa mægtig Flode. Denne Biörn har uden Tvil været den, som var Regnars Søn, og førte Tilnavn af Jernside, hvilket giør mig det troeligt, at Biörn med sin Fosterfader Hasting, med sine Brødre, og med

Gorm den Rige. Aar 855.

 sin

(*) Denne Bye har uden Tvil Navn af Rip, som i vort gamle, i det mindste Frisernes, Sprog betyder en Strandbred.

Gorm den Rige. Aar 855.

sin Fader Regnar have, som Christendommens afsagde Fiender, alle taget Deel i Krigen mod Erik, hvortil vel og kan lægges den Jydske Underkonge Gorm, der synes, ligesom hans Forfædre, at have været meget hengiven til Sigurd Snogöyes Afkom, saa at Giæsteret og Fostbrodre-Laug haver fra gammel Tid været imellem begge deres Slægter. Begge ovenmældte Floder og Hære forenede sig sammen, og forøvede stort Nederlag og Rov lige til den Partiske Skov, nu Landet le Perche, beliggende mellem de Landskaber Maine og Chartres; men der mødte Kong Carl dem, og nedlagde mange, fornemmelig ved Hielp af en vis Gerhard, som var en af hans Grever, under hvis Anførsel mange Normaner bleve ihielslagne, og Resten dreven paa Flugt. De tvende Prindser eller Konger, Röric og Godefrid, forlode nu Frisland, baade fordi Keiser Lotharius gav det til sin Søn og Navne, saa og fordi de mente ved Kongeskiftet i Danmark at giøre deres Lykke der, til hvilken Ende de begave sig did; men som Udfaldet ei svarede til deres Haab, saa forføiede de sig derpaa til Dorstad, da det lader, at Harald Klaks Afkom og Paarørende vare der forhadte, for den Skyts Skyld, han havde søgt hos en fremmed Regent, og bleve Mestere af den største Deel af Frisland, fra hvilken Tid de Navne Dannemark og Kinheim bleve i fast Brug der; i en Deel af det Utrechtske og i Egnen ved Amsterdam er og det første der endnu brugeligt (*). Og ved denne Leilighed er det nok,

(*) Navnet skrives hos Regino, den gamle Skribent, Denemarca, see Langeb. T. 1. p. 545. not. (.*.), og de nyere Skribenter han anfører. Bring in Mon. Scan. p. 48. vidner, at dette Hollandske Dannemark, som Indvaanerne endnu kalde det, bær og Navn af Proosdii ɔ: præpositura. Han holder og for, at de Flekker Alke og Theole, som forekomme i Kong Arnulphi Diploma af 888, ere blevne opkaldte af de Nordiske efter de Stæder

nok, at Röric landede ved St. Adalberts Capel, hvilken havde været een af Willebrordi Staldbrødre, og da befoel at bortføre en Sanddynge, som Havet havde kastet op til bemældte Capel, hvilket viser, at der fra hans Daab af haver endnu vedhænget ham nogen Ærbødighed for den Christne Troe og dens Helgene. Og var dette Capel i saadant Udraab, at ei allene Christne, men og Hedninger, ofte besøgte det i en gudelig Hensigt. En anden Sværm Normanner gik op ad Loire, forlod der igien sine Skibe, og drog til Lands imod Byen Poitiers, hvor Aqvitanierne holdte Slag med dem een Miil fra Byen, og nedlagde dem paa 300 Mand nær. Den afsatte Aqvitaniske Konge, Pipinus, forlod da sit

Gorm den Rige. Aar 855.

Stæder Alke og Thilo i Holland, og fremfører han flere saadanne Overeenstemmelser. Derimod kan jeg ikke bifalde ham deri, at Holland ogsaa skulde have faaet Navn af de Nordiske, hvorom mere i næste Bind, endskiønt mange nyere have været af den Mening. Alting i Not. Germ. inf. Part. 2. p. 43. siger, at det Hollandske Dannemark er nu kun et lidet Land, men meener, at det forhen har været meget større. En adelig Familie eier det nu, som kalder sig de Venemarca. Det ligger ved Virkereen imellem Amsterdam og Utrecht. Eyndius i chron. Zelandiæ p. 168. vidner, at dette Dannemark har 3 Landsbyer, vici. Hvad Kinheim angaaer, da har den uden Tvil Navn af den liden Flod Kinnem, som var dens Grændse mod Norden, ligesom Havet mod Vesten, Maasland mod Sønden, og Tessil Grevskab mod Østen. Kennemerland var egentligen et andet Grevskab imellem Havet, Rhinen og Floden Kinnem; dog strakkes dets Navn undertiden ogsaa til Kinheim, eller Chinheim. See Alt. not. Germ. inf. Part. 2. pag. 106. 107. Det lader, at Hadrianus Junius in Batavia pag 19. vil lede Navnet Chinheim, Kinheim, af Kin, King, Konge, hvor han fortæller, at noget fra Landeveien vises, omtrent midt imellem Harlem og Alcmar, en Høi, som endnu i hans Tid var fri for Plougen, hvor efter Rygtet Kongerne bleve i gamle Dage hyldede. Han mener og, at af Kinheim er først bleven giort Kinnemaria, saa Kennemaria, nu Kennemar Land. M. Vossius i Annal. Hollandiæ l. 1. pag. 8. siger, at en Egn i det Utrechtske ved Goiland og Den Mark kaldtes endda i hans Tid Denemark.

Gorm den Rige. Aar 855.

sit Kloster, og søgte igien at naae sit Rige imod Carl; til hvilken Ende han forbandt sig med Normannnerne, og i deres Selskab beleirede Toulouse i nogle Dage, skiønt forgieves; hvorpaa de med deres Anfører og anseeligt Bytte droge bort. Denne Hob var det vel, som overfaldt Bourdeaux, og vankede om hist og her efter eget Behag. Paa denne Tid blev Keiser Lotharius, efter mange begangne Synder, helst imod sin Fader, endeligen kiæd af Verden, affagde sig Regimentet, og gik i det Kloster Prum, 5 Mile fra Trier, hvor han døde den 28 September, og deelte Riget saaledes imellem sine Sønner, at Ludvig, den ældste, fik Italien med den Keiserlige Værdighed, Lotharius, den mellemste, bekom Landene mellem Rhin og Maas, og imellem Maas og Schelde og Rhinen, tilligemed Strækningen hen til den Egn, hvor Rhone og Saone flyde sammen, og til Biergene, der skille Franche Comté fra Schweitz, hvorved det Navn Lothringen eller Lotharii Rige endnu mere kom i Brug, som dog nu omstunder gives ikkun til et maadeligt Landskab. Provence, Lion, Dauphine, Schweitz faldt i Carls, den yngste Søns, Hænder. Saaledes svækkede Carolingerne, eller Carls den Stores Afkom, sig alt mere og mere ved Delinger. Aqvitanierne, kiæde af de fremmede Giæster, udvalgte og salvede til Limoges midt i October Carl, Søn af den Franske Carl, til deres Konge. Til Engeland kom og en stor Hær af Danske, og overvintrede paa Øen Sceapeg, hvorfra den drog til Wreocenseter, som jeg ikke kiender, men hvis Navn er stadfæstet ved et Brev, givet af den Mercifke Kong Burhred i dette Aar, og i saadan Tilstand forlod den Vest-Saxiske Konge Ethelvulph sit Land, drog giennem Frankerige til Rom, og blev med al tilbørlig Høiagtelse ledsaget igiennem Carls Rige. Ved denne Tid besteg Kong Edmund Thronen af Øst-

Angeln,

Angeln, den 25de December, da han var 14 Aar gammel, og blev siden giort til Helgen efter sin Død (54). Gorm den Rige.

Anscharius beskikkede Aar 856 sin fortrolige Ven, den Franker Rimbertum, til Præst i Ribe, som dog synes først nogle Aar efter at have antraadet sit Embede der. Derefter drog han selv til Nordalbingien, og tiltalte dem haardt, fordi de havde giort endeel Christne til Trælle, der vare undvigte af Fængsel hos Hedningene, ja endog solgt nogle til Hedningene igien, og nogle til andre Christne. Mange Fornemme og Adelige havde Deel i denne Misgierning. Men han bragte det saa vidt, at alle hos dem værende Christne Fanger bleve opsøgte, satte i Frihed, og finge Lov at drage hvorhen de vilde. Der blev og fastsat for Fremtiden, at hverken den Kiøbende eller Kiøbte maatte i saa Fald enten betiene sig af Eed eller Vidner, men overlade sig til den almægtige Guds Dom, hvorved nok forstaaes Jernbyrd. Fra Nordalbingen synes han at være dragen til Frisland, hvor han i Ostergow ved Embden tiltalte i sin Prædiken dem, som arbeidede om Søndagen, og da det af en Hændelse skede, at der kom Ild i endeel Høestakker, som just nogle havde samme Dag opreist, saa lagde det stor Vægt til hans Prædiken. I Frankerige forlod Sydroc Seinen; Biörn derimod, som var kommet op mod Seinen den 19 Augusti med en stor Flode, og havde forenet sig med Sydroc, giorde store Ødelæggelser, og opbygde sig en fast Borg paa en Øe i den. En anden Sværm kom den 18 April Aar 856.

for

(54) Lang. T. 1. p. 544. 545. 481. Vales. Not. Gall. v. Perticus Saltus. Annal. Bert. p. 208. Bilnaus T. R. H. Tom. 3. p. 286. 287. Asseril Vita Ælfredi p. 7. Bouquet T. 7. p. 43. Lupi opera p. 176. Mab. A. Sanct. Bened. Sæc. 3. Part. 1. p. 632. Surius die 25 Junii p. 330, 331. Hemingi Charthl. eccles. Vigorn. 8vo. T. 1. p. 85.

Gorm den Rige. Aar 856.

for Orleans, indtog, plyndrede og brændte den, og vendte uskadt tilbage. Den Hob, Biörn førde op ad Seinen, plyndrede og ødelagde Stæder og langt bortliggende Klostere paa begge Sider af den, og valgte sig Ghivaldi Grav, som er en meget fast Post ved Seinen, til Vinter-Leie; og ved denne Leilighed er det nok, at den berømte Rheimske Erkebisp Hincmar har med sine Folk maat ligge paa Vagt imod dem i Stigtet Rouen. Da er vel og Kirken af Augia, nu Oye eller St. Gand i Champagne, ei langt fra Byen Sezane, bleven ødelagt af Hasting. Den Vest-Saxiske Konge Ethelvulph kom tilbage fra Rom, forlovede sig i Julii med Kong Carls Dotter Judith, og havde den 1ste October Bryllup med hende paa det Kongelige Slot Vermarid, nu Verberie, ved Iserfloden i Stigtet Soissons. Hincmar, Erkebisp af Rheims, forrettede Vielsen; hun blev erklæret for Dronning, og Kronen sat paa hendes Hoved, hvilket hidindtil ei havde været brugeligt hos Angel-Saxerne. Og herpaa vendte han med hende tilbage til sit Rige. Hos os var det ogsåa meget mindre brugeligt, at krone Dronninger, som det ei engang endnu skeede med Kongerne, thi saadanne prægtige Hoitideligheder bleve først med den Christne Lære bragte hid ind fra de sydlige Lande. Efter Hiemkomsten tænker jeg, at Æthelvulph først har holdet det Concilium til Winchester den 9 November, som gemeenligen henføres til 855, da han dog var ude af Landet. Foruden ham selv vare der tilstæde Edmund, Konge af Ost-Angeln, og Burhred, Konge af Mercia, og blev der paa nye stadfæstet hans forhen skiænkede Gave af al Tiendedeel af Jorden eller Tienden af Sæden, eller alle Hider ɔ: Huder (a) i det ganske Land, givet til Guds Ære for

Be-

(a) En vis Inddeling af Jordskyld, endnu brugelig i Norge, af samme Art som Hartkorn hos os.

Befrielsen fra Hedningenes Indfald, saa at de hverken skulde give Skat, Skyld, Leding til Kongen eller Landet i noget Tilfælde, lidet eller stort, eller i nogen Maade være pligtige til nogen verdslig Byrde, det er Paalæg, Tieneste til nogen verdslig Person, eller i noget verdsligt Ærinde. I Irland opkom en stor Krig imellem Kong Malachias og Ostmanerne, i hvilken mange fulde paa begge Sider, uden at Omstændighederne vides. Intet er mere vanskeligt at henføre til sine rette Aar, end Ostmanernes Krige i Irland, thi de nyere Irske Skribenter ere derudi hel ustadige, og hinanden modsigende, og de gamle ere ikke udgivne, da Irerne dog have nogle fra det 9 Sæculum. Af nyere ere Waræus og Usserius de beste Veiledere; Skade kun, at de ere meget korte. Udi Frisland foere Normanerne grueligen frem med en stor Flode og talrig Krigshær. De Danske iblant dem anførtes af Veland (a), og de Norske af en vis Rolland, som jeg ikke kiender, thi det er for tiligt at tænke paa den bekiendte Rollo eller Rolf, og skulle Obotriterne ogsaa have været med i dette Tog under Anførsel af deres Konge. De ødelagde tilsammen Dorstad, og beleirede Utrecht, som de haardt tilsatte med Bue- og Slynge-Skyttere, og indtoge den tilligemed Castellet med Stormer-Haand. Almuen og næsten alle Clerker bleve da dræbte, Taarne, Porte, Mure, Udenværker, altsammen forstyrret, og en Trop Soldater ladet der tilbage, for at hindre de Christne fra igien at opbygge Byen. Bisp Hunger med nogle faa Caniker reddede neppeligen Livet, og begave sig til Kong Lotharius, som da opholdt sig i Klosteret Prum. Denne Konge gav Canikerne det Kloster

Gorm den Rige. Aar 856.

(a) Johannes de Leydis kalder ham Gilland, som vel er en Skriver- eller Læsefeyl.

Gorm den Rige. Aar 856.

Kloster Mons Odiliæ, nu St. Odilenberg ved Roeremond, som var indviet til St. Peder, for der at opholde sig i Sikkerhed. Fra Utrecht droge de Danske og Norske til Kenemar Land (a), hvor de ødelagde St. Adelberti Kirke i Egmond, sleifede det faste Slot Eschver ved Vorenburg, som forhen havde været en vis Kong Aurindul hans Befæstning. Indvaanerne i det nu værende Landskab Holland grebe vel til Vaaben, og holdte mange Slag med de Danske, men disse vunde Seier, og dræbte de tapre Riddere, Thierbold og Gerolf, med mange af Almuen, og førte en utallig Mængde Qvinder og Børn fangne bort med sig, samt meget Bytte, hvorpaa de droge hen til andre Lande, for at plyndre der. Da nu den Danske Prinds Röric besad Dorstad ved denne Tid, saa synes det, at Fribytterne have da hverken skaanet Landsmænd eller Fremmede. Om den Utrechtske Kirkes Ødeleggelse ved Normanerne tales i et Diploma af Kong Lotharius, givet den 10 Januarii Aar 858, hvilket tilligemed det, at Aarbøgerne af St. Bertin henføre Dorstads Udplyndring til Aar 857, let skulde bringe mig paa de Tanker, at dette Frisiske Tog ei er skeet førend Aar 857, allerhelst jeg finder, at Röric forlod Dorstad i dette bemældte Aar, og vendte tilbage til Dannemark, maaskee kied af sine Landsmænds Voldsomheder. Rabanus Maurus, Erkebisp i Mayntz, døde den 4 Februarii, og var en af sin Tids lærdeste Mænd. Iblant hans Værker findes endel Alphabeter,

(a) Er nu delet i Nord- og Syd-Kennemerland, hvoraf det første hører til Nord-Holland, og det sidste til Syd-Holland, og er uden Tvil samme Land, som de Gamle kalde Chinheim. See Soeteboom oudheden van Saanland 8vo 2 Deel p. 75—77. Men Spørsmaal bliver, om Kenemar ikke er giort af Chinheim, og om dette ikke betyder Kongeheim, og er bleven kaldet saaledes, fordi en Dansk Konge har sat sig ned der.

beter, hvoraf det ene er aabenbare Runisk, og om det siger han, at Marcomanerne eller Normanerne endda brugte det til deres Besværelser. Marcomanet har han uden Tvil giort af den sidste Stavelse Mark i Danuemark, saa at dette ingenlunde passer sig paa Nordalbingerne, som nogle lærde Mænd have meent (55). Gorm den Rige. Aar 856.

Paa Rigsdagen til Worms udi Fasten, blev, overværende de tvende Konger, Lotharius og Ludwig, hvoraf den første eiede Cöln, og den sidste Bremen, den langvarige Trætte mellem Gunthar, Erkebisp af Cöln, og Anscharius, saavidt afgiort ved begge Kongers og alle tilstædeværende Bispers Mellemhandling, at den første erklærede sig at være fornøiet med den Bremiske Kirkes Ophøielse til den Erkebispelige Værdighed, naar Paven vilde ved sin Myndighed bekræfte dette, hvorvel det syntes ham ikke at være ret, at en Bispestoel, som stod under en anden, blev til en Erkestoel, og ikke heller burde han selv formindske sit Sædes Ære, hvorimod Bisperne sagde, at Nødvendighed kunde giøre det til Ret, som ellers ikke var det. Angaaende dette Anliggende, sendte derpaa Kong Ludvig, Bisp Salomon af Costnitz til Rom, og Anscharius sin Gud-Søn, Præsten Nordfrid, dog bortgik et heelt Aar, inden Tingen kom i Rigtighed. Paa Aar 857.

 samme

(55) Lang. T. 1. p. 556. 547. 490. 491. Adamus Br. Lind. p. 9. Annal. Bert. p. 208. 209. Conc. T. 15. c. 121—124. Kolyn's Rym-Chron. p. 120. 121. Joh. a Leydis chron. Egmundanum c. 5. p. 5. 17. af Antonii Matthæi Udgave til Leyden 4to 1692. J. a Leydis l. 5. c. 32—34 in Annal. rer. Belg. p. 89. 90. Miræi op. T. 2. p. 499. 500. in Donat. Belg. l. 2. c. 12. Paschasius Radbertus l. 2. in Masthæum c. 24. Bouquet T. 7. p. 518. 234. Du Chesne T. 2. p. 390. Wilkins Conc. Brit. T. 2. p. 184. Heda de Episc. Ultr. p. 57. Bouquet T. 7. p. 360. 373. A. S. Maji T. 6. p. 445.

Germ den Rige. Aar 857.

samme Concilium overlod Waldgar, Bisp af Verden, sin Trætte med Anschario om Rameslo Kloster, hvo af dem der skulde eie det, ogsaa til Pavens Kiendelse. Til St. Qvintin giorde Carl og Lotharius Foreening sammen den 1ste Martii, at ville staae sig bi imod Normannerne. Den Danske Roric forlod i dette Aar Dorstad med sin Herres Kong Lotharii Minde, og seilede med sin Flode til Danmark, hvor han med Kong Eriks Tilladelse besatte med sit Folge den Deel af Riget, som laae ved Vesterhavet imellem det og Eyderen, og som maaskee har ligget temmelig ode siden Anglernes Overgang til Brittanien. Og fra denne Tid fornemmelig maae regnes Frisernes Nedsættelse paa det faste Land i Hertugdommet Slesvig, som i det Eyderstætske, og paa de derved liggende Oer, hvorvel der maaskee fra Godefrids, og den ældre Eriks Tider haver alerede boet der endel af de fangne og bortforte Friser. For den Tid boede Danske der, efter Anglernes Bortgang, i det mindste er det meget rimeligt om Oen Sylt. Nogle mene at Diger og Dæmninger ere da ved Friserne komne forst her til Lands i Brug. Efter Rorics Bortgang er det vel og forst skeet, at Normanerne ere paa nye komne til Dorstad, have indtaget den, og plyndret gandske Betau med omliggende Lande. Hasting og Biörn foere forfærdeligen frem paa denne Tid udi Frankerige. Udi Slutningen af forrige Aar komme de med en Hær, bestaaende af mange Nordiske Folkeslag, den 28 December til Paris, som de indtoge og opbrændte tilligemed S. Petri og Genovefæ Kirke, og alle andre Kirker der, undtagen St. Stephani, St. Vincentii og Germani, og St. Dionysii Kloster, for hvilke en stor Sum Penge blev given i Brandskat, dog fangede de Abbed Ludvig af St. Dionysii Kloster, en Son af Rotrud, Carl den Stores Dotter, tilligemed hans Broder

Gvazlen,

Gyzlen, og paalagde dem saa tung en Løsnings Penge, at ei alene Kirkernes Skatter maatte dertil udtømmes, men endog meget gives af Kongen, Bisperne, Abbederne, Greverne og de andre Fornemme. Dennne Parises Erobring indjog utrolig Skræk i de Franske, thi hverken Folk eller Konge havde nogensinde troet den at være muelig. Skatten bestod i 685 Pund Guld, og 3250 Pund Sølv, hvilket i nu værende Franske Penge udgiør 1003915 Livres. De Byer St. Qventin og Soissons bleve da og ødelagde. Den Sværm Normaner, som opholdt sig paa Loire, plyndrede Tours og alle andre Stæder lige til Blois. Aqvitanierne forkastede ogsaa deres Konge, den unge Carl, og antoge igien Pipinum, som strax giorde Forbund med de Normaniske Fribyttere, og ved deres Hielp indtog og plyndrede Poitiers, og mange andre Stæder i Aqvitanien. I saadan Nød besluttede Carl at giøre Fred med Normanerne, og var han da saa lykkelig, at formaae Hasting, ved at give ham meget Guld til at forlade hans Lande. Dog dette alene bragte ikke Hasting til Fred, nei han vilde forsøge sin Lykke i Middelhavet, i Italien selv, og skal, om man kan troe Wilhelm af Jumiege, have tragtet efter, at forskaffe sin Foster-Søn Biörn den keyserlige Værdighed. Dette Forlig synes at være sluttet ved Angers, hvilken Normanerne havde indtaget, og hvor Carl beleyrede dem, ved Hielp af den Brittiske Konge Salomon, som da var kommen til Regieringen i Bretagne, efterat han havde dræbt sin Formand Herispojus. Dog blev Forliget sluttet imod Krigshærens Vilie. Af alle Normaners Indfald i Frankerige blev intet drevet med større Grumhed, end det Hasting og Biörn giorde, thi ingen Franker turde lade sig see uden for Byernes Mure, af Frygt for at dræbes; Geistligheden blev ihielslaget,

Gorm den Riger. Aar 857.

Gorm den Rige. Aar 857: get, og iførte Normanerne sig deres Klæder og Messesærke, som de røvede fra Altarerne; Almuen blev fangen bortført, Unge og Gamle, gifte Koner bleve skiændede, og Jomfruer voldtagne. Qvæget blev bortrøvet og solgt. De fleste Kirker, som laae uden for Stæderne, bleve opbrændte; Landet laae udyrket, Træer og Buske bevoxte det. Om Natten bleve Folk overfaldne og dræbte i deres Senge. Saa sørgeligt og sandt maler Dudo Frankeriges da værende Tilstand. Nu Normanerne, i det mindste Hastings Hær, vilde forlade det, holdte de Raad, hvorhen de skulde vende sig. Hasting sagde da: Lader os gaae til Rom, og underkaste det vort Herskab, ligesom Frankerige. Saadant Forslag fandt Bifald. Underveys komme de med 100 Skibe til Gallicien, da Ordonius regierede der, men bleve tilbagedrevne af Grev Peder, ved hvilken Leylighed en Spansk Skribent kalder dem Lordomaner, dog plyndrede de al den Spanske Kyst, indtil Strædet, farende ilde frem med Sværd og med Ild. Ja de skibede over til Mauritanien, overfulde den Stad Nacchor (a), og dræbte der mange Sarracener. Videre røvede de og ødelagde Majorca, Formentera og Minorca. Vinden drev dem siden til Luna, hvilken Hasting skal have taget for Rom. Indvaanerne, forfærdede over saa stor en fiendtlig

(a) I Leonis Africani Africa Lugd. Bat. 1632. 8vo. p. 419. 426. 427. 443. l. 3 tales om den Flod Nocor, som falder ud i Middelhavet udi Kongeriget Fez, og skiller mellem de tvende Landskaber Errifa, og Garet. En Bye af det Navn Nocor, eller Nachor finder jeg ikke, men vel at Floden Nocor gaaer igiennem en frugtbar Slette, af 28 Miles Længde, og 10 Miles Brede, og at paa den ligger ved Middelhavet, (og efter al Anseende ved Floden Nocor) den Bye Mesemme, (som maaskee er her bleven kaldet efter Floden). Denne Bye bliver Leo ved, var fordum folkerig, og Hovedstaden i den Egn, men blev i det 318 Aar af Hegira, det er Aar Christi 930 forstyrret og brændt af Regenten i Cairvan, (det er det gamle Cyrene).

lig Flodes uventelige Ankomst, giorde al mulig Anstalt til Modværge. Dette bragte Hasting paa den Tanke, at bruge List, i Stædet for Magt. Han lod Greven i Byen og Bispen (a) vide, at han var Hasting, de Danskes Anfører, som havde efter Lodkastning maat med sin Hær forlade sit Fæderneland, at han derpaa havde efter Gudernes Villie, udforsket ved Lodder, angrebet og underkastet sig Frankerige, men nu var han alene ved Stormvinde bleven nød til at søge deres Bye. Han agtede at holde Fred med dem, og for Penge at kiøbe til sine Folk, hvad de behøvede. Han selv var meget syg, ønskede at blive Christen, og at døbes, saa og at begraves i deres Stad, hvis han skulde døe der. Saadant Forslag blev med Glæde imodtaget, Fred strax indgaaet, Kiøb og Salg fastsat imellem begge Parter, og endeligen Hasting døbt, og smurt med den hellige Olie, baade som Syg, og som en der nød Daaben og Confirmations-Sacramentet. Derefter blev han som Syg baaren til sit Skib, og stode baade Bispen og Greven Faddere til ham. Natten derpaa udspreddes det Rygte efter hans Foranstaltning, at han var død. Hovederne for hver Rode forestilte deres Underhavende, at de maatte brav hyle og skrige. Bud blev sendt til Staden med Tidende, at Hasting var død, at han for sin Død havde begiært, som nye Omvendt, at begraves i Stadens Kloster, og bortskiænket til Byen sine Sværde, Armbaand og alle andre Kostbarheder. Begiæringen blev villigen tilstaaet. Den fornævnte Døde lagdes paa en Baare i sit Harnisk, og med sine andre Vaaben, hans Folk ginge om den; og havde Harnisker skiulte under Klæderne; for Baaren bleve Armbaand og Bælter baarne, saa og

Gorm den Rige. Aar 857.

Øxer

(a) I Actis Sanctorum M. Jun. T. 3. p. 144 menes, at denne Bisp har hedet Gualcherius, men det er grundet paa en urigtig Tidsregning.

Gorm den Rige. Aar 857.

Oxer og Sværde indlagde med Guld og kostbare Stene. Nu nærmede Sorge-Skaren sig Byen. Porterne stode aabne. Bispen gik i al sin Prydelse den i møde; Clerisiet var ifort sin Pynt; Voxlys og Kaars bleve baarne foran. Messen blev høytideligen holdet, Liget indbaaren i Kirken, og Nadverens Sacramente uddelt. Nu befoel Bispen at Liget skulde begraves, men Hedningene trængde sig frem, og raabte, at det ei maatte skee. Forundrede stode de Christne, og nu sprang den troløse Hasting op, drog sit Sværd, og giennemborede Bispen, som stod med Messebogen i Haanden. Greven, og den hele Geistlighed omkom da, thi ingen kunde undflye, saasom Normannerne havde forud tillukket Kirke-Porten. Tilskuerne, unge Karle og Jomfruer bleve fangne, og sammenbundne med Strikker. Ingen Bøn, ingen Klager, ingen Taarer hiulpe. De Normanner, som vare tilbage paa Skibene, brøde nu og ind giennem de aabne Stads-Porte. Hvo der satte sig til Modstand paa Bye-Murene, blev nedlagt. Alle Fornemme omkomme i dette Overfald, og Hasting, som først bag efter skal have faaet at vide, at denne Bye ikke var Rom, hvilket synes mig ikke troligt, giorde denne faste Stad til sin Vaaben-Plads, forblev der i nogle Aar, og giorde adskillige Krigstog, hvorom mere siden. Men endskiønt Hasting saaledes for en Tid forlod Frankerige, saa vare der dog endda nok Normanner tilbage. Man finder derfore, at Munkene have i deres Angst ikke vidst, hvor de skulde skiule St. Philiberti Legem, og endelig hemmeligen nedsat det i Clunaud udi Anjou. Udi Irland skede et Slag imellem de Brødre Oluf og Ivar paa den ene Side, og Cathald den hvide, en liden Konge i Meath, paa den anden Side, som vilde sætte sig imod dem, men blev overvunden; maaskee Oluf har heraf faaet det Tilnavn Hvide. Denne

Cathald

Cathald er nok den samme, som andre Irske Skribenter kalde Connor, Donnoghs Søn, og lade ham overvindes ved Clonard, nu maaskee Clunlana, af Oluf, og dræbes af Humfred, en Dansk Prinds (56). Gorm den Rige. Aar 857.

Saasom Gautbert, de Svenskes første Bisp, men som nu opholdt sig i Osnabrüg, hvilket Stigt han forestod, døde der i en høi Alder (a), efterat han længe havde været svagelig, saa besluttede Ansfrid derover at forlade Sverrige, og at vende tilbage. Han opholdt sig noget hos Anscharius, men blev efter nogen Tid syg der, og døde, hvorpaa Anscharius, for at hindre Christendommens Undergang i Sverrige, sendte en af sine Præster ved Navn Ragembert did. Han var dertil vel skikket, og gik did frivilligen. Men som han reiste til Slesvig, for derfra at drage til Sverrige med et Skib, hvorpaa vare Kiøbmænd, saa blev han underveis angreben af Danske Røvere, alting ham frataget, og han selv dræbt Mariæ Himmelfarts Dag den 15 August. Aar 858.

Saadant

(56) Lang. T. 1. p. 547—549. 550. 466. 467. 513. 552. T. 2. p. 3. T. 5 p. 163. 164. not. a. Martene coll. Mon. T. 5. p. 967. Dudo l. 1. p. 63—66. Sebast. Salm. p. 55. Mo Geogheegan T. 1. p. 395. O. Halloran T. 2. p. 179. Mayansii Advertencias a Mariana p. 87. Bouquet T. 7. p. 344. 631. 632. 153. Mab. Acta S. Ben. Sæc. 4. Part. 2 p. 128. Steph. Torn. Ep. 63. Memoir. de Lit. T. 27. p. 16. Regnar Lodbrocs Saga p. 35—39. Min T. 8. p. 645. Schotani Geschiedenisse van Friesland p. 68. Baluz. Cap. T. 2. c. 97. Danske Atlas T. 7. p. 347. Noodts Beyträge T. 2. 4 Stück p. 568.

(a) Möser Osnabr. Ges. T. 1. p. 296. 300 mener, at Gautbert først er død 859, og vidner at hans Fest endnu helligholdes i Osnabrück den 3 Februarii.

Gorm den Rige. Aar 858.

Saadant Dødsfald gik vel Anſchario meget nær, dog lod han ſig ikke nedſlaae deraf, men beſluttede at ſende en anden til Sverrige. Denne Modgang blev ham og paa anden Maade erſtattet, thi Pave Nicolaus ſtadfæſtede ved ſit Brev eller Bulle af 3 Maji fuldkommen Foreningen imellem den Bremiſke og Hamborgſke Kirke, ſaa at den Cölniſke Erkebiſkop ſkulde fra den Tid af intet have at ſige over Bremens Stigt; han gav og Anſchario Pallium paa nye, dog paa de ſædvanlige Vilkaar, at han ſkulde holde den Romerſke Kirkes Troe, antage de ſex almindelige Concilia, og i alle Ting eedeligen love at følge de Romerſke Pavers Befalinger. Fremdeles beſkikkede han ham paa nye til Lærer for alle Svenſke, Danſke og Slaver. Heraf ſees, at Dannemark er begyndt at omvendes paa en Tid, da Hierarkiet og de Romerſke Pavers geiſtlige Magt allerede var i ſin fulde Styrke. Med Biſp Salomon af Coſtnitz, ſom havde udrettet Kong Ludvigs og Anſcharii Ærinder i Rom, ſendte Paven ogſaa Brev til den Danſke Kong Eric, hvorudi han takkede ham for de Gaver, han havde ſendt ham ved bemældte Salomon, ſaa og roſte hans Troe, endſkiønt han endda ikke var døbt, raader ham til at lade ſig døbe, fuldkommen at antage den Chriſtne Lære, og at forlade ſine Afguder, da han lover ham efter Døden et evigt og lykſaligt Liv. Dette Brev er paa Latin, og først udgivet af den bekiendte Philippus Cæſar, og findes intet ældre Brev, enten af en Pave, eller af nogen anden, ſkrevet til en af vore Konger. Kong Ludvig ſtadfæſtede ogſaa den 7 Junii til Francfurt Anſchario og den Hamborgſke Kirke Beſiddelſen af Rameslo Kloſter. Imedens det ſaaledes ſynes hiemme at have været fredeligen, vedbleve Normannerne ude efter Sædvane at bekrige Frankerige. De, ſom opholdte ſig i Seinen, indtoge og opbrændte den 31 Maji Byen

Chartres,

Chartres, omkomme der tolv Geistlige udi Kirken, og mange af Almuen. Stædets Bisp, Frotbald, søgte at svømme over Eure-Floden, men blev midt i den saaret af Normanerne, og druknede i Vandet, men paa deres Tilbage-Marsch bleve de angrebne af de Franske, og mange af dem slagne. Ved samme Tid blev og Byen Beuvais indtaget af dem, og dens Bisp Blatfrid dræbt. Fra Øen Oscellus, hvor de havde fæstet deres Sæde, giorde de jævnlige Indfald, komme ofte til Paris med deres Skibe, brandskattede de omliggende Klostere, ja giorde disse Besøg undertiden til Hest. Engang overfulde de St. Germani Kloster, da Munkene just vare i Begreb med Gudstienesten, men dog finge saa megen Tid, at de kunde skiule sig alle, undtagen een, der til Hest vilde redde sig, og blev dræbt. Fra Klosteret Wandrille eller Fontenelle blev og da St. Wandrille's og Ansberts Legemer bortførte i Sikkerhed til det Meyerie Bladulfe, og derfra den 11 Maji til St. Peders Kirke tæt ved Qventovic, men St. Wulfrani Legeme blev tilbage og uskadt, endskiønt Normanerne plyndrede og opbrændte det hele Kloster. Munkene af Jamiege forflyttede og til Haspran Legemerne af St. Hugo, Erkebisp i Rouen, og af Aichard, Abbed i Jumiege. Bisperne paa Concilium til Kiersey formanede derfore i denne almindelige Forstyrrelse Kong Ludvig til at antage sig de Christne, som flygtede for Normanerne. Til ommeldte Abbed Ludvig skiænkede Kong Carl siden det Stæd Madriniacum, som en Skadesløsholdelse for det, han havde taht ved Normanernes Indfald. Midt i alle disse Ulykker havde dog de Tiders Mennesker den Trøst, at St. Mariæ Særk blev bragt til Chartres. Disse Fribyttere i Seinen, anførte af Biörn, havde sat sig fast paa den Øe Oscellus, nu kaldet l'Isle de Bedagne, Tourville og Oissel udi Seinen, ej langt fra Rouen, og bygget der en Fæstning. Der

Gorm den Rige. Aar 858.

Gorm den Rige. Aar 858.

beleyrede Kong Carl den i Junii Maaned, og indsluttede Øen med en Flode, men udi Julii Maaned giorde de Store Opstand imod ham, og forenede sig med dem af Bretagne, ja forjoge hans Søn Ludvig af Maine, saa at han maatte gaae over Seinen og flygte til sin Fader. De Store lode det ei blive derved, men sendte Gesandter til Carls Broder Ludvig i Tydskland, klagende over den førstes Tyrannie. De bade Ludvig om Hielp, leggende til, at de ellers vare nødde at søge den hos Normanerne, hvilke uden Modstand rovede og dræbte hvor de vilde. I saadan Tilstand blev Carl dog ved at beleyre Den Oisel, og kom i Martii Maaned hans Søn Carl ham til Hielp fra Aqvitanien, med hvilken fulgte Pipinus, som Carl gav Grevskaber og Klostere i Aqvitanien. Hans Broderson Lotharius kom ham og til Hielp i samme Maaned, og alle beleyrede de bemeldte Øe. Dog den tydske Ludvig kom midt i Augusti til det Kongelige Slot Pontico, nu Pontion, udi den Bøygd le Partois i Landskabet Champagne ved Floden Ornei, som falder i Marne, og der mødte alle de Store fra de Kanter ham, undtagen de, som vare i Carls Leyr. I saadan Nød vedblev dog Carl at fortsætte Beleyringen til den 23 September, da han, formedelst Normanernes tapre Modstand og sin Broders Indfald, maatte ophæve den, hvorpaa hver gik til sit, og Carl drog sin Broder i Møde. Ved Beleiringens Ophævelse mistede Carl alle sine Skibe, som bleve tagne af Normanerne. Denne Gang havde han nær mistet sit Rige; men i Begyndelsen af næste Aar maatte Ludvig dog med uforrettet Sag forlade Frankerige, dels formedelst de Stores Ustadighed, foraarsaget formedelst de Voldsomheder, hans Folk forøvede, hvoraf mange ikkun vare slette Christne, saa at de fore værre frem end Normanerne, og dels for Sorabernes Indfald.

Forend

Førend Ludvig gik ind i Frankerige, vilde han have sendt sin Søn og Navne imod Obotriter og Linoner, men formedelst ovenmældte Stridighed mellem ham og hans Broder, blev intet af dette Krigstog. En Hær Normaner giorde og Indfald udi Ludvigs Rige, og faldt ind i Saxen, men blev tapperligen tilbagedreven. Udi Engelland døde den Vest-Saxiske Konge Æthelvulph den 13 Januarii, og efterlod Riget til sine tvende Sønner, Ethelbald, som fik Vest-Sex, og Ethelbert, der fik Kent, Essex, Sussex. Ethelbald lod sig af sin hæftige Attraae forlede til at ægte Judith, sin Faders efterladte Enke, og sin Stifmoder. Naar alle de Misgierninger, som Konger, Bisper og de Store beginge paa de Tider, overveyes, saa er det intet Under, at det gik langsomt og slet til med vore hedniske Forfædres Omvendelse. Fra Skotland bleve mange Picter ved at flygte for Skoternes Voldsomheder, deels til de Engelske, deels til de Norske. De, som bleve tilbage, søgte hemmelig om Hielp hos de Danske og Norske, af hvilke der, tilligemed Friser, vare alerede mange i Skotland, hvor de nedsatte sig ligesom i deres eget Land. Forgiæves tilbød den Skotske Kong Constantinus dem sine Havne, og frie Handel, naar de ikkun vilde staae fra deres Søerøverier og holde Fred (57).

Gorm den Rige. Aar 858.

(57) Lang. T. 1. pag. 549—551. 483. 546. T. 2. p. 3. Staphorst p. 41—44. 52. 53. Lind. Scr. p. 128. Crantzii Metrop. p. 26—28. 93. Mab. Analecta p. 230. Vales. not. Gall. Oscellus Ponticus. Du Chesne T. 3. p. 209. 210. 211. Acta Sanct. M. Febr. T. 1. p. 407. Bünau T. 3. p. 297—310. Alford T. 3. p. 94. Bouquet T. 7. p. 351. 357. 358. 359. 231. 215. Fordun. T. 2. l. 4. c. 8. p. 293. c. 15. p. 306. 302. c. 16. p. 308. Sammarth. Gall. chr. T. 8. c. 1105. 1106. T. 2. p. 482. Ph. Cæs. Triapost. p. 189.

Gorm den Rige. Aar 859.

Efter Ragimberti Død beskikkede Anscharius til Bisp i Sverrige Rimbert, af Fødsel en Dansk, og en anden Rimbert end den, som var en Franker, og har beskrevet Anscarii Liv og Levnet. Denne Danske Rimbert kom lykkeligen til Sverrige, og blev vel modtaget af Kongen og af Folket, og forestod der endda Gudstienesten, da den anden Rimbert skrev Anscharii Levnet, det er at sige, længe efter Aar 865. Anscharius formanede denne Rimbert, ligesom alle sine andre Præster, til, at han hverken skulde begiære eller bede om noget, men efter Apostelens Pauli Exempel ernære sig selv med sine egne Hænders Arbeyde, og lade sig nøye, naar han havde Klæde og Føde. Og gav Anscharius dem af sit eget overflødigen, ey alene hvad de selv behøvede, men endog til at give andre, for at erhverve sig Venner. At en Dansk er bleven valgt til at være de Svenskes Bisp fremfor en Fransk og en Tydsker, dertil var god Grund, thi han forstod Sproget, og tænker jeg, at der da haver været end mindre Forskiel imellem Dansk og Svensk end nu omstunder. Ved disse Tider skede en stor Forandring i Danmark. Den Svenske Kong Oluf eller Olaph, som efter al Anseende har været kied af det delte Regimente med Emund eller Amund, overfaldt Danmark med Krig. Han havde været en stor Ven af den forrige Danske Kong Erik, og foregav nu, at han vilde hævne hans Død, befæste hans Søn Knud den Lille paa Thronen, som for sine unge Aars Skyld havde faaet det Tilnavn, og paastod, at han snarere burde være Formynder end den Jydske Kong Gorm. I saa tvilsom en Sag er det ikke at undres over, om mange Danske have holdt med ham, og

p. 189. Acta S. April T. 1. p. 846. Baluzii Capit. T. 2. c. 106. 107. Doublet Ant. de S. Denis l. 2. c. 8. pag. 458. Sirm. op. T. 2. c. 174. cap. 5.

og som Danmark var da fremfor de andre Nordiske Riger meget svækket ved de store Krigstoge til Frankerige og Engelland, saa er det ikke forunderligt, om han giorde stor Fremgang, indtog Skaane, Halland og Derne med Magt, skilte Gorm ved Formynderskabet, og satte sig under Skin af det paa Leyre Throne, hvilket opvakte stort Had imod ham, allerhelst han var en Fremmed, og saaledes hævnede han det Indfald, de Danske havde for giort i Sverrige, og hvilket havde givet Anledning til Amunds Indsætning. Det, som styrkede ham, var, at han havde mange unge og raske Sønner; Ennigrup, som maae have nedladt sig i Sieland, og derfore maaskee kaldes af Svend Aagesen en Sielandsk Bonde, det er en Selveyer, en frie Mand, en hæderlig Mand, som da udgiorde den ringere Deel af Adelen, som mødte paa Thinge, og som gav sit Samtykke til alle Rigets vigtige Sager, og uden hvis Villie intet betydeligt kunde skee lovmæssigen; Giurd eller Gudrod, og Sigurd eller Sigfred, og maaskee flere, hvoriblant det ikke er urimeligt, at en Helge har været. Desuden havde Olaph en Søster-Søn ved Navn Sivard eller Sigurd, hvis Fader skal have været en Dansk. Det lader og, at Oluf ei haver havt nogen synderlig Lyst til Christendommen, i det mindste finder man ey, at han haver giort noget betydeligt for den i Danmark, og Adam af Bremen siger udtrykkeligen, at han og paafølgende Konger, som han opregner, vare alle Hedninger. Dog forekommer det mig rimeligt, at de hedniske Danske have ingen Troe havt enten til ham eller Sønner i denne Post, fordi han engang havde i Sverrig under den Christne Lære. Helge den Hvasse, maaskee en Søn eller Sønnesøn af den forrige Helge Hvasse, eller og en Søn af hans Broder Frode, og som synes at have som Formynder forestaaet Regieringen i

Gorm den Rige. Aar 859.

Olaph, 41de Konge udi Leyre.

Skaane

Olaph. Aar 859.

Skaane og Halland paa Knud den Lilles Vegne, faldt da i Slag mod Olaph, og berømmes som en Mand, der var elsket af Folket for sin Retfærdigheds og Retskaffenheds Skyld. Olaphs Hensigter, at ville bemestre sig selv Riget, bleve og efterhaanden saa kiendelige, at Knud den Lille maatte forlade Landet, og søge sin Sikkerhed i Norge, venteligen i Ringerige, hvor Helge Hvasses Slægt var fra. Den Danske Biörn, som havde forskandset sig paa en Øe i Seinen, kiæd uden Tvil af den langvarige Krig, og maaskee af det hans Fosterfader Hasting blev saa længe borte, giorde nu Fred med Kong Carl, og kom til ham paa det Slot Verberie, blev hans Mand, og svor ham Troskab, hvorpaa han forlod Landet. Men endskiønt han ansaaes for Konge og Anfører over den hele Hær, saa fulgte den ikke nær hel med ham, da han drog tilbage til sit Fæderneland Danmark; ney, der bleve nok tibage til Frankeriges Plage. Han selv led Skibbrud underveys, mistede mange af sine Skibe, og naaede neppeligen en Havn i Engeland, hvorfra han efter Beretning af Wilhelm af Jumiege skal have søgt hen til Frisland, og der være død, hvilket sidste jeg dog anseer for urigtigt, da jeg holder ham for den samme, de Engelske Skribenter kalde Bruern Brocard, hvorom mere siden; dog kan det gierne være, at han haver opholdet sig en Tid i Frisland. Hasting giorde store Ting i dette Aar; han skiftede sin Flode i trende Dele; Endel gik op mod Rhone, plyndrede adskillige Klostere og Stæder, hvoriblant Nimes og Arles, og forskandsede sig paa Øen Camargues, der ligger i Rhone; En anden Del gik lige til Grækenland, og plyndrede der venteligen efter Sædvane, og med den tænker jeg at Regnar Lodbroc haver været; og da maae det være skeet, som Bonfinius vil, saafremt det nogensinde er skeet, at Normanerne komme med en

Flode

Flode af 360 Skibe for Constantinopel, og plyndrede dens Forstæder. Dog da Russerne giorde noget efter disse Tider et, ihvorvel ulykkeligt Tog, did, og iblant dem vare udentvil Normaner, kaldte Vareger, saa troer jeg, at Bonficius herved er bleven ledet i Vildfarelse, og har tilskrevet Normanerne det, som tilkommer Russerne. Den tredie Del, som bestod af 60 Skibe, plyndrede og brændte udi Spanien de Stæder Algezira, Alhandra i det Portugisiske Estremadura, og Mesqvitella i det Portugisiske Beira, nedlagde alevegne mange Folk, og erhvervede stort Bytte. Derpaa drog den til Africa, hvor den giorde store Ødeleggelser, og siden vintrede over paa Søekusterne af Spanien. Den Sværm Normaner, som opholdt sig i Seinen, overfaldt Staden Noyon om Natten den 28 April, plyndrede den, og førte fangen bort med sig Bispen Emmo, saavelsom mange Ædle, Clerker og Almuesmænd, hvilke tilsammen den dræbte underveys. Da blev og venteligen St. Eligii Kloster uden for Noyon ødelagt. Dog synes efter Diplomata Noyons Indtagelse først at være skeet Aar 860. To Maaneder forhen havde de i et Meyerie dræbt Eomenfrid, Bisp af Beauvais. Denne deres Fremgang foraarsagede, at Munkene af St. Dionysii Kloster flyttede derfra de hellige Martyrers, Dionysii, Rustici og Eleutherii Ben til deres Meyerie Novigentum, nu Nogent, i Pago Mauripensi, nu Hurepois ved Seinen. Fortvilet over saadan Medfart slog Almuen imellem Seine og Loire sig sammen, for at giøre de Danske i Seinen Modstand, da Kongen og de Store toge sig ikke Landet an; men som deres Overleg var ikkun slet giort, saa bleve de overvundne. Ved disse Tider kom atter en ny Flode fra Norden til Frankerige, og plyndrede Landet paa hin Side Schelde, og siden Klosteret St. Valeri ved Somme Flod, og Byen Amiens. En anden

Olaph. Aar 859.

Olaph. Aar 859. Hob angreb Betau (a) med al Magt og Lykke. Efter al Anseende har Regnar Lodbroc selv havt Overste-Befalingen over de Danske, der opholdte sig i Seinen, kun at han undertiden har forfoiet sig derfra, og draget iblant andet med Hasting til Grækenland. Ham er det uden Tvil, som en gammel Skribent kalder Ramerus, hvilket vel er en Læsefeyl i Stædet for Ragnerus. I disse Odelæggelser blev Klosteret Centula paa ny plyndret og brændt, efterat St. Richarii Legeme forst var bragt i Sikkerhed til et Stæd, hvor det forblev i sex Maaneder, med hvilke Ting det ofte havde stor Vanskelighed, saasom man alevegne var omgivet med Danske Speydere. Den Vest-Saxiske Konge Ethelbald lod sig endeligen af Bisperne bevæge til at ophæve den skammelige Forening mellem sig og sin Stifmoder Judith, og at sende hende med al Kongelig Pragt tilbage til hendes Fader Carl. Udi Irland droge Amlaf eller Oluf Hvide, og Ivar ind i Meath, men Historien tier om deres Bedrifter der, dog synes Stilstand da at være bleven sluttet imellem dem og Malachias (58).

Aar 860. Den Franker Rimbert, som har skrevet Anscharii Levnet, tiltraadde forst nu sit Embede i Ribe, venteligen fordi Kirken forst i det Aar blev færdig, og som der efter al Anseende ingen anden geistlig Mand da var der, og han havde en vidtloftig Egn at besorge, saa kan han i visse Maader ansees for den forste Bisp i Ribe.

(a) Saaledes forklarer jeg: Insula Rheni Batavus.

(58) Min T. 8. p. 739. 740. 761. 769. 800. 804. 795. 796. T. 9. Tavle 92. Lang. T. 1. p. 550—552. 484. 546. 548. 550. T. 2. p. 34. Adam. Br. c. 44. p. 13. c. 40. p. 12. Hist. de Nimes par Menard T. 1. dans les preuves p. 8. Mab. A. S. T. 2. p. 218. 221. 222. Bouquet T. 7. p. 153. Alford p. 95. 96. Gall. chr. T. 9. c. 988. Bonfinii H. Ung. Dec. 1. l. 10. p. 117.

i Ribe. Udenlands vedvarede de Danskes og Normanners Krigstog og Roverier. De, som forrige Aar havde indtaget Amiens, havde nu fæstet deres Bopæl i Somme-Floden, venteligen paa en Oe, thi nu droge de ikke mere hiem, men boede i Frankerige ligesom i deres eget Land, opholdende sig dog mest paa Oer i Floderne. Fra Somme af ødelagde de Landet ved Terouanne, hvorover Bisp Huntfred der ansøgte hos Pave Nicolaus om, at maatte faae Lov at frasige sig sin Bispestol, og at gaae i et Kloster, hvilket Paven afslog ham, hvorpaa han vendte til sit Sæde igien, og samlede sin adspredte Menighed. Venteligen have disse Normaner været af et ander Folk end de i Seinen, hvilke vist vare fornemmeligen Danske, hvoraf jeg slutter, at de andre vare Norske, thi disse tvende vare Hovedfolkene i slige Tog; Vel mueligt og, at begge Hobe have været Danske, thi i disse urolige og krigerske Tider var det endeligen ikke nyt, at Landsmænd vare indbyrdes uenige, og det saa meget mindre hos de Danske, som de vare delte i forskiellige Stater, og havde forskiellige Konger. Hvorom alting er, saa havde de Danske i Somme lovet Kong Carl, at ville staae ham bi imod de Danske i Seinen for 3000 Pund provet Sølv, og at enten drive dem derfra eller dræbe dem, og til Sikkerhed herpaa gave de ham Gisler. I Følge heraf paalagde Carl alle Kirker, alle Jorder, alle Kiøbmænd, endog de Fattigste, Skat, saa at han endog lod vurdere deres Huse og Husgeraad, for derefter at kunne indkræve en vis Skat af alle Ting. Dog, da enten Skatten ikke vilde strække til, eller og Kongen blev af et andet Sind, saa gik dette Anslag overstyr, hvorpaa de Danske, efterat de havde faaet deres Gisler igien, seylede med en stor Flode over til Engelland, hvor de ankomme efter Kong Ethelbalds Død, og besad da hans Broder

Olaph. Aar 860.

Olaph. Aar 860. Ethelbryht alene det Vest-Saxiske Rige. De landede ved Hamton, og indtoge Winchester, men bleve slagne, maatte tage Flugten, og begive sig tilbage til Frankerige. Dette skede, da de fra Winchester vendte tilbage til deres Skibe, beladte med rigt Bytte, og venteligen i Uorden. Den Aldermand Osric anførte i dette Slag Hæren af Hamtonshire, og den Aldermand Æthelwulph den af Barkshire, og havde de tilsammen en meget stor Hær. De Normanner, som havde vintret over i Spanien, forlode den om Foraaret, og vendte tilbage til deres eget Land. Hvorimod de, som opholdte sig i Rhonen, ødelagde alt Landet med Sværd og med Ild indtil Byen Valence, og vendte derpaa med alt Byttet tilbage til Camargue. Ved den Leilighed ødelagde de og opbrændte Klosteret Arles ved Foden af det høye Bierg Canigou udi Valspir i Grevskabet Roussillon, efterat have plyndret det i tre Dage. De Stæder Elna og Roussillon bleve og plyndrede, opbrændte og i Grund-forstyrrede, og synes det, at den sidste har fra den Tid af ligget øde; Det samme vederfor og den By Ampurias i det hosliggende Spanske Landskab Catalonien. Saafremt Visilsborg i Schweitz forstaaes ved det, som nævnes i Ragnars-Saga, saa er denne Stad venteligen den Gang bleven indtaget ved Val-Slynger, det er Blider, af Regnars Sønner. Men siden droge de til Italien, indtoge Byen Pisa og flere Stæder, ødeleggende og plyndrende allevegne, hvor de fore frem. De samme Danske, som opholdte sig i Somme Flod, ere nok ogsaa de, som landede ved Nieuport og Yperlee-Flodens Udløb, og siden plyndrede St. Bertini Kloster i St. Omer, dræbte der, ved adskillige Pinsler, fire Munke, og lode ophænge nogle af deres egne Folk, fordi de havde stiaalet af det Sølvtøy, der var bleven samlet og lagt paa Altaret til Uddeling. Strax

dette

dette Tyverie rogtedes, bleve de Normaner, som vare udgangne af St. Bertini Kloster, staaende imellem det og St. Audomari, og lode Anførerne da strax blæse i Trompeterne, og undersøge, hvo der havde giort Tyveriet. Saa snart de Skyldige vare fundne og overtydede, bleve de ufortøvet hængde uden for Klosterets søndre Port. Saaledes udøve endog Røvere Orden og Retfærdighed. Frygten var ellers da saa stor, og strakte sig saa vidt, at Ansbold, Abbed af Prum, forlod sit Kloster for nogen Tid, endskiønt det laae langt inde i Landet. Hvorledes mange have ogsaa søgt deres Tilflugt hos Normanerne, kan sees deraf, at Ingeltrud, Grev Boso's Hustrue, forlod sin Mand, og begav sig til Kong Carl, til hvilken nogle sagde, at om han vilde levere hende ud igien, saa tog hun vist Skyts hos Normanerne, og da var det bedre at lade hende boe iblant de Christne. Varegerne fra hin Side Havet, saa skriver den Russer Nestor, det er Nordiske Folk fra de trende Riger, og fornemmeligen fra Sverrige, krævede ved denne Tid Skat af følgende Folk i Rusland, Slaver, som maaskee boede ved Novogrod, Tschuder, det er Esther, Meraner, som boede ved Rostow, og Krivizer, som boede ved Smolensko, og er det rimeligt, at disse Folk have fra ældre Tider maat give dem Skat. Den Seyervinding, de Svenske nogle Aar forhen erholdte over Kurlænderne, haver vel givet dem Anledning til, at udbrede deres Vaaben øster paa, og kom just i dette Aar Erik Emundsen paa Thronen i Upsal, som ei alene efter Snorro's Vidnesbyrd bragte al Sverrige under eet Hoved, men endog giorde aarlige Krigstog, og underlagde sig Finland, Carelen, Estland og Kurland, og vare der i bemeldte Lande endnu at see store Jord-Volde og Skandser, som han havde opkastet, 150 Aar omtrent efter hans Tid. Hvor let har nu denne stridbare Herre ei kunnet der- Oloph. Aar 860.

 fra

Olaph. Aar 860. fra komme til Novogrod, og givet dem Fyrster, som der fortælles, at Varegerne have giort. At Olaph og Sønner havde nedsat sig i Danmark, har vel og giort det lettere for Erik, at giøre sig til eene Konge i Sverrige, og synes ingen af Olaphs Afkom siden at have regieret i Sverrige, førend ved Aar 934, en vis Ring og hans Sønner, som maaskee haver stammet i andet, eller snarere i tredie Led fra Olaph (59).

Aar 861. Anscharius lod flytte St. Willehadi Legeme fra det søndre Capel til St. Peders Kirke i Bremen, og fra den Tid af begyndte Mirakler at skee ved hans Grav. Rimeligen haver Anscharius da ogsaa forfattet det Skrift, som endnu er til, om denne Bisps Levnet og Mirakler. Anscharius saae ham nu paakaldet, og kunde, da han havde giort langt større Ting end denne sin Formand, vente samme Ære efter sin Død; hvilken Spore til store Handlinger, hvor meget maatte ikke saadant sætte det menneskelige Hierte i Bevægelse. Ved samme Tid gav Kong Ludvig Anschario endeligen sit Bekræftelses-Brev paa Foreeningen af de Hamborgske og Bremiske Kirker. Hasting synes i dette Aar at være kommen tilbage fra Italien, efterat han først havde i Grund forstyrret Murene om Byen Luna, og bortført derfra mange Fanger, og

(59) Lang. T. 1. p. 552. 553. 554. T. 2. p. 4. W. Malm. l. 2. c. 3. p. 42. Asserius p. 14. S. Dun. c. 121. Mab. A. S. Ben. T. 6. p. 223. Malbrancq T. 2. p. 278 — 282. Bouquet T. 7. p. 268. 381. Lupi Ep. 123. Mab. A. S. Ben. Sæc. 4. Part. 2. p. 468. Hincmari op. T. 1. p. 691. 692. Acta Sanct. Martii T. 1. p. 791. Nestor af Scherers tydske Oversættelse p. 49. Snorro i Harald Harfagers Saga c. 3, og i Olaf Helges Saga c. 81. Marcæ Marca Hispanica col. 328. 329. Min T. 7. p. 569. 570. Speculum Regale 4to Soröe 1768. p. 409. not. †. Regners S. c. 13. 14. pag. 35 — 39. i Biörners Nordiska Kämpa-Dater. Norna Gests S. ib. c. 8. p. 23.

og meget Bytte. Han landede igien i Frankerige, hvor Kongen sammenkaldte sine Fyrster, Grever og Bisper, og adspurgde dem, hvad man skulde nu giøre. De raadde alle til Krig, men Kongen mente at det var ikke nyttigt, thi enten vilde Hasting vinde, eller og, om han blev overvundet, finde en sikker Tilflugt paa sine Skibe, hvorover det beste var at giøre Fred med ham. Dette gave de da ogsaa Bifald, hvorpaa Gesandtere bleve sendte til Hasting, som for en stor Del Penge, og Overladelse af Byen Chartres, lod sig bevæge til Fred, og blev siden Kong Carls bestandige Ven og Fortrolige. Til saadan Fred blev vel Hasting, dels drevet ved Kiædsommelighed af den langvarige Krig, og dels, og det fornemmeligen, ved det Biörn nu var borte, og han altsaa havde ingen mere at figte for. Imidlertid nyttede saadan Fred Frankerige ei meget, thi foruden Hasting vare der mange andre Hær-Konger, som bekrigede det. De Danske, der opholdte sig i Seinen, opbrændte i Januarii Maaned Paris, tilligemed S. Vincentii og Germani Kirke; de satte ogsaa efter og fangede de Kiøbmænd, som flyede op ad Seinen. Det Partie, som forhen havde opholdt sig i Somme-Floden, og siden var bleven slaget i Engelland, kom nu derfra tilbage med 200 og flere Skibe under Velands Anførsel, seilede op ad Seinen, og beleyrede de Danske, som opholdte sig paa Øen Oiselle i Seinen, og lod Carl inddrive 5000 Pund Sølv, det er 375000 Livres, af sit Rige, foruden en Mængde Proviant og Qvæg, hvilket altsammen blev givet Veland og hans Partie, for at holde Fred, og for at vedblive Beleyringen imod de andre Normaner paa Oiselle. Paa samme Tid kom den Flode af 60 Skibe, som havde vintret over i Spanien, op ad Seine, gik ind ad Floden Tellæ, maaskee nu Eure, og foreenede sig med dem, der beleyrede Oiselle,

Olaph. Aar 861.

Olaph. Aar 861. le, hvorved disse indsluttede bleve formedelst Hunger og al mulig Mangel twungne til at foreene sig med de andre, og at give dem 3000 Pund Guld, og 3000 Pund Sølv af det, de havde røvet i Frankerige, hvorpaa de samptligen ginge ned af Seinen til Havet, for at vende hiem, dog Vinteren forbød dem det, hvorover de fordelte sig i alle Seinens Havne, fra Havet af og indtil Paris, efter deres Staldbrøderskaber. Men Veland drog med sin Hær op ad Seinen indtil Melun, og de, som havde været indsluttede paa Øen Oiselle, indqvarterede sig i det Kloster Fossatis, nu St. Maur des Fossés, under Anførsel af Velands Søn, uden Tvil den hos os navnkundige Vidric. Mærkeligen udgives Veland eller Volund for at have været en meget konstig Smed, ei alene i vore gamle Nordiske Efterretninger, udi Volundar Qvæde i Sæmundi Edda, hvorfor og hans Søn Vidric tillegges i vore Kiæmpe-Viser, at have ført Hammer og Tang udi sit Skiold, men dette stadfæstes ogsaa af en gammel fransk Skribent fra det 12 Sæculo, naar han skriver, at Wilhelmus Sector-ferri, Alduini eller Trulli Søn, Greve af Angoulesme, førte i sine Krige mod Normanerne, noget hen efter Midten af det 10 Sæculo, et meget skarpt Sværd, giort af den Smed Veland, og som vel er kommet i hans Hænder fra Rollo eller Hrolf af, thi hans Oldefader Arnold var Broder til Eblus, der Aar 918 var Hertug i Aqvitanien, hvis Søn Wilhelm caput stupæ, Greve af Poitu og Hertug i Aqvitanien, gift med Adela, Dotter af Hrolf, døde 962 den 6 April, og blev ved hende Fader til Wilhelm Ferocis Brachii, som døde, da Robert Hugonis Capeti Søn regierede i Frankerige. Han igien var Fader til Wilhelm den Store, som havde tre Wilhelmer til Sønner, hvilke alle vare ligesom deres Forfædre, Hertuger i Aqvitanien, og Grever i Poitu, og af hvilke

den

den yngste efterlod sig en Søn, som og hed Wilhelm, og besad sin Faders Lande. Vidric skal have eyet Sylvisborg i Skaane, og ligge der begravet under en stor Stenhob ved Sysselbæk, samt have boet paa det Slot Brattingsborg. Dog vises hans Grav ogsaa udi Bahus Lehn i Odsmål Sogn, ved den Bondebye Großbye. Overalt berette Sagn og vore gamle Viser meget om ham. Han skal have ført Krig med en Blakmands Konge, det er, som jeg mener, en Konge i Bleking, der var forlovet med en fornem fransk Jomfrue. Anledningen til Krigen var, at en vis Alf, uden Tvil den som forekommer ved Aar 882, vilde hævne sin Faders Død paa bemældte Konge. Disse Normanernes idelige Indfald i Frankerige bragte Indvaanerne af Flandern til, at befæste deres Flekker og Byer. Den tydske Ludvig bekrigede Obotriterne, som havde sat sig op imod ham, og twang deres Fyrste Tabamuizites til, at give sin egen Søn med flere til Gisler, hvorvel Aarbøggerne af St. Bertin henføre dette Tog til næste Aar, og vidne, at der blev intet stort udrettet ved det. Kong Carl udgav den 14 Julii en Befaling, at lade bygge en Broe i Paris over Seinen, for at hindre Normanernes Indfald, hvoraf jeg slutter, at den er bleven befæstet med Taarne, men enten er den ikke strax bleven færdig, eller og haver den ei kunnet hindre dem, thi mod Aarets Slutning ginge Veland og Søn op til Melun, oven for Paris. Man haver og en Forordning fra Carl af dette Aar, udstædet til Kersey, hvorudi blant andre Ting handles noget om den Skat, der skulde gives til Normanerne. Dette Normanernes Indfald jog saadan Skræk i den bekiendte Skribent Lupus, Abbed af Ferrieres, at han tog Flugten til Stigtet Troyes, hvis Bisp Folchrich tog kiærligen

Olaph. Aar 861.

Olaph. Aar 861. imod ham, og anviste ham Bolig i Aix, syv smaae Mile fra Troyes (60).

Aar 862. Udi Danmark maae ved denne Tid have været indbyrdes Krig, thi de Danske dræbte den Svenske Oluf, som havde bemestret sig Øerne og Skaane, men de kunde dog ikke fordrive hans Sønner, af hvilke Ennignup (a) vedblev at være Formynder for Knud den Lille, og at regiere med kongelig Myndighed, og skal han dertil være bleven udvalgt ved Lodkastning, som dog venteligen denne gang ikkun haver havt Stæd iblant Olufs Sønner. Imidlertid kunde ingen bedre vælges, thi han var en meget dydig, og duelig Mand, som ikke alene saae paa alles Beste, men og paa sin Myndlings, hvoraf jeg slutter at denne er bleven i Norge, om han og længre er bleven der, alene for Opfostrings, og for Sikkerheds skyld, og ikke i Landsflygtighed. Dog det lader ikke, at den gode Ennignup haver længe forestaaet Regimentet, i det mindste ikke til Knuds voxne Alder, og den Tid han selv kunde

Ennignup, 42de Konge i Leyre.

(a) At ingen skal støde sig over det underlige Navn Ennignup, saa maae jeg anføre, at i Landnama, gamle Udgave p. 145, forekommer Molda-Gnupur, og p. 15 og 24 Gnupur.

(60) Lang. Tom. 1. pag. 354. 553. 554. 556. 548. 549. T. 2. p. 4. Du Chesne Scr. Norm. pag. 32. 65. Bouquet Tom. 10. pag. 294. 295. 296. Tom. 8. pag. 232. 568. Tom. 7. pag. 357. Vales not. Gall. pag. 548. Pithæi Annal. 8vo. pag. 79. Duchesne Tom. 3. p. 214. Sirm. op. Tom. 3. c. 196. Baluz. Cap. Tom. 2. p. 151. Labbe Bibl. Mf. Nova T. 2. p. 252. Alteserræ res Aqvitanicæ l. 8. p. 289. Bringii Mon. Scan. T. 1. p. 36—38. 301. Danske Atlas T. 4. p. 425. Oedmans Beskrivelse af Båhus p. 175. 176. 285. 286. Gall. Christ. T. 12. c. 491. Min T. 7. p. 851. 852. T. 8. p. 257. 258. Mem. de Lit. t. 27. p. 20. Lupi op. p. 180. Murat. ant. Ital. T. 4. c. 1084.

kunde antage det, thi da tales der om Knuds Formyndere, hvilke han skilte sig ved. Sivard Olufs Søster-Søn synes at være bleven Konge og fornemste Formynder efter Ennignup, og er hans Navn ved en Forseelse bleven udeladt i min 9 Tomes 96 Tavle, iblant Leyre-Konger, og derimod uretteligen bleven sat iblant de Hallandske. Men Aaret, naar han er kommen til Regimentet, kan jeg ikke angive, maaskee 865 eller 866, og kan vel være, at han forhen haver havt enten Skaane eller Halland. Olaph, saavelsom Sønner, have uden Tvil været mistænkte for hemmeligen at ynde den Christne Lære, og dette meget været Aarsag til deres Fordrivelse fra Sverrige, og siden fra Danmark. Udi Garderige eller det nu værende Rusland giorde de Svenske eller Varegerne stor Fremgang. Nestor fortæller dette saaledes. Varegerne vare mange slags, nogle kaldtes Svenske, andre Normaner, atter andre Engellændere, nogle igien Gother. Dem Russerne (rettere maaskee de af Garderige) sendte Bud til, finge Navn (venteligen siden) af Russiske Vareger, og boede paa hin Side Havet. Til dem sendte ei alene Russer, men endog Tschuder, Slaver, Krivitzer, og de flere, især de af Novogrod, en Stad Slaverne skulle have bygget i det 5 Sæculo, Bud, sigende, vort Land er stort, og har Overflod paa alle Ting, men der er ingen Orden deri, kommer derfore, og hersker over os, og besidder os. De førte de mange indbyrdes Krige sammen, og maae den gamle Kongeslægt af Garderige da være uddød. Efter denne Indbydelse komme de tre Varegiske Brødre did, Ruric, Sineus, (maaskee Sune), og Truwor, med deres Slægter. Den første tog sin Bolig i Ladoga, maaskee det gamle Aldeigeborg, den anden ved den Søe Bielo Osero, og den tredie i Isborsk, forhen Issaborg, en Stad i det Landskab Pleskow, følgeligen

Sivard, 43de Konge i Leyre. Aar 862.

Sivard. Aar 862. geligen alle i Ruslands nordlige Dele, hvor det gamle Holmgardske Rige, eller Garderige, havde ligget, saa og det ældste Russiske Rige, som synes at have kun begrebet endeel af Lithauen i sig, og maaskee det Smolenskiske, og hvor en Dagstig maae da have regieret, saa at Ruric og Brødre have ei strax faaet dette Land i Besiddelse. Den jævnlige Omgang, de Nordiske Folk, eller Varegerne, som Russerne i gamle Tider kaldte dem, havde fra umindelige Tider havt med dem i Holmgard, har uden Tvil meget lettet Rurics Foretagende, og hiulpet til den forunderlige Fremgang han og Afkom i kort Tid giorde. Udi Frankerig vedbleve alle Ting i den sædvanlige Forvirrelse, thi Carl, som ikke troede de tilbageblevne Normaner, opholdt sig i Senlis, og ventede at det opbudne Folk skulde komme til ham, for dermed at besætte Bredderne af Iser, Marne og Seine, og derved at hindre Normanerne fra at gaae ud paa Streiferie. Dog de, som af dem laae i St. Maur des Fosses, vare alerede med smaae Skibe gangne, venteligen under Vidrics Anførsel, op til Landskabet la Brie udi Januarii Maaned, hvor de om Natten uventeligen overfaldte Byen Meaux, dræbte for Fode, og satte Ild paa den. Dog da de derfra vilde ride til St. Faronis Kloster, bleve deres Heste paa engang stædige, hvilket blev tilskrevet denne Helgens Omsorg, og som Normanerne gemenligen giorde slige Tog i en Hast, af Frygt for Modstand og Overfald, saa blev Klosteret herved reddet. Dog forsøgte de engang at stikke Ild paa det, hvorefter vare endda Spor at see i Mabillons Tid. Saasnart Carl fik dette at vide, begav han sig paa Veien til Undsætning med de Folk, han havde hos sig; men som Normanerne havde forstyrret alle Broerne, og borttaget alle Skibene, for at hindre ham Overgangen, saa lod han i en Hast igien sætte Broen ved

Toille-

Toillebardon, som gik der over Marne til en Øe, igien i Stand, for derved at hindre dem Nedfarten paa Seine. Ligeledes udsatte han ogsaa Tropper paa begge Sider af Marne, og herved komme Normanerne i stor Forlegenhed, saa de sendte Bud til ham, tilbode sig at give ti Gisler, og alle de Fanger tilbage, som de havde taget, siden de vare gangne ind i Marne; De tilbode sig og, at ville enten paa en fastsat Dag paa Rigsdagen, som Carl da holdt, endskiønt han laae til Felts, forlade Seinen tilligemed alle de øvrige Normaner, og gaae til Søes, eller og ville de forene sig med Carls Krigshær, for at twinge de andre Normaner til at forlade Landet. Deres Tilbud blev imodtaget, og de finge Lov til at vende tilbage til deres Qvarteer. Man har endnu af Carl et Stadfæstelses-Brev paa et Skiøde af 31 Januarii, imedens han paa dette Tog laae i Marken ved Øerne udi Marne. Tyve Dage efter kom Veland selv til Carl, og aflagde strax Eed tilligemed sit Følge, hvorpaa han med den hele Danske Flode seilede ned til Jumiege, for der at sætte sine Skibe i Stand indtil Vaar-Jævndogn kom, at han kunde holde Søen. Dette skede ogsaa, og delte de Danske sig da i mange Floder, hvoraf hver drog sit Stæd hen efter eget Behag. Den største Del søgte til Bretagne, hvor Salomon regierede, og til den sloge sig ogsaa de, som havde været i Spanien, af hvilke Grev Robert borttog tolv Skibe paa Loire, som Salomon havde leyet imod ham, og dræbte Robert fast alle Folk paa disse Skibe, undtagen nogle faa, som forstukke sig. Dog, som Robert ikke kunde imodstaae Salomon, saa tilkiøbte han sig for sex tusinde, venteligen Pund, Sølv de Normaners Bistand, som havde forladt Seine, paa det Salomon ei skulde leie dem imod ham, og til Forsikring paa dette bleve Gisler givne paa begge Sider. Saaledes kunde dette stridbare Sivard. Aar 862.

Sivard. Aar 862. og roverske Folk dog umuligen sidde stille. Veland selv derimod kom med Hustrue og Sønner til Carl, og blev med sine en Christen. Og at denne Veland er den samme, som vor Verland, Vidrics Fader, bevises ogsaa derved, at vore gamle Skribenter giøre ham til en Smed, og at Hertug Wilhelm, Greve af Angoulesme, havde et kosteligt kort Sværd, som den Smed Weland havde forfærdiget, og hvormed han efter Sigende kunde igiennemhugge en bevæbnet Mand, hvorfor han fik Tilnavn af Sector-Ferri, det er Jernskiærer. Overalt havde vore Fædre saa høye Tanker om Veland eller Volund, at alt overmaade konstigt Arbeyde kaldtes siden længe efter: Volunds Arbeyde. Ved samme Tid er det maaskee og skeet, at S. Maglorii Legeme er bleven, af Frygt for Normanerne, fort til Paris, fra Lehon i Bretaghe, hvorhen Hertug Nomenojus havde Aar 857 bragt det fra Klosteret Jarsay. Da er vel og Klosteret Redon, ei langt fra Vannes i Bretagne, bleven ødelagt af oftommældte Normaner. Carl havde imedens megen Sorg; hans Dotter Judith, den Engelske Konges Enke-Dronning, som han paa en anstændig Maade havde underholdt i Byen Senlis, lod sig af Grev Balduin, den første i Flandern, forlede til at følge ham forklæd, hvorover Kongen søgte at lade dem begge bandsætte ved Bisperne, men Pave Nicolaus formanede ham til ved en Skrivelse, udstædet i November, at tage Balduin til Naade, at ei denne skulde af Fortvilelse slaae sig til Normanerne. Men dette var ikke engang nok, Carls Søn Ludvig giorde Forbund med Salomon i Bretagne, angreb sin Faders troe Mand, Grev Robert, og forstyrrede Anjou og flere Egne med Sværd og med Ild. Dog Robert, venteligen ved Hielp af ovenomtalte leyede Normaner, angreb Britterne paa Tilbagemarchen, da de vare beladte med svært Bytte, og ihielslog

slog

slog flere end 200 fornemme Britter, ja kort efter jog han Lud- vig selv paa Flugt, og havde nær fanget ham. Den 1ste Junii samlede Carl alle de Store ved Pistres, og havde ogsaa did ladet bringe mange Arbeydere og Karrer, for at anlegge Befæstninger i Seinen, hvorved Normanernes Op- og Nedgang paa den kunde hindres. Carl bejamrede paa denne Rigsdag og Concilium meget Normanernes Indfald, som dets Acter udvise. Hincmar, Erkebisp udi Rheims, bad Isaac, Bisp af Langres, at handle mildere med en af Kongens Riddere, venteligen Balduin, som han havde bandsat, at ingen Uleylighed deraf skulde flyde just i denne Tid af Normanernes Indfald. Fremdeles skrev Hincmar til Hunger, Bisp i Utrecht, at han skulde see til, at formaae den Nordmand Roric, som nylig var bleven Christen, hvoraf jeg slutter, at han enten har faldet fra Troen igien efter sin Daab, eller og denne været en anden Roric end den forhen omtalte, og en Søn af ham, og maaskee været bosiddende i det Hollandske Danmark, og eyet derhos Dorstad, at formaae ham til, skriver jeg, ikke at imodtage Balduin, eller at hielpe ham, saa og at bevæge Roric til at giøre alvorlig Omvendelse og Erstattelse, saafremt han, som der sagdes, havde efter sin Omvendelse ved sine Raad og Anslag hiulpet de andre Nordmænd til at bekrige Frankerige. Ja Hincmar tilskrev endog Roric selv et meget smigrende Brev, hvorudi han bad ham, at blive ved i at følge Guds Villie og Befalinger, som han af mange havde hørt, at hans Forsæt var, og ei ved nogen lade sig overtale til med Raad eller Daad at staae Hedningene bi mod de Christne, saasom det ikke kunde hielpe ham, at have faaet de Christnes Daab, saasnart han giorde noget saadant. Han paaminde ham og, at han ingenlunde maatte imodtage Grev Balduin, som var sat i Band, eller give ham

Sivard.
Aar 862.

Sivard. Aar 862. ham nogen Hielp og Skyts. Den tydske Kong Ludvigs Rige var ei heller ved denne Tid frie for Normanernes Indfald, men man veed intet andet derom, end at de ødelagde en stor Del deraf med Sværd og med Ild. Venteligen er det gaaet ud over Nordalbingien, og den Del af Frisland, han eyede. Rimeligt er det og, at de Obotritiske Bevægelser, som skede i dette eller forrige Aar, have havt Samfund hermed, thi Obotriterne vilde gierne afkaste det Frankiske Aag, og havde desuden altid holdt sig meget til de Danske, da de begge vare Hedninger. Udi Irland vare og Bevægelser, efterat Malachias, Konge af Meath, var død, thi Lorcan, Cathaldi Søn, og Cornelius, Dermitii Søn, delte dette Rige mellem sig; men da de siden efter bleve ved Ostmanernes Hielp fangne af Eda, Finliats Søn, saa blev denne Eda Konge i Meath, og lod han stikke Øinene ud paa Lorcan. Cornelius eller Connor gik det endda værre, thi Oluf Hvide lod ham drukne i Clonaird ved Humfred, en Ostmanisk Prinds (61).

Aar 863. Udi Frankerige indtoge Normanerne Poitiers, og plyndrede den, men holdte sig fra at stikke Ild paa den, eftersom Brandskat var givet; dog opbrændte de St. Hilarii Kirke. Turpio, Greve af Angoulesme, som roses meget af de Tiders Skribenter, holdt

(61) Lang. T. 1. p. 554—556. Min T. 8. p. 437. 767. 777. 784. 817. 796. T. 9. Tav. 94. 96. T. 10. p. 18. 19. 23. Saxo l. 9. p. 178. Nestor p. 49. 50. Mab. A. S. Ben. T. 2. p. 624. 625. Duch. T. 3. p. 213. 214. 829. Mab. Dipl. l. 4. c. 69. p. 288. l. 6. c. 95. p. 535. Ma Geoghegan T. 1. p. 395. O-Halloran T. 2. p. 179. Sirmondi op. T. 3. c. 199. Mab. A. S. Ben. T. 1. p. 231. T. 6. p. 166. 191. Labbe T. 2. p. 252. Bouquet T. 7. p. 77. 78. 79. 214. 268. 274. 357. 358. 238. Bal. Cap. T. 2. p. 153. Schtscherbatowo Rußische Geschichte T. 1. p. 240. 243.

holdt Slag med dem, ventelig en med dem, som vare paa Loire, og kom paa hin Side Saintes i Tvekamp med deres Konge Maurus, der faldt saaledes ud, at da de begge rede i fuld Fart mod hinanden med Lanser, stukke de sig paa eengang i Brøstet, og bleve begge paa Pladsen. Efter mine Tanker vil dette Maurus sige saa meget, som en Konge, eller en der er fra Mørene i Norge, hvilket vore Forfædre udtalte Maur (a). Efter Turpio's Død indtoge Normanerne alt Landet ved Angoulesme, og brændte der allevegne. Turpio's Broder Emeno blev beskikket til Greve udi hans Stæd. Den hellige Eparchii Kloster led i dette Indfald meget, saa at ingen Munke mere opholdte sig der. Balduin blev nu ved Pavens Megling tagen til Naade, og beholdt sin Kone Judith i Roe, blev og beskikket til Greve over alt Landet mellem Somme og Schelde, for at være Frankeriges Beskytter imod de Danske og alle nordlige Folk; til hvilken Ende han opførte et fast Capel i Bruges. Den bekiendte Veland satte i Frankerige Livet til i en Tvekamp imod en af sine egne Folk, hvormed saaledes tilgik, at tvende Normaner, som paa Svig havde antaget Christendommen tilligemed ham, hvilket siden viste sig, beskyldte ham for Utroskab, som han benægtede, og til sin Retfærdiggiørelse fægtede med den ene af dem i Kongens Nærværelse, efter sit Lands Brug. Roric bragte sine Landsmænd til, at gaae Januarii Maaned op ad Rhinen henimod Cöln. Undervejs plyn-

Sivard. Aar 863.

(a) Maur siger i vort gamle Sprog Hav, ligesom Mare i Latinen, More i det Slaviske, Meer i det Tydske. Deraf har og Comitatus Mauritaniæ i Frankerige sit Navn, hvilket ligner saa meget det Afrikanske Mauritanien, hvor Mauri eller Morer boede, at man derved let kan fatte, hvorledes vore Saga-Skrivere ere komne til at føre saa mange Morer, eller Blaamænd, ind.

Sivard. Aar 863. plyndrede de Dorstad, saa og Niemegen, hvorhen mange Friser vare flygtede, hvor de og ihielsloge mange Frisiske Kiøbmænd, og giorde stort Bytte, og komme lige til en Øe ved Kastellet Nuys. Der besatte Lotharius med sin Hær den ene Flodbredde af Rhinen, og Saxerne den anden, og bleve der til den første April, hvorover Normanerne ginge efter Rorics Raad tilbage. Den tydske Kong Ludvig gav den 10 November udi Maynß Egibert, Bisp i Osnabrüg, sin Tiende og Gods igien, som Grev Cobbo og Bisp Gauzbert havde skilt Stigtet ved, imedens de forestode det, og var denne Sag forud bleven undersøgt i Francfurt. Udi Rusland ginge de tvende Brødre, Oskold (a) og Dir, som ikke vare af Rurics Slægt, men dog Vareger og fornemme Mænd, maaskee Danske eller Norske, med deres Folk ned ad Dnieper, for med Rurics Tilladelse at gaae lige til Constantinopel, men underveis truffe de en Stad an paa et Bierg, og finge at vide, at den hedte Kiow, og gav Skat til Chazarerne. Der nedlode de sig, bragte mange Vareger sammen, og stiftede en Stat uafhængig fra Rurics, og der tænker jeg at det Russiske Navn har først faaet Fasthed i det nu værende Ruslands sydligere Deele, og derfra siden efterhaanden udbredet sig til det ganske Land. Kongen af Provence Carl døde, og Keiser Ludvig og Kong Lotharius delte sig i hans Lande. Med Salomon, Fyrste af Bretagne, giorde Kong Carl Fred, og tog alle dem til Naade, som havde holdt med ham, begav sig derpaa til Maine, hvor han holdt Paasken. Siden udgav han den 10 November en Stadfæstelse paa alle Brev-

(a) I de Rußiske Annaler skrives han undertiden Askold; Tschtscherbatowo R. G. T. 1. p. 247. not. *, hvoraf jeg slutter at hans rette Navn har været Eikl, Askil. Kiow skal alerede i det 5 Sæculo være bleven bygget af Varegerne, ib. p. 240. 248.

Brevskaber og Rettigheder, Kirken i Rouen tilhørende, hvilke Normanerne havde brændt. S. Mauri Legeme blev for Normanernes skyld forflyttet hen til adskillige Stæder fra Klosteret Glanfeuil, og endeligen bragt til Egnen af Seez, hvis Bisp Hildebrand kunde ei være med, da det blev sat i S. Juliani Kirke i Messe, fordi han laae til Felts imod Normanerne, og maatte med alle Bisper af Erke-Stigtet Rheims haste fra Synodus til Forsvar imod dem, med hvilket Pave Nicolaus dog ikke var fornøyet, skrivende, at Christi Stridsmænd burde tiene Christo alene. Flere Helgenes Legemer bleve nu flyttede tilbage, og i sær S. Germani til Paris, thi man ventede herefter bedre Fred for Normanerne, end forhen, efterat Veland og Hasting havde indgaaet Forlig. Det lader virkeligen og, at de en Tid lang have ladet Carls egentlige Rige være i Fred, og holdet sig til Aqvitanien. Ved Flotningen af S. Mauri Legeme berettes, at adskillige, som havde været Klosterets Fiender, bleve ved Normanerne straffede, en vis Frideric grusom henrettet af dem, og andre af hans Tilhængere deels blindede, og deels Hænderne afhuggede paa. En vis Frotmund, og en vis Hercanni vare med Koner, Sønner og nogle af deres Folk endda i Fængsel hos Normanerne, belagde med tunge Lænker, da Forflyttelsen af S. Mauri Legeme skede. Saa let falder Mennesket til at troe, at Gud straffer dets Fiender, naar noget Ont hændes dem for andre Aarsager, og ved andre Anledninger. Her troede Munkene, at Gud lod ved Hedningene straffe deres Modstandere (62). Sivard. Aar 863.

Hh 2 Pave

(62) Lang. T. 1. p. 556. 557. T. 2. p. 4. Nestor p. 50. 51. Duch. T. 3. p. 215. 216. 218. Bouquet T. 8. p. 588. T. 7. p. 222. 224. 259. 487. 347. Mab. A. S. Ben. T. 4. p. 115. 116. 117. Martene thes. nov. Anecd. T. 3. p. 519. Acta Sanct. Jan. p. 1059. Labbe

Sivard. Aar 864.

Pave Nicolaus gav Bisp Salomon af Costnitz, som anden gang blev sendt i Gesandtskab til Rom af Kong Ludvig, følgende Besked: At Bispen af Bremen skulde have i bemældte Stad Erkebispelig Magt og Værdighed over Danske og Svenske, endskiønt man burde ikke have forlanget saadant af Gunthar, Erkebisp i Coln, og han ikke heller kunde give saadan Frihed, imidlertid vilde Paven dog giøre det for Kongens Skyld, da hans Begiæring var gudelig, og skulde alle Anscharii Efterkommere bestandigen nyde og besidde dette Erkesæde paa samme Maade, som han. Paven vil venteligen herved sige saa meget, at det ikke tilkom Gunthar, men Paven, at giøre Erkebisper. Af disse Ord sees ogsaa, at Erkesædet da alerede blev flyttet fra Hamborg til Bremen. Dernæst takkede Paven Gud, fordi den Danske Konge, venteligen Erik, havde giort Gud og St. Peder et Løfte, og haabede derfor snart at skulle høre om ham, ligesom fordum var hørt om den Hovedsmand Cornelius, hvis Almisser og Bønner vel ei havde hiulpet ham for Daaben, men dog hiulpe ham til at kiende den sande Gudsfrygt. Ved denne Leylighed har Paven nok ogsaa udstædet den Bulla, hvorved han stadfæster Anschario og Erkesædet i Hamborg Besiddelsen af det Kloster Ramesle, og herom tilsendte han ogsaa Kong Ludvig et Brev. Anscharius faldt ellers i en stor Sygdom, og var i fire Maaneder og længre plaget med en hæftig Blodgang, som vedvarede indtil hans Død i næste Aar. Han beskikkede derfore med al Omhue sit Stigtes Sager, og lod det Romerske Sædes Friheder og Herlighe-

Labbe T. 2. p. 162. Frodoardi H. eccl. Rhem. l. 3. c. 13. p. 343. Conc. T. 15. c. 291, der Nicolai Papæ Epist. 27. Ludovici lit. d. 10 Nov. 863 ex Tabul. cathr. eccl. Osnabr. in Diplomatario Danico Mss. Langebekii.

ligheder, givne hans Stigt, afskrive saa mange gange, at næsten hver Bisp i Ludvigs Rige fik en Afskrift. Til Kongen selv og hans Søn Ludvig bleve og Afskrifter sendte, tilligemed Breve fra ham selv, hvorudi han anbefalede dem den gudelige Nordiske Sendelse, og de stiftede Menigheder i Danmark og Sverrige. Og er hans Brev om denne Sag, ligelydende til alle Bisper, endnu til. Udi Garderige døde Sineus og Truwor (a), hvorpaa Ruric herskede alene, begav sig til Søen Ilmen, og udvidede der Novogrod ved Floden Wolchow, tog der og sin Bolig, hvorefter han uddeelte Lande til sine Hofmænd, befoel den ene, at opbygge Poltesk, eller Polosk, den anden Rostow, og den tredie Belosero, og vare Indbyggerne i disse Stæder Vareger, hvorimod Beboerne af Landet vare ved den første Krivizer, ved den anden Merer, ved den tredie Wesser, ved Novogrod Slaver, og ved Murom Muromer, og over alle disse herskede Ruric. Ingen maae ved denne Leylighed tænke, at Krivizer og de flere ikke ogsaa vare Slaver, tvertimod de vare alle slaviske Folkeslag. Dog skulde jeg snart falde paa de Tanker, at ved Novogrod var det slaviske Navn først opkommet, efterdi Nestor kalder Beboerne af den Egn især Slaver. Det passer sig ikke heller ilde med Novogrods eller Holmgards gamle Magt, at det slaviske Navn kan være der opkommet, og derfra have udspredet sig tilligemed Sproget over saa stor en Strækning, som man alerede efter Jornandes finder, at det indtog i det 6 Sæculo. Udi Frankerige befoel Kong Carl, at Aqvitanierne skulde forsamle en Hær imod de Normaner, som havde opbrændt S. Hilarii Kirke, og han begav sig

Sivard. Aar 864.

 derpaa

(a) Efter den Polske Skribent Strykowski hans Beretninger skal Truwor have sat Livet til i Beleyringen for Wilna udi Litthauen. Tschtscherbatowo R. G. T. 1. p. 245.

Sivard. Aar 864.

derpaa med sin Søn Carl til Compiegne. Dog Normanerne omkomme imidlertid Stephanum Hugonis Søn, Greve af Auvergne, med nogle faae hans Mænd udi Byen Clermont, som de opbrændte, og derpaa komme i Sikkerhed til deres Skibe, ved hvilken Leylighed Normanerne kaldes af en gammel Skribent Marcomaner, hvoraf sees, at dette Navn, hvormed Rabanus Maurus ogsaa belegger dem, ei haver været usædvanligt paa de Tider. Pipinus, forrige Konge i Aqvitanien, forlod da Munkestanden, og blev igien verdslig, ja slog sig til Normanerne, og levede paa deres Maade. Derefter eggede han dem til at løbe op ad Garonne-Floden, og med ham at beleyre Toulouse, hvis Indvaanere tilligemed dem af Alby toge da Flugten, hvorhen de best kunde. Landet omkring Toulouse blev ødelagt ved Sværd og ved Ild, og meget Bytte giort, men Beleyringen dog ophævet efter nogle Dage, hvorpaa Munkene af Castres bragte S. Vincentii Legeme tilbage igien, som de forhen af Frygt for Normanerne havde skiult paa et mere sikkert Stæd. Kort efter blev Pipinus imod Troe og Love fangen af Rannulphus, Hertug i Aqvitanien, og forestillet Kong Carl paa Rigsdagen, der holdtes til Pistres i Junii Maaned, hvor han af alle blev med een Mund dømt til Døde, og bortført til Senlis i æivigt Fængsel, hvorvel Erkebisp Hincmar foreslog, at han skulde igien føres til et Kloster, siden hans Forseelse fortrød ham, at forstaae, naar han førft havde giort offentlig Afbigt, og udstaaet Kirkens Disciplin. I Anledning af dette Indfald i Aqvitanien, er det vel, at Arnald, Hertug af Gascogne har holdt mange Slag med Normanerne, og nedlagt mange af dem, men i det sidste tilsat den beste Del af sin Hær, hvorpaa Normanerne opbrændte Klosteret Solognac udi Linousin, hvilket bemældte Arnald høyligen

havde

havde elsket, og derefter fulde de ind i Grevskabet Fedentiacum, og opbrændte S. Faustæ prægtige Kirke i Byen Vic Fesensac. Paa Rigsdagen i Pistres fastsattes, at det var nødvendigt, at anlegge Befæstninger imod Normanerne, og bleve mange andre Anstalter giorde imod dem, iblant andre denne, at hvo der efter den 1 Julii, i hvad Hensigt det end var, enten for Penge eller for at udløse en Fange, overlod dem Hest, Brynje eller noget slags Vaaben, skulde ansees for en Forræder af Fædernelandet og den Christne Troe, og miste sit Liv, uden at nogen Lov til hans Forsvar eller Undskyldning skulde giælde. Og i Følge af disse Anstalter er det uden Tvil, at Kong Carl anlagde Befæstninger ved Seinen, for at hindre Normanerne i Opgangen, saa og at han anlagde Fæstninger i Maas, og lod bygge en meget stærk Broe over Seinen, med faste Kasteller ved begge Ender, og forsynet med en god Besætning; Formedelst disse Beslutninger undskyldte ogsaa de Franske Bisper sig, for at komme til den Synodus, Paven havde udskreven til Rom. Grev Robert af Anjou stod imod tvende Skarer Normaner af dem, der opholdte sig i Loire, og nedlagde næsten gandske den ene, men blev saaret, da den anden og større kom til, hvorover han, efterat have mistet nogle af sine Folk, drog tilbage, og blev faae Dage efter lægt. En nye Sværm Normaner angreb Flandern ved denne Tid, men som Indvaanerne giorde dem tapper Modstand, anførte venteligen af Grev Balduin, saa forlode de det, droge op ad Rhinen, og plyndrede Lotharii og Ludvigs Riger paa begge Sider af den. Dette har uden Tvil bevæget Lotharius til, at giøre sig gode Venner med Rudolf, en Søn af Harald Klak, som synes at have opholdet sig i Betau, for i ham at have en Værn imod hans Landsmænd. Han leyede ham til sin Tieneste ved en Gave af

Sivard. Aar 864.

Sivard. Aar 864. 4 Denarier eller Penge af hver Ager (a), og desuden en anseelig Del af Qvæg, Meel, Viin og Æblemost, saavel til ham selv, som til hans Folk. I Anledning af ovenmældte Indfald maatte Lotharius ligge til Feldts imod Normanerne i den længst fraliggende Del af sit Rige, venteligen i Frisland, som da strakte sig til Rhinen, i det nu værende Utrechtske. Og dette mælder han selv i et Brev til Pave Nicolaus. Udi Irland kom det til Slag imellem den Ostmaniske Konge Oluf, og Aodh Fionliat, Irrernes nye Over-Konge ved Lough-Foil, i det Land Donnegal, hvor den første blev gandske slaget, og mistede 1200 Ostmaner, foruden de, der bleve af hans Medforbundne, som venteligen have været andre Irrer, og af Ostmanerne alene bleve 40 af de fornemste Anførere paa Pladsen, hvis Hoveder Irrerne afhuggede, og frembare til deres Konge (63).

Aar 865. Den bekiendte Danske Søe-Konge Regnar omkom ved denne Tid i Engelland. Han er vel egentligen den, som haver ført det Tilnavn Lodbroc, af de lodne Buxer han gik med, fordi han ideligen foer til Skibs, i det mindste kalde de Engelske ham gandske alene Lothebrocus, hvorimod jeg troer, at hans Oldefaders rette Tilnavn har været Vaidghe, det er den Mægtige; men af senere Skribenter ogsaa bleven kaldet Lodbroc, da man efterhaanden begyndte at blande ham og den yngre Regnar sammen. At denne

(a) I Latinen staaer mansus, som hos os kaldes Boel, og hos de Tydske Huf, Huba, endskiønt Størrelsen af Jorden er ikke hos begge lige.

(63) Lang. T. 1. p. 557—559. 550. Nestor p. 50. Bouquet T. 7. p. 228. 274. 353. 44. 56. 55. Baronii Annal. eccl. T. 10. col. 279. Mab. Acta S. Ben. T. 6. p. 73. Hincmari op. T. 2. p. 829—831. Colgani Acta S. Hib. T. 1. p. 784. Ma Geoghegan T. 1. p. 395. O-Halloran T. 2. p. 179. Staphorst T. 1. p. 54. Letzneri Hist. Ludovici Pii. f. 72. Baluz. Capit. T. 2. p. 173 &c.

denne sidste Regnar haver besiddet et Rige i Danmark, vidne endog Engelske Skribenter, naar de sige, at han var Konge, og kom til Regieringen efter sin Fader, men derhos beskrive nogle af dem ham ogsaa næsten som en privat Person, hvoraf jeg slutter at hans Rige ikke haver været stort. Udi Jylland har det maat ligge, siden hans Sønner søgte om Hielp hos Kong Gorm, hvorved uden Tvil sigtes til den Jydske Kong Gorm den Rige, og rimeligen har Regnars Rige ligget paa Vestkanten. Efter al Anseende har denne Regnar og Sønner staaet under den Jydske Gorm, og været hans Skatte-Konger, ja maaskee endog kun Jarler, med mindre man vilde troe tvertimod, at Gorm havde staaet under ham. Men hermed maae være, som det vil, saa fortælle de Engelske Skribenter Lodbrocs Død paa følgende Maade: Lodbroc, en Mand af den kongelige Danske Stamme, gik en Dag alene ud paa en liden Baad med sin Falk, for at fange Vildænder og andre Fugle paa Øerne, venteligen ved det Slesvigske, men blev ved en stærk Storm drevet ud i Havet, og omtumlet i nogle Dage, indtil han endeligen landede ved Redham udi Norfolk, i det Ost-Angliske Rige, hvor Indvaanerne forundrede sig over at finde en fremmed Mand med en Falk alene, og førte ham derover til deres Konge Edmund, som tog vel imod ham for hans skiønne Legems Skabning. Ved hans Hof forblev han nogen Tid, og fortaalte, paa hvad Maade han var kommet did, hvilket han saa meget des lettere kunde giøre, som det Danske Sprog kom nær overeens med det Engelske. Og som Lodbroc fandt Behag i dette Hofs Levemaade, og hoflige Sæder, samt Krigstugt, saa bad han Kongen om at maatte blive der en Tid lang, for at underrettes om alle Ting. Kongen gav villigen sit Samtykke hertil, og Lodbroc, som var en stor Jæger baade efter

Sivard. Aar 865.

Sivard. Aar 865. ter Fugl og Dyr, slog sig derpaa i Sælskab med Biörn, Kongens Jæger, og gik paa Jagt med ham. Men som Lodbroc altid var lykkelig, og skaffede jævnligen et lækkert Stykke Vildt paa Kongens Bord, hvorover Kongen begyndte hoyligen at elske ham, saavidt Forskiellen i Religionen vilde tillade det, saa blev Biörn herover misundelig paa ham, og gik hans Ondskab endeligen saa vidt, at han en Dag dræbte ham paa Jagten, og skiulte ham derpaa i det tykkeste af Skoven. Derefter begav han sig hiem med Hundene, alene een Mynde vilde ikke forlade den Dodes Legeme. Dagen efter savnede Kongen Lodbroc ved Bordet, og da han spurgde ad, hvor han var, svarede Biörn, at de Dagen forhen vare blevne skilte ad i Skoven, og at han siden efter ikke havde seet ham. Men i det samme kom Mynden ind, gik dog strax til det dode Legeme igien, efterat den havde spist. Dette skeede ofte, saa at Kongen endeligen lod gaae efter Hunden, og da blev det dode Legeme fundet, som Kongen strax lod hæderligen begrave. Biörn maatte da gaae til Bekiendelse, blev stillet for en Gaards Ret, og domt til, at skulle sættes paa samme Baad, Lodbroc var kommen did, og uden Styre og Aare overlades Havets Bolger og sin Skiæbne, en Straf, som ikke var usædvanlig paa de Tider for slige Forseelser. Saaledes fortælle de Engelske denne Tildragelse, og giøre altsaa Edmund gandske uskyldig (a). Imidlertid seer man, at de Danske have ei villet troe denne Beretning, og derfore paafort Ost-Angeln Krig, og dræbt Edmund. Fortællingen lader og hel mistænkelig, og er det ikke urimeligt, at Edmund har ei forestillet sig, at Biörn skulde

(a) Det er mærkeligt, at i Monach. Anglic. T. 2. p. 627 forekommer i et Engelsk Diploma, som uden Tvil er af det 11 Sæculi Slutning, blant Underskriverne en Joannes de Lodbroc.

de komme derfra med Livet, og at han har menet ved denne Straf at ville vælte al Skylden fra sig. Hvorom alting er, saa blev Biörn efter faae Dage kastet op paa de Danske Kyster, hvor Havn-Bevarerne kiendte Baaden, og bragte ham strax til Lodbrocs Sønner Agnar (a) og Ubbe, mægtige og grumme Folk, som ved Pinsler tvunge Biörn til at bekiende, at deres Fader var efter Edmunds Befaling bleven dræbt, hvorpaa de bruste ud i en hæftig Graad, og svore ved deres alraadende Guder, at dette ei skulde blive uhævnet. Derpaa toge de Biörn til deres Vegleder, at han skulde føre dem til Edmunds Rige, hvor de Aaret efter ankomme. Foruden disse tvende Sønner havde Regnar mange Børn, hvoriblant Ivar især udmærkede sig ved sin Nidkiærhed, at hævne Faderens Død, men hvilken de Engelske ofte kalde Ingvar, og derved giøre det undertiden hel vanskeligt, at skille ham fra Agnar. De andre Sønner vare Halfdan, Sigurd eller Sigefred, Lubba, Eyulf, eller Ulf, Fridlev og Rodulf, Ubbe og Ingvar eller Agnar, vare Fuldbrødre, og fødde af en Frille. Alof Regnars Dotter blev gift med Hundestein, Jarl i Engelland, og fra dem stammede i 5 Led Astrid, Moder til den berømmelige Norske Kong Oluf Tryggvesön, og ligeledes i 5 Led Asta, Moder til Kong Oluf den Hellige. Saaledes endte den sidste navnkundige Regnar Lodbroc sit Liv, men hele Norden led ved samme Tid et endnu større Tab, thi Anscharius døde i Bremen den 3die Februarii af sin langvarige Sygdom. Han døde, som han havde levet; thi han ønskede sig at maatte snart optages til den himmelske Herlighed, besøgte Kirken flittig, hvor svag han end var,

Sivard.
Aar 865.

 lod

(a) Saaledes mener jeg at Hingvar eller Ingvar egentligen bør skrives, thi Lodbroc havde desuden en Søn ved Navn Ivar, og Agnar forekommer hos Saxo.

Sivard. Aar 865.

lod anrette et Maaltid for Clerisiet og de Fattige, og sige Mariæ Renselses Dag Messer for sig af alle tilstædeværende Præster; blev ved, endog Natten for han døde, at opmuntre alle til Gudsfrygt og Gudstieneste, dog talte han mest om den Nordiske Sendelse. Han lod synge for sig den Psalme: O store Gud, vi love dig, saa og den Athanasianske Troes Bekiendelse sig forelæse. Derefter lod han sig meddele Christi Legeme og Blod, læste selv adskillige gudelige Sprog, og især igientog ofte: Herre jeg befaler min Aand i dine Hænder; du har igienkiøbt mig, du Herre, du Sandheds Gud. Og som han var alt for stakaandet til mere at igientage dette, saa befoel han sin kiæreste Discipel Rimbert at giøre det, hvilken var stedse om ham i hans Sygdom. Under saadan Bøn og Guds Paakaldelse døde Anscharius med opløftede Øyne mod Himlen. Uden Tvivl var han en god, klog og nyttig Mand, og bør man ikke forekaste ham hans Tilbøyelighed til de Romerske Paver, og til visse Kirke-Skikke og Høytideligheder, saasom de uomgiængeligen hørte til den da herskende Religion, hvis Fordomme det ikke er muligt, endog for den største Philosoph, rent at aflegge, uden at falde til end større, ja til værre Vildfarelser; hvorpaa man haver nok Prøver i vore Tider. Nei, Sandheden er skiult, og den opdages langsomt, een Mand kan ei opdage al Sandhed, men dertil ville Secula; derfore bør den ene overbære med den anden, vel vidende, at han ikkun er lidet klogere end de andre. Samme Dag Anscharius døde, blev hans Legeme berøget, og paa en Ligbaare ført til Kirken med alles almindelige Klage og Sorg. Og maae man herover ikke undre sig, da han al sin Tid havde levet ordentlig, indgetogen, maadeligen, saa at han ei alene ofte nød intet andet end Brød, og altid Vand, men det endog undertiden efter

Vægt,

Vægt, været flittig i at prædike, og undervise, ivrig i Bønnen, hvorfor han ofte søgte Eenlighed med nogle faae Venner; venlig imod alle, saa at han bestandig blev ved at bede for Hedningene og Fribytterne deres Omvendelse, endskiønt de jevnligen foruroligede ham ved idelige Indfald, og Røverier i hans Stigt; gavmild og goddædig, hvilket han viste ved at kiøbe Fanger løs, og ved at give Almisser endog til langt bortliggende Lande; utrættelig i Arbeyde og Gudstieneste, saa at han ved at synge Psalmer om Dagen, og naar han gik til Sengs, arbeydede tilligemed paa Garn, efterfølgende herudi Apostlerne, som nærede sig af deres Hænders Gierning. Udi Bremen stiftede han et Fattig-Hus, og gav dertil Tienderne af adskillige Landsbyer, ja han bortgav til de Fattige al den tiende Del af sin Tiende, og alle de Penge han paa nogen Maade fik i Eye, saa og den fierde Del af hvad der blev givet til Kirken. Han drog største Omsorg for Enker og Faderløse, og besøgte jævnligen Eremiter af begge Kiøn, søgende at styrke dem i Gudstienesten ved Opmuntringer, Gaver, og nødvendig Underholdning. Udi sit Bælte bar han en liden Penge-Pung, paa det han strax uden Ophold kunde give, om Opseeren over Pengene eller Oeconomus ei var tilstæde. I Fasten bespiste han bestandigen fire Fattige, twende af hvert Kiøn, Mændenes Fødder toede han selv og Brødrene, men Qvinderne lod han i Hospitalet toe af et dertil beskikket gudeligt Fruentimmer. Naar han reyste om i Stigtet, lod han de Fattige først sættes til Bords, forend han gik til sit eget, han rakte dem selv Vand til at toe Hænderne med. Han var øm og medliden, hvorpaa kan tiene til Exempel, at da han engang havde i Sverrige kiøbt en Enkes fangne Søn løs, og ved sin Hiemkomst forestilte ham for hende, faldt hun i Graad, hvilket bevægede

Sivard. Aar 865.

Sivard. Aar 865. Bispen saa meget, at han og begyndte at græde, og lod ham gaae hiem med sin Moder. Han giorde intet med Fremfusenhed, men overlagde alting vel først. Uagtet sine mange Embedsforretninger havde han dog Tid til at skrive Bøger, som dog alle have nogen Samfund med hans Embede, og alle synes at have været paa Latin. Bøgger, der just ikke vise nogen stor Lærdom, helst efter vore Tiders Maalestok, thi nogle af dem ere endnu tilovers, men dog ere nyttige, fornemmelig ved det store Tab, vi have lidet paa Efterretninger fra saa gamle Tider, og derhos bære Vidne om hans ærlige Oprigtighed, helst for Hedningenes Omvendelse. Den fornemste af de overblevne er St. Willehadi Levnet, som var den første Bisp i Bremen, og af hvilken, som en tilforladelig Bog, jeg haver havt god Nytte i det næstforegaaende Bind. Dernæst haves et Brev af ham, hvorvel langt flere ere bortkomne, men det største Tab er skeet ved hans Dagbog, hvorudi han dagligen, hvorvel korteligen, havde optegnet alt, hvad han havde giort, og hvad der var hændet ham. Den var endnu til i Corvey Kloster Aar 1260, da den blev sendt til Rom, og vilde ganske vist, om den endnu kunde findes i Vatican, eller paa noget andet Stæd der, udbrede det største Lys over Nordens Historie. Desuden skrev han og med Noter, eller Afkortninger, meget store Bøger fulde af gudelige Betragtninger til Guds Ære, over Synden, over det ævige Liv, og den ævige Død. Han efterlod sig og smaa Bønner, som han selv kaldte Pigmenta ɔ: det er Sukker-Kager, og hvoraf een var føiet bag efter hver en af Davids Psalmer, hvilket Værk endda skal have været til i Krantzii Tiid, men nu er borte, ligesaavel som det foregaaende. Hans Missale var endnu udi forrige Sæculo i Bevaring hos Cardinal Wartenberg, Bisp af Osnabrüg. Af alt dette er klart, at Anscharius

har

har besiddet mange og store Dyder, men dog havde han som Menneske sine Feil, hvilke den Taknemmelighed, Danske og Svenske skylde ham, dog ei bør bringe os til at dølge. Hans Opdragelse og Undervisning, Munkelevnet, Tidernes Aand og Smag maatte nødvendigen føde megen Overtroe hos ham. Den bragte ham til at gaae med Haarsæk paa sit bare Legeme, saavel Dag som Nat; den bragte ham til letteligen at fæste Troe til Syner, Drømme, Aabenbaringer, Mirakler, hvorved han i mange Tilfælde blev en Enthusiast, en Egenskab, der dog er saa skikket, at bringe de store Mænd til at hæve sig op over al Fare, og at overgaae sig selv, en Egenskab, der giver en fast Tillid til sin Sag, og til Gud, uden hvilken Tillid intet kan udrettes. Da foragter man Livet og det Nærværende, og lever alene i det Tilkommende. Saaledes var og Luther i senere Tider, Tider, der giorde ham større end Anscharius. Det lader, at Anscharius er strax efter sin Død udi samme Aar bleven giort til Helgen, og firedes hans Begravelsesdag den 3 Februarii siden længe efter, saa længe nemlig, som den Catholske Lære stod ved Magt i Nord-Tydskland. Wolter beretter, at Rimbert, hans Eftermand, skrinlagde ham, og at Pave Nicolaus canonizerede ham. Skrinleggelsen skede i Nærværelse af Kong Ludvig og mange Bisper. Det forstaaer sig, at Mirakler maatte skee ved denne Leilighed, hvad enten senere Tider have først digtet dem, eller man og strax haver enten foregivet dem ved List, eller og troet dem af Overtroe. Han blev begraven til Bremen i St. Peders Kirke for ved Mariæ Alter. Clerisiet og Folket udvalgte eenstemmigen samme Dag, Anscharius døde, efter hans Begravelse hans Diaconum Rimbertum til Erkebisp, som forhen havde været Bisp i Ribe. Theoderic, Bisp i Minden, og Adalgar, Abbed i Corvey, ledsagede

Sivard.
Aar 865.

Sivard. Aar 865. gede ham til Kong Ludvig, som gav ham Bispestaven. Derefter drog han paa Kongens Befaling til Maynz, hvor han blev indviet af Erkebisp Luidbert. Udi Corvey paatog han Munkedragt, og giorde Løfte som Munk; Og udi December fik han Pave Nicolai Stadfæstelses-Bulle paa sin Værdighed, tilligemed Pallium tilsendt, og indeholder Bullen mange gode og christelige Formaninger til ham. Anscharius har nydt den sieldne Lykke, at tvende have beskrevet hans Levnet, og den end sieldnere, at begge ere blevne bevarede til vore Tider. Den første har hans Discipel og Efterfølger Rimbert skreven, han som var enten et Dievidne, eller og kunde høre de fleste Ting af Anscharii egen Mund. Gualdo har skrevet den anden paa Vers, og tilegnet den Adelbert, Erkebisp af Bremen, som sad fra 1043 til 1072. Han var Munk i det Franske Corbie, og har ei giort andet end at omskrive Anscharii Levnet ved Rimbertum. Efter de Tiders Maade kunde det ei være andet, siden Anscharius var erklæret Helgen, end at Levninger af hans Legeme bleve, som sære Helligdomme, bevarede paa adskillige Stæder. Saaledes har man endnu i Corbie et Stykke af hans Armben, og i Corvey udi Tydskland andre Levninger. Udi St. Udalrici Kloster i Augsburg noget af hans Hoved og af hans Ben. Minoriter-Munkene udi Roskild havde ogsaa forhen nogle af hans Ben, og et Stykke af hans Finger. Udi Hamborg forvaredes hans Hoved. En af hans Tænder blev 1183 tilsendt Bispen af Minden fra Abbeden i Corvey. Under er det derfor ei, at Anscharius tiltales som en Helgen, og anraabes i vore, de Svenskes og Tydskes Missaler og Breviarier, som i dem af Odense, Skara, Aros, Hamborg, Bremen. Udi Hamborg bærer en Port endnu Navn efter Anscharius, og laae forhen en Kirke tæt derved indviet til ham, som nu er et Waysenhuus.

senhuus. Udi dette Aar eller det næstfølgende, siden Basilius skal alerede da have regieret med Michael i Constantinopel, forekommer det mig, at de tvende Vareger, Oskold og Dir, have giort deres Tog fra Kiow til Constantinopel med 200 Skibe, men lede ved en skrækkelig Storm et stort Tab. Ei alene den Russiske Historieskriver Nestor taler om dette Tog, men og de Grækiske, Cedrenus, Zonaras og Leo Grammaticus; de kalde dem samtligen Russer, hvorvel der og skulle have været mange Vareger og Nowgoroder iblant dem, som havde overgivet sig til Oskold og Dir af Misfornøielse over Rurics Regimente; Cedrenus legger til, at de paa deres Tilbagereise sendte Gesandter til Byen for at bede om Daaben, hvilken ogsaa blev dem bevilget. Disse Russer vare da alerede navnkundige, og havde undertvunget mange andre Folk. Og dette er det første fiendtlige Forsøg, Russerne giorde imod det Grækiske Keyserdomme. De Normaner, som opholdte sig paa Loire, ginge med 40 Skibe under Anførsel af Baret, maaskee samme Navn, som vort Baard, op til St. Benedicti Kloster i Fleuri med en føielig Vind, og opbrændte det. De funde det forladt af alle Mennesker, men rigeligen forsynet med alle Nødvendigheder, som de førde bort med sig. St. Benedicti Legeme var dog forend deres Ankomst bleven bragt i Sikkerhed. Paa Tilbagereysen opbrændte de Byen Orleans med alle deri værende og omliggende Klostere og Kirker, undtagen Hellig Kaarses. Hoved-Kirken blev da ogsaa brændt, tilligemed de deri værende Bøger og Papirer. Og saaledes handlede de langs ned af Floden, indtil de komme til deres Qvarter. Derefter droge de til Fods til Poitiers, opbrændte den, og komme derfra i Behold til deres Skibe. Siden angrebe de, i Forening med Britterne, Byen Mans, plyndrede den ligeledes, og komme ogsaa derfra uskadde

Sivard. Aar 865.

Sivard. Aar 865. til deres Skibe. Udi Aqvitanien holdte Indvaanerne et Slag med Normanerne, der anførtes af Sigefred, hvilken jeg mener at have været Sigurd eller Sivard, Regnar Lodbrocs Søn, der, som de fleste af Regnars Sønner, var fraværende, da Faderen omkom i Engelland. Denne Sværm havde sit Sæde i den Flod Carentane udi Normandie, som falder i Rille, og den igien i Seinen. Aqvitanierne dræbte 400 af dem, og de øvrige flygtede til deres Skibe. Imidlertid giorde Grev Robert og et got Slag paa dem fra Loire. Uden sin synderlige Skade nedlagde han 500 af dem, og sendte deres Vaaben og Faner til sin Konge. Nu ginge 50 andre Normaniske Skibe op ad Seinen, midt i Julii, som det synes, mod hvilke Kong Carl drog fra Attigny, og kom til Pistres, i hvis Nærværelse de opholdte sig, hvor han efter sine gode Mænds Raad besluttede, at lade sætte Broerne over Oise og Marne ved Aurers og Charenton udi Stand, siden Indvaanerne, som havde bygget dem, ei formaaede det, da de vare ødelagde af Fienden. Han lod dem da istandsætte ved dem, der vare komne fra langtbortliggende Egne, for at bygge Fæstninger ved Seinen, dog lod han dem giøre dette Arbeid paa Vilkaar, at de aldrig mere skulde bebyrdes med saadant. Derefter beskikkede han Vogtere ved Seinens begge Bredder, og begav sig midt i September til sin Gaard Odriaca, der laae imellem Amiens og Arras, for at jage. Men førend disse Vogtere komme, havde Normanerne sendt 200 af deres Folk til Paris, for at skaffe sig Vin, men de vendte med uforrettet Sag tilbage, dog uskadde. Men ikke saa got gik det 500 andre, som vare dragne hen mod Chartres, hvoraf nogle bleve ihielslagne, og nogle saarede af Flodbevarerne, dog kom Resten i Behold til Skibene. Den 20 October komme atter nogle til St. Dionysii Kloster, for-

bleve

blede der omtrent i 20 Dage, førte hver Dag Bytte derfra til deres Skibe, og vendte endeligen uden mindste Forlis tilbage til Leyren, som laae ikke langt derfra, dog skulle mange af dem kort efter være døde af adskillig Sygdom, som de venteligen ved Umaadelighed havde paadraget sig. Kong Carl affatte for denne Sags Skyld Grev Adalard, og sine Paarørende Hugo og Berenger, fordi de havde passet slet paa; Og som det nu var stille for Normanerne, saa forløvede han Flodvagterne, og drog til Senlis. Den 29 December mødte de Normaner fra Loire, som vare gangne ud for at plyndre i Neustrien, de Grever Roricon, Gauzfrid, Brødre, og Herveum. Roricon omkom i Slaget, men mange Normaner bleve ihielslagne, og de øvrige maatte flygte til deres Skibe. Engelland besøgtes ogsaa paa den Tid af en Normanisk Flode og Hær, som overvintrede paa Tenet, og indgik Forlig med dem af Canterbury mod en vis Sum Penge, men under dette Skin stial Hæren sig hemmelig ud om Natten af sin Leir, og ødelagde den østlige Del af Kent. Udi Irland skede et Slag imellem Aodh, tusind Ryttere stærk, og Oluf, fem tusind Ostmaner og Irrer stærk, ved Killuandoigre, hvorudi den sidste blev slaget, og mistede 100 fornemme Ostmaner, hvorpaa Aodh indtog endel af Olufs Fæstninger, og deriblant især hans faste Slot Cluain-Dalchain tæt ved Dublin, som han lod opbrænde (64).

Sivard. Aar 865.

(64) Lang. T. 1. p. 865 — 867. 564. 565. 566. 621. 625. 492 — 495. 484 — 488. 482 not. y. T. 2. p. 133. 134 in vita Kimberti c. 10. 11. p. 279. T. 5. p. 26. 27. 172. 624. 614. Min T. 2. T. 8. p. 657. 617. 665. 674. 675. 700. 702. 719. 720. 742. T. 9. Tavle 92. Gram in Meursium not. c. col. 112. Nestor p. 51. Comment. Acad. Petr. T. 8. p. 408. 409. Müllers Ruff. Samml. T. 1.

Sivard. Aar 866.

Regnars-Død, og en anden de Danske skeet Fornærmelse i Northumberland, hvorom mere siden, opvakte de Nordiske Folk til en yderlig Vrede imod de Engelske, hvis Virkning de dette Aar begyndte at føle; men dog vil jeg først handle om vore Folks Bedrifter i Frankerige. De som opholdte sig i Loire-rede, forenede med Britter, 400 Mand stærke til Byen Mans, som de plyndrede, og komme paa Tilbageveien til det Stæd kaldet Boissente, hvor de mødtes af Ramnulf, Hertug i Aqvitanien, Robert den Stærke, Greve af Anjou, og de Grever Gaufrid og Heriveus, med en udvalgt Hær, men Udfaldet blev saa, at den sidste saaredes, Ramnulf døde noget efter af sine Saar, og Robert omkom paa Stædet, hvorpaa hvert Partie gik til sit. Saaledes faldt Robert, Stam-Fader for den Capetingiske og nu værende Konge-Linie i Frankerige, efterat han havde erholdet adskillige Fordele over Normanerne. Med Slaget gik det ellers saaledes til, at da Normanerne saae de ikke kunde undflye, forføiede de sig ind i en stor Stenkirke udi en Landsbye, under Anførsel af Hasting. Er denne sidste Omstændighed rigtig, da maae han senere være

kommen

T. 1. p. 28—30. Büschings Geogr. T. 2. Part. 1. p. 580. 581. Duch. T. 3. p. 224. Ej. Scr. Norm. p. 1016. Galei Scr. T. 3. p. 158. Bouquet T. 7. p. 373. Mon. hist. ined. 8vo. p. 2. Colgani A. S. Kib. T. 1. p. 784. Wynne T. 1. p. 128. Ma-Geoghegan T. 1. p. 395. O-Halloran T. 2. p. 180. Lambecii orig. Hamb. l. 1. p. 9. App. ad Baluzii Conc. Galliæ p. 72. Hertfelderi Basilica S. Udalrici Part. 2. c. 20. 43. cit. in Bartholini coll. Mss. ad historiam Sæculi 9. Staphorst T. 1. p. 65. Adonis Martyrol. p. 637. 638, hvor det om Anscharii Dødsdag, dog er en senere Tilsætning. Passionael der Hyllighen 2 Deel f. 212. p. 2—214. p. 1. Lubecæ 1492. fol. Wolter in Meib. Scr. Germ. T. 2. p. 25. Chron. Rasted. ib. p. 95. Tschscherbatow R. G. T. 1. p. 249.

kommen fra Italien, og have faaet Chartres senere i Besiddelse end jeg forhen har antaget. Hvad der var uden for Kirken af Normaner blev nedhugget, men som det var imod Aften, saa sloge de Franske Leyr, og besluttede med Krigsmachiner Dagen efter at angribe Kirken. For den store Hedes Skyld aflagde Robert Pantzer og Hielm, men da giorde de Beleirede uventeligen Udfald, bleve vel slagne tilbage, men dræbte den vaabenløse Robert i Indgangen af Kirken, og slæbede hans Legeme ind til sig. Ramnulf, som stod noget derfra, blev igiennem Kirke-Vinduet skudt med en Pil, og døde faa Dage efter, hvorpaa Frankerne droge hiem, og Normanerne til deres Skibe. De Normaner, som opholdte sig paa Seinen, droge op lige til Melun, dog forbøde de Franske Flodvogtere dem Landingen paa begge Sider af Seinen lige indtil det Stæd, hvor de stege i Land, og angrebe den stærkeste og tapperste Hob, som anførtes af Robert (a) og Odo, joge den uden Strid paa Flugt, og komme, beladte med Bytte, tilbage til deres Skibe. Ja de truede endog at gaae lige op til Chappes, ei langt fra Troyes, et Stæd, hvor Kiøbmændene samlede sig. I saadan Nød blev Kong Carl forenet med dem, at de for 4000 Pund vægtig Sølv, det er 300,000 Livres, skulde forlade hans Rige, til hvilken Ende en Skat blev udskreven paa den Maade, at af hver frie Mansus skulde gives 6 Penge, af hver Trælle eller ufrie Mansus (b) 3 Penge, af en Indsidder (c) 1, og

Sivard. Aar 866.

(a) Den samme Robert, hvis Død nu nylig er meldt, men dette Slag skeede førend det andet imod dem af Loire.

b) Ved den første Mansus forstaaes vel saadan en, som var en frie Eyendom, og ved den anden en, som var pligtig at giøre Tieneste til en anden, men just derfor ikke besaddes af en Træl.

(c) Saa forklarer jeg accola.

Sivard. Aar 866. og af tvende Giæstgivere 1, ligeledes den tiende Deel af alt hvad Kiøbmænd eiede. Præsterne maatte og give efter deres Formue, og Herban blev taget af alle Franker (a). Men det blev ikke derved, thi siden blev atter krævet een Penge af hver Mansus, baade frie og ufrie, og tvende Gange af de Store efter deres Værdighed Sølv og Viin efter Vægten, altsammen for at kunne betale Normanerne, hvad han havde lovet dem. Desuden, om nogen Fange løb fra dem, efter dette Forlig, saa skulde han enten tilbagegives, eller og betales efter den Priis, de satte, hvilket samme gialdt og om hver Nordmand selv, der blev ihielslagen. Udi Julii Maaned forlode de Øen ved St. Dionysii Kloster, og droge ned af Seinen, for at flye deres Skibe, og bygge nye, samt vente paa deres Betaling. Strax kom Carl til Pistres med Folk og Karrer, for at hindre Normanerne fra at gaae op ad Seinen igien. Udi samme Julii Maaned ginge Normanerne til Søes, og vendte nogle af dem tilbage til Italien, hvilket viser, at de vare komne derfra, maaskee under Hasting, og gik alting dem efter Ønske, undtagen at Kong Lotharius slog sig ikke offentligen til dem, som han ventelig havde lovet, og vel hemmeligen giorde, hvortil nok Aarsagen var den Mistillid og Uvenskab, som herskede imellem ham, den franske Carl, og den tydske Ludvig. Kong Carl skiænkede Munkene af Glanfeuil, for de jevnlige Ødeleggelser, de havde lidet af Normanerne, St. Gundolfi Celle, og saa kaldet Nobiliacus, som laae ved Loiren i Egnen ved Bourges, hvor de tilligemed kunde bevare St. Florentii Legeme. Paa Concilium til Soissous blev den 8 August det Kloster Solognac i Lionuisin forundt nye Privilegier, siden de gamle vare brændte i Nor-

(a) Herban gaves ellers ikkun af dem, som forsømte at komme til Krigshæren, endskiønt de vare kaldte.

Normanernes Indfald. Udi Engelland døde Kong Æthelbryht, og Broderen Æthelred kom i hans Stæd. Hvor stor de Vest-Saxiske Kongers Frygt for de Danske da har været, kan sees af Alfreds Testamente, hvori berettes, at de Brødre Æthelred og Alfred havde giort en Forening sig imellem, hvorledes der skulde handles, om de samptlig fulde i de Danskes Hænder. Nu droge de Danske Prindser og Brødre, Ivar, Ubbe og Halfdan, med 20000 Mand af Danske og Friser og flere hedniske Folk, og en stor Flode til Engelland, for at hævne Regnars Død. Ivar var en meget klog og listig Mand, og Ubbe var overmaade tapper. Alle vare de grumme, dog Ivar især, som hæftigen forfulgte de Christne. Og denne snilde Mand er det uden Tvil, som lærte de Danske at betiene sig af de forladte gamle Romerske Leyre og Forskandsninger, hvilket giorde meget til deres store Fremgang i Engelland. Ivar og Ubbe kaldes kun Jarler, hvilket viser, at deres Fader Regnar ikke haver baaret Konge-Navn, thi i Norden, Engelland iberegnet, kaldtes i 9 og 10 Sæculo alle Kongesønner Konger, hvorvel de i det sidste Land ogsaa kaldtes Clitones. Men derfore havde endel af disse saa kaldte Konger undertiden mindre Magt end en Jarl, og bare ikkun for deres Slægtes Skyld det Kongelige Hædersnavn. Vinden drev de Danske til Skotland, hvor det synes, at Halfdan er en Tid lang bleven tilbage, og har kriget med den Skotske Konge Constantinus. De giorde Landgang ved Berwic, som ligger ved Floden Tweed, og plyndrede der, ved hvilken Leilighed det Nonnekloster Ebchester i Durham ved den Flod Dervent, er bleven ødelagt, hvorvel der for 100 Aar siden vare endda store Levninger tilovers af det, endskiønt al Egnen var kovvoxen. Siden begave de sig til Ost-Angeln, som var Diemedet af deres Tog, ødelagde paa Marchen et Kloster ved Navn

Sivard. Aar 866.

Icanhoe

Sivard. Aar 866. Icanhoe i Holand, vintrede over i Ost-Angeln, og giorde sig der beredne med Heste, Indvaanerne skaffede dem, hvilke og indginge Fred og Stilstand med dem, maaskee fordi de funde Mishag i deres Konges Gierning. Fra Ost-Angeln af giorde de Indfald snart hist, snart her, plyndrede og nedhugge for Fode Mænd og Qvinder, Enker og Møer. Mercia blev da hiemsøgt af dem, og overvintrede nogle ved Notingham, hvilket sidste er uvist, og synes snarere at høre til Aar 868, med mindre det er skeet tvende Gange. Ivar især satte sig fast i Lincoln, og stilte sig an ligesom han ikke vilde hævne sin Faders Død, hvorved han dyssede Edmund i Søvn. I Northumberland foregik imedens noget, som ei kunde andet end udæske de Danske til Hævn. Der regierede og opholdt sig i Byen York Kong Osbert, som paa Jagten drog ind til en af sine fornemme Mænd ved Navn Bruern Brocard, hvilket Navn jeg mener at være fordreiet af Biörn Lodbroc, det er Biörn Jernside, Lodbrocs Søn, thi vi skulle siden faae at see, at han var beslægtet med de Danske Konger. Biörn, som ei vidste noget af Kongens Ankomst, var efter sin Sædvane, og maaskee Embede, dragen ned til Havet, for at eftersee, at ingen Tyve og Røvere skulde have indsneget sig i Havnene, hvoraf jeg slutter, at han, som den best skikkede, er bleven sat til at passe paa sine Landsmænd. Udi hans Stæd tog hans Frue, som var meget smuk, imod Kongen, og beværtede ham med et kosteligt Maaltid, efter hvilket Kongen tog hende affides med sig i sit Kammer, ligesom han havde noget hemmeligt at tale med hende, saa at ingen vare nærværende uden Dørvogterne, og dem, han betroede sine hemmeligste Raad, og da nød han hos hende, imod hendes Villie, det som alene tilkom hendes Mand. Strax derpaa drog han til York. Som nu Manden ved sin Hiemkomst fandt

fandt sin Kone meget forandret, bleg og misfornøiet, fik han efter nogen Spørgen Aarsagen hertil at vide. Bedrov dig ikke herover, min kiæreste Veninde, sagde han, da Svaghed formaaer intet mod Magt, og skal jeg herefter elske dig ei mindre end forhen, siden det er skeet imod din Vilie, og saa snart muligt hævne baade dig og mig. Strax lod han sammenkalde sine Venner og Paarørende, fortaalte dem hele Sagen, og gav tilkiende, at han vilde hævne sig over Kongen. De lovte ham Bistand, og fulgte ham alle til York. Ved Ankomsten tog Osbert venligen imod ham, men han, stolende paa sit Følge, opsagde Kongen al Huldskab og Mandskab, og gav ham sit Lehn tilbage, sigende, at han aldrig mere erkiendte ham for sin Herre. Og, saasnart dette var sagt, forlod han ham. Han og hans Partie udvalgte derpaa en vis Ella i det Aar 862 til Konge imod Osbert. Denne Ella var ikke af det Kongelige Blod, og maaskee ei Sønneson af den forrige Ella, som krigede med den første Regnar. Der haves en ufuldstændig Efterretning om, at Ella opholdt sig paa det Slot Elleswurd, 24 Engelske Mile fra York, og at en vis smuk Frue, gift med en rig Kiøbmand i York, ved Navn Ærnulf Seafar, fordi han havde faret vidt om paa Søen, boede 6 Mile nærmere York paa Becwida. Med hende skal Ella have holdt utilbørlig Omgang. Er det rigtigt, saa have begge disse Mod-Konger forseet sig paa een Maade, og derved paadraget sig Had og Uhæld. Efterat disse tvende Konger havde stridet sammen i nogle Aar, begav Biörn sig, venteligen fordi hans og Ellæ Partie begyndte at ligge under, til Danmark med sine Venners Forlov, og skede denne Reise efter al Anseende i dette Aar 866. Han beklagede den sig vederfarne Uret for den Jydske Kong Gorm, som her af de Engelske Skribenter kaldes Codrinus. Denne

Sivard.
Aar 866.

Sivard. Aar 866. Herre, tilligemed hans Undersaatter, bleve meget glade over at faae en god Leilighed at bekrige Norhumberland, og besluttede at hævne den Uret, som var vederfaret hans Slægtning Biörn. For det første gav han strax Befaling til de Brødre Ivar og Ubbe, at bekrige Osbert, hvilket viser, at de stode under ham, og vare hans Jarler, eller i det høieste Under-Konger. Vel sige nogle Engelske Skribenter, at disse Brødre bleve alene for Biörns Skyld sendte til Engelland, men da andre lade dem drage did for Regnars Skyld, og de først ogsaa bekrigede Ost-Angeln, saa veed jeg paa ingen bedre Maade at forene saadan Modsigelse, end paa den nu anførte. Imidlertid lod Gorm det ei blive herved, men sendte i næste Aar en nye mægtig Hær til Engelland (65).

Aar 867. At Kong Lotharius havde nogen Forstaaelse med Normannerne, det har jeg alerede antegnet ved forrige Aar. I dette opklarer det sig mere, thi han drog til Frankfurt, forligede sig med Ludvig, skiænkede Elsas til sin Søn Hugo, som han havde avlet med sin Frille Waldrada, hvilken Hugo siden holdt sig til Normannerne; Derpaa lod han udskrive en Krigshær, ligesom han vilde gaae imod dem, thi han ventede at Roric skulde med sine Danske komme tilbage, efterat han var bleven uddreven af sit Herskab i Frisland ved Indvaanerne, som med et nyt Navn kaldtes Conkingi;

(65) Lang. T. 5. p. 1—9. 10. 27. T. 2. p. 4. 5. Miræi Op. Dipl. p. 649. Bouquet T. 7. p. 274. 173. 194. 195. T. 8. p. 597. Mem. de Lit. T. 27. p. 26. 27. Adamus Brem. p. 10. — Min T. 9. Tavle 76. 94. T. 8. p. 717. 718. 653. 654. 676. 822. T. 7. p. 60. 73. 74. Lel. Itin. T. 8. p. 68. Cambd. Brit. Angl. col. 553. 955. Lel. coll. Tom. 3. p. 367. 368. Spelmanni vita Ælfredi p. 193. in App. 2. Regnar Lodbrocs Sage p. 53—60. Monast. Angl. T. 2. p. 1051. Salmon's hist. of Hertfordshire fol. pag. 157. Biörners håvda Ålder pag. 98.

kingi, maaskee de samme som i vore gamle Sögur kaldes Giukungi. Udi Aqvitanien foere Normanerne grueligen frem, og da tænker jeg at den i den Russiske Historie saa beromte Oleg, vor sidste Orvar Odd, der vat fød og opdragen paa den Gaard Berlio i Soknedal udi Norge, haver giort de Bedrifter der, som hans Saga tillegger ham. Af Frygt for dem blev St. Genulfi Legeme forflyttet fra hans Kloster ved Floden Naon til Klosteret Strada, nu Estree, og derfra til St. Petri, nu Pierre de Moustier i Nivernois og bleve deres Anførere nogen Tid staaende ved Strada, ei langt fra Floden Allier, kastende en Grøft op om deres Leir; hvorpaa Strada blev plyndret og brændt af Normanerne, hvilke streifede lige til Klosteret Carrof ved Floden Charroux. Bedre gik det ikke de Byer Bourdeaux og Bourges, Hovedstaden i Aqvitanien, af hvilke den første blev plyndret, og den sidste brændt tilligemed St. Sulpicii Kloster. Ved dette Indfald var det, at en Normand foregav, at ville lade sig døbe i St. Hilarii Kirke til Poitiers, naar Grev Arnulf vilde være hans Gudfadder, og dette giorde han alene for at see, hvorledes tilgik med saadan Hoitidelighed. I Norddelen af Frankerige maae og ved denne Tid være hændet noget mellem Lotharius og Normanerne, i Følge den Udskrivning, han havde giort af en Krigshær, thi Adoentius, Bisp i Metz skriver i et Brev til Pave Nicolaus, at hans Konge havde i et stort Slag overvundet Hedningene, ihielslaget mange, og jaget de øvrige saaledes paa Flugt, at der i Bispens Egn var nu ikke een eeneste Fiende mere at finde. I et Brev til samme Pave af 20 Maji mælder Hincmar, at udi Julii skulde han tilligemed alle Bisper, efter Frankernes besværlige Sædvane, gaae med en Hær, udskreven af det ganske Rige, i Marken mod de forenede Britter og Normaner; Dog denne

Sivard.
Aar 867.

Sivard. Aar 867. Krig blev bilagt ved den Britiske Fyrstes Salomons Gesandt, Paswith, som drog til Carl i Compiegne den 1 August, og gav Gisler, hvorimod Carl skiænkede Salomon den gandske Grevskab Coutance, med alle dertil hørende Herligheder og Rettigheder, undtagen Bispedømmet, og blev dette stadfæstet ved Eeder af de Store, hvorpaa Paswith og giorde paa Salomons Vegne Eed om Troskab, Fred og Hielp imod Kongens Fiender, paa Vilkaar, at dette Grevskab Coutance skulde tilligemed hvad han forhen havde faaet, tilhøre ham og Søn, og de derimod være Kongens troe Mænd. Udi Tydskland sendte Kong Ludvig sin Søn og Navne med en Hær af Saxer og Thyringer imod Obotriterne, og befoel de øvrige Folk af sit Rige, at holde sig færdige at brække op, naar det nærmere befaledes. Men alle disse Krige vare kun at ansee som Streiferier imod den, der i dette Aar blev ført i Engelland. Did kom en talrig Hær af Danske, Svenske, Norske, Gother, Friser, Vender, under Anførsel af mange Konger, og flere end 40 Jarler. De første vare Gudrun eller Guthrum, uden Tvil den Jydske Gorm, hvilken jeg vil vedblive at kalde Gudrun, saasom han under det Navn forekommer meest hos de Engelske; Bagseg, Oscytel (a), Amund (b), og følgende Jarler, som navngives, Sidroc den Ældre, uden Tvil den samme som forhen havde kriget i Frankerige, Sidroc den Yngre, maaskee hans Søn, Osbern, Frane, Harald, Eyulf, Halfdans og Ingvars (c) Broder,

(a) Var maaskee en Broder af Gudrun, thi de nævnes ofte sammen, iblant andre af Ordericus Vitalis i Duchesnii Script. Norm. p. 516.

(b) Maaskee den samme, som hos Langebec T. 5. p. 8 kaldes Hosten, et Navn der ellers meget ligner Hasting. Osten eller Eysten er og et gammelt Nordisk Navn.

(c) Han burde maaskee hede Ivar, og den Ivar igien, som var Ubbes Broder, hede Ingvar eller Aguar.

Brøder, og nok en Harald, maaskee den, som førte det Tilnavn Klac, og var en Søn af Gudrun eller Gorm, og som er den sidste Harald Klac, Svigerfader til Gorm, den sidste hedniske Konge i Danmark. Allevegne hvor denne Hær foer frem, brændte, skiændte og plyndrede den, lagde de hellige Stæder i Aske, og sloifede Befæstningerne. Ved denne Leilighed tales ikke om Biörn, som er sært, og tiener til at stadfæste de Frankiske Skribenters Beretninger, at han døde i Frisland, med mindre han er den foromtalte Biörn Bocard. Da nu og Ubbe skal have anført Friserne, og hans Navn synes at vise, at han haver havt en Frisisk Moder, saa tænker jeg, at disse Ragnars Sønner ere de, som have uddrevet Roric fra Frisland, og blevne kaldte Conkingi, Giukungi for deres Frændskab og Nedstammelse fra Giukunger, Niflunger og Volsunger. At Conkingi kaldes et nyt Navn, skader ikke, thi det haver ikkun været nyt for den Skribent, nemlig Forfatteren af Aarbøggerne af St. Bertin. De nye Ankomne forenede sig med de gamle, under Anførsel af Ingvar og Ubbe, forlode Ost-Angeln Alle Helgens Dag Aar 866, og droge Nord efter, landende i Dunesley Bay, to Engelske Mile fra Abbediet Whitby eller St. Hilda, hvor en Hoi endnu kaldes Raven-Hill, af det de Danske der plantede deres navnkundige Fane Ravnen. Dette Abbedie blev plyndret og ødelagt, men Abbed Titus flygtede med St. Hildæ Legeme til Glastonbury i Westsex. Derpaa droge de igiennem Holdernes, hvor de berøvede og brændte Landsbyerne, saa at alene Veggene af Husene uden Tag bleve tilbage, og dræbte Indvaanerne, togende lige mod York, ved at gaae op ad Humber-Floden. I saadanne Omstændigheder kaldte de af York den fordrevne Kong Osbert tilbage, og forligede han sig med Ella efter de Stores Raad. Dog førend denne sidste

Sivard. Aar 867.

Sivard. Aar 867.

kunde komme til Hielp, skede et Slag ved York, thi de Engelske angrebe de Danske i deres med Pæle befæstede Leir. Udi dette Slag omkom Osbert, hvorpaa de Danske indtoge Byen, som for den største Del blev opbrændt, hvorpaa Ivar, den ene af Lodbrocs Sønner, slog sin Bopæl op i den. Strax efter skede det, at Ella var paa Jagt i Egnen af Cornac i Yorkshire, og efter den sagde over Borde: I Dag have vi giort en lykkelig Fangst, thi vi have fanget 4 Daaer og 6 Raaer. Men da kom en til og sagde: Herre, have I vundet saa meget i Dag, saa have I tabt hundrede Fold mere derimod, thi de Danske have indtaget York, og dræbt eders Med-Regent Osbert. Da samlede Ella sin Hær, og drog imod York, hvorpaa de Danske toge Flugten til Byen, og søgte at forsvare sig der, men som den endda havde ingen faste Mure, saa brøde de Christne ind i Staden tilligemed dem, og da satte de Danske sig til Modværge, joge dem ud igien, fulde tilligemed ud af Staden, og nedlagde Ella selv med en stor Mængde af hans Folk ved et Stæd, kaldet Ella's Grav, som ligger ved Cambleston. Udi begge Slag fulde 8 Aldermænd. Striden stod den 21 og 22 Martii, thi den første Dag brød Ella ind, og den anden blev han slagen ud igien. Da Osbert havde taget Wynworth og Tinmouth, og Ella Billynghain, Yclife, Wiclif og Creca fra Bispestolen i Durham, eller fra St. Cuthbert, dets Patron, som da Talebrugen lydde, saa tilskreve de Engelske disse Kongens Uhæld dette Kirkeran. Om Guthred, Hardeknuds Søn, er ved denne Leilighed, stridende for Ella, bleven fanget, eller og snarere i senere Tider, da de Danske komme igien til Lindsey og Ost-Angeln, skal jeg ikke sige, men vist er det, at de solgte ham som en Træl til en Enke. Venteligen have Lodbrocs Sønner, som alerede tragtede efter Overherskabet, søgt at nedtrykke

trykke Prindserne af de andre Linier. Efter denne Seier giorde Northumbrerne Fred med de Danske, hvilke satte dem en vis Egbert, af Fødsel en Engellænder, til Konge, dog under deres Herskab, og kun i den Del, der laae norden for Tine Flod, og kaldtes Bernicia (a), da derimod Deira (b), som laae sønden for den, synes at være bleven i Ivars Magt. I denne Krig blev St. Johannis Kloster i Beverley i Grevskabet York plyndret og brændt af de Danske tilligemed alle sine Bøgger og Prydelser, og laae derpaa øde i tre Aar. Erkebisp Wulfher af York holdt sig, imedens denne Uroe paastod, stille i Haddingham i den Dal Hwerverdale ved Floden Hverf, vesten for York. Udi denne Krig blev alting ødelagt indtil Tinmouth. Mærkeligt er det, at en Engelsk Skribent kalder ved denne Leilighed de Danske Scaldingi, som uden Tvil skal sige Skioldungi, Skioldunger. Ved samme Tid led Engelland et stort Tab, ved det dens tapre og kloge Bisp Alfsten af Shrewsbury døde, som under Æthelvulph saa vel havde forsvaret Riget imod de Danske (66). Sivard. Aar 867.

Nor-

(a) Dets Brittiske Navn var Bryneich. Lhuyd's Arch. p. 233. col. 3. p. 259. c. 3. Dets Etymologie see i Skinneri Etym. onom. v. Bernicia og i Baxteri gl. Ant. Brit. p. 40. v. Bernicii. Deiri og Bernici nævnes alerede af Eddius, der skrev ved Aar 700, i Wilfridi vita hos Gale T. 1. p. 58. 61. 81.

(b) Dets Etymologie see i Skinner etym. onom. v. Deira.

(66) Lang. T. 5. p. 9—15. 3. 4. 5. 7. 8. 18. 174. Bouquet T. 7. p. 96. 378. 275. Labbe T. 2. p. 732, som skal være 736. Mab. A. S. Ben. Sæc. 4. Part. 2. Præf. p. 97. Broweri Annal. Trev. T. 1. p. 422. Hincmari op. T. 2. p. 298. 299. 312. Burton Monast. Eborac p. 23. Lelandi coll. T. 4. p. 39. T. 2. p. 372. Min T. 9. Tavle 76. Drake's Eborac App. p. 87. 89. Murat. Ant. Ital. T. 4. col. 1084. Ailredus Rievall. in Scr. 10. col. 353. W. Malm in Scr. p. Bed. l. 2. c. 3. p. 42. Sch. N. H. T. 1. p. 478. 482. Al. Bev. p. 93. 92. 101.

Sivard. Aar 868. Normanerne paa Loire droge op til Orleans, giorde anseeligt Bytte, og vendte uskadde tilbage til deres Stand-Qvarter. Carl begav sig imedens Søndagen for Palme-Søndag til St. Dionysii Kloster, og holdt siden midt i August en Rigsdag til Pistres, hvor han imodtog en Gesandt fra den Brittiske Fyrste Salomon, som bad ham om, ikke selv at drage op imod Normanerne paa Loire, da han, nemlig Salomon, vilde med en stærk Hær Britter rykke imod dem, naar han ikkun fik nogen Hielp fra Carl, som strax sendte ham sin Kammerherre (a) og fortrolige Raad, sampt Anfører over Dravanterne (b) Engelramnus med en Guldkrone, smykket med Ædelstene, Purpurklæder og al Kongelig Prydelse, og siden med en Hær sin Søn Carloman, som var Abbed og Diaconus, for efter Salomons Begiering at staae ham bi. Selv drog han til Orreille paa Jagt. Dog denne Hær gik vel over Seine, og plyndrede Landet, men udrettede intet imod Normanerne, hvorover Kong Carl kaldte den tilbage. Indvaanerne af Poitiers derimod stridde tredie Gang med Normanerne, og giorde, da de skulde gaae i Striden, Løfte til Gud og til St. Hilarius, hvorpaa de erholdte en herlig Seier, ihielsloge mange, og dreve Resten paa Flugt; gave derpaa Tiende af alt Byttet til St. Hilarius, foruden hvad de forhen frivilligen havde lovet ham. Af Frygt for disse Indfald, blev St. Mauri Legeme flyttet fra Glanfeuil til Klosteret St. Maur des Fossés ved Marne, og bar Æneas, Bisp af Paris, det selv paa sine Skuldre ind i Kirken; Og St. Viventii Legeme fra Slottet Gravion i Poitou til Clermont i Auvergne. Paa samme Tid blev Byen Angoulesme igien opbygt, som Normanerne forhen havde forstyrret. I

Com-

(a) Camerarius.

(b) Ostiariorum Magister.

Compiegne blev paa Rigsdagen fastsat, at man skulde beskrive, hvilke Pladser Normanerne rent havde ødelagt, og derhos hvad der var dem bleven givet enten med eller uden Kongens Villie. Til Domherrerne af St. Martini Kirke i Tours blev af Kongen skienket tvende Avlsgaarde, til Underholdning for det de ledde af Hedningerne (det er Normanerne). Kong Lotharius borttog fra Grevinde Helletrud, Berengarii Enke, ei allene det ham af hans Fader Keiser Lotharius forlehnede Gods, men endog hendes Fæderne Eiendele, og forlehnede Normanerne dermed, hvorom haves et Brev fra Pave Hadrianus til Kong Carl, givet i Februarii Maaneds Begyndelse. Saaledes søgte denne Konge, forfulgt af Geistligheden og af sin egen Slægt, at bestyrke sig ved Normanernes Venskab. Samme Pave gav og ved sin Bulle af 26 Februarii Pallium og adskillige Herligheder til Actard, Bisp af Nantes, for det han havde udstaaet af Normaner og Britannier, og endda fornemmeligst af de sidste. Af andre Breve til Kong Carl, og til de Franske Bisper, som vare samlede paa Concilium i Soissons den 7 Martii, sees, at Actard vankede landflygtig om, hist og her, og at hans Stigt var imedens i Normanernes Hænder, og blev ganske ødelagt og blottet for Indvaanere. Udi Engelland droge de Danske, under Anførsel af Ivar og Ubbe, udi Tanke at indtage det ganske Land, fra Northumberland til Notingham, som da kaldtes Snotingham, det er Hulernes Bolig, fordi de Danske udhulede sig der Bpliger i Klippen. Om de blot alene af Drift til at røve ere dragne til Notingham, eller og fordi de troede eller vidste, at de andre Engelske Konger vilde hielpe Edmund, og derfor maatte først overvinde dem, forend de kunde angribe ham, det skal jeg ikke sige. Dette er vist, at Notingham var fra gammel Tid beboet af Jyder, som

Sivard.
Aar 868.

Sivard. Aar 868. de maaskee ventede at skulle slaae sig til dem. Desuden ligger Notingham imellem Yorkshire og Lincoln, igiennem hvilket sidste Veien faldt fra Northumberland til Ost-Angeln. Den Merciske Konge Burhred og hans ypperlige Mænd bleve beængstede over deres Ankomst, og sendte han Bud om Hielp til den West-Saxiske Konge Æthered, som var deres Over-Konge, og til hans Broder Alfred, hvilke ufortøvet samlede en stor Hær sammen af det gandske Rige, og droge dermed til Notingham, men som de ei formaaede at indtage Castellet, for dets Mures Fasthed, saa vendte de tvende Brødre tilbage igien, efterat Fred var indgaaet mellem de Danske og dem af Mercia, paa Vilkaar, at de første maatte blive og overvintre der, og blev denne Fred sluttet med Samtykke, saavel af Kong Burhred, som af de Store i hans Land. At Æthered og Alfred vare saa villige til at hielpe Burhred, dertil var Aarsag, foruden fælles Forsvar, og det han var deres Lehnsmand, ogsaa dette, at han var forlovet med deres Søster. De Danske forlode derpaa Notingham, efterat de havde været der næsten i eet Aar, og droge med et rigt Bytte tilbage til Northumberland og til York, hvor de forbleve i eet Aar. Imedens Notingham beleiredes af de Engelske, bekræftede Kong Burhred den 1 August Abbediet Croyland alle sine Herligheder, og er dette Diplom endnu til, og klages i det ynkeligen over de Danskes Grumhed i at ihielslaae Folk, og ødelegge Kirker og Klostere. At de Danske denne Gang sluppe saa vel, maatte de takke Ivars Snildhed for, som bragte denne Stilstand og Fred tilveie. En Skribent fortæller i Anledning af dette Tog, at de Danske rede tilbage til York, hvilket dog ikke er troligt om dem alle, hvorvel jeg tilstaaer, at mange af dem ere da blevne beredne. Den Bremiske Erkebisp Rimbert var i dette Aar paa

Con-

Concilium til Worms, hvor han underskrev et Skiøde over det Kloster Nienheerse, som ligger 3 Mile fra Paderborn, og skal jeg ved 870 fortælle paa eengang, hvad man veed om hans Foretagender, i Henseende til Nordens Omvendelse, da det ikke er muligt at bringe alle Ting under visse Aar (67). Sivard. Aar 868.

Den Franske Carl lod befæste Kastellet i Pistres med Træe og Steen, venteligen lod han føre en Muur op om det, af de Ting. Siden forføiede han sig fra Senlis til Attigny, og fik der at vide, at Kong Lotharius var død til Piacenza den 8 August af Pest. Som nu Lotharius døde uden ægte Børn, saa opkom der stor Trætte og Uvilie om hans efterladte Lande baade imellem hans Broder Ludvig og Farbrødre Carl og Ludvig, hvilket gav Normanerne skiøn Leilighed til at fortsætte deres Krige i Frankerige, allerhelst den Tydske Ludvig var kun maadelig lykkelig imod de Slaviske Folk, Mähren, Böhmer og Sorber, med hvilke han derfor giorde Fred paa den best mulige Maade, og var det en Lykke for ham, at de Danske ei foruroligede hans Rige ved disse Tider, venteligen fordi de anvendte deres største Magt mod Engelland. Den Brittiske Fyrste Salomon giorde nu Fred med Normanerne paa Loire, og samlede derpaa den Vin, som tilkom ham, ind af Anjou, hvoraf jeg slutter, at Normanerne have tilegnet sig ogsaa en Part deraf. Abbed Hugo og Aar 869.

(67) Lang. T. 5. p. 15—18. T. 2. p. 137. not. c. Bouquet T. 7. p. 12. 377. 238. 347. 368. 223. T. 8. p. 609. Lebbe N. Bill. T. 2. p. 199. Baluz. Capit. T. 2. p. 203. 204. Camdeni Brit. p. 412. Stevens Monast. Angl. T. 2. p. 69. in Appendice. Aluredus Beverl p. 83. Martene coll. T. 1. p. 210. 213. 214. Duchesne T. 3. p. 853. Baronii Annal. T. 10. p. 404. 400. Gale Scr. Angl. T. 1. p. 18—20.

Sivard. Aar 869. Grev Gauzfred ihielsloge omtrent 60 af disse Normaner, og lodt halshugge en Munk, som var gaaen over til dem og bleven Hedning, og en heftig Forfolger af de Christne. Denne liden Fordel agtedes saa hoit, at den Tids Sagn var, at den for længe siden afdøde Helgen St. Benedict havde under Slaget holdt Tommen af Hugo's Hest. Ved denne Leilighed skulle ellers Normanerne atter være komne til Paris, have plyndret St. Germani Kloster, opbrændt dets Forraadshus, og vendt tilbage med Bytte. Indvaanerne, venteligen omkring ved Loire, bleve herover nødde til at kiøbe sig Fred af dem for en stor Sum Penge, og for Korn, Vin og Qvæg, og skede dette Indfald i Anledning deraf, at Kong Carl havde befalet Indvaanerne sønden for Seine, at befæste de Stæder Tours og Mans. Den Brittiske Kong Salomon stadfæstede Privilegierne af det Kloster Plelan, hvor hans Dronning Guntheneree laae begravet, saa og Abbed Connoyon, til hvilken og hans Munke han havde indrømmet dette Kloster, da de flyede for Normanerne. Udi Skotland indtoge de Danske, venteligen under Halfdans Anførsel, den Bye Alcluid, nu Dunbritton, i Landskabet Lennox. Ivar og Ubbe rasede imedens i Northumberland, og ihielsloge Mænd og Qvinder, undertvingende det gandske Land, og havende deres fornemste Sæde i York. Da Vinteren var endt, seylte de til Lindsey, stege i Land ved Humberstan, ødelagde det gandske Land, og forstyrrede reent det gamle Kloster Bardeney, hvis Levninger endnu sees ei langt fra Byen Lincoln. Alle Munkene bleve dræbte i Kirken. Og efterat de saaledes havde med Sværd og med Ild ødelagt gandske Lindsey Sommeren over, droge de ved Mikkelsdag til Kesteven, en Deel af Lincolnshire, som ligger midt imellem dets tvende andre Parter, Holand og Lindsey. Der ødelagde,

lagde, dræbte og brændte de alle Ting. Mod Vinteren seylede de til Ost-Angeln, og indqvarterte sig i Byen Thetford udi Norfolk, hvor de forbleve Vinteren over, og opholdte sig i et helt Aar. Udi Irland giorde vore Nordiske ogsaa god Fremgang, thi Oluf Hvide indtog Armagh, og omkom 1000 Mand der. Og udi dette Tog tænker jeg at Orvar Odd eller Oleg har giort de Bedrifter i Irland, som tillegges ham i hans Saga, og som skulle have været saa store, at Irrerne uden Haab om at vilde giøre Modstand, maatte flygte til Skovene, blant Bierge og Klipper. Da haver det vel og tildraget sig med ham, som Saxo beretter at være skeet mellem Stærk-Odder, og den Irske Kong Hugløt, i hvis Navn uden Tvil stikker den Irske Over-Konge Aodh eller Hugh. Denne var efter Saxo meget rig, men ogsaa meget giærig, og anvendte sin Formue alene paa Gøglere og Spillemænd. Han blev derfor og overvundet, en af hans Byer plyndret, hvorved maaskee sigtes til Armagh, og stort Bytte erhvervet. Orvar-Odd fik dog ved denne Leilighed et meget slemt Stød i Hovedet, som længe plagede ham, da Skaden var indvortes, og intet Saar uden til, og klagede han siden efter i et Vers over denne Skade (68). Sivard. Aar 869.

Imedens vore Fædre saaledes fore frem udenlands, og bekrigede der de Christne, blev den Christne Troe ved at giøre god Fremgang hiemme i deres eget Land, ved den Bremiske Erkebisps Rimberti utrættelige Flid, han som var saa værdig en Efterfølget Aar 870.

(68) Lang. T. 5. p. 18—20. 21. T. 2. p. 5. Bouquet T. 7. p. 260. Snorro i Hacon Adalsten fostres Saga c. 3. Mab. A. S. Ben. Sæc. 2. p. 393. 394. Saxo l. 6. p. 194. 105. Sch. N. H. T. 1. p. 480. Bar. Annal. T. 10. p. 450. Argentré H. de Bret. l. 2. c. 27. Orvar Odds Saga p. 17. 49.

Sivard. Aar 870. ger af Anscharius. Selv prædikede han ofte for dem, saavel i Danmark, som Sverrige, endskiønt han ei sielden med stor Søe-Fare maatte besøge de der anlagde Kirker, for at prædike Guds Ord for Hedningene, og for at trøste de iblant dem fangne Christne. Naar han for andre Forretningers skyld ikke selv kunde komme, saa lod han det skee ved de dertil beskikkede Præster. Paa slige Reyser led han ofte Skibbrud, og var ofte nær derved. Saadan Havsnød led han adskillige gange paa sine Svenske Reyser, hvorimod han havde den Glæde, at døbe en Svensk Konge, hvis Navn ikke vides, og i Anledning af hans Ophold i Sverrige fortælles han at have giort adskillige Mirakler. Vissere er det, at han med en ufortrøden Flid kiøbte Christne Fanger løs, endog ved at sælge de til Gudstienesten indviede Redskaber, og da nogle derfor lastede ham, svarede den fornuftige Mand, at man altid kunde dog have Redskaber nok til Gudstienesten, men at det var et uerstatteligt Tab om en Christen forgik i Fængsel, leggende til med den hellige Ambrosius: Det er bedre at bevare Siæle til Herren end Guld, og de Kar ere kostbare, der redde fra Døden. Engang hændte det sig, at han kom til Slesvig, og saae en Mængde fangne Christne at drives lænkede sammen, hvoriblant en Nonne, som bad ham løse sig. Dog Hedningene vilde ei slippe hende, med mindre Rimbert gav dem sin egen Hest, han red paa, med alt Tilbehør, og strax sprang den gode Mand af Hesten, og lod dem tage den bort. Saadanne Bisper, som Rimbert og Anscharius, fortiene vist at kaldes Apostoliske Mænd, fortiene Eftertidens Høiagtelse og Tak, og ingenlunde at deres smaa Feil forhøies og forhaanes, fordi vi nu ved Tidens Længde og ved Guds Naade have et større Lys. Dyden bør roses hos alle, og de bør derfore vist agtes som vore Brødre.

For sin Formand Anscharius beholdt han altid en stor Ærbødighed, og den varme Iver, han bar for ham, bragte ham undertiden til at synes, at see og høre ham formane sig. En Dansk Konge blev ogsaa døbt af ham, og det uden Tvil Erik den Unge, eller Barn, om hvilken vi allerede have hørt, at han var meget tilbøielig til Christendommen; jeg tænker og, at han er bleven døbt i dette Aar 870, fordi man finder, at mange af hans Undersaatter satte sig et Par Aar efter op imod ham, venteligen for denne Sags Skyld. Man har og Grund til at formode, at Rimbert har i dette Aar med flere Saxiske Bisper bivaanet Synodet i Cöln, som aabnedes den 26 September. Frankerige havde temmelig Roe i dette Aar for Normanerne, som synes at have anvendt alle deres Kræfter i Engelland. Kong Carl holdt Julen til Aachen sidst i forrige Aar, og havde derpaa i Niemegen en Samtale med Roric, som han giorde Forbund med, altsaa maae Roric da igien have været i Besiddelse af Betau og sine andre Eiendele. Carl ophævede derimod Venskab med Rodulf, Harald Klaks Søn, fordi han var ham utroe. Rimeligen haver denne Rodulf indtil den Tid besiddet noget i Betau og de Egne. Dette Carls Forlig med Roric, saa og hans Forlig med sin Broder Ludvig, hvorefter de den 8 Augusti delte Lotharii Rige mellem sig, har vel og tildels været Aarsag til den Fred, Frankerige nød i dette Aar for Normanerne, thi jeg finder, at de alene have været Nord paa, hvor de i Hennegau ødelagde Klosteret Crespin. Af Frygt for dette Indfald blev St. Amati Legeme flyttet til Douai, saavelsom flere Helgenes, og ti andre Helgenes til Monstreuil, tildels fra Bretagne. Den Broe, som var besluttet at bygges over Seinen ved Paris til Beskyttelse mod Normanerne, blev nu færdig, og af Kong Carl underlagt Æneas Pariser Bisp

Sivard.
Aar 870.

Sivard. Aar 870.

og hans Efterkommere til ævig Tid. Ved ovenmeldte Deling af Lotharii Rige fik Ludvig iblant andet det Grevskab Teisterbant, Batua (det er Betau), Attuariernes Pagus (og da disse Lande følge i Delingen saaledes paa hinanden, saa slutter jeg heraf, at de have grændset sammen), og tvende Dele af Frisland. Carl fik Grevskabet Texandria (hvilket viser, at det var forskielligt fra Teisterbant), 4 Grevskaber i Brachant (skal vel være Bracbant, Brabant), den tredie Del af Frisland. Dog synes det, at Maas-Floden er bleven fornemmeligst sat til Grændse imellem dem. Men gik det temmelig stille til i Frankerige, saa skede derimod des større Slag i Engelland, hvor de tvende Brødre Oluf Hvide og Ivar komme fra Irland de tvende Brødre Ingvar og Ubbe til Hielp med en Flode af 200 Skibe, altsammen for at hævne Regner Lodbrocs Død, hvilket viser i hvor stor Anseelse han haver staaet, og hvorledes Danske og Norske have giort fælles Sag, naar det gialdt de andres Ære og Hævn. Ja det lader endog, at Ingvar haver kaldet de Danske Konger, som siden nævnes, til Hielp, for at hævne Regnars Død, og for at erobre Engelland. Med de første er det uden Tvil at den berømte Orvar-Odd har fulgt, og siden bivaanet det Slag, hvarudi Kong Edmund blev fældet. Denne Flode kom først til Wales, og drog derfra videre. Ingvar og Ubbe foere imedens grueligen frem i Ost-Angeln med en Hær af 20000 Mand, dræbte Mænd og Qvinder uden Forskiel, og voldtoge Jomfruer. Og skulle de engang der have omringet Edmund i en Skov, saa at han saae sig ingen anden Udvei, end at vade over Berneford. Ingvar sendte endeligen en af sine Mænd til Kong Edmund, og lod ham foreslaae Fred, paa Vilkaar at dele Lande og Skat med sig, hvorhos han lod tale meget hoit om sine egne Bedrifter, og truede med Hævn for

sin

sin Fader, som Edmund dog blev ved at benægte, at have ladet aflive. Denne sidste opholdt sig da paa sit Slot Eglesdon, i Bromtons Tid kaldet Hæxne, som laae tæt ved en Skov. Han gav Yngvar det Svar, efterat han først havde raadført sig med Bisp Humbert, sin Cantsler, at han ingenlunde vilde indgaae Forlig med en hedniſk Fyrste, Ingvar maatte derfore først blive en Christen. En underlig Folkeret. Derpaa samlede Edmund sine Folk, og gik Ingvar i Møde, som han strax traf, thi Ingvar havde ufortøvet begivet sig paa Veien, saasnart han havde affærdiget sin Gesandt, saasom, skriver Bromton, de Danske og Tydske Folk aldrig indlade sig i Strid, uden det kan skee uformodentligen. Slaget skede den 20 November, og saavel Bisp Humbert af Norwich, hvis Sæde da var i Elmham, som Kong Edmund selv, satte Livet til deri, tilligemed mange Folk. Saaledes fortælle de ældste Skribenter, ja Asserius, som levede paa selvsamme Tid, denne Tildragelse. Hvis derfore de Danske have mishandlet Edmunds Legeme, bundet det til en Pæl, og ladet det være et Maal for deres Pile, saa maae det være skeet efter hans Død. Men som Edmund blev giort til Helgen, saa tænkte hans senere Levnetsbeskrivere, at det var deres Pligt at ophøie hans Hellighed og Martyrdom. Derimod er det ganske troligt, at de Danske søgte at skiule hans Legeme, og især hans Hoved, thi de vidste hel vel, at de Christne vilde ære hans Ben, og giøre ham til en Helgen, og derved opvække Had imod, og Afskye for dem. Efter Mathæus af Westmünster skal først være forefaldet et twilsomt Slag imellem Edmund og Ingvar alene ved Thetford, som varede 17 Timer, og til hvis Forsoning længe efter bleve bygde 3 Klostere for de ihielslagne Engelske og Danske Siæles Skyld. Ingvar skal derpaa have trukket sin Broder Ubbe til sig med 10000 Mand, hvor-

Sivard. Aar 870.

Sivard. Aar 870. hvormed han kom igiennem Mercia. Efter ovenmældte Slag, hvorudi Edmund faldt, giorde de Danske i Ost-Angeln hvad de vilde, og undertvunge det ganske Land, sampt opbrændte Thetford af Had til Edmund, hvis Bolig det havde været. Dog Ingvar nød ikke længe Got af denne Seir, men døde i samme Aar, som Ethelwerd siger, der dog kalder ham Ivar, og saadan Sammenblanding af de Navne Ivar og Ingvar forekommer jævnligen hos de Engelske Skribenter paa denne Tid. Dog synes det mig rimeligere efter andre Skribenter, at Ingvar først er død Aar 879. Edmunds Legeme blev først begravet paa det Stæd det var falden, og siden efter 100 Aar fort til det Stæd Beadoricesworthe, nu Edmundsburg, ved hvilken Leilighed de saa kaldte Asserii Aarbøgger fortælle følgende lystige Historie. De Christne ledte i Skoven efter Kongens Hoved, i selvsamme Skov, hvor Lodbroc var bleven dræbt, og da de ikke kunde finde det, raabte det afhugne Hoved paa sit Fæderne Sprog: Her, Her, Her. Edmunds Broder Edwold tog sig hans Død og den skede Ulykke saa nær, at han derpaa sagde sig fra Verden, og blev en Eremit i Carmouth Kloster udi Dorsetshire, levende alene af Vand og Brød. St. Fremund skal have været beslægtet med Edmund, og siden hævnet hans Død, venteligen ved at figte med de Vest-Saxiske Konger imod de Danske. Han skal, da Edmund faldt, have levet som Eremit, og tilsidst være bleven dræbt i Warwickshire ved Harbury af en vis Osivius, som var bleven Hedning, og holdt de Danskes Partie. Efter den Engelske Kong Henric 3. Forbøn blev han siden canonizeret. Dog ere Beretningerne om denne Helgen uvisse og vaklende. Udi ovenmældte store Indfald bleve mange Stæder og Klostere ødelagde, af hvilke nævnes: Byen Seham, fordum Bisperne af Norwich deres

Sæde,

Sæde, hvor endda saaes Levninger af Kirker udi Wilhelms af Malmesbury Tid; Klosteret Ely, som blev brændt den 14 November, en Dag jeg dog anseer for urigtig angiven, sleifet indtil Grunden, og Nonnerne bortjagede; Byen Ely blev og plyndret og brændt, og rigt Bytte fort derfra. Den hellige Jomfrue Ethelreda hendes Ben maatte ei engang hvile i hendes Marmor-Grav, nei en af de Danske hug med sin tveskiæftede Øxe saa længe i den, indtil han fik en Aabning, thi han tænkte at der laae en Skat forvaret, og saaes dette Hul endda 300 Aar efter. Til Straf skulle begge hans Øine strax være faldne ham ud af Hovedet, dog hindrede dette Jertegn ei de andre fra at sætte Ild baade paa Kirke og Kloster. De Klostere Croyland og Medeshamstade bleve opbrændte, Abbederne og alle Munkene dræbte. Hermed gik saaledes til: Den tapre Algar den yngre, Greve af Holand, Søn af Grev Algar den ældre, tilligemed hans tvende Seneskalker, eller Hushovmestrre, gik udi September imod de Danske med en Hær, bestaaende af alt det unge Mandskab i Holand, og desuden af 200 tapre Mænd fra Klosteret Croyland, anførte af Toli, som forhen havde været en meget berømt Ridder over ganske Mercia, men nu var Laybroder eller Munk, Conversus, som det og kaldes, i Croyland. Disse 200 Mænd bestode mest af Overløbere. Til dem føiede sig 300 stridbare Mænd fra Depyng, Langtoft og Baston; Den Ridder Morcard af Brunne med sine Underhavende; Osgot, Vice-Dominus af Lincoln, en gammel og erfaren Kriger, med 500 Mænd fra Lincoln, alle samlede af det Landskab Kesteven, og holdte den 22 September paa St. Mauricii Dag Slag med de Danske ved Trekingham, nu Schrekingham, hvorudi Algar og hans Hær finge Overhaand, og ihielsloge tre Konger, tilligemed en stor Mængde

Sivard. Aar 874.

 af

Sivard. Aar 870. af Hedningene. Algar forfulgte dem lige til Portene af deres Leir, hvor de giorde tapper Modstand, og hvor Natten skilte dem ad. Men samme Nat komme de andre hedniske Konger med deres Hære fra de Egne, de havde bekriget, de Slagne til Hielp, og nævnes ved denne Leilighed Godrun (a), Bacseg, Halfdan, Oskytel (b), Amund, og desuden de Grever eller Jarler: Frena, Ungvar (c), Ubbe, som hans Broder Ingvar havde ladet efter sig i Northumberland, for at bevare Byttet, og begge Sidroe, den ældre og yngre, hvoraf jeg slutter, at Ivar haver anført den Hær, som stridde mod Algar. De vare belæssede med et meget stort Bytte, og mangfoldige Børn og Fruentimmer. Denne Ankomst indjog de Engelske stor Skræk, saa at de fleste flyede bort om Natten, og Algar havde derover imod Dagningen ikkun 2000 tilbage af 8000. Med denne liden Hær gik han, efterat have med dem hørt Messe, og annammet Sacramentet, i Marken, bered til at døe. Paa den høire Fløi satte han Toli og Morcard. Paa den venstre Osgot og Harding af Rehale, som anførte et udvalgt ungt Mandskab af Stanford. Selv var han med sine Seneskalker i Midten for at komme til Hielp, hvor det behøvedes. Imedens vare de Danske (d) blevne meget opbragte over

(a) Hos Langebec T. 5. p. 22. skrives han Gogroum, i hvilket Navnet Gorm tydeligere stikker.

(b) I hans Navn synes det bekiendte Navn Ketil at stikke.

(c) Skal vel være Ingvar, og her synes Navnet mere at ligne Saxo's Agner. Udi Lelandi coll. T. 4. p. 43. skrives han endog Angar. See min T. 8. p. 767.

(d) Jeg kalder dem gemeenligen alene Danske, for Korthedens Skyld, endskiønt der vare mange af andet Folk med. Rimeligen have de og været

Tabet af deres tre Konger, som de tilig om Morgenen begrove i den Landsbye Laundon, der siden til Amindelse heraf blev kaldet Trekyngham. Ved denne Begravelse vare 4 Konger og 8 Jarler nærværende, hvilke derpaa droge ud i Striden mod Algar, og bleve 2 Konger og 4 Jarler (a) tilbage i Leiren, for at bevogte den og Fangerne. Slaget varede til hen imod Aftenen, og kunde de Danske ikke vinde paa de Engelske, saa længe de holdte sig imod Bueskytterne tæt sluttede i en Kreds med deres Skiolde, og satte et Giærde af Lanzer imod Rytteriet. Da de Danske mærkede dette, saa og at deres Bueskyttere og Ryttere begyndte at blive trætte, grebe de til en forstilt Flugt, og begyndte at romme Marken. Da brøde de Engelske deres Orden, imod Anførernes Raad, og satte efter dem; men som de nu vare adspredde hist og her paa Marken, saa samlede de Danske sig igien og overvunde dem letteligen ved deres større Mængde. Algar og de sex Anførere værgede sig længe mandeligen paa en Høy; og fulde tilsidst alle med Ære; og blev Algar siden begraven i Klosteret Croyland. Faae af det unge Mandskab fra Sutton og Gedney reddede sig med Flugten, efterat have bortkastet sine Vaaben, til en hosliggende Skov, hvorfra de komme til Croyland, just da Munkene og Abbeden Theodorus havde nær bragt Ottesang til Ende, og forkyndte dem denne Ulykke. Abbeden herover forfærdet sendte de raskeste og yngre bort paa en Baad til den hosliggende Skov Ancawig, tilligemed de Kostbarheder og Brevskaber, han i en Hast kunde samle, og som nogen Tid hermed tilgik,

Sivard. Aar 870.

ret Hovedmændene, da Regnar, for hvis Skyld Krigen førtes, var en Dansk, hvortil kommer, at de gamle Engelske Skribenter fast aldrig kalde dem andet end Danske, Barbarer, Hedninger.

(a) Dette viser, at vi ei vide Navnene af alle disse Konger og Jarler.

Sivard. Aar 870.

gik, lærte Rogen, som opsteg af Landsbyerne i Kesteven, dem at haste, og viste dem at Hedningene nærmede sig med Sværd og med Ild. Abbeden gik nu i fuld Dragt med de Eldste og Børnene, hvorved han tænkde at bevæge Hedningene til Medlidenhed, ind i Choret, forrettede Gudstienesten, og nød Sacramentet. Strax efter brøde de Danske ind, og dræbte Kong Oskytel Abbeden paa Alteret, hvorpaa de andre nærværende ogsaa bleve nedhugne. Gamle og Børn begyndte da at flye, men bleve grebne og pinede, for at bekiende hvor Skatterne laae forvarede. Prioren Asker satte Livet til i Klædekammeret, og Under-Prioren Lethwyn i Spisesalen. Med ham fulgte altid en smuk Dreng af 10 Aar ved Navn Turgarus, som bad da ynkeligen om at maatte dræbes med sin Herre, men Jarlen Sidroc den yngre bevægedes til Medynk over ham, afdrog ham Munkekappen, og paadrog ham en Dansk Trøie, som ei rakte længere end til Albuerne (a), og i den Dragt gik han ud og ind med ham uden at blive kiendt, saa længe de Danske opholdte sig der. Og gav han siden den Munk Brichtan, som havde været en af dem, der flyede fra Klosteret, Underretninger, da han skrev sin Begrædelse over Klosterets Undergang. Men som de Danske ei kunde ved Pinsler faae noget udpresset om Klosterets Skatters Giemmesteder, saa ihielsloge de Munkene, og opbrøde Marmor-Gravene, hvorudi Helgene laae begravne paa begge Sider af St. Guthlacs Grav. Og da alting var forgiæves, saa slæbte de Helgenernes døde Legemer sammen paa eet Sted, og opbrændte dem tilligemed Kirken og alle Klosterbygningerne den 25 September, tredie Dagen efter deres Ankomst. Hvorpaa de Dagen efter brøde op, førende en utallig Mængde Qvæg og Heste med sig til Medeshamstede, hvor

de

(a) Collobium.

de funde Klosterets Porte tillukte, og mange Folk forsamlede i det; hvorover de med Bueskyttere og Machiner angrebe Murene. Og som de ved det andet Angreb brode ind, skede det, at Lubba, Broder til Jarlen Ubbe, blev i Indgangen farligen saaret af en Steen, saa at han faldt ned, og maatte af sine Dravantere bæres til sin Broders Tælt. Ubbe forbitred herover nedhug med egen Haand alle dem, der havde Munkedragt paa, og bleve de øvrige dræbte af hans Folk, saa at ingen blev sparet, hverken Abbeden Hedda, eller nogen af Munkene. Den gode Sidroc advarede da den unge Turgar, at han aldrig maatte møde Ubbe paa noget Stæd, men gaae ham stedse af Veien. Alle Altarerne bleve da undergravne, Gravene opbrudte, en meget stor Bogsamling af gudelige Bøgger opbrændt (a), en utrolig Mængde Brevskaber sønderrevne, thi disse vankundige Folk agtede intet uden Guld og Sølv; de hellige Jomfruer, Kyneburg, Kyneswyth og Tilba, deres Legemer udkastede af Gravene, og endeligen Ild sat paa alle Bygningerne, som brændte i 15 Dage. Den fierde Dag efter Ankomsten brød den ganske Hær op imod Huntingdon. Begge Sidroc bedækkede Bagtropperne, naar der skulde gaaes over Floder, og skede det da ved Gangen over Floden Neene, at tvende Vogne beladte med kosteligt Bytte og megen Huusgeraad bleve stikkende i Vadstædet, og borte tilligemed Hestene. Da nu alle Sidrocs Folk vare i Færd med at redde dem, saa fandt den unge Turgar imedens Leilighed at undflye, og at komme til Croyland, hvorhen han saae at de Flygtede til Ankavig vare allerede ankomne, og i Begreb med at dæmpe Ilden. Alle forføiede de sig derpaa til Medeshamstede, hvor de forefunde den

Sivard.
Aar 870.

(a) Og siges der, at de allevegne opbrændte Bibler, og Helgenes Levnets-Beskrivelser.

Sivard. Aar 870.

den ihielslagne Abbeds og 84 Munkes Legemer, som de alle lagde i een Grav med en spids Sten oven paa, paa hvilken vare udgravne Abbedens og Munkenes Billeder. Imidlertid vedbleve de Danske at drage frem, og komme til Cambridge, odelæggende underveis Klosteret Ely, hvorom forhen er talet, og hvor de dræbte saavel Nonner (a) som Mænd, og bortførte meget Husgeraad. Derfra droge de ind i Ost-Angeln, og omkomme i et Slag Grev Ulketil med al sin Hær, hvorpaa det forhen sagde med Kong Edmund gik for sig. De Klostere, Thorney, som skal være bleven odelagt den 26 September, Ramesey, Hamsted, nu Peterborough bleve og odelagde i dette Indfald, Munkene og Nonnerne dræbte, og de sidstes Kydskhed mishandlet. Dette foraarsagede, at Nonnerne i Coldingham udi Barwickshire grebe til en fortvilet Beslutning efter deres Abbedisses Ebbæ Raad og Exempel, nemlig med Ragekniве at affiære deres Næser og Overlæber lige indtil Tænderne, hvilket indjog de Danske, da de komme der, saadan Afskye, at de strax forlode det, efterat have dog først sat Ild paa det, og indebrændt alle Nonnerne der den 24 Augusti, hvorpaa de droge videre frem til Skibs, og opbrændte underveis de Klostere Lindisfarne med Domkirken, saasom Bispesædet af Durham var da der; Tynmouth, hvor der vare Nonner, som de opbrændte i en liden Kirke, didhen de havde taget Flugten, Gyrwi og Wiremouth, hvor Beda var bleven opdraget, saa og det Kloster Stretlhalm, hvilket dog synes at være bleven forstyrret noget forhen, som vel ogsaa gielder om endel flere af disse sidstnævnte. Ei bedre gik det Icanhoe i Lincolnshire. Byen Thetford, Edmunds Kongesæde, blev da og opbrændt, som forhen

(a) Forhen er sagt efter en anden Skribent, at Nonnerne bleve udjagede; venteligen ere nogle blevne dræbte, og andre bortjagede.

hen er sagt, og ere der endnu at see Levninger af den gamle Bye. Sivard.
Ligeledes blev Caire Urfe, som laae lige over for Tinmouth, rent Aar 870.
ødelagt, men Tinmouth selv brugte de Danske og Norske som et fast Tilflugsstæd, hvor de stege i Land, naar de skibede til Engelland. Ja Ingvar og Ubbe skulle da have havt saa stor Overhaand, at Engelland maatte give dem 24000 Pund Sølv i Skat, en Omstændighed, som dog Aarbøggerne af Dunstaple alene sige. Af Gyrwi var udi Lelands Tid i det 16 Sæculo næsten intet tilovers. Fra Klosteret Derham i Norfolk udjoge de Nonnerne. Da nu de fleste af disse Klostere laae i det Northumbriske Rige, saa tænker jeg, at de ere blevne ødelagde ved Halfdan, som fra Skotland af kom sine Brødre til Undsætning, efterat han der havde giort anseelige Bedrifter, og den 4 Martii udi Landskabet Fife paa Øen Maja dræbt St. Adrianus, Bisp i St. Andrews, med Erkedegnen Moranus, og flere. Ødeleggelsen gik mest ud over Fife og Lothian, og synes at have vedvaret fra 866 til 874. Skoterne, som beboede det første Landskab, flyede derfra, ligesom Engellænderne fra det sidste. Faren var saa meget des større, fordi de overblevne Picter i alle Tilfælde hiulpe de Danske, hvis Anfører og Konge kaldes af Hector Boethius Gadanus, hvorudi Halfdan uden Tvil stikker. Omtrent ved denne Tid er nok det Bispelige Sæde Hagulstad i Northumberland bleven opbrændt af de Danske, og Indvaanerne deels forjagede, deels dræbte. Tifrid var den sidste Biskop der (69).

Udi

(69) Lang. T. 5. p. 20—31. 5—9. T. 1. p. 367. 481. not. t. T. 2. p. 139—142. 52—56. Bouquet T. 7. p. 260. Malbrancq T. 2. p. 302—304. Baluz. Capit. col. 1491. O-Halloran T. 2. p. 180. Ma-Geoghegan T. 1. p. 395. Asserii Annales in Galei Script. T. 3. p. 159—162, hvilke dog uretteligen tilskrives den gamle

 Asserius,

Sivard. Aar 871. Udi Frankerige vedbleve Normanerne at beholde deres Sæde paa Øen i Loire; Grev Gauzfrid og Hugo, Abbed af St. Martini Kloster, vilde jage dem derfra, men som de angrebe dem uden Overleg, saa bleve de med stort Tab og Nederlag paa mange af deres Folk tilbagedrevne. De Ostmanniske Konger og Brødre, Oluf Hvide og Ivar, vendte nu tilbage fra Engelland og Skotland, hvilket ved denne Leilighed kaldes Albania, til Dublin med 200 Skibe, og et stort Antal fangne Engellændere, Picter og Britter, det er dem af Wales. I bemeldte Lande havde de plyndret fra 1 Januarii til St. Patricks Dag, det er 17 Martii, og 3 Aar efter komme de igien, under Olufs Anførsel, og klede da et Slag ved Dolair imellem Skoterne og Danari, saa kalder en gammel Skribent her de Danske, og satte Oluf efter ham Livet til der, men siden bleve Skoterne slagne ved Linch-Lochlum, og bleve Normanerne et helt Aar i Ÿerland. Dog

Asserius, da de ere meget nyere. W. Malm. de gestis Pontif. l. 2. inf. Script. post Bedam p. 237. 239. 272. Ingulphus ib. p. 866. Acta S. April. T. 1. p. 58. Martii T. 1. p. 86. 87. 88. 326—328. T. 3. p. 69. Maji T. 1. p. 656. Monasticon. Anglic. T. 1. p. 73. 88. 90. 91. 97. 142. 291. 167. 176. 334. T. 2. p. 125. 304. Monstier Martyr. Mulierum p. 333—335. 453 in Barth. exc. Mss. Sæcul. 9. Surius die 20 Novbr. p. 441. 442. Lelandi itin. T. 8. p. 68. 73. Lelandi coll. T. 2. p. 220. 221. T. 3. p. 397. T. 4. p. 25. 33. 43. 114. Camdeni Brit. latine p. 346. 402. Hickesii Liter. Sept. T. 1. in diss. epist. ad Showerum p. 119. Annales de Dunstaple T. 1. p. 16. Hector Boethius l. 10. fol. 206. Colgani A. S. Hib. T. 1. p. 392. J. Battely Ant. S. Edmundi Burgi p. 26. Lel. coll. Tom. 1. pag. 222. Min Tom. 8. pag. 702. Sch. N. H. Tom. 1. pag. 480. The Harleyan Manuscript Fol. T. 2. n. 2278, 7. Baluz. Capitul. T. 2. c. 221—224. Alfordi Annal. ann. 866. n. 7—10. ann. 796. n. 2. Mab. A. S. Sæc. 4. Part. 2. p. 582.

Dog alt dette kan ikke være skeet i eet Aar, og maae da det første henhøre til Aar 868. Dog efter de Irske Skribenter og Landnama satte Oluf Livet til i et Slag udi Irland, og skal efter den Irske Skribent Jocelinus have været gift med en Dotter af Kongen i Norge, og for hendes Skyld være bleven Konge i Irland, hvorved ei kan forstaaes nogen anden end hans Dronning Audur Diupaudge, det er den Grundrige, som efter hendes Mands Død begav sig med sin Søn Þorstein hin Røde til Sydersøerne, hvor han giftede sig med Þuride, Dotter af Eyvind Ostman, og Rafort, den Irske Kong Kiarvals Dotter. Denne Þorstein blev meget mægtig, thi han forenede sig med Sigurd Jarl paa Orkenøerne, Broder til Ragnvald Jarl paa Møre i Norge, hvilken var Fader til Rollo eller Robert, første Hertug i Normandie. Þorstein undertvang fast al Nord-Skotland, nemlig Cathnes, Sutherland, Ross, Muray, men blev tilsidst slaget af Skotterne. Hans Moder Audur, som var Christen, foer da til Island med Þorsteins Søn Oluf Feilan til sin Broder Helge Magre, og fra denne Oluf Feilan stammede i 6 Mands Led den berømte Nordens Historieskriver Are Frode. Oluf Hvide omkom maaskee i det Slag, Ostmanerne vunde imod Ailil, Konge af Leinster, som blev i Slaget, med mindre man vil troe, at han omkom i Skotland, som forhen er sagt. Udi Engelland forlode de Danske Ost-Angeln, og droge imod Vest-Saxen, ginge over Themsen ind i Berkshire, og komme til det Kongelige Slot Redingham eller Reading, hvorfra trende Dage efter deres Ankomst twende Jarler droge ud med Rytteriet for at giøre Bytte, imedens den øvrige Hær opkastede paa høire Side af bemældte Slot en Vold fra Themsen til den liden Flod Cynet, nu Kennet, som i Berkshire falder i Themsen. Æthelwulph, Aldermand af

Sivard.
Aar 871.

Sivard. Aar 871. Berkshire, angreb de tvende Jarler ved Englafeld, og havde endeligen den Lykke at overvinde og slaae dem af Marken efter en haardnakket Modstand, og efterat de havde mistet deres ene Jarl, Sydroc den ældre, som jeg anseer for Broder af Oluf Hvide og Ivar, følgeligen for en Norsk. Fire Dage efter denne Strid komme den Vest-Saxiske Konge Ethered og hans Broder Alfred med deres forenede Hære til Reading, og angrebe de Danske uden for Slottet, joge dem og tilbage til Portene, hvorfra de dog giorde jevnlige Udfald, og skermyserede med de Engelske, som endeligen ogsaa maatte tage Flugten, efterat de havde mistet den Aldermand Æthelwulph, hvis Legeme blev stiaalet fra Valpladsen, og begravet i Derby, som den af de Danske kaldtes. Men atter fire Dage derpaa kom det til et nyt Slag ved Æscesdun, nu Ashdown, ei langt fra Reading, med den hele Magt paa begge Sider, som Aftenen forud var kommet der. De Danske vare delte i tvende Hobe, den ene anført af to Konger, Halfdan og Bacseg; og den anden af alle tilstædeværende Jarler. Da de Engelske saae dette, indrettede de Slagtordningen ligedanne, nemlig hver Hob i en Runddel tæt sluttet med Skiolde. Alfred blev stillet imod Jarlerne, og Ethered imod Kongerne. Dog Alfred kom for tidlig om Morgenen til Slag, saasom Kongen vilde først oppebie Messens Ende. Herover saae Alfred sig nød til at begynde Striden, endskiønt den var ufordelagtig for ham, thi Fienden stod paa et høiere Stæd, og han maatte angribe fra det lavere. Imidlertid tabte han herved ei Modet, men lod sine Faner flyve, og angreb i en tæt sluttet, rundagtig og svinfylket Orden, med et skrækkeligt Raab og Skrig fra begge Sider, og det med saa god Lykke, efterat Kongen ogsaa var kommen ham til Hielp, da hans Hær alerede begyndte at vige, og Alfred der-

fore

fore havde sendt Bud om Undsætning til ham, som han dog ikke fik for Messen var ganske til Ende; med saa god Lykke, skriver jeg, at de Danske ganske bleve slagne, og maatte tage Flugten. Hele Marken laae bedækket med døde Kroppe, og deriblant Kong Bacseg, som blev ihielstukket med en Lanze, og de fire Jarler, den yngre Sydroc, Osbern, Fræna og Harald. De Christne bleve ved at forfølge dem indtil Natten, og de Danske flyede endog den næste Dag indtil de komme til Slottet, og havde tabt nogle tusinde Mand. Dog da det fiorten Dage herefter kom atter til et Slag ved Basing i Hamshire, vendte Lykken sig, og de Danske beholdte Valpladsen. Men som det ene Partie stridde for Ære og Vælde, og det andet for Liv og Frihed, saa blev det ikke derved, thi efterat de Danske havde om Foraaret trukket en Forstærkning til sig fra hin Side Havet, blev et nyt Slag to Maaneder efter holdet ved Merton i Surrey, hvor de Engelske, som vare delte i tvende Hobe, havde i Førstningen Fordel, og dreve de Danske paa Flugt, men da disse satte sig igien, beholdte de endeligen Marken. Bisk op Adelmund af Shrewsbury satte Livet til heri, og blev begraven i Winburnham. Strax efter dette blev Byen Reading opbrændt og ødelagt af en Dansk Anfører ved Navn Somerled. Efter dette sidste Slag var det længe stille, og Sommer-Qvarterer havdes ved Reading. Imedens døde Kong Æthered den 25 Martii, eller og snarere den 13 eller 23 April efter Paaskefæsten, og det af de Saar, han i Strid mod de Danske havde faaet efter Bromton's Beretning, hvorfor han og af nogle blev anseet for en Helgen. Han begroves i Winburn, og blev i senere Tider en Marmorsten med hans Kobber-Billede paa lagt over ham. Broderen Alfred blev Konge i hans Stæd, som en Stund efter gik de Danske i Møde, og holdte i

Sivard. Aar 871.

Sivard. Aar 871. en Tid af een Maaned adskillige Feltslag med dem, især eet 500 Skridt fra Wilton i Wiltshire, og ved den Flod Willey paa et Bierg, og et Stæd kaldet Waschesorne, hvor han, uagtet sit ringere Antal, havde Fordel i Begyndelsen, men blev tilsidst slaget, efterat de Danske paa nye havde sat sig, som og derover beholdt Valpladsen, og maatte han flygte til en Skov. Siden bygde han et Kloster i Wilton, indrettet for 26 Nonner efter sin Dronnings Tilskyndelse. Men forend dette Slag skede var et andet bleven holdt i Alfreds Fraværelse, hvilket de Danske vel vunde, men dog uden synderlig Fordel. Alfred havde da at bestille med sin Broders Lig, som blev stædet til Jorde i Winburne udi Dorsetshire. I alt bleve otte Slag holdte, og mistede de Danske otte Jarler, hvoriblant foruden de 5 ovenmældte nævnes en Fungus, maaskee Fegge, Fengo, og en Orguil, maaskee Eric, eller snarere Osric, som dog uretteligen giøres til Konge, og som synes kort forhen at være kommet did over Havet fra Danmark, og at være bleven slaget ved Ashdown. Foruden disse egentlige Slag holdtes mange andre Skermytsler, baade Dag og Nat, af Alfreds Aldermænd og Thani, hvilke vare en ringere Art af Embedsmænd. Den Mercifke Konge Burhred havde imedens at bestille paa Vestsiden af sit Rige med Britterne af Wales, hvilket var en stor Skade for Vest-Saxerne, som derover ei kunde faae Hielp fra ham, og tænker jeg, at disse Britter og de Danske have staaet i Forbund sammen. Dog kom han endeligen med en nye Hær til London, som han dog strax maae have forladt, siden de Danske vintrede over der, under Ingvars Anførsel, hvor han og Gudrun, en af de mægtigste Danske Konger, kom fra Mercia, efterat de havde indgaaet Forlig med det Vest-Saxiske Rige og de Store der, og forladt det, venteligen for en god Del Penge;

og

og paa samme Vilkaar indginge de og Stilstand med den Mercisse Konge Burhred. Maaskee de ved denne Leilighed have faaet de 24000 Pund, hvorom jeg ved forrige Aar haver talet. Imedens de opholdte sig om London, hævede de en stor Skat af Engelland, hvorom alene tales i et Brev af Bisp Virferd i Worcester, udstædet 872. Overalt lader det, at Burhred ei haver været uden Mistanke, hemmeligen at have glædet sig over det Vest-Saxiske Riges Ulykke, og derfore ei ilet det til Hielp. Og samme Sindelav ytrede ogsaa den Northumbriske Konge Egbert, hvortil han desuden var nød, da han stod ganske under de Danske, som nu aabenbare tragtede efter Herskab over ganske Engelland. Udi dette Indfald forstyrrede de Danske Klosteret Berking i Surrey ved Themsen, og brændte det op tilligemed Abbedissen og alle Nonner. Pave Hadrianus gav Rimberto udi November et Stadfæstelses-Brev paa alle de Herligheder, som hans Formænd havde givet den Hamborgske Kirke, og igientog, at de af Wigmodia (a), og Nordalbinger, Danske, Norske, Svenske skulde tilhøre den, sampt beskikkede ham til sin Legat hos alle disse Folk. Kong Ludvig tog Kirken af Wildesbusen ved Floden Hunt i sin Beskyttelse ved sit Brev, efter Begiering af Grev Walbert, som da altsaa endnu var i Live, og havde efter dette Brev en Søn ved Navn Wicbert (70).

Sivard, Aar 871.

Den

(a) I Stædet for Wimodiorum udi Pavens Brev bør maaskee læses Winodorum.

(70) Lang. T. 5. p. 31—44. 8. 30. 45. 46. 51. T. 1. p. 542. T. 2. p. 135. not. p. Min T. 9. Tavle 96. 94. Acta S. M. April. T. 3. p. 95. M. Mart. T. 3. p. 484. 486. O-Flaherty p. 484. 485. W. Malm. l. 2. c. 3 p. 42. Landnama Part. 2. c. 15. p. 106. c. 16. Cambdeni Brit. lat. p. 158. Lel. coll. T. 3. p. 220. Stap-

Sivard. Aar 872. Den Fred, de Danske sluttede med West-Saxerne, var uden Tvil ei saa meget bleven dem afvungen ved disses Vaaben, som den var grundet i Omstændigheder hiemme hos dem selv i Danmark, hvor det i Aar 872 kom til en aabenbare Krig, og hvorfor det og var meget stille i Engelland udi bemeldte Aar, da de fleste Danske forlode det, allerhelst de Engelske efter saa megen Uroe gierne vilde sidde i Fred. Anledningen til Krigen var vel denne: Den Jydske Kong Erik den unge og Sivard Leyre Konge, som førte det Tilnavn Falle, besluttede at betiene sig af Gorms og de andre Kongers Fraværelse, og alene at rive al Magten til sig, til hvilken Ende de bemestrede sig Gorms Rige, saa og den Del, Regnars Sønner eiede. Dette vilde de andre ikke taale, og som de nu havde en samlet, mægtig og seierrig Hær i Engelland, saa besluttede de dermed at hindre dem. Gorm eller Godrun blev efter al Anseende tilbage, for at holde de indtagne Landskaber, Ost-Angeln, Lindsey og Northumberland i Lydighed, men alle Regnars Sønner droge med 1700 Skibe til Danmark, hvor det ved Landsbyen Selck, tæt ved Slesvig, som uden Tvil var Erics Bolig, kom til et halvt Aars Krig, hvorudi Sivard satte Livet til, og bar udi Saxo's Tid endnu et Sund Navn efter ham; Og skal være det, som nu kaldes Sydersund eller Syderhavn. En vis Arnulph, som og vilde have Del i Riget, skal tilligemed flere ogsaa have omkommet i dette Slag. Der vare og mange Gravhøie at see til Tegn paa, at der havde staaet et stort Slag. Efter dette delte Seierherrerne Danmark saaledes imellem sig, at tvende af Regnars Sønner Sigefred og Halfdan beholdte Synder-Jylland, og en

Staphorst T. 1. p. 67. Gale. T. 1. p. 255. Leland's itin. T. 3. p. 72. 118. Ines's eff. of Scotl. T. 2. p. 784. Ecc. H. Gen. Dom. Sax. p. 22. Hem. chart. Ec. Wigorn. T. 1. p. 229.

en stor Del af Nørre-Jylland, hvorunder maaskee Gorms Rige har været befattet, da han havde mere Lyst til at sætte sig ned i Engelland. Erik Unge fik en Del af Nørre-Jylland, Ommungær Syssel, og de omliggende, som det synes, og har da vel opholdt sig i Viborg. Knud, som da kom tilbage fra Norge, og venteligen har holdt Regnars Sønners Partie, besteg ved Hielp af de Norske Leyre Throne, og da man hidindtil ikkun havde havt liden Forhaabning om ham, saa viste han sig dog nu imod al Formodning at være en god Konge, efterat han regierede alene, og var bleven af med sine Formyndere. Det Tilnavn Lodne førte han, fordi han var meget haarrig. At Eric Unge blev saa vel behandlet, dertil var vel Aarsag, at han var Broder til Lodne Knud. For at befæste det nye Venskab, ægtede Erik Sigefrids Dotter, da han til første Dronning havde havt en Dotter af Guthorm, som havde giort hans Fader Riget tvistig. Men at Regnars Sønner lode Erik den unge beholde en Del af Nørre-Jylland, og ei af Sønder-Jylland, dertil var vel denne Aarsag, at de vilde betiære ham Omgangen med de Frankiske Konger og Folk, med hvilke han ellers som Christen havde nogen Sammenhæng. Erik fører ellers hos en Islandsk Annalist Tilnavn af den Umilde, og Adam af Bremen kalder ham en grum Tyran, alene fordi han efter andres Raad var de Christne imod i sin Regierings Begyndelse, et Sindelav, han dog strax efter forandrede. Paa den Sivard, som blev i Slaget ved Slesvig, mener jeg at det maae hentydes som Corner skriver, at han var daarlig og uvirksom, og agtedes ikke af nogen. Udenlands vare de Danske meget stille i dette Aar, fordi de krigede hiemme. Dog holdt Kong Carl et Møde med de Normaniske Førster Roric og Rudolph i St. Lamberti Kloster i Lüttich, efterat han den 20 Januarii havde været

Sivard. Aar 872.

Lodne Knud, 44de Konge i Leyre.

 i Com-

Knud. Aar 872. i Compiegne, og skulde være der igien til Fastens Begyndelse, men hvad der blev afgiort paa dette Møde, er ikke optegnet i Historien. Men udi October holdt han atter en Samling med dem til Mastricht, hvor saavel han, som de, komme til Skibs, og hvor han meget vel tog imod Roric, der var ham troe, men lod derimod Rudolph bortreise tomhændet, fordi han var ham utroe, og forlangte for store Ting. Han befoel og sine troe Mænd at tage sig i Agt for ham. Nogle Skribenter henføre ogsaa til dette Aar, at alle Normanerne paa Loire indtoge Byen Angers, hvor de bleve beleirede af Kong Carl og den Brittiske Kong Salomon, men finge for Penge Lov til af den første at drage frie bort, hvorpaa de giorde det sidste værre end det første. Maaskee det har været af Frygt for dem, at Guarnon, Abbed i Corbion, flyttede den 15de April St. Launomari Legeme derfra til det Stæd Patricli i Landskabet Auranches udi det nu værende Normandie. Maaskee at Rudolph, som Carl ikke troede, er just den, som i dette Aar har plyndret Staden Lier i det Brabantske, og dræbt dens Præst Fredegar, just da han holdt Messen, thi Landet Betau, hvor saavel Rudolph som Roric opholdte sig, ligger ei langt derfra. Om Rimberti Forretninger findes intet i dette Aar, uden at han med flere Bisper var den 1 November tilstæde ved Indvielsen af St. Mariæ Kirke i Hildesheim. Udi Irland døde Kong Ivar, Oluf Hvides Broder, som herskede der over alle Ostmanerne, hvorpaa Osten, Olufs Søn, kom til Regieringen. Den lærde Simon tillegger Ivar en liden Sølvmønt, paa hvis ene Side staaer ✠ Ifar<s Rex dyflii (Dublin, Dyflin), og paa den anden et Kaars, med en ulæselig Omskrift. Og denne bliver uden Tvil den ældste Mønt, som de Nordiske Folk have slaaet, af dem der endnu ere til, og som man med Vished kan tilegne dem, nest den

forhen

forhen anførte af Harald. Vil man ikke troe, at de selv have for denne Tid slaaet Mont, saa kunne de ved disse Tider have lært saadan Konst af Irrer og Engelske. Udi Engelland overvintrede de Danske i London, som ei kunde gjøre Modstand, fordi de Vest-Saxiske Kongers Magt var svækket. Om Foraaret forlode de Ost-Angeln, og som det synes den største Del af Engelland, undtagen Northumberland og Londons Bye, for at drage til Danmark, hvorom forhen er talet. At de Engelske imidlertid ei joge dem reent ud, det maae deels tilskrives deres Frygt og Afmagt, deels den Vellyst, Kong Alfred slog sig til, hvorom mere siden. Grev Walbert med sin Kone Altburgs Minde gav den 17 October til Kirken Wiltishusen, for sin Faders Wiberti og Moders Odradæ Siæle, adskilligt Gods. Deri meldes ogsaa, at hans ældste Søn Wibert, der var geistlig, skulde beholde Opsynet over denne Kirke, og efter hans Død hans Broders Søn, saafremt han var geistlig, ellers hans Søsters Søn paa samme Vilkaar (71). Knud. Aar 872.

Erik den Unge, Konge over en Del af Nørre-Jylland, døde, og da hans Død saa snart indtraf efter hans Uhæld, saa er det ikke urimeligt, at han er død af Sorg. Hans Søn og Efterfølger var Erik, den tredie af det Navn, efter vor Maade, at kalde Kongerne paa, som dog endda ikke var brugelig i de Tider. De nye Regentere i Sønder-Jylland, Halfdan og Sigefred, som uden Tvil regierede ogsaa over en stor Del af Nørre-Jylland, og havde de andre smaa Konger der under sig, besluttede Aar 873.

(71) Lang. T. 5. p. 44—47. 30. Min T. 9. Tavle 92. T. 8. p. 743. 723. 725. 726. 745. 804. 736. 800. 737. Saxo l. 9. p. 177. 178. Danske Atlas T. 7. p. 23. 509. Simon Essay of Irish Coins p. 6. Tab. 2. n. 34. Miræi Annal. Belg. p. 273.

Knud. Aar 873. at holde Fred med deres Naboer, da den nye Regiering udfordrede det, maaskee og at Rimbertus har, som Petrus Olai fortæller, giort dem gunstige imod Christendommen; Til hvilken Ende Sigefred sendte i begges Navn Gesandter til den Tydske Kong Ludvig, som da efter Paasken holdt Rigsdag i Bisestat tæt ved Worms: Han søgte om Fred imellem sine og Broders Undersaatter og Saxerne, saa at Kiøbmændene maatte paa begge Sider drage ubehindrede frem og tilbage imellem Rigerne, kiøbe og sælge fredeligen, helst paa Grændserne mellem dem og Saxerne. Ludvig svarte hertil venligen, og lovede at holde det paa sin Side. Siden drog Ludvig derfra i Begyndelsen af May, og kom til Maynts, og derefter paa Rhinstrommen til Aachen, hvor han holdt hemmeligt Raad med sine Folk, og antog Roric, som imod Gisters Overlevering var kommet til ham, til sin Mand, hvilket viser, at Roric ey heller har været ret fornøyet med den Franske Carl. Derefter holdt han i August en almindelig Rigsdag til Metz, hvor Halfdan, Sigefreds Broder, ogsaa sendte Gesandter til ham, og forlangte det samme som Broderen, nemlig at Ludvig vilde sende Gesandter til Eideren, som skilte imellem de Danske og Saxer, for at slutte en stadig Fred for altid. De bragte med det samme Ludvig til Foræring et Sværd, hvis Fæste var af Guld, og bade tilligemed indstændigen, at han vilde ansee begge Brødrene, Halfdan og Sigefred, for sine Sønner, da de igien vilde i alle deres Dage ære ham som deres Fader; Og derpaa svore de efter deres Fæderne Skik ved deres Vaaben, at aldrig nogen af deres Herrers Lande skulde herefter forurolige Ludvigs Rige, eller tilføie nogen deri mindste Skade. Kong Ludvig tog alt dette meget venligen op, og lovede at giore hvad de forlangte, hvorpaa de reiste hiem, og blev siden en fast Fred besvoret ved

Eideren

Eideren af begge Parter, og det efter de Danskes Maade ved deres Vaaben. Anledningen til dette sidste Gesandtskab var uden Tvil denne, at Rudolf, som stod under Halfdan, hvilket er mærkeligt, thi han boede i Betau, og sees deraf at de Danske Anførere og Konger, som giorde Erobringer i fremmede Lande, bleve dog ved at ansee sig for Undersaatter af deres rette Konger hiemme, han nemlig var, efterat have ofte plyndret og brændt i Carls Rige, falden med sin Flode Ludvig ind i Landet udi Junii Maaned, og det i en Del af Frisland. Strax ved sin Ankomst lod han Indvaanerne befale at give sig Skat, men de svarede, ei at være pligtige at give nogen, uden til Kong Ludvig og hans Sønner. Herover blev han meget vred, og svor at ville ihielslaae alt Mandkiøn, og føre bort i Trældom Koner og Børn med deres Eiendele. Han giorde og strax Landgang, og angreb dem, men i det første Anfald faldt han selv og 800 Mænd med ham. De øvrige, for hvilke Passen til deres Skibe var afskaaren, forsvarede sig i en Bygning, som vel Friserne omringede, men derhos raadsloge mellem sig, hvorledes de skulde hermed gaae til Værks. En Nordmand, som var deres Anfører, og længe havde boet iblant dem, og antaget den Christne Lære, raadde da til at indgaae Forlig med dem, da det var ikke got at drive dem til Fortvilelse, og det var uvist om Friserne næste Gang kunde med faa overvinde de flere. Man skulde give nogle af dem Frihed at vende til deres Skibe, tage nogle til Gissel, og giore Forslag, at de skulde udlevere alle deres Penge, imod at faae Lov til alle uskadte at drage bort, og at sværge aldrig mere at bekrige Ludvigs Rige. Normanerne antoge dette Forslag, gave mange Penge, og droge derpaa bort med deres Gisler hel sorrigfulde. Og for at forsone dette Indfald mener jeg at det sidste Gesandtskab er

Knud. Aar 873.

Knud. Aar 873. bleven affærdiget, allerhelst Halfdan vel stedse haver tænkt paa at erhverve sig et Rige i Engelland, til hvilken Ende han behøvede Fred hiemme. Udi Frankerige vare Normanerne noget lykkeligere. Beleiringen af Angers bliver af en gammel Skribent henført til dette Aar, og derhos fortaalt, at Carl vel lod dem gaae, men dog paa Vilkaar at de ikke mere skulde bekrige Frankerige, hvilket de ikke holdt. Efter al Anseende er Beleyringen af Angers virkeligen gaaen for sig i dette Aar, thi Aarbøggerne af St. Bertin, de troværdigste, nøiagtigste og omstændeligste fra de Tider, berette den foruden flere gamle Kroniker med følgende Omstændigheder. Normanerne havde i lang Tid opholdt sig i Angers, som de havde fundet forladt af Indvaanerne, og hvilken Bye var overmaade stærk, baade ved Værker og ved Beliggenhed, og derfra havde de ødelagt Stæder og Fæstninger, opbrændt Kirker og Klostere, og ødet Landet. Nu boede de der med Koner og Børn, og havde sat Muure og Graver i Stand. Carl lod da paabyde Leding af sit gantske Land, og gav føre, at han vilde reise til Bretagne, for at giøre dem sikre, og at de ei skulde begive sig til andre Stæder, hvor man ikke kunde indslutte dem. Uformodentligen omringede derfore Carl bemældte Bye, og omgav den med en Vold, ligesom den Brittiske Konge Salomon indsluttede den paa hin Side Floden Maine med en Hær af mange tusinde Britter, og sendte sin Søn Wigon med de fornemste Britter til Carl, til hvilken han i hans troe Mænds Overværelse svor Huldskab og Troskab. Imidlertid fik Carl ogsaa at vide Rudolfs Nederlag og Død, hvilke glade Begivenheder opmuntrede ham end mere til at fortsætte Beleiringen med al Kraft i lang Tid, og at angribe Staden med alle Slags udvalde, endog nye Krigs-Machiner, ja Britterne søgte endog at lede Vandet bort af Floden Maine

ved

ved en meget dyb og bred Grav, for at kunne angribe Normanernes Skibe paa det Torre, hvorover især Normanerne bleve forfærdede, og nodde til at sende deres fornemste Mænd til Carl, som bade om Fred, aflagde hvad Eed han vilde, og gave saa mange og saa fornemme Gisler, som han forlangede, tilligemed Løfte at forlade Byen paa en vis Dag, og aldrig saa længe han levede at plyndre i hans Rige, eller tillade at det skulde skee. De gave derhos en stor Sum Penge, hvilken fornemmeligen bevægede Kongen til at give dem fri Afmars, hvortil ogsaa kom Pest og Hunger i den Franske Leir, saa at Krigshæren var kied af Beleiringen. Derhos bade Normanerne om, at maatte opholde sig paa en Oe i Loire indtil Februarii Maaned, og Frihed saa længe at handle; Og i bemældte Maaned skulde alle de, som vare dobte af dem, og i Sandhed vilde holde Christendommen, komme til ham, saa og de, som da ellers vilde lade sig dobe, hvorimod alle de andre skulde forlade hans Rige, uden at giore noget videre Ont. Forsynets Veie ere herlige; Disse grumme Indfald af de hedniske Normaner, tilføiede vel de Christne Ont for nogen Tid, men bragte mere end noget andet Normanerne til den Christne Troe, ved det de derover saa længe opholdte sig og boede midt imellem Christne Folk. Saaledes maatte Normanerne romme Angers, efterat de havde givet Gisler, og Carl tog den i Besiddelse, hvorpaa de hellige Albini og Licinii Legemer, som havde været skiulte af Frygt for Normanerne, bleve med stor Pomp, og i Bispens og Folkets Overværelse, henførte til deres forrige Hvilesteder, hvortil Kongen gav anseelig Skiænk. Udi Aqvitanien vare og Normaner i dette Aar, og besøgte de der det Kloster Masciacum, nu Massai, ei langt fra Bourges, hvis Krønike kalder dem ved denne Leilighed Marcomaner. Udi Engelland

Knud. Aar 873.

Knud. Aar 873. gelland brøde Normanerne nu endeligen op fra London, og droge til Northumberland, hvis Indvaanere havde udjaget Kong Egbert, tilligemed Erkebisp Wulfher, og giort derimod en vis Ricsi til Konge i Egberts Stæd. Dog komme de Danske ei videre end til Tunesige, nu Torksey i Lindsey, hvor de overvintrede, og giorde anden Gang Fred med dem af Mercia paa Vilkaar, at disse maatte betale en vis Sum Penge. Henrik af Huntindon, og Aarbøggerne af Mailros berette, at Kong Halfdan anførte den Danske Hær, som overvintrede i Lindsey, men da de ere de eneste, som berette dette, og fem ældre Engelske Skribenter ikke sige det, saa bliver det uden Tvil urigtigt, allerhelst Halfdan var efter al Anseende dette hele Aar i Danmark, med mindre man vilde troe, at han imod dets Slutning var kommen did, thi i paafølgende Aar finder man ham i Engelland, hvor han stedse siden forblev. Paa den Rigsdag, som udi Januarii holdtes til Frankfurt, var Rimbertus nærværende, og blev der Kong Ludvigs ene Søn Carl betaget af den faldende Syge, som man i de Tider antog for Diævelens Besættelse. Rimbert skal da, eller som andre sige, Liutbert Erkebisp af Maynts, have befriet ham fra dette Onde ved de da sædvanlige Exorcismer, eller Besværelser (72).

Aar 874. Den Brittiske Konge Salomon blev dræbt af sine Feltherrer Pasqvitan og Vurfand, som tilligemed vare hans Beslægtede, samt af Wigon, Rivilins Søn, og endel Franske, som han meget havde

(72) Lang. T. 5. p. 47—52. 4. 46. T. 2. p. 142. Min T. 9. Tavle 92. 94. T. 8. p. 748. 737. 750. Bouquet T. 7. p. 220. 222. 260. 269. 276. Labbe N. B. T. 2. p. 732. Ecc. H. gen. Dom. Sax. p. 19. Falcke Tradit. Corb. p. 202.

havde plaget, hvortil og adskillige Bisper sloge sig, og tilgik det med hans Død paa følgende Maade. Hans Søn Wagon blev fanget og sat i Fængsel, selv undgik han med Flugten til Pauche-rum, og begav sig ind i et lidet Kloster, men blev forraad af sine egne Folk, og overgivet til Fulcoald og de andre Franker, som udi Brest blindede ham, hvorpaa han Dagen efter den 26 Junii fandtes død, og blev Stædet siden efter kaldet Merzer-Salami, det er Salomons Martyrdom. Derefter bleve Pasqvitan og Vurfand uenige sammen om Riget, og leiede den første Normanerne, endskiønt han alerede var meget stærkere end den sidste, og blandede han dem iblant sine Folk. Og disse Normaner vare uden Tvil de samme, som forrige Aar havde været indsluttede i Angers. Da Vurfands Folk formærkede, at Rigets Styrke var paa hans Medbeilers Side, forlode de ham, saa at neppe eet tusinde bleve tilbage. Vurfand opmuntrede dem det beste han kunde, og tog ikke i Betænkning med saa liden en Hob at anfalde 3000 Mænd. Med stort Raab skede Angrebet paa begge Sider. Vurfand brød ind hvor Fienden stod tykkest, og hug alting ned for Fode, saa at sielden et større Blodbad var skeet udi Bretagne. Da Pasqvitan saae dette, tog han Flugten med nogle faa af sine Folk. Normanerne derimod kastede sig ind i St. Melanii Kloster, og forskandsede sig der efter deres sædvanlige Maade. Dette Slag stod paa Marken uden for Byen Rennes. Vurfand havde alerede forhen udi Salomons Tid givet Prøver paa sin overmaade store Behiertighed, thi da Salomon laae med sin Hær ikkun 8000 Skridt fra Normanernes Flode, og det kom paa Tale om disses dristige Mod og Forvovenhed, og Salomon beklagede sig over dem, paastod Vurfand, at han alene med sine Folk turde efter Kongens Bortgang blive tilbage imod dem i tre Dage. Da nu Salomon

Knud.
Aar 874.

 kort

Knud. Aar 874. kort efter forligede sig med dem, imod at give 500 Køer, og derimod at annamme Gisler, sendte deres Anfører Hasting til ham, og lod tilkiendegive, at Vurfands modige Tale var ham bekiendt, og vilde han nu see, om han turde opfylde sine Ord. Dog Vurfand blev*, hvor meget Salomon end raadde ham derfra, og endeligen tilbod ham en Del af sine Folk til Understøttelse, ei alene i 3, men endog 5 Dage tilbage, alene med 200 Mand, efter hvilken Tids Forløb Hasting sendte en Fange den siette Nat til ham med Begiæring, at møde sig imellem Klokken 2 og 3 ved Vadstædet af en Bæk, paa det at de kunde tales ved. Dog Vurfand lod det ei blive derved, men gik endog over Bækken, hvorpaa Normanerne, indtagne af hans Manddom, droge af og vilde ei stride med ham; Han derimod blev staaende der til Klokken sex, og vendte da først tilbage, saasom ingen Fiende kom. Kort efter ovenmældte store Seier blev han meget syg, og lod sig dog i den Tilstand føre i Spidsen af sin Hær udi en Bære-Stol mod Pasqvitan, som atter maatte tage Flugten, men samme Dag døde Vurfand imellem sine Drabanteres Hænder, og som Pasqvitan blev faa Dage efter dræbt, saa faldt Riget derpaa i andres Hænder, hvorom skal handles ved 877, da Pasqvitan og Vurfand først døde. De Normaner, som havde været indsluttede i Angers, droge efter Løfte ned af Loire, og plyndrede alt Landet indtil Nantes, hvis Bisp Landvan tog derover Flugten til Kong Carl, og udbad sig et sikkert Sommer-Opholdsstæd af ham, hvilket tilkiendegiver, at Normanerne have holdt sig stille om Vinteren. Carl viste ham Angers til Sikkerhed, og der blev han til Aar 877, og indtil Alanus den Store blev Hertug i Bretagne. I al denne Tid forbleve Normanerne i Bretagne, og havde de Franske saa længe ogsaa megen god Roe saavel for

Britter,

Britter, som for Normaner. Da skede det uden Tvil ogsaa, at Salvator Bisp i Aletium, hvorfra Sædet er længe siden forflyttet til St. Malo, bragte sin Formands Macuti Legeme til Klosteret Leon i Bretagne, af Frygt for Normanerne, og siden derfra, tilligemed St. Maglorii, Samsonis, Senatoris og fleres Legemer til Paris. Den Danske Krigshær i Lindsey udi Engelland brød op under Halfdans Anførsel, og drog ind i Mercia, efterat den var bleven meget forstærket ved trende Kongers Ankomst, Godrun, Osketyl og Amund (a). Den Mercisfe Konge Burhred maatte tage Flugten for dem, og flyede over Havet, begav sig til Rom, døde der, og blev begraven i St. Mariæ Kirke ved Engellændernes Skole, hvorpaa de Danske indsatte en vis Ceolvulf til Konge, dog saaledes, at han skulde staae under dem. Forhen havde han været Burhreds Vassal og Thanus. Derefter toge de deres Vinter-Qvarter i Hreopetune, nu Repton i Derbyshire, hvor de Merciske Konger havde deres Sæde og Begravelse i et der værende Kloster, hvilket de fra Grunden af ødelagde. Og derfra undertvunge de ganske Mercia, og paalagde Ceolvulf det Vilkaar, at han skulde oplade dem hele Riget, naar de det begiærede, og herpaa maatte han give dem Gisler, og sværge, at han i alle Ting vilde være dem lydig, under sit Hoveds Fortabelse, staae dem bi med sine Folk, og forsyne Krigshæren med alt det Nødvendige, sampt betale dem de sig paalagde Skatter, for hvis Skyld han Knud. Aar 874.

(a) Saaledes mener jeg han bør hede; da vi og forhen have havt det Navn, endskiønt han nu kaldes af Henrik af Huntindon Anaved, og af Chroniken af Mailros Andoven. Efter Navnet, saa og nogenlunde efter Tiden at dømme, kunde denne Amund være den forhen omtalte Svenske Kong Emund, dersom det et syntes, at hans Søn Eric, som døde omtrent Aar 900, havde naaet en meget høi Alder.

Knud. Aar 874. han drog Landet om, plagede Enker og Faderløse, slaaede Bønderne, de faa nemlig som vare overblevne, udtømmede Kiøbmændene og pinte Munkene for at skaffe Penge frem. Det lader dog, at de Danske ei have overladt ganske Mercia til Ceolvulf, thi Bromton og Higden sige, at de beholdte selv een Deel for sig, vendteligen Nottingham, Lindsey og mere; Og dette bekræftes ogsaa derved, at Alfred siges siden at have forenet Ceolvulfs Deel med sit Rige, og Edvard hans Søn at have fordrevet de Danske, og føiet Mercia til sit Rige, hvorved vel ikkun fornemmeligen forstaaes den Deel, de Danske besadde. Hvor mægtige de Danske da vare, kan sees heraf, at endskiønt de kunde synes at behøve al deres Magt i Engeland, saa affendte dog Halfdan en mægtig Hær til Skotland, bestaaende af Danske, Norske og Friser, under Anførsel af sine Brødre Ingvar og Ubbe, paastaaende, at de overblevne Picter havde overgivet ham al Retten til deres Land. Og ved denne Leilighed ville nogle nyere Skribenter, at Adrianus og de flere først ere blevne dræbte paa Øen Maja, som jeg dog efter ældre Skribenter haver forhen fortaalt under et andet Aar. Fife og Lothian bleve da paa nye ilde medtagne, og Landet paa nogle Mile blottet for Indvaanere. Den Skotske Konge Constantinus, opbragt herover, samlede sin Hær, og gik imod dem. De Danske vare delte i tvende Leire, og skilte den Aae Levin imellem dem, som ved Regn voxte saaledes, at den ene derover ei kunde komme den anden til Hielp. Denne Leilighed tog Constantin i Agt at angribe Ubbe, som laae ham nærmest. For at komme hertil, angreb han dem, der ginge ud at fouragere, hvorover den Danske Krigshær utaalmodig gik ud af sin Leyr, og tilbød Slag imod sine Anføreres Villie. Hector Boethius, som fortæller alle disse Omstændigheder, da den ældre Fordun alene siger, at

Con-

Constantinus satte Livet til i Striden ved den sorte Hule, legger til, at de Danske havde linnede Klæder, prydede med rødt Tøy, over deres Harnisk, og Værger, hvormed de mere kunde stikke end hugge. Slaget begyndte med stort Skrig, men som Skoterne vare langt talrigere, saa omringede de Fienden, hvilken derover tog Flugten. Skoterne satte efter, og trængde ind i Leiren. Nogle Danske bleve dræbte førend de naaede den, andre fulde i Graven, og atter andre druknede i Aaen, som de vilde svømme over. Ubbe undgik ved det han forstod got at svømme. Skoterne bleve saa opblæste af denne Seier, at de tilbragte twende Dage med Dands og Lystigheder, delte alerede Byttet mellem sig, og prøvede ved Lodkastning om de twende Danske Anførere skulde efter erholden Seyer, enten dræbes, eller bevares til Forhaanelse. Nu var Aaen bleven liden, og nu ginge Skoterne over den de Danske i Møde, hvilke havde sat deres Hær i saadan Orden, at Ubbe stod med 6000 Danske paa den venstre Fløy, Biörn, som Kong Osbert havde forurettet, med endel Engelske og Picter paa venstre, og Ingvar med de øvrige i Midten. Ingvar opmuntrede dem da til Strid ved den Forestilling, at ganske Skotland vilde være deres Manddoms Belønning, Død derimod, og det, som er værre end Døden, Vanære, en vis Følge, af deres Flugt. Han aflagde derpaa en høytidelig Eed, ikke at ville, uden som Seierherre, vende tilbage til Leiren, og herudi efterfulgde den ganske Krigshær ham. Constantin betroede den venstre Fløy til sin Broder Ethus, den høyre til Duncan Athol, og havde hver 10000 Mand under sig; Selv var han i Midten. Derefter forestillede han sine Folk, at de Danske vare af større Legemer, end Kræfter, og bad dem have den nylig erlangte Seier i Erindring: Derhos befalede han dem, at blive staaende, og vente paa de Danskes Angreb, Knud. Aar 874.

 thi

Knud. Aar 874.

thi han forestillede sig, at de skulde blive modige og komme af Aande ved deres sædvanlige hastige Mars. Men da de Danske mærkede, at Skoterne ikke bevægede sig, standsede de og deres Fart, og rykte derpaa frem med langsomme Skridt, sendende i Forveien en Skye af Pile, udskudte af Blider og Buer. Skoterne derimod modtoge dem ogsaa med Pile og Kastespyde; men som de vare vante til altid først at angribe og det i fuld Fart, og med stort Skrig, saa bleve de nu forvirrede ved at blive angrebne; begge deres Fløye bleve derover slagne, og Hoved-Troppen i Midten derpaa anfalden paa alle Kanter. Udfaldet blev derover saaledes, at de mistede 10000 Mand, og at Kong Constantin selv blev greben paa sin Flugt, ført til en Hule ved Stranden og der med Øxe halshuggen, hvilken Hule derfor siden kaldtes til en Erindring heraf den sorte Hule, men udi Hectors egen Tid Diævelens Hule. Ethus reddede sig med tvende Hobe, og blev derpaa efter Sædvane udvalgt til Konge i Klosteret Skona, og sat paa den bekiendte Sten, som Keneth havde bragt did, efterat han havde undertvunget Picterne, og paa hvilken Sten alle Skotske Konger siden bleve hyldede, indtil den Engelske Konge Edvard 1. bortførte den til Westmünster. En gammel Skotsk Skribent tillegger de Norske Constantins Død, hvilket viser hvor mange der af dem vare i de Danskes Hær. Han beretter og, at Slaget skede ved Merdum eller Werdofatha. — Gozbert, eller Gaubert, de Svenskes Bisp, som en Stund havde forestaaet Stiget Osnabrüg, døde den 11 April (73).

Den-

(73) Lang. T. 5. p. 52—60. Bouquet T. 7. p. 200—202. 221. 222. 238. 252. 276. 52. Min T. 9. Tavle 94. Galei Scr. Angl. T. 1. p. 595. Ines essay T. 2. p. 784. 801. Paullini Synt. p. 479. Acta S. M. Febr. T. 1. p. 314. Duch. Scr. Fr. T. 3. p. 336. 337. Gallia Christ. af edit. til Paris 1656 fol. T. 2. p. 680.

Den Rolighed, de Franske nu havde for Normanerne, betiente deres Konge Carl sig af til at erhverve Italien og den Keiserlige Krone, thi efterat Keiser Ludvig var død den 12 August, hastede han did med en Krigshær, og blev af Pave Johannes kronet i Rom til Keiser den 17 December, hvorover han kom i Krig og Uvilie med sin Broder den tydske Ludvig. Imidlertid havde Carl dog ei ladet sit Land blive værgeløs, ifald Normanerne skulde faae i Sinde at angribe det; Nei, han lod en anseelig Hær blive tilbage under Anførsel af sin Søn Ludvig, og befoel Bisperne, at holde deres Folk færdige, saavel imod Normaner, som Britter. Den Ostmaniske Konge Osten, Olufs Søn, giorde et stort Nederlag paa Picterne, hvilket viser, at de endda vedbleve at forestille et Folk, og at de ei ganske vare ødelagde, eller undertvungne af Skoterne. Men kort efter blev han svigagtigen dræbt af sine egne Folk, og Godefrid Ivars Søn derpaa antagen til Ostmanernes Konge. Den Danske Hær, som havde overvintret i Repton udi Mercia, brød nu op, og delte sig i tvende Hobe. Den ene, som dog ikkun udgiorde den tredie Del af den hele, tog under Halfdans Anførsel Veien til Northumberland, og undertvang det ganske Rige. Han fulgtes af sin Broder Ejulf, og regierede de derpaa begge derover, at sige over alt hvad der laae sønden for Tine Flod. Derpaa tog han sine Vinter-Qvarterer ved Floden Tine, som han løb opad med sin Flode, og forblev ved Tinmouth, og et ubekiendt Stæd kaldet Wyrceford, maaskee ved Floden Wire i Lancastershire, i hvilken Anledning Munkene forlode Lindisfarne, nu Holy Island kaldet, og vankede om, tilligemed Abbed Eadred, med St. Cuthberti Legeme, i fulde 7 Aar. Bisp Eardulf af Durham undgik da neppeligen med Livet, de overblevne Munke i Lindisfarne bleve pinede til Døde, Knud. Aar 875.

og

Knud. Aar 875.

og Stædet plyndret, da Halfdan især mishandlede Kirker, Klostere, Munke og Nonner. De af Hamburg flyttede da og St. Wereburgæ Legeme til Chester. Halfdan giorde og samme Gang jævnlige Indfald i Picternes Land, plyndrede det og nedlagde mange Picter, ved hvilken Leilighed de Danske kaldes Dubgalli, det er de sorte Fremmede, og tviler jeg ikke paa, at det da og skede, hvad den Ostmaniske Konge Osten udrettede imod Picterne, hvorom jeg nyligen har talet. Stratcludenserne bleve da og ligeledes behandlede af Halfdan, et Folk der forhen havde boet i Galloway udi Skotland, men var flyttet derfra for Skoters og Picters jævnlige Indfald, og havde nedsat sig i Nord-Wales ved den Flod Cluyd, som flyder midt igiennem Denbigshire, og af hvilken de bare Navn. Nu kaldes dette Land Diffryn Cluid, det er Dalen Cluid. Uden Tvil skede det og i denne Krig, at endel af Halfdans Tropper landede paa Anglesey, hvor Roderic den Store, Prinds af Nord-Wales eller Venedotia, leverede dem tvende Feltslag, det ene ved Bengole, og det andet ved Menegid, og slog dem, som det lader, lykkeligen tilbage, dog maatte Roger, Søn af Moirman, en liden Brittisk Konge i de Egne, flye for de Danskes Overmagt til Irland, og bragte han da St. Columbæ Levninger med sig, og overgav dem til Aodh, Monark i Irland; Og efter denne Columbæ Navn blev siden et Kloster bygget i Irland. Da man nu finder i senere Tider, at St. Columba haver ligget begravet paa en af Vest-Øerne, som endnu bær hans Navn, saa viser dette, at hans Legeme er siden did igien fort fra Irland. Heraf slutter jeg og, at Roger haver regieret et Stæd paa Vest-Øerne. Med Cumbrerne, eller Indvaanerne af Cumberland, førte og Halfdan jævnlige Krige, og synes Britterne endda at have havt der et lidet Rige. Den Northumbriske

thumbriske Under-Konge Riesi døde ved denne Tid, maaskee ihielslaget af de Danske, eller og døde han af Bekymring, som Mathæus af Westmünster vil, og derpaa indsatte de Danske en anden Egbert til Konge, da den første var død Aaret efter sin Uddrivelse, hvorpaa ogsaa Wulfher vendte tilbage til sit Sæde. Dette Felttog gialdt ogsaa fornemmeligen Norddelen af Northumberland eller Bernicia, som laae norden for Floden Tine, hvilken en Tid lang havde havt Fred, men hvor nu Kirker og Klostere bleve opbrændte, Nonner skiændte, og dræbte tilligemed Munke, og det fra det ene Hav og til det andet, nemlig fra Nord-Søen til det Irske Hav, og alt dette udrettede Halfdan kun med den tredie Del af den ganske Danske Hær, da Resten anførtes af de Konger Godrun, Oskytel og Amund, som Skribenterne nu her kalde ham, og toge de samptligen Vinter-Qvarter i Cambridge, hvor de med deres store Hær forbleve i eet Aar, eller, som Ethelwerd udtrokker sig, i 12 Maaneder. Alfred havde nu begyndt at bygge Skibe, og derfore dristede han sig til at vove Slag med den Danske Flode, som bestod af 7 store Skibe, eller Dromunder, af hvilke han tog det ene, og jog de andre paa Flugt. De Folk, som da ødelagde Engelland og Skotland, kaldes af Fordun, Danske, Norske, Gother, Vender, Friser (74).

Knud. Aar 875.

Udi

(74) Lang. T. 5. p. 60—73. 4. Hincmari opera T. 2. p. 158. 159. 161. Bouquet T. 7. p. 306. 207. 119. 141. 260. Colgani A. S. Hib. T. 1. p. 686. Wynne's Hist. of Wales p. 33. Min T. 9. Tavle 94. O-Halloran T. 2. p. 180. Ma-Geoghegan T. 1. p. 395. Colgani Trias Thaum. p. 494. Lelandi coll. T. 2. p. 372. 373. Script. X. col. 70. 127. 390.

Knud. Aar 876. Udi Danmark er nok omtrent i dette Aar skeet en Forandring, i det Erik 3, Konge i Nørre-Jylland, har udjaget den Sønder-Jydske Konge Sigefred, som derpaa blev en Søe-Konge, og sværmede siden stedse om paa Havet. Det kunde saa meget des lettere skee, som Sigefreds Broder Halfdan havde nok at bestille i Engelland, og tænkte ikke paa Danmark. Paaskuddet hertil har venteligen været, at de holdte got Venskab med de christne Tydske. Saa meget er vist, at Eriks Rige synes Aar 880 at have grændset til Saxen. Jeg tænker og, at det Tog Normanerne giorde til Vest-Frisland i dette Aar 876, er skeet under den fordrevne Sigefreds Anførsel, dog de bleve overvundne der, og Friserne delte imellem sig det rige Bytte, som de havde erhvervet ved at plyndre mange Stæder. Yglo Gabema skal da have været Poreſtaar, det er Hovedsmand af Frisland, og bedet dem af Ezonsstad at holde god Vagt. Den mægtige Tydske Konge Ludvig døde den 28 August i Francfurt, og som hans efterladte Lande bleve delte imellem hans trende Sønner, Carloman, Ludvig og Carl, saa svækkede denne Deling Staten saa meget, at Normanerne bleve efter faa Aar dristige nok til, at behandle en stor Del af Tydskland, ligesom forhen Frankerige og Engelland. Vincentius af Beauvais vil, at Kong Ludvig lod paa eengang døbe 14 Normaniske Anførere, hvorimod Martinus Polonus siger, at de vare Böhmiske Fyrster. Hugo Abbed og Marggreve, bragte nogle Normaner til Keiser Carl, som bleve døbte, og vendte derpaa med rige Foræringer tilbage til deres Folk, men bleve siden ved at leve paa hedniſk Viis, ligesom forhen. Noget efter ginge Normanerne med 100 store Skibe den 6 September op ad Seinen, af det Slags de Franske da kaldte Barker, og blev dette udi Cöln tilkiendegivet Keiseren, som dog vedblev at fortsætte sit

Tog

Tog mod den unge Kong Ludvig, men som han den 8 October blev aldeles slaget af ham, saa ansatte han en Rigsdag i Samouci ved Laon den 15 Dag efter St. Mortens Fest, og derpaa sendte han Conrad Greve af Paris med andre af de Store til Normanerne, for at slutte Fred med dem, saa got de kunde, og at formaae dem at komme til Rigsdagen. Han beskikkede og Tropper, som skulde passe paa Normanerne i Seinen. Frygten for Normanerne var da og saa stor, da de plyndrede al Egnen der omkring, at de hellige Mænd Dionysius, Rusticus og Eleutherius deres Legemer bleve den 30 November flottede fra St. Dionysii Kloster til Consevreux. Og denne Frygt var ogsaa meget vel grundet, thi Anføreren var Hrolf eller Rollo, som de Franske kalde ham, maaskee fordi det Navn var forhen brugeligt hos dem, thi Odo, der 12 Aar efter denne Tid blev Konge i Frankerige, hans Cantzler hedte Rollo ved Aar 888. Hrolf blev siden i Daaben kaldet Robertus, og anførte nu kun 6 Skibe. Denne navnkundige Mand var Søn af Ragnvald Jarl paa Møre i Norge, og maae, da han foretog sig dette Tog, ikkun have været hel ung, omtrent noget over 20 Aar gammel, siden han levede nogle og 50 Aar efter. Det er ikke at tvile paa, at de fleste jo have været Norske, som fulgte ham, imidlertid maae der og have været mange Danske iblant, siden den Normaniske Skribent Dudo, som skrev omtrent ikkun 70 Aar efter hans Død, kalder dem Danske, og derfore kan jeg ikke heller udelade hans Bedrifter i denne Historie af Danmark. Hans Tilnavn var Gange Hrolf, fordi han stedse maatte gaae, da han var saa stor, at ingen Hest kunde bære ham, om man heri kan troe Snorro, thi det kommer mig for, at saadant ikkun haver havt Stæd i hans sidste Levetid, da han blev gammel og tung. Forend han kom til Frankerige havde han

Knud.
Aar 876.

Knud. Aar 876. først med 6 Skibe giort et Tog til Synderøerne, hvor Vinteren hindrede ham fra at vende hiem til Norge, hvorover han drog til Engelland, som et Land de Danske og Norske flittigen hiemsøgte; til denne Reise forsynede han sine Skibe vel med Seil og Aarer, saa og med Korn, Viin og Flesfeskinker, i Tanke længe at blive i Engelland. Ved Landstigningen holdt han et Slag med de Engelske, og jog dem paa Flugt. Dog de samlede sig stærkere paa nye, hvorved han dog ikke lod sig skrække, men gik dem atter i Møde, og nedlagde mange. Han var da iført en forgyldt Hielm, og et tredobbelt syet Pantser. Han viste sig meget menneskelig deri, at han lod de døde Legemer og de Saarede bringe til Skibene. Efter al Anseende er et af disse Slag skeet ved Hokenorton i Oxfordshire, hvor endnu store opreiste Stene findes satte i en Kreds, som Almuen kalder Rollè-rich-stones, og hvoraf den lærde Cambden formoder, at Rollo eller Hrolf har her holdt Slag med de Engelske. Udi begge Slag havde han tabt mange Folk, hvorover han var meget tvilraadig, enten han skulde blive i Engelland, eller og drage til Frankerige. Mødig og fuld af disse Tanker faldt han i Søvn, og drømte sig da at være i et Fransk Hus paa et høit Bierg, paa hvis Top var en klar og vellugtende Kilde, hvori han blev aftoet og renset fra Spedalskhed. Ved Foden af Bierget opholdt sig en utrolig Mængde Bier, der ikke kunde oversees, som samlede mange Blomster sammen, og hvis venstre Vinge vare røde paa nogle. Selv havde de og adskillige Farver, og fløi tilsidst til et Land Sønder paa. Da nu vore Fædre agtede meget paa Drømme, saa fortaalte Hrolf sin Drøm, hvorpaa en Christen Fange udlagde den saaledes: Den Franske Bolig er den Franske Kirke, Kilden er Daaben, Spedalskheden dine Synder; Bierne ere de Undersaatter,

skatter; du skulle faae, mange af forskiellige Lande skulle adlyde dig. Saaledes udlagde denne Engellænder Hrolfs Drøm, for at vende hans Tanker fra Engelland til Frankerige. Hrolf, som uden Tvil søgte paa en god Maade at slippe fra Engelland, hvor han ikke kunde forestille nogen vigtig Person, ved det saa mægtige Anførere, som Halfdan, Gudrun og de flere vare der for ham, og han ikke agtede at staae under nogen, gav derpaa alle Fanger frie, forærede dem adskillige Gaver, og lod dem gaae til deres Hiem, hvorpaa han sendte Gesandter til Alfred, hvilket viser, at han har landet i det Vest-Saxiske Rige, og lod foreslaae Fred, med Løfte at ville om Foraaret drage til Frankerige, og udbad sig kun imedens Frihed at kiøbe og sælge. Dudo lader Hrolfs Gesandter ved denne Leilighed kalde ham deres Herre (Seigneur, Senior) og Forsvarer (Advocatus), og Alfred igien svare, at intet Land fremelsker ypperligere Mænd og mere erfarne i Krigen end Danmark (Dacia), og at han tilstod ham sin Begiæring, udbad sig derhos, at han vilde komme til ham, hvilket og Hrolf giorde, hvorpaa Alfred foreslog ham at lade sig døbe, og Forbund til fælles Forsvar paa begge Sider, helst af Hrolf imod de Danske. Hrolf svarede intet angaaende Daaben, men indgik Forbundet med Glæde, lovede og ikkun at blive Vinteren over i Engelland, og saa at drage til Frankerige. Derpaa omfavnte og kyste de sig. Vinteren over satte Hrolf sine Skibe i Stand, og indsamlede det Fornødne til Reisen, som derpaa gik for sig om Foraaret, og det til Frankerige, hvorhen han søgte efter sin Drøm, fulgt af et udvalgt Engelsk Mandskab, dog en Storm drev ham hen til Walchern, hvor han gik i Land, men blev angreben af Indvaanerne, af hvilke han dog ihielslog mange, og tog mange til Fange, hvorpaa han plyndrede Landet, og opholdt sig der no-

Knud. Aar 876.

Knud. Aar 876. get. Da sendte Alfred ham efter deres Forbund 12 Skibe til, ladde med Korn, Viin og Flesk, tilligemed sendte han ham og en Deel bevæbnede Mænd. Hrolf sendte ham igien Gaver tilbage, og lovede altid at ville blive til Kongens Tieneste. Indvaanerne af Walchern sluttede af den Mængde Korn, at Hrolf havde i Sinde altid at blive hos dem, hvorover de kaldte Raginer Langhals Greve af Hasbay og Hennegau, og Radbod Greve af Frisland til Hielp, samlede og Folk sammen af flere Egne, og angrebe dermed Hrolf, hvilken uforfærdet gik dem i Møde, ihielslog mange tusinde, og drev Raginer og Radbod tilbage til deres Leir, hvorpaa han med Sværd og med Ild ødelagde hele Walchern, drog derpaa ind i Frisernes Land, og handlede der paa samme Maade. Da samlede alle de Friser sig, som boede ved Floden Almer, nu Harlemer Søe, og flere, for at angribe ham. Hrolf lod da sin Hær sætte sig paa Knæe, og bedække sig med deres Skiolde. Herover fulde Friserne paa de Tanker, at den ikkun var liden, og angrebe den, men da sprunge Hrolfs Folk op, giorde et stort Nederlag paa dem, og førte en utallig Mængde fangne til Skibene. Friserne maatte derpaa udlove Skat og Underdanighed til Hrolf, som, efterat han først havde udplyndret det nu værende hele Holland, og forstyrret Kirken af Egmond, seilede, saa snart Skatten var hæved, til Raginers Land, og op ad Schelde, ødeleggende alting paa begge Sider indtil det Abbedie Condé. Mange Slag skede da imellem dem, i hvilke Hrolf altid vandt, og da Raginer engang havde lagt sig paa Lur, for at overfalde de Norske, saa overfulde de ham, og førte ham bunden til Hrolf, hvorimod 12 af Hrolfs fornemste Anførere bleve fangne. Raginers Hustrue blev herover meget bedrøvet, og tilbød sig at give disse 12 frie for hendes Mands Frihed, men

fik

Knud. Aar 876.

fik til Svar, at han skulde halshugges, saafremt de 12 ei strax bleve satte i Frihed, og desuden ham sendt alt det Sølv og Guld der fandtes i Landet, sampt Skatgivet, alt under Eed efter de Christnes Viis. Alt dette blev opfyldt, saa at Kirkerne ei engang beholdte deres Rigdomme. Hrolf lod derpaa Raginer bringe til sig, og forestilte ham, at han uden Aarsag havde angreben ham, dog vilde han nu skiænke ham sin Frihed, tilligemed den halve Deel af det sendte Guld og Sølv, paa Vilkaar at ævig Fred og Venskab skulde være imellem dem. Dette blev afgiort, og Raginer desuden begavet med anstændige Foræringer, og herefter var det først at Hrolf gik op ad Seinen. Efter al Anseende ere flere Aar hengangne med disse Krigstog, og som jeg mener ere de til Walchern, Frisland og Hennegau yngre end Hrolfs første Ankomst til Seinen, men Dudo nævner kun det Aar 876, og fortæller alting i eet Træk. Udi Seinen ginge de op til St. Vedasti Capel, og lagde den hellige Jomfrue Ameltrudæ Legeme, som de havde ført med sig fra Engelland, paa Altaret, og fra den Tid af kaldtes dette Capel efter hende, og dette tænker jeg at være skeet enten den 17 November eller den 27, thi til een af de Dage henføre twende gamle Franske Skribenter Rolfs Ankomst til Neustrien eller Normandie, hvorved venteligen sigtes til hans første Landgang. Saadan besønderlig Gierning har vel Hrolf udøvet for at giøre sig Landets Gud bevaagen, maaskee og at den er skeet ved en Deel Christne, som have været i hans Hær. Da ellers St. Dionysii og de fleres Legemer flyttedes den 30 November, saa er det rimeligere at Landgangen er skeet den 27 end den 17. Den hellige Jomfrues Honorinæ Legeme blev og ført fra den Flekke Graville, der ligger ei langt fra Seinens Udløb, og til Conflans St. Honorine, hvor Seinen og Oise flyde sammen. Keiser Carl

sendte,

Knud. Aar 876. sendte, efterat Grev Emeno i Angoulesme var død, sin Frænde Vulgrin did, og giorde ham til Greve baade i Angoulesme og Perigueux, som han forestod i 17 Aar, og holdt imidlertid mange Slag med Normanerne, mod hvilke han befæstede det Kastel Marcillac ved Floden Carente i Angoumois, og Matas i Saintonge, og satte han til Hovedsmand i det første Robert en lærd Lovkyndig, og med ham Rannulf, som han giorde til Vicecomes, eller Vice-Greve, den samme venteligen, som siden blev Greve i Poitu, og var en stor Ven af Hrolf. Hvor ilde det ellers da stod til i Aqvitanien, kan sees af tvende Pave Joannis den 8. Breve, givne den 28 October og 7 November til Bisperne, Geistligheden og Almuen i Erke-Stiftet Bourges, thi der bevidnes, at ei alene Byen Bordeaux, men snart det hele Land der var bleven forødet af Normanerne ved Sværd og ved Fængsel, hvorover Paven giver til Frotharius, Erkebisp af Bourdeaux, ogsaa Opsyn over Erke-Stigtet Bourges. Bartholin fortæller, at Aslei, skal vel være Aslac, en Dansk, som var Hofmand hos Kong Carl, og Christen, bragte nogle Danske Gesandter, som vare blevne anholdte i Engelland, tilbage til Kongen, og at det skede da han engang gik om Altarerne i Klosteret Centula, og giorde sin Bøn, at en fornem Dansk, maaskee af dem der opholdte sig i Loire, som endda var Hedning, og derfor ikke beviste den Helgen Richarius nogen Ære, blev syg paa staaende Fod, hvorover han forskrækket lovede aldrig mere at skade nogen Christen, og at give fire Lysestager til Klosteret, og deriblant den ene af Guld, saa høi som han selv var, hvilket Løfte han ei alene skal have holdet efter sin Helbredelse, men og med sit Følge have antaget den Christne Troe. Dette sidste om Tildragelsen i Centula beretter Malbrancq, og er den rigtig, saa maae denne fornemme Dansk have rovet

got.

got. Den Danske Hær, som havde overvintret i Cambridge, drog nu om Natten ud derfra, og bemestrede sig det Castel Werham i Dorsetshire, hvor der og var et Nonne-Kloster, som laae paa en Udtunge imellem de Floder From og Trent, og var derved meget fast, uden just hvor det hang sammen med Landet, og derfra ødelagde de Danske det omliggende Land. Med denne Hær sluttede Alfred Forlig, da han dog var gaaet den i Møde for at stride, hvilket den ikke vilde, fordi den ei fandt sig stærk nok. Vilkaaret, hvorunder Forliget blev giort, var, at den skulde strax forlade hans Rige, hvorpaa de gave ham, efter deres Kongers Skiøn, nogle af de fornemste Mænd til Gisler, og han gav dem derimod Penge, og blev dette Forlig besvoret ved alle de Helgenes Levninger, som Kongen selv vilde, og som han næst Gud mest trøstede sig ved, saa og ved at holde i den hellige Ring eller Armbaand, og da sværge ved Aserne eller Guderne, en Eed, som de aldrig forhen havde villet sværge noget Folk. Ikke desmindre holdte de ikke denne Eed, men overfulde om Natten Kongens Ryttere, og sloge hver en ihiel, hvorpaa de, som herved finge Heste, vendte sig uformodentligen til Exeter, som ligger ved Floden Ise, og nær Canalen, der skiller imellem Frankerige og Engelland, hvor de overvintrede og forbleve eet helt Aar, indgaaende Stilstand paa nye, og givende Gisler til Alfred, som vel havde fulgt efter med sin Hær, men dog hellere vilde indgaae Forlig, siden de dog vare komne ind i Byen Exeter. Førend Stilstanden blev sluttet havde en Del af dem bemestret sig det Kongelige Slot Chipenham i Wiltshire med det omliggende Land, og dels undertvunget, dels forjaget Indvaanerne. Halfdan delte nu hele Northumberland ud til sin Krigshær, som derpaa dyrkede og besad det, ved hvilken Leilighed det ei kan feile, at jo de gamle Be-

Knud. Aar 876.

Knud. Aar 876. Besiddere ere blevne høist fornærmede, og for en stor Deel udjagede, ligesom det skede i Italien under Augusto. Til de fornemste Anførere bleve hele Egne overladte, og han regierede over det Hele, dog saa, at Egbert regierede Norden for Tine-Floden under ham (75).

Aar 877. Paa den Deel af Frankerige, Keyser Carl havde regieret over, efterat han fik Lotharii Rige, blev nu lagt en haard Skat, for at fornøie Rolf og de Normaner, der vare med ham i Seinen, at de kunde bevæges til at forlade Riget. Skatten var saaledes indrettet. Enhver Bisp, enhver Abbed, enhver Greve, naar nogen af dem alle besad et Abbedie, maatte af hver Gaard give, naar det var en, Herren selv beboede (a), 12 Penge eller Denarier, det er een hel Skilling, naar det var en som beboedes af en frie Mand, der dog svarede Landskyld til dem, da 4 Penge af denne Landskyld, og 4 af Beboeren selv, og beboedes den af en Træl, da 2 af Landskylden, og 2 af Beboeren. Hver Præst maatte i det

(75) Lang. T. 5. p. 73—85. 64. 65. 62. 64—73. Min T. 8. p. 796. 950. 771. 770. T. 9. Tavle 92. Cambdeni Brittannia latine p. 265. Bouquet T. 7. p. 237. 121. 260. 122. 182. 365. 222. 248. 252. 276. T. 9. p. 22. T. 11. p. 626. Vinc. Bellov. Spec. nat. col. 240. Conc. T. 11. c. 10. 11. 31. Snorro i Harald Haarfagers Saga cap. 24. Martinus Polonus in Boecleri Script. Germ. p. 362. p. 2. A. Corn. Fries-land p. 78. J. a Leydis l. 5. c. 34. Asserii Annal. ap. Gale T. 1. p. 165. Wallingford ib. p. 535. Malbrancq de Morinis T. 2. p. 312. Barth. Mss. Sæc. 9. p. 458 hos mig, hvor han ingen Autor anfører. Duchesnii Scr. Norm. p. 666. Guillelmus Brito in Pithæi Script. Franc. L. 8. pag. 323. fol. l. 1. p. 238. giør ham til en Norsk. Mart. coll. T. 1. Præf. p. 12. Mab. Dipl. p. 550. A. S. Mens. Feb. T. 3. p. 673. b.

(a) Mansus indominicatus, vel dominicatus.

i det høieste give 5 Skillinger, Solidi, og i det mindste 4 Penge, og ellers 4, 3, 2, 1 Skilling efter sin Evne. Af de Kirker, som besaddes af Greverne eller andre Vasaller, enten de droge med Keiseren til Italien, eller bleve tilbage, skulde efter forommældte Regel ogsaa gives, hvilket samme giældte om Keiserens og Keiserindens egne Kirker, det er at sige, at da Kirkernes Eiendele venteligen alene bestode i Jordegods, saa skulde Gaardbeboerne give efter ovenmældte Ligning. Af Kiøbmænd og andre Bye-Indvaanere skulde tages efter deres Formue. Denne Skatteforordning udstæddes til Compiegne den 7 May. Siden efter udgav Carl paa samme Stæd den 14 Junii paa den almindelige Rigsdag et ligedanne Skatte-Paaleg for Burgundien og den Del af Frankerige, han havde regieret over førend han fik Lotharii Rige, med Tillæg at Pengene skulde overantvordes til de Kongelige Missi, og at man ogsaa skulde tage af Kirkernes Liggendefæe, thi den Sum som skulde gives Normanerne i Loire beløb sig til 5000 Pund veiet Sølv. Bisperne saavelsom de andre giorde sig og al Umag for at bringe dette tilveie. Nu bliver kun Spørsmaal, om Normanerne have herpaa forladt Frankerige, jeg tviler; Rolf giorde det først i næste Aar 878, og de paa Loire forbleve der efter min Mening. Keiser Carl drog derpaa til Italien, hvor han døde den 6 October, og hans Søn Ludvig blev Konge efter ham i Frankerige. Carl fører i Historien Tilnavn af den Skallede. Udi Engelland forbleve de Danske i Exeter udi Devonshire indtil Høsten, alene at en Part af dem plyndrede imedens Mercia. De finge og dagligen saa megen Tilstød, venteligen af Engelske selv, at om man endog havde paa een Dag dræbt 30000 af dem, saa havde nye i fordoblet Tal kommet til, som en Engelsk Skribent fra de Tider, Asserius, selv skriver. Da befoel Kong Alfred, at man overalt

Knud. Aar 877.

Knud. Aar 877. skulde bygge Galeier og lange Skibe, for dermed at møde de Danske i Søen, og at hindre dem i at giøre Landgang. Han satte og kiække Søemænd paa dem, og foranstaltede at Rigets Strømme bleve vel bevarede. Derefter indsluttede han Exeter til Lands, og lod ved Floden dem afskiære Tilførsel til Søes, hvilket var hel fornødent, thi fra Werham af komme 120 Skibe, besatte med stridbare Mænd, did, men som de havde været een Maaned underveis, saa havde de lidet meget Ont, og vare derfor ikke i Stand til at imodstaae Alfreds Flode, som sank og fordærvede dem alle, tilligemed alt Mandskabet, efterat de fleste, omtrent 100 i Tallet, vare ved en Storm forhen ødelagde. Dette skede ved Sandwich udi Dorsetshire, i den Del som kaldes Purbeck, ved det Forbierg og Klippe Peverel-Point. Med en anden Del, som til Hest var draget ud fra Werham, og kommet til Exeter, hvor det ikke var muligt at angribe den, giorde Alfred, der havde fulgt efter, Forlig, ved at modtage Gisler og Eed, at den skulde forlade hans Rige, hvorpaa det var den som vendte sig til Mercia, og det i Augusti Maaned, hvor den udbredte sig siden lige til Chippenham, og overvintrede der, og da paa nye delte Mercia mellem sig og Ceolvulf, hvorpaa en Del lagde sig ind i Byen Glocester. Det Kloster Deorhyrst i Glocestershire er da nok bleven ødelagt af dem. Dette Qvarter i Chippenham i Wiltshire udi Vest-Saxen toge de Danske dog først efter Hellig tre Kongers Dag, altsaa ikke førend Aar 878. Dog kom Gudrun did den 5 Januarii, som og ved de Tider en nye Hær fra Danmark og fra Frisland, som det synes, maaskee af de der bosiddende Danske. Nord ved Exeter sees endnu Levninger af de Danskes Forskandsninger (76).

Udi

(76) Lang. T. 5. p. 85—93. 97. 99. 102. Bouquet T. 7. p. 697. 123. 124. T. 9. p. 136. Sirm. op. T. 3. p. 330. Jzacke Ant. of

Udi Frankerige drog Kong Ludvig efter Paasken over Seinen for at hielpe Margreve og Abbed Hugo imod Normanerne, som da synes at være blevne anforde af en vis Eric, uden Tvil den Jydske Konge, hvoraf jeg slutter, at Hrolf da alerede har været dragen til Engelland for at hielpe Alfred. Udi Bretagne lader det, at Normanerne endda have havt stor Overhaand, thi Maynon, Bisp af Dol, flottede af Frygt for dem den hellige Samsons Legeme dersra til St. Symphoriani Kloster-Kirke i Orleans, hvilken Kirke siden blev opkaldet efter Samson. St. Paul, Bisp af Leon, hans Levninger bleve og af samme Aarsag flottede til St. Florentii Kloster. De Skatter, som i de Tider paalagdes Frankerige for at betale Normanerne, vare saa store, at Hincmar derover skrev et Formanelses-Brev til Kong Ludvig. Imellem denne Ludvig og den Tydske Ludvig blev ogsaa den 1 November til Foron sluttet et Forbund, og iblant andet fastsat, at den ene skulde hielpe den anden imod Normanerne. Pave Johannes meddelte ogsaa alle dem Aflad, som vare blevne eller herefter bleve i Strid imod Normanerne. Bertilo Abbed af St. Benigni Kloster ved Dijon havde det Uhæld at falde i Normanernes Hænder, og af dem at blive halshuggen. Udi Bretagne skede en stor Forandring i dette Aar, thi Pasqvitan blev fanget af Normanerne, derpaa vel udlost, men siden dræbt paa en lumsk Maade af en Ubenævnt, hvorpaa hans Broder Alanus med sine Sønner regierede Landet. De tvende Klostere Lachmenah og St. Gildæ bleve da øde, og flyede Munkene til Bourges med deres Helgenes Legemer. Den Franske Ludvig stadfæstede i forrige Aar ved Breve af 24 Julii og 5 September, imedens han forestod Riget i sin Faders Fra- Knud. Aar: 878.

 værelse,

of Exeter London 8vo. 1741. p. 6. Bal. Cap. T. 2. p. 257. 258. 267. Cambd. Brit. c. 272. Monast. Angl. T. 1. c. 547. l.

Knud. Aar 878. værelse, Gaven af Avlsgaardene skienket St. Martini Caniker i Tours, og hvilke vare blevne opbrændte af Normanerne. Udi Irland bleve Erkebispen af Armagh Mælcob, Cewnvaili Søn, og Moctheus Lector paa samme Stæd fangne af Ostmanerne. Udi Engelland skede store Ting i dette Aar 878. Den Danske Hær stod ved Chippenham paa Ost-Siden af den Flod Avon, og skyede mange Engellændere bort til Frankerige, deels af Skræk for dem, deels af Mangel, men den største Deel af Indvaanerne i de Egne gave sig under deres Herredomme, ja nogle af dem grebe endog til Vaaben imod deres retmæssige Herre Kong Alfred, som just ikke var meget elsket, fordi han forsømte Regierings-Sagerne, helst den paa de Tider vigtige Pligt at sidde selv i Retten, og selv at høre og tale med sine Undersaatter, og saadan Forsømmelse skede, deels formedelst hans overmaade Lyst til Studeringer, Jagt og Fuglefangst, deels formedelst den Fred han i nogle Aar havde havt for de Danske, hvorover han havde slaget sig til Tryghed og Roe, og til at elske Kiønnet, ei betænkende, at de Danske dog vare i Engelland, endskiønt ikke just i hans egne Lande, men derimod udi Northumberland og Mercia, hvorfra de let kunde komme til ham. Forgiæves tiltaltes han af den hellige Mand Neot, Abbed i det Kloster Neotstoke, nu St. Neot's udi Cornwallien. Men nu, da han trængtes af de Danske, som blant andre Stæder ødelagde Klosteret i Bath udi Sommersetshire, da hans egne Undersaatter fulde fra ham, saa at ingen bleve ham troe uden de af Sommersetshire, Wiltshire og Hanshire, da erindrede han sig Neoti Formaninger, og de virkede saa stærkt paa ham, at han, understyttet af sine egne fortreflige Evner, blev en af de ypperligste Regentere, og derved i Stand til at redde sig ud af alle sine Gienvordigheder, hvormed saaledes tilgik:

Nu

Nu var han saa forladt af alle sine, at han alene ledsaget af nogle faa Adelsmænd, Soldater og Vasaller, maatte vanke om og skiule sig i de mest skovrige og moradsige Egne af Sommersetshire, helst paa et Stæd, omgivet med Vand og store Moradser, kaldet Ethelingey, nu Athelney, hvortil gik en Broe imellem tvende Kasteller, som ikkun havde tvende Agre Land at staae paa, Resten var Morads, opfyldt med Elleskov, fuldt af vilde Dyr og Gedder; Og her opholdt han sig næsten eet Aar, og bygde siden til en taknemmelig Erindring Aar 887 et Kloster, som ikke var størrer end at det stod paa fire Pæle, og kunde dreies om ligesom en Mølle. Æthelnoth, Aldermand af Sommersetshire, maatte og skiule sig i en Skov, og holdte da ingen med Kongen uden alene de af Somerset og hans egne Hofmænd. Udi saadan fortvilet Tilstand er det intet Under, at enten hans opbragte og varme Indbildningskraft forestilte ham den afdøde Neot, som den der trøstede ham, og forsikrede, at han skulde slippe ud af alle sine farlige Omstændigheder, eller og, at han har foregivet saadant for at opmuntre sine faa troe Mænd, og at drage flere til sig. Hans Nød var nu saa stor, at han havde intet andet at leve af, end hvad han enten ved Magt eller Snildhed kunde fratage Hedningene, og de Christne, som havde givet sig under dem. Da skede det og, at han en Dag blev dybt fornedret, ligesom den Achiviske Feltherre Philopœmen, og tvang sig ligesaa got som hin. Han opholdt sig hos sin Svinehyrde Dunevulf, udgivende sig for en af Kongens Tienere, sad ved Skorstenen og flikkede sine Pile, Bue og andre Krigsvaaben, imedens nogle Brød vare der af Svinehyrdens Kone lagde paa Ilden for at steges, og som de bleve forbrændte, løb hun hastig til og snappede dem bort, sigende: Du gider gierne spise Brød, og glemmer dog at vende dem; Og hertil

Knud. Aar 878.

Knud. Aar 878. hertil svarede Alfred intet, men blev siden ved flittig at passe paa Brodene. Ved denne samme Tid fik det arme Vest-Saxiske Rige end flere Fiender af de Danske, thi Ingvar, Ubbe og Biörn komme med 30 Skibe, og Halfdan med 3 Skibe til Devonshire fra Syd-Wales eller Demetica, hvor de havde overvintret, ihielslaget mange Christne, og opbrændt mange Klostere. Halfdan skal have været plaget med en ulægelig Sygdom, saa at der gik Raadenhed i ham, og en ulidelig Stank fra ham, hvorover han blev anseet for affindig, og foragtet af sine, og drog derfore paa dette Krigstog. Og saadant Galskab skal være ham overkommet, fordi han gik op ad Tine-Floden, og ødelagde St. Cuthberti Stigt lige til Warkworth, beliggende ved Udløbet af Floden Coquet i Northumberland. I Devonshire angrebe de det Slot Kynvit ved Tav-Floden, som nu ikke mere er til, hvorhen mange af Alfreds Tienere, og deriblant Odda Aldermand af Devonshire, havde flygtet, og som denne Fæstning manglede Vand, og desuden ei var synderligen i Stand, da Murene alene vare opsatte, saa omringte de den, i Tanke at twinge den ved Hunger og Torst, thi de kunde ikke ved Machiner nedbryde den, da den var rundt om utilgiængelig, undtagen alene paa Øst-Siden. Men da de Engelske mærkte deres Forsæt, giorde de uventeligen Udfald i Dagbrækningen, og ihielsloge enten 1260, 1200, eller 840 Mænd tilligemed Biörn og Ubbe, hvilken sidste begroves af de Danske under megen Klage i en af dem opkastet Hoi, som efter ham blev kaldet Hubbelowe. De øvrige Danske skiulede sig i Skoven og flyede til deres Skibe, og derfra til Kong Godrun, og mistede her den berømte Fane Ravnen, om hvilken sagdes, at Regnar Lodbroes tvende Døttre havde vævet den paa een Morgenstund, som og at en Ravns Billede saaes midt i den, naar

de Danske skulde vinde, og at den derimod hang lige ned, naar de skulde tabe, hvilket ei vil sige andet, end at Ravnens Billede virkeligen stod der, og viste sig naar Fanen blev brav rosted, og Vinden tog i den, men derimod ei kunde vise sig, naar man lod Fanen hænge lige ned. Saaledes have Overtroe og Indbildning giort de jævneste Ting forunderlige. Udi ovenmældte Slag erhvervede og de Engelske meget Bytte. Efter Paaske giorde Alfred sig en Befæstning med Mure og Taarne i Athelney, da de fleste andre Stæder vare i Godruns Hænder, og derfra angreb han de Danske ideligen med sine fornemme Vasaller af Somersetshire. Syv Uger efter Paaske og henimod Pindsefæsten red han til Egbrythstan, nu kaldet Brixton, paa Grændserne af Wiltshire, og udi den østlige Del af den store Skov Selwood, eller Mycelwood, og der komme alle Beboerne af Somersetshire, Wiltshire og Hanshire til ham, glædede sig over at see deres Konge, og sloge samtligen Leir der om Natten. Dagen derpaa rykte han frem til Ecglea, nu Leigh ved Westbury i Wiltshire, og forblev der ogsaa Natten over, og da skal han have havt et nyt Syn af St. Neot, eller som andre ville, af St. Cuthbert, hvilket bringer mig paa de Tanker, at det haver været en snild Krigslist af Alfred. Samme Nat maae det og være skeet, at han, forklæd som en Harpeslager, selv bespeidede den fiendtlige Leir, ledsaget alene af een Person, og kom da endog ind i Godruns eget Tælt. Og som han fandt de Danske ganske sikre, saa opmuntrede han ved sin Tilbagekomst sine Mænd herved til at gaae i Strid, som til en vis Seier. Dagen efter rykte han, efterat have redet den ganske Nat, frem til Ethandun, nu Eddendun, neden for det høie og steile Bierg Bratton, hvor oven paa de Danske stode leirede i god Rolighed, ventende ingen Strid, og hvor endnu

Knud. Aar 878.

Knud. Aar 878. Levninger ere at see af deres Volde og Graver. Men da de fornumme, at Alfred rykte imod dem, forlode de strax Bierget, som Alfred ufortøvet besatte, og rykte ned imod ham paa Sletten, og dette giorde vel fornemmeligen Udslaget til Alfreds Fordel. Her kom det altsaa til et skarpt Slag Klokken ni om Morgenen, efterat Alfred havde ved sine Fortropper ladet undersøge Fiendens Tilstand, og stillet sin Hær op i en tæt Slagtorden, som en Skildpadde, det er i en rund Orden, Mand ved Mand, og Skiold ved Skiold. Og denne Dag afgiorde Engellands da værende Skiæbne, thi Alfred erholdt Seier, dog med mange Mænds Forliis, nedlagde mange af de Danske, og forfulgte dem med sit Ryterie lige til Portene af Ethandun, ihielslog alt hvad som fandtes uden for den, og fik alle Heste og alt det Qvæg, som var uden for, til Bytte. Og udi dette Slag tænker jeg at Halfdan haver sat Livet til, thi Adam af Bremen vidner, at han blev dræbt af de Engelske, og endeel Engelske Skribenter ligeledes, hvilke sidste dog giøre det paa saa mørk en Maade, at det synes, at de lode ham sætte Livet til for Kynvit, hvilket dog aabenbare strider imod andres Vidnesbyrd; Men paa Toget fra Demetica, og i dette Aar maae han dog være bleven, siden han giorde Toget med, og man i de følgende Aar hører intet videre om ham. Til denne Alfreds Seier haver og Hrolfs Hielp ei lidet bidraget, thi Hrolf ilede ham efter Forbund og Løfte til Undsætning, saasnart den Greve, Alfred havde sendt ham i Gesantskab, kom til ham, og ophævede derfore Beleiringen for Paris, allerhelst han og mærkede, at Byen ikke kunde hungres ud, da den var alt for stærk provianteret; Han tog derfore imod ovenmældte Penge fra de Franske, og forlod deres Land. Dog havde han først ødelagt al Søekusten, ventеligen kun ved Canalen. Dudo fortæller, at de Engelske

gelske vare faldne fra deres Konge, stolende paa, at Hrolf havde saa meget at bestille i Frankerige, at han ei kunde komme Alfred til Hielp. Saaledes forlod Hrolf Frankerige, hvor han alerede tænkte paa at erhverve sig en fast Bolig, og drog til Engelland, hvor han denne Gang forblev paa tredie Aar. Alfred skal have tilbudet ham det halve af sit Rige og af sine Eiendele, hvilket Tilbud Hrolf syntes for det første at ville modtage. Neppe kan man nile paa, at den Seier Alfred nu erholdt, jo maae tilskrives for en stor Del Hrolf og hans Hær. Efter vundet Seier leirede Alfred sig uden for Portene af Ethandun, og blev der staaende i 14 Dage. Imidlertid lidde de Danske saa meget af Hunger og Frogt, at de nu tilbøde sig at give Gisler til Alfred, og ligesaa mange til Hrolf, og derimod ikke at tage nogen fra dem igien, et Forslag de aldrig forhen havde giort nogen. Alfred, som var menneskekiærlig og kiæd af Blodsudgydelse, som derhos var klog, og ei vilde bringe sine Fiender, der endda vare meget stærke, til Fortvilelse, tildels vel og efter Hrolfs Raad, sluttede Stilstand med dem, og imodtog saa mange Gisler, han vilde, hvorpaa de Danske svore, at vilde forlade hans Rige, ja deres fornemste Konge Gudrun tilbød sig endog at blive Christen, og at annamme Daaben ved Alfreds Middel, og alt dette blev opfyldt syv Uger efter, thi da kom Gudrun med 30 af sine ypperste Mænd til Alfred udi Alre, nu Aulre ved Langport i Sommersetshire, som laae ei langt fra Athelney, og der blev han døbt med sine Mænd, og Alfred var selv hans Gudfader, og findes der endnu tvende smaa Vers, som dog vel ikke ere ældre end fra det 13 Sæculum, om denne Sag. Paa denne Maade blev den Danske Gudrun Broder til Alfreds Sønner, og hans Børn til Sødskendebørn med Alfreds Børnebørn, hvilket har tient til at forvirre Saxo og flere, og at giøre Adelsten,

Knud.
Aar 878.

Alfreds

Knud. Aar 878. Alfreds Sonneson, til Broder af Thyra Danebod, Gudruns Sønnedotter. Otte Dage efter aflagde Gudrun de hvide Klæder ved Aldermand Æthelnoths Middel paa det Kongelige Slot Wædmor i Sommersetshire, og forblev i alt hos Alfred 12 Dage efter sin Daab. De skiltes meget gode Venner ad, og gav Alfred ham mange Penge, kostbare Clenodier, saa og mange og smukke Bygninger, venteligen til at overvintre i. Desuden overlod han ham og Ost-Angeln, og især Norfolk, hvilket saaledes blev opfyldt af Danske Folk, at det i lang Tid havde deres Love, Sprog og Sæder; Og skulde han besidde dette Rige paa samme Maade som Edmund havde havt det, nemlig at Alfred var Over-Konge, og han Under-Konge og Alfreds Mand, dog saa, at han og Afkom skulde beholde Landet som en Arv; Og kunde Alfred saa meget des lettere give Ost-Angeln bort, som det alerede var i de Danskes Hænder, og havde bleven hel vanskelig at tage tilbage. Udi Daaben fik og Gorm eller Godrun et nyt Navn, og blev kaldet Adelsten, venteligen fordi han ansaaes som en Ædelsten, den Christne Kirke havde erhvervet. De Engelske Skribenter kalde denne Gudrun ogsaa Gytro, ja Gurmund, og vidne, at han var en af de mægtigste Danske Konger, og at han uddelte til sine Krigsfolk alt det Guld og Sølv, han fik, og huserede forfærdeligen i Landet, brændte Byer, Kirker og Klostere, og mange Mennesker inde i deres Huse, ihielslog Gamle og Unge, ja Børn, som bleve opkastede paa Spyde-Spidserne, voldtog Fruentimmer, endog paa Gaden, og plyndrede alting. Uden Tvil er han derfor den Gorm, som Islænderne give Tilnavn af hin Heimske, det er den Daarlige, den Galne, fordi han foer frem som en gal Mand. Mange Geistlige flyede herover bort til hin Side Havet med Helgenes Levninger. Et stort Antal af Gudruns Krigsfolk

Meve og døbte med ham. Men de, som ei vilde blive Christne, forlode Engelland, og droge til Frankerige under Anførsel af Hasting, uden Tvil Søn af den forrige Hasting, og den som Glaber Radulphus siger at være fød i Troyes, venteligen af en Fransk Moder, og hvilken siden ofte forekommer i Historien, da hans Fader derimod forsvinder, efterat han havde ladet sig omtrent Aar 876 narre af Grev Terbold, som bildte ham ind, at Keiser Carl havde ham mistænkt for at holde med Hrolf, til at sælge ham Chartres, hvorpaa Hasting selv, som de Franske Skribenter berette, drog ud af Landet, og siden hørtes intet til ham. Efterat Godrun havde skilt sig fra Alfred, drog han til Circester i Glocestershire, og skal have indtaget den ved at lade fange mange Spurrer, sætte Ild paa de Brande, han havde ladet binde under deres Vinger, og derpaa lade dem flyve, hvorpaa de søgte til Husene, og satte Ild paa dem. Denne Fabel, thi det er vel intet andet, er meget berømt i den gamle Engelske Historie. I Circester vintrede han over, og forblev der et helt Aar. Indvaanerne viste længe efter, ja vise endnu en stor Stendynge, som de kaldte Gurmundi Taarn, og paastode, at Gurmund eller Gudrun havde bygget det. Der ere blevne fundne usædvanlig store Menneske-Ben, et rundt Messing-Kar, og Begravelser med Aske og Stykker af Ben, hvoraf man maae slutte, at dette maae have tient til et Begravelsessted for Godruns Folk. Efter Wallingford er Ingvar bleven dræbt af Northumbrerne, hvormed ogsaa Cornerus, som vel aldrig har læst Wallingford, for saa vidt overeenstemmer, naar han siger, at Ingvar blev dræbt af sine egne Folk, var den grummeste af sine Brødre, og efterlod sig ingen Børn. Han er uden Tvil den samme Saxo kalder Agner, og som tilligemed sin Broder Sivard skal have ødelagt Engelland og blottet det

Knud. Aar 878.

 for

Knud. Aar 878. for Indvaanere for deres Oprørs Skyld. Herved kan ei sigtes uden til Northumberland, og i Stædet for Sivard maae tænkes enten paa Halfdan eller Ubbe. Mig bliver det rimeligt, at Ingvar har fra Kynvit af forføiet sig til Gudrun, og siden efter hans Daab begivet sig nord efter, og da venteligen først bleven ihielslaget i paafølgende Aar. Men foruden Ingvar var og en anden af Lodbrocs Sønner ved Navn Ivar i Engelland, og sammenblandes disse tvende Brødres Bedrifter, formedelst deres lige Navns skyld, meget ofte med hinanden. Denne Ivar levede til Aar 883. Thomas af Ely, en Skribent af det 12 Sæculo, beretter, at Lodbrocs Søn Eyulf blev ogsaa ihielslaget af Alfred, og dette mener jeg at være skeet i bemældte store Strid mod Gudrun, thi jeg finder ellers ikke optegnet, naar han er død, saafremt den senere Eyulf er uden Tvil en anden, og en Søn af denne. Han skal tilligemed Halfdan have regieret i Northumberland. Hvor de Konger Oskeril og Amund ere blevne af, tales ikke om, maaskee de ere blevne i samme store Slag, maaskee og at de ere dragne til Frankerige, hvilket dog ikke synes troligt, siden Hasting anførte den Hær. Dog synes Oskeril siden ved Aar 889 at have været i Frankerige, og at være bleven dræbt der. Det Forlig som da blev sluttet imellem Alfred og Gudrun, haves endnu paa Angel-Saxisk, og lyder saaledes, inddelt i 5 Poster: Dette er Freden, som Kong Ælfred, og Kong Gythrum have sluttet sig imellem med Overleg af alle vise Engelske Mænd, og af alt Folket i Ost-Angeln, og besvoret ikke alene for sig selv, men og for deres Efterkommere, fødde og ufødde, saa sandt de ville have Guds Miskundhed, og Kongernes Naade. E. 1. Landemærket skal imellem dem være Themsen, siden Ligan (nu den Flod Lea, som falder i Themsen) lige til dens Udspring, og derpaa i lige

lige Linie til Bedford, og den langs Ouse (Floden) og til Vetlingastræde (a), hvilket viser at Gudrun har beholdt hele Ost-Angeln, saa og Essex, dog ikke Middelsex og London, og store Stykker af Herfordshire, og Bedfordshire). C. 2. Om Værdien af en ihielslagen Mand: Dersom nogen dræber enten Engelskmand eller Dansk, da skal den Dræbtes Værdie være lige, og agtes for otte halve Mark ukaagt Guld, med mindre den Ihielslagne skulde være en Karl (den ringeste af Bonderne, en Landbo), hvis Land var aarlig skyldsat; og Losningen skal og være lige dyr, og agtes for 200 Skillinger. (Saa hoi en Værdie og Losning viser, hvor fast man vilde holde Freden, og værge Menneskernes Liv). C. 3. Om nogen Thegn (det er Kongens Tiener) sigtes: Dersom Kongens Thegn beskyldes for Manddrab, da befrie sig ved Eed af 12 andre Kongens Thegner, om han sig dertil drister; Men beskyldes en anden Mands Thegn derfor, som er noget mindre end Kongens, da befrie sig ved Eed af 11 sine Ligemænd, og een af Kongens Thegner; Og dette samme giælder i alle Sager, der overgaae 4 Marks Værdie. Men drister han sig ei hertil, da betale han Trigiæld, (det er Værdien eller Sonen, da tredobbelt). C. 4 Om Kiønsel: Enhver Mand skal kiende sit, det være enten Mænd, Heste eller Oxer. (Dette vil vel sige saa meget, at om noget blev dem frastiaalet, eller Trætte opkom om Kiob, da skulde enhver være i Stand til at giore Rede for sit). C. 5. Og vi alle, som svore vedtoge samme Dag, at ingen, hverken Træl eller Frie maae fare fra os til Hæren (den Danske nemlig, hvilket viser at denne Foreening er giort forend Gudrun blev christnet) eller fra den til os uden Tilladelse. Men skulde saa skee af Nodvendighed, at nogen enten af deres eller af vore

Knud. Aar 878.

(a) Den gamle Romerske Krigs-Vey, som gik tværs igiennem Engelland.

Knud. Aar 878. vore vilde handle med hinanden om Qvæg eller noget andet, da skal det tillades, naar Gisler gives til Bevis paa Forbund, og at man kan vide at der er Sandhed i deres Mund. Saa om var endnu Fortroligheden imellem de Engelske og Danske, og paa saa svag en Grund stod deres Venskab, hvilket ikke var at undres over, da de i saa lang Tid havde giort hinanden saa meget ont. Disse Gudruns Love findes trykte i Samlingerne af de Angel-Saxiske Love hos Lambard, Wheloc og Wilkins. Hos Bromton forekommer en latinsk Oversættelse af Alfreds og Gudruns Love, som ei alene bestaae af 7 Capitler, men endog ere i alle Ting gandske anderledes. De lyde saaledes. C. 1. Om Rettens Fornægtelse: Dersom en paastaaer Ret at skulle skee sig for nogle Personer af sin egen Shire, og for andre Dommere, og kan ikke faae den, og Retten nægtes ham, da stille han 30 Skilling til Borgen, og alment Thing holdes efter 7 Nætter. C. 2. Om Tyv, Hloth (Del) og Hær. Naar Tyv fanges, da miste sit Liv. Hvo Tyven hævner, være Kongens Fiende, og alle hans Venners. Tyv kaldes indtil 7 Personer, men Hloth fra 7 til 35, og Hær hvad derover er. Hvo det anklages for Hloth, han benægte det ved 120 Huder, (det er at sige, han maae enten besidde selv saa meget Land, eller og de samptlig, det sværge for ham) eller og bøde saa meget. Men hvo der beskyldes for Hærnam, han løskiøbe sig med Weregild, (det er Værdien af dræbt Mand). C. 3. Om Tyv som er vorned (villanus) flyer: Dersom din Geneat, det er Villanus, stiæler og flyer, saa skal du, om du har en til Borgen, (Plegium) paaminde ham om Angild, (det er Tingens simple Værdie), men har du ingen Borgen, da betale du selv Angild, og dog eftergives Tyven intet derfor. C. 4. Om dem, der uden Forlov gaae fra deres Herre: Om nogen

uden

uden Forlov gaaer fra sin Herre, eller lister sig ind i et andet Shire, Grævskab, og der sporges efter ham, da vende han did igien, hvor han for var, og bøde til sin Herre 60 Skilling. C. 5. Om Herrer og deres Tiunde, naar de anklages: Vi forordne, at hver Mand skal have saadant Tiunde, som han kan føre for Retten, og ei forlove nogen af dem fra sig, som er beskyldt udi hans Tieneste, førend han har vedbørligen standet til Rette for hver den Sag, han er bleven beskyldt for. C. 6. Om dem der tage beskyldte Personer i Tieneste: Ingen maae tage nogen Beskyldt i sin Tienkste, førend han for al Sag er bleven kiendt uskyldig, med mindre han antager ham paa det Vilkaar, at han vil i alle Maader svare for ham, og underkaste sig vedkommende Rettes Kiendelse. Men opfylder nogen ikke dette, da gielde han for Overhørelse mod Kongen. C. 7. Om dem der spare Tyv: Hvo der lader slippe en Tyv, eller unddrager sig for at hielpe til hans Paagribning, han giælde, som forhen er sagt (venteligen i det tredie Capitel). Disse Love ere efter mine Tanker giorde og sluttede mellem Alfred og Gudrun noget efterat de første vare fastsatte. I dem igien kiender man de gamle Nordiskes Aand, som forsonede Drab ved Bøder, men uden Skaansel aflivede Tyven, og det kunde efter de Tiders Tilstand neppe være anderledes, saasom det første skede jevnligen formedelst vore Fædres hastige Vrede, og Hengivenhed til stærk Drik, hvortil kom, at der efter Tidernes Tankemaade havde noget af Tapperhed og Manddom hos sig; Det sidste derimod skede sielden, og var afskyet fordi det ledsagedes af List. Udi Godruns Indfald er det vel og skeet, hvad Mathæus Paris fortæller, at de Danske komme til St. Albans, det gamle Verolamium i Hertfordshire, da Vulnoth var Abbed der, og brøde St. Albani Skrin

Knud.
Aar 878.

Knud. Aar 878.

op, tagende hans Ben ud deraf, og førende dem med sig til Danmark, da de hørte, at han var Engellands første Martyr, og en af dets fornemste Skytshelgene. Dog han blev siden bragt tilbage fra Danmark til Engelland igien. Dette viser, at de Danske have, ligesom Græker, Romere og flere hedniske Folk, havt den Tanke, at man ei kan have for mange Guder. Under Vulnoths Eftermand Eadfrid var Ulf, en Dansk, Prior i St. Albans. Han var beslægtet med Eadfrid, og blev begravet hos Abbederne. Mig kommer det rimeligt for, at Gorm haver, efterat have bekommet Rige i Engelland, overladt den Deel, han havde i Danmark, til sin Søn Harald Klak den yngre. Saaledes finge de Danske fast Bolig i Engelland, og kaldtes siden længe efter ved Aar 1013 Indvaanerne af de fem Stæder, Leicester, Lincoln, Nottingham, Stanford og Derby, Fifburgenses, det er Borgerne af de fem Stæder, venteligen fordi de holdte sammen, og vare alle af een, nemlig Dansk, Rod. Efterat Fred var sluttet mellem de Danske og Engelske, forenede nogle af de første sig med dem af Mercia, og fulde ind i Wales, af hvis Fyrste Anarawd de bleve slagne ved Conwey. Anledning til Krigen var, at Anarawd havde drevet de Engelske ud af Cumberland (77).

Den

(77) Lang. T. 5. p. 94—108. 45. 91—93. 88—91. 81. 9. 30. 90. 126. 137. T. 1. p. 549. not. *. Min T. 8. p. 848. 849. 850. 864. 874. 896. 903. 904. Hincmari op. T. 2. p. 182. Acta S. Martii T. 2. p. 1109. T. 3. p. 127. 128. Bouquet T. 8. p. 32. T. 10. p. 9. Mab. Acta S. ord. S. Benedicti T. 1. p. 185. Sæc. 5. Præf. p. 71. Sæc. 4. Part. 2. p. 338. 341. 342. Martene coll. T. 1. p. 206. 207. Ecc. Corp. hist. M. Æ. T. 2. c. 482. Saxo l. 9. p. 177. Wallingford ap. Galeum T. 1. p. 535. 536. Monast.

Den Varegiske Regent Ruric i Novogrod døde, og efterlod Riget til sin unge Søn Igor, under Formynderskab af Oleg, som var ham beslægtet, og blev gift med Silkesif, Dotter af Herraud, en Russisk Konge, hvilke Navne vise, at de have været af Nordisk Herkomst, hvorvel det ogsaa er mueligt, at Herraud, som i en Codex af Orvar-Odds Saga kaldes Harec, er ingen anden end Ruric selv. Det forekommer mig rimeligt, at Oleg, eller den sidste Orvar-Odd, rettere Odd alene, haver stammet fra den Orvar-Odd, som levede i det 8 Sæculo. Udi Frankerige døde Kong Ludvig, med Tilnavn den Stammende, den 10 April, og efterlod Riget til sine tvende Sønner Ludvig og Carloman, hvilke noget efter holdte Samtale med Carl, en Søn af den Tydske Ludvig, i den Stad Orbe, udi det nu værende Schweitz, hvorpaa han drog til Italien, og erholdt det Rige, og de vendte tilbage, og finge da at vide, at Normanerne havde forladt Loire, plyndrede til Lands, havde ødelagt Broen over bemældte Flod, og Egnen omkring Amboise, hvor de uden for paa Sletten omkomme mange af deres Christne Fanger, for at hævne det, at Indvaanerne af Amboise vare med flere gangne dem i Møde til Strid; Dog Normanerne droge en anden Vei, og toge imedens deres Bye ind. Begge Kongerne ginge dem derpaa i Møde, og truffe dem St. Andreæ Dag den 30 November, sloge mange ihiel, og joge end flere i Floden Vigene, der falder i Saone. Dog naar de Franske Konger rensede Landet paa et Stæd fra Nor- Knud. Aar 879.

nast. Angl. T. 1. p. 184. W. Gem. l. 2. c. 11. Wynne Hist. of Wales p. 37. 38. Lambardi Archæ. nomia p. 36. 37. Wilkinsii leges p. 47. Cambdeni Brit. p. 164. 87. Fordun T. 3. p. 527. Twysdeni Script. 10. col. 21. Bromton c. 828. 809. Hoveden p. 432 in Scr. post Bedam. Lelandi coll. T. 2. p. 373. Mathæus Paris p. 992. 993. Uss. de Primord. Ant. Brit. c. 17.

Knud. Aar 879. Normanerne, saa ødelagde de det paa et andet. De Normaner som forlode Engelland, fordi de ikke vilde antage de Christnes Lære, komme dette Aar over til Flandern, og ødelagde Terouane med Sværd og med Ild midt i Julii uden nogen Modstand. En gammel Fransk Skribent, som haver skrevet paa Latin, kalder dem ved denne Leilighed Danske og Norske, Danois & Norois. Efterat have ødelagt Terouane fulde de ind i den Nordre Deel af Egnen ved Tournay, hvor de paa samme Maade foere frem, ginge siden op ad Schelde, og ødelagde ligeledes ganske Brabant. Allevegne nedbrøde de Kirkerne, og giorde en utrolig Mængde Fanger. Hugo, Lotharii Søn med Waldrada, som søgte at bemestre sig sin Faders Rige, gik dem da uforsigtig i Møde, blev derfor ogsaa overvundet, og mange af hans Folk dræbte og fangne, blant hvilke sidste en Søn af Abbed og Grev Adalard. Ved denne Seier bleve Normanerne dristige, og toge i November Winter-Qvarter i Gent, hvor de forbleve eet heelt Aar. Af Frygt for dem blev St. Vedasti Legeme flyttet udi December til Beaux ved Somme-Floden. Og at de kunde i dette og følgende Aaringer giøre saa stor Fremgang, bliver begribeligt, naar overveies, at ei alene Hugo opvakte borgerlig Krig i sit Fædernæland, men og Grev Boso, som efter sin Gemahlindes Tilskyndelse, der var en Dotter af Keiser Ludvig, bemestrede sig en Deel af Burgundien, og lod sig til Lyon af dens Erkebisp Aurelianus salve til Konge. Imidlertid lidde Normanerne en stor Forliis i Bretagne, thi Alanus, kaldet den Store, Greve af Vannes, Broder af Pasqvitan, blev Hertug der, og udjog derpaa baade Danske og Normaner, efterat Judichail, Søn af Herispojus, som besad Bretagne tilligemed ham, havde sat Livet til i et Slag mod Normanerne, som han alt for dristig havde begyndt, og derpaa bragte

Alanus

Alanus alle de Fornemme i Bretagne til Eenighed og Lydighed under sig. Den afdøde Franske Kong Ludvigs Dronning fødde den 17 September en Søn, kaldet Carl, som siden blev Konge, med Tilnavn af den Enfoldige. Grev Balduin den Jernagtige, eller Jernarm, af Flandern døde, og havde sin Søn Balduin til Efterfølger, som kaldte sig selv den Skallede, endskiønt han ikke var det, efter sin Morfader Keyser Carl den Skallede. Udi Engelland vedbleve Kong Gudrun og den Danske Hær at opholde sig i Cirencester og Chippenham, som de dog endeligen forlode, og toge for en Deel Vinter-Qvarter i Fullenham ved Themsen, hvor en nye meget stor Magt af Danske, der ved denne Leilighed kaldes af Henric af Huntindon Vikinger, det er Søerøvere, kom til dem fra hin Side Havet, og beleirede Byen Rochester, byggende et Kastel op mod dens Porte, men Borgerne forsvarede sig vel indtil Alfred kom dem til Hielp, som borttog de Danskes Heste, og jog dem paa Flugt, hvorpaa denne nye ankomne Hær vendte under Hastings Anførsel tilligemed de af den anden, der ikke længer havde Lyst at forblive i Engelland, tilbage til Frankerige, hvor de, som jeg forhen har fortaalt, giorde midt i Julii Indfald i Flandern. Alfred sendte og sin Flode imod dem fra Kent til Ost-Angeln, som borttog endel Danske Skibe, men blev paa Hiemveyen overvundet. Kong Alfred lod og i dette Aar Byen Shaftesbury igien sætte i Stand, venteligen til en Værn imod de Danske (78).

Knud.
Aar 879.

Uu 3 De

(78) Lang. T. 5. p. 108—113. 53. T. 2. p. 5. Nestor p. 52. Du Chesne T. 2. p. 588. Bouquet T. 8. p. 39. 245. 34. 99. 61. 286. Dacherii T. 3. p. 238. Pithæi Script. Franc. fol. p. 8. Min T. 8. p. 338—340. 440—442. 452.

Knud. Aar 880. De Normaner, som opholdte sig i Gent, indtoge Tournay, tilligemed alle Klosterne ved Schelde, som de med Sværd og med Ild forstyrrede, nedreve Murene om Tournay, og dels dræbte, dels fangede Indvaanerne. Den Tydske Ludvig holdt imedens Julen i Frankfurt, og begav sig derpaa til Frankerige, hvor han havde en Samtale med dets Konger Carloman og Ludvig, og med deres gode Villie undersagde sig al Lotharii Rige, aftalte og saa med dem, at han paa det Slot Gundulfivilla, nu Gondolville, ved Moselstrømmen i Lothringen, vilde i Junii Maaned holde en Rigsdag. Paa Hiemveien mødte han i den Skov Carbonaria, nu Charbonniere, som ligger imellem Maas og Schelde paa et Stæd kaldet Thim, nu Thuin i Stiftet Lüttich ved Sambre Flod, en utallig Mængde Normaner, som uden Orden, og beladte med rigt Bytte, vendte tilbage til deres Flode, der rimeligen laae i Schelde. Som de nu uformodentligen bleve overfaldne, lidde de et stort Nederlag uden at giøre synderlig Modstand, og bleve efter nogle Skribenter 5000, og efter andre 9000 af dem paa Pladsen. De øvrige flyede hen til en nærliggende Kongelig Avlsgaard, og befæstede sig der, men Hugo, Kongens naturlige Søn, forfulgte dem did, og som han figtede alt for uvarlegen, blev han farlig saaret af den Danske Konge og Anfører Godefrid, fanget af de Danske, og døde imellem deres Hænder. Hvorpaa Kong Ludvig, som tænkte, at han endnu levede, befoel at holde op med Angrebet, for at faae sin Søn igien. Her bleve og mange Adelspersoner paa de Christnes Side. Imedens kom Natten paa, der nødde Ludvig til at vende tilbage til Leiren. Dette betiente Normanerne sig af, opbrændte deres Døde, og flyede om Natten til deres Flode. Da Kongen fik Morgenen efter sin Søns Død at vide, tog han sig den meget nær, drog

bort,

bort, og lod ham begrave i Klosteret Lauresham. Dog uagtet dette Nederlag bleve Normanerne ved at opholde sig i Gent, hvorover de tvende Franske Konger maatte sende en Hær imod dem, under Anførsel af Abbed Gozlin, da de i Julii Maaned droge med deres egen Magt, og en Undsætning fra den Tydske Ludvig, fra Attigny til Troyes og ind i Burgundien mod Boso. Tæt ved Thuin laae det anseelige Benedictiner-Kloster l'Obbes, hvis Munke maatte flytte deres Helgenes Ben did til Thuin, som var et fast Stæd, men deres langt fraliggende Landsbyer, som Sigulfi Gaard, og alt hvad de eiede i Brabant, blev ødelagt af Normanerne, endskiønt Abbed Franco af l'Obbes og Grev Raginer Langhals giorde al mulig Modstand, og det undertiden med Lykke. Imidlertid kunde det dog ikke hindre Normanerne i at tage deres Vinter-Qvarter i Courtray, og derfra at plyndre Menapier, det er dem der boede imellem Schelde og Rhinen, og Svever, hvoraf en Green da havde Sæde i Flandern, og rent at ødelægge dem, da de havde kastet den største Vrede paa disse tvende Folk, fremfor paa alle andre, helst ødelagde de dog dem der boede ved Floderne, som Schelde, Lys, Sambre, hvor de forstyrrede alle Kasteller og Klostere, dog blev St. Livini i Holtheim udi Egnen af Alost i Flandern urørt, hvilket ansaaes for et Vidunder. Ovenmældte Godefred var efter Langebeks Mening Søn af Harald, og Broder af Manigold. Fornævnte Abbed Gozlin gik med sin anbetroede Hær, og dem som vare paa hin Side af Schelde i Brabant, og paa flere Stæder, mod Normanerne, saaledes at han vilde angribe dem fra den ene Side, og de andre skulde giøre det samme fra den anden Side. Dog dette Anlæg lykkedes ikke for dem, de bleve ganske slagne, og mistede mange Døde og Fanger. Og fra den Tid af voxte Normanernes Mod, saa at de

foere

Knud.
Aar 880.

Knud. Aar 880. foere end værre frem, end tilforn, i Landet mellem Somme og Schelde, og paa hin Side af denne sidste Flod, sparende intet Kiøn, og ingen Alder. Munke, Nonner, Domherrer flyede da med Helgenes Legemer, ja al Alder og Stand greb til Flugten. Og i dette Indfald trængte de frem lige til Perone. Da nu Gozlin saae, at han ingen Modstand kunde giøre, saa forafskedigede han sin Krigshær, og lod enhver drage til sit i Begyndelsen af October. Skrækken blev da saa stor, at Munkene af St. Vedasti Kloster i Arras, hvilken da endnu var aaben, og havde hverken Mur eller Vold, toge Flugten, og bare Skrinet, hvorudi den hellige Mands Levninger vare forvarede, lige til Beauvais, hvor de opholdte sig længe. St. Amati Legeme blev da og bragt i Sikkerhed til Soissons. Derpaa blev Klosteret af Wormhout ved Winoxbergen, de Stæder og Kasteller Aldenburg, ei langt fra Ostende, Ardenburg og Ostburg ved Sluys, Turholt, det i vor Nordiske Kirkehistorie saa berømte Kloster, Furnes, Bourbourg et Kloster ved Grevelingen, Boulogne, Helsca ved Alost, Groneborg, Lengamarca, Sperliac, hvilke trende Stæder ere ubekiendte, Watten ved Oudenarde, Cassel, Bailleuil, Steenvoorde, Poperingen, Iperen, Massene, et Kloster ved Iperen, Waesten, Comines og Wervich, alle tre ei langt fra Menin, Aire, Merville, Hanolebeeke, Oudenarde, Aalst, Pateghem, Eiham og Antwerpen opbrændte og ødelagde. Abbediet St. Truyen ved Bruges blev og forstyrret af de Danske og Norske, hvilke ogsaa den 26 December droge ind i Arras, opbrændte Staden og Klosteret med omliggende Landsbyer, undtagen Kirken, og dræbte alle de Folk, som komme for dem, plyndrede alt Landet lige til Somme, og bortførte en utrolig Mængde af Mennesker, Qvæg og Heste. Den 26 December komme de og til St. Omer, da

Sithue

Sichue brændte den med alle sine Kirker, undtagen St. Audomari, eller St. Omers. Branden i Arras gik for sig den 28 December, og samme Dag droge de ind i Cambray, hvor de nedhuggede for Jode, og opbrændte Byen med St. Gaugerici Kloster, sampt alle Klostere ved Scharpesloden, nemlig Hasnon, Marchienes, Rotnac, St. Amand, da Elno, tæt ved Tournay; Og droge de derpaa med et overmaade stort Bytte tilbage til deres Leir. Udi Frisland foer en anden Sværm af Normaner ikke bedre frem, indtog og opbrændte Byen og Klosteret Bergen op Zoom, hvor mange Friser boede, ginge op ad Wahal-Strømmen, toge deres Vinter-Qvarteer i Niemegen, og paa det Kongelige Slot, omgivende Byen med en fast Vold og Mure. Den Tydske Kong Ludvig drog vel did imod dem med en stærk Hær, og beleirede dem i nogle Dage, men udrettede intet gavnligt, fordi Slottet var stort og fast, deels og formedelst Vinterens Haardhed. Den Saxer Everhard, Grev Eginhards Søn, blev ved denne Leilighed fanget, og siden indløst for en stor Løsepenge af sin Moder Euesa. Kongen ophævede derpaa Beleiringen, imod Løfte af Normanerne, at de skulde forlade hans Rige. Saasnart han var borte, opbrændte de Slottet og Fæstningsværkerne, og droge paa deres Skibe til Rhinens Udløb. Den fornemste Danske Anfører for Indfaldet i Flandern skal have været en vis Kong Guaramund, et Navn jeg anseer for det samme som Gurmund, og derved veiledes til den Tanke, at herved forstaaes den yngre Hasting, som førte de Danske fra Engelland, thi hans Fader blev og belagt med det Øgenavn Gurmund. Den som egentlig opmuntrede Gurmund til dette Foretagende var Isembard, en indfød Franskmand, til hvilken Keiser Carl den Skallede havde Aar 859 skiænket endel Meierier, efter Grev Humfreds Forestilling, og

Knud. Aar 880.

Knud. Aar 880.

som besad den Flekke Lafreté udi Ponthieu, og stammede fra Greverne af Boulogne. Han var en stor og stærk Mand, af et selt Opsyn og haardt Sind, og var en Fiende af Ludvig den Stammendes Børn, hvorover han blev af dem dreven i Landflygtighed, da de komme paa Thronen. Forbittred herover begav han sig til Normanerne, og forsvor den Christne Lære, hvorimod de skulle have lovet ham det Franske Rige. Denne Hemhard var nu allevegne deres Veiviser. Han førte dem til de Klostere, St. Riqvier, da Centula, ved Ponthieu, og St. Valeri ei langt fra Amiens, hvilke de opbrændte og forstyrrede, dog vare alle Helligdomme og Klenodier forud førte fra det første til Sens. Frygten strakte sig da saa vidt, at Munkene flottede St. Martini Legeme fra Tours til St. Germani Kirke i Auxerre, og beretter den gamle Skribent som siger dette, at Huasten, det er Hasting, anførte da de Danske, som i trende Aar plagede Frankerige, hvilket tiener til at bevise, at Hasting og Guaramund have været een Person. Denne Hasting var fød i den Flekke Francorut 3 Mile fra Troyes, var stærk og dristig, og havde først hemmeligen begivet sig til en liden Hob Normaner, som plyndrede Proviant, og skaffede deres Hær den, hvilken Hob de selv kaldte Flotte, et bekiendt og brugbart Nordisk Ord i Middelalderen. Men siden steg han til høiere Værdighed, venteligen førend han kom til Engelland, og omsider anførte han deres ganske Hær. Tilstanden i Frankerig var da saa ælendig, at en hel ubetydelig Fordel, som Abbed Hugo erholdt over Normanerne i Loire, der forfulgte Munkene af Fleuri, ophøies af en Skribent fra de Tider, som noget besynderligt. Carloman, den Tydske Ludvigs Søn, døde den 22 Martii, og hans Rige Bayern kom derpaa i hans Broders Ludvigs Hænder, som lod Carlomans naturlige Søn Arnulph

beholde Kärnthen. Den Jydske Kong Erik var en stor Fiende af de Christne, og hans Dronning Herine, som var af fornem Herkomst, ei mindre, og giorde hun sig især lystig over den Sætning, at Maria var som Jomfrue bleven frugtsommelig uden Mand; Da hun nu noget efter døde i Barnsnød, blev Kongen næsten rasende, og havde de Christne mistænkte for, at de ved Hexekonster havde bragt dette tilveie. Derover giorde han Indfald i Nordalbingien, nedbrød Kirkerne, og opbrændte deres Prydelser og Bøgger. Nu fik han Tilstød af mange Slaver, som længe havde ventet paa en god Leilighed at bortkaste Christendommen; Mange andre Nordens Konger skulle ogsaa have stødt til ham. Derpaa gik han med sine egne Folk og dem over Elven, hvor det den 10de Februarii kom ved Ebbekesdorf, nu Ebsdorf, paa Lüneborger Hede til et skarpt Slag, hvorudi Brun Hertug af Saxen, som efter Kong Ludvigs Befaling var draget ham i Møde, og 12 Grever satte Livet til, hvoriblant en Barbo, som de Danske druknede (a), saa og Thiotric Bisp af Minden, og Marcvart af Hildesheim. Der satte og 12 eller 18 af Kong Ludvigs Dravantere (a) Livet til med de Tropper, de anførte; Og en urrolig Mængde blev taget til Fange. Brun, Anfører for den hele Hær, var en Søn af Hertug Ludolf, og Broder til Otho, der efter ham blev Hertug i Saxen, og var Fader til Kong Henrik

Knud. Aar 880.

Xx 2

(a) De øvriges Navne vare: Wigman, Bardo, nok en Bardo, Thiotherius, Gerric, Ludolf, Folcvart, Avan, Thiotric, og Leuthar.

(b) Deres Navne vare: Aderam, Alfvin, Addast, Aida, Alcer, Dudo, Bodo, Wal, Adalvin, Weirnhart, Thiotrich, og Ailvart. Möser Osnabr. Gesch. T. 1. p. 400. mener, at ved Satellites regios forstaaes Grever, som vare i Kongens Tieneste, Dienstgrafen, saasom her var ei alene Saxens almindelige Opbud, Heerbann, samlet, men endog de, der især vare Kongen pligtige, eller hans saa kaldte Mænd.

Knud. Aar 880. Henrik Fuglefænger. Som en Følge af denne Seier anseer jeg de Danskes ovenomtalte Indfald i Frisland. De fornemste af dem, som vare omkomne i Slaget, bleve derpaa af de Christne begravne i St. Mauritii Kirke i Ebbekesdorp, hvor siden et Nonne-Kloster blev bygget. Paa Marken derved sees mange Gravhøie, af hvilke ofte opgraves Urner, og adskillige Redskaber. For en Snees Aar siden er der bleven fundet en Kobber-Urne, en Kniv, og en Kugle med et Kors paa. Uden Tvil ligge Danske i disse Gravhøie, hvilke i Egnen deromkring kaldes Jarl-Biergene; et Navn som de Danske rimeligen have paalagt dem, fordi nogle af deres Jarler ligge der begravne. Witichind beretter, at en Vandflod hindrede de Tydske fra ret at forsvare sig, og at dette var Aarsagen til Slagets Forliis, og hermed stemmer Ditmarus overeens, at Floden Ilmenau, som falder i Elven, foraarsagede denne Vandflod. Efter denne Seier synes det, at Kong Erik har ogsaa hiemme hos sig forfulgt den Christne Lære, og at dens Udbredelse er for en lang Tid bleven standset i Danmark. De Danske og deres Konge Gudrun forlode nu Cirencester, og droge til Ost-Angeln, hvilket Land de begyndte at beboe, og delte det imellem sig, venteligen paa samme Maade som Halfdan havde uddeelt Northumberland til sine Folk. Det lader, at Hrolf i dette Aar har forladt Engelland, hvor han forblev paa tredie Aar, men nu syntes ikke at være mere nødvendig der, siden de Danske havde opfyldt deres Løfte, og vare gangne til Ost-Angeln. Ved Afskeden vilde Alfred have efter Aftale giver ham sin Deel i Riget, dog Rolf undslog sig derfor, da hans Hue stod til at erhverve sig Land i Frankerige, hvorover det ogsaa er rimeligt, at han haver forføiet sig til den Danske Krigshær i Flandern, hvor det synes at de andre mægtigere Anførere have reent fordunklet hans Navn,

i det

Aller mindste forekommer det ikke mere i de Franske Krigstoge forend længe efter, undtagen allene i næste Aar. Jeg tænker, at han i denne lange Tid haver meest giort de Krigstoge i Øster-Søen, som Snorro tillegger ham, og om hvilke vi intet videre vide, med mindre man vilde troe de nye Preussiske Historieskrivere, Leo og Henneberger, at Slappenberg ved Königsberg kaldtes ogsaa Rolberg, fordi Rollo havde opholdt sig der nogen Tid. Da hans Broder Torf Einar omtrent efter 890 blev Jarl paa Orkenøerne, saa har han maaskee og hiulpet ham. Men hvorfor han saa ganske afstod i saa lang en Tid at krige i Frankerige, som han dog forhen havde saa stor Lyst til, derom kan intet siges. Imedens de Danske opholdte sig i Cirencester er det vel skeet, at de afsatte Kong Ceolvulf i Mercia, som de selv havde indsat, og afklædde ham næsten gandske nogen, saa at han i Usselhed maatte ende sit Liv (79). Knud. Aar 880.

Normanerne i Schelde anskaffede sig en Rytterie, og begyndte vidt og bredt at ødelegge og indtage Landet. Ved Mariæ Renselses Fest toge de Veien over Terouane til de Klostere Riquier og St. Valeri, og alle Stæder der ved Havet, derfra til Amiens, og det Kloster Corbie, og vendte uden Forhindring til- Aar 881.

(79) Lang. T. 5. p. 113—119. 109—111. 107. 46. 54. 121. 120. 102. 109. 112. T. 2. p. 5. 57—71. T. 1. Tab. gen. ad. p. 496. Dacherii T. 2. p. 735. 322. 903. Bouquet T. 8. p. 35. 39. 62. 245. 308. 80. 81. 94. 278. 556. 269. 62. 70. 531. 89. 49. 98. 100. 101. T. 9. p. 41. 42. 109. 112. 83. 149. 46. 70. 108. Malbrancq de Morinis T. 2. p. 336—342. Witechindus l. 1. p. 634 in Meibomii Script. Germ. T. 1. Ditmarus l. 2. p. 335 in Leibn. Scr. Brunsv. T. 1. Roswita ib. T. 2. p. 326. Snorro i Harald Harfagers S. c. 24. Saxo l. 9. p. 177. Min T. 8. p. 767. 771. 890. 906. 867. Leonis Hist. Prussiæ p. 109. Henneberger p. 43.

Knud. Aar 881.

bage til deres Leir med rigt Bytte. Den 22 Februarii komme de til Arras, dræbte alle dem de mødte, ødelagde alting med Sværd og med Ild, og vendte atter ustraffede til deres Leir. Saa snart den Franske Ludvig fik Efterretning herom, forlod han Krigen med Boso, og drog imod Normanerne, efterladende sig sin Broder Carloman til at fortsætte Krigen i Burgundien. Udi Julii Maaned ginge Normanerne over Somme, ødelæggende alt indtil Beauvais. Ludvig gik dem nu i Møde, og holdt Slag med dem den 5 August ved Saulcourt i det Landskab Vimeu ved Udløbet af Floden Somme. Slaget var blodigt, og kom Ludvig uventeligen paa Normanerne, hvorfore de maatte tilsidst rømme Marken med et Tab af over 8000 Mand, mest Ryttere, hvorvel nogle Skribenter beretter rimeligere, at deres hele Hær var i dette Slag ikke stærkere. I den gamle Sang paa Franco-Theotiske Vers, som er giort strax efter dette Slag, roses meget Ludvigs personlige Tapperhed, og tales om at mange Franker havde giort sig til Forrædere, vare faldne fra ham, og havde flaget sig til Normanerne. Efter al Anseende har Hemhard sat Livet til i dette Slag, efterdi man siden hører intet videre om ham. Malbrancq, som dog er en nyere Skribent, udgiver det for en Vished, og lader ham begraves imellem Lafrete og Centula. Nogle Skribenter angive ham for Kong Ludvigs Søstersøn, leggende til, at han uden Skyld var falden i sin Morbroders Unaade, og derved bleven nød til at flygte til Normanerne; Dog da disse Skribenter have levet over 300 Aar efter Tildragelserne, og andre, der have levet kort efter den Tid, Tingene skede, intet mælde om dette nær Slagsmaal, saa bliver det derved meget uvist. Abbed Hugo skal og have bidraget meget til Seiervindingen, hvilken dog maae have kostet de Franske meget, og ei været saa fuldstændig,

dig, som nogle Skribenter foregive, efterdi et maadeligt Antal Normanner, som var flygtet til Saulcourt, giorde samme Dag Udfald paa de sikre Franske, dræbte 100 af dem, og havde bragt den hele Hær til at vige, saafremt ei Kong Ludvig selv var steget fra Hesten, og havde prentet Mod ind i sine. Hvorvel han dog ikke desto mindre fandt for got strax derpaa at trække sig tilbage med saadan Hast, at det lignede en Flugt. Ved denne Leilighed af det sidste Udfald var det nok, at Ludvig greb sig saaledes an, at han fik Skade indvortes, som siden blev en Medaarsag til hans Død. Normanerne droge sig derpaa tilbage til Gent, satte deres Skibe i Stand, og droge derefter baade til Vands og Lands, saa at de trykke Skibene over Land til Maas-Floden, hvor de udi November Maaned med en stor Hær af Rytterie og Fodfolk, paa et Sted kaldet Haslau (a), bleve Vinteren over, og havde deres Hovedqvarter eet helt Aar. Det Landskab Hasbay, som begreb i sig en stor Del af Brabant og det Lüttichske, blev da saavel som Ripuariernes Land, der strakte sig fra Cöln til Maynz, og fra Rhinen til Maas, meget medtagen af dem, og de fornemste Klostere, Prum, Alden, Eike ved Maas, Cornelismünster, da Inda, Stablo og Malmedy ødelagde og opbrændte; hvad som undkom af Domherrer og Nonner flyede til Maynz med Kirkernes Skatte og Helgenes Levninger. De Byer Lüttich, Mastricht, Tungern bleve da ligeledes opbrændte af dem, og St. Trudonis og Eucherii Legemer udi Lüttich forvarede der i en underjordisk Hvælving, og Libertus dræbt af dem i St. Trudonis Kloster i Lüttich for Altaret, og derfor siden giort til en Martyr. St. Servatii Kirke i Mastricht blev staaende i Branden, og deraf siden

Knud. Aar 881.

(a) Nu kaldet Loon, mellem den Morads Peel og Maasen, paa dens vestre Side, neden for Venlo nærmere Havet.

Knud. Aar 881. siden giort et Vidunder. Ved denne Leilighed nævner Anselmus Rolf som Normannernes Anfører. Dog bleve endel Normanner tilbage i Flandern, og ginge paa nye ind i Frankerige, anførte af Hasting, som det synes, da de andre derimod anførtes af den fra Danmark udjagne Kong Sigefred, Lodbroes Søn, og af Godefrid. Imod de første anlagde den Franske Ludvig et Kastel kaldet Strums, nu Estrun i Egnen ved Arras, efter sine Mænds Raad. Det blev dog kun bygget af Træe, og var til ingen Nytte, efterat det var bleven færdigt, saasom man fandt ingen man kunde legge i Besætning der, hvad enten de nu feilede Mod eller Troskab, men saa meget viser dette, at Frankerige var da meget dybt nedsiunket. Normanerne kunde derfor endnu opbrænde de baade Byen og Slottet Perone, hvorover St. Remigii Legeme blev flyttet fra Klosteret Hautvilliers ved Marne i Egnen af Rheims og til Klosteret Orbals i Brie. Det samme skede og med St. Benedicti Legeme, hvilket blev flyttet fra Fleury ved Loire i Landskabet Orleans. St. Qvintini og Cassiani Legemer bleve ligeledes af Frygt for dem flyttede fra St. Qventin til Laon den 1 Januarii, venteligen i følgende Aar. Grev Balduin i Flandern lod da befæste Kastellet Bruges end mere, for at have en fast Værn imod de Danske, og lod didhen føre Stenene fra Aldenborg, som han nedbrød. Egilhard Abbed af Cornelismünster, blev den 25 Maii dræbt udi Berchern i det Cleviske. Munkene af Barale, nu en saare liden Flekke midt imellem Arras og Cambray, hvor intet Spor efter et Kloster mere er at see, disse Munke, som vare flyede til Kirken i Cambray, og nu meente at være sikre for Normanerne, vendte derfra tilbage til Klosteret, men bleve underveis dræbte, og Klosteret derpaa ødelagt. I denne almindelige Ødeleggelse, som overgik Flandern og flere Lande, blev dog

Douay

Donau spared, som de ikke kunde indtage. En gammel Skribent siger i Anledning af disse Folk, som da plyndrede Frankerige: Normanerne trukke de Danske til sig. Men lidde Frankerige nu saa meget af de Nordiske Folk, saa havde Engelland derimod Roe, alene at nogle enkelte Søerøvere undertiden besøgte det, imod hvilke Alfred seirede, og fratog dem tvende Skibe, af det Slags kaldet Dromunder, paa hvilke han ihielslog alle; Og noget efter maatte i samme Slag tvende andre Dromunder overgive sig, og Krigsfolkene paa dem nedlegge deres Vaaben, og love at tiene Alfred saa længe mindste Draabe Blod randt i deres Aarer, efterat de Fornemste vare blevne saarede. Dog henføre de fleste Skribenter denne Begivenhed til næste Aar. Omtrent ved denne Tid havde den Skotske Konge Gregorius befæstet sit Rige saaledes, at han kunde giøre et Tog til Irland, overvinde Ostmanerne i Dublin, og paalegge dem, at de uden hans Pas maatte ei imodtage nogen Engellænder, Britter eller Dansk. Alphonsus den Store, Konge i Leon og Gallicien, lod befæste Oviedo, og didhen føre mange Helgenes Levninger, til Sikkerhed imod Normanernes uventelige Indfald, hvilket viser at de have giort mange Angreb der, som ere os nu ubekiendte. Omtrent ved denne Tid er det nok skeet, som Cedrenus fortæller, at Keiser Basilius bragte en Russisk Fyrste og hans Folk til at lade sig døbe, ved at tilsende dem Patriarchen (80).

Knud. Aar 881.

Den

(80) Lang. T. 5. p. 119—126. 116. 108. T. 2. p. 71—75. 5. 6. Bouquet T. 8. p. 81. 82. 94. 278. 285. 286. 215. 240. 40. 82. 273. 270. T. 9. p. 109. 70. 58. Alberici chron. Part. 2. p. 28. Acta Sanct. Febr. T. 3. p. 220. Maji T. 6. p. 3. Surius 23 Nov. p. 515. 1 Jul. p. 25. Buzelini Flandria sacra l. 1. p. 219. l. 3. p. 127. Mab. A. S. Ben. Sæc. 4 Part. 2. p. 582. Chron. Camerac

Knud.
Aar 882.

Den twilsomme og usle Tilstand, hvorudi Frankerige og Tydskland befunde sig, formeredes derved, at det sidstes Konge Ludvig døde den 20 Januarii til Frankfurt efter en langvarig Sygdom, der hindrede ham i retskaffen at sætte sig imod Normanerne, og at Tydskland derpaa fik, i Stædet for en hurtig og driftig Konge, en søvnagtig og langsom i hans Broder Carl, med Tilnavn den Tykke, som alerede var Keiser og Konge i Italien. Saasnart Ludvig var begravet i Lauresheim, og hans Død rygtedes, vendte Krigshæren, som var sendt mod Normanerne, med uforrettet Sag tilbage, og blev fulgt i Hælene af dem, hvorpaa de opbrændte og ødelagde alle Ting lige indtil Coblentz, hvor Mosel falder i Rhinen. Da begyndte Frankerne at sætte Muren om Mayntz i Stand, og at trække en Grav uden for den. Normanerne synes forhen at have delet sig i adskillige Partier, hvoraf et togede igiennem den store Skov Ardenne, og tog Hellig tre Kongers Dag Klosteret Prum i Besiddelse, hvor det forblev i trende Dage, og derfra udplyndrede al den omliggende Egn. En utrolig Mængde Almue samlede sig da til Fods af det nær hos liggende Land og Flekker, og drog imod dem, for at stride. Dog da Normanerne saae, at det var en ubevæbnet og raae Almue, uden Krigstugt, grebe de den an med et stort Skrig, og slagtede den ligesom Fæe, hvorpaa de med anseeligt Bytte vendte tilbage til deres Leyr, og forlode Klosteret, som opbrændte, ved det

rac l. 2. c. 11. p. 236—238. l. 1. c. 59. p. 94. Martene Thes. Anecd. T. 3. col. 1454. Ej. coll. Mon: T. 4. col. 538. 539. Ferreras Hist. von Spanien T. 2. p. 711. 712. Anselmus & Ægidius in Chapeaville Scr. Leod. T. 1. p. 156. 157. l. 4. c. 40. p. 705. Malbrancq T. 2. p. 362. Min T. 8. p. 842. 843. 888. 867. 868. 943. 944. Galfr. Mon. l. 11. c. 8. Cont Bedæ l. 2. c. 7. Cedrenus Corp. Byz. edit. Venet. T. 8. p. 462.

det ingen giorde sig Umag for at slukke den Ild, som af Fornødenhed der var optændt. Kort efter rygtedes Kong Ludvigs Død, hvorover Normanerne bleve meget glade, thi nu mente de ei at have nødig at tænke paa nogen Strid, men alene paa vidst Bytte. Andre Normaniske Partier ødelagde da Kempenland ved Hertzogenbusch og Breda; S. Fredegandi Kloster ved Duerne, tæt ved Antwerpen, den 17 Julii, hvis Munke flyede til Klosteret Eiham ved Schelde, ei langt fra Oudenarde; Ligeledes ødelagde de den Flekke Merbec udi Brabant; De Stæder Cöln, undtagen S. Severini Kapel, Bonn, Aachen bleve da med Kirker og alle Bygninger deri, samt alle omliggende smaae Byer, opbrændte, og Carl den Stores herlige Slot udi Aachen giort til en Heste-Stald. Og dette skal være skeet ved en vis Ordwig, uden Tvil den Jydske Kong Eric 3. Og fra den Tid af laae Slottet i Aachen øde udi 80 Aar, indtil Otho den Stores Tid. De kongelige Slotte og Avlsgaarde bleve allevegne opbrændte, og Indvaanerne ihielslagne. Zulpich, Julich, Nuys, Mouzon bleve og opbrændte, og endeligen Trier indtaget den 5 April, paa en Skiærtorsdag, hvis Indvaanere deels bleve dræbte, deels forjagede, og tilsidst Staden selv Paaskedag, tilligemed S. Martini Kloster gandske lagt i Aske, hvilket sidste Bisp Radbod igien opbygde. Det berømte S. Maximini Kloster blev da gandske opbrændt, og alle Munkene dræbte. Derefter nedreve de til Grunde alle Bygninger om Trier, undtagen St. Paulini Kloster, og droge derpaa imod Metz, hvis Biskop Walo trak uforsigtig en liden Hær sammen imod dem, ledsaget af Bertulf, Erkebisp i Trier, som var flyet derfra, og af Grev Adelhard, men bleve derfor ogsaa overvundne den 11 April ved Remic ved Maas-Strømmen, og ihielslagne, hvorpaa Munkene, Nonnerne

Knud.
Aar 882.

Knud. Aar 882. nerne og Clerkerne i de Egne skiulte sig det beste, de kunde, tillige med Helgenes Ben og Levninger, og blev Walo begravet i S. Salvators Kirke udi Metz. Normanerne derimod plyndrede alt hvad som var dem efter Behag, og lode intet tilbage, uden det som var stygt, og ikke anstod dem; Mange Kirker bleve da brændte, nogle ogsaa skaanede, Byen Bingen brændt og forstyrret, og alle dens Indvaanere dræbte, som ei i Tide havde flygtet til Skovene, det Kastel Osterburg, som tilhørte den hellige Hertug Rupert, og laae tæt ved Creutzenach, sleiset, og alle omliggende Landsbyer brændte, og ikke bedre gik det Odernheim, eller S. Rufi Kastel i nu værende Chur-Pfaltz. Derefter vendte de sig mod Maynz, ødelagde der den prægtige Vandledning, og forstyrrede Kastellet Schwaberg, ødelagde ogsaa Byen selv, og brændte endeligen Worms, hvor alle Indvaanerne bleve dræbte, og derpaa vendte de endeligen tilbage, beladte med rigt Bytte, til deres Flyde og Befæstning Haslou. Keiser Carl kom imedens tilbage fra Italien, og holdt i Majo en stor Rigsdag til Worms, hvor de Fornemme af hans afdøde Broders Rige komme til ham, med hvilke han overlagde, hvorledes man skulde drive Normanerne ud, og hvor han den 22 Maji udstædde et Gavebrev til Klosteret Prum, fordi det havde lidet meget af Normanerne. Imidlertid drog han og sammen en utrolig Hær af alt sit Rige, og togede fra Rhinens Vestkant med Langobarder, Alemaner, Thuringer, Saxer, Friser og Franker imod Normanerne, imedens at Bayrerne og Østerigerne eller Norici giorde det fra Østkanten, og samledes de begge ved Andernach i saa mallig Mængde, at de kunde have været skrækkelige for Fienden, i Fald de havde havt en duelig Anfører. Der bleve mende Hære sendte i Forveien, Bayrerne under Anførsel af Arnulpho, og Franker-

ne

ne under Grev Henrik, som forestod al Francia ved Rhinen, hvilke skulde see at overrumple de Normaner, de funde uden for Befæstningen, men nogle af dem lode sig bestikke af Fienden, saa at intet stort blev udrettet, og kun nogle faae Normaner ihielslagne, hvorpaa de vendte tilbage til Keiseren, hvilken derpaa tog en anden Vei, og uventeligen indsluttede Fienden inden for sin Befæstning med dets tvende Konger Sigefred, og Godefred, og Anforere Gorm, Hardeknuds Søn, og Half, hvilken de gamle Skribenter urigtigen skrive Hals. Der leirede Keiseren sig, og forblev i tolv Dage, og skeede da den 21 Julii et usædvanligt Uveir med Torden, Lynild, Hagel og Storm, hvorved en Deel af Byen Haslou blæstes over Ende, og Hestene slede sig løse i Keiserens Leir, og rendte hid og did. Dette, tilligemed Sommerens Hede, og den Stank, de døde Kroppe gave fra sig, giorde begge Parter kiede af Krigen, saa at det derfore kom saa vidt, at de Keiserlige gave Gisler, hvorpaa Godefrid, som var den mægtigste af Kongerne, gik ud af Befæstningen Keiseren i Møde paa 6 Mile, og aflagde for det første Eed, at han aldrig, saa længe Keiser Carl levede, skulde mere forurolige hans Lande, dernæst antog han Christendommen, lod sig døbe, og stod Keiseren selv Fadder til ham. Tvende Dage vare de glade sammen, og da han vendte tilbage til sin Hær, bleve de Keiserlige Gisler løsladte, og ham til Foræring medgivet i puurt Guld og Sølv 2080 Pund, eller lidet mere, maaskee 2412, til hvilken Ende Kirkernes Skatter bleve angrebne, og var hvert Pund beregnet til 20 Solidi, eller Skillinger. Den rette Aarsag til denne Fred skal have været, at Liutward Bisp af Vercelli, og Erke-Cantzler af Italien, sampt Grev Wigbert, bestukne af Normanerne, der vare i stor Angest, og neppe trøstede sig til at slippe vel derfra, at disse tvende

Knud.
Aar 882.

Knud. Aar 882. de nemlig overtalte Keiseren til at slutte Fred, hans andre Raadsherrer uafvidende. De vare og de, som forestilte Godefrid for Keiseren, imodtoge og gave Gisler fra begge Sider, hvorefter de Danske til et Fredstegn hange et Skiold op i Hoiden efter deres Sædvane, og aabnede Portene, hvorpaa nogle af de Keiserlige vovede sig ind til dem, deels for at handle, deels for at besee Fæstningens Styrke, men da lukte de Danske Portene, toge Skioldet bort, og sloge deels ihiel, deels bunde med Jernlænker de Indkomne, som siden maatte løse sig. Dog havde Freden ikke desmindre sin Fremgang, og overlod Keiseren til Godefrid alt det Land, Roric forhen havde havt i Forlehning udi Kinheim, nu Kennemerland i Frisland, og, som det synes, endog ganske Frisland, og gav ham Løfte om at faae Kong Lotharii Dotter Gisla til Ægte. Der blev og fastsat, at hvo der nu herefter dræbte nogen Norman, skulde derfor enten miste sit Liv, eller sine Øine. Af Bytter og af Fangerne sendte Normanerne derpaa saa meget hiem til deres Land, at de dermed kunde lade 200 Skibe, og opholdte sig derefter siden paa et sikkert Stæd. Forend Julen holdt Keiseren atter derpaa den 1 November en Rigsdag til Worms, og Normanerne indtoge og opbrændte den Handelsstad Deventer, hvor St. Liobomus laae begravet, og ihielsloge mange der, ventesligen fordi de ikke vilde staae under dem, da Byen hørte til det Land, der var dem aftraadet. Udi det egentlige Frankerige var der heller ikke roligt, og sendte der Kong Ludvig en liden Hær under Anførsel af Grev Theoderic de Tydske til Hielp imod Normanerne, selv drog han lige til Tours, for derfra videre at gaae til Angers, og at imodtage de Brittiske Førster og Krigere, der skulde hielpe ham imod Fienden, og forligede han sig da med Hasting, men da skede det, at han fik Øie paa en smuk Pige, en

Dotter af en vis Germund, som han vilde spøge med, dog hun flyede til sin Faders Hus; Han satte efter til Hest, og stødte i den Hæftighed, som han vilde ride ind ad Dørren, sine Skuldre og sit Bryst saa stærkt, at han maatte lade sig føre i en Bærestoel til St. Dionysii Kloster, hvor han døde den 5 August, og blev begravet. Strax bleve Sendebud affærdigede af de Store til hans Broder Carloman, som beleirede Boso i Vienne, at han ufortøvet maatte komme tilbage dem til Hielp imod Normanerne. Hasting forlod nu med sine Folk Loire, og begav sig til Søe-Egnene. Med Sigefred, Gorm (a) og de flere sluttede Keiser Carl nu ogsaa Fred paa Vilkaar, at de skulde forlade hans Lande, dog uden at betinge noget til Frankeriges Beste, og gav han dem mange tusinde Pund Sølv og Guld, som han tog fra St. Stephani Kirke i Metz, og fra andre hellige Stæder, og synes denne Fred at være bleven sluttet ved Greve Henrics Middel, som derpaa giorde i de Egne de beste Anstalter, han formaaede, imod videre fiendtlig Indfald. Den Franske Carloman var imedens bestæd i stor Vaade, thi han havde sendt sin troeste Mand Abbed Hugo i Gesantskab til Keiseren, og de andre Store vilde ikke sønderligen hielpe ham, hvilket foraarsagede, at Normanerne brøde ind lige til Laon, og ødelagde alle Kasteller i den Egn. De havde da i Tanke at gaae til Rheims, og derfra tilbage over Svissons og Noyon, til Laon igien, som de agtede at undertvinge tilligemed gandske Neustrien (b). Og i dette Indfald har nok et streifende Partie af dem ødelagt St. Mariæ Kirke uden for Sens.

Knud. Aar 882.

(a) Annales Bertiniani, som ere samtidige, kalde ham ved denne Leilighed Vurm.

(b) Begreb Landet i sig fra Loire af, undtagen Bretagne, og til Lothringen, sampt lige til Zeeland og Schelde.

Knud. Aar 882.

Sens. Rygtet herom foraarsagede, at den gamle Hincmar flyede fra Rheims om Natten med St. Remigii Legeme, og den Rheimske Kirkes Kostbarheder, begav sig over Floden Marne i Skovegnen, og kom til den Flekke Epernay, hvor han døde den 7 December, og blev derpaa St. Remigii Legeme flottet til Klosteret Orbais. Flodoardus beretter, at Hincmar gav Normanerne St. Remigii Kalk, som han lod smelte, for at spare Rheims, saa og nok en Kalk af Guld, han selv havde ladet giøre, og altsaa var det intet Under, at Normanerne sparede Rheims, hvilket ogsaa viser, at de ei altid vare saa lidet ordholdige, som de Frankiske Skribenter beskylde dem for. Og denne Gang var det dog saa meget mere at undres over, siden en Trop af dem drog ind i Rheims, og dog hverken skadede Kirker eller Klostere, mindre slog nogen ihiel, men tvertimod efterlod sig rige Gaver paa Altarerne. Venteligen have mange af dem været Christne. I Forstningen fordrede de ellers saa meget, at Hincmar ikke var i Stand til at betale dem det. Munke, Nonner og Domherrer begave sig efter Hincmars Befaling til adskillige Stæder. Normanerne komme imedens virkeligen uden for Portene af Rheims, plyndrede hvad de funde uden for Byen, og satte Ild paa nogle Landsbyer, dog droge de ikke ind i Staden som Fiender, endskiønt den var ganske aaben og uden Mure. Imidlertid var Carloman kommet tilbage, og angreb dette Partie, ihielslog mange af dem, der bedækte Byttet, og sprængde en stor Deel i Aisne-Floden. En anden Hob indsluttede han i den Flekke Avaux, hvor den stod saa stærkt forskandsed, at han ei vel kunde uden Fare angribe den, allerhelst det var imod Aftenen, hvorover han drog tilbage, og fordelte sine Folk i de omliggende Landsbyer, hvorpaa Normanerne, betienende sig af Maaneskinnet, droge af

samme

samme Nat under Hastings Anførsel, og komme til deres Leir. Knud. Aar 882.
Rimeligen har Hasting anseet sig for at være løs fra sin Forbindelse ved Ludvigs Død, saasom Normanerne gemeenligen ikkun indginge saadanne Foreninger paa en Konges Livstid. Godefrid havde nu Bryllup med Gisla, og skal have straffet de Friser, som giorde Oprør imod ham, paa følgende haanlige Maade, at de maatte, ligesom Tyve, gaae med en Strikke om Halsen, til Tegn at de skulde strax ophænges, om de herefter giorde Oprør. De Normaner, som sloges med Carloman, havde taget deres Sæde i Condé udi Hennegau, hvor da var et anseeligt Nonne-Abbedie indviet St. Maria til Ære, og der fæstede de Fod i October Maaned, og plyndrede alt Landet lige til Somme, hvor Kongen stod med sin Hær ved Barleus, een liden Mil sønden for Perone, og da var det at de ginge igiennem det Landskab Tierasche i Picardie, og over Aisne, hvorpaa Slaget ved Avaux fulgte, hvorudi de tabte 1000 Mand, hvilket dog intet hialp, thi Carloman begav sig tilbage til Compiegne, og de til Condé, hvorfra de vedbleve at plyndre alting lige til Aisne, at nedrive Kirker og Klostere, at dræbe Præster og Munke, eller og at sælge dem til Landet paa hin Side Havet; hvorved maaskee Ost-Angeln og Northumberland forstaaes, vel og Norden selv tildeels. Det har uden Tvil været Hasting og hans Trop, som, førend de forlode Loire, opbrændte det Kloster Strada ei langt fra Bourges, dog havde Abbed Mainard sat sig, Munke og St. Genulphi Legeme først i Sikkerhed i St. Peders Kloster udi Nevers (81).

Lodne

(81) Lang. T. 5. p. 126—141. 118. 119. 121. 122. 142. 197. 198. Bouquet T. 8. p. 82. 98. 270. 99. 36. 194. 155. T. 9. p. 113. 109. Ducange Gloss. M. Ævi T. 4. c. 94. v. Palatia. Acta Sanct. Maji T. 7. p. 32. T. 3. p. 507. Jan. T. 2. p. 101—103. Febr. T. 1.

Gorm den Gamle, 45de Konge i Leire. Aar 883.

Lodne Knud, ogsaa kaldet Knud den Lille, og hin Friske, for sin Hurtigheds Skyld, Leyre Konge døde, og efterlod sig tvende Sønner, Svend og Frode, som efter Anseende have da været unge. Den første avlet med en Slavinde, og den anden med en Dotter af Godrun Konge i Ost-Angeln, hvilket ogsaa tiente til, siden at befæste Venskabet imellem Hardeknuds og Eriks Afkom, saasom Gorm, den førstes Søn, ægtede Godruns Sønnedotter. Efter Saxo lader det, at Knud har været en Christen, men bortdød uden Daab og andre Christendommens udvortes Mærker. Han skal have efterladt sig Landet halv christent, og halv hedniskt. Han sendte hver tredie Mand ud af Almuen, ja endog af Trællene, dem af Holmgard til Hielp imod deres Naboer, Preusser, Semigaler, Kareler og flere Folk. De Danske vare lykkelige, indtoge disse Lande, ihielsloge mange Folk, og bleve boende der. Hunger skal ellers have drevet dem ud. Dette Tog har ganske vist Sammenhæng med de Svenskes til Garderige eller Holmgard, hvilket viser, at Danske ere ogsaa blevne begrebne under det Navn Vareger, og stadfæstes det end mere derved, at Svenske skulle ogsaa have været med paa dette Tog, efter hvilke den Flekke Suetza ved Weixelen skal endnu bære Navn. Ni Konger skulle have ført denne Krig, og kommer det mig rimeligen for, at Olufs Sønner, Godefrid og Sigefrid, have været deriblant, thi da de Frankiske Skribenter ei nævne disse urolige Prindser forend ved Aar 891, saa bliver det troligt, at de forhen have kriget i Austurveg, eller Landene ved Øster-Søen. Faa Spor findes nu efter Danske i de Lande, og de som ere tilovers

T. 2. p. 389. Jul. T. 1. p. 242. Durberji Spic. T. 2. p. 228. Marlot Metrop. Rhem. T. 1. p. 486. 487. Flodoardus l. 1. c. 10. p. 42. 43. l. 3. c. 5. p. 292. 293. c. 23. p. 494. Hontheim H. Dipl. Trev. T. 1. p. 223. Gall. Christ. T. 12. c. 126.

overs i Estland og paa Oesel maae tilskrives langt senere Tider; Og herover maae ingen undre sig, da de Folk, som saaledes nedsætte sig i et fremmed Land, ere altid langt færre til Antal end de, som boe deri, og derfore med Tiden opsluges af Indvaanerne, og forvandles til dem. Rolf haver uden Tvil ogsaa været med paa dette Tog. Efter Knuds Død blev Gorm, en Søn af Harde Knud, Konge i Leyre. Rimeligen har han været hiemme forend Knuds Død, og forladt Frankerige, efterat han havde faaet nok Bytte der. Men hvorfor han egentligen blev Konge, og ikke Knuds Sønner, det er ubekiendt, uden maaskee den Hær, han bragte hiem med sig fra Frankerige, har hertil været Aarsag. Ham var det forbeholdt at forene al Danmark under eet Hoved, hvorom mere siden. Han skal have været en deilig, stor og stærk Mand. Den Vareger Oleg overvandt og indtog i foregaaende Aaringer, saa og i dette, først Smolensko, didhen han drog med en stor Hær, bestaaende af Vareger, Tschuder, Slaver, Meer, som boede ved Rostow, og alle Krivitzer, ved hvilke sidstes Hielp han indtog Smolensko, og satte derpaa nogle af sine Mænd ind til Overster der. Derefter indtog han Lubetsch ei langt fra Kiow, hvor han indsatte Befalingsmænd, og synes at have gaaet langs ned af Nieperen. Tilsidst forraskede han Oskold og Dir ved Svig, ihielslog dem, og bragte alle Indvaanerne af Kiow paa sin Side, ved at vise dem den unge Igor, hvorpaa han tilligemed ham tog sit Sæde der, og herved og fra den Tid fik det Russiske Navn først ret Overhaand i alt det Land, der nu kaldes Rusland, thi omkring Kiow boede de fleste og egentlige Russer af Slavisk-Antisk Stamme, hvilke ogsaa kaldtes Poláner, venteligen af Pole, det er en Slette, fordi de boede paa Sletter, og som man ei maae forvexle med Polakkerne, hvorvel disse ere og-

Gorm den Gamle. Aar 883.

Gorm den Gamle. Aar 883.

saa til Oprindelse Slaver, og have ogsaa Navn af Pole, men hvis egentlige Navn er dog Lecher, hvoraf Endelsen Lakker kommer hos os. At Oleg saa letteligen kunde overvinde Oskold og Dir, og at deres Død traf ingen videre Følger efter sig, dertil har og uden Tvil bidraget; at de vare Christne, som det synes, og derfore forhadte. Nestor vidner at Oleg sagde, at Kiow skulde blive en Moder for alle Russiske Stæder, og legger selv til, at han beholdt Vareger, Slavér og de flere Folk hos sig, og at Landet fik Navn af Rusland. Derefter begyndte Oleg at bygge Stæder, og bestemte hvad Skat Slaver, Krivitzer og Merer skulde give, paalagde og Varegerne i Novogrod aarligen at give 300 Griver (a), paa det Freden kunde blive vedligeholdt, hvilket jeg forklarer saaledes, at ei de andre Folk skulde blive fortrydelige over, om Varegerne gave intet, og derover begynde Krig med dem; Og denne Skat betalte Varegerne af Novogrod indtil Stor-Fyrstens Jaroslavs Død Aar 1054; Hvoraf ogsaa sees, at Varegerne have længe vedblevet at være de stærkeste i Novogrod, og

(a) Grive er efter Scherer in Nestor p. 57 en Mønt, Russerne have faaet fra Grækerne, og var tvende Slags, den større og mindre, tiente tillige med til Vægt, og var den første det gamle Russiske Pund, og den sidste mindre end eet halvt Pund. Efter min Mening vil Grive sige saa meget som grækisk, ligesom man finder, at den Frankiske Skribent Villehardouin kalder Grækerne først i det 13 Seculo Griffons. Efter kurtzer Entwurf eines Müntz-Lexici, Frankfurt am Mayn. 8vo. 1748. p. 21 og 22 er Griev nu en fingeret Russisk Mønt, hvorefter andre Mønter beregnes, saa at 10 Copecker giøre een Griev, og 10 Griever een Rubel. I Olegs Tid skal den omtrent have været det samme, som een Mark i Vægt, eller eet halvt Pund, og i senere og midlere Tider omtrent beløbet sig til 1 Mark 4 ß. i vore Penge. Griven skal være et gammelt Russisk Ord, og betyde en vis Vægt. Tschtscherbatowo R. G. T. 1. p. 255.

og i det da værende Ruslands nordligste Dele. Saaledes maae det store Rusland takke vort Norden for en stor Del af sin Indretning, Slibning, Magt og Navns Udvidelse, og derfore vedblev ogsaa Venskab og Omgang længe mellem begge Folk. Disse Bedrifter giorde Oleg egentligen fra Aar 880 til 882, og i nærværende Aar 883 undertvang han Drewlianerne, som beboede Skovegnen ved Kiow, og bare Navn efter Skov, og dem paalagde han i Skat een sort Maar for hver Person, hvilket viser, at de Egne have endda været meget ubebygde, hvortil vel de idelige Krige, Udvandringer og Flotninger have giort meget. Gorm den Gamle. Aar 883.

Til nogen af disse Krige hører vel den, som Orvar Odd skal efter sin Saga c. 35 have fort imod en vis Kvilanus Blese, der anforte Folk af Kyrieland ɔ: Karelen, Refaland, hvorved uden Tvil forstaaes Egnen ved Reval, der i Nials Saga c. 30. p. 43 kaldes Rafal; Rafesteland, venteligen Rostow, som i en utrykt Islandsk Geographie p. 157, Arnæ N. 281, 4to, kaldes Rostorfa; Vyrland, som endnu forekommer i Estland; Eistland, det er Estland, Lifland; Vinland ɔ: Venden, men uvidst hvilken Del deraf, maaskee et Stykke af Polen; Kurland; Samland; Ermland; Beimland ɔ: Bohmen; Pulinaland ɔ: Polen. Nu er det vel rigtigt, at Rusland eller Holmgard har fra gamle Tider været et meget stort Rige, og som siges i Orvar Odds Saga saavidt strækkende, at det begreb mange Kongeriger i sig, imidlertid troer jeg dog, at den Islandske Skribent haver opregnet alle de Navne, han vidste paa alle Slaviske Folk, saa og Litthauiske, hvilke ofte stode under de forste, thi til Bohmen, Ermeland har vidst Russernes Magt aldrig naaet. C. 36 nævnes Gallea Land, som i Biörn af Skardsoe hans Codex kaldes Galatiarike, hvilket bringer mig paa de Tanker, at derved sigtes

 til

Gorm den Gamle. Aar 883.

til Gallicia eller Halicz i Polen, hvorhen Ungarerne komme efter Aar 884, og som da havde sin egen Dux, see Anonymum i Schwandtneri Scr. Ung. T. 1. c. 11. p. 9, ligesom her og siges i Orvar Odds S., kun at tvende Brødre da stridde sammen om det. Mærkeligt er det, at Tiden af Ungarernes Ankomst til Halicz falder ind i Olegs eller Orvar Odds Levetid. Disse Indvaanere af Galicia, saa og af det tilgrændsende Lodomeria, synes efter Anonymus p. 8. 9. 10 at have været Rutheni eller Russer, som bliver troligt derved, at efter Ranfts Beschreibung des Rußischen Reichs P. 74 ligger et Landskab, kaldet Galicz, i Rusland. Lodomeria synes og at være Wlodomeria eller Wolodomir, af hvilket Navn findes et Stæd i Volhynien, der uden Tvil bær Navn efter en Fyrste Wolodomir. Cinnamus C. B. l. 3. p. 51 taler omtrent ved Aar 1150 om Bladimer, Fyrste af Galitza, et Tauroscythisk Landskab, og forstaae Byzantinerne ved Tauroscyther ofte Russer. Naar jeg betænker at Orvar Odd og Kvillanus Blese giorde efter den førstes Saga c. 36 Fred sammen, saa tænker jeg at herved sigtes til den Krig og Fred Oleg og den Grækiske Keiser Leo Philosophus førte og giorde sammen. C. 34 nævnes Bialkeland, hvorved vel sigtes til Bulgarer, Blacher eller Balacher i Rusland, som af nogle vore gamle Skribenter kaldes Blockumanna Land, see Eigils og Asmunds Saga i Torfæi Hist. Norv. T. 1. l. 7. c. 1. Sect. 2. p. 308, og Eigils S. selv c. 5, p. 31, og Salans Note herved p. 134, som ere underlig nok, hvorvel det i utrøkte Vilmund Vidutans Saga p. 63 synes at betyde Bleking. De Blaamænd Snorro c. 1 sætter i det store Svithiod eller Scythien, blive uden Tvil Blacherne, thi ellers forstode vore Fædre Morianerne, eller de Sorte, ved Blaamænd. Drewlianer, som nævnes siden, boede vesten for Dnieper, i hvide

Rus-

Rusland, som det synes, og kaldtes saa efter de store Skove, de opholdte sig i, thi paa Russisk kaldes Træe Derewo, Drowo, see Hannöverisches Magazin 4to, 4 Theil Col. 733-736. At det Slaviske Folkenavn har tilligemed det Vendiske og Antiske været meget gammelt, og ældre end den Gothiske Konge Ermanaric, der levede i det 4 Sæculo, vises i Preußische Sammlung T. 3. p. 751; Og efter al Anseende have de og da boet alerede i Polen og Rusland, hvilket gior deres Sarmatiske Herkomst meget trolig; Venderne sætter Ptolemæus alerede i det 2 Sæculo i Sarmatien. Have nu Rusferne været Anter, og Anterne Sarmater, saa viser det, hvor længe Russerne have boet i endel af det nu værende Rusland. Da nu Anternes fornemste Sæde var imellem Dniester og Dnieper, og det Land i de ældre Tider tilhorte Scytherne, saa troer jeg at Anterne ere just de Sarmater, som have, da den store Mithridates regierede i Ponto, jaget Scytherne ud. De blive og vel de Sarmater, Ovidius omtaler; Jazygerne og de nærmest Romerne boende Sarmater, blive da vel og Anter; hvorimod Slaver og Vender have fra umindelig Tid boet oven for dem i nu værende Polen og Rusland, og det lige fra disse Landes første Beboelse.

Gorm den Gamle. Aar 883.

Udi Frankerige ødelagde Grev Henrik, Broder til Poppo, Greve i Thüringen, en Trop Normaner, som agtede sig til Klosteret Prüm. Ingen af dem undkom, men Henrik selv blev saaret. Godefrid indgik, som naturligt, Forbund med sin Svoger Hugo, Lotharii Søn, Hertug i Elsas, hvorved denne giordes dristig, og stræbte efter at bringe under sig det hele Rige, hans Fader havde eiet, fik og mange paa sin Side, og begyndte at fare ilde frem, ei stort bedre end Normanerne, undtagen at han ikke brændte og dræbte. Underhaanden skal han have lovet Go-

defrid

Gorm den Gamle. Aar 883.

defrid den halve Del af Lotharii Rige, saafremt han vilde hielpe ham; Men maaskee dette og er et Opfund af dem, der herved vilde undskylde det Mord, der siden blev begaaet paa Godefrid. Liutbert Erkebisp i Maynts gik med en liden Hær en talrig Normanisk i Møde, som drog op ad Rhinen, og brændte mange Stæder, der paa nye vare blevne satte i Stand, hvor de og erhvervede meget Bytte. Men Liutbert ihielslog mange af dem, og tog Byttet fra dem. Cöln blev derpaa opbygget, og dens Mure og Porte satte i Stand, hvorvel endda ikke dens Kirker og Klostere. Normanerne fra Conde rasede nu efter Sædvane i Vermandois, opbrændte S. Qvintini Kirke, og S. Mariæ i Arras, og komme med en stor Hær, baade til Hest og til Fods, og med al deres Tros til Laviers ved Somme og nær Abbeville. De som havde været ved Haslou, anførte uden Tvil af Sigefrid, ginge og med deres Flode op ad Somme, og tvunge Kong Carloman og hans gandske Hær at trække sig tilbage over Oise, hvorpaa de toge Vinter-Qvarter i Amiens. I saadan Nød sendte de Franske en Dansk Mand ved Navn Sigefrid til dem, for at handle om Fred, og at de for en vis Penge vilde forlade Riget. Han var Christen, og lader det at han har boet i Frankerige. Erik Konge i Danmark, som omkom 854, var hans Farbroder. Denne Sigefred kom til Beauvais, og agtede sig derfra til Amiens, for at udrette sit Ærinde, men synes denne gang ei at have været lykkelig. Normanerne delte sig derpaa, og nogle ginge om Foraaret ud og ødelagde om Sommeren med Sværd og med Ild al Søekusten af Flandern, og tvunge Indvaanerne til at flygte, andre bleve tilbage i Amiens, og ødelagde Stæder, Klostere og Kirker, men eet Partie af dem blev af Kongen og Grev Hugo noget slaget i Skoven Vicogne, ei langt fra Conde,

dog

Dog mistede de kun faae Folk, og de øvrige komme i Behold til deres Skibe. Om Høsten leirede Carloman sig ved Miarnac i det Landskab Vimeu, tæt ved Laviers, og der har han ogsaa den 11te August udstædet et Skiøde til Abbed Hugo. Klosteret Stablo blev da hiemsøgt og opbrændt, dog ikkun faae Munke dræbte, da de øvrige havde kort for deres Ankomst taget Flugten om Natten med deres Patrons St. Remacli Legeme til det Stæd Bovines, i nu værende Grevskab Namur. En anden gang, uvidst hvad Aar, maatte disse Munke atter flye til Loon for dem med deres Helgene, og derfra til det faste Kastel Chevremont. Normanerne i Loire vare ikke heller ledige, men skiændte, brændte og røvede, og deriblant S. Benedicti Kloster i Fleury, hvor de dræbte 60 Munke, foruden Tienere, og droge bort med rigt Bytte, dog Gislølf, eller Gerbold, Greve af Auxerre, og Forsvarer, Advocat, for S. Benedicti Kloster i Fleury, havde den Lykke at slaae et Partie af dem ved Angers, og at tage Byttet, sampt mange Fanger, fra dem. Carloman stadfæstede ved sit Brev af 11te August Kirken i Orleans alle sine Herligheder, eftersom alle dens Brevskaber og Bøgger vare, tilligemed Domkirken, blevne opbrændte af Normanerne. Den hellige Beda den yngre, som forhen er bleven omtalet ved Aar 811, døde nu, saa og den lærde Johannes Scotus, hvilken havde troligen staaet Kong Alfred bi, i at omvende de Danske i Engelland. Udi Northumberland skeede mange og store Forandringer i dette Aar. Bisp Eardulf af Durham og Abbed Eadred af Lindisfarne, siden Abbed af Luelcestre, nu Carlile, havde over i syv Aar vandret om fra et Stæd til andet med S. Cuthberti Legeme. Endeligen bragte de det til Creca, og bleve der i 4 Maaneder, hvorpaa de flottede det derfra til Kunkaceſter, nu Chester upon the Street i Bispedømmet Durham,

Gorm den Gamle.
Aar 883.

Gorm den Gamle. Aar 883.

ham, og forbleve der med det i Roe, og det ved følgende Anledning: Ivar var forhadt af de fleste for sit Tyrannie, og Landet var derved som uden Konge, hvilket gik nysbenævnte Bisp og Abbed meget til Hierte, saa at de overlagde Sagen saaledes med hinanden: Abbeden skulde foregive, at den hellige Cuthbert havde aabenbaret sig for ham om Natten, og befalet ham sige til Bispen, saavelsom til den Engelske og Danske Krigshær, dog især til den sidste, som stod leiret ved Tine Flod, at de skulde løskiøbe Guthred, som tiente i Wittingham, nu Wintringham i Lincolnshire, hos en Enke, var Søn af den Danske Kong Hardeknud, og did solgt af Ingvar og Ubbe, hvorpaa de skulde giøre ham til Konge. Efter mine Tanker er han bleven solgt længe forhen, venteligen førend 870, og det af Aarsag, at Regnars Sønner havde allerede selv Øye paa Engelland, og derfore vilde paa en god Maade skaffe den af Veyen, som af alle Danske Prindser havde største Ret til en Deel deraf. Dette Forslag viser, at de Danske vare da stærkest i Northumberland. S. Cuthberts Navn giorde, at Forslaget fandt almindelig Bifald, Guthred blev løskiøbt først Klokken 6 om Morgenen forestillet Krigshæren, derpaa Klokken ni ført til Oswiesdoun eller Bierg i Norddelen af Yorkshire, der udvalgt til Konge, ved at sætte en Guld-Armring efter Sædvane paa hans høire Arm; S. Cuthberts Legeme blev derpaa af Bispen ført fra Hagulstad, nu Hexham, til dette Bierg, og der strax Fred, Tryghed og Troskab besvoret over det, saavel af Kongen, som af den gandske Hær; og derpaa blev Guthred kronet til Konge, som strax lod Bispesædet flytte til ovenmældte Chester, og gave derefter, saavel han, som Alfred, hvilket viser, at den sidste var Overkonge, alt Landet imellem de Floder Tine og Tees, (endskiønt S. Cuthbert havde, da han aabenbarede sig,

kun

kun fordret Landet mellem Weor eller Wine og Tine), hvilket nu udgiør Bispedommet eller Landskabet Durham, til benævnte Bispesæde, eller til S. Cuthbert, som det da hedte, og det som en ævindelig Eiendom, og bleve alle de, som handlede herimod, truede med Bandsættelse og med ævig Straf i Helvede. Man tillagde og S. Cuthbert, at have befalet, da han aabenbarede sig, at hver den, som i Nød tog sin Tilflugt til hans Legeme, skulde have Fred i een Maaned, eller i 37 Dage, som andre berette, og blev dette ogsaa stadfæstet af begge Kongerne, Guthred og Alfred, og forblev den første altid siden en beredvillig Tiener af S. Cuthberti Kirke. Den, som brød saadan Fred, skulde til Straf give, ligesom den der brød Kongens Fred, i det mindste 96 Pund, det halve til Kongen, og det halve til Cuthberti Kirke. Saaledes brugtes Religionen til en politisk Hensigt, for at blødgiøre og holde i Tomme de Tiders raae Mennesker, hvilket viser at den da allerede haver havt megen Magt over de Danske. Abbed Eadred kiøbte kort efter de Landsbyer Seletun, Horetun, begge Geodene, Holum, Hotun, og Twillingatun af Kong Guthred og den Danske Hær, og skiænkte dem til S. Cuthberti Kirke. Efter alt dette drog Guthred imod Ivar, overvandt og ihielslog ham, nedsatte sig derpaa i York, bygde den op igien, forblev der, og lod dyrke Landet der omkring. Saaledes regierede Guthred over den Del af Northumberland, som egentligen kaldtes Deira, var den største, og begreb i sig Yorkshire, Cumberland, Lancastershire, Westmorland og Durham, imedens at Egbert 2 regierede over Bernicia, der indbefattede det egentlige Northumberland, og endeel af nu værende Skotland indtil Fyrth of Forth, men dog lader det, at han ei længe efter er død, og kom derpaa Landet i Guthreds Vold. Denne Egbert var maaskee Søn af den

Gorm den Gamle. Aar 883.

Gorm den Gamle. Aar 883. forrige Egbert. Saaledes bleve Hardeknuds begge Sønner lykkelige i dette Aar. Den ene blev af en landflygtig, og af en liden Anfører til Konge i Leyre, og lagde derved Grund til Herredømmet over gandske Danmark; Den anden blev endog fra en Træl til Konge i Northumberland. Men foruden de tvende Riger Ost-Angeln og Northumberland, hvilke nu vare besatte med Danske Konger, og holdte sig fredelige, maae en nye Dansk fiendtlig Krigshær være kommen til Engelland, thi dette er vidst, at de Danske havde London i Besiddelse, og bleve der Vinteren over, saa og at Alfred beleirede dem der, og det med god Fremgang, efterat han havde giort Løfter, at sende Almisser til Rom, saa og til Apostlernes S. Thomæ og S. Bartholomæi Graver i Indien, efter hvilke de saa kaldte Thomas-Christne almindeligen, hvorvel uretteligen, holdes for at bære Navn, og lige fra Thomæ Tid af at have boet der; Og disse Løfter om Almisser fuldbyrdede Alfred. Udi Irland plyndrede Ostmanerne Byen Kildare, og bortførte fangne til deres Skibe Prioren Subneus med 280 Personer (82).

Aar 884. Den tapre Oleg blev ved at udvide Russernes Herredømme; han drog imod dem af Severien, overvandt dem, og lagde dem en

(82) Lang. T. 5. p. 141—146. 64. 103 134. Saxo l. 9. p. 178. Oluf T. S. Part. 1. c. 71. p. 72. Min T. 8. p. 805. 809. 646. 786. 789. 798. 799. 802. 803. 812. 850. 862. 885. 924. T. 9. Tavle 92. 76. Nestor p. 52. 42. 44. 131. Bouquet T. 8. p. 64. 82. 83. 95. T. 9. p. 431. 47. 113. 114. Mab. Ann. T. 6. p. 352. 353. Duchesne T. 2. p. 484. Acta S. April T. 1. p. 867. Duch. Scr. Norm. p. 24. Colgani Triad. Thaum. p. 629. Nettelblad Schwed. Bibl. St. 5. p. 65. Mab. A. S. Bened. Sæc. 4. Part. 2. p. 357. 352. 345. 346. Sæc. 5. p. 183. Adam Br. l. 1. c. 35. Ser. 10. col. 70. 71. Cornerus i Ecc. C. H. M. Æ. T. 2. c. 483.

en ringe Skat paa, forbød dem derhos at give nogen fremdeles til Chazarerne, thi, lagde han til, jeg er deres Fiende, men ikke eders. Og saaledes begyndte Chazarernes store Magt at aftage i Ruslands sydlige Dele, som den forhen havde aftaget i dens nordlige. Udi Frankerige vedbleve Normanerne at krige, ødelagde det rige Kloster Marchiennes ved Scarpe-Floden, og brændte da alle dets Brevskaber og Bøgger, hvorover, efter de Franske Forsters Raad, ovenmældte Sigefred blev paa nye sendt til dem til Amiens, thi Elendigheden var saa stor, at paa alle Veie og Stæder laae døde Kroppe af Geistlige, Adelsmænd, Qvinder, unge Personer, ja diende Børn. Endeligen blev, efter lang Underhandling, og efterat Sigefrid havde ofte maat reise frem og tilbage, Fred sluttet for tolv Aar, og Stilstand fra Mariæ Renselses Fest til October, thi saa længe skulde Normanerne blive i Landet, indtil alting kunde komme i Rigtighed. Freden blev giort paa de Vilkaar, at Normanerne skulde i alle disse Aar holde sig fra Landet, Gisler overantvordes paa begge Sider, og de Franske give 12000 Pund fine og prøvet Sølv, hvorpaa Indvaanerne norden for Oise begyndte at nyde nogen Rolighed. Da nu Hrolf tolv Aar efter denne Tid kom atter til Frankerige, saa slutter jeg heraf, at han har indtil dette indeværende Aar 884 været der, og ubrødeligen holdt Freden, hvilket kommer vel overeens med hans bekiendte gode Egenskaber, hvorimod Sigefrid ikkun holdt den kort, og mente at være al Forbindelse qvit, fordi en nye Konge imedens var kommet paa den Franske Throne. For at skaffe ovenmeldte Penge-Sum tilveie, begyndte man strax efter Paasken at berøve Kirkerne deres Kostbarheder, og at paalægge de Geistligheden undergivne Skat, for efterhaanden at afbetale Normanerne. Men som disse dog bleve staaende indtil alting var betalt, og udsendte Partier til Landet paa

Gorm den Gamle. Aar 884.

Gorm den Gamle. Aar 884.

hin Olde Schelde, hvor alting blev ødelagt, Folkene dræbte, og Kirker, Stæder og Flekker forstyrrede, saa begyndte de Franske at samle sig, efterat October var til Ende, for at giøre Modstand, saafremt Normanerne skulde have i Sinde at bryde deres Løfte, hvorpaa Normanerne brøde op og satte Ild paa deres Leir, efterfulgte langsom af de Franske og deres Konge, som ginge over Oise. Nu delte Normanerne sig i tvende Hobe, nogle begave sig til Boulogne, og stege efter holdt Beraadslagning der til Skibs, seilende hiem, under Anførsel af Hrolf, og flere, som jeg mener, hvorvel endel af dem synes at være gaaet til Engelland. Andre, anførte af Sigefred, begave sig til Löwen i Lotharii Rige, og toge der Vinter-Qvarter. Dog Frankerige nød ikke længe Fred, thi ulykkeligviis hændte det sig, at Kong Carloman blev i Skoven ved Baisisu paa Vildsvin-Jagt uforsigtigen saaret i Skinnebenet ved en af sine egne Folk, kaldet Bertold, og døde paa samme Sted syv Dage efter af dette Saar den 12 December, hvorpaa han blev begravet i St. Dionysii Kloster. De Normaner, som boede i Chinheim og Dannemark (a), hvilket sidste begreb et lidet Land i sig udi nu værende Holland imellem de Floder Amstel og øvre Vecht, og blev kaldet saa efter det ældre og større Dannemark, fordi saa mange Danske havde nedsat sig der, disse Normaner, skriver jeg, ginge med Godefrids Tilladelse op ad Rhinen og befæstede sig i Duisburg, hvor de overvintrede. Grev Henric drog da imod dem, og belagde dem, hvorved han hindrede

(a) Gram in exped. Danica Henrici Aucupis in Nov. Misc. Lips. vol. 2. p. 246 og 247 læser dog med Pontanus, Normanni qvi in Chinheym ex Denemerca venerant, ligesom det og alerede findes i Ann. Metens. hos du Chesne T. 3. p. 320, i Stædet for in Denemercam, som der staaer hos Regino; Tingen er tvilsom.

hindrede dem fra at rove, hvorover de mod Foraaret brændte deres Leir op, og begave sig til Soekanten. En anden Hob giorde kort efter Indfald i Saxen, men Grev Henrik og Bisp Arno af Würzburg ginge dem i Mode med en udvalgt Hær af Ost-Franker, vare og saa lykkelige at erholde Seier, hvorvel de selv tabte mange Folk. Udi dette Slag mistede Normanerne en Del af deres hoieste, beste og smukkeste Folk, hvis Lige man ei for havde seet i Frankerige, eller paa de Kanter. Ved Mariæ Renselses Fest holdt Keiser Carl en Rigsdag til Colmar i Elsas, og udsendte derfra Bisper, Abbeder og Grever imod Normanerne, af hvilke ovenmældte Henric var lykkeligst, thi han slog dem, foruden i nylig anforte Slag, ogsaa i adskillige Skermytsler, naar de ginge ud for at giore Bytte, og engang gik han om Natten efter dem over Rhinen, og dræbte 102 af dem. Midt i Maji holdt Keiseren atter en Rigsdag til Worms, og sendte paa nye Anforere ud til at beskytte Landet imod Normanerne. Til Worms kom til ham Gisla, Lotharii Dotter, sendt did af sin Mand Godefred, venteligen for at betyde Keiseren hans Hengivenhed, men Carl vilde ikke lade hende reise tilbage igien, og beholdt hende en Tid hos sig. Dog det storste Tab iidde Normanerne i Ost-Frisland ved Nordwide, nu Norden, hvilken de agtede at forstyrre, og bleve der saaledes slagne af Saxer og Friser, at de tabte 10377 Mand, om man heri kan troe Adam af Bremen, foruden dem, som paa Flugten bleve i Floderne. Og denne Seier skulle de Christne have erholdet ved den Hamborgske Erkebisp Rimberti Opmuntringer og de Bonner, han giorde til Gud, hvorfor og Friserne endnu udi Adams Tid ansaae hans Navn for helligt og helligt, og viste af from Overtroe den Hoi, hvorpaa han havde bedet, og som altid skulde holde sig gron. Kort efter dette skede et andet

Gorm den Gamle. Aar 884.

Gorm den Gamle: Aar 884.

andet Slug, hvorudi fulde 800 Normaner med deres Anfører Fridlef, en Søn af Regnar Lodbroc, hvilken en af vore gamle Kroniker kalder Mirabilis. Saasnart Normanerne ved Löwen finge at høre Kong Carlomans Død, brøde de Freden, ihielsloge Gislerne, og begyndte paa nye at bekrige Frankerige, thi de sagde sig alene at have giort Fred med Kongen, og ei med Folket. Engelland havde heller ikke Roe for de Danske i dette Aar, thi de droge til Kent, venteligen fra London, og beleirede der Rochester ved Floden Medway, opførende der tæt uden for et fast Kastel udi en Hast, og hist og her andre smaa Kasteller, dog kunde de ikke indtage Byen, fordi Borgerne værgede sig hel vel indtil Alfred kom dem med en stor Hær til Hielp; Hvorpaa de Danske ved hans uventelige Ankomst forlode deres Kastel, tilligemed alle de Heste, de havdeført med sig fra Frankerige, og den største Del af deres Fanger, og flyede ufortøvet til deres Skibe, og vendte samme Sommer endnu tilbage til det faste Land, dels til Ost-Frankerige, og vare maaskee de der bleve slagne i Frisland, men og dels stødte de til dem, der havde Qvarter i Löwen. Fanger og Heste fulde derpaa i de Engelskes Hænder. Noget efter sendte Alfred sin Flode besat med stridbare Mænd til Ost-Angeln for at plyndre. Den traf ved Udløbet af Shire Flod, der skiller mellem Suffolk og Essex, ei langt fra det nu værende Harwich, 13 Normaniske Søerøver-Skibe, og var saa lykkelig at overvinde og tage dem samptlig med alle derpaa værende Penge, efterat have slaget al Besætningen ihiel efter en skarp Strid. Men som den seierrige Flode derpaa slog sig til Rolighed, og vilde vende hiem beladt med Bytte, saa samlede de Danske, der boede i Ost-Angeln, allevegne fra Skibe sammen, og angrebe den uformodentligen endnu i samme Flods Udløb,

over-

overvandte den derfor ogsaa uden sønderlig Modstand, og ihielsloge mange, hvorpaa Freden mellem dem og Alfred havde Ende. Ved denne Leilighed siger Ethelwerdus, at de Danske i dette Slag holdte op at roe, og toge Roerbænkene bort. Fra nye Corvey i Tydskland blev den Munk Solatius udsendt til Normanerne, venteligen de Danske, for at prædike for dem, og er det ikke urimeligt, at Rimbert har beskikket ham hertil (83). Gorm den Gamle. Aar 884.

Oleg udstrakte sine seierrige Vaaben langt ind i det nu værende Polen, og underkastede sig dem af Radom, hvilke boede udi Skove ved en Arm af Weixelen i det nu værende Woywodskab Sendomir. Til den Tid havde de givet Chazarerne Skat, men maatte nu hver Mand give ham een Skilling. De vare Lecher eller Polacker til Herkomst. Derimod kunde han ei saa hastig undertvinge Lubitscherne og Tiwerzerne, hvilke boede ved Bog, Niester og det sorte Hav udi Stæder, og uden Tvil stammede fra de gamle Anter. Alle disse Folk vare Hedninger. Imedens Oleg løb saa ærefuld en Bane, besmittede Keiser Carl sit Liv og sin Regiering ved en Konges svigefulde Drab, hvormed saaledes tilgik: Hugo, Lotharii Søn, havde besluttet at giøre Opstand mod Keiseren, til den Ende sendte han hemmeligen til sin Svoger Godefrid i Frisland, og bad ham forskaffe en anseelig Hielp hiemme fra Dannemark, for med samlet Magt at forhielpe ham til sit Fæderne Rige; Han vilde, om det faldt lykkeligen ud, overlade ham det halve deraf. Godefrid fandt Behag i Forslaget, og søgte kun alene en beqvem Leilighed at bryde med Keiseren. Aar 885.

(83) Lang. T. 5. p. 145—152. 144. 155. 156. 157. T. 2. p. 12. 15. T. 1. p. 113. Bouquet T. 8. p. 83. T. 9. p. 438. not. a. p. 152. Min T. 8. p. 906. 908.

Gorm den Gamle. Aar 885.

feren. Til den Ende sendte han de tvende Frisiske Grever Gerolf og Gardolf til Keiseren, og lod ham forestille, at om han længer skulde tiene til Værn for Rigets Grændser imod sine egne Landsmænds Indfald, saa maatte Coblentz, Andernach, Sinzich og flere af Keiserens Kammergods overlades til ham, for den skionne Vinvæxts Skyld, da det Land, han nu besad, ingen Vin bar. Hans Tanke skal herved have været, man agte at de ere Frankiske Skribenter som berette dette, at faae Sæde midt inde i Riget, og derved Leilighed at passe paa Begivenhederne, saafremt Begiæringen tilstodes ham, og derimod Anledning at giore Opstand, saafremt den nægtedes ham. Keiseren, som begreb Hensigten, overlagde nu med Grev Henrik hvad herved var at giore. Og som Godefrids Land var utilgiængeligt med en Krigshær, formedelst Floder og Moradser, saa blev besluttet, hellere at forsoge List end Magt. Man gav derfore Gesandterne glatte Ord, og sendte dem tilbage med den Besked, at Keiseren vilde ved sine Missi give fuldkommen Svar, som kunde bestaae baade med hans og med Godefreds Fordel, den sidste skulde imidlertid ikkun vedblive at være ham troe. Nogle senere Hollandske eller Frisiske Skribenter, dog af 12 Sæculo, berette, at Normanerne havde lovet Gerolf anseelige Foræringer, om han udrettede Gesantskabet til deres Fornoielse, og at de derimod toge ham endog hans Gods fra, imedens han var borte i dette Gesantskab; Men da saadan Handlingsmaade strider imod sund Fornuft, og deres egen Fordel, saa er det ikke rimeligt, at de have giort dette, tvertimod uden Tvil et Paasund, for at undskylde hans Opforsel, i det han kort efter blev deres aabenbare Fiende, og hemmeligen giorde Foranstaltninger til Godefreds Drab, vundet uden Tvil ved Keiserens Guld og Lofter. Hvorom alting er, saa sendte

Kei-

Keiseren, Grev Henric, og Erkebisp Willibert af Cöln som sine Missi til Godefred, for ved den sidstes Ærværdiged at skiule Svigen. Den første befoel sine Drabantere, at gaae i smaae Hobe igiennem Westphalen, for at holde deres Nærmelse hemmelig; og at møde ham paa bestemt Tid og Sted. Selv kom han med et ringe Følge til Cöln, og drog derfra med Erkebispen til Betau. Ved deres Ankomst gik Godefred dem i Møde til den Øe Herispich, nu Spic, hvor Schenckenschantz ligger, som omflydes af Rhinen og Vahal. Greven, Bispen og Godefred taltes der længe ved indtil Aftenen, uden at afgiøre noget, hvorpaa hver vendte tilbage til sit Herberge, for igien at mødes Dagen efter. Dette skede ogsaa, og blev Gisla kaldet uden for Øen af Bispen, under Skin at formaae hende til at stifte Fred, men virkeligen for at faae hende i deres Magt. En vis Grev Everhard af Hameland udi Belau fulgte ind med paa Øen, og klagede over, at Godefred havde borttaget hans Eiendom, og heri skulde nu Henrik efter sit Embede, som Missus, dømme. Dog altsammen var overlagt Raad, og sigtede alene til at vælte Skylden fra Keiseren angaaende Mordet, og at give Sagen Skin af en Ordvexling og hastig Opløb. Henrik begyndte nu sagtmodigen at behandle Everhards Sag med Godefred. Men uventeligen reiste Everhard sig efter Aftale, og med Hæftighed paastod sin Ret. Godefrid, som en frie og aabenhiertet Mand, som det synes, svarte skarpt og haardt hertil, hvorpaa Everhard sprang til med draget Sværd, og hug ham i Hovedet, førend han kunde reise sig, thi han og Henrik sadde og talte sammen. Nu løbe Henriks bestilte Drabantere til, og giorde rent af med Godefrid, hvilket synes at være skeet omtrent midt i Maji, hvorpaa alle de Normaner, som vare i Betau, bleve uden Skaansel nedhugne, og ved Vlaardingen, udi Delf-

Gorm den Gamle. Aar 885.

Gorm den Gamle. Aar 885.

land ved Maasen, hvor de stode forskandsede, endel ogsaa af Gerolf omkomne. Everhard og Gerolf toge derpaa deres Lande igien i Besiddelse, saafremt det er rigtigt, at den sidste havde mistet dem. Gisla blev noget efter giort til Abbedisse i det Kloster Rivelle, og levede som det synes endnu i Begyndelsen af følgende Sæculo. Godefred efterlod sig Sønner, hvis Navne ere ubekiendte, og om hvilke Erkebisp Fulco af Rheims skriver nogle Aar efter, omtrent ved 893, i et Brev til Kong Arnulph, at Kong Odo stræbede atter at giøre dem Ont, hvorover de søgte nu Raad hos Arnulph, og bade at saadan en maatte sættes til Konge, under hvilken de kunde leve sikre, hvorved de sigtede enten til Guido, Konge i Italien, eller og til Carl, den Franske Kong Ludvigs Søn, hvilken sidste de ansaae for at være Arnulph meest behagelig. Hugo blev ved Henriks Løfter forført til at begive sig til Keiseren i Gondreville, men der blindet tilligemed sin Morbroder, og derpaa fort til Klosteret St. Gal, derfra til Fulda, og endeligen bragt til Prum, da Zuentibold Arnulphi Søn regierede, hvor den bekiendte Historieskriver Regino selv klippede ham til Munk, og hvor han kort efter døde og blev begravet. Hans Folk bleve plyndrede, og fratagne deres Vaaben, Heste og Klæder, og sluppe nogne neppe med Livet. Forend alt dette skeede, havde en Trop Normaner brudt ind i Hasbay, udi det nu værende Stigt Lüttich, bemestret sig adskillige Egne, taget Mænd og Qvinder til Fange, samlet en Mængde Korn sammen, og vare i Færd med at overvintre der. Men Erkebisp Liutbert af Maynz, og Grev Henrik angrebe dem uventeligen, sloge mange ihiel, fratoge dem Kornet, og tvunge de øvrige at flygte til en liden Befæstning, hvorfra de, efter en lang Beleiring, flyede hemmeligen om Natten, nødde dertil af

Hunger.

Hunger. En anden Trop Normaner, uvidende om Godefreds Drab, brød ind i Saxen, for at giøre Bytte, og slog en liden Hær Saxer paa Flugt, men forfulgte den uforsigtigen, saa at de derved komme for langt fra deres Skibe, hvilket gav Friserne af Teisterbant, udi nærværende nedre Betau, Anledning til at komme dem i Ryggen med deres smaae Skibe, hvorpaa de flygtige Saxer vendte tilbage, saa at Normanerne bleve derved indklemte imellem dem begge, og for den største Del nedhugne, hvorpaa Friserne ansulde deres Skibe, og funde der saa stor Rigdom af Guld, Sølv og allehaande Husgeraad, at de alle bleve rige, fra den Mindste til den Største. Lykken var altsaa paa disse Kanter de Christne blid. Derimod gik det anderledes i Frankerige, thi der kom Sigefred med sine Normaner strax tilbage, saasnart han hørte Kong Carlomans Død. Abbed Hugo og de flere Store lode ham vel ved Gesandter foreholde sit Løfte, og den giorde Fred, men han svarede, at have giort Fred med Carloman, og ei med nogen anden Konge, den som blev hans Eftermand, maatte give lige saa meget, som han havde givet, nemlig 12000 Pund Sølv; om han vilde have Fred. De Store i Frankerige, forskrækkede herover, sendte da Gesandter til Keiser Carl, som opholdt sig i Italien, og tilbøde ham Riget. Han kom og til Gondreville, hvor de svore ham Troskab og Huldskab ved at lægge deres Hænder i hans efter Sædvane. Siden drog han frem til Pontiou, i det Landskab Perche, og vendte derfra tilbage til Tydskland. Normanerne droge ind i Rouen den 25 Julii, forfulgte did af de Franske, og som deres Skibe endda ikke vare ankomne, saa ginge de over med de smaae Skibe, de funde paa Seinen, og befæstede sig der. Imidlertid samlede alle Krigsfolk sig af Neustrien og Burgundien, for at stride mod dem;

Gorm den Gamle. Aar 885.

 Men

Gorm den Gamle. Aar 885.

Men som Ragnold Hertug af Maine faldt med nogle faae i det første Slag, saa vendte de bedrøvede hiem, uden at udrette noget. Normanerne løbe derpaa i November op ad Oise-Floden, og beleirede Pontoise, hvor Grev Aletran var Befalingsmand, og havde de Franske da befæstet mange Stæder, for at hindre Fienden Opgangen i Floderne, siden de ikke saae sig i Stand til at staae sig mod dem i Marken. Og ved denne Tid skeede det nok i Landskabet Blaisois, at Normanerne fangede Johannes, siden Abbed i Gorze, og kastede ham i en dyb Brønd, hvoraf han dog kom op. Efter nogen Beleiring maatte Pontoise overgive sig, formedelst Mangel paa Vand, og betingede Aletran og hans Folk sig alene Livet, sampt deres Vaaben og Heste, og frie Afmars til Beauvais, som og blev stadfæstet ved Gislers Givning paa begge Sider. Normanerne borttoge derpaa hvad der var i Kastellet, og opbrændte det siden, hvorpaa de foere frem med Sværd og med Ild i den Egn, plyndrede og nedbrøde Kirker. Imod de Normaner, som stode ved Løwen, udsendte Keiseren adskillige Gange Tropper, hvilke dog udrettede intet betydeligt. De bestode af Krigsfolk fra Frankerige, og fra Lotharii Rige, og maatte med Skamme vende tilbage, og bleve bespottede af de Danske, som sagde til de første: hvorfor ere I komne hid? Det giordes ikke nødig; Vi vide vel hvem I ere, og I ville, at vi skulle komme til Jer igien, som vi og agte at giøre. Og disse Normaner ere uden Tvil de, som opbrændte Klosteret Blangey ved Terrouane. Udi hvilket af disse Slag Gilbard Bisp af Costnitz skal have sat Livet til, kan jeg ikke sige, dette skal dog være vist, at han udi dette Aar blev i et Slag mod Normanerne. Den 1 October var Keiseren i Worms, og udstædde Privilegier til St. Maximini og andre Klostere, som Normanerne havde forstyrret.

styrret. Bisp Dido af Laon udstædde ogsaa den 29 Maji sit Brev om Kirkernes Opbyggelse i sit Stigt, hvilke Normanerne havde ødelagt; Og siger Grev Raginar i et Stadfæstelses-Brev paa et Skiøde til St. Dagoberts Kirke i Stenay udi Lothringen, at Normanerne havde næsten ødelagt den ganske Verden. Udi Engelland synes det efter nogle mørke Ord hos Ethelwerd, at de Danske fra Ost-Angeln have havt med Picterne at bestille, og erholdet Fordele over dem, siden forføiet sig til Beamfleet, som ligger norden for Themsen udi Essex, og derfra delet sig i tvende Hobe, en bleven der, og en gaaet over Havet, venteligen til Frankerige. Alfred var nu Eier af London, som han efter en Beleiring havde indtaget, hvilken Bye han lod sætte i Stand og opbygge: overlod den og sin Svigerson Ethered Greve af Mercia, som var giftet med hans Dotter Æthelfleda, og selv var af det Kongelige Merciske Blod, til Beskyttelse, og blev London siden de Vest-Saxiske Kongers Sæde, da Kingston i Surrey havde hidindtil været det, saa længe Krigen med de Danske varede. Dog blev Alfred ikke saa let Mester af London; nei, han maatte indslutte den, og angribe den med Krigs-Machiner. Udi Irland omkom Largisius, Bisp i Kildare, i et Slag mod Ostmanerne fra Dublin, tilligemed Hugo, Søn af Conqvovar, Konge i Conaught. Flan, Malachiæ Søn, var da Over-Konge i Irland, og anførte Krigshæren, hvormed han havde angreben Dublin. Ostmanerne plyndrede derpaa Cluain-Jorairo og Kildare (84).

Gorm den Gamle. Aar 885.

Det

(84) Lang. T. 5. p. 152—158. 146. Nestor p. 53. 46. Kolyn's Rym-Chron. p. 124—131. Geschichte der Ver. Nied. Th. 1. p. 244—246. Bouquet T. 8. p. 84. 66. 95. 96. T. 9. p. 71. Hontheim Hist. Trev. T. 1. p. 223. Skinner Etymol. Onomast. v. Kingston. Malbrancq T. 2. p. 370 — 372. Colgani Triad. Thaum.

Gorm den Gamle. Aar 886.

Det lader, at Normanerne havde for Alvor nu besluttet, at forskaffe sig et Sæde i Frankerige. I det mindste samlede de sig fra alle Kanter. Mangfoldige af dem, som vare i Engelland og de ved Löwen, stødte til de forrige, der alerede vare i Frankerige. Med 700 malede Skibe, af det Slags kaldte Barker, foruden mange smaae, komme de for Paris, og belagde den. Sigefred var den fornemste Anfører af deres Hær, og have de nok tildels villet hævne det begangne Mord paa Godefred. Paris begreb da ikkun i sig Øen i Seinen, og var ved tvende Broer, forsynede ved hver Ende med et fast Taarn eller Kastel, det ene liggende hvor le Qvai des Augustins nu er, og det andet ved le Qvai de la Meguslerie, fæstet til Landet paa begge Sider, og disse Broer, bygde af Carl den Skallede, bleve Byens Frelse, thi efter en langvarig Beleiring maatte Normanerne dog med uforrettet Sag drage af. Men foruden Øen vare og paa begge Sider af Seinen anseelige Forstæder, helst paa den nordre. Byen værgede sig tapperligen under Anførsel af Bisp Gozlin af Paris, Grev Odo, som siden blev Konge, hans Broder Robert, de Grever Raginar, Ubbo og Ebilang, saa og Abbed Ebolus, Søstersøn af Bisp Goslin i Paris. Vi have endnu en Beskrivelse paa Latinske Vers i tvende Bøgger af en Abbo, som selv var nærværende, om denne Beleiring, og ere derved i Stand til at have nøiere Underretning om den, end om saa mange andre Bedrifter. Den Normaniske eller Danske Flode, som var bygget af Eeg, Gran, Alm og Elletræe, var saa stor, at den indtog

en

Thaum. p. 629. Ma-Geoghegan T. 1. p. 396. O-Halloran T. 2. p. 182. Waræi Hib. Sacr. p. 134. Mabil. Diplom. p. 553. 554. Hontheim Hist. Trev. T. 1. p. 224. Flodoardus L. 4. c. 5. p. 603. Acta Sanct. Feb. T. 3. p. 693.

en Strækning paa Seinen af 2 Franske Mile, og var deres Hær 40000 Mand stærk. Sigefred havde kun Kongenavn, thi han eiede intet Rige, dog havde han den høieste Anførsel over den hele forenede Hær. Tvende Dage efter deres Ankomst havde Sigefred en Samtale med Bisp Gozlin, hvorudi han udbad sig ikkun Frihed, at maatte drage igiennem til Frankeriges øvre Dele, lovte ingen Skade at giøre, og forsikrede at ville bære Agt saavel for Bispen, som for Grev Odo. De skulde tilstaae ham dette, og skaane sig og deres Folk. Bispen giensvarede, at de vare satte af Keiser Carl til at vogte Staden, at de ikke kunde tillade at nogen Skade skede i hans Rige, og endeligen, hvad Forsikring han vilde give dem, for intet Ont at giøre Byen. Sigefred svarede: mig selv, mine graae Haar, og min Værge; Og lyder du ikke mine Ord; da skulle vore Pileskud forurolige dig Nat og Dag hvert Aar. Men som Bispen ei vilde indgaae hans Begiering, saa angreb han strax et af Taarnene, det nemlig, som laae ved Seinens høire Side tæt ved St. Germani Kirke af Auxerre; Angrebet skede ved Dagbrækningen med Slynger og Pile, saa at Broen rystede derved. Striden var haard, Bispen selv blev let saaret med et skarpt Spyd, og en af hans Mænd, Frideric, blev hugget med et Sværd, og omkom. Endeligen holdte de Danske inde med Angrebet mod Aftenen, vendte til deres Skibe, og slæbede mange Døde bort med sig. Taarnet var dog endda ikke fuld-færdigt, Grundvolden var god, Vinduerne smaae, men det øverste ikke i Stand, som de Franske dog giorde om Natten færdigt af Træ. Dagen derpaa fornyedes Striden; Pile, Slynger, Kaste-Spyde, Blider bleve brugte, og blev Træværket paa Taarnet igiennemboret med Kaste-Spyde. Endeligen søgte de Danske at undergrave Taarnet, og bedækte sig til

Gorm den Gamle. Aar 886.

 den

Gorm den Gamle. Aar 886.

den Ende med et Slags Tag, kaldet Musculus; Dog Odo lod rende sydende Olie, Beg og Vox ned paa dem, som svidede Haarene af, dræbte nogle, og tvunge andre til at rende i Seinen, for at dæmpe Ilden. De Franske spottede dem da og sagde: seer nu til at forskaffe eder andre bedre kiæmte Maner. Striden blev imidlertid alt hæftigere; De Franske værgede sig brav ved at kaste Stene; saa det klang paa de smaae malede Skiolde, og paa de store Skiolde, og Hielmene sadde fulde af Pile. Nu kom der Danske Ryterie til fra et Streiferie, det havde giort efter Bytte; det kastede Stene paa Taarnet, men mange af det blev saared, og de Døde bragte om Bord paa Skibene. De Flygtige bleve ilde modtagne af deres Koner, som bebreidede dem, at de vare mere skikkede til Mad, Drikke og Jagt, end til Strid. Derefter forsøgte de Danske med Oxer at hugge Hul paa den nederste Deel af Taarnet, og finge endeligen et meget stort Hul. Nu løbe alle de Franske Anførere til, og saae da de Danske med deres toppede Hielme at være nær ved at trænge ind. Dog i det samme blev fra Taarnet nedkasted paa dem en stor rund, venteligen Steen, hvorved 60 Mand satte Livet til, som de strax ved Benene slæbede bort, hvorpaa de Franske satte Poster ved Indgangen. Nu antændte de Danske et stort Baal ved Taarn-Foden, og tænkte derved at vinde Taarnet, dog de Franske dræbte mange ved deres Blider, eller Catapulter, og en stærk Regn slukte Ilden. De Danske slæbte derpaa deres Døde ved Haarene til Skibene. Imidlertid tabte de Franske ogsaa mange Folk, og deriblant en vis Robert, en Adelsmand, og satte i alt (maaskee paa begge Sider) 300 Livet til. Natten giorde Ende paa Striden. Dette skede udi December, og hører vel altsaa til forrige Aar, men jeg har her under eet villet beskrive den hele Beleiring. I det øvrige af December og

det

det meste af Januarii var det stille med Beleiringen, formedelst den strænge Kulde. Dog bleve de Danske stedse ved at holde Byen indsluttet. De Danske besøgte imedens St. Dionysii Kloster, og Egnen ved Seinens Bredder, og kastede en Vold af Stene og Jord op om St. Germani runde Kirke. Derefter hiemsøgte de, deels til Hest, og deels til Fods, omliggende Agre, Skove, Marke og Bierge, sampt Landsbyer, og thielsloge Mænd, Qvinder og Børn, giorde Frie til Trælle, og Trælle til Frie, joge Herrer ud, og gave deres Gods til deres Tienere, hvorved de finge mange paa deres Side. De udbredte sig da saa vidt, at de ikkun vare 10 smaae Mile fra Rheims, hvis Erkebisp Fulco skriver til Pave Stephanus, at han gierne vilde reise til ham, men turde ikke forlade sit Rige af Frygt for Normanerne, da ingen dristede sig til at vove sig langt uden for de faste Kasteller. Paven svarede herpaa, at Frankeriges Skiæbne ved Normanerne smertede ham. Til Keiser Carl skrev Fulco ogsaa, og bebreidede ham at forsømme Rigets Forsvar, som derimod havde ligget hans Formænd, Carl den Skallede og Sønner paa Hiertet; formanede ham til at komme Paris til Hielp, som var Nøglen til Neustrien og Burgundien, og stod nu Fare for snart at falde i Normanernes Hænder, og derved det hele Rige; forestilte derhos, at alting var usikkert lige fra Paris til Rheims, og at ingen havde Fred uden de slette Christne, som holdte med Hedningene, og som ginge over til dem, gave sig under deres Beskyttelse, og bleve selv Hedninger. Beleiringen for Paris standsede nu vel, dog var den indsluttet, og tillavede de Danske imedens adskillige Krigsredskaber, for desbedre at bestorme den. Saaledes giorde de tvende bedækte Vogne, hver med 16 Hiul, og hver saa stor, at den kunde romme 60 bevæbnede Mænd. De lode og forfærdige

Gorm den Gamle. Aar 886.

Gorm den Gamle. Aar 886.

Skiul af Oxehudet saa store at 4 til 6 Mand kunde staae under dem. Nat og Dag arbeidede de uophorligen paa nye Pile og Skiolde, eller og at istandsætte de gamle. Endeligen ginge de atter løs paa Taarnet, beskiøde det med Catapulter, angrebe Besætningen med Pile, Sværde, og udskudte Blyekugler. Al ting fornyede Forskrækkelsen i Byen, Basunernes Rosß, og Klokkernes idelige Ringning. Fra Taarnet saae man under sig intet uden malede Skiolde, og over sig en Skye af Stene, og svære Pile, giorde af seit Træe, kaldte Catejer. Nu delte de Danske sig i trende Hobe, den største bestemt til at angribe Taarnet, og de tvende andre at bevogte Skibene; og derpaa angrebe de Taarnet, og giorde en Skioldborg, hvorved de vare sikre oven til, og kunde lige fuldt neden til bruge deres Vaaben. Men var Angrebet hæftigt der, saa bleve de Franske ved ligesaa tapperligen at værge sig med deres af Taxus-Træe giorde Buer, med Kaste-Spyde, med Stene, og dræbte og saarede derved mange. Hestene, som trukke ovenmældte tvende Vogne, bleve nu dræbte, og Vognene derpaa af de Danske bragte ind i Skoven. Natten skilte de Stridende atter ad, for Morgenen efter igien at begynde. Og da giorde de Danske ei alene en Skioldborg, men søgte og at opfylde Gravene, ved at kaste allehaande Ting i dem, saasom Jord, Lov, Korn, Græs, Vinranker, døde Stude, Kiør og Kalve, som de dræbte, ja endog Fanger, og hermed tilbragte de den gandske Dag. Bisp Gozlin blev herover saa opbragt, at han udskiød en Pil paa en af dem, som dræbte Fangerne; Traf ham og saa lykkelig, at han selv faldt død i Graven. Om Natten bleve de Danske ved at holde Taarnet indsluttet, og angrebe det Dagen efter, med trende Murbrækkere, hvorimod de Franske tillavede Træstokker, paa Enderne beslagne med Staal,

for

for desbedre at giennembore de Danskes Krigs-Værktoy. De Franske sloge ogsaa trende lange Stokker sammen, hvormed de kunde kaste store Stene, og udskyde Spyde, for dermed at odelegge de Danskes lave Tælter, og saadanne Krigsredskaber kaldtes da Mangana. Enhver, som traffes af saadan Sten, blev knuset tilligemed sit Skiold. Men som den ujævne Grund ei vilde vel tillade, at anbringe Mur-Brækkerne, saa satte de Danske Ild paa tre store Baade, og halede dem med Touger langs Flodbredden ned paa Taarnet. I saadan Nod raabte Pariserne paa St. Germanus, og lobe til hans Grav, dog de Danske loe dem ud, og sloge af al Magt paa deres Skiolde. Men Pariserne forsogte nu det yderste, kastede som en Vold af Stene for Broen, at Ilden ei skulde skade dem, og giorde sig derpaa Mestere af Baadene, som de nedsiunkede i Vandet. Tilig om Morgenen forend det blev Dag bragte derpaa de Danske deres Krigs-Machiner bort til næstliggende Byer, undtagen tvende Murbrækkere, gemenligen kaldte Carcamuser, som de efterlode sig, og hvilke fulde i de Franskes Hænder; Og hermed gik Januarii Maaned til Ende, og holdte Pariserne derpaa en Faste i trende Dage. Efter Mariæ Renselses Fest rede de Danske Oster paa i Frankerige, hvor de endnu ikke havde været denne Gang, og angrebe de Stæder, som hidindtil havde været urorte. Iblant andre komme de til det, hvor Robert, Odo's Broder, boede, som blev af sin Væbner (a) advaret om Fiendens Komme. Robert gik dem med blotte Sværd uden Skiold i Mode, og dræbte trende forend nogen kom ham til Hielp, hvorover han og blev saaret. Hans Sosterson Adalhelm hævnede dette, og drev de Danske fra Stædet, saa at de maatte flygte til deres Skibe. Een Trop af dem tog

Gorm den Gamle. Aar 886.

(a) Saaledes oversætter jeg her Miles.

Gorm den Gamle. Aar 886.

St. Germani Kirke, der laae uden for Paris, i Besiddelse. Denne Helgens Legeme var forud bleven for Sikkerheds Skyld bragt til Byen, og de Danske bleve fangne, som alt for længe opholdte sig paa Marken ved Kirken, saasom de Franske kunde fra Taarnene af see alt hvad de foretoge sig. Dog en af de følgende Nætter, den 6 Februarii, havde Paris det Uhæld, at Seinen, som løb stærkt over, brød saaledes ind paa den høire og mindre Broe, at Midten deraf faldt ned, hvorpaa de Danske droge med deres Skibe did, og omgave Taarnet, som kun var forsvaret af tolv Mænd, der nu ingen Undsætning kunde faae fra Byen, og bleve stærkt angrebne med et Slags store Kaste-Spyde, kaldte Romphæa, og endeligen Ild sat paa Taarnets Port ved en Høe-Vogn. I saadan Nød maatte de faa og ilde saarede overgive sig, i Haab om at blive udløste, men de bleve strax deels dræbte, deels styrtede i Floden, undtagen en vis Eriveus, som de for hans Skabnings og Vextes Skyld vilde spare, i Tanke at faae en god Løsepenge for ham, men han ophidsede dem saaledes ved sine Ord, at han og blev dræbt. Abbo forsikrer her, til Beviis paa sin Troværdighed, at have deels selv seet alt dette med sine egne Øine, deels hørt det fortælle af en af de tolv, som ved Svømmen reddede sit Liv. En stor Deel Normaner ginge derpaa ud paa Bytte i Landet mellem Seine og Loire. Abbed Ebolus havde ei saasnart faaet dette at vide, førend han angreb deres Forskandsninger, i Tanke at kun faa vare tilbage, men de vare stærkere end han formeente, og derfore kunde han ikke udrette noget, allerhelst de holdte sig inde i deres Leir, vel forsynede med alle Ting, med Oxer, Kiøer, Heste, Faar, som de havde røvet, ja dem fattedes ikke engang Hiorte og Vildsvinekiød, da de ginge flittigen paa Jagt, ja holdte endog adskillige Lege, og vare de Mestere af

alt

alt Landet rundt deromkring. Til at indelukke Qvæget, sampt Svin og Geder, brugte de St. Germani ad pratum Kirke, som da blev til en virkelig Stald. Iblant de Byer, de angrebe, vare og Chartres, hvor de engang tabte 1000 Mand, og en anden Gang 500. Og bleve disse Fordele erholdte ved Godefred og Odo, som vare Grev Odo's Krigsmænd. Denne Odo, havde engang ved Mans mistet sin høire Haand, og i dens Stæd ladet sig giøre en Jernhaand, som han kunde bruge næsten ligesaa got som sin egen. Grev Henrik af Saxen og Lothringen kom nu, kaldet af Bispen ved Grev Erkenger, med en anseelig Hær det beleirede Paris til Undsætning udi Februarii Maaned, og bragte en Hoben Fætalie med sig. Dog havde Hæren lidet meget underveis ved Regn og Kulde, og især tabt mange Heste. Om Natten angreb Henrik den Danske Leir, trængde did ind, og borttog mange Heste og Oxer. Striden var den Gang haard, og mange fulde paa begge Sider. Grev Odo udviste ved denne Leilighed sin sædvanlige Tapperhed; men Grev Henrik vendte tilbage efter Søndagen Rogate den 24 i Maji Maaned. St. Germani ad pratum Kirke blev da befæstet af de Danske, og omgivet med en Mur. Nu begyndte Sigefred at kiedes af Beleiringen, og derfore sluttede han for sin Part, og for sine Folk, Forlig med Bisp Gozlin, og lovede at forlade Leiren imod 60 Pund purt Sølv. Dog da de andre Danske vilde derfor ikke ophæve Beleiringen, opmuntrede han dem til at bestorme Byen, hvilket de og giorde, men med saa slet Virkning, at de mistede en Hoben Folk, hvoriblant tvende Konger, og druknede en Del i Seinen. Sigefred skal have spottet dem. Han forlod derpaa Beleiringen, og seilede ned af Seinen, for at forsøge sin Lykke paa andre Stæder. Kort efter døde Bisp Gozlin, og vidste Normannerne dette Døds-

Gorm den Gamle. Aar 886.

fald,

Gorm den Gamle. Aar 886.

fald, forend det blev dem berettet fra Byen, hvilket viser, at de havde gode Kundskaber. Grev Odo var nu næsten den eneste, som blev ved at sætte Mod i de Beleirede. Frankerige mistede da og en tapper Forsvarer i Abbed Hugo, udi hvis Stæd Keiseren beskikkede Odo til Hertug i Neustrien. Hertil kom Pesten, som rasede saa grueligen i den beleirede Bye, at de Levende ei strakte til at begrave de Døde. Og endeligen begyndte og Levnetsmidlerne at tage af i Staden. I saadan Nød blev Grev Odo sendt til Keiser Carl, for at bede ham ile Byen til Hielp, og bleve da ingen af de Store tilbage der, undtagen Abbed Ebolus, hvilken lod 6 Ryttere klæde ud paa Dansk, under hvilken Forklædning det lykkedes dem at ihielslaae ligesaa mange Danske, og at borttage deres Skib og Skiolde. En anden Gang borttog han noget Qvæg ved St. Dionysii Kloster, og nedlagde med egen Haand Anføreren af den Danske Bedækning. Mange flere slige smaae Skermydsler skede, og havde Grev Odo nær bleven fangen i en af dem, dersom Ebolus ei havde lukket Byens Port op for ham. Imidlertid kom Odo med trende bevæbnede Skarer ind i Byen; Grev Adalhelm kastede og nogle Tropper ind, og Keiseren selv rykte i Julii Maaned frem til Metz, og sendte Grev Henrik med den Tydske og Lothringske Hær til Paris, hvilket skede forend Kornet var bleven bundet i Neger. Ved Ankomsten beskikkede Henrik sine Tropper paa beqvemme Stæder, og reed ud for at besee de Danskes Leir. Den var iblant andet befæstet med mange Grøfter, af een Fods Brede, og tre Fodders Dybde, alle løseligen bedækkede. Nogle Danske, som laae skiulte i hule Veie, reiste sig da uformodentligen, spottede Henrik, og skiøde Pile paa ham. Forbitred herover foer han uvarligen frem, og styrtede med sin Hest i saadan en Grøft, og der lod han sit Liv, dræbt af

de

de Danske, forend han kunde reise sig. Fienden tog hans Vaaben, og vendte uskad til sin Leir. Hans Mænd, som havde forladt ham, reddede med Møie hans Legeme, hvortil Grev Ragner bidrog det meste, og begrove det i St. Medardi Kirke til Soissons. Hans Død indfaldt den 28 Augusti, og stammede de gamle Margrever af Østerrige fra ham. Derimod mistede de Danske en Kong Sinric, som tilligemed 50 Mand blev med et Skib paa Seinen, venteligen fordi det var forladet. Sinric skal ellers have sagt, ei at ville forlade Frankerige, forend han var kommet til Seinens Udspring. Desuagtet bleve de Danske ved bestandigen at beskyde Byen med Catapulter og Buer, og at udskyde Pile, Spyde, store Stene, Blyekugler. Hvorimod de Beleirede værgede sig med Balister, Pile og Stene. Nu blev St. Genovefæ Legeme bragt til Staden, og ombaaret paa Muren, og som de Danske bleve derpaa noget stille, saa tilskreves det hende. Men kort efter angrebe de med større Iver end forhen, og da begyndte Byens Kræfter kiendeligen at aftage, og den almindelige Tilflugt var nu St. Germanus. Derefter angrebe de Danske forgiæves den anden Broe, forgiæves søgte de og at sætte Ild paa dets Taarn, og forfulgte de Franske dem ved den Leilighed lige til St. Germani Kirke, hvilken i denne Beleiring led meget, og blev tildels brændt, tilligemed sit Bibliotheqve. Endeligen ankom Keiser Carl selv med sin Hær udi October Maaned, og leirede sig ved Montmatre, ja drog ind i Byen, hvorover Normanerne, som havde Leir paa begge Sider af Byen, trukke dem nu forsigtigen sammen i een, men som han uden Tvil saae sig ikke stærk nok, saa og blev forfærdet over det Sigefred nu kom paa nye tilbage med sin Hær fra Löwen, henvendte han sine Tanker til Fred, og blev endeligen, efterat Gesandtere havde reist adskillige

Gorm den Gamle. Aar 886.

Gorm den Gamle. Aar 886.

Gange frem og tilbage mellem begge Parterne, Fred giort med de Danske, og Frihed givet dem at gaae til Sens og Burgundien, og at plyndre der, og siden i Martii Maaned givet dem 700 Pund for at vende hiem. Saaledes blev Beleiringen for Paris ophævet, og det Paaleg, som da skede, for at udrede disse Penge, kaldet de Danskes Skat. Ved samme Fred gav Carl dem og Frihed at plyndre alt Landet paa hin Side Seinen, fordi dets Indvaanere ei vilde adlyde ham, og tænker jeg at Burgundien forstaaes ved dette Land, hvor Boso var meget mægtig. I Følge af denne Forening vilde Normanerne gaae op ad Seinen forbi Paris, men Anscheric, dens nye Bisp, og Ebolus, sprunge op fra Maaltid, saa snart de finge Efterretning herom, og dreve dem tilbage, hvorpaa de gave Gissel og Forsikring ei mere at vilde forsøge dette, og erklærede Egnen ved Floden Marne for ganske sikker og frie. Derpaa omginges Franske og Normaner med hinanden, ligesom ingen Krig havde været, de sidste vare i Paris ligesom hiemme, boede og spiste med de Franske. Derefter satte de Ild paa deres Leir, og grebe til en Beslutning, som satte de Franske især i Forundring. Siden frie Vei ikke blev givet dem igiennem Paris, saa slæbte de de fangne Christne med sig, 20 og 20 sammenbundne med Touger, og trukke deres Skibe i en Strækning af mere end 2000 Fod over det tørre Land, og satte dem derpaa ud i Seinen igien, hvorfra de droge op ad Yonne-Floden, og komme til Sens meget hastigen med deres hele Hær, Flode og Tros, hvilket skede den 30 November, hvorvel en gammel Skribent sætter den 31 August, men urigtigen, hvorpaa de beleirede den, og ødelagde Egnen der omkring. Keiseren opholdt sig imedens udi Paris i October, November og December, og har man Breve udstædde af ham der fra den 27

October

October til den 18 December, men siden begav han sig derfra til Soissons, hvor han tog sin Bolig i St. Medardi Kloster. Den Danske Sigefred seilede efter ham op ad Oise, og drog deels til Lands, deels til Vands, ødeleggende alting med Sværd og med Ild, venteligen for at hævne Godefreds Død. Ilden af de antændte Vaaninger kunde sees i Soissons, hvorover Keiseren hasteligen forlod den, og ilede til Elsas, hvor han laae længe syg. Sigefred derimod indtog Soissons, brændte St. Medardi anseelige Kirke og Kloster, med alle andre der og i Egnen værende Klostere, Kirker, Kongelige Slotte og Flekker, og ihielslog, og bortførte de fleste Indvaanere. Munkene af St. Denis, hvis Kloster laae blot for Normanernes Anfald, bragte da denne Helgens og Frankeriges Beskytters Legeme i Sikkerhed fra Consevreux til Rheims, hvor det forblev i 3 Aar. Mærkeligen skriver ovenmeldte Abbo i sin femte Prædiken, udi Samlingen af hans Prædikener udgivet ved Aar 910, at Nord og Vester paa boede Normanerne, saa og de Danske, hvilke forfulgte og bekrigede de Christne. Ved dem, som boede Vester paa, tænker jeg at Ostmanerne i Irland forstaaes. Skrækken for dem var saa stor, at i St. Genovefæ Kirke til Paris og paa flere Stæder vare indsat i Litaniet: A furore Normanorum libera nos o Domine ɔ: Fra Normanernes Grumhed frie os kiære Herre Gud. Stephanus, som døde Aar 1200, Bisp i Tournay, skriver, som Abbed i St. Genevieve Kloster udi Paris, i et Brev til Erkebisp Absalon, at hans Landsmænds Fædre vare de, som havde brændt og ødelagt St. Petri og St. Pauli Kirke i Paris, hvor den hellige Jomfrue Genevieve Legeme laae begravet, og at bemeldte Kirkes Mure vare derfor nu ganske forfaldne, saa og at Danske og Norske vare de, som toge den Deel af Frankerige i Besiddelse, der med

Gorm den Gamle. Aar 886.

Gorm den Gamle. Aar 886.

et Nordisk Navn kaldtes Normandie. Paa et ubekiendt Sted i Frankerige holdtes et Concilium, hvor Gautbert af Orleans beklagede den store Skade St. Martini Kloster i Tours havde lidt ved Normanerne. Grev Ragenar vidner i sit Stadfæstelsesbrev, givet Munkene af St. Dagobert paa de Gaver Keiser Carl, den da regierende, havde givet dem, at Stenay og Mouzon havde intet lidt af Normanerne, da de ellers ødelagde næsten den ganske Verden. Keiser Carl stadfæstede den 22 Augusti i Ville en Selves St. Martini Kloster i Tours dets Privilegier, som vare blevne brændte i Normanernes Indfald. Engelland havde nu god Fred, og underkastede alle Angler og Saxer, saa mange nemlig, der ei stode under de Danskes Herredømme, sig Kong Alfred. Længe havde de maat opholde sig i Skove og Ørkener, nu kunde de boe tryggeligen sammen, og aflagde de Eed og Hylding til Alfred, som eftergav dem al Brøde, og som herved blev Konge over ganske Engelland, de Dele undtagen, som besaddes af de Danske og af Britterne (85).

Aar 887.

De Danske bleve ved i 6 Maaneder at beleire Sens med al mulig Iver, og at angribe den med Krigs-Machiner, dog kunde de ikke vinde den, formedelst Borgernes tapre Modstand, men alle Klostere, Kasteller, Kirker, Flekker rundt der omkring ødelagde

(85) Lang. T. 5. p. 158—164. 164—167. 157. T. 2. p. 75. 101. Flodoardus l. 4. c. 1. p. 573—576. c. 5. p. 600. 601. Bouquet T. 8. p. 66. 67. 69. 85. 86. T. 9. p. 351—358. 59. 71. 40. 61. Dacherii Spicil. T. 1. p. 342. Mab. A. S. T. 1. p. 252. 255. Cambd. Brit. p. 103. Moulin Hist. de la Normandie p. 37. Hvitfeld T. 1. p. 38. Stephani Tornacensis Ep. 164. p. 641. 642. Martene coll. 4to. Part. 1. p. 221. Mem. de lit. T. 24. p. 93—126. T. 27. p. 32. Calmet Hist. de Lorraine T. 1. Preuves col. 313. Martene coll. T. 1. p. 218.

lagde de, og deriblandt S. Johannis Kloster i Forstæderne for Sens, som da blev brændt. Endeligen blev Erkebisp Everard af Sens enig med dem, at de for en vis Sum Penge skulde ophæve Beleiringen, hvorpaa han døde den 1 Februarii, og fik den 2 April Walther til Eftermand, og lader det at de Danske have enten vedblevet eller snarere fornyet Beleiringen af Sens, fordi Everard døde, og fortsatte de den indtil Maji. Klosteret St. Remi de Vareilles blev da brændt og sleifet ned til Grunden, dog vare Abbed Suavus og Munke flygtede forud med St. Romani Legeme til Sens. De indtoge og Klosteret Flavigny, ihielsloge Munkene, og bleve der fra den 11 Februarii til den 25. Paa dette Tog udbredte de Danske sig lige til Rheims, men tilføiede dog hverken Byen eller det uden for liggende Kloster nogen Skade. Derefter brøde de i Maji Freden med dem af Neustrien, ginge op ad Marne-Floden, og leirede sig ved Chezey, tæt ved Chateau-Thierry i Landskabet la Brie, og der bleve de staaende et helt Aar. Forend dette komme de imod Paris, men som dens Bisp bragte dem de belovede Penge fra Keiseren, saa ginge de bort derfra og til Chezey. Duchesne mener, at de store Ben, som ere blevne fundne i Stengraver ved Gentilly, ei langt fra Paris, skulde være af døde Normaner, som vare blevne i Beleiringen for Paris. Deres Partier streifede imedens til Maasstrømmen, og ødelagde næsten hele Burgundien, saa og Champagne, skiændende og brændende allevegne. Kong Sigefred gik ogsaa om Foraaret igien op ad Seinen, og foer frem efter Sædvane. Om Høsten drog han bort og til Frisland, hvilket jeg anseer for hans Opholdsstæd, hvor han blev ihielslaget, og var den sidste igien levende af Regnar Lodbrocs Sønner. Og hermed havde de Danskes Herredømme i Betau en fuldkommen Ende, dog vedvarede det endnu temme-

Gorm den Gamle. Aar 887.

Gorm den Gamle. Aar 887.

lig længe i de Frisiske Landskaber Kinheim og Dannemark. Saa snart det rygtedes til Paris, at Normanerne havde brudt Freden, skede et Opløb der under Eboli Anførsel, hvorudi 600 Normaner bleve dræbte, som tryggeligen boede der under Fredens Løfte. Dog lod Bisp Anscheric mange reise bort i Sikkerhed. St. Germani Kirke af Auxerre uden for Paris blev da brændt af Normanerne. Keiser Carl kom da alt meer og meer i Foragt hos sine Undersaatter, hvortil meget hialp det Had hans Yndling og Erke-Cantzler Liutward, Bisp af Vercelli, havde paadraget sig. Denne Mand faldt og tilsidst i Keiserens egen Unaade, beskyldt for at have utilbørlig Omgang med Keiserinden Richardis. Han blev derfor sat fra sit Æmbede, og Liutbert af Mayntz det betroet. Dog Tingen blev herved ikke bedre, thi de fleste Tydske fulde fra Keiseren, og valgte Arnulph, hans Broders Carolomanni Søn, til deres Konge udi hans Stæd, og paa Rigsdagen til Tribur udi November blev Carl ordentligen afsat, og skal den Fred, han havde sluttet med Normanerne, have været iblant de imod ham giorde Beskyldninger, og Arnulph igien udvalgt. Carl blev nu inden tre Dage saaledes forladt af sine Folk, at om Liutbert af Mayntz ikke havde underholdt ham, havde han maat omkomme af Hunger. Endeligen gav Arnulph ham tilsidst efter hans Begiæring nogle Avlsgaarde til Underholdning i Alemanien eller Schwaben. Dog den ulykkelige Herre levede ei længe efter sin Afsættelse, men døde, ei uden Mistanke at være bleven qvalt, den 12 eller 13 Januarii paafølgende Aar, til Indingen, en Landsbye i Alemanien, og blev begraven i det Kloster Reichenau. Efter de Tiders Vis havde han og sit Øgenavn, og blev kaldet den Fede. Han besad for en kort Tid alle de Lande, hans Oldefader, Carl den Store, havde hersket over, men ved hans Fald bleve de

adskilte,

adskilte, og aldrig mere samlede. Det sidste Diploma man haver af ham, er stilet den 21 September 887, og Arnulphi første er af 11 December samme Aar. Adalhelm, Bisp af Seez i det nu værende Normandie, blev udi sit Indvielses Aar fanget af Normanerne, og solgt som Træl til hin Side Havet. Dog kom han siden i Frihed, hvilket han tilskrev den hellige Opportuna, hvis Legeme hans Formand Hildebrand, som døde 878, havde af Frygt for Normanerne ladet bringe til en mig ubekiendt Landsbye kaldet Monciacum. Af Keiser Carl haves endnu et Diplom, udstædet den 7 Maji til Weiblingen, hvorudi han giver tilkiende, at endskiønt Klosteret Nye-Corvey i Tydskland er, efter de forrige Kongers Privilegier, frie for Krigstieneste, saa tvinger dog Normanernes vældige Anfald ham til at fordre den (86).

Gorm den Gamle. Aar 887.

Omtrent ved denne Tid og noget forhen og efter lagde Gorm, Leire Konge, ganske Danmark under sig, og har det fra den Tid af stedse ikkun havt een Over-Konge, thi han lod dog hist og her Under-Konger vedblive; saaledes finder man under hans Søn Harald Blaatand en Under-Konge i Skaane, ved Navn Strut-Harald, og en Frode i Jylland. Skade er det, at man om denne saa vigtige Begivenhed haver ikkun faa og slette Efterretninger. Saa meget synes at være vist, at han ei er bleven Mester over Skaane

Aar 888.

(86) Lang. T. 5. p. 161. 164—167. 169. 170. T. 2. p. 101. 102. Min T. 8. p. 736. 926. Martene col. T. 1. p. 222. Bouquet T. 8. p. 69. 47. 51. 67. 247. 309. 86. 96. 100. 270. 237. T. 9. p. 59. 40. 83. 135. Acta Sanct. Apr. T. 3. p. 68. 69. Helmoldus l. 1. c. 7. p. 23. Duchesne Aut. des villes &c. de la France p. 187. Dach. Spic. T. 2. p. 468. Gallia Christ. T. 12. c. 120. 195. Mab. A. S. O. B. T. 3. p. 691. Falcke Trad. Corb. p. 115.

Gorm den Gamle. Aar 888.

Skaane forend efter eller i det Aar 891, da dets Konge Gudred eller Godefred, Son af den Svenske Kong Olaph, satte Livet til i det store Slag mod Keiser Arnulph, hvor og Godefreds Broder Sigefred omkom, som synes at have havt et lidet Rige i Jylland, hvilket sidste Land det ei lader at Gorm haver gandske bragt under sig forend efter Aar 900, da Eric 3, Eric 2 Son, som regierede i dets Nordre Del, og Svend Langfod, Knud Lodnes Son, i dets Sondre Del, dode, efter hvilken Tid dets Konger siden stode under Gorm. Imidlertid synes det, at de tvende Eriker have altid paa en vis Maade erkiendt den rette Konge-Linie fra Sigurd Snogöie, for at have Ret til Över-Herredommet, hvorvel de derfor ofte nok, naar Leilighed gaves, lode den ikkun beholde en saare liden Del deraf. Og dette var vel og Aarsagen, hvorfore Gorm siden, da han undertvang ganske Danmark, og hans Son Harald Blaatand, lode Erikernes Linie vedblive at være i Besiddelse af Under-Kongedommet i Jylland. Det synes, at den Svenske Kong Erik haver, forend Gorm foretog sig det i Danmark, underlagt sig ganske Sverrige. Saa meget er vist, at den Norske Kong Harald begyndte, efter begges Exempler, at underlegge sig Norge, og som Gorm ei fik noget Rige hos os, forend 883, saa kan Harald i det tiligste ei have begyndt hermed forend 884, og da han efter den troværdige Snorro anvendte ti Aar paa at underlegge sig gandske Norge, saa kan det sidste afgiorende Slag i Hafurs-Fiord ei være skeet forend 894, hvilket rimer sig got med den berømte Hrolfs Landsflygtighed, som forst skeede 896. Heraf sees ellers, at den Norske Konge blev for færdig med sit Land, end den Danske med sit. At ellers alle disse tre Nordiske Konger kunde undertvinge deres Fædernelande, dertil var vel den fornemste Aarsag denne, at Landene vare da meget blottede for ungt og stridbart

Mand-

Mandskab, saa og anseelige og tapre Hovdinger, hvilke til Dels havde sat Livet til i de store Udvandringer, til Dels endnu opholdte sig udenlands. Mærkeligt er det, at just de Konger, som Gorm og hans Søn Harald lode beholde Jylland under sig, stammede fra Erik 1ste eller Oric, hvilket synes at vise, at der bestandigen haver været Venskab imellem disse tvende Konge-Stammer, ligesom de derimod begge have været Fiender af den sidste Regnars, og af den Svenske Olaphs Afkom. Imidlertid synes det at Gorm ei havet paa anden Maade kunnet tilegne sig Skaane, end at den mægtige Svenske Kong Eric, og hans Søn Biörn, vi skulde være derimod, paa Vilkaar dog, at dem blev af bemeldte Land betalet en aarlig Skat, eller Afgift, som og vedvarede i endel Aar, indtil Gorms Dronning, den berømmelige Thyra, afsagde den, da hendes Mand var bleven gammel, og bragte derved Skaane aldeles igien til Danmark, uden Tvil da Biörn regierede i Sverrige. Omstændighederne vare ellers gunstige for Gorm, til at igien vinde Skaane, thi imellem den regierende Svenske Kong Erik, og hans Fader Amund, og den Svenske Olaph og Afkom, der eiede Skaane, havde for lang Tid været megen Fiendskab. Desuden havde og Erik alle sine Tanker henvendte til Landene paa hin Side Østersøen, og til Rusland især, saa at han vel ei haver givet meget Agt paa Skaane, hvortil han heller ingen anden Rettighed havde end den, at en Svensk af hans Slægt havde i nogen Tid besiddet det. Gorm var vel og glad ved, at ingen Hinder blev ham lagt i Veien, og tænkte at Tiden nok gav Leilighed ved Haand at blive af med Skatten. Nu saae Gorm sig stærk nok til at anfalde Jylland med Krig, hvilket dog vel ikke er skeet førend ved 895 eller 896, og ei tilendebragt førend ved 900;

Gorm den Gamle. Aar 888.

Gorm den Gamle. Aar 888.

men da Tidsregningen af alle disse Bedrifter ei fuldkommen kan fastsættes, saa vil jeg fortælle dem under eet ved dette Aar. Da nu Gorm havde Ryggen frie, saa var den første Krig, han førte i Jylland med en vis Kong Gnupa, og holdt han adskillige Slag med ham, forend han nedlagde ham, og tilegnede sig alt hans Rige. Derefter holdt han og adskillige Slag med en vis Kong Silfraskal, havde altid Seier, og nedlagde ham omsider. Og saaledes blev han ved at ødelegge og undertvinge alle Smaa-Kongerne lige ind til Slien; han vandt ogsaa meget Land i Venden, hvorved jeg forstaaer For-Pommern og den Egn, hvor Jomsborg laae, og ved alt dette blev han en meget mægtig Konge, og havde herudi uden Tvil god Hielp af sin Svigerfader Harald Klak, en Søn af Gudrun, Konge i Øst-Angeln, hvilken eiede et anseeligt Land i Jylland, venteligen efter sin Fader, og noget i Holsteen. Gorm opholdt sig siden mest i Jylland, og fornemmeligen i Jelling, for derved altid at være ved Haanden, og at holde de undertvungne Lande i Lydighed. Vore gamle Skribenter beskrive Kong Gorm saaledes, at han var meget dellig, stor og stærk, høi og velvoxen; og erfaren i alle Slags Idrætter, men ikke saa vittig eller klog, som hans Forfædre, udi hvilket sidste jeg dog troer, at de vildfare, thi mig synes, at han er gaaet meget forsigtig frem i at samle Danmark under eet Hoved, saa vidt de utilstrækkelige Efterretninger, vi have, kunne vise det. Ved hans og den Svenske Kong Eriks Exempler opmuntred, foretog Harald Harfager sig i Norge det samme, nemlig at undertvinge det ganske Land, og at blive eene Over-Herrer der, som forhen er sagt, og hvilket han ogsaa bragte fuldkommen til Ende efter det store Slag i Hafurs Fiord, som efter min Regning gik omtrent for sig Aar 894.

Skei-

Skeifar Brand, en af de smaa Norske Konger, flyede den Gang derfra og til Danmark, og satte siden Livet til i Krig udi Venden (87). Gorm den Gamle Aar 888.

Efterat Keiser Carl den Fede var affat, og død kort efter, besluttede de Franske at vælge en Konge, som kunde forsvare dem imod Normånerne; De ginge derfor Ludvigs Søn Carl forbi, efterdi han endnu var et Barn, og udvalgde Grev Odo, Søn af Robert den Stærke, hvis Klogskab og Tapperhed de havde erfaret i Beleiringen af Paris. Dette Valg giorde de uden at sporge den Tydske Kong Arnulph ad, som var af det rette Carolingiske Kongehus. Valget synes at være skeet sidst i forrige Aar, og blev han salvet til Compiegne af Walter Erkebisp i Sens, thi man haver et Diploma af Odo, givet den 10 Januarii udi dette Aar, og stilet fra hans andet Regierings-Aar, og siden mange givne i Junii Maaned paa samme Maade, hvilket viser, at 887 er bleven anseet for hans første Regierings-Aar, endskiønt han vel neppe haver regieret over een Maaned i det. Normanerne vedbleve endnu at opholde sig paa Marne-Floden, og siden eet helt Aar i Udløbet af Yonne. Den 24 Junii holdt Odo Slag med dem ved Montfaucon, ei langt fra Floden Aisne. Slaget skede uventeligen, thi en Jæger gav ham Efterretning om, at Fienden kom lige imod ham igiennem en Skov. Normanerne vare 19000 Mand stærke, baade til Hest og til Fods, men Odo svagere. Deres Rytterie giorde først Angreb, og gav Odo selv

(87) Oluf Tryggvasöns Saga Part. 1. c. 69. p. 69. c. 71. p. 72. Min T. 9. Tavle 92. T. 8. p. 780. 781. 783. 785. 945. 946. Lang. T. 2. p. 280. 281. Addenda ad Tom. 2. Snorronis p. 461 ex Saga Olavi Tryggvini filii Mss. Noregs Konga Saga, skrevet omtrent 1170, iblant Arnæ Mss. n. 325, 4to p. 137 efter min Udskrift. Conc. T. 11. c. 579—592. Paullini Synt. p. 477.

Worm den Gamle. Aar 888.

Tegn ved en Basune fra et hosliggende Bierg, at der vare og Fodfolk. Udi Slaget var Odo i stor Fare, men havde dog det Hæld at dræbe den Normand, som vilde omkomme ham. Fordelen af Striden blev paa Odo's Side, hvorvel den var langt fra ikke afgiorende, thi Normanerne forbleve som forhen udi Frankerige. Efter dette samledes Odo med Arnulph paa Rigsdagen til Worms, hvor de bleve Venner og vel forligte, saa at Arnulph lod ham beholde Riget, imod at han paa en vis Maade erkiendte hans Hoihed. Normanerne beleirede imedens Meaux, kastede Vold op imod den, og angrebe den med Krigs-Machiner. Greve Terbold, Broder til Anscheric, Bisp i Paris, forsvarede Byen længe med stor Tapperhed, men efter hans og de fleste Krigsfolks Død lod Bisp Sigemund af Frygt mure Porten til, og tilsidst, som Hunger og Mangel toge alt for meget Overhaand, overgav han Byen imod Gisler, paa Vilkaar, at Indvaanerne maatte drage i Sikkerhed bort, hvorhen de vilde. Dog efterat de vare dragne ud af Byen, og gangne over Marne, sendte Normanerne efter dem, og toge dem alle, tilligemed Bispen, til Fange, hvorpaa de satte Ild paa Byen, nedreve en anseelig Del af dens Mure, og forbleve der indtil henimod November Maaned, og ødelagde imedens Kastellet Melun. Imedens de stode ved Meaux streifte de ind i Burgundien, og ødelagde aldeles St. Peders Kloster i Baize i Egnen af Langres. Og var dette den syvende Ødeleggelse, som ramte dette Kloster, dels ved Christne, dels ved Hedninger, dog var denne sidste den største, udi hvilken Abbed Gibard blev med Pile ihielskudt, og den Munk Tetelm, med nogle flere, dræbt ei langt fra Klosteret, dog havde de fleste Munke forud taget Flugten. Mange Helgenes Legemer bleve da bragte til det faste Kastel

Dijon,

Dijon, hvilket ansaaes for uovervindeligt, hvorfore Normanerne ikke heller turde angribe det, allerhelst Hertug Richard, en Broder af Kong Boso, giorde gode Anstalter imod dem. Og denne Gang er det vel skeet, at de atter brændte St. Germani Kloster og Forstæderne af Auxerre; Saa og opbrændte Staden Troyes, tilligemed St. Lupi Kirke, hvorfra Geistligheden dog forud havde bragt i Sikkerhed denne bekiendte Skribent, som nu var giort til Helgen, hans Legeme. Maaskee og Byen Chalons er ved denne Leilighed bleven taget og brændt tilligemed St. Stephani Kirke, og en liden Kirke indviet til St. Gibrianus i den Flekke Cosle. Udi dette Indfald er nok ogsaa St. Wulmari Kloster, nu Samer, ei langt fra Boulogne i Picardie, bleven ødelagt, og Hennekin med hans Kone Berthe blevne dræbte for det høie Altar. En anden Trop Normaner drog ogsaa op ad Loire, og saavel denne, som den paa Yonne og Marne, brændte og skiændte allevegne, ødelagde Stæder, nedbrød Kasteller, plyndrede Landet, hug Vin- og Frugttræer om, og lode ikke eet Hoved blive tilbage i Staldene. Disse Indfald foraarsagede, at paa Concilium til Metz, holdet den 1ste Maji, blev fastsat, at man skulde bede Gud om Fred for Normanerne, hvilke havde ødelagt Landet. I Engelland søgte Kong Alfred nu at bringe Religion og Videnskaber igien i Flor, som i lang Tid havde ligget i Dvale, og alt mere og mere aftaget, deels ved Kongernes Uvidenhed, og deels ved de Nordiske Folkes Indfald. Især sørgede han meget for Klosteret i Athelney, og kaldte did Munke, endog fra Frankerige. Asserius, et Øyevidne, beretter, at iblant dem var en Hednisk ung Mand, venteligen en Norman, ikke den ringeste. Overalt komme mange Franske, Friser, Galler (maaskee fra Flandern og Zeeland) Hedninger (hvorved Normaner uden Tvil forstaaes) Britter, Skoter, Armoricaner (fra Bretagne

Gorm den Gamle.
Aar 888.

Gorm den Gamle. Aar 888.

ne i Frankerige) frivilligen til ham, baade Ædle og Uædle, og han elskede, ærede, og begegnede dem, ligesom sine egne, enhver efter sin Stand, og begavede dem med Værdigheder og Rigdomme. Den Ostmaniske Konge i Dublin Godefred, Ivars Søn, blev ved sin egen Broders Sitrics Forræderie dræbt i dette Aar, og blev samme Sitric derpaa Konge. Den 11 Junii døde Rimbertus, Erkebisp i Hamborg, efterat han i eet helt Aar havde været syg elig. Tolv Dage forend hans Død lod han sig føre til Bremen, og blev der begravet Østen for St. Peders Kirke tæt ved St. Villehadi Grav, og bygde hans Eftermand Adalgarius siden et Kapel over hans Grav, og indviede det til St. Michael. Rimbertus blev af Efterkommerne holdet for Helgen, og hans Heitid fired den 4 Februarii. Af Skrifter efterlod han sig sin Formands Anscharii Levnet, og et Brev til nogle Nonner, hvorudi han efter sin Kirkes Mening setter høy Pris paa Jomfruestanden. Han var en god Mand, prædikede flittig, og giorde til den Ende et Udtog af Gregorii den Stores Skrifter, skrev og adskillige gudelige Breve, som dog altsammen er vel ikke mere til. Han kunde ikke meget vaage, men i Henseende til Maadelighed, saa var hver Dag ham som en Faste-Dag. For de Fattige drog han megen Omsorg, saa at han forøgede og forbedrede det af Anscharius stiftede Hospital i Bremen. Hvor han reiste maatte hans Følgemænd føre Penge i smaae Punge med sig, for strax at give de Fattige, til hvilken Ende han og selv bar Penge i sit Bælte. Hastig og uden Forskiel gav han til alle Fattige, sigende: Man kan ikke vide i hvilken Christus boer, eller naar han vil komme til os. Bør vi ikke holde saa god en Mand for vor Broder, uagtet hans smaae Feil, eller den Religions Forskiæl, som kan være imellem os. Til de første regner jeg den Indbildning, han

giorde

giorde sig, at Anscharius aabenbarede sig for ham, og ved sit Aasyn viste ham, hvorledes han i mange Ting skulde handle. Da han blev gammel, og var plaget med jævnlig Fodsyge, erholdt han først hos Kong Ludvig, og siden hos hans Sønner Ludvig og Carl, at Adalgarius, Munk af Corvey, maatte være ham til Hielp, baade med at reise Stigtet om, at besøge Rigsdagene og Concilia, og naar fornøden giordes, at drage i Krig for ham, eller og til Kongens Hof med sit Følge. Ja noget efter fik han ham endog udvalgt til sin Eftermand, saa at han blev Kongens Mand, ved at give Haand, og fik Plads udi hans Raad, hvortil Abbeden og Munkene af Corvey gave deres Samtykke, og blev alt dette stadfæstet paa et Concilium, hvorpaa Rimbertus kort efter døde. Efterat han havde faaet dette i Stand, bekymrede han sig lidet mere om det Verdslige, og søgte ideligen og ufortrøden at forøge det Gode, han hidindtil havde giort. Vi have endnu hans Levnetsbeskrivelse paa Latin, foranstaltet uden Tvil ved Adalgarii Omsorg, men som ikke er nær saa efterretlig skrevet, som den Rimbertus har efterladt os om Anscharius. Adalgarius mødte noget efter Rimberti Død paa Rigsdagen og Concilium til Maynts, og der fik han uden Tvil Bispestaven af Kong Arnulph, men blev først Aaret efter indviet af Sunderold, Biskop i Maynts, thi dennes Formand Liutbert døde først Aar 889 den 17 Februarii, og fik Adalgar Pallium af Pave Stephano. Ligesom sine Formænd udsendte Rimbertus Præster til at lære i de Nordiske Lande, men de Tiders magre Skribenter forvolde, at vi intet vide om, hvad de have udrettet, og synes Sverrige da at være bleven ganske forsømt, hvortil uden Tvil den Bremiske Kirkes Forfølgelse ved den Cölniske, hvorom siden, meget haver bidraget. Egilmar, Bisp af Osnabrüg, Egoberti Eftermand,

Gorm den Gamle. Aar 888.

skagede

Gorm den Gamle. Aar 888. klagede for Pave Stephanus, at de Tiender, som imedens Cobbo og Gozbert forestode Stigtet, vare tagne derfra, og lagde til de Klostere Höxter og Hervorden, vare endnu ikke igiengivne, da Kong Arnulph var derimod, saa at et Concilium af 9 Bisper havde derfor ikke turdet skaffe ham Ret. Mærkeligen tilstaaer han her, at Gozbert havde af Trang taget imod disse Tiender. Dette Concilium holdtes til Maynz om Hosten, omtrent i Augusti Maaned, og var sammenkaldet for at sætte Kirketugten paa Fode igien, der ved Normanernes Indfald var bleven forstyrret. I Fortalen beklages jammerligen, at Kirker og Klostere vare opbrændte, Altarer odelagde, Kirkeprydelser bortrovede, Bisper, Præster og andre Geistlige paa adskillig Maade dræbte, mange Mennesker uden Forskiæl af Alder omkomne, Munke og Nonner landflygtige, og omvankende uden nogen vis Bolig (88).

Aar 889. Normanerne ginge nu fra Meaux og op ad Marne, og plyndrede alt Landet lige indtil Verdun og Toul. Den 16 Julii omtaler Kong Odo i et Skiode udstædet i Paris til Klosteret Tournus, at dets Kastel var bleven befæstet i Anledning af Normanerne. Imod Hosten kom Odo med sin Hær til Paris, og leirede sig der, at den ikke paa nye skulde blive beleiret. Imidlertid droge Normanerne ned af Marne, og ind i Seinen, og derfra til

(88) Lang. T. 5. p. 170 — 175. 166. T. 2. p. 102 — 104. 136 — 139. 141 — 145. Adamus Br. l. 1. c. 39. p. 12. Calles T. 3. p. 695. Bouquet T. 8. p. 23. 24. 51. 87. 241. T. 9. p. 440 — 446. 59. 60. Gall. christ. T. 12. p. 506. 493. 585. 365. Concilia Labbei T. 9. p. 401. 402. 407. 413. 416. Malbrancq T. 1. p. 633. Asserius p. 61. 44. Mon. hist. ined. fasc. 1. p. 3. Dipl. Dan. Mss. Langebeckii ex Tab. cath. Eccl. Osnabr. Acta S. Maji T. 2. p. 301. b. Flodoardi Hist. Rhem. l. 4. c. 9. p. 603.

til Lands til Floden Laen, ved hvis Bredde de leirede sig, men imod Høsten droge de til Paris, sloge Leir tre smaae Mile derfra, og som de ei kunde gaae ned af Seinen, formedelst Broen, saa angrebe de Byen, men funde stor Modstand, og skede da adskillige Skermytsler mellem dem og de Franske, i hvilke Ademar og Schademar, en af Grev Roberts Mænd, udmærkede sig. Bisp Anscheric slog og med 300 Fodfolk 600 Normaner paa Flugt, og bragte meget Bytte ind til Byen. Derefter ginge Sendebud mellem dem og Odo, og forlode de da atter Egnen ved Paris, efterat have faaet Gaver af ham, og trukke deres Skibe, ligesom forhen, et Stykke over Land, seilede derpaa ned af Seinen, og ud paa Havet, imedens deres Hær drog frem baade til Hest og til Fods, og saaledes komme de i Egnen af Byen Coutance, hvor de leirede sig ved Kastellet Saint Lo, og bleve ved hele næste Aar at beleire det. Forend Freden imellem Odo og Normanerne paa Seinen var sluttet, drog den første til Aqvitanien, hvor han fangede deres Anfører Oskytel, eller Anscaril, maaskee den samme, som forhen havde været i Engelland, og førte ham til Limoges, givende ham der Valg, enten at beholde Livet og døbes, eller og at miste det. Normanen imodtog det første, men som Pindse-Festen var forhaanden, og mange Bisper tilstæde, saa paalagde de ham en tre Dages Faste, hvorefter han blev døbt i St. Martialis Kirke. Odo stod selv Fadder til ham. Men da han just var bleven dyppet trende Gange ned i Vandet i Navn Faders, Søns og Hellig Aands, sprang den Fane-Drager (Signifer) Ingo til, og igiennemborede ham med sit Sværd, saa at hans Blod farvede Vandet. Da bød Kongen, at denne Morder skulde gribes, og dræbes, men Ingo kastede Sværdet fra sig, favnede St. Martialis Altar, og bad Kongen og Førsterne med stort

Gorm den Gamle. Aar 889.

Gorm den Gamle. Aar 889.

Raab om Naade, og Tilladelse at forsvare sig, som han og fik. Han foregav da, at Tyrannen havde ikkun ladet sig døbe af Frygt, og at han vilde siden have tilføiet Frankerige ligesaa meget Ont, som forhen, hvorover han, Ingo, havde sat sig i Fare for at befrie sin Konge og sit Fæderneland. Disse Ord fremførte han med en sørgelig Stemme, hvorved han bevægede mange, ja endog nogle til Graad. Kongens Krigsmænd ginge da i Forbøn for ham, og forestilte, at det ei kunde gavne, om Kongen mistede nogen af sine Mænd, og at man snarere burde glæde sig over Normanens Død, siden han nu enten var salig, eller og Landet befriet fra en farlig Fiende. Kongen lod sig heraf bevæge, Anscarii begrave, og tog Ingo til Naade, ja forærede ham endog det Kastel Blois, hvis Besidder forhen var bleven ihielslaget af Normanerne, og skaffede ham den Afdødes Enke til Ægte, ved hvilken han blev Fader til Gerlo. Saaledes belønnedes en Ugierning, hvilket bragte Kongen i billig Mistanke for, at have havt Del i dette Mord. Efter Navnet at dømme maae denne Ingo have været en Norman. De Normaner, som opholdte sig paa Loire, angrebe Byen Auxerre, og opbrændte dens Forstæder. Udi Tydskland holdt Kong Arnulph en almindelig Rigsdag til Forcheim, efter at Maji Maaned var til Ende, og komme der til ham Gesandtere fra mange Folk, iblant andre fra Normanerne, og fra Slaverne Nord paa, som udbade sig Fred. Arnulph gav dem vel og snar Besked, og gik derpaa med en mægtig Hær imod Obotriterne, men udrettede kun lidet, forlovede derfore sin Krigshær, og vendte hastig tilbage til Frankfurt, og skulle da Obotriterne have streifet lige til og ind i Ditmarsken. Ved et Diploma gav Arnulph Frihed for Krigstieneste til den Osnabrückiske Bisp Egilmar og hans Folk, med mindre de Danske skulde komme med

deres

deres Skibe for at ødelegge Christenheden. For denne Tid havde han den 1 Maji holdt Concilium til Metz, for at forbedre Sæderne, der vare forfaldne ved Normanernes Indfald, og blev paa dette ønsket Fred med dem (89). Gorm den Gamle. Aar 889.

Normanerne vedbleve Beleiringen af Saint Lo, og tvunge den endeligen til at overgive sig, dels ved det de Stridbarste vare blevne dræbte, dels og ved Mangel paa Vand, hvilket de havde afskaaret Besætningen. Vilkaaret blev, at den skulde beholde Livet, men intet andet; dog saasnart de komme ud af Fæstningen, dræbte de dem alle, uden at tænke paa deres givne Ord, og deriblant ogsaa Lista, Bisp af Coutance, hvorpaa de sleifede Kastellet indtil Jorden. Derefter angrebe de Bretagne, hvor Alaeus, Pasqvitani Broder, og Judichail, Vurfandi Søn, stridde sammen om Overherskabet, og det med saadan Iver, at de ei engang forligtes, endskiønt Normanerne angrebe dem, hvorfore de og bleve slagne paa adskillige Steder, og alt Landet plyndret lige til den Flod Blavet. Da først vaagnede de op af Søvne, sendte Sendebud til hinanden, forligte sig, og besluttede fælles at føre Krigen. Dog Judichail, som var yngre, oppebiede ikke indtil Alanus kunde støde til ham, men angreb Fienden alene, ihielslog mange tusinde af dem, og drev de øvrige til en Landsbye, hvor han anfaldt dem, ei betænkende, at det ikke er got, at bringe en slagen Fiende til Fortvilelse. Her angreb han dem ogsaa uforsigtigen, og satte derover Livet til. Derefter samlede Alanus al Bretagne's Magt sammen, og giorde tilligemed alle sine Briter Aar 890.

(89) Lang. T. 5. p. 175—178. Bouquet T. 8. p. 52. 23. 70. 309. 88. 97. T. 9. p. 43. 48. 84. 448. Conc. T. 11. c. 591 — 596. Gram in Meurs. col. 129. no1. b. Boltens Dith. Ges. T. 1. p. 412. Mösers Osnabr. Ges. T. 1. p. 347. 348; Documenta ad calcem p. 17.

Gorm den Gamle. Aar 890.

tet det Løfte, at de vilde give den tiende Deel af al deres Eiendom til Gud og St. Peder i Rom. Derefter ginge Britterne fulde af Mod og Forhaabning dem i Møde, og sloge dem saaledes, at knap 400 Mænd bleve tilovers af 15000, hvilke komme i Behold til deres Flode, mange af dem bleve da sprængte i en Strøm. En anden Skribent vil, at Normanerne have i begge disse Slag udi Bretagne tabt 12000 Mand. Dette Slag stod ved Qvintancbert mellem Renes og Vannes. Da Normanerne i forrige Aar forlode Paris, ginge de dog ikke alle ned af Seinen, og til Bretagne, men en Deel ginge alle Helgens Dag forrige Aar op ad Oise-Floden ved det Stæd Conflans St. Honorine, og til Noyon, hvor de leirede sig Sønden for Byen ved Kiersen, paa et Stæd befæstet af Naturen ved Skov og Vand, forsøgende om de i en Hast ved Kunst kunde indtage Byen, som syntes liden. Odo gik da efter dem, og leirede sig ved samme Flod, for at hindre dem fra at plyndre. Dog kunde han ei forbyde dem at streife lige til Maasen. Hvorpaa de ginge over Schelde, hvor Odo vel traf dem ved Galther, nu Dender Strøm, men fik dog ikke saa fat paa dem, som han vilde, da de adspredde sig i Skoven, og komme i Behold til deres Leir. Derefter forlode de Noyon om Foraaret, efter en Beleiring af et halvt Aar, fordi de selv lidde Mangel baade paa Proviant og Vand, og droge til Havbredden, hvor de opholdte sig hele Sommeren, og vare maaskee med iblant dem, som giorde Toget til Bretagne. Men siden begave nogle sig op ad Maasen. Saa snart den Tydske Arnulph fik dette at høre, gik han hasteligen efter dem over Schelde, og lige til Arras, men som han ikke kunde naae dem, vendte han tilbage til sit Rige. Andre Normaner droge op ad Seinen, og til Noyon, som de forlode i November, og toge Vinter-Qvarter i Løwen.

Atter

Atter andre droge tilbage til Lands, og bleve vel trufne af Odo ved Germiniacum, nu Germigny, der laae ved Loire tre Mile fra Magdun, udi Junii Maaned, som det synes, men han kunde formedelst Stædets Vanskelighed ei tilføie dem nogen Skade. Hasting havde imedens med sit Partie Sæde i Argeuve ved Somme-Floden, og indgik svigagtigen Fred med Rodulf, Abbed af St. Vast, thi den 27 December, just paa St. Hans eller tredie Jule-Dag, angreb han uformodentligen bemældte Kloster og Kastel, hvilket sidste da var bleven bygget der imod Normanernes Indfald under Kong Carl, som sees af et Brev, udstædet af Kong Odo den 21 Maji. Men Abbeden, som frygtede for at de fra Noyon, hvis Afmars han intet maae have vidst om, skulde stødt til, holdt sine Folk inde, hvilket dog giorde ham Ont, da han nøiere fik Sandheden at vide. Imidlertid giorde han siden mange Udfald paa dem, hvorved han saaledes skrækkede dem, at de ei mere turde nærme sig Klosteret. Disse Normanernes vedvarende Ødeleggelser foraarsagede, at Bernvinus, Erkebisp i Vienne, skrev Paven til, og mældte, at man for deres og for Sarracenernes Skyld maatte i den Egn, nemlig i Burgundien paa denne Side af Bierget Jura, skride til et Konge-Val, hvilket efter Pavens Raad faldt i Valence ud paa Ludvig, Boso's Søn. Saadanne Forstyrrelser bevægede Altman, Munk i Haut-Villiers ved Marne Flod til, at skrive en Begrædelse over Frankeriges Ødeleggelse. Udi Irland var det heller ikke stille dette Aar, thi en vis Gluniarnus, og Østmanerne fra Dublin, plyndrede Armach, ødelagde Domkirken og flere Kirker. Gorm eller Godrun (a), den

Gorm den Gamle. Aar 890.

(a) Det sidste Navn betyder en, som forstaaer sig paa Gudernes Hemmeligheder. Min T. 8. p. 845. 846. En Islansk Skribent hos Langebek T. 2. p. 149. kalder ham Gudmund, men uden Tvil uretteligen. Gluniarnus er vel Glumur.

Gorm den Gamle. Aar 890.

den Danske Konge i Ost-Angeln, døde, og blev begravet i Hadley udi Suffolkshire, hvor han ofte opholdt sig, endskiønt hans fornemste Sæde var i Gormon-Chester, nu Goedmanchester i Huntingdon Shire. Af Had fik han i Engelland det Tilnavn Gurmund, det er Skidenmund, eller og Slughals. Da Riget var arveligen overladt til ham og Efterkommere, og man finder, at hans Eftermand, en Dansk, ved Navn Eric, kom uden mindste Modsigelse til Regimentet, saa slutter jeg heraf, at han enten har været Gudruns Søn, eller Sviger-Søn, og i sidste Fald en Norsk. Denne Erik døde 905, og tillegges dog ikkun en Regiering af 14 Aar, hvilket viser, at Gudrun maae være død sidst i Aaret 890. Endel Engelske Skribenter forestille Gudruns Regimente som meget voldsomt, og sige, at han blev den samme efter Daaben, som forhen, da en Morian ikke kan skifte sin Hud. Hans Søn Harald opholdt sig i Danmark, og fik uden Tvil sit Fæderne Rige i Jylland, hvor han levede i Roe, og uanfægtet af Kong Gorm, ved det han gav ham sin Dotter Thyra til Egte, hvorom mere siden. Og denne Gorm eller Gudrun er det uden Tvil, som endel af vore Skribenter kalde Gorm Engellænder, og en anden giver Tilnavn af Haarde-Snude for hans Tapperhed. Længe efter ham kaldtes en Vei udi Engelland Gurmundi Vei. La Fountaine mener, at en Sølvmynt, hvorpaa staaer et A i Midten med Omskrift Eþelstani, og paa Reversen et Kaars i Midten med Omskrift Eadnoþnoþ, tilhører denne Kong Gurþrun. Hvorvel jeg just ingen stor Grund finder hertil, saa har jeg dog ladet den stikke i Kobber. Erkebisp Herman i Cöln fornyede i dette Aar 890 sin Kirkes gamle Paastand paa det Bremiske Stigt, endskiønt den alerede forhen var afgiort, og fra Cölnisk Side eftergivet. Saavel Herman, som Adalgar, bragte nu Sagen for

Pave

Gorm den Gamle. Aar 890.

Pave Stephanus, og Adalgar reiste selv til Rom; Paven søgte med det Gode at forlige Sagen, og til den Ende stævnte begge Erkebisper ind til sig, og at møde for Erkebisp Fulco i Rheims, som han i sit Stæd havde beskikket. Adalgar mødte ogsaa, men Herman ikke, hvorover Paven udskrev et Concilium til Worms, hvor Fulco havde Forsædet, og hvor Sunderold af Mayntz og flere Bisper sadde. Der mødte og begge Parterne, men hvad der blev afgiort vides ikke, alene det som skede i næstfølgende Aar synes at vise, at Sagen har faldet ud til Adalgars Fordel (90).

Aar 891.

Odo drog nu op imod Amiens, hvorhen Hasting havde begivet sig, men kunde ikke udrette noget, tvertimod Hasting overfaldt ham uventeligen i det Landskab Vermandois, ved det hans udsatte Poster paste slet paa, og jog ham paa Flugt. Derefter overlagde Normanerne, at de vilde alle seile ned af Floderne til Havet, forene sig sammen, og saa med samlet Magt angribe Lotharii Rige, venteligen ved at gaae deels til Löwen, og deels op ad Maas-Floden. Da skede det, at nogle af dem, unge og raske Karle, 550 i Tallet, hungrige efter Bytte, forlode Krigshæren om Natten, og droge skyndeligen imod St. Omer, hvis Befæstning endda ikke var fuldbragt, og alene bestod i Jordvolde og Træværk, hvorfore de mente ved første Anfald at kunne erobre den.

(90) Lang. T. 3. p. 178—181; 101. 185. 187. Bouquet T. 8. p. 71. 310. 88. 82. T. 9. p. 452. 48. Martene coll. T. 1. p. 227. Labbei conc. T. 9. p. 424. 425. Trithemius de viris ill. Ord. S. Benedicti l. 2. c. 50. Colgani Triad. Thaum. p. 296. Cambdeni Brit. p. 337, 367. Skinner etym. onmast. v. Godmanchester. La Fountaine Tab. 11. p. 171. Min T. 8. p. 828. 834. 870. 821. 827. 835. 847. 889. 903. 904. Staphorst T. 1. p. 71. Coleti conc. T. 11. col. 609. 610. Frodoardus l. 4. c. 1. p. 581. 582.

Gorm den Gamle. Aar 891.

Imidlertid lavede Borgerne sig dog til Forsvar, og finge anden Søndag efter Paaske Underretning ved deres Speidere, at de Danske nu droge ned af det Bierg Helecvelt, nu Hellefant eller Helfaut, der ligger twende Mile fra St. Omer, hvor de opholdte sig med at røve Qvæget, men som Borgerne vidste, at her ikkun var en liden Del af den fiendtlige Krigshær, saa ginge de dem dristeligen i Møde til Windengelhem med Vaaben og Heste, og sloge 300 ihiel, eller og saa mange, som en anden Skribent vil, at ikkun fire bleve tilovers, jagende de øvrige paa Flugt, dog ikke uden eget Tab, og skede dette i en Eegeskov, hvor de Danske havde trukket sig hen for at være i Sikkerhed. Efter dette blev med al Iver baade Nat og Dag arbeidet paa Befæstningsværkerne af St. Omer, hvilket og var fornødent, thi Dagen derpaa komme de Danske did igien med en anseelig Hær, hvilken bygde sig Hytter der i Nærværelsen, som for at blive der, og satte sine Heste ud paa Foder. Fodgiængerne derimod, og de udvaldeste af Rytteriet, bleve ved hele Dagen skiftevis i Hobe at angribe Kastellet endog med adskillige og usædvanlige Krigsværktøi, nemlig de lode regne ligesom en Hagel paa dem, ei alene af Pile, men endog af brændende Redskaber, og af Støkker gloende Jern; Tilsidst begyndte de at opkaste dybe og brede Graver om Befæstningen, og at fylde dem med Straae og Vidie-Grene, for paa den Maade at twinge den ved Ild til Overgivelse. Dog de Franske paste paa, da de engang havde trukket sig tilbage, og Vinden bar fra Byen paa dem, og forsøgte at sætte Ild paa alt dette, og derved at legge det i Aske, hvorved mange af de Danske bleve svíede, dog uden at miste Livet. Ved disse Angreb skulle de Franske ei have lidet anden Skade, end at alene een blev saaret, hvorimod en Munk skiød med sin Pil en af de for-

fornemste fiendtlige Anførere ihiel, hvorpaa de Danske holdt inde med Angrebet. Mange af de fornemme Danske samlede sig imedens i Indgangen af St. Bertini Kirke, dog holdte Kongernes Hofmænd (Curiales) Raad sammen i St. Petri Kirke, didhen Sendebud komme og berettede bemældte Anførers Død, hvorover de nu raadsloge med hinanden, hvad de videre den Aften skulde foretage. Da skede det, at en af dem løb hen, tog et Kaars ned, som stod bag St. Bertini Altar, og begyndte med et Jern Værktøi at hugge det til. Herover bleve Sendebudene vrede, og forestilte, at de ei toge sig deres Landsmands Død til Hierte, eller søgte at hævne den, ei heller tænkte paa at indtage Kastellet, som let kunde skee, om de strax angrebe det; De maatte og overveie Byttet, som snart kunde gaae dem glip, saafremt de gave de Beleirede Tid ikkun denne Nat, da de vilde forstikke det i Brønde og paa flere skiulte Stæder, og nedgrave det. Disse Bebreidelser opvakte dem til Vrede, saa de sprunge op, og giorde Løfter til deres Guder, ikke at ville lade nogen af Mandkiønnet leve udi Kastellet til næste Morgen, saafremt de denne Nat kunde indtage det. Imidlertid overfaldt de Fornemme, som her vare forsamlede, en uformodentlig eller Panisk Skræk, saa at de samptligen toge Flugten, og befoele at lade støde i Trompeten, for at give de andre Tegn til Opbrud, hvilke da ogsaa alle, baade de der opholdte sig ved Kastellet, i Tæltene, og paa Marken ved Hestene, droge af, og foere 6 Mile samme Nat til et Menapisk Kastel, venteligen i Artois. Rimeligen have de faaet Tidende, enten falsk eller sand, om en Fransk Krigshærs Nærmelse. Men den gamle Franske Munk, som fortæller dette, tilskriver det Stædets Skytshelgene, St. Peder Apostel og St. Bertinus, leggende til, at mange Normaner bleve for en Tid blinde og værkbrudne, at de-

Gorm den Gamle. Aar 891.

res Faner, som de havde ophængt kridhvide paa Kirkernes Vegge, vare kulsorte, da de toge dem ned, maaskee af Støv og Lyse-Røg, hvilket og skal have hændet deres allerfornemste Fane, som de havde fæstet øverst paa en høi Stang, oven paa en Høi, der laae midt imellem begge Klosterne, og hvor forhen en deilig Frugthave, plantet af Munkene, og som især bar skiønne Pærer, havde staaet, men som Munkene selv nedhug ved Fiendens Ankomst, at ei nogen af dem skulde skiule sig deri. Efter al Anseende har denne Hob draget fra St. Omer til Løwen, ligesom alle de andre, thi der var deres Samlingsplads, og derfra droge de hen imod Maas-Strømmen. Arnulph havde vel giort Anstalter imod dem, men førend den hele Krigshær blev samlet ved Mastricht, ginge Normanerne over Floden ved Lüttich, og lode de Tydske efter sig paa Ryggen. Derefter fordelte de sig i Skovene og Moradserne ved Aachen, dræbte hvem de overkomme, og borttoge Vogne og Karrer, som førte Proviant til Krigshæren, hvilken, da den fik Efterretning herom den 24 Junii, og nu næsten var samlet, blev fast ganske sandseløs herover. Anførerne holdte strax Krigsraad, og overlagde, om de i disse fortvilede Omstændigheder skulde enten gaae igiennem Ripuariernes Land til Cöln, og derfra over Prum til Trier, eller og, for at redde sig, gaae over Maasen, og skynde sig til deres Flode, hvorved venteligen den Normaniske forstaaes, som de maaskee tænkte at overrumple, ved det de fleste Folk vare borte. Dog Natten skilte Forsamlingen ad, uden at noget vist blev besluttet. Ved Dagbrækningen bevæbnede de sig, og ginge med flyvende Faner udrustede til Strid langs ned ved Bredden af Maas. Men efterat de vare gangne over den Bæk Gulia, nu Geulc, standsede de, og blev da paa nye besluttet, paa det den hele Krigshær ikke

skulde

skulde omsonst udmattes, at hver Anfører skulde udsende tolv af sine Folk, for at erfare hvor Fienden var. Men imedens de herom raadsloge, lode Normanernes Fortropper sig see, hvilke den hele Hær satte efter uden mindste Orden, og uden at adspørge Anførerne, indtil saa længe de i en Landsbye truffe paa det fiendtlige Fodfolk, som strax med sluttede Leddet angreb dem, og drev dem letteligen tilbage. Vel begyndte de igien at samle sig, saa at Striden fornyedes paa begge Sider, med Skrig og Vaabenbrag, helst ved at slaae Koggerne imod hinanden, men da det Normaniske Rytterie brød hasteligen ind, vendte de Christne derpaa Ryggen. Sunderold, Erkebisp i Maynz, Grev Arnulph, og en utallig Mængde Adelspersoner bleve paa Pladsen. Sunderold ansees af adskillige gamle Skribenter for en Martyr efter de Tiders Tænkemaade, fordi han dræbtes af Hedninger. Saadan Seier erholdte Normanerne den 26 Junii ved et Mesterstykke af Mars og Krigskunst, hvilket viser, hvor erfarne de vare i Krigsvidenskaben, som oftere vilde vise sig, om vi havde alle deres Bedrifter saa vel beskrevne som denne. Derefter indtoge de den fiendtlige Leir, funde der overmaade rigt Bytte, ihielsloge Fangerne, og vendte tilbage til deres Flode. Da Arnulph, som da opholdt sig i Bayren, og laae til Felds mod Slaverne, fik dette at høre, blev han først meget bedrøvet, men derefter samlede han en stor Hær af Ost-Franker, som boede i Tydskland, Saxer, Bayrer og Alemaner, af hvilke sidste dog mange bleve syge underveis, og forlode ham. Normanerne ødelagde imedens en stor Deel af Lotharii Rige, og leirede sig endeligen ved Löwen, saa at de havde Floden Dyle bag ved sig, og foran deres sædvanlige Vold af Træe og Jord, saa og en Morads; og her oppebiede de Arnulph og hans Hær, begegnende dem med Latter og Haanhed, og nævnende ofte

Gorm den Gamle. Aar 891.

Gorm den Gamle. Aar 891.

Gulia, den, deres skammelige Flugt og Nederlag skulde de huske paa, og vente nu samme Skiæbne. Arnulph var meget forlegen, fornemmelig fordi Frankerne ei vare vante til at stride til Fods, og paa anden Maade kunde man ei her angribe Normanerne. Han sammenkaldte derfore de fornemste Anførere, forestilte dem den ubodelige Skade, Normanerne havde giort i Riget, at nu var Hævnens Dag kommet, han vilde stige af sin Hest, gaae i Spidsen for dem med en Fane, og haabede da, naar de alle giorde ligesaa, i Guds Navn at vinde. Saavel Gamle som Unge bleve herved opmuntrede til at fægte til Fods; De bade alene at han vilde forsikre dem Ryggen ved noget Rytterie. Nu begyndte Slaget med et hæftigt Skrig paa begge Sider. Sværdene bleve trukne, og man gik løs paa hinanden. De gamle Aarbøger af Fulda berette ved denne Leilighed, at iblant Normamanerne var da det meget tapre Danske Folk, om hvilket man aldrig forhen havde hørt, at det nogensinde var bleven overvundet og slaget i sin Befæstning. Striden var skarp, men kort, thi de Christne fik Seier, og styrtede Normanerne paa Flugten i hundrede og tusinde Tal ud i Floden, hvor de druknede. Og heraf have uden Tvil senere Skribenter taget Anledning at berette, at 100000 Normaner ere blevne i dette Slag, hvilket er urimeligt, dog beretter Widichindus, som skrev ikkun 100 Aar efter denne Tid, alerede dette. Imidlertid satte ganske vist mange Livet til, hvilket ogsaa derved bevises, at Tydskland siden blev temmelig frie for Normanernes Indfald, og vil en af vore egne gamle Skribenter, at 9000 Normaner ere blevne i dette Slag, hvilket maaskee er for lidet, der end mere giælder om de 8000, Arngrim sætter. Ynkeligt var det at see, hvorledes de flygtige Normaner styrtede i Floden, og holdte hinanden i Ben, Hals og Hænder. De

døde

døde Kroppe vare saa mange, at Floden derved dæmmedes op. I dette Slag satte de tvende Konger, Sigefrid og Godefrid, eller Gudraud, Sønner af den Svenne Olaph, Livet til, og som jeg mener, ogsaa deres Broder Helge, men i alt 12 fornemme Herrer. Sexten Kongelige Faner bleve erobrede og bragte til Bayern som Seierstegn. En gammel Skribent siger, at Ivar, Sigefrids og Godefrids Broder, var med i dette Slag, og raadte først Godefrid til og siden fra at stride. Men Ivar var længe død, og sigtes maaskee derved til Helge. Strax paa Stædet lod Arnulph synge Litaniet, for at takke Gud, at saa mange tusinde Fiender vare omkomne, uden at de Christne havde tabt mere end een Mand, hvilket sidste enhver der lyster maae troe for mig. Derefter indtog han Kastellet Løwen, og omkom der ogsaa mange Normaner. Hvad som tildels voldte Slagets Tab var dette, at Normanerne havde ei deres ganske Magt samlet i det, thi de der vare gangne op ad Maasen feilede, saa at alene de vare tilbage, som til Lands vare komne til Løwen. Arnulph vendte derpaa tilbage til Bayren, hvilket viser, at Seieren har været fuldstændig. Imidlertid undginge dog nogle med Livet, og vendte tilbage til deres Flode paa Maasen. Dette Slag er uden Tvil skeet sent paa Aaret, fordi der intet videre tales om Arnulphi Forretninger i dette Aar, undtagen at han holdt Julen i Ulm, ei heller om Normanernes videre Foretagender førend i Februarii næste Aar. At Slaget er holdt sent, bevises og derved, at man har et Diploma af Kong Arnulph, udstædet den 1 October i Mastricht, og et andet den 9 October ved Maasen, hvilke begge ere efter mine Tanker udstædde førend Slaget skede. Dog maae jeg tilstaae, at herimod strider det den aarlige Omgang for Normanernes Nederlag holdes endnu udi Løwen indtil denne Dag den 1 September, hvilket faaer

Gorm den Gamle. Aar 891.

Gorm den Gamle. Aar 891.

ogsaa Styrke derved, at Aventinus, vel en nye, men derhos god Skribent, henforer ogsaa Slaget til samme Dag, men vor Svaningius henforer det til Michelsdag. Denne herlige Seier blev ellers tilskrevet Jomfrue Maria, og saaledes afmalet paa en gammel Tavle, der længe hang i Löwen. Franco, Bisp af Lüttich, var med i Slaget, og holdt sig derfore siden fra at forrette Gudstienesten, som en Besmittet. Saaledes blev den første Seier, Normanerne erholdte, dem til Ulykke, thi derved bleve de overmodige og sikre, og tabte derover det andet Slag, hvilket ofte skeer. Ved denne og foregaaende Tider viste Fulco, Erkebisp af Rheims, sig meget tienstagtig og giestfrie imod de Geistlige og Munke, som for Normanerne flygtede til ham, iblant andre imod Healand, Bisp af Terouane, der af Frygt for dem forlod sit Stigt, og kom til ham. Haderad, Abbed i Hirsaug udi det nu værende Würtembergske, skal ved denne Tid have skiulet i en underjordisk Hvælving den hellige Aurelii Legeme, saa og i andre Hvælvinger Kalk og Disk, Kaars og andre Kostbarheder, af Frygt for dem. Pave Stephanus bekræftede i dette Aar 891 i Maji Maaned ved sin Bulle til Erkebisp Adalgar, hvilken endnu er til, alle den Hamborgske Kirkes Friheder, ligesom Pave Gregorius og Keiser Ludvig havde givet dem, og truede alle dem med Band, som vilde handle herimod. Og herved synes Paven at have villet undgaae at dømme i Sagen mellem Herman og Adalgar, saasom han ikke med eet Ord nævner det Bremiske Stigt, men for Resten stadfæster dog den Hamborgske Kirkes Friheder. Sunderoldi Død haver vel opsat Sagens fuldkomne Afgiørelse, hvortil kom, at Pave Stephanus døde ogsaa i dette Aar, og at hans Eftermand Formosus tænkte anderledes. Paven stadfæstede og ved et Brev af 1 Junii det Collegium, som den afdøde Grev Walbert havde

stiftet

stiftet i Wildeshusen i den Gow Leri, St. Alexander til Ære, og hvilket Stiftelses-Brev hans Søn Bisp Wihebert i Verden havde tilsendt Paven. Af denne Pavens Skrivelse synes det, at Walbert var da nyligen død (91). Gorm den Gamle. Aar 891.

Forrige Aar havde vel Normanerne lidet stort Tab formedelst det ulykkelige Slag ved Löwen, men dog blev deres Mod derfor ei knækket; Nei, de som vare blevne tilbage ved Skibene, forlode dem nu i Februarii Maaned, ginge op ad Maasen, og droge ind i Ripuariernes Land, ødelagde alle Ting lige indtil Staden Bonn, hvorfra de droge videre frem, og bemestrede sig den Flekke Lundolfesdorf, nu Lundesdorf, ved Rhinens høire Side, lige over for Andernach. Der kom den Christne Magt dem i Møde, men udrettede intet mærkværdigt, dog forlode Normanerne Flekken om Natten, og holdte sig siden fra de store og vide Sletter; thi de søgte at undgaae et ordentlig Slag. Derfor droge de igiennem Skovene, og ilede alt hvad de kunde til Klosteret Prum, ladende den fiendtlige Hær efter sig paa venstre Haand. Aar 892.

(91) Lang. T. 5. p. 181—190. 179. T. 1. p. 230. Bouquet T. 8. p. 89. 97. 53. 54. 71. 72. 248. 98. T. 9. p. 118. 119. 72. 48. 120. 121. Mab. A. S. T. 3. p. 131—138. Witichindus ap. Meib. T. 1. p. 637. Bünau T. 4. p. 606. Flodoardus l. 4. c. 8. p. 637. 594. Trith. Chron. Hirsaug. p. 21. Ad. Br. l. 1. c. 40. Helmold. l. 1. c. 7. Arngrimi Suppl. p. 579 iblant Bartholins Mss. Molani Nat. Sanct. Belgii d. 1 Sept. p. 184. Lipsius de Lovanio l. 1. c. 5. Molani milit. Sacra Duc. Brabantiæ c. 25. Lud. rel. Mss. T. 9. p. 7. Aventini Annal. Boici l. 4. p. 281. Denyaldi Rollo p. 29. Svaningii Hist. Mss. p. 10 inter Arnæ Mss. n. 805. 8vo. Chapeaville Scr. Leod. T. 1. p. 158. Min T. 8. p. 734. 746. 736. 780. T. 9. Tavle 92. Staphorst T. 1. p. 71. 72. Eccardi H. Gen. Dom. Saxon. p. 21.

Gorm den Gamle. Aar 892.

Haand. Deres Ankomst var saa hastig, at Abbeden og Brødrene neppe havde Tid at redde sig med Flugten. Klosteret blev da rent udplyndret, nogle Munke dræbte, saa og endel Opvartere og de øvrige af de sidste tagne til Fange. Derefter fulde de ind i Ardenner-Skoven, og indtoge et nylig anlagt Kastel paa et høit Bierg, hvorhen en Mængde Almues-Folk havde taget sin Tilflugt, hvilke de alle dræbte, hvorpaa de droge til Løwen med et rigt Bytte, leirede sig der, og brøde endeligen op derfra, efterat de havde trukket de hist og her adspredde Hobe til sig. Derefter begave de sig til deres Flode, seilede ned af Maasen, og komme om Høsten til Engelland med 250 Skibe, og meget Rytterie, saasom Frankerige plagedes da af en stor Hunger, og Normanerne derved havde Møie for at faae Underholdning; De landede i Mundingen af den Flod Rother, som flyder ud ved Rhye, en Flekke i Sussex; tæt ved laae den store Skov Andredeswald, som strakte sig paa en Længde af 120 Engelske Mile, og Brede af 30, fra Syddelen i Kent igiennem Sussex og ind i Hampshire. Efter skede Landgang bygde de et meget fast Kastel i Apledore udi Kent ved Floden Rother, efterat de havde ødelagt et andet og svagere, som laae 4 Mile op ved Floden, og hvori kun vare saa Beboere, og for at komme did, slæbede de deres Skibe op ad Floden, som venteligen har været udyb. Efter al Anseende ere disse Normaner komne deres Brødre i Engelland til Hielp, thi det lader, at Kong Alfred var da uforligt med de Danske af Ost-Angeln og af Northumberland. Den Skotske Konge Gregorius døde, og havde Donald, Constantini Søn, til Eftermand. De Danske, imedens de krigede forhen med de Engelske, havde søgt at bevæge Gregorius til at giøre Forbund med sig imod dem, men det var saa langt fra, at han tværtimod drev

Danske

Danske og Picter ud af Fife og Louthian, og gik med en mægtig Krigshær ind i Northumberland imod den Danske Kong Guthred. Skoterne plyndrede da, endskiønt de vare Christne, det Kloster Lindisfarne, men i det følgende Slag ved Munding-Dene, een Mil Sønden for Norham ved Tweed i det egentlige Northumberland, bleve de overvundne af Guthred, hvilken Seier denne overtroiske Tid tilskrev den hellige afdøde Cuthbert, som vilde hævne sit Kloster, leggende til, at Jorden aabnede sig, og opslugede disse Vanhellige. Saafremt det er rigtigt, hvad Spelman beretter, at Guthred herskede over dem af Cathnes udi Skotland, over Øen Man, og over de flere nordlige Øer, saa maae det være skeet ved denne Leilighed, dog da den mægtige Sigurd Jarl over Orkenøerne levede omtrent paa de Tider, og besad Cathnes og flere Lande i Skotland, saa kan herved vel intet andet forstaaes, end at han og Guthred have, som Normaniske Fyrster, været saa nær forbundne sammen, at deres Lande ere blevne anseede for een Stat. Vissere er det at Guthred og Gregorius giorde fast Fred og Forbund sammen, efterat de havde prøvet Styrke med hinanden. Og dette Forbund blev siden fornyet mellem Guthred og Donald, hvorvel den sidste ikke heller vilde indgaae noget imod Alfred. Udi Irland opkom Uenighed imellem den Ostmaniske Kong Sitric, og en vis Galfrid med Tilnavn Merle, en meget mægtig Mand i Dublin, hvilken Uenighed gik saa vidt, at Staden blev delet ligesom i tvende Parter, saa at den eene holdt med Sitric og den anden med Galfrid (92).

Gorm den Gamle. Aar 892.

Fran-

(92) Lang. T. 5. p. 190—194. 179. 137. Chr. Sax. in loc. explic. p. 11. Bouquet T. 8. p. 72. 89. 251. T. 9. p. 48. 72. 8. Spelm. gloss. p. 361. Leslæus de orig. Scotor. l. 5. p. 178. Lelandi Coll. T. 2. p. 329. Hontheim Hist. Trev. T. 1. p. 220.

Gorm den Gamle. Aar 893.

Frankerige havde nu temmelig Roe for Normanerne, hvorvel ei gandske, da de fleste vare dragne til Engelland; Men herved var Frankerige ikke lykkeligere, thi et Partie satte nu Carl, Søn af Kong Ludvig den Stammende, paa Thronen. Fulco Erkebisp af Rheims var dets Hoved, og salvede ham i Rheims den 28 Januarii, hvoraf opkom en indbyrdes Krig mellem Odo og Carl. Et Partie Normaner var dog dette Aar i Frankerige, og indtog Byen Evreux i det nu værende Normandie, hvis Biskop Sebar dog reddede sig med Flugten. Dette Indfald foraarsagede, at S. Benedicti Legeme blev bragt til Langres i Sikkerhed. Ovenmældte Fulco skrev til Pave Formosus, og gav ham tilkiende, hvad Stephanus havde befalet ham angaaende Sagen imellem Herman og Adalgar, og som han intet Svar fik, skrev han paa nye, og gav sin Forundring tilkiende, hvorfore han fortiente at faae intet Svar. Paven giver i sit Svar herpaa tilkiende, at Normanernes Indfald smerter ham, saa og at Fulco derover foruroliges, og giver end videre tilkiende, at han beder Gud vil styre dem formedelst Apostlernes Fyrstes Forbøn. Kong Odo stadfæstede S. Medardi Kloster sine Friheder, og skiænkte det mange Gods, paa det Kirken kunde igien blive opbygget, som nyligen var opbrændt af Marcomanerne, saa kalder han Normanerne. Den Normaniske Anfører Hasting, som maaskee var den, der indtog Evreux, kom nu med 80 Skibe til Engelland, gik op ad Themsen, og bygde sig et Kastel i den kongelige Flekke Middelton udi Kent med megen Bekostning, lige over for Øen Shepey, og der overvintrede han, ligesom den forrige Aar ankomne Normaniske Hær udi Apuldre. Men siden efter at han var bleven beleiret i Middelton af Alfred, som omgav den med Krigs-Machiner, besluttede han at giore Fred, og forsikrede

Alfred

Alfred ved Eed, saa og ved Gisler, ei mere at skulle være hans Fiende, hvorpaa Kongen gav baade ham, Hustrue og Børn mange Foræringer, thi han havde staaet Fadder til den ene af hans smaae Sønner, og Grev Ethered til den anden. Dog Hæsting holdt ikke sin Eed, men anlagde et nyt Kastel ved Beamsfleet. Imidlertid havde de Danskes og Normaners Indfald denne gang ei saa meget at betyde, som forhen, da Alfred havde i de Aar, Freden varede, fundet Leilighed at sætte Landet i god Forsvarsstand, hvilket ogsaa behøvedes, da de Indfødde selv havde lagt sig efter at røve og plyndre, saa at neppe noget Stæd var sikkert, og ingen Samling kunde holdes uden bevæbnet. For Orden skyld havde Alfred deelet Landet ind i Shirer, eller Grevskaber, hvis Aldermand eller Greve-Embede han inddeelte i tvende; Dommeren, eller Justitiarius, og Vicegreven dømte i de vanskeligste Sager; I Hundreder, som bestod af 100 Mand, og hvis Formand dømte i de mindre vanskelige; og i Tithinger, eller Wapentac, som bestod af 10 Mand, og hvor de ringeste Sager dømtes. Enhver Engelskmand maatte høre til sin Tithing, Hundred, og Shire. Hvo der forsaae sig, maatte stille nogen af sin Tithing til Borgen, og kaldtes derfore de 9 Freoborh ɔ: frie Borgens Mænd; Men den som ei kunde faae nogen Borgen, dømtes efter Lovens Strænghed, og tog han Flugten enten før eller efter Borgen var stillet, da maatte hans hele Hundred og Tithing betale Bøder til Kongen. Disse Navne, og Indretninger tildels ogsaa, ere endnu ved Magt i Engelland, hvilket viser deres Passelighed og Visdom. Den megen Omgang, Engellænderne havde havt med de hedniske Danske, havde bragt dem til at tænke meget frit i Henseende til Kiønnet, saa at deres Bisper og Præster holdte sig Fruentimmer, (maaskee

Gorm den Gamle. Aar 893.

dog i lovligt Ægteskab), mange Legfolk havde forbuden Omgang med deres nærmeste Slægtinge, mange Nonner lode sig besvangre, og mange havde en Concubine eller Frille foruden deres Kone. Og disse Skikke synes endog, at være blevne ansete da for rette, af en vis der opkommet Sect. Herom skriver Erkebisp Fulco af Rheims til Kong Alfred, og takker ham for at han søger ved Ord og Oplysning at afskaffe dem. Alfred lod og istandsætte de beskadigede Byer og Kasteller, og opføre nye Taarne og Befæstninger paa beqvemme Stæder, saa og omgive Byerne med Mure. Foruden alt dette var Alfred nu Konge i det gandske Land, endog i Mercia, alene at Ost-Angelen og Northumberland vare i de Danskes Hænder. Naar alt dette betragtes, og tilligemed at de Danske havde meget tabt Modet ved deres Uhæld i Frankerige, saa er det let at begribe, hvi dette Engelske Tog havde intet lykkeligt Udfald. De Danske udi Northumberland og Ost-Angelen indginge derfor og, tolv Maaneder efterat den Normaniske Hær var kommen til Apuldre, et eedeligt Forbund med Alfred, venteligen om at sidde stille, og de sidste gave endog 6 Gisler. Udi Irland indtoge Ostmanerne, hvorvel de vare ueenige mellem sig selv, atter Staden Armagh, og plyndrede den, og førte da fangne bort med sig Cumasgach, Konge af Ulster, og hans Søn Aodh (93).

Aar 894.

Den Fred, de af Northumberland og Ost-Angeln havde giort med Alfred, holdte de ikke længe, tvertimod, saa snart den

Hob,

(93) Lang. T. 5. p. 194—198. 48. 193. 191. 162. 54. 55. 181. 199. Bouquet T. 8. p. 73. 90. 156. 220. 252. 310. 253. T. 9. p. 515. 531. 536—538. 545. 552. 85. 61. 460. Mab. de re Dipl. p. 557. Miræi orig. Bened. ap. M. Kuen T. 1. p. 12. Flodoardus l. 4. c. 1. p. 583. c. 2. p. 586. c. 5. p. 612. Colgani Triad. Thaum. p. 296. Ma Geoghegan T. 1. p. 396.

Hob, som var i Kent, gik ud at plyndre, ginge de med, og underiden ogsaa for sig selv, hvor de kunde komme til dermed, hvorover Alfred drog til Kent, og leirede sig mellem begge Hære paa et beqvemt Stæd, hvor han, dækket ved Bierge, ved en Skov og ved Vandet, var saaledes i Stand til at anfalde, hvilken Hob der drog ud. Men derpaa delte de sig i smaae Partier, og plyndrede hvor den Engelske Krigshær ikke var, helst i Hamp- og Barkshire, dog bleve de ogsaa ofte, saavel Dag som Nat, slagne, dels af de Kongelige Tropper, dels af Borgerne i Byerne, og som det synes tildels under Anforsel af Alfreds Søn Edvard. Alfred delte derpaa og sin Hær i Parter, en holdt Marken, en anden var hiemme, foruden dem der laae i Besætning udi Byerne, og herved havde han altid friske Folk. Endeligen forlode de Danske deres Leir, og søgte at bringe det anseelige Bytte, de havde erhvervet, i Sikkerhed over Themsen paa Skibe til Essex, hvilke de havde sendt i Forveien, men de bleve, forend de komme saa vidt, angrebne af Alfred ved Farnham udi Surrey, slagne paa Flugt, mange dræbte, deres Konge saaret, og Byttet dem frataget. Den Normaniske Konge blev neppe reddet af sine Folk, som med Møie bragte ham paa en Hest over Themsen, ved hvilken Leilighed mange af dem druknede. Herved bleve de nødde til at flye over Themsen, i hvilken mange druknede, som forfeilede det rette Vadestæd, hvorpaa de droge op ad Floden Colne i Essex, og begave sig til den Øe Mersey, hvor bemeldte Flod falder i Havet. Det lader og at nogle have begivet sig til den Øe Thorney, som ligger ved Kusten mellem Hampshire og Sussex, og der bleve de beleirede. I Mersey beleirede Engellænderne dem ogsaa, og holdte ud saa længe Provianten slog til, thi hver Trop førte saa meget med sig, som kun-

Gorm den Gamle. Aar 894.

Gorm den Gamle. Aar 894.

de strække til i den fastsatte Tid, den skulde tiene; men da den gik til Grunde, ilede Alfred selv did med de Tropper, hvis Rad det da var at holde Marken, hvorpaa de andre vendte tilbage. Imidlertid vare de Danske der endda, fordi deres saarede Konge ikke taalde, at reise. Dog gik Beleiringen langsom, deels fordi de Engelske havde ingen Skibe der, deels og fordi dem manglede Proviant. Men de af Ost-Angeln og Northumberland besluttede da at skaffe deres Landsmænd Luft. Fra Vester af ginge de Sonder paa med 40 Skibe, og beleirede et Kastel i Devonshire, og ligeledes ginge de fra Oster af ud med 100 Skibe og beleirede Exeter, didhen Alfred hastede til Undsætning med sin hele Hær, saavel Fodfolk som Rytterie, undtagen en Part som han lod blive tilbage for Mersey paa Ostsiden. Da han kom til London, trak han dens Borgere til sig, saa og Ethered, Greve af Mercia, med hans Hær, og mange andre fornuftige Krigere, og kom til Beamfleet i Essex, som laae ved Themsens Nordre Side, hvor Hasting havde anlagt et fast Kastel med dybe og brede Graver, og opholdt sig der, og hvorfra han gik ud paa Bytte udi Ethereds Land, efterat han havde trukket til sig den stærke Hær der stod ved Apuldre. Dog denne Hær blev slagen paa Flugt af de Engelske, hvilke derpaa erobrede Kastellet ved Beamfleet, og bortforte deels til London, deels til Rochester, alt hvad deri fandtes, Hustruer og Born, Skibe, Penge, Guld, Solv, Klæder og andet Bytte, dog brændte de endel af Skibene. Hastings egen Kone og Sonner bleve bragte bundne med Lænker til Kongen udi London, som dog siden gav dem frie, imod sine Mænds Raad, der domte dem til Dode, og sendte han dem til Hasting efter hans Begiæring, fordi den ene var hans, nemlig Kongens, egen Gudson, og den anden Hertug Ethereds. Desuden forærede Alfred ved den Leilighed

tighed Penge saavel til ham selv, som hans Hær, saa og til den der havde staaet ved Apuldre. Da Kastellet blev indtaget var Hasting atter ude at plyndre i Ethereds Land. Fra Beamfleet drog Alfred til Exeter, og slog baade med sit Fodfolk og Rytterie et fiendelig Partie ved Chichester, som var gaaet ud for at giøre Bytte, og mistede Normanerne der nogle hundrede af deres Folk og nogle Skibe, hvorpaa de Danske trukke sig tilbage til deres Skibe ved hans Ankomst, og plyndrede siden paa Havet. Imedens han var der droge de tvende forenede Hære fra Apuldre og Middelton ind i Essex, og befæstede meget stærkt, efterat deres Konge havde igien faaet sin Helbred, et Kastel ved Sceobyrig, nu Syd-Shobery ved Themsen, hvis Bredde de derpaa fulgte lige til Buddington ved Severne, hvor de atter anlagde et Kastel, og hvor Hasting siden kom til dem, men der bleve de angrebne af en talrig Engelsk Krigshær, som de Hertuger Ethered, Ethelm af Wiltshire, Ethelnoth, og de øvrige Kongens Tienere eller Thani, hvilke vare blevne tilbage i de befæstede Stæder, havde samlet fra alle Lande Østen for Floden Pedredan eller Parret i Somersetshire, Vesten for den store Skov Sealewud, Sønden og Norden for Themsen, Vesten for Severne, og endel fra Nord-Wales, saa og Wallenser, som boede Vesten for Severne. Normanerne havde og paa deres Tog trukket mange til sig fra Ost-Angeln og Northumberland, hvilke sidste anførtes af Sihtric, Kong Guthreds Søn, der kom did med en Flode. Imidlertid flyede de dog til deres Befæstning i Buddington, og bleve der rundt omkring saavel til Lands som til Vands beleirede i mange Uger af de Engelske, som stode paa begge Sider af Severne. Alfred var imidlertid selv udi Devonshire med sin Flode. De Beleirede komme endeligen i saadan Nød, at mange døde af Hunger, og at mange

Gorm den Gamle. Aar 894.

maatte

Gorm den Gamle. Aar 894.

maatte spise deres egne Heste, hvorover de giorde et Udfald paa dem, der stode ved den Østre Side af Floden, i hvilket vel Ordhelm, en af Kongens fornemste Thani, omkom, tilligemed flere Thani, men dog erholdte de Christne Seier, og bleve nogle ufinde Normaner deels paa Pladsen, deels druknede de i Floden. De øvrige sloge sig igiennem, og komme til deres Befæstning i Essex, og til deres Skibe, hvorpaa de samlede forend Vinteren en stor Hær sammen fra Ost-Angeln og Northumberland, og droge afsted baade Nat og Dag, efterat de havde overgivet i sikker Forvaring til Ost-Anglerne deres Koner, Skibe og Penge, langt Vester paa til Wirheale, en Halvøe i Chestershire, og var deres Mars saa hastig, at de Kongelige Tropper ei kunde hente dem ind, forend de vare i den befæstede Stad Chester, og funde de der i en Bye mange af deres Landsmænd for sig. Dette skede den tolvte Maaned efterat de vare komne til Engelland fra hin Side Havet. Sihtric derimod skilte sig fra dem, og seilede hiem, efterat han tvende Gange havde plyndret de Engelske Kuster. Pave Formosus tilskrev Kong Alfred og de Engelske Bisper, og opmuntrede dem til at besætte alle Stigter med Bisper, hvilket viser, i hvilken elændig Forfatning den Engelske Kirke da var, formedelst de Danskes Indfald. Aarbøgerne af Corvey, som slutte med 1471, men ere tagne af adskillige ældre, berette, at i dette Aar 894 var Adalvart, en Broder fra Corvey, Bisp i Sverrige, bekiendt, og omvendte mange. Skade at dette berettes ikkun af dem alene, men er det rigtigt, da maae han være bleven indviet enten af Rimberto eller af Adalgario (94).

Om

(94) Lang. T. 5. p. 199—207. 208. 209. 210. 191—193. 196. 197. Paulini Syntagma p. 375.

Gorm den Gamle. Aar 895.

Om Foraaret, og i Maji Maaned, som det synes, holdtes et Concilium til Tribur, ei langt fra Maynz. Der mødte 26 Bisper, foruden mange Abbeder og andre Geistlige. Hatto, Erkebisp af Maynz, havde Forsædet. Her fastsattes i den 34 Canon, at om en Christen dræbte en anden Christen, som var fanget hos Hedningene, og det i Strid mod de sidste, saa skulde ham ikkun paalegges 40 Dages Pœnitentse, og det videre overlades til Bisperne, saasom det ikke var ham muelig, i saadan Omstændighed af et Slag at kiende den Christne fra den Uchristne. Her blev ogsaa afgiort, at det Bremiske Stigt skulde staae under det Cölniske Erkestigt, og blev det ved Magt saa længe Adalgar levede, og ligeledes under Adalgarii Eftermand Hoger, indtil Aar 911, endskiønt Pave Sergius gav en Bulle ud derimod Aar 905. Det lader, at, i Anledning af denne vigtige Strid er forefaldet en Tvekamp imellem tvende Adelsmænd, Adolin paa den Cölniske Kirkes Side, og Widgar paa den Bremiske, i hvilken den sidste blev overvundet, og døde Dagen efter af sine Saar; Ja det lader endog, at Concilium selv haver seet paa denne Tvekamp, hvilket ikke maae komme nogen underligt for, saavel i Henseende til de Tiders endda temmelig raae Sæder, saa og fordi Bisperne ei alene vare geistlige, men derhos og verdslige Fyrster, hvis Rettigheder ofte bleve ved Tvekamp afgiorde. Som en Følge heraf er det nok, at Adalgar underskriver ei dette Concilium førend den 14 i Tallet, og det ei alene efter Erkebisperne, men endog efter 10 Bisper. Dog er det at mærke, at han kalder sig alene Bisp i Bremen, og underskriver ikke som Hamborgsk Erkebisp, thi da kunde det ikke have skikket sig, at han skrev efter Bisperne, hvoraf jeg slutter, at han er bleven nød til at giøre dette, for at forøge den Cölnske Kirkes Seyer, og derved desmere befæste dens

Iii paa-

Gorm den Gamle. Aar 895.

paastaaende Rettighed. Og denne Forandring, at den Bremiske Kirke skulde staae under den Cölniske, og ei mere være et Erke- men kun et Bispe-Sæde, gav ei alene Keiser Arnulph sit Minde til, men endog Pave Formosus ved en Bulla, hvis egentlige Indhold er: Paven forundrer sig over, at Adalgar ei er kommet til sig, i det mindste ved en Vicarius, efter Pavens Forlangende, da Herman af Cöln derimod ved Vicarier fordoblede sine Klager. End mere, at han ei var kommet til Synoder i Frankfurt, hvor Erkebispen af Mayntz havde Forsædet, og hvor alle de Bisper, der stode under det Cölniske Erke-Stigt, nemlig af Tongern, Utrecht, Mimigard (nu Münster), Minden, Osnabrüg (de af Paderborn og Hildesheim udelades), havde vidnet, at ingen i Bremen forend Adalgar havde veigret sig ved at staae under de Cölniske Erkebisper, og at alle hans Formænd havde altid fra det forste af staaet under Cöln (dette viser, at Pavens Cancellie maae da have været i slet Stand, og at Pave Nicolai Bulla var da ubekiendt i Rom). Paa Grund af disse Vidnesbyrd anseer Paven Cöln for at have Ret, men tilligemed vil han dog ei betage den Hamborgske Kirke, som er sat til at omvende Hedningene, sin Understottelse, derfore forordner han for det forste, at Bremen skal vedblive at være foreenet med Hamborg, indtil denne kan udbredes saa meget, at den bliver i Stand til at stifte Bispedømmer, og imedens skal den Hamborgske Erkebisp i meget fornødne Tilfælde, alene af broderlig Kierlighed, og ei af nogen Underdanighed, komme enten i Person, eller ved sin Vicarius, til den Cölniske Erkebisp, naar han dertil bliver indbudet; Men saa snart den Hamborgske Kirke bliver nok udbredet, skal Bremen igien komme til Cöln; Og saaledes maatte Bremen denne Gang bukke for Cöln. Imedens Arnulph opholdt sig paa det

Slot

Slot Salz, komme Gesandtere til ham fra Obotriterne, som bragte Fordringer med sig, og bade om Fred, hvilken han strax tilstod dem. — Udi Engelland kom Alfreds Hær for Chester, ihielslog de Normaner den fandt uden for den, borttog Qvæget, og deels opbrændte, deels med sine Heste fortærede hvad Korn der stod ude paa Marken, eller var skiult paa sine Stæder. Herover maatte Normanerne af Hunger, hvilken var bleven saa stor, at de maatte spise deres egne Heste, forlade Chester efter 2 til 3 Dages Beleiring, hvorpaa de begave sig til Nord-Wales, og derfra til Northumberland, saasom de ikke turde gaae giennem Mercia, og siden begave de sig til Lincoln og Ost-Angeln, i hvilket sidste Land de lode deres Hustruer og Skibe blive efter sig, og derpaa forfoiede sig til den Oe Mersey, hvor de Engelske forst naaede dem. Efter nogen Tid droge de forend Vinteren fra Mersey op ad Themsen, og ind i den Flod Ligea, nu Lea, hvor de bygde sig en Befæstning ved Huntford, 20 Engelske Mile fra London. Den Engelske Hertug Ethelnoth bekrigede imedens de Danske i York, hvor Kong Guthred opholdt sig, og hvis Land strakte sig vidt Vesten for Stanford i Lincolnshire imellem den Flod Werlod og den store Skov Kesteven. — Udi Irland skulle Ostmanerne atter have plyndret Armagh, hvilket jeg dog troer at være den samme Odeleggelse, som jeg forhen har fortalt ved Aar 893. Omtrent ved denne Tid tænker jeg, at den Danske Kong Gorm haver ægtet Thyra, en Dotter af Harald Klak, Jarl udi Jylland (a) og Holsten, hvilken og forte det Tilnavn Gamp, det er Hest, for sin Karrigheds og Uvirksomheds Skyld, og hvis Farmoder har maaskee været en Dotter af den forste Harald Klak, og denne opkalder efter ham. Af nogle kaldes Harald

Gorm den Gamle. Aar 895.

(a) Jeg tænker, at han der haver besiddet Angeln, see min T. 8. p. 945.

Gorm den Gamle. Aar 895.

rald Konge. Thyra var deilig og forstandig, og til Bevis paa det sidste anføres, at hun kunde meget vel legge Drømme ud, og at hendes Fader giorde intet uden hendes Raad i Regieringssager. Gorm skal selv være dragen til hendes Fader med en anseelig Hær, for at tage hende med Magt, om han ikke kunde faae hende med det gode. Saa snart hans Ankomst spurgdes, blev han ved Sendebud indbudet til Giæst, og efter de Tiders Maade herligen beværtet. Han frembar da sit Ærinde, og satte Jarlen det i sin Dotters egen Magt, leggende til, at hun i alle Ting var meget eftertænksommere end han selv. Hun foreslog da, at man nu skulde sende Gorm hiem med anseelige Foræringer, og at han ved sin Hiemkomst skulde opbygge et sig værdigt Hus, og sove deri alene den første Vinter-Nat (a), og saa trende Nætter i Rad. Hvad han da drømte, skulde han lade hende ved Sendebud vide, men drømte han ikke, skulde han ingen sende, eller videre tænke paa hende. Gorm efterkom alt dette, alene han lod 300 bevæbnede Mænd vogte uden for Huset, thi han frygtede for Svig. Det forstaaer sig, at han drømte, og derpaa sendte Gesandtere til Holsten, for at lade hende det vide, hvorpaa hun gav sit Samtykke til Giftermaalet. Han drog derpaa til hende mange vel udstafferte Folk, og blev imodtaget med et kosteligt Giæstebud. Over Borde fremsagde han sine Drømme. Den første Nat drømte han, at Havet veg bort fra hans Rige, saa at Fiorde og Øer bleve til fast Land; Tre hvide Øxne komme da op af Havet, og opaade alle Urter og alt Græs. Den anden Nat drømte han, at tre røde Øxne med store Horn komme op af Havet, og ligeledes opaade Græs og Urter. Og tredie Nat drømte han det sam-

me

(a) Lagerbring i Svenske Hist. T. 1. p. 459 viser, at den indfaldt 14 October, og Mid-Vinter 13 December.

me om tre sorte Oxen med meget større Horn, efter hvis Bortgang blev saadant Bulder, at det hørtes over ganske Danmark. Thyre udlagde den første Drøm ved tre snefulde Vintre, som vilde hindre Aarsvæxten i Danmark. Den anden ved tre sneløse, som dog ved Vædske vilde skade Sæden, og den tredie ved trende saa slemme, at ingen kunde erindre Mage til dem, saa at Sæden vilde vantrives, og stor Død paafølge. De store Horn betydde, at manges Eiendomme skulde aftage, ligesom naar Horn afrykkes. Det Oxnene ginge i Havet, udlagde hun, at Landets Midler og Vare skulde gaae ud til Fremmede (venteligen for at kiøbe Korn). Buldren betydde, at fornemme Herret og ham nærmest Beslægtede skulde krige sammen, dog ikke førend efter hans Død, siden han drømte det den sidste Gang, men havde han drømt det den første, da havde hun ikke villet have ham, thi saa havde det gaaet for sig i hans Levetid, og nu vidste hun ogsaa, hvorledes Mangelen og Hungersnøden skulde forebygges og mindskes. Efter hendes Raad bleve derfore strax mange Skibe ladde med Korn, og sendte til Danmark, hvilket saaledes aarligen skeede, saa at alle Korn- og Forraads-Huse bleve fulde, hvorved de Danske ei alene selv ingen Mangel lidde i Uaarene, men endog kunde forsyne de angrændsende og andre Folk. Og herover var det, at Thyre egentligen fik det herlige Navn af Danmarks Bod, eller Dane-Bod, et Navn der overgaaer alle Seierherrers. Hvo vil tvile paa, at Thyre har jo ved sin Visdom reddet Danmark, men derhos kan man ikke heller tvile paa, at jo Drømmene ere digtede i senere og Christne Tider efter Pharao's Drømme, hvorvel det for Resten var efter vore Fædres Tænkemaade at agte paa Drømme, og jeg ogsaa troer, at Gorm har drømt noget, som Thyre har udtydet, hvorfore jeg i Mangel

Gorm den Gamle. Aar 895.

Gorm den Gamle. Aar 895.

af de rette Drømme har anført disse. En gammel Sagn vil, at Thyre, da hun kom til Danmark, lidde Skibbrud paa den De Mannøe i Hviding Herred udi det Slesvigske, og derfore siden skiænkede til Indbyggerne nogle Enge, som kaldes Mannøe Høelade. Da Thyre døde Aar 945, og var da efter en gammel Skribents Vidnesbyrd 70 Aar gammel, saa maae hun være fød 875, og var altsaa nu 20 Aar gammel, en Alder hel passelig til Giftermaal. Da hun var en Sønnedotter af Gudrun eller Adelsten, Konge i Øst-Angeln (a), saa er det intet Under, at mange af vore gamle Skribenter og Saxo selv giøre hende til en Engelsk Prindsesse, allerhelst hun rimeligen er fød i Engelland. Hendes Farfader blev Christen, og derfor kunde den Christne Lære hverken være hende eller Fader ubekiendt, allerhelst de havde saa længe opholdt sig i et Christent Land. Deraf kom det, at hendes Fader siden antog den Christne Lære, og at hun altid viste sig selv meget gunstig imod den, hvorvel hun aldrig offentligen bekiendte den, og desuden fandt ingen Opmuntring hertil i hendes Mand, som stedse forblev dens store

(a) Thyræ Engelske Herkomst bekræftes og derved, at de gamle Irlandske Skribenter skulle efter Alford i Annal. eccl. Angliæ T. 3. p. 123 vidne, at hun var en Dotter af den Engelske Kong Ethelred, Alfreds Broder, og at hun blev gift med den Danske Kong Gurmund, som var Fader til Harald, Knud den Stores Farfader. Imidlertid tænker jeg dog, ved at overveie Tiden, at, saafremt dette er sandt, saa er denne Thyra snarere bleven gift med Gurmund eller Guthruh, Dansk Konge i Øst-Angeln, der efter min Formening var Fader til Harald Klak, og heraf følger, at denne har da kaldet sin Dotter Thyra op efter sin Moder. Leibnitz i orig. Guelf. T. 4. p. 395. 396 antager og, at Thyra Danebod har været Ethelreds Dotter. Spørsmaal om alt dette ei er taget af Saxo l. 9. p. 179.

store Fiende. Thyre var deilig, kydsk og snild, blev siden en meget berømmelig Dronning, som meget elskede sit Folk, og blev derfore, saa og for ovenmeldte Aarsag, kaldet Danebod ɔ: de Danskes Trøst, Tilflugt, eller rettest Forbedrerske og Redning. Efter al Anseende har hun ei havt stor Lyst til at tage en noget aldrende Mand, thi Gorm var da alerede næsten 50 Aar, og synes dette at have været hans første Giftermaal, da han forhen havde saa meget at bestille med at flakke om til Søes, og siden med at indtage Danmark. Hvorom alting er, saa paastod hun at have Danmark til Morgengave, hvorved jeg forstaaer, at hun, som eeneste Arving efter sin Fader, paastod at maatte efter hans Død eene raade over hans Del i Jylland og Holsten, og at give den til hvilken af sine Børn, om hun fik nogen, som hun vilde. Gorm, som giftede sig efter de Stores Raad, maaskee fordi de frygtede for en nye indbyrdes Krig, hvis han ingen Børn efterlod sig, indgik dette, og derved udsatte Danmark for Fare af nye Delninger, og deres skadelige Følger. End mere synes mig at hun viste sin liden Tilbøielighed for ham derved, at hun den første Nat udbad sig ved mange Suk og Taarer, at maatte blive endda urørt af ham udi trende Nætter, under Paaskud, at han imedens kunde drømme noget, der oplyste deres tilkommende Børns Skiæbne. Gorm føiede hende heri, og lagde et draget Sværd imellem sig og hende i Sengen. Men samme Nat drømte Gorm, at tvende Ørne fløi op af Thyræ Skiød, og det trende Gange efter hinanden, sættende sig hver Gang til Hvile paa hans Hænder, indtil endeligen den ene kom tilbage med blodige Vinger. Og ved dette vognede Kongen, og bar sig meget ilde, fortællende sin Drøm. Den var nu tydelig nok, at de skulde

Gorm den Gamle. Aar 895.

de

Gorm den Gamle. de faae Børn, og venteligen digtet af Gorm, hvorfore Thyra ei heller længre kunde nægte ham det, der tilkom ham (95).

Aar 896. Ei længe efter synes det, at deres ældste Søn Knud er bleven fød, thi det Navn han bær, som er efter hans Farfader, og alle andre Omstændigheder vise, at han haver været den ældste og meget ældre end hans Broder Harald, hvorvel Saxo giør denne til den ældste. Nu komme Normanerne igien til Frankerige. Først ginge de med 5 Skibe under Anførsel af en vis Hund op ad Seinen, og derfra faa Dage førend Julen op ad Oise, og fæstede der Sæde ved Choisi uden nogen Modstand. Derefter kom den for længe siden omtalte Rollo eller Rolf atter did, thi nu vare de tolv Aar forløbne, i hvilke han havde lovet den Franske Kong Carloman ikke at bekrige Frankerige. Men nu ansaae han sig efter denne Tids Forløb for løs fra sin Forpligtning, hvortil kom, at den Norske Kong Harald Harfager, som da alene besad gandske Norge, efterat have udroddet og overvundet alle Smaakongerne, giorde ham landsflygtig af det hele Rige, fordi han engang, han var kommet tilbage fra Fribytterie i Østersøen, havde, venteligen af Nød, øvet Strandhug i Vigen, hvor Kong Harald da opholdt sig. Forgiæves bad Hrolfs Moder Hildur, thi hans Fader Rognvald Møre-Jarl var alerede død Aar 893; Kongen var saare vred, fordi han strængt havde forbudet Røverie indenlands,

(95) Lang. T. 5. p. 207—211. 192. 176. T. 1. p. 48. Bouquet T. 8. p. 56. 74. 270. 310. 249. Coleti conc. T. 11. col. 618. 627—656. Staphorst T. 1. p. 72—76. Calles T. 3. p. 746—748. Adam. Br. l. 1. c. 41. Alb. Stad. p. 206. Min T. 8. p. 927. 952. 621. 883. 904. 909. 910. 913. 915. 918. 914. 945. 946. 934. 927. Saxo l. 9. p. 179. Ol. Tr. S. Part. 1. c. 72. 73. Torfæi Trifolium c. 1. p. 2—5. Wormii Epistolæ p. 187. 188.

kunds, og derover lod han sig ikke formilde. Altsaa maatte Hrolf Gorm
blive landflygtig i dette eller foregaaende Aar, thi efter Snorro's den Gamle.
egen Fortælling skede det efterat Harald havde undertvunget ganske Aar 896.
Norge, en Ting om hvilken Schiöning har viist, at den skede meget
senere end Torfæus og flere nyere have troet, thi den maae efter
Snorro selv være skeet efterat Gorm havde undertvunget, om ei det
hele, saa dog det meste af, Danmark. Da nu de Franske
Skribenter sætte Hrolfs Ankomst til Frankerig baade 876 og 896,
saa tillader Tiden af Gorms Undertvingelse af Danmark, og følgeligen
ogsaa Haralds Undertvingelse af Norge ei, at henføre
Hrolfs Landflygtighed til en Tid før 876, men vel til 896, eller
895. Mange Norske, kiede af Haralds Overlast og haarde Regimente,
hvorfore ogsaa mange vare alerede flygtede til det nylig
fundne Island, saavelsom Danske, fulgte med Hrolf, og deriblandt
hans Frænde Gello eller Gerlo, saa og dennes Farbroder
Malahulcius, som hialp ham til at overvinde de Franske, og at
faae fast Fod i Frankerige. De ginge op ad Seinen til Jumiege,
og da er det nok skeet, at Welp, den første Abbed af Jumiege
for Klosterets Ødeleggelse ved de Danske, har med sine
Munke og Helgenes Levninger flygtet derfra. Witto, Erkebisp
af Rouen, sendte da Bud til Rolf, efter Begiæring af alle fattige
Folk og arme Kiøbmænd, som vare i Rouen, og forlangte
for sig og Egn Sikkerhed, hvilken ogsaa Hrolf gav dem, da han
hørte, at ikke uden fattige og ubevæbnede Folk boede der. Herpaa
kom han selv til Rouen, og lod sine Skibe legge an til St.
Martini Kirke. Da nu Hrolf saae, at Byen var meget øde, og
dens Mure nedbrudte, holdt han Raad med de ypperste Mænd i
Hæren, hvad man videre skulde foretage sig. De raadde ham
alle til at tage dette Land for dem samptlig i Besiddelse, da det

Kkk var

Gorm den Gamle. Aar 896.

var deiligt og frugtbart. Dette Raad fandt Bifald hos Hrolf, og en Følge deraf var, at han forblev der, og strax lod sætte Byens Mure i Stand, saasom denne Stad syntes ham ved sin Beliggenhed at være beqvem til det hele Lands Hovedsæde. Frygten blev nu paa nye saa stor i Frankerige, allerhelst Kong Odo, formedelst sine Stridigheder med Carl, ikke tænkte paa nogen Modstand, at Fulco, Erkebisp af Rheims, derover lod Byen Rheims befæste med Mure. Ludvig, Konge af Provence, skiænkede St. Philiberti Kloster paa nye det Abbedie Dosera, som han nogen Tid forhen havde givet dertil, paa det Munkene kunde have et sikkert Tilflugtssted for Normanernes Grumhed. Udi Engelland vedvarede Urolighederne endda. Den Befæstning, de Danske havde anlagt ved Harrford, blev om Sommeren angrebet af Londons Borgere og flere, men Angrebet faldt ulykkeligt ud; de bleve slagne paa Flugt, og 4 af Kongens Thani omkomme paa Pladsen. Om Høsten leirede Alfred sig ved London, for at forsikre Indavlingen, at de Danske ei skulde forhindre den. Ved at ride om Høsten langs Floden Ligea fandt Kongen et beqvemt Stæd, hvor Strømmen kunde stoppes, saa de Danske ei kunde komme frem med deres Skibe, hvilket han giorde paa denne Maade, at han lod opføre tvende Kasteller, et paa hver Side af Floden, og derhos grave Floden ud, saa den blev delet i tvende Strømme. Da de Danske mærkte dette, forlode de deres Skibe og Kastellet, og droge Landeveien igiennem Mercia til Qvantebrige, nu Bridgenorth eller Brigge ved Severne Flod i Shropsshire, ei langt fra Wales, hvor de bygde et meget fast Kastel; Og da er det vel skeet, at Indvaanerne af Herford, som ligger ikke langt derfra, skiulte saa vel i Kastellet St. Ethelbert, som havde været Konge i Ost-Angeln, hans Legeme,

at det siden ikke kunde findes. Ved denne Leilighed giorde de Danske og Indfald i Wales, og plyndrede i Egnene af Brecknock, af Gwentland, eller Venedotia, det er Nord-Wales, og af Gwenteborg, hvilket sidste jeg ikke kiender. Da er vel og Klosteret Leominster, nu Lemster, i Herfordshire bleven ødelagt af dem. Men førend de droge fra Hartford havde de overantvordet deres Koner og Børn Ost-Anglerne i Forvaring. Det Engelske Rytterie satte vel efter de afmarserende Danske, men kunde ikke naae dem, saa at de derfore i Roe overvintrede i Qvantebrige. Borgerne af London angrebe deres efterladte Skibe, ødelagde og opbrændte de fleste, og førte de beste med sig til London. Deres Kastel ødelagde de ogsaa. — Sihtric, Ivars Søn, Ostmanernes Konge i Dublin, blev ihielslaget af sine egne Folk, hvorpaa skede et Slag imellem hans Broder Amlav eller Oluf, og Irerne af Ulster udi det Landskab Tirconel, hvori han blev overvundet og ihielslaget. Det lader, at Regnald, Ivars Søn, er derpaa bleven Konge i Dublin (96). Gorm den Gamle Aar 896.

Den Norske Kong Harald Harfager havde med adskillige udenlandske Prindsesser avlet mange Sønner, hvilke alle giorde Paastand paa Riget, hvorimod han gierne vilde, at een skulde som Over-Konge besidde det gandske Rige. Til den Ende beslut- Aar 897.

 tede

(96) Lang. T. 5. p. 211—215. 164. 139. 123. 112. 84. 78. 74. 75. 73. 65. 64. Bouquet T. 8. p. 92. 97. 25. T. 9. p. 679. Mab. A. S. O. B. T. 4. p. 629. Snorro i Harald Harf. S. c. 24. 31. Min T. 9. Tavle 94. T. 8. p. 696. Wynne H. of Wales p. 42. Keating p. 447. Cambd. Brit. p. 687. Mon. Angl. T. 1. p. 421. b. Ma-Geoghegan T. 1. p. 396. Martene thes. Anecd. T. 3. col. 542. Sch. N. H. T. 3. p. 472. Torfæi hist. Norv. T. 2. p. 80—92. Duchesnii Scr. Norm. p. 268. Kossus p. 75.

Gorm den Gamle. Aar 897.

tede han, at gaae dem alle forbi, at ægte en udenlandsk Prindsesse, og at erklære den ældste Prinds, han avlede med hende, for Over-Konge. I Følge heraf sendte han Gesandtere til den Jydske Kong Erik, og bad om hans Dotter Ragnhild (a). Faderen Erik frembar Ærindet for hende, men hun svarede, fortørnet over de mange Koner, Harald holdt, at hun ei vilde med sin Modom tilkiøbe sig endog den mægtigste Konge i den gandske Verden hans Kierlighed, naar hun ikkun skulde besidde den tredivte Del deraf, og at hun derfore ei agtede at gifte sig denne gang. Dette Svar blev med megen Bifald optaget af hendes Faders Hoffolk af begge Kiøn, som derhos spottede de Norske Gesandtere, og sagde: Den Jydske Konge havde intet at frygte for Haralds Vrede eller Vaaben, thi hans Mænd vare vante til langt større Fare, end den kunde paaføre, som brouteде af at have overvundet nogle hiemfødde Bønder, og frataget dem deres Eiendomme; De Danske Ørne og Krager havde nu længe nok sultet, og kunde giøre sig et got Giæstebud af Haralds Hær. Disse stolte Ord indførte siden Thiodolf af Hvine, Hof-Skald hos Haralds Sødskebarn Ragnvald Konge i Vestfold, udi et Vers. Saadanne stolte og foragtelige Ord vare almindelige hos alle vore gamle Nordiske Folk. Mig synes ellers at de bevise, at Erik haver havt megen Del i de Danskes Bedrifter udenlands, iblant

(a) I den Pergaments Codex, Torfæus kalder Thomaskinna, fordi den begynder med en vidtløftig Levnetsbeskrivelse af S. Thomas Cantuariensis, men som siden indeholder en Norsk Historie fra Harald Harfager til S. Olufs Død, og hvilken er paa Kongens Bibliotheque, i den, og i den alene siges c. 1. p. 1. efter min Afskrift, at Ragnhild var Kong Erics Dotter af Hordeland. Det er klart, at den har forverlet Ragnhild med Gyde, Dotter af Kong Eric i Hordeland, som og var gift med Harald Harfager.

iblant andet at det Tog mod Hertug Bruno tilkommer ham. Dog Erik og hans Dotter havde ingen Lyst at bryde med Harald, og foresloge ham derfore, at skille sig ved alle sine andre Dronninger og Med-Hustruer. Harald indgik dette, gav dem alle, ni i Tallet, Afskeed, lod hende med kongelig Pragt hente hiem, og elskede hende meget høit, som hun og fortiente, da hun var meget deilig, forstandig og dydig, og vidste saavel derved, som ved sin Høimodighed, Gavmildhed og prægtige Opførsel, at sætte sig i den Myndighed og Anseelse, at hun derover fik Tilnavn af den Rige, det er den Mægtige. Med hende avlede Harald Erik, som han meest elskede af alle sine Sønner, fordi hans Moder var den fornemste af Æt af alle hans Koner, hvoriblant dog vare Prindsesser, hvilket viser, hvor mægtig og anseet en Konge den Jydske Erik har været. Dette var ogsaa en Aarsag med, hvorover Harald giorde Erik, hendes Søn, frem for alle hans Brødre, til sin Eftermand. Efter dette Giftermaal, men rimeligen endnu i samme Aar udi dets Slutning, eller og i Begyndelsen af næste Aar, drog den Jydske Erik til Skotland, for at forsvare Picterne. Det kommer mig og troligt for, at han ved samme Leilighed har villet forsvare den Northumbriske Kong Guthreds Sønner imod Regnar Lodbrocs Afkom, thi Eyulf, en Søn af Eyulf Regnars Søn, som jeg mener, og Halfdan en Søn af Halfdan, Regnars Søn, giorde dem Riget stridigt efter deres Faders Død, som indfaldt i dette Aar den 24 August, S. Bartholomæi Dag, hvorpaa han begroves til York i Domkirken. Det lader ikke urimeligen, at han er den Gurmund, som brød sin Hals ved at ride en vild Hest. Han havde regieret i 14 Aar med megen Lykke, og stadfæstede forend sin Død det Friestæd og den Fred, han havde stiftet ved S. Cuthberti Grav, og i hans Kirke, som han

Gorm den Gamle. Aar 897.

Gorm den Gamle. Aar 897.

desuden havde skienket mange andre Gaver og Herligheder, hvilke endda stode ved Magt over 200 Aar efter hans Død. Efter ham kaldes endnu Gothrams eller Guthrums Port saa og Gade i York. Den førnemste Aarsag hvorfore hans Sønner Nial, Regnald, og Sihtric ei kunde vedblive Regimentet, har uden Tvil været deres unge Aar, thi de maae være fødde efterat Faderen blev Konge, det er efter 883, da han indtil den Tid var en Træl, og det ikke er rimeligt, at en kongelig Person har giftet sig som Træl. Denne Leilighed betiente Alfred sig af, og fik de Danske i Northumberland til paa en vis Maade at erkiende sit Herredømme, og Guthreds Sønner, som det synes, at erklære sig for hans Mænd. Dog skulle Regnald og Sihtric have efter megen Underhandling indgaaet Forbund med den Skotske Kong Donald, maaskee først efter Erics Død Aar 900, da de ingen anden Hielp havde. Og alt dette foraarsagede, at Urolighederne vedvarede i 4 Aar, til 901. Det kommer mig hel troligt for, at det gamle Uvenskab, som var imellem Gorms og Erics Forfædre paa den ene Side, og Regnars paa den anden, har giort sit til, at Gorm og Eric antoge sig Guthreds Børn, allerheldst de vare Gorms Broder-Sønner. Fælles Fordel haver derfor vel og forbundet Gorm og Eric sammen, allerheldst den sidste var nu ei lidet frygtelig ved Svogerskab med den mægtige Norske Kong Harald. Glad er derfore Gorm blevet, at han fik Eric ud af Landet paa et Krigstog, hvilke Gorm sielden foretog sig, da han som en klog Mand henvendte alle sine Tanker paa Landets indvortes Regimente. — Den Normaniske Kong Hund, som forrige Aar var kommen til Frankerige, indgik nu Venskab med den Franske Carl; og lod sig døbe, saa at Carl selv stod Fadder til ham. Og herved udkom et Rygte, at Carl vilde forene sig med Normanerne,

for

før ved deres Hielp at faae Overhaand over sin Medbeiler Odo, hvorpaa Fulco Erkebisp af Rheims, der havde sat ham paa Thronen, skrev ham et meget alvorligt og skarpt Brev til, og spaaede, at han med alle sine vilde omkomme, om han indlod sig i Forbund med Hedningene. Men forend denne Daab havde Hund og hans Partie streifet lige til Maasen, og paa Tilbage-Marsen truffet den Franske Krigshær, som dog ingen Skade havde tilføiet dem, imidlertid frøgtede de dog for dens Talrighed, og vendte tilbage til Seinen, hvor de den hele Sommer over giorde Bytte uden mindste Modstand, da Odo havde alene henvendt sin Opmærksomhed paa Carl, og sine andre indenlandske Fiender, med hvilke, heldst den første, han dog saaledes endeligen forligede sig, at begge skulde være Konger, og have sin Del af Riget. Normanerne bleve imedens ved fornemmelig under Hrolfs Anførsel, som synes at have havt Overbefalingen, at gaae med deres Skibe op ad de forneimste Frankeriges Floder, Seine, Loire, Garonne, understottede af Engelske Tropper, og at plyndre baade til Lands og Vands, hvorover endeligen Odo giorde en Foreening med dem paa en Rigsdag, at de for visse Penge skulde holde sig rolige, hvorpaa de overvintrede paa Loire, men Hrolf, som det synes, i Rouen. Robert, Kong Odo's Broder, igiengav den 31 Martii S. Martini Kloster i Tours et Gods, som det havde mistet den Tid Normanerne ødelagde de vestlige Dele af Frankerige. Mange af de Normaner, der havde været i Qventebrige, begave sig nu til Ost-Angeln og Northumberland, i hvilke begge Lande endel bleve tilbage, men de som intet havde, finge Skibe til Foræring, og droge under Hastings Anførsel atter til Frankerige, ved hvilken Leilighed han vel først fik sin Kone og Sønner løs, og tilligemed en anseelig Pengeforæring

Gorm den Gamle. Aar 897.

Gorm den Gamle. Aar 897.

geforæring af Alfred. Det er ikke urimeligt, som Cambden formoder, at Hasting haver paa dette Tog ansagt, og opkaldet efter sig det bekiendte Stæd Hastings i Sussex. Saaledes endtes dette Tog uden nogen sønderlig Ære eller Fordel for ham, og lagde han derpaa med sin Flode ind i Seinen. Han havde mistet mange af sine Folk, men Engelland havde og lidet meget, ei alene ved dette Indfald, men og ved Qvægsyge, og Mandedød, hvilke havde borttaget mange af Alfreds ypperste Mænd, saavel Bisper, som Grever og Thani. Imidlertid vedbleve dog de fra Ost-Angeln, og Northumberland at stiæle sig til at forurolige de sydlige Kuster af Engelland udi Vest-Sex, ja endog at giøre Landgang, at plyndre og at stride. Sihtric, uden Tvil Guthreds ældste Søn, var deres Anfører. De havde i mange Aar belavet sig hertil, og til den Ende bygget mange lange og hastig seilende Skibe, hvorimod Alfred lod bygge dobbelt saa lange Skibe, hvoraf nogle havde 60 Aarer, ja flere, og vare de endda skarpere, høiere, hurtigere, og derhos mindre ranke end de Danske Skibe, hvilket viser at hans Skibsbyggere have besiddet en stor Fuldkommenhed i Skibsbygnings-Konsten. De vare hverken bygde paa Frisisk, eller Dansk Maade, men paa den Maade, han ansaae dem for, at kunne være mest tienstdygtige. Ud paa Aaret komme 6 Danske Galeyer til Øen Wight, og til Devonshire ved den Flod Uthermare, nu Otterford, hvor de overalt ved Søekanten giorde stor Skade. Alfred sendte 9 Skibe imod dem, for at hindre dem Udløbet, med Befaling, at fange saa mange Folk de kunde, hvorpaa Søerøverne ginge dem med 3 Skibe i møde, thi de trende andre laae oven for Udløbet paa det Tørre, efter som det var Ebbe, og Skibsfolkene vare gangne i Land. Sex Engelske Skibe fegtede derpaa mod de 3 Danske,

toge

toge efter en skarp Træfning de twende bort, uden for Udløbet, og dræbte alle Folk paa dem. Det tredie joge de paa Flugt, efterat det og havde mistet alle sine Mænd, paa 5 nær. Derefter vilde de komme deres 3 andre Skibe til Hielp, som vare dragne op mod de 3 andre Danske, men nu faldt Vandet saa stærkt, at de bleve siddende fast i Dyndet, og maatte de da med megen Mismoie see paa, uden at kunne hielpe deres Folk, hvorledes de Danske af de tre Skibe ginge ud af dem, og angrebe paa det Torre de 3 Engelske Skibe. Slaget var skarpt, og falde der 120 Danske og 62 Engelske, hvoriblant Lucumon, Overbaadsmand og Anfører af den kongelige Flode, Æthelferth, Opsynsmand over Kongens Oxer, og trende Friser, Wulfhard, Æbbe, og Æthe-ler. Og som de Engelske begyndte herover at vige noget tilbage, saa syntes de Danske at faae Seyeren, og da Floden naaede dem førend de Engelske, ginge de med deres Skibe, hvorvel meget ilde tilredte, ud af Strømmen, forfulgte af de Engelske, men forgiæves, hvorvel Stormen kastede twende Danske Skibe paa Land, hvis Skibsfolk bleve fangne, stærkt bundne med Lænker, og bragte til Alfred, som lod dem alle ophænge i Winchester. Men det ene Skib undkom derimod til Ost-Angeln, endskiønt alle Folkene derpaa vare haardeligen saarede. Noget efter strandede 20 Danske Skibe paa Syd-Kusterne af Engelland; Mange af Folkene bleve ihielslagne, og nogle bragte til Kongen, som lod dem ophænge. Alfred havde ellers overalt giort gode Anstalter, og beskikket Landværnsmænd til at giøre Fienden Modstand, saasom Bisp Svithulf i Rochester, Grev Brithulf i Essex, Hertug Ethered i London, Bisp Halard i Dorchester, en Stad i Oxfordshire, hvis Bispesæde siden blev forflyttet til Lincoln, Eadulf i Sussex, vice Greve Berthulf i Winchester, og andre paa flere Stæder.

Gorm den Gamle. Aar 897.

 Udi

Gorm den Gamle. Aar 897. Udi Tydskland skal Henric, Søn af Hertug Otto i Saxen, have holdt Slag med de Danske, som da jævnligen giorde Indfald i Saxen, omkommet mange af dem, og jaget de andre paa Flugt, langt fra Saxens Grændser. Dette Slag hører uden Tvil til de mange, som Gorm skal have holdt med Saxerne, efter en gammel Islandsk Skribents Vidnesbyrd (97).

Aar 898. Udi Frankerige komme Normanerne om Foraaret, efterat de havde plyndret Neustrien, og en Del af Aqvitanien, sleifet mange Fæstninger, og dræbt Indvaanerne, tilbage med deres Skibe, og drog Hrolf da op med en mægtig Hær ad Seinen til det Stæd Archas eller Asdans, nu Pont de l'Arche, og som han foer forsigtigere og viseligere frem end nogen af hans Formænd, da hans Tanke var mueligt, at skaffe sig og Landsmænd et fast Sæde i Frankerige, saa besluttede de Franske, hvis Konge Carl nu eene var, da Odo var død den 3 Januarii, at gaae dem og saa med en mægtig Krigshær i møde, og at foreene sig med Hasting. Ved Eure Flod leirede de sig, og søgte da Ragnold, Hertug af Frankerige, og i sær af Orleans, som anførte den gandske Krigshær, at formaae Hasting til at give sig Raad, siden han var af samme Folk, som de der nu komme at angribe Frankerige. Ha-

(97) Lang. T. 5. p. 215—220. 211—214. 207. 206. 195. 194. 187. 204. 211. 210. 219. T. 2. p. 281. Min T. 8. p. 762—764. 772. 786—790. 858. 860. 874. 875. 879. 878. 887. 898. 868. T. 9. Tavle 76. Snorro i Harald Harf. S. c. 21. i Ynglinga S. c. 55. Sch. N. H. T. 2. p. 188. 189. Torfæi hist. Norv. T. 2. l. 1. c. 14. p. 27. 28. Pistorii Scr. Germ. T. 1. p. 573. Bouquet T. 8. p. 92. 310. 160. 25. Flodoardus l. 4. c. 5. p. 608—610. O. Tr. S. Part. 1. c. 3. Martene thes. Anecd. T. 3. col. 534. T. 1. c. 56. Lelandi coll. T. 2. p. 372. 373. Drake's York p. 13. 78. 316. 620. Duch. Script. Franc. T. 3. p. 356.

Hasting gav det Raad, at sende Gesandtere til dem, og bleve da trende sendte, hvoraf han var den ene, og tvende andre, som forstode det Danske Sprog. Dog de finge dem ei videre i Tale, end at de stode paa den ene Side af Eure Flod, og raabte til dem, spørgende hvo deres Senior eller Anfører var, hvortil de svarede, at de havde alle lige Magt, og paa Spørsmaal, hvorfor de vare komne, svarte de, at de agtede at undertvinge Frankerige med Magt. Da dem blev spurgt, om de ikke vilde underkaste sig Kong Carl, tiene ham, og annamme Forlehninger af ham, gave de til Svar: Ingenlunde, hvorpaa de bade Gesandterne gaae bort, da de ikke agtede at forklare dem, hvad de tænkte at giøre. Ved Tilbagekomsten spurgde Ragnold, om Hasting holdt det tienligt, at vove noget Slag, hvilket han fraraadde, sigende: at Fienden havde lutter udvalgt, ungt og øvet Mandskab, hvortil Rorland, Ragnolds Banermester, svarede: at Ulv fangres ikke ved Ulv, eller Ræv ved Ræv. Hasting, herover opbragt, forsikrede, at han vilde intet mere have med Raadslag i Krigen at giøre, og lader det, at han derpaa siden efter nogen Tid har med sine Folk forladt den Franske Krigsmagt. Hrolf havde imedens opkastet en anseelig Jord-Vold om sin Hær med en stor Aabning paa, som endda var at see 100 Aar efter i Dudo's Tid. Mod Dagbrækningen komme de Franske til St. Germani Kirke ved Paris, og nøde der Nadverens Sakramente, hvorefter de rede langs Flodbredden, og da de saae Skibene der og den store Aabning, stormede de der ind, og var Rorland udi Spidsen. Normanerne stode inden før, og bedækkede sig med deres Skiolde, men de giorde da Udfald, og dræbte Rorland, hvorpaa Hertug Ragnold, Hasting og mange Grever, sampt den hele Hær, toge Flugten. Hrolf sammenkaldte derpaa sine Landsmænd,

Gorm den Gamle. Aar 898.

Gorm den Gamle. Aar 898.

mand, og forsikte dem, at de Franske havde først angrebet, og det med liden Lykke, nu burde man derfore og tage deres Stæder og Fæstninger ind. Paa hans Ord forlode de deres Leir, droge op ad Seinen, og indtoge Meulan uformodentligen, hvor de omkomme de Fornemste, og ødelagde Staden, sampt omliggende Egn. Nu samlede Ragnold en mægtigere Krigshær end den forrige, og angreb dem anden gang. De sluttede sig saa sammen, saa de syntes ikkun faae, og brøde saaledes tæt sluttede igiennem hans Hær, kastende alting over Ende, hvorpaa Ragnold tog Flugten, men en Fisker fra Rouen stiød ham da ihiel med sit Spyd, hvorefter det hele Franske Rytterie flyede. Hrolf forfulgte det, slog mange ihiel, og førte mange fangne til Skibene. Derefter skeede det, at Kong Carl, havende en liden Krigshær, traf Normanerne, da de komme tilbage fra et Fribytter Tog, udi Vimeu, men mistede i Slaget nogle af sine Folk, og fik mange Saarede. Mod Vinteren droge Normanerne til Burgundien, og komme til det Stæd S. Florentin, ved Floden Armençon udi Champagne, og besluttede at overvintre der, men bleve sent paa Aaret den 28 December, eller og maaskee efter andre Skribenter i Januarii Maaned næste Aar, saaledes slagen ved Argenteuil i Landskabet Tonnerrois, af Hertug Richard i Burgundien, som var den eeneste, der turde sætte sig imod dem, at de maatte vende tilbage til Seinen. I dette Indfald brændte de Klosteret af St. Vivent, saa og Klosteret Beze, hvorfra endel Munke vare flyede, men 7, der forsinkede sig, bleve dræbte. Den Normaniske Hær skal da have været saa stor, at de Lastdyr, de førte med sig, udtørrede i faa Dage en Bæk, ved at drikke af den. Imidlertid var Dijon saa fast, at de dristede sig ikke til at angribe den, og blev S. Prudentii Legeme bragt

did

did i Sikkerhed. Heribert, Greve af Vermandois, førte paa den Tid Krig med Rodulf, Greve af Cambray, Broder til Balduin den Skallede, Greve af Flandern, hvilken ved sin Broders Understøtning indtog S. Qventin og Peronne, men Heribert kaldte Normanerne til Hielp, og igientog begge disse Stæder, overfaldt ogsaa Rodulf uventeligen, og ihielslog ham, hvorover Balduin blev Normanernes afsagde Fiende, drog hasteligen ud af Flandern, og indtog Arras (98). Gorm den Gamle. Aar 898.

Hrolf blev ved at fortsætte sine Erobringer i Frankerige. I Begyndelsen af Aaret, da han opholdt sig i Egnen ved Paris, fik han Underretning om, at den Stad Bayeux i det nu værende Normandie var kun i maadelig Forsvarsstand; strax drog han did, plyndrede Egnen, og beleirede Byen, hvis Borgere dog giorde al muelig Modstand, og fangede Botho, en af de fornemste Normaniske Jarler, hvorpaa Normanerne sendte til dem, sigende: Ville I give os Botho igien, da ville vi indgaae Stilstand med eder paa eet Aar. De af Bayeux indginge dette, og gave Botho frie. Derpaa drog Hrolf længere ind i Landet, og erobrede Meaux, igiennemstreifede ogsaa udi November alt Landet lige til Maasen. Arnulphi Søn Zuendebold satte vel efter denne Hær, men kunde ikke naae den. Imedens døde Keiser Arnulph den 29 November til Regensborg, den tapperste af Carolingerne siden Carl den Stores Tid (99). Aar 899.

(98) Lang. T. 5. p. 220. 221. 226. 75—80. 227. 228. Bouquet T. 8. p. 75. 92. 322. 241. 252. 287. T. 9. p. 130. 20. 155. 156. 61. 85. 16. 23.

(99) Lang. T. 5. p. 228. 229. 112. 77. Bouquet T. 8. p. 60. 76. 271. 93.

Gorm den Gamle. Aar 900.

Den Jydske Kong Erik døde Aar 900 i Skotland, eller og i Northumberland, hvor han havde kriget i 3 Aar. Hans Dotter Ragnhild, Dronning i Norge, døde ogsaa i dette samme Aar, efterat hun ikkun havde været der i 3 Aar. Venteligen er hun død i Barselseng, saasom det lader, at hendes eeneste Barn Prinds Erik er ogsaa fød i dette Aar. Svend Langfod, Konge i Slesvig eller Istathe Syssel, døde ogsaa. Han skal have opholdt sig i det nu værende Normandie, da hans Fader Lodne Knud døde Aar 883. Det lader, at denne Svend er bleven slaget i Jylland udi Aarhuus Stigt, Essenbek Sogn, Dragstrup Bye, een Miil Østen for Randers, i det mindste er der en Dal kaldet Svends Dal, hvor efter Rygtet en Kong Svend skal ligge begravet. Og da ingen af det Navn Svend forekommer blant vore Danske Konger forend han, og dette Navn fører noget Trælbaaren med sig, saa er det ikke urimeligt, at han har havt en Slavinde til Moder. Eriks og Svends Eftermand i begge Riger blev Frode, Søn af Lodne Knud, og lader det at han har været Gorms Under-Konge over ganske Jylland, thi fra denne Tid af var Gorm uden Tvil Over-Konge af ganske Danmark, saasom der kan være stor Tvil om, at Erik haver nogensinde staaet under ham. Men fra denne Tid af havde han fuldkommen og frit Herredømme over ganske Danmark, Skaane undtagen, saa at alle Smaakonger maatte staae under ham, alle Indvaanere sværge ham Huldskabs-Eed, og betale ham Skatter og Afgifter, samt yde ham al anden Tieneste. Den mægtige Svenske Kong Erik synes og omtrent at være død ved denne Tid, i det mindste vidner Snorro, at han døde efterat Harald Harfager havde været Konge i 10 Aar over ganske Norge. Hrolf drog nu, efterat det ovenmældte Aars Stilstand var til Ende, hastigen til Skibs ned af Seinen

fra

fra Egnen ved Paris til Bayeux, indtog den, omkom dens Greve Berenger, sampt mange af Indvaanerne, ødelagde aldeles Byen, og tilegnede sig Fangerne, og det giorde Bytte. Berenger efterlod sig en meget smuk Dotter ved Navn Popa; Hende ægtede Hrolf efter de i Norden sædvanlige Skikke, det er at sige, at han havde eller kunde have flere Hustruer end hende, og bragte hun Aaret efter, som det synes, Wilhelm til Verden, som og siden en meget smuk Dotter ved Navn Gerloc eller Adelina og Adela. Nu blev Hrolf meget mægtig, saa at mange Folk i Frankerige gave ham ordentlig Skat, hvorvel mange bleve ogsaa ved at sætte sig imod ham. Og saadan Fremgang var ikke underlig i et Land, hvor Uordenen og Selvraadigheden var saa stor, og Sæderne saa fordærvede, at Balduin, Greve af Flandern, lod ved sin Dravant Winemar dræbe den 16 Junii paa Reisen Fulco Erkebisp af Rheims, den øverste af al den Franske Geistlighed, da han drog fra det Kongelige Slot i Compiegne efter en Samtale med Kongen. Og til dette Mord var ingen anden Aarsag, end at Kongen havde skiænket Fulco et Abbedie, som Balduin selv vilde have havt. Fulco's Eftermand Heriveus giorde sig megen Umag for Normanernes Omvendelse, var og saa lykkelig at omvende mange, hvilket jeg slutter at være skeet forend han blev Erkebisp; maaskee har han havt Deel i ovenmældte Hunds Omvendelse. Af Pave Johannis 9. Svar til ham, skrevet i dette Aar sidst i Julii eller først i Augusti, seer man hans Omhue for Normanernes Omvendelse, saa og hvorledes Paven tilraader ham at handle læmpeligen imod de Normaner, som efter at være blevne døbte, og det undertiden tvende Gange, igien levede paa hednisk Viis, omkomme Christne, dræbte Præster, ofrede til Afgudsbilleder, og spiste Mad ved Ofringer til dem. Paven skriver hel klogeligen,

Gorm den Gamle. Aar 900.

Gorm den Gamle. Aar 900.

gen, at man ikke kan anvende Kirke-Lovene paa dem, da de endnu ere ikke oplyste nok, og uvante til al Tvang, hvorover han overlader dem til Herivei eget Skiøn. Hvorledes Tilstanden var i Frankerige, og hvor lidet det var i Stand til at modstaae Normanerne formedelst sin Uenighed, kan og sees deraf, at da Kong Carl engang holdt Raad med de Hertuger Robert og Richard, og med Herbert, Greve af Vermandois, om denne Krig, skede det, at Manasses, en af Richards Mænd, og Greve af Dijon, talte utilbørligen om Robert til Kongen, hvorpaa Robert strax satte sig paa sin Hest, og red bort, hvorefter de alle bleve ueenige, og vendte hver til sit uden at beslutte noget. Ved den Leilighed, Normanerne streifede til Maas, er vel det Slag skeet, saafremt man kan fæste Troe til Beretningen herom, der stod mellem Scharenbeek og Luken, der ligger ei langt fra Brüssel, og hvor den Christne Hærs Anfører blev slaget, hvis tvende Søstre siden bygde der i Luken, hvor han var begravet, et Kapel over ham, Jomfrue Maria til Ære. Sanderus mener hel rimeligen, at herved sigtes til Hugo, den Tydske Kong Ludvigs naturlige Søn, som faldt Aar 880, og at siden først i dette Aar Kapellet er bleven bygget. Udi Engelland døde Kong Alfred den 28 eller og den 26 October, og blev begraven til Winchester. Edvard var hans Søn og Eftermand. Alfred var lige stor Feltherre, Statsmand, Lovgiver, Regent og Lærdmand. Sine Ungdoms Feil udslettede han ved store Dyder. Henric af Huntindon haver giort et latinsk Rime-Vers over ham, hvo:r tales om hans besværlige Krige og Regimente. Hvor slet Lærdommens Tilstand var i Engelland ved hans Ankomst til Regieringen, kan sees deraf, at han selv vidner i Fortalen for hans Oversættelse af Gregorii Magni Pastoralis, at der var ingen Norden for Humber, som kunde forstaae den latinske Messe,

eller

eller sætte et Brev over fra Latin paa Engelsk, og neppe nogen Sonden for Humber, i det mindste kunde han ikke erindre sig nogen Sonden for Themsen. Alfred inddelte Landet i Hundreder efter de Franskes Exempel, som Eccard mener, og blev derudi efterfulgt af Danske og Svenske, efter samme Eccards Mening, hvorvel jeg og ikke er utilboielig til at troe, at denne Inddelning er meget ældre i vort Norden. For og efter Alfreds Dod vare store Uroeligheder i Northumberland, som den gamle Skribent Ethelwerdus vidner, hvorved vel sigtes til de Uroeligheder efter Guthreds Dod mellem hans Born og Ragnars Afkom. Erdulf, Bisp af Durham, dode ogsaa, han som havde sat Guthred paa Tronen. Saa snart Alfred var dod, begav Prinds Ethelvald, Son af Ethelbert, Alfreds Broder, sig til Winburn og Tolone uden Kongens og de Stores Tilladelse, venteligen for at bemestre sig Riget, hvorpaa Edvard red med sin Hær til Baddanburg ved Winburn, hvor Æthelwald med dem, som havde underkastet sig ham, indelukte sig, og sperrede Portene, sigende: at han vilde der enten leve eller doe. Men om Natten sneg han sig hemmeligen bort, og skyndte sig til den Danske Hær i Northumberland. Vel lod Edvard sætte efter ham, men forgiæves, hvorpaa han lod anholde hans Kone, som han forhen imod Kongens og Bispernes Villie havde ægtet, endskiønt hun var en Nonne. En vis Osbert blev og i dette Aar drevet fra sit Rige, maaskee han haver hersket et Stæd i Northumberland, og er bleven uddreven i Anledning af de der værende Uroligheder. At Christendommen endnu stod paa svage Fodder hos de Danske i Ost-Angeln kan sees af hvad der i Alfreds Regiering forend Aar 887 hændte den unge Odo, som siden blev Erkebisp i Canterbury. Han var fod af Danske Forældre, som vare komne did over med Ingvar, og

Görm den Gamle. Aar 900.

Gorm den Gamle. Aar 900.

blev af sin Fader, fordi han besøgte de Christne Kirker og Samqvem, giort arveløs, og skilt ved sin Odelsret, der tilkom ham som den Førstefødde, hvorpaa Athelm, en af Alfreds Hertuger, tog ham under sin Beskyttelse, lod ham døbe, undervise i Videnskaber, tog ham med sig til Rom, og lod ham først beskikke til Subdiaconus, og siden til Præst. En vis Egmund landede med en stor Hær Danske paa Anglesey, og holdt Slag ved Molernin eller Meilon med Merfyn, Søn af Roderic den Store, og Fyrste af Powys, som udgiorde den tredie Deel af Wales, udi hvilket denne satte Livet til. Fra Alfreds Tid have vi endnu et kostbart Stykke paa Angel-Saxisk til vor Nordens Geographie, hvilket jeg her vil omtale ved Alfreds Dødsaar, da man ellers ikke veed, i hvilket Aar af hans Regiering det er skrevet. Det bestaaer i trende Reiser. De tvende giorde af Other, fød paa Helgeland i Norge; Den første gaaet for sig fra bemeldte Helgeland og til Biarmeland; Den anden ligeledes fra Helgeland og til Kongehelle (a), det yderste Stæd i Norge, og dersfra til Slesvig. Den tredie Reise er giort af en Wulfstan fra Slesvig og til Trusa, et Stæd i det nu værende Preussen, som har ligget der hvor Elbing nu findes. Rimeligt er det, at Other har forladt Norge, fordi han ikke vilde staae under Kong Haralds Regimente; Rimeligt er det og, at Wulfstan er fød i Slesvig. Begge have optegnet disse Reiser efter Kong Alfreds Begiæring, og synes at have giort dem forend de komme i hans Tieneste. Den beste Udgave af dem findes i vor Langebeks Scriptores. Her vil jeg ikkun anføre hvad som kan vedkomme Danmark. Other siger det, at imod

(a) Saaledes bør læses i Stædet for Sciringes Heal, og forekommer Kongehelle alerede i det 9 Sæculo som et bekiendt Stæd i Droplaugar Sönners S. p. 182 iblant Arnæ Mss. n. 216. 8vo.

mod Kongehelle ligger paa den ene Side Gothland (hvorved aabenbare ei andet kan forstaaes end Jylland), og siden Sillende (det er Sieland.) Fra Kongehelle reiste han i fem Dage til Hæthe (det er Hedebye eller Slesvig), hvilken Bye laae mellem Vender, Saxer og Angler, og tilhørte Dene (det er de Danske). Da han seilede fra Kongehelle, havde han i tre Dage Danmark paa venstre Haand (herved kan ei andet end Halland og Skaane forstaaes, som mærkeligen kaldes her især Danmark, og ei med deres egne Navne, venteligen fordi der var Danmarks og de Danskes rette og egentlige Oprindelse, hvorfore de endda fremfor de andre Lande førte det Navn Danmark), og Havet paa hoire. Derefter havde han i tvende Dage forend han kom til Hæthe paa hoire Haand Gothland (hvorved atter Jylland forstaaes (a),) Sillende og flere Øer. Dette viser, at Other har krøbet langs Kusterne, holdt sig til de Sielandske Kuster, saa snart han var kommet ind i Øresund, og venteligen bleven ved at følge dem igiennem Ulfssund, som adskiller Møen fra Sieland, og siden stukket forbi Langeland, og fulgt de Slesvigske Kuster indtil Byen Hæthe (b) eller Slesvig, og som Slesvig da hørte de Danske

Gorm den Gamle. Aar 900.

(a) Mærkeligen kalder en gammel Fransk Skribent udi S. Odonis vita i Marrier Bibl. Clun. col. 31. 32, Gothia, (det nu værende Languedoc) tvende gange Gutia; Thi dette tiener til at vise, at Gother, Guther, Juther, Giøther, Jyder ere eet Navn paa eet beslægtet Folk, men kun forandret efter Folkenes adskillige Udtale.

(b) Den kaldtes og Haddebue, hvilket forekommer i et Document af Kong Christian I. og Aar 1461 udi Noodts Beyträge Tom. 1. pag. 9, og kaldes Kirken, der ligger paa den anden Side af Slien, og sønder for Slesvig, og lige over for den, endnu Hetheby, og mener Feustking hos Noodt p. 11, at den har Navn af det Angel-Saxiske Ord, Heda ɔ: en Havn, hvorpaa jeg dog tviler, efterdi Heda betyder efter Spelman

Gorm den Gamle. Aar 900.

Danske til, og rimeligen alerede regnes til Jylland, saa begriber man, hvi han kan sige, at have havt Gothland eller Jylland paa hoire Side. Og, bliver Other videre ved, i disse Lande boede Anglerne, forend de komme hid (nemlig til Britannien). Og havde han da i tvende Dage paa venstre Haand de Oer, som hore til Dennemark. (Dette stadfæster, at Other har gaaet igiennem Ulfssund). Wulfstan beretter i sin Reise, at han seilede bestandig i fem Dage og Nætter fra Hæde (det er Slesvig) til Trusa. Weonodland (det er Wenden, nemlig nu værende Wagrien, Meklenborg, Pommern og Preussen indtil Weixelen) havde han paa hoire Side; Og Langeland, Læland, Falster, Skaney paa venstre, hvilke Lande tilsammen horte til Dennemarc. De havde og paa venstre Haand Bürgendaland (det er Bornholm), som havde sin egen Konge (dette Vidnesbyrd er mærkeligt, og er det uvist om Gorm, eller og forst hans Son Harald, har forenet dette Land med Danmark, dog troer jeg snarere det forste, og at det er skeet noget hen i det 10 Sæculo, saasom man finder, at Bornholm stod under Harald, uden at der siges, at han har erobret det). Efter Burgendaland nærmede de sig,

man en ubetydelig Havn, hvorover det vel bliver rettest at troe, at den haver Navn af en Hede, eller og som Noodt p. 450 vil af Head, et Hoved, fordi den var en Hovedstad. Thraziger hos Westphal T. 3. p. 322 vidner, at naar en Dansk eller Frisisk Bonde, som var ukyndig i det Tydske Sprog, gik til Slesvig, saa sagde han sig altid at gaae til Hedebye, hvilket bekræfter den gamle Erbelwerdi Mening, at de Danske kaldte Byen Hedebye, og Saxerne Slesvig, hvilket er tvertimod nogle andre gamle Skribenters Beretning. En Ubekiendt i Preußische Sammlung T. 1. p. 365 vil, at Slesvig har Navn af de Slaviske Ord, Sledz ɔ: en Sild, og Wick ɔ: en Bye, hvor der holdes Marked, dog denne Mening bortfalder, da ei Slaver men Nordiske Folk have anlagt Slesvig.

sig, og havde paa venstre Haand Bleceinga-Ey (altsaa giør Wulfstan Bleking til en Øe, hvilket de Søefarende, som ei videre kiendte Landet, have sluttet af de store Fiorder, som ginge op i det); Meore (Møre, et Landskab i Smaaland, saa kaldet fordi det stødte til Møre eller Havet), Eouland (Øland), og Gotland (Øen Gulland), hvilke Lande hørte til Sveon (det er de Svenske. Herved maae dog anmærkes, at de egentligen hørte til Gotland, og fulgte de Gothiske Konger, saa snart de havde deres Rige for sig, hvilket vedvarede stundom lige til det 12 Sæculum. Jeg slutter og heraf, at Bleking haver tilhørt Sverrige, et Land som i de ældre Tider havde sine egne Regentere, siden synes i det 7 Sæculo at have tilhørt de Skaanske Konger; derefter, da Sverrige og Danmark havde fælles Konge, at være bleven regnet til Ost-Gotland, og siden at have paa den Grund fulgt Sverrige, da Regnar Lodbrocs Sønner skiftede Landene mellem sig, og først at være kommen igien til Danmark, enten i det 10 Sæculo ved Dronning Thyre, hvorom mere siden, eller maaskee ei engang førend i det 11 Sæculo ved Kong Knud den Store, fra hvilken Tid det bestandigen tilhørte det Danske Rige, indtil den Roskildske og Kiøbenhavnske Fred 1658 og 1660). Udi Kong Alfreds Oversættelse paa Angel-Saxisk af Orosii Latinske Historie findes adskillige Tilleg af Kongen til Orosii korte Beskrivelse over Verden. Der har Alfred betient sig af Others og Wulfstans Beretninger om Europæ nordre Lande, dog med adskillige Tilleg, saasom: Oven for Dania er Vendel Søe (uden Tvil en Del af Kattegattet, saa kaldet efter Vendel-Boerne); Norden for den er Oceanus, som man kalder Qven-Søe (uden Tvil af Qvænerne, som strakte sig da, og endnu, i Finmarken indtil Havet). Imellem alt dette og Rhinen boede mange Folk, og kaldtes det allsammen

Gorm den Gamle. Aar 900.

Gorm den Gamle. Aar 900.

Germania = = = Norden oven for Thyringen laae Eald=Saxen (det er Gammel=Saxen), og Nordvest derfor Frisland; Vesten for Gammel=Saxen var Elvens Udløb og Frisland, og Nordvest derfor det Land kaldet Angeln, og Sillende (Sieland), og nogen Del af Dena (Danmark), og Norden for ham (uden Tvil Elven) er Apdrede (vist Obotriterne), og Nord=Øst Wylterne (Vilzerne eller Leuticierne i For=Pommern), som man kalder Æfeldan (mon de Danskes Navn stikker heri, og at der bør staae Ætheldan; vist nok havde de Danske meget med Leuticierne at bestille); Østen derfor laae Vinedaland (det er Venden), hvilket man kaldte Syssyle (giort uden Tvil af det gamle Nordiske Ord Syssel, et Landskab, en vis Del deraf; Rimeligt bliver det, at Wulfstan har fortaalt Kong Alfred at Venden var stor, og at der vare mange Sysseler, det er Landskaber). Disse Landskaber sætter han siden Vesten for Soraberne, hvilket nok gaaer an, naar det ansees for Nordvest, og man betragter Elvens Løb. I Vesten for Syd=Denum (de Danske), bliver Alfred ved, er den Arm af Oceanus, som gaaer om Britannien, og Norden for dem er den Arm, som kaldes Østersøe (altsaa har Alfred regnet Cattegattet til Østersøen); Men Norden og Østen for dem ere de Nord=Danske, som boe saavel paa faste Landet, som paa Øerne. (Af disse mærkelige Stæder om Nord= og Syd=Danske sees, at Jylland, Øer og Skaane ere da blevne regnede til de Danske, og ved Inddelingen i faste Land og Øer bekræftes de gamle Nordiske Skribenters Inddeling i Reid= og Ey=Gotland). Østen for dem boede Afdredi, og Sønden for var Elvens Udløb, og en Del af Gammel=Saxen. De Nord=Danske havde Norden for sig en Søe=Arm kaldet Ost; og Østen for var det Folk kaldet Osti (Esthier i Preussen), og Afredi imod Synden.

Osti

Osti have Sonden for sig Hæfildan; og imod Norden Sveon (de Svenske), som have Sonden for sig Østersøen, Østen Soranadi (Sarmatien, saa kalder han Rusland), Norden, oven for Orkenøerne Qvenland, og Nordvest Skridefinner, og i Vester Nordmen. Denne Alfreds Oversættelse er udgivet 1773 til London i 8vo, og dertil føiet en Engelsk Oversættelse af Barrington, og Noter af den lærde Forster, med hvilken jeg i de fleste Ting er eenig, undtagen i Henseende til Forklaringen af Weonodland, som vist er Venden, og aldeles ikke Fyen, og til Hethe, som upaatvilelig er Slesvig; Og hvad Horithi angaaer, da tænker jeg, at Horvatia, eller det hvide og store Croatien i Polen derved forstaaes. Omtrent ved denne Tid var det nok, at Aunund Trefot, efterat han med flere var bleven i Slaget udi Hafursfiord overvundet af Harald Harfager, og havde draget ud paa Søeroeverie, traf paa Barray, en af Sydernerne, den Irske Kong Kiarval. Begge havde faa Skibe. Den Norske vandt, og Kiarval undgik ikkun med eet. Af en af Nordens gamle Skribenter kaldes Kiarval Konge i Dublin, hvilket dog maae forstaaes om en Egn derved, og at Irrerne have anseet ham for den retmæssige Konge der, thi Dublin var da i Ostmanernes Hænder. Mærkeligt er det, at paa bemældte Øe Barray opgraves undertiden meget store Menneske-Been, og at Skoterne fortælle, at der har staaet et stort Slag med de Danske, thi dette viser, hvor smukt Sagn, virkelige Mindesmærker, og de Islandske Historieskrivere tiene her indbyrdes til at befæste hinanden, og giver en vigtig Fordom for de sidstes Beretninger i andre Tilfælde. Dette viser ogsaa, at de, som kaldes Danske, have ofte været Norske, hvilket i sær giælder om de Nordiskes Bedrifter i Irland og Skotland. Kiarvals Dotter Fridgerd var gift med Thore Hyrne, og

Gorm den Gamle. Aar 900.

Gorm den Gamle. Aar 900.

og deres Dotter Fridgerd med Þordur, som var den 6 fra den ældre Regnar Lodbroe ved hans Søn Biörn Jernside Konge i Sverrige. — Ved Slutningen af dette Aar vil jeg anføre et og andet, som er hændet i det niende Sæculo, men ikke kan henføres til nogen vis Tid. Paa Moens Klinte boede en Søerøver-Konge, kaldet Jetten af Upsal, som i Forbund med en anden Søerøver-Konge fra Stevns Klint, ihjelslog den tredie, ved Navn Grup, paa Rygen. Den Moenske fik en Huno til Eftermand, som bygde sit Slot en fierding Vei længre ind paa Landet, ved den saa kaldte Huno Søe, og henimod Marken af Maglebye østre, hvor endda for 30 Aar siden ere fundne Levninger af det. Men siden drog Huno med en Skare af ungt Mandskab ind til Tydskland og Italien, venteligen med Hasting, og kom ikke tilbage. Skiold, Søn af Rodian, Konge i Blegind, eller Bleking, drog til Garde-Rige med sine Skibe, der havde sorte Seil, og heraf slutter jeg, at Irrer og Skoter have taget Anledning at kalde de Danske, de sorte Søemænd, ligesom de og kaldte de Norske, de hvide Søemænd, venteligen fordi de brugte hvide Seil. Tvende Danske Søerøvere, Thorer Treskæg, og Kalf Skurfa, satte sig i Slutningen af dette Sæculo fast paa Orkenøerne, efterat Kallad Jarl, Søn af Rognvald Jarl paa Mære eller More i Norge, havde forladt dem, men Rognvald sendte sin Søn Einar did, som overvandt og ihjelslog dem med alle deres Folk paa tvende Skibe. Sidst i Sæculo komme Kurlandske Søerøvere til Bornholm, og foere ilde frem med Mord og Brand, men bleve uformodentligen overfaldne i deres Leir af Indbyggerne, og alle ihjelslagne ved det Bierg Sorte-Muld, hvor man siden nogle gange haver fundet Guld- og andre rare Mønter, sampt adskillige Krigs-Vaaben. I Vester Mariæ Sogn paa Bornholm findes og et Stæd kal-

det

det Kuredige eller Grøft, hvor ligeledes skal være skeet et Nederlag paa nogle Kurlandske Søerøvere (100). Gorm den Gamle.

Danmark var og blev nu fra det tiende Sæculi Begyndelse foreenet sammen under een eeneste Konge, hvorvel den Skik at have Under-Konger stod dog en Tid lang ved Magt, helst udi Jylland, hvor Frode regierede. Ja man finder endog en Under-Konge i Skaane i dette Sæculi Midte. Skade er det, at ikkun saa lidet er optegnet om hvad der har forefaldet hiemme i Landet, og at det lidet lader sig vanskeligen bringe til visse og sikre Aarstal, dog skal jeg altid søge at giøre det, og vælge de rimeligste. Derimod finder man desmere optegnet om de Danskes Bedrifter udenlands. Ved Sæculi Begyndelse var deres Tilstand saaledes: Erik regierede over dem i Ost-Angeln. Ethelvald, Alfreds Brodersøn, havde for sit Sydskendebarn Edvard, Alfreds Søn, flygtet til de Danske i Northumberland, og saasom megen Strid herskede iblant dem, om hvo der skulde regiere, saa udvalgte de ham Aar 901.

(100) Lang. T. 5. p. 229 — 231. 77 — 80. T. 2. p. 106 — 123. 424. 402. Snorro i Harald Harf. S. c. 21. 24. 28. Min T. 10. p. 14. T. 9. Tavle 92. 94. 96. T. 8. p. 762. 763. 764. 768. 769. 772. 758. 767. 791. 811. 813. 821. 934. 953. T. 6. p. 183. T. 7. p. 37. 593. Chr. Sax. p. 99. 100. Wynne H. of Wales p. 42. 34. Bouquet T. 8. p. 77. 271. 285. 162. 310. 163. 93. T. 9. p. 74. 209. Conc. Coleti T. 11. col. 677. 678. Duchesne T. 2. p. 633. Murat. Ant. Ital. T. 4. col. 1084. Cambdeni Anglica p. 25 — 27. H. Hunt. in Scr. p. Bed. p. 352. Sanderi chorog. Sac. Brabantiæ T. 3. p. 260 — 264. Orkneyinga S. i Arnæ Mss. n. 103. fol. c. 6. 7. Sch. N. H. T. 1. p. 523. T. 2. p. 163. 164. Oluf T. S. S. Part. 1. c. 3. Snorro i Harald Harfagers S. c. 27. Danske Atlas T. 3. p. 200. Lagerbrings S. H. T. 1. p. 579. 580. Torfæi H. Norv. Part. 1. l. 1. c. 2. p. 3. Eccardi leges Salicæ p. 87.

Gorm den Gamle. Aar 901.

ham til deres Konge, for derved, som det synes, at giøre Ende paa Striden, og maaskee ogsaa for derved at faae Leilighed til nye Krig med de Engelske, da de nu kunde have Haab om, at erobre flere Engelske Landskaber, saasom en Engelsk Prinds regierede dem. Hvorom alting er, saa giorde de Northumbriske Danske ham til Konge over alle deres andre Konger og Fyrster. Den Engelske Skribent Bromton er den eeneste, som siger, at Edvard forfulgte Ethelvald saaledes, at han ikke kunde komme til Northumberland efter sin Agt, men maatte først flygte til Frankerige, hvorfra han dog samme Aar kom did tilbage, og blev af de Danske der taget til Konge. Han skal dog ikkun først have forlangt, at de vilde antage ham i deres Selskab, og til deres Kammerad og Medstrider imod Edvard, men da de nu giorde ham til deres Konge, saa viser det, at de have tænkt ved ham at giøre god Fremgang i Engelland. Altsaa maatte de indfødde Danske, Guthreds, Halfdans og Eyulfs Sønner alle vige for denne Fremmede, enten med det Gode eller det Onde, og lader det, at de første have da begivet sig ud af Landet; I det mindste finder man, at de vare borte i senere Tider. Disse Omstændigheder virkede tildels vel med, at den Engelske Kong Edvard gav sin Dotter den smukke Edgiva til den Franske Kong Carl, som derved tænkte at betage Normanerne den Hielp, de havde faaet fra Engelland i Alfreds Tid. Dog kommer det mig for, at dette Ægteskab maae være indgaaet endel Aar senere, og som det synes ikke førend hen ved Aar 915. Vel finder man ei meget optegnet om Normanernes og Rolfs Bedrifter ved denne Tid udi Frankerige, dog var det af Frygt for dem, som en vis navnløs Fransk Skribent kalder da Marcomaner, hvilket ofte skeer, at Grev Ademar og hans Hustrue Lampredia flyttede St. Medardi Legeme fra

Nær-

Nærheden af Sussons til Kastellet i Dijon, som jeg forhen har sagt, at have været saa stærk, at Normanerne kunde ei indtage det. Kong Carl stadfæstede ved Brev af 9 November Klosteret Corbie sine Privilegier, da de forrige vare opbrændte af Normanerne; taler og deri om det Kastel, Munkene havde til deres Forsvar ladet bygge uden for Klosterets Mure. Over Ostmanerne i Irland, hvilke bestode baade af Norske og Danske, regierte Regnald, Ivars Søn, men synes ikke at have været saa mægtig og sikker paa Thronen som hans Forfædre. Omtrent ved denne Tid er det nok skeet, at Normanerne plyndrede Petland i Skotland, og at der ved Cullen i Bamfshire skede et Slag mellem Skoter og Danai (saa kaldes Danske ofte af Skoter og Irrer), i hvilket de første vunde, hvorimod de sidste ødelagde Forres i Landskabet Murray. Saa meget er vist, at alt dette tildrog sig under den Skotske Kong Donevalds Regiering, der varede fra 892 til 903 (1). Gorm den Gamle. Aar 901.

En Virkning af den Uenighed i Engelland var uden Tvil dette, at mange Danske Søerøvere komme did, uden at der meldes hvorfra; Slag skede mellem dem og Indvaanerne af Kent ved Holmes i Surrey, som ligger ei langt Vesten for Kent. Holmes var egentligen Kastellet af Byen Reygate, beliggende i en Dal kaldet Holmesdale, hvis Indvaanere siunge endnu en Vise Aar 902.

(1) Chr. Sax. p. 100. H. Hunt. p. 352. Bromton col. 832. Flor. Vig. p. 598. M. West. p. 180. Bouquet Script. Gall. T. 8. p. 316. T. 9. p. 20. 150. 151. 493. Lang. T. 5. p. 231. Ran. Higden p. 259 in Galei Scr. Angl. T. 3. J. Wallingford ib. p. 539. Anselme Hist. Gen. de France T. 1. p. 26. Ines essay on Scotland T. 2. p. 785.

Gorm den Gamle. Aar 902. Vise (1) til Erindring af den Seier, deres Fædre have een til tvende Gange erholdt over nogle plyndrende Danske, hvorvel den Seier, de denne Gang vunde, synes ikke at have været stor. Slaget gik for sig den 7 Februarii, fem Dage efter Mariæ Renselses Fest. Maaskee en vis Engellænder, ved Navn Brehtsig, har sat Livet til deri, i det mindste blev han dræbt i dette Aar. — Saasom Ostmanernes Sager begyndte at staae slet i Irland, hvorudi de selv vare Skyld ved deres Indbyrdes Uenigheder, saa kom en stor Dansk Flode dem til Hielp, men blev af Irrerne fra Leinster overvundet i et skarpt Slag nær ved Dublin. Balduin den Skaldede, Greve i Flandern, lod ved denne Tid befæste Ypern og flere Stæder til Værn imod Normanerne (2).

Aar 903. Efter Slaget ved Holmes var der Fred i eet Aar udi Engelland, som gav Anledning til, at den Ost-Angliske Konges Edmundi Legeme blev bragt fra Eglesdene til Bedricesworth i Suffolk, der siden efter ham blev kaldet St. Edmundsbury. Anledningen hertil var, at han blev anseet for Helgen, og at en Blind skulde have faaet sit Syn ved hans Grav, sampt flere Jertegn været skede der, saasom, at hans Negler og Haar voxte, hvilket samme ogsaa blev en Tid lang efter anseet for et stort Jertegn med den hellige Norske Kong Olufs Legeme, da dog intet er naturligere, saa længe der endnu er nogen Saft tilbage i Legemet. Da nu bemeldte Stæd laae i Ost-Angeln, som tilhørte de Danske,

(1) The vale of Holmesdall
Never wonne, ne never shall.

(2) Chr. Sax. p. 100. H. Hunt. l. 5. p. 353. som urigtigen henfører Slaget ved Holme til Aar 912. Roger de Hoveden p. 421. Ethelwerdus l. 4. c. 4. p. 848. Cambd. Brit. p. 185. Sim. Dun. col. 133. Waræi Ant. Hib. p. 130. Bouquet T. 9. p. 75.

Görm den Gamle. Aar 903.

ke, saa kan man heraf med Vished slutte, at de nu og begyndte mere og mere at faae Troe til Mirakler, og at hælde til den Christne Lære. Intet onskeligere kunde hændes Engellænderne, end at disse hidindtil uboielige Folk nu selv troede, at Eadmund, den Eadmund, de havde dræbt, var Helgen, og havde saa stor Magt paa Jorden og i Himlen, fordi han var bleven ihielslaget af Hedninger. Ei alene Almuen, men endog mange af de Fornemme sloge sig sammen, for at opbygge ham til Ære en stor Kirke af Træe, didhen Bisp Theodred af London og Geistligheden førte hoitideligen hans Legeme. Man har ingen Aarsag at twile paa, at jo de Kloge have betient sig af Tidernes Tænkemaade, for derved at sætte Mod i deres Landsmænd, og at giøre deres Fiender menneskelige og frygtsomme. — Fra Frankerige blev og Engelland paa samme Tid beriget med en Helgens Legeme, nemlig St. Judoci, som blev bragt derfra af Frygt for Normanerne, og af St. Grimbold nedlagt i Kirken af Winchester. De Danske Anforere Heric, det er Eric, maaskee den, som regierede over de Danske i Ost-Angeln, og Baret eller Baard, ginge op ad Loire, odelagde Forstaden ved Tours, dræbte der mange Mennesker, og opbrændte St. Martini Kirke i Tours den 30 Junii paa St. Pauli Dag, tilligemed 28 andre Kirker, og hele Byen Tours. Og dette var den tredie Gang at denne Kirke blev brændt, som og først omtrent 70 Aar efter blev igien sat i Stand af Skatmesteren Herveus. Dog bragtes St. Martini Legeme forhen i Sikkerhed til Cormeriacum, maaskee Cornutius, nu St. Aubin le Cormier i Bretagne udi Bispedømmet Rennes. Ved denne Leilighed skede det, at et Barn, en Broder- eller Søster-Søn af St. Odo, Abbed i Clugny, blev fanget af Normanerne tilligemed sin Amme, og bortført af dem 8 Dages Reise derfra,

 da

Gorm den Gamle. Aar 903.

da de med Fangerne ginge over Floden, venteligen Loire, ved dens Udløb, hvoraf jeg slutter, at de enten have hørt til dem, der fulgte Hrolf, eller og havt deres Ophold i Bretagne. Hvorom alting er, saa sneg Ammen med Barnet sig fra dem, og kom til Odo, som da var i Tours, hvilket viser, at Byen ei er bleven rent ødelagt af Normanerne. Ved denne Tid synes Normanerne at have havt Bretagne næsten i Besiddelse, hvorover mange Indvaanere flyede derfra, og deriblant endel lærde Mænd, af hvilke en vis Andreas begav sig til Bisp Dudo i Verdun, som sad fra 880 til 920. I bemeldte Indfald indtoge de Amboise uden Møie, opbrændte den, ødelagde Broen over Loire, nedbrøde en Kirke ved Enden af Broen paa hin Side Loire, og ødelagde en anden paa et Stæd kaldet Luat, dræbte mange af deres Fanger ved Nigron i Egnen af Amboise, og ødelagde Steenbroen ved Blois (3).

Aar 904. Ethelvald havde hidindtil ei bevæget sig meget imod Edvard, men nu saae han sig i Stand dertil, efterat han havde giort Forbund med de Danske i Ost-Angeln, og ogsaa faaet en Flode til Hielp fra hin Side Havet, uvist dog enten fra Normanerne i Frankerige, eller og fra Danmark selv, hvorvel jeg er meest tilbøielig til at troe det første, og at Eric og Barer have anført dem, saasom man ei hører mere om deres Bedrifter i Frankerige. Ja det lader endog, at Ethelvald har selv været over at hente den.

Med

(3) Cambd. Brit. c. 438. Dugdale Mon. Angl. T. 1. p. 285. col. 2. p. 291. c. 1. Alfordi Annal. Eccl. Brit. T. 3. p. 209. n. 6. 7. Bouquet T. 8. p. 252. 317. T. 9. p. 49. 55. Mabil. A. Sanct. Ord. S. Ben. Sæc. 5. p. 173. 196. W. Malm. L. 2. p. 89. Valesii not. Gall. p. 160. Mab. A. S. T. 7. p. 373. Dach. Spic. T. 3. p. 271.

Med denne Magt tvang han dem af Essex til Forening med sig, og lagde en nye Flode til sin forrige. Ikke veed jeg, om det er i Anledning af disse Indfald, at Mervin, Konge et Stæd i Wales, en Søn af Roderic, er bleven ihielslaget af Hedningene, hvorved venteligen forstaaes de Danske. Imidlertid har han nok ikke været nogen af de rette Waliske Konger, da han ikke nævnes af de Waliske Historieskrivere, Caradoc, Powel og Wynne. Om Normanernes Bedrifter i Frankerige er det ved disse Tider meget stille, hvorvel man ikke kan tvile paa, at jo Rollo haver der aarligen kriget, indtil Freden blev sluttet Aar 912, men man haver ingen god Fransk Historieskriver fra de Tider, saasom Frodoard først begynder med Aar 919, og det lidet, som af andre er optegnet om Rollo, kan meget vanskeligen henføres til visse Aar. Jeg finder alene, at Kong Carl haver ved et Brev af 9 Februarii igiengivet Munkene af St. Dionysii Kloster det Kongelige Gods Patoy i Landskabet Limoisin, for at gotgiøre dem den Skade, Normanerne havde foraarsaget dem. Dog skal Auxerre og dens Egn have lidet en Del af Normanerne i det 10 Sæculi Begyndelse (4) Gorm den Gamle. Aar 895.

Udi Engelland brød Ethelvald med al sin Magt, bestaaende af Tropper fra hin Side Havet, af Danske fra Essex, Ost-Angeln og Northumberland, og af Engelske fra samme Lande, hvilke ved Tidens Længde vare, helst i Northumberland, blevne til eet Folk Aar 905.

(4) Chr. Sax. p. 100. W. Malm. l. 2. c. 5. p. 46. H. Hunt. l. 5. p. 352. F. Vigorn. p. 598. Asserii Annal. in Galei Scr. T. 3. p. 174. Annal. Menev. in præf. ad Whartoni Angliam Sacram T. 2. p. 31. Innes essay on Scotland T. 2. p. 785. Bouquet T. 9. p. 500. Gallia Christ. T. 12. col. 358. 365.

Gorm den Gamle. Aar 905.

Folk med de Danske, ind i Mercia, odeleggende alting ved Sværd og ved Ild, og det lige indtil Creccanford eller Creccagelade, nu Creclade i Norddelen af Wiltshire, hvor en liden Bæk falder i Themsen. Han igiennemvandrede altsaa ganske Mercia, og gik over Themsen ind i Westsex, plyndrede al Egnen ved Bredenstov og Brandestock, nu Bradenstoke i Wiltshire, hvorpaa han begav sig tilbage, beladt med rigt Bytte, ligesom han alene var kommen derfor. Imidlertid havde Edvard samlet en stor Hær sammen, hvormed han eftersatte de tilbagevigende Fiender, og plyndrede igien alt deres Land imellem Floden Ise eller Ouse, og den Grav, som skilte det Land fra de andre, som var givet til den hellige Martyr og Konge Edmund, og lige til de nordlige Moradser i Ost-Angeln. Men som hans Folk herved bleve adspredde, saa samlede han dem igien, da han vilde drage bort; Dog de af Kent nolede for længe, og bleve tilbage, endskiont han sendte syv Gange Bud til dem med Befaling, at de skulde stode til ham. Derover skede det og, at de Danske omringede og angrebe dem, saa at de Aldermænd Sivulf og Sigelm, Kongens Thanus Eadvulf, Abbed Cenvulf, Sigebryht, Sivulfs Søn, Eadvald, Accæ Søn, og mange flere Ædle fulde. Derimod bleve paa de Danskes Side ihielslagne Kong Ethelvald af Northumberland, Edvards Godskendebarn, og Kong Eric af Ost-Angeln, sampt Byrthsig, Søn af den Engelske Prinds Beornoth (a), de Jarler Brithun og Synoth, og de Krigsoverster Ysop og Oscytel, sampt mange flere Fornemme. Der bleve nogle tusinde Mand paa begge Sider, dog flere af de Danske, hvorvel de beholdte Marken, hvorpaa Edvard trak sig tilbage, og havde nu ingen af Parterne mere Lyst at

(a) Han skal endnu ikkun have været hel ung, ligesom og Ethelvald, da han faldt.

at prøve Styrke med hinanden. Camden mener, at den gamle Bye Silcester i Hamshire, Romernes Vindonum og Britternes Caer Lignate er i dette Ethelvalds Indfald bleven ganske ødelagt. Efter Ethelvalds Død regierede Eyulf og Halfdan alene i Northumberland. I Ost-Angeln derimod herskede siden Danske Jarler en Tid lang, og deriblant Guthrun, en Dotterson af den forrige Kong Eric, og hvis Fader var fra Møre i Norge, som siden ved Aar 907 synes at være bleven Konge der. Navnet Guthrun har giort, at nogle gamle Skribenter have og kaldet ham Gurmund, og blandet derved hans Person og Bedrifter med den ældre Guthruns. Disse indbyrdes Krige foraarsagede, at visse Bispesæder i Engelland stode ledige i 7 Aar, hvorover Pave Johannes tilskrev Kong Edvard, hvilket bragte tilveie, at Sæderne bleve det næste Aar besatte. La Fountaine har tvende Sølv-Mønter, som han henfører til den Ost-Angelske Kong Erik. Den ene har paa Aversen et Sværd, og over det Eric, men derunder Rex; Paa Reversen et Kaars, hvorom: Inegeigar, som er Montmesterens Navn: Den anden har uden Tvil samme Avers, hvorvel han ikke siger det, og til Revers et Kaars, hvorom: Aculf Mon. Spørsmaal dog, om disse Mønter ei tilhøre den Northumbriske Kong Eric, der døde 952. Udi Skotland giorde Normanerne, uden Tvil fra Danmark eller Norge, thi de som boede i Engelland vare da Skoternes Venner, et Indfald, og plyndrede Dunkeld i det Landskab Perth, og det hele Albin, hvor de egentlige Skoter eller Høilændere nu boe, hvorpaa den Skotske Constantinus holdt Aaret efter et Concilium til Scone, for at ophielpe Kirketugten og Geistlighedens Rettigheder, hvis Aftagelse man vel efter Tidernes Tænkemaade har tilskrevet dette Indfald, som en Syndestraf. — Pave Sergius udstædde den 9

Gorm den Gamle. Aar 905.

Gorm den Gamle. Aar 905.

Februarii en Bulla til Adalgarius, Erkebisp i Hamborg, hvorved han tilintetgiorde alt hvad der af Pave Formoso var bleven besluttet til den Hamborgske Kirkes Skade og den Colnskes Fordel, og derimod stadfæstede Pave Nicolai og de flere hans Formænds Herligheder, givne til den Hamborgske Kirke, nemlig at den skulde have Erkebispelig Magt over de Danske, Norske og Svenske Riger og alle Nordens Folk, sampt at Kirkerne i Hamborg og Bremen skulde ikkun ansees for een, altsammen under Straf af uophørlig Band imod Overtræderne. Herman, Erkebisp af Coln, og Hatto af Mayntz bleve og ved denne Bulla suspenderte fra deres Æmbeder, saa længe det behagede Paven. Efter Adalgarii Begiering gav og Paven ham i denne Bulla de Bisper Wigbert (af Verden) og Biso (af Paderborn) til Medhielpere for at indvie Bisper, og skrev dem til herom. Adam af Bremen legger til, at Sigmund af Halberstad, Bernar af Minden, og nok en Bernar af Paderborn bleve desuden af Paven beskikkede til Adalgarii Medhielpere. Ja han vidner selv at have seet Brevene herom. Adalgarius tog og selv den Munk Hoger fra Corvey til Medhielper; Uvist dog om det skede for eller efter Udstædelsen af Pavens Bulla, dog er jeg snarest tilbøielig til det sidste, fordi Paven melder intet om ham i sin Bulla. Det synes, at Pavens Bulla haver været af liden Kraft; saasom Bremen blev ved at staae i Adalgarii og Hogeri Tider under Coln; hvilket vel tildels er kommet deraf, at Pave Sergius afskyedes af mange, fordi han med Vold havde bemestret sig det Romerske Sæde, og dels deraf, at den Tydske Kong Ludvig beskyttede Hatto, Erkebisp af Mayntz.

Efter

(5) Chr. Sax. p. 101. F. Vig. p. 598. 599. M. West. p. 181. Bromton c. 832. H. Hunt. p. 352. hvor in Bridene bør læses i Stædet for

Efter ovenmældte Slag havde de Engelske og Danske ei videre Lyst at prøve Kræfter sammen, thi endskiønt de sidste havde beholdet Walpladsen, saa havde de dog tabt deres tapperste Anførere. De søgte derfore at bestyrke sig ved Forbund, og indginge et med den Skotske Konge Constantinus, venteligen paa ovenmældte Concilium til Scone, thi verdslige saavel som geistlige Sager afgiordes da paa slige Concilia, der tillige med vare Placita eller Parlementer. Uden Tvil har Constantinus giort Forbund med de Engelske Danske, der for saa vidt vare da Christne, for at have dem til Hielp imod deres hedniske Landsmænd, og for at hielpe ham til at beskytte Cumberland imod de Engelske, og de igien for at have Styrke af ham imod Edvard. Kleresiet i Coutance brægte St. Marculphi Legeme i Sikkerhed derfra til Corberi i det Laonske, hvor Kong Carl efter Brev af 22 Februarii besluttede at lade bygge et Kloster (6). Gorm den Gamle. Aar 906.

Ovenmeldte Forbund mellem Skoter og Engelske Danske varede ikke fulde to Aar, og blev brudt, ved det de Danske saavel af Ost-Angeln, som Northumberland, sluttede Fred med Edvard til Yttingaford, der ogsaa skrives Thitingaford, Ichyngford, nu maaskee Jekford i Buckinghamshire. Skoterne bleve meget mis- Aar 907.

for Jahrithdverne. Ethelwerd l. 4. c. 4. p. 848. Cambd. Brit. col. 146. 147. 149. W. Malm. l. 1. c. 5. p. 34. Gale Scr. T. 3. p. 174. Min T. 8. p. 765. 827. 828. 834—838. 848. 849. 904. Alford T. 3. p. 210. Mon. Angl. T. 1. p. 220. Wilkinsii Conc. T. 1. p. 202. Fordun T. 2. p. 318. Adam Br. l. 1. c. 42. Staphorst Hamb. Kirch. Ges. T. 1. p. 76. 77. 78. Coleti Conc. T. 11. col. 923. Menckenii Script. T. 1. col. 583—585. La Fountaine Tab. VIII. p. 180.

(6) Fordun Scoto chron. l. 4. c. 21. T. 2. 8vo. p. 318. Bouquet T. 9. p. 501.

Gorm den Gamle. Aar 907.

nøiede hermed, og kalder deres Skribent Fordun de Danske Konger ved denne Leilighed ustadigere end Winden. Simeon Dunelmensis beretter, at Edvard blev ved Omstændighederne nød til denne Fred. Og da ere uden Tvil de Love blevne fastsatte, som efter Anordning af Edvard, og Kong Godrun, og deres vise Mænd bleve oprettede, hvoraf jeg slutter, at den yngre Gudrun et først i dette Aar 907 bleven egentligen Konge i Ost-Angeln, og de andre Jarler ham undergivne. Lovene ere kun 12 i Tallet i den Angel-Saxiske Original, men 17 i den latinske Oversættelse hos Bromton. Og anfører jeg dem her efter en noie Sammenligning mellem begge. Som en Indgang fastsættes, at alle skulle tilbede een eeneste Gud, og afstaae fra alt hedniskt Væsen; og som mange vilde ei lade sig regiere paa anden Maade, eller bringe til Gudstienesten, saa bliver det vedtaget, at den verdslige Magt skal og saa bruges; Og Boder herved indsatte til fælles Deling for Kongen og for Christo (det er Kirken), saasnart en ikke vil adlyde de geistlige Bud efter Bispens Befaling. Den første Artikul lyder saaledes: Kirke-Fred skal være inden Vegge, og Freden sat i Kongens Haand skal staae ligesaa fuldt ved Magt. 2) Foragter nogen Christendommen, eller i Gierning eller Ord viser sig at være Hedning, da skal han betale baade Vere (Hoved-Løsning), Vite (Boder), og Lahsbite (Lovens Brud (a), efter Tingens Beskaffenhed. 3) Om nogen geistlig Mand stiæler, kæmper, begaaer Meeneed eller Hoer, da skal han efter Tingens Beskaffenhed betale med Vere, Vite og Lahslit; og bode (eller rette for sig) til Gud efter Canones (Kirke-Lovene), og stille Borgen eller og kastes i Fængsel. 4) Underviser en Præst Folket urigtig om

(a) Lahslite skiller deri fra vite, at den sidste gialdt hos de Engelske, og den første hos de Danske.

Festdage eller Faste, da bøde hos Engellænderne 30 Skilling, og hos de Danske een halv Mark. 5) Har en Præst den hellige Smørelse ei ved Haanden til rette Tid, eller nægter han Daab til nogen, som behøver den, da betale han Vite hos de Engelske, og Lahslite hos de Danske, det er tolv Øre. Begaaer en geistlig Mand noget som fortiener Livsstraf, da fastsættes han og stilles for Bispens Dom. 6) Om dem der begaae Blodskam forordne de Vise, at de af høiest Stand skulle staae under Kongen, og de ringere under Bispen, med mindre den Skyldige bøder til Gud og Verden efter Bispens Bud. 7) Holde tvende Brødre, eller nær Beslægtede, til med een Qvinde, da bøde de Vere, Vite og Lahslit efter Billighed, og efter Tingens Beskaffenhed. 8) Naar den, der er dømt til Døde, vil skrifte, da maae det aldrig nægtes ham, og bør alle Guds Love holdes ved Guds Naade, og ved de Bøder, som de Vise paalægge. 9) Nægter nogen at give Tiende, da betale Lahslit hos de Danske, og Vite hos de Engelske. Ligeledes om nogen holder Romer-Skat eller St. Petri Penge tilbage. Ligeledes om nogen holder Lysepengen (a) tilbage. Ligeledes hvo som ei giver Almisse af sin Ploug. Ligeledes om nogen betager eller svækker en Geistlig sin Ret. Kæmper nogen og saarer anden, da give Bøder; Men dræber han ham, da være landflygtig, og forfølges med Raab af hver den, som elsker Ret. Men dræbes nogen, fordi han har sat sig imod Guds og Kongens Bud, og det bevises, da ligge den Dræbte ugild. 10) Kiøbslaaer nogen om Søndagen, da tabe det Kiøbte, og bøde 12 Øre hos de Danske, og 30 Skillinger hos de Engelske. 11) Arbeider en frie Mand paa Helligdagen, da tabe sin Frihed,

Gorm den Gamle. Aar 907.

(a) Den Penge, som gaves til at underholde Lysene, der brændte paa Alteret.

Gorm den Gamle. Aar 907.

eller og give Vire og Lahslite. En Træl bøde derimod med sin Hud, eller og frelse den ved Hudgilde (a). Tvinger en Herre sine Trælle til Arbeid paa Helligdagene, da give Lahslith efter Dansk Lov, eller og Vire efter Engelsk. 12) Det samme gielde om Frie eller Træl, hvis de bryde rette Fasten. 13) Jernbyrd (b) og Eeder ere forbudne om Helligdagene og de rette Fastedage; Hvo som overtræder bøde Lahslit hos de Danske, og Vire hos de Engelske. 14) Er det muligt, da maae ingen aflives om Søndagen, hvad han end har giort, men han skal holdes i Fængsel indtil Fæsten er over. 15) Dømmes nogen til at lemlæstes, og lever siden i tre (Brompton har fire) Nætter, da kan man komme hannem til Hielp med Bispens Tilladelse, om nogen vil helbrede enten hans Siæl eller Smerter. 16) Findes Hexer, Troldmænd, Meeneedere, Forgiørere, eller fæle stinkende Hører paa noget Stæd i Landet, da blive de landflygtige, og landet renses fra dem, eller og alting fratages dem, saafremt de ei opholde dermed, og de give store Boder. 17) Saafremt nogen Geistlig eller Fremmed beskyldes for noget, og det paagiælder hans Liv eller Eiendele, da være Kongen, Jarlen i Landet, eller det Lands Bisp, ham i Stædet for beslægtet og Forsvar, med mindre han haver nogen anden, og da bøde han, som det sig bør, til Christus og til Kongen, efter Tingens Beskaffenhed, eller og hævne Kongen

(a) Det er Penge, en vis Summa.

(b) Efter Strabo l. 12. p. 811 brugte de hedniske Præster i Cappadocien allerede Jernbyrd, i det de ginge paa gloende Kul. Blainville T. 2. p. 324 i hans Reise til Italien vidner, at Marskrigere kunne endnu i vor Tid giøre det ved at smørre deres Fødder med en vis Salve. Hvorledes Prøve skeede ved Jernbyrd og gloende Vand, handler Eccard om in legibus Salicis p. 98. 99, og viser, at Cimbrerne have rimeligen allerede brugt den sidste. Efter Pallas i Russische Reise T. 1. p. 332 bruge Calmuckerne endnu Jernbyrd.

Kongen i Landet det tilstrækkeligen. 18) (a) Ingen maae understaae sig at sidde Outhorn (maaskee af Horna ɔ: Straae, altsaa Udstraae ɔ: Straae, som befales at udgives, føres sammen til Krigsbrug, eller og snarere af Horn, hvorved Krigerne blæstes eller kaldtes sammen), Outhest (ɔ: Hest som bydes ud til Krig), Buibloram (ɔ: Qvægslagtning), Firdfare (ɔ: Krigstog), Herebode (ɔ: Leding), overhørig, som skeer ved Rigets Heretemii (ɔ: Krigsanførere) enten mundtlig eller ved et Horn (hvorved de Fraværende sammenkaldtes og tilsagdes), da det altid er tienligt og nyttigt for det almindelige Beste at gaae i Strid for det Engelske Rige, og dette under Straf af Vere, Vyte og Drincelen (Drikkeboder) for første Gang, men anden Gang miste saadan en alt hvad han eier, og rette for sine Lemmer til Kongen. Endeligen sluttes disse Love saaledes (b): Alle bør lyde Lovene, eller og være landflygtige, og ansees derfor, med mindre de adlyde dem, og ere i Tienmanverale ɔ: i den frie Borgen og Tiallet, som paa Engelsk kaldes Freborgh, saa at om en af de ti forseer sig, saa skulle de ni stille ham til Rette, eller og betale, og giengiælde den Skade han har giort. Af disse Love sees, hvor lidet slebne de Danske endda vare, da alting angaaer Misgierninger, og hvorledes man baade ved Religionen og ved Straffer søgte at dæmpe deres haarde Sæder. Hvorvel man maae tilstaae, at den 15 Lov især er meget haard, og at den 10 og 11 maatte komme de Danske hel sælsom for, endskiønt jeg ellers ikke nægter, at det jo var fornødent at indprænte disse uvidende Folk stor Ærbødighed for Geistligheden og de udvortes Kirkeskikke. Af adskillige Stæder i disse Love seer man og, at de Danske maae have havt Love forhen, saa

Gorm den Gamle. Aar 907.

(a) Denne Lov findes hos Spelman i Gloss. p. 441.

(b) Denne Slutning findes i Spelmanni Glossario p. 535.

Gorm den Gamle. Aar 907.

saa og bestæmte Pengeboder. — Udi Frankerige søgte man igien at istandsætte hvad Normanerne havde ødelagt, endskiønt man endda havde dem midt i Landet. Til den Ende skiænkede Kong Carl den 22 Maji Abbediet af Retais udi Grevskabet Meaux til Kirken af Paris, siden dets Gods ved Normanernes Indfald var næsten ganske ødelagt. Oleg, som vedblev at forestaae det Russiske Rige, endskiønt Igor alerede var ikke ung, drog med en stor Hær, bestaaende af 2000 Fartøier, og 80000 Mand, og af mange Slags Folk, hvoriblant ogsaa vare Vareger (a) eller Nordiske, ned af Dniper over den sorte Søe imod Constantinopel. Toget faldt lykkeligt ud, og maatte Grækerne give tolv Griver til hver Mand udi Krigshæren. Oleg trak derpaa sin Hær noget tilbage, og sendte Carl, Pharlow (maaskee Farulf), Vermund, Rulow (vort Rolf) og Stevind som Gesandtere til Byen for videre at slutte Freden. Det er klart, at de fire første have været Vareger, hvilket viser hvor megen Indflydelse de Nordiske have da havt i Rusland. Sikkerhed blev da iblant andet fastsat for Handelen, saa at handlende Russer maatte reise frit did, og fra den Tid især tænker jeg at man kan sætte Begyndelsen af Om-

(a) Herberstein i rerum Moscoviticarum Commentariis haver alerede, da han som Gesandt opholdt sig i Rusland, faaet Underretning om Varegerne, og skriver derfore P. 3. at Russerne kaldte Østersøen Varetzokoie-More, og at man mente derfore, at enten Svenske, Danske eller Preusser forstodes ved Vareger, men da Russerne vare Vender, og Indvaanerne i Wagrien ogsaa Vender, saa holdt han selv for at Varegerne vare komne fra Wagrien. I en plattydsk Krønike blant Arnæ Mss. n. 29. fol. p. 395 tales om Phalangi, der boede i Rusland, hvilket maaskee er en Feil i Stædet for Varangi, Barangi eller Barrgi. Torfæus Orcad. p. 127 forklarer Væringers Navn af Vær ɔ: vi, de værende, hvorved han mener at de vilde sige saa meget, som vi Landsmænd, vore Folk; Men efter al Anseende have de Navn af Værge ɔ: Forsvars-Vaaben.

Omgangen imellem vore Nordiske og Constantinopel, hvilken de kaldte Miklagard, det er den store Bye (a). Oleg havde derpaa en personlig Sammenkomst med de Grækiske Keisere Leo og Alexander. De besvore Freden ved at kysse Kaarset, men Oleg og hans Folk svore ved deres Vaaben, ved Krigs-Guden Perun, og Qvæg-Guden Wolos. Til Tegn af sin Seier lod Oleg ophænge sit Skiold paa en af Stadsportene, og stod en Kriger til Hest forestillet paa det. Oleg førte stor Rigdom hiem med sig, og blev for alt dette anseet af den uvidende Almue for en Spaamand. Grækerne maatte give ham med Proviant og Viin for 6 Maaneder. Saaledes fortælle de Russiske Skribenter denne Tildragelse, og endskiønt de Grækiske mælde ei et Ord om den hele Sag og Krig, saa tillader dog Omstændeligheden af denne Beretning ei at benægte den. Og da det er uden al Tvil at vor sidste Orvar Odd er Oleg, saa bekræftes dette ogsaa ved hvad der fortælles i den førstes Saga om Krig og siden sluttet Fred imellem ham og den mægtige Kvillanus Blæse, eller Augmund Eythiofs Bane, der ei bliver nogen anden end den Grækiske Keiser Leo (7).

Gorm den Gamle. Aar 907.

Efterat

(a) I Halfdan Branafostres S. p. 28. c. 22 tales om en Eirikur Konge af Miklagard, hvilken i Arnæ n. 294, 4to, af samme Saga kaldes Konge af Grikland, til et fast Beviis at vore Fædre have kaldet Constantinopel Miklagard. Og af Snorro selv i Sigurd Jorsalafars S. c. 12. og paa flere Steder er det klart. See og O. T. S. S. Part. 2. p. 306.

(7) Chr. Sax. p. 102. Nominum explicatio ad calcem Chr. Sax. p. 50. Camb. Brit. c. 330. Fordun l. 4. c. 21. T. 2. p. 318. Sim. Dun. col. 173. Min T. 8 p. 836. 848. 849. 826. 832. Wilk. Conc. T. 1. p. 202—204. Bromton c. 829—831. Lambardi Archæonom. p. 41—44. Bouquet T. 9. p. 505. Marlot Metr. Rem. T. 1. p. 531. 532. Schtscherbatows Russ. Gesch. T. 1. p. 260

Gorm den Gamle. Aar 908.

Efterat Guthrun havde sluttet Fred med Edvard lader det, at han har faret til Irland med Frode og Thorgils, Sønner af den Norske Kong Harald Harfager, og var han den sidstes Fosterfader. Omstændighederne vare da gunstige i Irland for de Nordiske Folk, thi Cormac Cuilennans, Konge i Munster og Erkebisp i Cashel, bekrigede Carrol eller Kyrval (a) Murgans Søn, Konge af Leinster, hvis Partie Ostmanerne toge. Slaget stod den 16 August ved Idrone eller Moy-Albe i Grevskabet Carlow. Cormac blev selv paa Pladsen med 6000 Mand; Carrol faldt, og fra den Tid komme Ostmanernes Sager paa Fode igien i Irland. Cormac var ei alene en god Konge og Kriger, men og Skribent, og har han skreven en af Irlands ældste Aarbøgger, kaldet Psalteren af Cashel, men som dog til Lærdoms ubodelige Skade endnu ligesaa lidet er mest som alle de andre gamle Irske historiske og poetiske Skrifter. Frode blev mange Aar efter taget ved Gift af Dage, og Thorgils levede endda længre. Da nu disse nye ankomne Norske vare pure Hedninger, og de fleste af de forhen i Irland boende Ostmaner ligeledes, saa er det intet Under, at Geistligheden og Munkene bleve slet behandlede af dem, og mange ihielslagne. Edvard betiente

260—264. Scherers Nestor p. 56—60. Orvar Ods Saga c. 36. Bayer in Comment. Acad. Petr. T. 4. p. 290. 291. Müllers Samml. Russ. Ges. T. 1. p. 407. 408.

(a) Kyrval er uden Tvil den Saxo p. 95 kalder Kervil, og lader overvindes af en Frode, endskiønt hele Strandbredden var belagt med jern Fod-Angler. I Landnama kaldes Kongen Kiarval. Mange Irske Skribenter henføre, hvorvel uretteligen, dette Slag til Aar 905. I Þorfinn Karlsefnes S, c. 6. p. 63. i Arnæ n. 281. 4to siges, at Fridgerd, Dotter af den Irske Kong Kiarval, var gift med Þorir Hyrne, hvis Dotter Fridgerd avlede Snorre med den Islænder Þordur, og Snorre var Karlsefnes Farfader, hvilket sidste er rigtigt nok. Men i min T. 9. Tab. 96 har jeg en anden og rigtigere Genealogie.

tiente sig nu af Roligheden, for at befæste sig imod videre fiendtlig Indfald. Til den Ende satte han Byen Legecester, nu Chester, i god Forsvarsstand. Hertil brugte han sin Søster Elfleda og hendes Mand Ethelred, Hertug af Mercia (8). Gorm den Gamle. Aar 908.

Normanernes Fremgang i Frankerige blev nu saa stor, at et Concilium derover holdtes til Trosley i det Soissoniske, i hvis Indgang beklages, at formedelst Hedningenes Anfald og flere Aarsager havde man nu i nogle Aar ei kunnet holde noget Concilium. Deri klages fremdeles, at Klosterne vare tildels blevne brændte og ødelagde af dem, tildels berøvede, og bragte i Armod. De Christnes slette Opførsel, klages end videre, var og Aarsag i at de ei kunde staae sig imod Hedningene, men toge Flugten. Ved denne Samling var det at Heriveus, Erkebisp af Rheims, denne for Normanernes Omvendelse saa nidkiære Mand, meddelte Wito, Erkebisp af Rouen, efter hans Forlangende sin Betænkning, inddelt i 23 Capitler, angaaende, hvorledes der skulde forholdes med de Normaner, som, efterat de vare døbte, vendte tilbage igien til Hedenskabet og deres forrige Uterligheder, ja endog bekrigede de Christne, og ødelagde Kirkerne. Ligeledes hvorledes man skulde forholde sig imod dem, der endda ei vare døbte. Aar 909.

 Svaret,

(8) Schönnings Norske Hist. T. 2. p. 124. 193. 196. 435. Min T. 8. p. 834. 836. 837. Waræi Hib. Sacr. p. 161. Wynne Hist. of Wales p. 44. O-Halloran Hist. of Ireland T. 2. p. 185—188. Wynne Hist. of Ireland Tom. 1. pag. 132—134. Waræus de Script. Hib. p. 48. Ma Geoghegan Histoire de l'Irlande T. 1. p. 398. 399. Saxo l. 5. p. 95. Landnama Part. 1. c. 1. Harleyan Mss. n. 1802. 11 S. f. 1. p. 1. col. 1 & 2. Ines essay T. 2. p. 786. Chr. Sax. p. 102. M. West. p. 182. Sim. Dun. col. 152. Colgani Acta Sanct. Hiberniæ T. 1. p. 105. 370. Falcks Tradit. Corbej. p. 417.

Gorm den Gamle. Aar 909. Svaret i Capitlerne bestaaer ikke i andet, end at man skal vise Barmhiertighed, hvilket ved mange Exempler oplyses. Adalgarius, Erkebisp af Hamborg, døde den 9 Maji, og blev begravet udi St. Michaelis Kirke i Bremen. Hoger, Munk af Corvey, som havde været hans Medhielper, blev og hans Efterfølger. Af den Tydske Kong Ludvig blev han stadfæstet ved Stavens Overleverelse, og viet af Erkebispen i Cøln, paa Grund af den Underdanighed, han paastod af den Bremiske Kirke. Hoger var en nidkiær Mand, holdt stærkt over Kirketugten, besøgte Klosterne flittigen, men giorde intet ved den Nordiske Sendelse, endskiønt han undertiden opholdt sig i Hamborg. Dog bliver det rimeligt, at de faa Aar, han sad, haver tildels været Aarsag heri. Henrik, en Søn af Hertug Otto i Saxen, giftede sig med Mathildis, en Dotter af Grev Thioderic og af Reinhild, den Danske Kong Godefrids Dotter, hvilken Godefrid blev dræbt Aar 885 ved Carl den Tykkes Foranstaltning (9).

Aar 910. Imellem Edvard og de Danske i Northumberland kom det til Krig. Uvist er det, hvo hertil var Aarsag; Mig kommer det rimeligt for, at Edvard syntes Leiligheden nu at være beqvem, at undertvinge og fordrive disse fremmede Giæster, baade fordi deres Forbund med Skotland var brudt, saa og fordi han havde bestyrket sig i disse Fredsaar. Hvorom alting er, saa sendte han en Krigshær af Vest-Saxer og Mercier til Northumberland, hvor den opholdt sig i 40 Dage, ødelagde meget af Landet, slog mange Danske ihiel, og vendte tilbage med stort Bytte af Qvæg og

(9) Coleti Conc. T. 11. col. 679—688. 731. Staph. Hamb. K. G. T. 1. p. 78. Ad. Br. L. 1. c. 43. Leibnitz Scr. Br. T. 1. p. 195. Gebhardi Hist. Gen. Abh. T. 3. p. 19.

og mange Fanger. I Frankerige blev Madalbert, Bisp af Bourges, dræbt af Normanerne under Rolfs Anforsel (10). Gorm den Gamle.

Edvards Indfald foraarsagede, at de Danske Aaret efter brøde ind i Mercia, endskiønt saavel Edvard, som hans Søn, venteligen Athelstan, der var den ældste, saa og de Fornemme, tilbøde dem Fred. Men da det var forgiæves, og de vedbleve at plyndre Mercia, saa forsamlede Edvard, som da var i Kent, en Flode af 100 Skibe, hvilken seilede Sydost paa hen til ham. Dette bedrog Fienderne, saa de tænkte, at den hele Engelske Magt var paa denne Flode, og mente derover at være sikkre for Strid, hvorover deres Hær adspredte sig til at plyndre, hvilket den og giorde lige til Floden Afne eller Avon, som skiller mellem Westsex og Mercia, og især mellem Glocester- og Somersetshire, og falder i Severne, hvilken den ogsaa gik over, og plyndrede Landet paa Vestsiden af dennne Flod. Men da de nu vilde gaae tilbage over Floden ved Cambridge i Glocestershire, og vare komne paa Marken Wodnesfield, bleve de uformodentligen overfaldne af de Engelske fra Westsex og Mercia, da de ventede intet mindre, og vare betyngede med meget Bytte. Derfore bleve og nogle tusinde Danske ihielslagne, hvoriblant tre Konger, Halfdan og Eyulf af Northumberland og en vis Ingvar, som jeg tænker at have været en Søn af Ingvar, Regnars Søn. De Jarler (a) Other, maaskee den som beskrev sin Reise for Kong Alfred, og Scurfa, de Krigsoverster Othulf, Benesing, Anlaf (eller Oluf) den Sorte, Thurferth, Aar 911.

 Guth-

(10) Chr. Sax. p. 102. Fl. Vig. p. 599. M. West. p. 182. H. Hunt. p. 352. Fordun l. 4. c. 20. Bouquet T. 8. p. 230.

(a) Spelman i Glossario p. 141. v. Comites mener, at de Danske Jarler ei have havt Land og Stadet at raade over, som de Angel-Saxiske, hvilket er gandske urigtigt.

Gorm den Gamle. Aar 911.

Guthferth, og Agmund, Osferth Hlytter (hvilket Embede synes at have været det samme som en Fogeds eller Skatte-Inddriver) og en vis Guthferth satte og Livet til. Slaget stod den 5 Augusti. Nogle Engelske Skribenter ville, at Striden holdtes i Theoten-Hall, nu Temall, men da dette Stæd ligger i Staffordshire, temmelig langt norden for Wodnesfield, saa maae herved sigtes til et andet Slag, hvorom ingen videre Underretning haves. Dog gior Florentius Vigorniensis disse twende Slag til twende forskiellige i eet Aar, og lader det ved Theoten-Hall skee først. Da Wodnesfield vil sige Wodens eller Othins Mark, saa har den maaskee faaet saadant Navn af dette Slag. Efter Halfdans og Eyulfs Død komme Guthreds Sønner Nial og Sihtric til roelig Besiddelse af det Northumbriske Rige i Deira, thi hvad den tredie Broder Regnald angaaer, da lader det, at han er bleven ved at være Fribytter, og Søe-Konge, i en Tid lang; og udi Bernicia herskede Aldred, Eadulfi Søn, en Indfød Engellænder; dog kommer det mig for, at han ikkun havde dens østre Deel, da dens vestre derimod havde været i Halfdans og Eyulfs Hænder, og nu efter deres Død kom i Nials og Sihtrics. Det lader at disse nye Konger fornyede Forbundet med den Skotske Constantinus, og dette var uden Tvil Aarsag hvi Edvard, uagtet sin Seir, lod dem sidde i Fred. Ovenmældte store Slag giorde uden Tvil en mærkelig Forandring i det Øst-Angliske Rige, thi endskiønt de Engelske Skribenter ikke udtrykkeligen sige, at dets Konge var med i Slaget, saa synes dog alle Omstændigheder at vise, at han ei alene var med, man maatte endog siden derpaa forlade sit Rige, og begive sig til Dacia, hvorved jeg her forstaaer Norge (a), formedelst det Venskab som var imellem dets Konge

(a) Imidlertid kaldtes Danske og Danmark meget ofte Daci og Dacia i det 10 Seculo, og i senere Tider, see min T. 6. p. 281—283.

Konge og Guthrun. Maaskee, at Guthrun har holdet Slaget ved Totenhale med Edvard, hvilket var i Forsningen tvetydigt, men hvorudi de Engelske tilsidst dog erholdte Seier. — Udi Frankerige skeede ved denne Tid store Ting, thi nu lade Skribenterne Rolf komme frem igien paa Skuepladsen, efterat de længe have tiet om ham. Nu havde han ved sine gode Egenskaber bragt det saa vidt, at han var den fornemste Anfører og Regent over alle Normaner i Frankerige, da de forhen, og ved deres Ankomst med ham, regiertes af mange, der alle vare lige. Forend han antraadde sit store og sidste Tog havde han sat sig meget fast i det Land, som nu kaldes Normandie, og opført mange stærke Kasteller paa beqvemme Steder. Nu samlede han en stor Magt sammen, og deriblant uden Tvil mange Franske, som befunde sig i slette Omstændigheder, og vare forgieldede. Han delte den i trende Hobe, og gik med dem op ad de tre Floder Seine, Loire og Garonne, ødeleggende Landet, der laae imellem dem. Da beleirede han Paris paa nye, dog uden Fremgang. De Klostere Estree og Vor Frelseres ved Floden Indre, ei langt fra Bourges, bleve da plyndrede og opbrændte, hvilket uden Tvil henhører til det foregaaende Aar. Ellers opførte Normanerne sig som de der agtede at tage Frankerige i Besiddelse, og oversvømmede alevegne det ganske Land. Den Franske Carl formaaede i saadan Nød Franco, Erkebisp af Rouen, til, at overtale Rolf til en Stilstand af tre Maaneder, thi, sagde han, jeg mister dagligen af mine Folk, Riget ødelegges, det pløies og dyrkes ikke, Staten forgaaer; Tilbyd Rolf, at jeg vil give ham stort Land, og anseelige Gaver, om han vil blive Christen. Rolf, som vel nu var kied af Krigen, og gierne vilde skaffe sig og sine en fast Bopæl, indgik denne Stilstand. Men da Richard Hertug i Burgundien, en

Gorm den Gamle. Aar 911.

Gorm den Gamle. Aar 911.

en Broder af Boso Konge i Provence, og Ebolus Greve af Poitou, hvis Fader ogsaa havde været Greve der, og en fortrolig Ven af Rolf, finge dette at høre, bleve de herover meget fortrydelige, og ansaae den ganske Handel for skammelig. Ved spidsige Ord bragte de deres Landsmænd saa op, at de fornyede Krigen, saa snart Stilstanden var udløben. Rolf, som mente at han var foragtet, forsatte nu Krigen med større Hæftighed end tilforn. Han gik fra Yonne-Floden ind i Seine, og plyndrede Landet indtil Clermont, kom og i Nærheden af Sens, ødeleggende alting indtil Benedict sur Loire, eller Fleuri, hvilket Kloster og Egn han dog af Ærbødighed for St. Benedict skaanede, hvoraf sees, at han allerede hældte til den Christne Lære, saa og at han ved slig Opførsel søgte at giøre sig de Franske bevaagne. Men ved Estampes ødelagde han derimod alt Landet, og tog mange af Indvaanerne til Fange. Normanerne maae paa den Tid endog have streifet ind i Languedoc og Provence, thi Lyd-Bisperne under Narbonne skreve til Pave Anastasius, at de ei kunde komme til Rom, fordi Veiene vare usikre ved Sarracener og Normaner. Derefter gialdt det Egnen ved Vilemelt, nu Villemeu ved Floden Aure i Normandie, og derfra drog han til Paris. Nu samlede Bønderne sig baade til Hest og til Fods, siden de mærkede, at Krigsfolket udrettede intet. Dog Hrolf angreb dem, og nedlagde mange. Derefter faldt han ind i de Grevskaber Chartres og Danois, og beleirede Byen Chartres, angribende den med Blider og andre Machiner. Bisp Grialdelin i Chartres sendte da en Undsætning til bemældte Richard og Ebolus, saa og Robert Greve af Paris, Broder af den forrige Kong Eudo. De samlede en stor Hær af Franske og Burgundier, og der skede et skarpt Slag mellem Richard og Robert paa

den

den ene Side, og Rolf paa den anden; Og var det paa høi Tid, at de komme Staden til Undsætning, thi Rolf var nær ved at indtage den. Seieren var længe tvilraadig, endskiønt Rolf var bleven uformodentligen angrebet, indtil at Bispen faldt ud af Byen med Borgere og Soldater, og angreb Normanerne i Ryggen. Bispen var i al sin Prydelse, lod bære et Kaars for sig, og holdt den hellige Jomfrue Mariæ Særk i sin Haand opreist i Veiret paa et Spyd, hvorfore ogsaa Seieren siden blev tilskrevet hende, allerhelst hun paakaldtes forud af Bispen. Denne Særk skal Keiser Carl den Skallede have faaet fra Constantinopel. Al Geistligheden fulgte Bispen, og de anraabte samptlig Maria om Hielp. Da Anfaldet skede uformodentlig, og de Christne, opflammede af Haab, Fortvilelse og Tillid, figtede tapperligen, saa begyndte Normanerne, som vare indsluttede mellem tvende Fiender, at vige, og det i temmelig Uorden, og lode 6800 Døde efter sig paa Pladsen, foruden dem, efter en vis Skribents Sigende, som druknede i Floden Eure. Rolf selv trak sig tilbage til Rouen, ideligen forfulgt af de Franske igiennem Skovene, men en anden Hob af hans Folk flygtede til Loches i Touraine, og leirede sig der paa et Bierg. Dette store Slag skede den 20 Augusti paa en Søndag, og toge de Franske Gisler af endel tilbageblevne Normaner, som de lode gaae i Fred. Denne Seier kostede dog mange Franske og Burgundier deres Liv. Efterat Slaget var forbi ankom først Ebolus med sine Folk, og knurrede fordi man ei havde op[illegible]t det til hans Ankomst. Dog de andre gave ham Anvisning paa de Normaner, der havde leiret sig paa Bierget, og mente, at de endda kunde give ham nok at bestille. Strax angreb han dem med Kastespyde og Pile, men de forsvarede sig med deres Spyde. Forgiæves søgte han at bestige

Gorm den Gamle. Aar 911.

Gorm den Gamle. Aar 911.

stige Biergspidsen, thi han blev altid dreven tilbage. Nu lod han oprykke de Pallisader og Bolværke, som Fienderne havde brugt til Beleiringen af Chartres, i Tanke derved at indslutte dem, men de fratoge ham dem, og befæstede sig selv dermed. Endeligen bad han Richard om Hielp, hvorpaa de Franske (a) indsluttede og omringede Bierget. Men om Natten snege sig, efter en Frisers Raad, nogle ned fra Bierget og igiennem den Franske Leir, saa at de komme uden for den, og begyndte da stærkt at støde i Trompeterne. De øvrige Normaner fulde paa samme Tid ned af Bierget med stort Bulder og Vaabenbrag, og sloge sig derved lykkeligen igiennem den Franske Leir, thi Nat, Søvn, Uorden, Overrumplelse, indbildte de Franske, at Rolf selv var kommen. Denne tapre Hob kom herved i Behold til Eure-Floden, hvor den leirede sig omgivet af en Morads, og giorde sig en gyselig Forskandsning af lutter døde Kroppe, af slagtede og flaaede Heste, Oxen, Asne, Giedder og Faar. Dette Syn skræmte det ankommende Franske Rytterie, helst dets Heste; hvorover Normanerne komme i Behold til deres Skibe, og derfra til Rolf. Dudo, den Normaniske Historieskriver, beretter, at Ebolus flyede, da Normanerne fulde ned af Bierget, og laae den gandske Nat skiult i en Farvers Hus. Dog dette er uden Tvil digtet af Had. Hvorvel nu Rolf havde lidet her et stort Nederlag var han dog i Stand til, at fortsette Krigen med en mindre Hæftighed end tilforn. I bemeldte store Slag

(a) De af Neustrien kaldtes egentligen Franske. Thunman in Unters. üb. die alte Gesch. Nord. Völker p. 141 leder Neustriens Navn af det Cambriske: Neyes ɔ: nye, og Tir ɔ: Land, da dog Navnet et forekommer førend de tydske Franker komme ind, og er klarligen en Modsætning af Austrasien, saa at Neustrien bliver uden Tvil en fordærvet Udtale af Westrien, det er Vest-Rige.

Slag var og Bisp Geran af Auxerre tilstæde, som, efter den da brugelige Maade i Frankerige, selv anførte de Folk, han var forbunden til at stille i Marken af sit Lehn. Han holdt sig brav, og ligeledes kort efter i Egnen af Nevers, thi da Hertug Richard angreb der et streifende Partie Normaner, som førte meget Bytte med sig paa Vogne, var Bispen i Spidsen. Forhen havde han forgieves opmuntret Ragenar, Vice-Greve i Auxerre, til at anfalde Normanerne, som plyndrede Egnen af denne Bye, hvorover han selv alene anførte Folket, og giorde Udfald, og det med saadan Fremgang, at han slog Fienden, fratog ham tvende Faner, og fangede tvende fornemme Normaner, hvoraf han lod den ene nedstyrte af Stadsmuren, og gav den anden til Ragenar i Forvaring. Siden angreb han ofte deels uformodentligen, og deels aabenbare, de fiendtlige streifende Partier, og altid med god Lykke. Om bemeldte store Slag med Rolf giorde en unævnt Poet et fransk Vers i det 13 Sæculo under Kong Ludvig den Hellige, hvilket endnu er til (a). — Saasom der, uagtet den forhen sluttede Fred, opkom nye Tvistigheder imellem Rusland og Hoffet i Constantinopel, saa sendte Oleg, som nu var gammel og gierne vilde holde Freden vedlige, følgende 13 Gesandter did: Carl, Ingel, Farlow, Wermund, Rulaw, hvilke forhen havde været der, saa og Gudi, Ruald, (vort Ragnvald), Kar (b), Phrelaw (Fridleif), Rual, Aktew, Truan (maaskee Truid, eller rettere Thrand), Lidal (vort Lidalf), Fost, og Stevind eller Weland. Da nu alle disse ere Varegiske eller Nordiske Navne, undtagen

Gorm den Gamle. Aar 911.

(a) Mange gamle Skribenter henføre vel dette Slag til 898, og 905, men da dog adskillige henføre det til 912, og Freden synes at have været en Frugt deraf, saa har jeg foretrukket 911.

(b) Et bekiendt gammelt Nordisk Navn.

Gorm den Gamle. Aar 911.

Aktew og Stevind, saa sees heraf hvor anseede Varegerne da vare i Rusland, saa at Rigets fornemste Bestyringer da vare i deres Hænder. Vel sandt, at nogle af disse Navne ogsaa forekomme i det Tydske Sprog, eller og kunne forklares deraf, hvilket kunde tiene dem, der føre Varegerne fra Tydske ved Øster-Søen; Dog nogle Navne, saasom Ingel, Farlow eller Farulf, Kar, Lidul eller Lidulf ere pure Nordiske. Det nye Freds-Forbund blev sluttet og underskrevet den 15 September imellem Olegs Gesandtere og de Keisere Leo, Alexander og Constantinus (a). Den bestod af 13 Punkter, og haves endnu fuldstændig hos Nestor, men ingen deraf vedkommer os, undtagen den tiende, hvorudi fastsættes hvad Grækerne skulde give for en Russ, der var bleven fangen i Krigstieneste hos deres Keiser, thi herved kan man letteligen indsee, hvorledes Vareger eller Nordiske, som tiente i Rusland, ere komne i de Grækiske Keiseres Tieneste, og hvorledes de siden have trukket flere af deres Landsmænd didhen til sig fra vort Norden. Keiserne gave anseelige Foræringer til disse

(a) De Russiske Skribenter henføre dette Freds Forbund til Aar 912, men er det sluttet med Leo; saa maae det være indgaaet i det mindste 911, om ei 910. thi efter Cedrenus i Corp. Byz. T. 8. p. 475, døde Leo den 11 Maji. Aaret sætter han vel ikke hos, men det angives almindeligen for 911; Maaskee dog at det kan være 912, men vel muligt ogsaa, at de Russiske Gesandtere have ligge længe i Constantinopel for Keiser Leonis Sygdoms skyld, der varede i 13 Maaneder, og han var den egentlige Keiser, saa at Underhandlingerne have begyndt under Leo, og ere først blevne sluttede under Constantinus og hans Formynder Alexander. Dog da denne efter Zonaras l. 16. c. 16 i Corp. Byz. T. 10. Part. 2. p. 143 og 144 kun regierede i 13 Maaneder, og er altsaa død i Junii 912, saafremt Leo døde i Maji 912, saa maae derefter Freden endda være sluttet i September 911, med mindre man vilde antage, at Leo var først død 912, som dog strider imod de beste Skribenter.

disse Gesandtere, og lode dem vise om i alle Kirker, for ved deres og Gudstienestens Pragt at give dem et hoit Begreb om den Christne Lære, og at lokke dem til den. Pave Sergius stadfæstede ved sin Bulla af 1 Junii (a) den Hamborgske Erkebisp Hoger i sit Embede, sendte ham Pallium, og formaaede ham til Aarvaagenhed, men tier aldeles om over hvilke Lande denne Kirkes Magt strakte sig, maaskee for at undgaae Fortrædeligheder med den Colnske Kirke. I dette Aar maae Dronning Thyra have fød sin anden Søn Harald, som siden blev Konge i Danmark, og er bekiendt under det Tilnavn Blaatand (11).

Gorm den Gamle. Aar 911.

(a) Langebek i en Note til det strevne opus Dipl. Dan. formoder at der bør læses III Kalendis Junii, altsaa den 3 Junii, i Stædet for in Kalendis Junii, hvilket er meget rimeligt, og næsten vidst.

(11) Chr. Sax. p. 102. 103. Fl. Vig. p. 599. M. West. p. 182. H. Hunt. p. 352. Ethelw. l. 4. c. 4. p. 848. Cambd. Brit. col. 276. 634. Roger de Hoveden p. 421. Sim. Dun. col. 133. Asserii Annal. p. 174. Ran. Higden l. 6. p. 260. Fordun l. 4. c. 19. 20. Saxo p. 178. J. Wallingford p. 539. Min T. 8. p. 836. 832—834. 904. 905. 865. 870. 854. 876. T. 10. p. 46. Chr. de Mailros p. 146. in Gale Scr. Angl. T. 1. Langebec Scr. T. 5. p. 707. 108. 172. 174. 186. 197. 219. 220—228. 230. Acta Sanct. Jan. T. 2. p. 89. Vales not. Gall. p. 45. v. Arva. Chr. Mon. Ant. Trecis 4to 1608. col. 70. p. 1. Bouquet T. 8. p. 241. 252. 256. 287. 300. 302. 316. 318. 322. T. 9. p. 8. 10. 16. 20. 23. 40. 43. 48. 55. 63. 76. 87. 131. 132. Labbe Bibl. No. a T. 2. p. 201. Catel Hist. des Comtes de Tolose 1623. fol. Tolose p. 83. Legenda Sanct. Mss. Membr. B. in Barthalini coll. Mss. ad Hist. eccl. Dan. Sæc. 9. Du Moulin Hist. de Normandie l. 1. c. 6. p. 18. Hist. de la Famille de Montmorency, par Du Chesne dans les preuves p. 5. Tschtscherbatow R. G. p. 264—267. Scherers Nestor p. 60—65. Dalin Swea Rikes Hist. T. 1. p. 540. not. e. Lambecii Chr. & auct. orig. Hamb. p. 114. Staph. Hamb. K. G. T. 1. p. 274.

Gorm den Gamle. Aar 912.

Kong Edvard havde i alle sine Krige mod de Danske havt nogen Hielp af sin Svoget Ethelred, Under-Konge eller Hertug i Mercia; Nu han døde og blev begraven i Glocester, lod Edvard vel sin Søster Ethelfled, Ethelreds Enke, beholde det meste af Landet, men dog lagde han London og Oxford under sit eget Rige. Hun var en modig og mandig Prindsesse, og anlagde Kasteller ved Scergeate, paa hvilket blev begyndt den 14 Maji, og ved Bricge til Værn imod de Danske. Det sidste kaldes nu Bridgenorth, og ligger i Shropshire ved Vestsiden af Severne. — Udi det Franske Rige skede en stor Forandring, i det Rolf og hans Normaner omskiftedes fra Fiender til Venner, da et vist Stykke Land blev dem overladt, som efter dem fik Navn af Normandie, Normannia, og de derhos antoge den Christne Troe, saa at de Nordiske Folks Indfald i Frankerige hørte fra den Tid op for det meste. Hermed tilgik saaledes: Rolf, hvilken Ademar kalder Konge, men andre Normaniske Skribenter kun Patricius (a), langt fra nedslaget ved det Nederlag, han havde lidet, fornyede Krigen med al Magt. Kirkerne bleve da brændte, Almuen dræbt, Qvinderne fangne bortførte, og de Franske formaaaede ei at modstaae ham. Herover bleve de urolige, og beskyldte deres Konge for, at alt saadant skede ved hans Forsømmelse. Carl, bevæget og tvunget herved, sendte Erkebisp Franco af Rouen til Rolf, og tilbød ham alt Landet fra de Floder Eure og Epte og til Andelle, Havet og Bretagnes Grændser, sampt hans naturlige Dotter Gisle til Ægte, om han vilde blive Christen og slutte Fred. Rolf var hertil ei uvillig, og indgik paa nye en Stilstand af tre Maaneder. Paa en bestemt Dag mødte Kongen og Robert

(a) Det var en besynderlig og da sædvanlig Ærestitul, saa at endog Carl den Store kaldtes Patricius af Rom.

bert Hertug af Frankerige og Greve af Paris paa et Stæd, kaldet St. Clair, saaledes at de vare paa den eene Side af Eure-Floden, og Rolf med sine Krigsfolk paa den anden. Efterat Sendebud nogle Gange vare gangne dem imellem, blev endeligen Fred sluttet ved Grev Roberts Mellemhandling, paa Vilkaar, at Rolf skulde blive Christen, og sværge Kongen Troskab; og derimod faae som Hertug til Lehn af ham alt ovenmældte Land, og hans Dotter til Ægte. Carl var uden Tvil saa meget villigere til at overlade denne Del af Neustrien til Rolf, siden en af hans Formænd, Carl den Skallede, havde alerede overladt den til den Danske Prinds Godefrid. Men som Rolf forestilte, at dette Land laae formedelst Krigen næsten øde og udyrket, og var bleven meget skovvoxet, at Staden Rouen selv var fast ødelagt, og at han for det første intet havde at underholde sin Hær med, saa tilbød Carl ham Flandern; som et Tilleg; Dog Rolf vilde ikke have det, fordi det var saa moradsigt, hvorover Kongen gav ham Bretagne, saa at dets Fyrster, Berenger af Rennes, og Alanus af Dole skulde sværge ham Troskab, thi nedre Bretagne stod da under Normanerne, som opholdte sig paa Loire-Floden. Dog de nyere Skribenter af Bretagne benægte stærk denne Overladelse af deres Land til Rolf. En vis nye Skribent (a) vil, at det Land, Rolf da fik, var delet i syv Landskaber. Nu skulde Rolf efter den da brugelige Skik, som Kongens Mand, legge sine Hænder i Kongens Hænder, hvilket han giorde, hvorvel han gav fore, at hverken hans Fader, Farfader eller Oldefader, havde giort det for nogen, men da han nu og, efter Tidernes Skik, skulde kysse Kongens Fod (b), giorde Bisperne sig vel Gorm den Gamle. Aar 912.

(a) Monstier Neustria pia p. 402.

(b) Saa fortælles der, hvorvel den brugeligste Skik var at legge Hænder i Hænder.

Gorm den Gamle. Aar 912.

vel al muelig Umag for at overtale ham hertil, men han vilde ingenlunde, sigende: Ne se bi Goth (nei ved Gud) boier jeg aldrig Knæe for nogen, eller kysser nogens Fod, hvoraf han siden fik det Navn Bigot (a), og Folket Bigotti. Endeligen lod han sig overtale til, at lade dette skee ved en af sine Riddere (Miles). Dog denne var og alt for stolt til at boie Knæe, og derfore løftede han staaende Kongens Ben op i Veiret, hvorved han faldt baglængs over, hvilket opvakte en stor Latter hos den nærværende Almue. Saa dybt var da de Franske Kongers Majestæt faldet, og undskyldte Rolf dette derved, at det ikke var Skik hos hans Folk at falde ned for Kongen. Kong Carl, Hertug Robert, alle Grever, Fornemme, Bisper og Abbeder (b) svore da ved deres Liv og Lemmer og det ganske Riges Ære, og efter den Christne Troes Forskrift til Rolf, at bemældte Land skulde være overgivet til ham og Arvinger, vel som et Lehn, men dog derhos som et Alodium, for ævig Tid, det er at sige, være et Arve-Lehn, som og kunde besiddes af Døttre; hvorpaa Kongen vendte glad tilbage, og Rolf drog ledsaget af Robert til Rouen. Saa afmægtigt var da det Franske Rige, at Kongen glædede sig over at have faaet Fred med disse stridbare Folk ved sit Riges Lemlæstelse. Derefter blev Rolf døbt i Rouen af Erkebisp Franco. Hertug Robert stod Fadder til ham, og efter ham blev han derfore opkaldt.

(a) Maaskee og at dette Navn er ham bleven givet, fordi han holdt sig nær til Gud, og var meget andægtig. Ingen maae ellers herved tænke paa Gotherne.

(b) Da Abbeder saavel som Bisper havde da Lande til Lehn af Kongerne, saa maatte de og selv anføre de Folk, de stilte i Marken. Mange Verdslige, som besadde og Abbedier, endskiønt de ei vare, og aldrig tænkte at blive Geistlige, kaldtes dog Abbeder. See Spelmanni Gloss. v. Abba.

kaldt. Mange andre fornemme Franske Herrer vare nærværende ved hans Daab, og fik han anseelige Foræringer af Hertug Robert, med hvilken han indgik et fast Venskab. I de syv Dage, som denne nye Robert forblev i de hvide Klæder, skiænkte han, efter Franco's Raad, forlods førend han delte Landet ud til sine Folk, meget til Kirken, nemlig den første Dag meget Gods til St. Mariæ Kirke i Rouen og dens Caniker, den anden til St. Mariæ i Bayeux, den tredie til St. Mariæ i Evreux, den fierde til Erke-Engelens Michaels ved Havet, den femte til St. Petri og Audoeni i Forstaden af Rouen, den siette til St. Petri og Aichadri i Jumieges, og den syvende gav han Brenneval med alt sit underliggende til St. Dionysii Kloster. Alle disse Kirker laae i hans eget Land, undtagen den sidste. Paa den ottende Dag uddelte han Lande og Eiendele til sine tapre Medstridere, Grever og andre troe Mænd, og fik iblant andre Grev Botho det Landskab Bessin, endel Aar efter. Da Normanerne saae, at deres Anfører var bleven Christen, ilede de i Hobetal til Daaben. Ei allene Franco, men og Heriveus, Erkebisp af Rheims, viste sig meget ivrige i at omvende og oplyse Normanerne, og bleve ved Rolfs Foranstaltning mange Prædikantere dertil brugte. Derefter drog Rolf til Frankerige, og lod sig med stor Pragt vie til sin Brud Gisle, som da i det høieste har været femten Aar gammel, da han derimod selv var over de 60, dog endda smuk, stærk og stor. Men Rolf viste sig ei alene at være en Christen ved Daaben, og ved Gavmildhed til Kirker og Geistlige, nei han regierede ogsaa vel, thi han førte mange gode Sætninger med sig hiemme fra, og forværrede dem ikke ved den Christne Lære, men i visse Dele forbedrede dem. Og kan det ikke nægtes, at han jo var fornuftigere og billigere end alle de foregaaende Normaniske

Gorm den Gamle. Aar 912.

Rrr Anførere,

Gorm den Gamle. Aar 912.

Anførere, og overgik dem i Visdom, Mod, Bestandighed, Taushed og Veltalenhed. Som en Frugt af hans gode Tænkemaade var det, at han lod forkynde, at alle Slags Folk kunde sikkert boe i hans Land, at han lod det ved Reb (a) dele ud til sine Mænd, hvilket han kunde giøre uden at fornærme de Indfødde, saasom Landet var ved den langvarige Krig bleven meget blottet for Indvaanere, og billigt, ja fornødent var det, at han belønnede sine; at han paa nye lod Landet dyrke og besætte med sine egne og andre fremmede Folk, og endeligen, at han lod sætte Skiæl og Mærker mellem det og de omgrændsende Lande. Han udgav ogsaa Love efter Overleg med de Fornemme, og befoel, at de skulde ævig giælde. Begge Folk, Franske og Normaner, boede fredeligen sammen under hans Regiering. De ødelagde Kirker, og deriblant St. Severi, bleve igien opbygde, de forfaldne Mure, helst de om Rouen (b), og Kasteller igien opreiste paa beqvæmme Stæder. Al Tyverie og Rov blev forbudet, og tilligemed befalet, at enhver skulde lade Plougen blive paa Ageren, og Heste, Asner og Oxen gaae frit om; Saa stor Sikkerhed vilde han indføre, hvorimod han og selv vilde betale hvad der blev

(a) Det kommer mig rimeligt for, at denne Skik at rebe eller maale Land ud ved Reb, som forekommer i vore gamle Love, er bleven af ham ført hiemme fra.

(b) Denne Byr kaldes i Middelalderen ogsaa Rodom, Rothom, Rotum, Rotumum, altsammen Fordreielser af Rothomagum, hvoraf vore Nordiske Skribenter have taget Anledning at kalde Hertugerne af Normandie Rude Jarler. See Snorro i Oluf Helges S. c. 19. Landnama p. 39. Hvad det er for et Ruduborg i Irland, der omtales i Samson fagres S. c. 22. p. 36, veed jeg ikke, og hører det maaskee til de utallige Opdigtelser, der forekomme i denne Saga; ikke heller kiender jeg Ruduberg i Engeland, som nævnes i Landnama Part. 1. c. 16. p. 34. og i Mantissa p. 396.

blev borte, og gialdt en Ploug da fem Skilling. Hæleren lod han straffe paa Livet og hænge ligesaavel som Tyven. Dog drev han dette meget for vidt, da en Bonde med sin Hustrue bleve hængte, fordi den sidste havde bortstiaalet den førstes Ploug med hans Forevidende, alene for at prøve, om Hertugen vilde holde over bemældte Love. Saaledes hang endda Barbarie ved denne store Lovgiver formedelst Tidernes Skyld. Lig herudi Peter den Store, som kunde rette andre, men ikke sig selv. Dog udvirkede han ved denne Haardhed, at ingen dristede sig mere til udi hans Tid at stiæle eller røve, om man kan troe Skribenterne. Frygt for hans Strænghed imod ovenmældte Forbrydelse skal have været saa stor, at nogle Guld Armbaand hang urørte i trende Aar udi en Eeg i den Skov Mare ved Seinen, ikke langt fra Rouen. Herved vandt han og den Fortrolighed, at de fordrevne Munke vendte tilbage med de bortførte Helgenes Legemer, hvoriblant St. Honorinæ, og at alle bleve fornøiede med ham. De af Bretagne veigrede sig ved at staae under Rolf, men han tvang dem hertil, og forhvervede paa dette Tog saa megen Proviant, at han dermed forsynede sit ganske Land, og fra den Tid af holdte Indvaanerne i Bretagne sig længe stille, og giorde ingen Indfald, som forhen, i Maine, Anjou og Poitou. Ved denne Leilighed kan jeg ikke undlade at anmærke, at endskiønt de ypperste Normaniske Skribenter, Dudo og Wilhelm af Jumieges, kalde Rolf en Dacus, hvoraf saa mange nyere have taget Anledning at giøre ham uretteligen til en Dansk, saa ere der dog nogle, som kalde ham en Noricus, det er en Norsk, ja endog rent ud Norvegus, det er en Norsk (a). Imidlertid kan man ikke twile paa, at jo

Gorm den Gamle. Aar 912.

 mange

(a) Albericus in Bouqueti Scr. Gall. T. 9. p. 62, som siger at han var af en fornem Norsk Slægt. Dudo p. 82. l. 2 siger selv, at Rolf stammede

Gorm den Gamle. Aar 912.

mange Danske have været iblant hans Folk, ja endog en Deel Svenske, som en gammel Skribent (a) udtrykkeligen siger. En af Rolfs fornemste Medstridere var Gerlo eller Gello, som skal have været beslægtet med ham. Kong Carl gav ham Mont de Blois, nu Blois ved Loire-Floden, hvoraf jeg slutter, at han har anført de Normaner, som opholdte sig paa bemældte Flod, hvilke dog ikke derfor bleve alle stille. Carl gav ham og en Hustrue af en fornemme Slægt fra Aqvitanien, hvorimod han ogsaa lod sig med sine Folk døbe af Erkebisp Franco. Denne Gerlo bygde et fast Slot paa Mont de Blois, og blev Fader til Theobald den Gamle, og denne igien til Odo, Greve af Champagne, fra hvilken alle følgende Grever i Champagne stammede, som først uddøde Aar 1338. Fra Gerlo stammede ogsaa Greverne af Blois og Chartres, af hvilke Stephanus var Konge i Engelland fra 1135 til 1154. Dog nægte mange nyere Skribenter, at Greverne af Blois stamme fra denne Gello (b). Imidlertid, endskiønt Normanerne saaledes vare blevne Christne, saa var der dog en Ting, hvorudi de længe ikke kunde finde sig, nemlig Præsternes Frahold fra Ægteskab, hvilket da begyndte alt mere og mere at tiltage i den Christne Verden; hvorimod Normaniske Præster vedbleve endda længe at gifte sig, ja at efterlade Sognerne

mede fra Konger og Fyrster. Guillelmus Brito l. 1. in Pithæi Scr. Franc. p. 238. Malaterra p. 161 siger, at Rolf var fra Dacien eller Norveia, og denne Skribent skrev ved Aar 1100.

(a) Gesta Domus Ambasii c. 5. in Dacherii Spic. T. 3. p. 271.

(b) De mene at Theobald den Gamles Fader er ubekiendt, og paastaae, at fra 912, da Gello blev omvendt, og til 924, da Theobald var agtet ved det Franske Hof, er for kort Tid til at Gello kunde have avlet ham, men kan ikke Gello have avlet ham, førend han blev christnet Aar 912, ligesom Rolf avlede Wilhelm.

nerne til deres Børn, og brugte de, naar de giftede sig, at sværge, at de aldrig vilde forlade deres Hustruer; Og hermed saae nok Bisperne giennem Fingre, for efter Pave Johannis og Erkebisp Herivei Raad at behandle disse nye Omvendte lemfældigen. Som en Frugt af Freden vare de mange Ægteskaber, som derpaa bleve sluttede imellem Normanerne, og de Franske og Burgundier. Dog ei alene Rolf og Gerlo bleve da vel aflagde af Kong Carl, men ogsaa en vis Dansk ved Navn Herbert, som fik den Bye Senlis til Lehn, under Navn af et Grevskab. Han forekommer siden ofte under Regieringen af Ludvig, Carls Søn. Bernard, Greve af Senlis, var maaskee hans Søn. Men alerede Aar 991 var Senlis igien tilfaldet Kronen. De rette Grændser af da værende Normandie, som blev givet til Rolf, fastsetter Malaterra, som skrev ved Aar 1100, saaledes: Ponthieu, Havet, Bretagne, Chartres, Maine, Vexin og Beauvais, hvorvel det lader, at Rolf ei strax fik det hele nu værende Normandie, men at han og Søn have efterhaanden formeret deres Land. Skade at Fredsforbundet mellem ham og Carl er ei mere til, som kunde afgiøre den hele Sag. Folkets Sæder beskriver Malaterra saaledes: Det er listigt, taaler ingen Fornærmelse, forlader sit Fædernefand i Haab at erhverve mere, higer efter Fordel og Herskab; kan got forstille sig; holder Middelvei mellem Ødselhed og Karrighed; men dets Førster ere meget gavmilde af Begiærlighed efter et stort Navn. Folket er veltalende, saa at endog Børn have Gaver dertil, men det bliver selvraadigt, om det ei holdes i Tvang. Naar behoves, kan det taale Arbeid, Hunger, Kulde. Det er meget hengivet til Jagt, især med Falke, og finder Behag i smukke Klæder, Heste og Vaaben. Denne Beskrivelse passer sig i det meste paa de da levende Danske og Norske i deres

Gorm den Gamle. Aar 912.

Gorm den Gamle. Aar 912. eget Land. Otto, Hertug af Saxen døde, og hans Søn Henrik Fuglefænger kom i hans Sted, hvilken siden havde meget med de Danske at giøre. Omtrent ved denne Tid maae det have været, at den Norske Prinds Erik, som siden fik det Tilnavn Blodøxe, har plyndret i Danmark, thi han var 12 Aar, da hans Fader, Harald Harfager, gav ham fem Skibe, hvormed han først plyndrede i Østersøen. Foruden andre Aarsager, om hvilke forhen er bleven talet, der lettede Normanerne Erobringen af det nu værende Normandie, maae og tages under Betragtning at Saxer, og deriblant uden Tvil mange Danske og Norske, havde alerede fra det 6 Sæculo boet i anseelig Mængde i Egnen af Bayeux (12).

Aar 913. Den Engelske Kong Edvard drog imellem Søndagen Rogate og Midsommer (a) ved St. Hans Dag med en Del af sin Hær til

(12) Chr. Sax. p. 103. W. Malm. p. 47. Rog. de Hov. p. 421. Ethelw. p. 848. Sim. Dun. col. 153. Bromton c. 810. Gale T. 3. p. 174, 175. Bouquet T. 8. p. 257. 258. 302. 318. 163. 234. 252. 316. T. 9. p. 62. 87. 88. 63. 131. 10. 11. 12. 76. 43. 3. 153. 50. 55. 30. 32. Dudo l. 2. in Duchesnii Scr. Norm. p. 82—85. Guil. Pict. ib. p. 192. Ord. Vit. ib. l. 5. p. 565. 575. Lang. T. 5. p. 73. not. t. p. 158. Martene Thes. Anecd. T. 3. col. 542. Cambdeni Anglica p. 416. 417. Duchesne Scr. Franc. T. 1. p. 132. T. 5. p. 105. Acta Sanct. Feb. T. 1. p. 192. T. 3. p. 678. Glab. Rad. l. 1. c. 5. Mabil. de re Dipl. l. 4. p. 326. Malaterra l. 1 in Carusii Bibliotheca Siciliæ T. 1. p. 161. Anselme H. Geneal. de France T. 1. p. 26. Gaufridus Crassus in vita Bernardi Abbatis S. Trinitatis de Tironio i Barth. coll. ad hist. eccl. Dan. Sæc. 10 Mss. Moulin hist. de Normandie p. 25. Hist. de Bretagne par Dom. Morice T. 1. col. 969—973. Hist. de Blois par Bernier. p. 270—272. Bünau's teutsch. Hist. T. 4. p. 212—221. 225. Snorro i Harald Harfagers S. c. 34. Min T. 7. p. 606.

(a) Bring S. H. T. 1. p. 459 viser, at Midsommeren indfaldt den 14de Junii gammel Stil.

til Maldun, nu Maldon i Essex, og leirede sig der, imedens Byen Witham blev bygget og befæstet. Da underkastede sig ham en stor Del af de Folk, som forhen havde staaet under de Danske, venteligen i Ost-Angeln. Imidlertid bygde en anden Del af hans Hær den sydlige Del af Hertford ved Floden Lee. Derefter befoel han ved Mortens Dags Tider (a) at befæste den nordlige Del af Hertford imellem de Floder Meneva, Benefica og Lee, af hvilke de tvende første falder i den sidste, men ere nu navnløse. Der lod han og opføre et vel lidet, men smukt og fast Kastel. Edvards Søster Ethelfleda var ikke mindre aarvaagen. Først om Sommeren drog hun med alle Mercier til Tamweorthige, nu Tamworth i Staffordshire, og lod der af Tømmer opføre et Kastel, og siden forend den første Augusti et andet ved Stafford, som dog kun bestod i et Taarn. — I Irland plyndrede Normanerne Kirken af Alhadboin i Leinster, hvorved maaskee Byen Athboy eller Ashloy i Grevskabet East-Meath forstaaes. Og skulle efter Ranulphus Higden en Del Danske være komne i dette Aar til Irland fra Engelland, som de havde anfaldet, men hvorfra Kong Edvard forjog dem. — Udi Rusland døde om Høsten den navnkundige Oleg paa en sælsom Maade, thi da han med sin Fod stødte an paa Benene af en død Hest, som han i Live meget havde elsket, foer en Slange ud og stak ham i Foden, hvoraf han blev syg og døde. Han beklagedes af alle, og blev med megen Graad begravet i en opkastet Høi paa det Bierg Schtchekowiza, ei langt fra Kiow. Efter ham regierede Igor alene. Denne Dødsmaade er vel sælsom, men dog ikke utrolig, men derimod er

Gorm den Gamle. Aar 913.

(a) Den Saxiske Krønike siger vel, at dette skeede først, og at han siden om Sommeren lod befæste Witham, dog heri maae være en Forseelse, naar det alt skal være skeet Aar 913.

Gorm den Gamle. Aar 913.

er det utroligt, at Spaamænd skulle forud have sagt ham den. Og dog fortælles det selvsamme i vor Orvar Odds Saga om Orvar Odd, hvilket uovervindeligen viser, at den sidste af dette Navn er den samme som Oleg, saa at denne tapre og navnkundige Kriger har altsaa været en indfød Nordmand. Men naar Sagan fortæller, at Orvar Odd døde paa fornævnte Maade paa sit Fødested, den Øe Hrafniste i Norge, hvilken han endeligen vilde see før sin Død, og drog derfore fra Garderige eller Rusland did, saa bør Sagan deri ikke troes. Som Sagan fortæller, efterlod Orvar Odd sig en Søn i Garderige (13).

Aar 914.

Ethelfleda blev ved at opføre Befæstninger imod de Danske; først om Sommeren anlagde hun Eadesbyrig, nu Eddesbury i Cestershire udi en Skov, en Fæstning, som ligger nu ganske øde. Mod Slutningen af Høsten anlagde hun en anden ved Væringvic, nu Warwick. Den ældgamle Skribent Ethelwerd beretter, at ved denne Tid døde Athulf i Northumberland, som opholdt sig i Bebbanburgh, nu Bamborrow. Denne Bye laae i Bernicia, og uden Tvil har han været en liden Konge der. Hans Navn er Angel-Saxisk, og det viser, at de Danske have da ei besiddet det ganske Northumbriske Rige. Det er ikke urimeligt, at den Danske Kong Regnald, Guthreds Søn, haver dræbt denne Athulf, thi ved disse Tider opvakte bemældte Regnald megen Uroe i Bernicia, og uddrev der Alfred, Biritulfinci Søn, en anden liden Engelsk

(13) Chr. Sax. p. 103. 104. M. West. p. 182. 183. Flor. Vig. p. 599. H. Hunt. p. 353. Sim. Dun. col. 153. Gale T. 3. p. 175. Colgani Triad. Thaum. p. 635. Min T. 8. p. 874. 876. Büschings Geogr. 2 Th. 2 Band. p. 131. Nestor p. 65. 66. Tschtscherbatowi T. 1. p. 268. 269. Orvar Odds Saga c. 37. See Arnæ n. 343. 4to ved Slutningen.

Engelsk Konge, som derpaa flyede Vester paa til Bisp Cutheard i Durham, der døde 915, hvilket viser, at dette kan ikke være skeet senere end 914. Cutheard tog kiærligen imod Alfred, og skiænkede ham endel Landsbyer til Ophold, paa Vilkaar, at blive Mand af St. Cuthbert, det er at tage dem til Lehn af Kirken i Durham. Imellem Regnald, Søn af den Ostmaniske Kong Ivar, og en vis Baret, eller Baard, venteligen den samme som 903 brændte St. Martini Kirke i Tours, skede et stort Søeslag ved den Øe Man, i hvilket Baard og hans Folk bleve overvundne, og han selv ihielslaget. Uden Tvil har han villet bemestre sig Dublin. Og som Regnald var af Fødsel en Norsk, og Baard giorde derimod Toget til Tours i Selskab med den Danske Eric i Ost-Angeln, saa slutter jeg heraf, at Baard har været en Dansk, og at disse tvende Folk have ofte villet aftviste hinanden deres udenlandske Erobringer (14). Gorm den Gamle. Aar 914.

Ethelfleda blev ved at anlegge Fæstninger i sit Land til Værn mod de Danske. Efter Julen befæstede hun Cyricbyrig, nu Chirbury i Shropshire, og Veardbyrig, nu Wardborow i Oxfordshire, om Sommeren, og henimod Julen i samme Aar Rumcofan, nu Runckhorne i Chestershire ved Floden Mersey. Omtrent ved denne Tid fortsatte den Danske Kong Regnald sine Seyervindinger i Bernicia. Han angreb med en talrig Flode den Engelske Kong Aldred, Eadulfi Søn, der herskede i Bernicia, og var meget afholden af Edvard, ligesom hans Fader af Edvards Fader Alfred. Regnald overvandt ham, og flyede Aar 915.

(14) Chr. Sax. p. 104. F. Vig. p. 600. Sim. Dun. col. 153. 73. Ethelwerd l. 4. c. 4. p. 848. Camb. Brit. col. 1094. Gale T. 3. p. 260. T. 1. p. 147. Whartoni Anglia Sacra T. 1. p. 700.

Gorm den Gamle. Aar 915.

skyede han derpaa til den Skotske Konge Constantinus. — St. Ouens eller Audoeni Legeme blev efter Rolfs indstændige Forlangende bragt fra Frankerige til Normandie igien. Rolf blev hertil formaaet af Indvaanerne i Rouen, dog kan jeg ingenlunde troe, at saa klog en Mand, som han, skulde have truet Kong Carl med Krig, om denne Begiæring blev ham nægtet. Da Legemet var kommet een Mil nær Rouen, gik Rolf selv med Erkebispen, og alt Folket i uldene Klæder og barfodet ud imod det, fulde ned for og tilbade det; hvorpaa han selv og de flere bare det til Byen. Og skiænkede han da til St. Audoeni Kirke alt Landet fra Byens Mure og til det Stæd, Legemet havde hvilet. Rolf lod ligeledes indføre Legemerne af de hellige Mænd Laudus og Rumpharius i Vor Frelseres Kirke udi Rouen, og skiænkede den til Bispen af Coutance, fordi de Normaner, som beboede den Egn, endda vare Hedninger. Om Rolf har meent alt dette oprigtig, og fulgt sine Tiders Overtroe, eller og giort det af Statskunst, for at vinde sine nye Undersaatteres Hierte, det kan ingen nu vide. — I Tydskland, helst dens nordre Deel, nemlig Saxen, saae det ilde ud, thi Ungarerne angrebe det Sønden fra, og Danske og Slaver forenede sammen Norden fra. Det er ikke at twivle paa, at jo disse Danske vare fra Danmark selv. Mig kommer det ogsaa troeligt for, at alle disse tre Folk havde da aftalet med hinanden paa eengang at angribe Saxen. Rimeligen har Gorm selv, som en stor Fiende af de Christne, befalet dette Tog, om han ei selv har været med. Kirkerne bleve da opbrændte, Kaars og Billeder fordærvede, Præsterne dræbte for Altarerne, Geistligheden og Almuen deels dræbt, deels fangen bortført. Ungarerne trængde giennem Thyringen ind til Fulda, ja længere, thi de komme til Corvey, og beskadigede Klosteret, dog havde Munkene

i For-

i Forveyen reddet sig med Kirkens Prydelser ind i Skoven af Subigo. Bremen selv indtoge de og opbrændte. Danske og Slaver fore ey bedre frem i Nordalbingien, forstyrrede og opbrændte Hamborg, og odelagde Landet sonden for Elven. Midt i saadan Jammer døde den Hamborgske Erkebisp Hoger den 20 December og blev begravet i St. Michaelis Kirke i Bremen. Han havde dog den Fornøielse at erfare forend sin Død, hvorledes den tapre Reginbern (a), der stammede fra Witekind, havde slaaet de Danske, saa de efter den Tid turde i lang Tid ey mere gaae over Elven, hvorfor og Witekind skriver, at han befriede Saxen fra dem indtil sin Tid. Dette Slag skede forend den 25 Augusti. Reginbern var, som jeg forhen har sagt, en Broder af Theodoric. Denne Seyer var saa meget nødvendigere, som Tydskland da plagedes af en gruelig indbyrdes Krig mellem dets Konge Conrad og Hertug Henric af Saxen. Falke mener, at Slaget har staaet i Frisland, dog jeg skulde snarere troe i det Bremiske. — Til Landskabet Monmouth i Irland landede en stor Norsk Flode, anført uden Tvil af Frode og Thorgils, den Norske Kong Harald Harfagers Sonner, maaskee og af Gudrun, forrige Konge i Ost-Angeln. De komme did uden Tvil for at hielpe deres Landsmænd Ostmanerne (15)

Gorm den Gamle. Aar 915.

(a) Dette Navn betyder i vort Sprog, Gudernes Barn.

(15) Chr. Sax. p. 104. M. West. p. 184. F. Vig. p. 600. H. Hunt. p. 353. Gale T. 3. p. 260. 261. Sim. Dun. col. 73. Bouquet T. 9. p. 88. Duch. Scr. Norm. p. 315. Monstier Neustria pia p. 10. 805. Adam. Br. l. 1. c. 44. 45. 47. Helmoldus l. 1. c. 8. Staphorst T. 1. p. 276. Witekind. l. 1. p. 638 in Meibomii Scr. T. 1. Falcke Tradit. Corbej. p. 460. 464. 466. 604. Min T. 8. p. 939—941. Orig. Guelf. T. 4. p. 346. 381. Waræi Ant. Hib. p. 130. Sch. N. H. T. 2. p. 436. Leibn. T. 1. p. 295. 326.

Gorm den Gamle. Aar 916.

Jeg har forhen talt om, at den Danske Kong Gorms ældste Søn hed Knud. Han opfostredes hos sin Morfader Harald Jarl, et Stæd i Jylland, maaskee i Angeln, eller og i Holsten (a). Knud blev en deilig Mand, han havde hvidt Haar, var venlig og omgiængelig med alle, derhos saa hændig, stærk og klog, at han herudi overgik alle sine Jævnlige, hvorfor og Kongen holdt mest af ham, og ligeledes alle Folk, saa at han derover fik det Tilnavn Dane-Ast, det er de Danskes Kiærlighed; det prægtigste Tilnavn nogen Kongelig Person kan bære, allerhelst naar han, som denne, fortiener at kaldes sit Folkes Lyst og Kierlighed. Nu hændte det sig, at Gorm indbød sin Svigerfader til Jule-Giæstebud (b) hos sig; han drog ogsaa afsted med Knud, men kom ei længre end til Limfiorden, da han for et Varsels Skyld vendte tilbage, eller som jeg snarere tænker, at han ingen god Troe har havt til sin Svigersøn. Og saaledes skal det være skeet trende Gange, hvorover Gorm blev saa vred, at han vilde bekrige sin Svigerfader, dog efter Thyras Raad lod han det betæmme, og ham atter indbyde til sig. Harald kom da endeligen, og aarsagede sig saa vel, at de skiltes Venner ad, hvorvel Kongen havde beskikket Mænd til at dræbe ham, om de ei havde blevne forligte; Men nu lod han ham reise i Fred med anseelige Gaver. Jeg forestiller mig, at Harald har bestandig havt Lyst til den Christne Troe,

(a) Adamus Bremensis har l. 2. p. 18. c. 61 den Etymologie af Holt, Skov, fordi Holsten var meget skovvoxet, hvilken og Petersen i sin Krønike p. 3 bifalder, og Boguphalus p. 19 i Sommersbergs Script. Silesiacis T. 2.

(b) Hæderligere Giæstebuder har vel neppe været, end de det Islandske Fruentimmer Geirraudr holdt, da hun efter Landnama P. 2. c. 13. p. 96 lod bygge et Huus tværs over Landeveien, og beværtede der alle Reisende.

Troe, og derfore ikke kunnet lide Gorm, der var en ivrig Hedning. Det paafølgende bestyrker mig i denne Mening, thi kort derefter overgav Harald alle sine Lande til sin Dotterson Knud, forlod Riget, og drog til Frankerige, hvor han offentligen antog de Christnes Lære, og kom aldrig siden til Danmark (a). Og fra den Tid af blev jevnlig Strid imellem de Danske og Tydske om Nordalbingien, og mere, som det synes, end forhen, dog var det meste af Landet stedse i de Tydske Kongers Hænder, endskiønt foruroligede af de Danskes idelige Streiferier og Indfald. Knud forekommer efter denne Tid hos udenlandske Skribenter som Konge i Danmark, venteligen for Nærhedens Skyld med Tydskland, og fordi han var den fornemste Arving til Riget; Men med alt det blev han dog ved at staae under sin Fader, som havde Over-Herskabet. Ved denne Tid, noget for og efter, kan man vel og sætte den Forfølgelse, Gorm lod gaae over de Christne i Danmark, som uden Tvil forøgedes ved det Nederlag, han lidde af Reginbern, og det Had, han derover fattede til de Christne. Hvorom alting er, saa skal det være vist, at Præsterne dels bleve ihielslagne, dels uddrevne, og Christendommen næsten udroddet i Danmark. Kirken i Slesvig blev da ødelagt. — Reginbern havde ogsaa ikke længe Got af sin Seier, men døde Aaret efter, nemlig udi dette Aar 916. Hans Hustrue hed Albrada, og hans Søn var den navnkundige Gisilbert, Hertug i Lothringen. I Hogers Stæd blev Reginward, en Munk af Corvei, Erkebisp i Hamborg. Han sad ikke nær eet Aar, thi

Gorm den Gamle. Aar 916.

(a) Ikke skulde jeg troe at den saa kaldte Haralds Høi, imellem Flye og Skive, i Viborg Stigt, Halds Amt, hvor en Kong Harald skal ligge begraven, skulde være opkastet denne Harald til Minde, eller og over ham. See D. Atlas T. 4. p. 667.

Gorm den Gamle. Aar 916.

thi han døde den 29 September, og blev begravet i St. Michaelis Kirke i Bremen. Under ham vedbleve Ungarerne at plyndre i det Bremiske Stigt. Folket og Geistligheden i Bremen valgte da efter den Magt, de havde, Leidrad, Præst af Bremen, til Erkebisp, men da han, ledsaget af sin Capellan Unni, en Munk af Corvey, søgte Kong Conrads Stadfæstelse herpaa, var Kongen ei fornøiet med dette Valg, gik den anseelige Leidrad forbi, og rakte Staven til den liden og uanseelige Unni, som stod bag ved ham, der og beholdt Sædet, og siden blev navnkundig ved at prædike Evangelium i Danmark og Sverrige. — Den mandige Ethelfleda sendte den 11 Augusti en Krigshær ind i Wales, som erobrede Brecenanmere, nu Brecknockmere, to Engelske Mile fra Brecknock, hvor den Vest-Waliske Konges Hugans Dronning og 34 andre Personer bleve tagne til Fange. Anledningen til dette Tog synes at have været, at et nyt Kastel var bleven anlagt af Wallenserne ved Brecknockwere, nær de Engelske Grændser, saa og at Hugan havde giort et Indfald i Engelland. Maaskee man og haver mistænkt dem for, at have giort Forbund med de Engelske Danske. Aldred, den flygtige Konge af Bernicia, kom nu med den Skotske Konge Constantinus tilbage til sit Land, og holdt et stort Slag med den Danske Regnald ved Corebrige, nu Corbridge i Northumberland. Men han blev overvundet, Constantinus jaget paa Flugt, og alle fornemme Engelske dræbte tilligemed Elfred eller Edred, som Aaret forhen havde givet sig under St. Cuthbert. Aarsagen, hvorfor han havde flygtet, var, at han havde dræbt den Fyrste Eardulf, og røvet hans Enke imod Folkets Villie, og derved brudt Lande-Freden. Hun skal have boet tre Aar i Durham, hvilket viser, at Tidsregningen om Regnalds Bedrifter er noget usikker. Som et Lehn

besad

besad han alt Landet fra Cunceceastre og til de Floder Denvert og Vere imod Sonden, og til den Vei Dorescrete imod Vester, og den Landsbye Gengenford, hvilket altsammen Kong Regnald gav til de Brodre Esbrid og Grev Elvan, Edredi Sonner, for deres i Slaget udviste Tapperhed. Fra ovenmældte Slag reddede dog Aldred og hans Broder Uhtred sig med Flugten. Regnald borttog derpaa Kirkens Gods af Durham, og delte det ud til tvende af sine ypperste Mænd, Skule (a) og Onlaf, eller Oluf hin Bolde. Den sydlige Part gav han til den første, fra den Landsbye Jodene og til Billingham, og plagede han de Indfodde med store Skatter og Paaleg, hvilke de af York vilde endnu Aar 1100 inddrive til Afslag i deres Skatter til Kongen. Den øvrige Del fra Jodene af og til Floden Weorre, nu Were, gav Regnald til den anden, som endda viste sig haardere end Skule, og plagede baade Bispen, Geistligheden og Almuen. En Dag gik han ind i St. Cuthberts Kirke, hvor Bispen begyndte at true ham med denne afdøde Helgens Magt. Dog han svarede: Hvad kan denne døde Cuthbert giøre mig, med hvilken jeg trues hver Dag. Jeg sværger ved mine mægtige Guder, Thor og Othan, at jeg fra denne Time af vil være alle eders største Fiende. Da paakaldte Bispen og alle Tilstædeværende deres Helgens Magt. Og hvad skede? Just da Onlaf vilde gaae ud af Døren blev han angrebet af en hæftig Svaghed, hvoraf han døde paa Stædet, efterat han havde selv maat tilstaae Helgenens Magt. Saaledes beretter den gode Munk Simeon af Durham denne Tildragelse, leggende til, at de Danske ei siden turde røre ved St. Cuth-

Gorm den Gamle. Aar 916.

(a) Hos Hickesius forekommer en Grev Skule, der uden Tvil er denne, men da jeg har urigtigen anført Side-Tallet i mine Collectanea, saa kan jeg ikke finde det, og veed derfor ikke, om han taler om denne Skule.

Gorm den Gamle. Aar 916.

Cuthbarti Eiendele. Imidlertid vedblev dog Regnald at være Hedning, og hans Magt tog heller til end af i Bernicia. — I Irland bleve Ostmanerne og de Norske overvundne i Monmouth i adskillige Slag, men havde derimod bedre Lykke i Leinster, hvor de under Anførsel af en Sitric, uden Tvil Sigtryg, Harald Harfagers Søn med Gyda, og altsaa Fuldbroder af Frode og Thorgils, tilsigtede sig en stor Seier over Irrerne paa Sletten af Ceumfuad, i hvilket Angarr, Ouliols Søn, Konge af Leinster, faldt tilligemed mange Fornemme af samme Landskab. Derefter plyndrede disse Ostmaner fra Dublin Øen Anglesey. Saadan Ostmanernes Fremgang maae meget tilskrives den Uenighed, som herskede iblant de smaa Irske Konger (16).

Aar 917. I Engelland kom det til Krig mellem de Danske og Kong Edvard. Efter Paaske brøde de af Northamton og Leicester Stilstanden, de havde giort med ham for nogen Tid, droge ud med deres Rytterie fra bemeldte Byer, og dræbte mange Mennesker

(16) Min T. 8. p. 765. 914—916. 945. 947. 765. 621. T. 9 Tavle 92. Lang. T. 2. p. 57. 38. Oluf Tryggvasöns Saga part. 1. c. 74. 75. p. 75—78. Torfæi Trif. p. 5—9. Ad. Br. l. 1. c. 46. 47. Saxo l. 9. p. 178. 179. Falcke Tradit. Corb. p. 466. Miræi Cod. Don. piar cap. 37 in ejus oper. Dipl. T. 1. p. 48. Witekind ap. Meibom. T. 1. p. 638. Staphorst T. 1. p. 277. 278. Chr. Sax. p. 104. Wynne's hist. of Wales p. 46. Sim. Dun. col. 23. 24. 73. 74. Cambd. Brit. col. 1085. Waræi Ant. Hib. p. 130. Sch. N. H. T. 2. p. 211. 436. 124. Ma-Geoghegan T. 1. p. 400. O-Halloran T. 2. p. 198. 199. Bouquet T. 8. p. 224. Martene coll. Mon. T. 5. p. 504. Enderby i Cambria triumphans p. 235. beretter, at John Castoreus, hvis haandskrevne Krønike ender med Aar 1216 efter Fabricius i Bibliotheca Medii ævi, er den, som har Fortællingen om Hugan, saa at Wynne har paa hans Udsigende indført den i Historien af Wales.

ſker ved Hocneratun, nu Hokenorton i Oxfordshire, en Kongelig Avlsgaard, og ellers i den Egn. Og ei saa snart vare disse komne hiem igien, forend de udsendte en anden Hob af lette Tropper til Hest til Ligtun, nu Leighton i Bedfordshire. Dog som Indvaanerne vare blevne betids varslede, saa forsvarte de sig saa vel, at de Danske bleve slagne paa Flugt, og mistede ikke alene alt det giorde Bytte, men endog endel af deres Heste og Vaaben (17). Gorm den Gamle. Aar 917.

Men kort efter kom en mægtig Dansk Flode fra Bretagne i Frankerige deres Landsmænd i Engelland til Hielp. Rimeligen vare disse de Danske, der opholdte sig paa Loire-Floden, og besadde Nedre-Bretagne, og som nu ikke længre kunde begaae sig der, saasom de Franske brugte deres gandske Magt imod dem, efterat de havde Fred med Rolf. De havde da opholdet sig i 19 Aar i Frankerige, og vare komne did fra Engelland. Maaskee de vare de samme, som havde forladt det under Hastings Anforsel, men fra den Tid vare forlobne 21 til 22 Aar (a). De tvende Jarler, Other og Hroald, anforte denne Flode, som seilede langs Vest-Kusten af Engelland, omkring Vest-Saxen og Cornvall, og lob op ad Leogne, odeleggende alting med Sværd og med Ild, hvor den foer frem. Ligeledes giorde den og i Nord-Wales langs Soekusten, hvor den kunde komme til. I Syd-Wales odelagde den Byen S. Davids, og omkom Mayloc, Son af Peredur Gam, i Slaget ved Dinarth. Den Brittiske Bisp Aar 918.

Camelac

(17) Chr. Sax. p. 104. Fl. Vig. p. 600. H. Hunt. p. 353. Bromton col. 833.

(a) Florentius siger, at de komme fra det Landskab Lidovicum til Engelland. Maaskee han derved forstaaer Bretagne, som og kaldtes Letavia.

Gorm den Gamle. Aar 918.

Camelac af Landaf blev fanget af dem i den Bye Yreingafeld, nu Archenfeld i Herdfordshire, og fort til deres Skibe. Kong Edvard løste ham siden ud for 40 Pund Sølv. Derefter forlode fast alle Skibene, og ginge atter paa Rov ud til Yrcingafeld, men Indvaanerne af Herford- Worcester- og Glocestershire, og af de omliggende Byer, droge ud imod dem, sloge dem paa Flugt, og dræbte Geolcil, eller Heolil, en Broder af Other, sampt Hroald Jarl, og mange andre; Ja indsluttede Resten i en Skov, og tvang den til at give Gisler til Forsikring paa, at den vilde forlade Edvards Rige. Dog, endskiønt de begave sig til deres Skibe, troede Kongen dem ikke, og stilte derfor Tropper ved den sydlige Kant af Severnes Udløb, saa og vesten for den indtil Wales, og til Udløbet af Avon, for at passe paa at de intet Stæd skulde bryde ind. Imidlertid listede de sig dog twende gange bort om Natten, for at røve Landene og Skibene bleve ved Strandbredden; Den ene gang ginge de efter paa til Weced, nu Watchet i Somersetshire, og den anden gang til Portlocan, nu Porlack-Bay i samme Shire; Dog bleve de begge gange overvundne, saa at ikkun faae bleve tilovers, og ei andre end de, der svømmede ud til Skibene. Disse opholdte sig siden paa de Øer Flatholm og Stepholm, af Britterne kaldte Roric, i Udløbet af Severne, hvor de lidde saa stor Hunger, at mange døde deraf. Endeligen droge de af Nød til Caermarthenshire i Syd-Wales, da Dermod eller Demetia (a), og derfra med en stor

(a) I en Angel-Saxisk Beslutning over Bergboerne, Dunsæte, i Wales, affattet under Ethelred, siges at Vertsæte ɔ: Demetia, Ventæ, Grentæ, have engang staaet under Bergboerne, see Lye's Dictionaire v. Vent-Sætas, og Lamb. Archæon. p. 97. 218, hvorefter Wer eller Wuer, Venternes Konge, hos endel Engelske Skribenter i Adelstens Tid,

stor Magt om Høsten til Irland, hvor dem vel syntes at det gik deres Landsmænd bedre, og derfore ventede mere Bytte. Forend Mortensdag drog Edvard derpaa med sin Krigshær til Buckingham, hvor han opholdt sig i fire Uger, og lod opføre tvende Kasteller paa begge Sider af Floden Usc. Da underkastede sig ham, tvungne hertil, alle de Danske, som boede i Bedfordshire, nemlig Jarl Thurcytel, eller Thorkil, alle Krigs-Anførerne, og næsten alle fornemme Mænd, ja endog mange af Northamton underkastede sig, thi nu saae de, at den udenlandske Hielp havde slaget dem feil. Den tapre Ethelfleda indtog ogsaa forend den første Augusti den vigtige Stad Derby, en af de Danskes ypperste Fæstninger og Tilholds-Steder med omliggende Egn; saasom ingen af Byen turde giøre Udfald, og gaae hende i Møde. Og saadanne Bedrifter var hun i Stand til at udføre, ved det hun altid holdt stadige Krigsfolk i sine Fæstninger. Dog bleve først fire af hendes kiæreste Thani slagne i Porten af Kastellet, som hun indtog med Storm, og ved det Gwyane, Herre af Ely, og hendes Steward, Hus-Hovmester, satte Ild paa Portene. Den Vest-Waliske Konge Hugano, som havde taget sin Tilflugt til de Danske i Derby, faldt ved denne Leilighed. Saaledes gik det Danske Herredømme i Mercia næsten til Grunde, men derfore bleve de dog ved at boe rundt om i Landet. De Danske, som vare komne til Irland, anførtes nu af ovenmældte Grev Other, af en vis Osvul Krageben (a) og af en Kong Regnald, Gorm den Gamle. Aar 918.

Ttt 2 uvidst

Tid, kunde blive en Konge i Demetia, og ikke Guthrun af Ost-Angeln, som jeg har antaget. Demetia er det latinske Navn, og Dyved det Waliske.

(a) Dette er et Øgenavn, som adskillige Nordiske Prindser da finge af de Christne, i Anledning af deres Overtroe med at give agt paa Krage og andre Fugles Flugt og Skrig.

Gorm den Gamle. Aar 918.

uvidst enten den i Bernicia, eller den Ostmanniske i Dublin, som jeg snarere troer, og det af den Aarsag, fordi disse siges at have taget og plyndret Dublin, hvormed jeg tænker saa at have tilgaaet. De Danske fra Monmouth, eller Munster, hvorved jeg forstaaer de forrige Aar ankomne Norske under Sigtrygs Anførsel, plyndrede nu Albanien eller de rette Skoters Land. Deres Fraværelse tænker jeg, at den Irske Over-Monark Nial haver betient sig af; thi jeg finder at han slog et stort Partie af Ostmaner i Landskabet Ulster, ved Locheda-Clarch, og giorde et stort Nederlag paa dem, hvorvel han tabte mange af sine beste Anførere og Soldater. Og i Anledning af denne Seyer formener jeg, at han har indtaget Dublin, men at dens Konge Regnald har fragtaget ham den ved Hielp af den nye ankomne Flode under Other. Og i disse Indfald er det nok, at det lidet Stæd Kenoughe udi Ulster blev plyndret, og dens Kirke ødelagt. — Den 14 Martii skiænkte den Franske Carl til Klosteret af St. Germain des Prés Abbediet af Kaarset St. Ouen, som laae ved Eure-Floden, undtagen den Deel af dets Gods, som var overladt til Rolf og hans Normaner, paa det de skulde forsvare Riget. Efter en unævnt Fransk Skribent skal denne St. Ouens eller Audoeni Legeme først i dette Aar 918 være blevenført til Rouen, og der den 1 Februarii være bleven nedsat i St. Peders Kirke. Ved et andet Brev af samme Dag, nemlig den 14 Martii, gav Carl til Klosteret S. Germain adskillige Landsbyer, og tales deri om ødelagde Kirker ved Normanerne, og bortflyttede Helgenes Legemer. Mod Slutningen af Aaret døde den tydske Kong Conrad den 13de eller 23 December, og strax efter blev Henrik, Hertug af Saxen, Konge i hans Stæd, en af de største, beste og nyttigste Regentere, Tydskland har havt, thi han befæstede dens Stæder, drev

Unga-

Ungarernes Magt tilbage, og hindrede ogsaa de Danskes Streiferier i Nordalbingien og i Frisland, hvorom mere siden (18). Gorm den Gamle.

Edvard blev ved at fortsætte sine Seiervindinger imod de Danske, og at befæste sit Rige alt mere og mere imod dem. Han drog op med sin Krigshær forend Mortensdag til Bedferd, og tvang den til at overgive sig, og underkastede sig da ham de fleste Folk i den Egn. Der opholdt han sig i fire Uger, og lod af Timmer opføre et Kastel sønden for Floden Ouse, inden han drog derfra. — I Irland fortsattes Krigen med stor Hæftighed imellem de Indfødde, og Ostmanerne med deres Hielpere de Norske. Et skarpt Slag skede den 15 September nær Dublin. Seieren var længe tvilraadig, men endeligen vunde Ostmanerne. Her faldt Niall 4, Over-Konge i Irland, Aodh Mac-Eochagain, Konge af Ulster, Cranor Prinds af Tara og Søn af den forrige Over-Konge Flan, Prindserne af Orgial og Breagh, og mange flere fornemme Irrer. Gormlath Nialls Enke giorde et Vers over sin Mands Død, hvori hun beklagede den. Jeg er næsten af de Tanker, at den Norske Konge Harald Harfager haver selv da været med i Irland, og anført Krigshæren, thi O-Halloran fortæller, at en vis Jomhair var Krigs-Overste. Dette Ord synes mig at betyde Harfager, og at være sammensat af twende Sprog, thi Hair betyder paa Engelsk Haar, og Jomad Aar 919.

 paa

(18) Chr. Sax. p. 104—106. Wynne's Hist. of Wales p. 45. 46. M. West. p. 183. F. Vig. p. 600. H. Hunt. p 353. Ethelwerd l. 4. c. 4. p. 848. Sim. Dun. col. 133. Waræi ant. Hib. p. 131. Ma Geoghegan t. 1. p. 400. O Halloran T. 2. p. 199. Wynne Hist. of Ireland T. 1. p. 135. Bromton col. 833. 834. Bouquet T. 9. p. 536. 131. 537. T. 8. p 272. Bünau T. 4. p. 285 286. Colgani Triad. Thaum. p. 108. Tanneri Bibl. Brit. p. 11. Alford T. 3. p. 226.

Gorm den Gamle. Aar 919.

paa Celtisk eller gammel Brittisk Mængde, mange, saa at Jonhair gandske vel kan forklares ved mange eller tykt Haar. — I det Franske Bretagne, udi Landskabet Cornouailles (a), fore Normanerne slemt frem, ødelagde al Søekusten, ihielsloge de Gamle, og førte fangne bort, sampt solgte, mange unge Britter af begge Kiøn. Om disse have været Normaner, som bleve tilbage i Frankerige, da de andre droge til Engelland, eller og om nogle have vendt did igien fra Irland, kan ikke siges. Munkene flottede da mange Helgenes Legemer bort i Sikkerhed. Det af S. Mein til Klosteret S. Florent, og det af S. Judichail, en Brittisk Første, til Klosteret S. Jouin. I dette Indfald kom en Normanisk Flode til den Flekke Guerrande, ei langt fra Vannes, hvis Indvaanere med stor Iver dyrkede S. Aubin. I denne Nød sammenkaldte de Folket ved Basunens Lyd, og kastede sig alle ind i St. Aubins Kirke. Her bleve de grebne af en hellig Enthusiasmus, saa at de giorde et rasende Udfald, og dreve Normanerne til deres Skibe, saa at de efterlode sig adskillige Døde paa Strandbredden. Legenden sætter til, at de Christne havde hverken nogen død eller saaret, og at S. Aubin havde aabenbaret sig for dem i Skikkelse af en ubekiendt og vel udrustet Krigsmand, som havde opmuntret dem til at stride. — Radbod, Bisp af Utrecht, døde den 17 November, der paa sin Moders Side stammede fra den sidste Frisiske Konge Radbod. Engang hændte det sig, da han reiste til Utrecht i Frisland, for at prædike, og at udrødde Levningerne af Hedenskabet, at de Danske mødte ham med stor Magt, og søgte at forhindre ham. Dog han blev uforskrækket

(a) Paa Latin kaldtes det i Middelalderen Cornubia, fordi det strækker sig ind i Havet, og er et Næs, af Corn, et Celtisk Ord, der betyder et Næs. See Bullet Memoires celtiques T. 3. p. 360 v. Cornouailles.

skrækket ved sit Forehavende, og skal ved Bandsættelse have skaffet dem Pest paa Halsen, hvoraf de fleste døde, eller og dræbt dem ved Lynild, hvorpaa de Christne angrebe de overblevne, og joge dem fra Utrecht; Ja saa ofte de Danske vilde skade Utrecht, bleve de strax angrebne af Sygdom, som de faa overblevne vidnede. Med saadanne magre og utilforladelige Efterretninger maae man lade sig nøie hos de Tiders Skribenter. Imidlertid seer man dog deraf, at Danske have da streifet i Frisland, ja lige til Utrecht, og kan man ikke tvile paa, at de jo have paastaaet, at burde eie de Lande, som Roric og Godefrid havde besiddet. Længre frem skal jeg vise, at disse Tog ere rimeligen skede under Anførsel af Knud, Gorms Søn. Beka tilstaaer og, at Friserne vare haardt trængde af de Danske, da Radbod døde. Ja Heda vil endog, at Radbod ei har opholdt sig i Utrecht, fordi den laae næsten øde, og var efter Hamconius i de Danskes Hænder, men derimod at han opholdte sig udi Deventer. De Danske skulle da have ødelagt Kirkerne, plyndret Borgerne, og forjaget Geistligheden (19). Gorm den Gamle. Aar 919.

Noget før Sommerens Ende drog Edvard til Meldune, nu Maldon i Essex, som han befæstede, og lod opføre der et Kastell førend han drog derfra. I Begyndelsen af Aaret bragte Ethelfleda Byen Leicester til frivilligen at underkaste sig hende, saavel som de fleste af de Danske Partigiængere, hvilke der opholdte sig. Ja Aar 920.

de

(19) Chr. Sax. p. 106. F. Vig. p. 600. Gale T. 1. p. 147. Waræi ant. Hib. p. 131. O-Halloran T. 2. p. 200. Ma-Geoghegan T. 1. p. 400. O-Flaherty Ogygia p. 426. 434. Bullet Memoires sur la langue Celtique T. 2. p. 48. Bouquet T. 8. p. 176. T. 9. p. 88. 151. Mab. Acta Sanct. Ord. S. Benedicti Sæc. 5. p. 29. 30. Beka p. 33. Heda p. 71. 74. Hamconius fol. 67. p. 1. J. a Leidis. l. 7. c. 8. p. 203. Magnum chron. Belg. p. 74. 75.

Gorm den Gamle. Aar 920.

de Danske i York indginge ogsaa Fred med hende, og lovede, at de i alle Ting vilde rette sig efter hendes Vilie og Raad, og staae hende bi. Nogle bekræftede dette ved Eder, andre ved Gisler. Men tolv Dage efter døde denne store Prindsesse den 12 Junii i den Bye Tamanveorthe, nu Tamworth i Staffordshire, efterat hun i otte Aar havde beherstet Mercia siden hendes Mands Død. Hun var saa anseet, at hun af nogle blev ikke kaldet Dronning, men Konge. Hendes Legeme blev begravet til Glocester i den østre Deel af St. Peders Kirke. Hun efterlod ikkun een eeneste Dotter ved Navn Hælfvin eller Alfwinna, som skulde regiere efter hende, ja paa hvis Vegne det lader at Ethelfleda kun har herstet. Dog Edvard agtede ikke Slægtskab, naar det gialdt om Land og Rige; han red strax til Tamworth, og det hele Folk i Mercia, saavel Engellændere som Danske, faldt ham til, venteligen ved Løfter, Overtalelser og Praktiker; Hælfvin blev skilt ved sit Rige, og ført til Vest-Sex tre Uger førend Mid-Vinter eller Jul. Paaskud hertil var, at hun havde forlovet sig med den Danske Kong Regnald uden Edvards Forevidende, hvilken dog hendes Moder havde sat hende til Formynder. Foruden de mange allerede anførte Befæstninger skal Ethelfleda ogsaa have anlagt Fadesbury, Wartham, Brunesbury. Hælfvin var da næsten 40 Aar, og som hun kostede hendes Moder megen Smerte, da hun fødde hende, saa sagde hun: Det anstaaer ikke en Konge-Dotter, at nyde en Vellyst, som har saa slemme Følger; Og fra den Dag af søgte hun ikke mere Seng med sin Mand. Saaledes var Ethelfleda i alle Ting mere Mand end Qvinde. Den Danske Jarl Thorkil forlod nu Engelland med Kongens Tilladelse og gode Vilie, og drog til Frankerige med alle sine Folk, og dem som frivilligen vilde følge ham. Maaskee han har havt Deel i Normanernes

nernes Bedrifter i Bretagne, som nogle, hvorvel faa, Skribenter henføre til dette Aar. Odo, en indfød Dansk, om hvilken jeg forhen haver handlet, blev nu beskikket til Bisp i Wiltshire, hvis Sæde var da i Shrewsbury, men nu i Salisbury. Kong Edvard havde megen Møie med at overtale Odo hertil; han havde først tient Kongen i Krig, og var siden bleven indviet til Præst, i hvilket Embede han var elsket af Kongen og alle, thi han var saa from og omgiængelig, at han derfor gemenligen kaldtes den Gode (a). — Udi Irland skulle Ostmanerne have dræbt den hellige Abbed Abel med 1200 Mand. Dog bleve de i et stort Slag overvundne af Donogh 2, Flans Søn, Over-Konge i Irland, endskiønt deres Anfører Jomhair giorde sig al muelig Umag for at vinde. Slaget skede i Midia eller Meath ved Kiannachta-Bregh, og bleve mange fornemme Ostmaner i det, hvorpaa Donogh plyndrede al Egnen ved Dublin, hvilken var den eeneste Bye, de beholdte tilovers i Leinster og Meath. Keallachan, Konge i Cashil udi Munster eller Monmouth, slog og Ostmanerne i adskillige smaa Trefninger, saa de maatte romme hans Land, og saae det ud til, at de Danske snart skulde tvinges til at forlade ganske Irland. — Erkebisp Unni af Hamborg blev først af Pave Johannes 10 i dette Aar stadfæstet ved en Bulla i sit Embede, som er givet den 29 October. Vel sandt, at Bullen henføres i Underskriften til Pave Johannis 1. Aar, men Langebek viser i en Note til sit Diplomatarium, at der bør læses septimo i Stædet for primo, og det venteligen fordi Indictionen er den 9. Dog kommer det mig for, at den snarere er givet Aar 919, hvorvel man

Gorm den Gamle Aar 920.

maae

(a) En anden Skribent siger, at han først efter sin Død blev kaldet saa af Dunstan, og førte i Live Tilnavn af den Strenge.

Gorm den Gamle. Aar 920. maae tilstaae, at Tidsregningen af Paverne i det 10 Sæculo er temmelig forvirret. Bullen selv er og ved Afskrivere bleven meget fordærvet, da man ikke har Originalen, og dertil maae henføres, at Island, Grønland 2c. nævnes i den. I den fastsattes og, at hverken den af Cøln eller nogen anden Erkebisp skulde have noget i det Hamborgske Erkesæde at sige, men Unni besidde det paa samme Maade, som hans Formænd havde faaet det af Gregorius, Nicolaus og de flere Paver. Mærkeligen siges og deri, at Slaverne fra Pene-Strømmen og til Eideren vare det Hamborgske Stigt underkastede i Geistlige Sager (20).

Aar 921. Førend Paaske befoel Kong Edvard at befæste Byen Tofeceaster, nu Toceter i Northamtonshire, og derefter lod han ved den 21 Maji timre Kastellet ved Vigingamere, nu Wigmore i Herfordshire. Men den samme Sommer imellem St. Hans Dag og 1 Augusti brøde de Danske i Hamton, Chester og længere Nord Freden, og rykte mod Toceter, angribende den hele Dagen, i Haab om at erobre den; Dog Besætningen forsvarede den saa længe, indtil flere komme til Undsætning, hvorpaa de Danske droge af. Men strax efter streifte de ud om Natten, og overfulde de Engelske uventeligen mellem Bernwoodforrest og Ailesbury,

(20) Chr. Sax. p. 106. 107. 109. 110. M. West. p. 183. 184. F. Vig. p. 601. 602. W. Malm. l. 2. c. 5. p. 46. H. Hunt. l. 5. p. 353. 354. Rog. de Hov. p. 422. Ethelw. l. 4. c. 4. p. 848. Ingulphus p. 871. Ethelredus Rievalensis col. 356. Bromton c. 834. Gale T. 3. p. 261. T. 1. p. 147. Lang. T. 2. p. 404. Colgani A. S. Hib. T. 1. p. 370. 372. Waræi ant. Hib. p. 131. Wynne Hist. of Wales p. 47. Ma-Geoghegan T. 1. p. 400. O. Halloran T. 2. p. 200. Labbe Nova Bibl. Mss. T. 1. p. 350. Stephorst T. 1. p. 278.

bury, begge i Buckinghamshire, og fangede mange Mennesker og meget Qvæg. Paa samme Tid droge de Danske ud fra Huntindon og Ost-Angeln, og oprettede Befæstningen ved Temeseford, nu Temsford i Bedfordsshire, hvor de opholdte sig, og forlode derimod det ved Huntindon, tænkende fra hint lettere at kunne igien vinde det forlorne Land. I den Tanke rykte de mod Bedford, men Besætningen gik dem i Møde, slog dem paa Flugt, og dræbte mange af dem. Men en stor Hær Danske fra Ost-Angeln og Mercia samlede sig paa nye, og angreb Wigmore. De borttoge Qvæget, som var uden for den, og bestoldede den en stor Deel af Dagen; Dog Besætningen forsvarte sig saa vel, at de maatte forlade den. Derefter samlede sig en stor Hær sammen af de Stæder, som stode under Kong Edvard, og som laae nærmest; Den angreb Temsford, beleirede den og saa længe, indtil den blev erobret. Der blev dræbt den Danske Konge, og de Jarler Toglos og Mannan, med den sidstes Søn og Broder, og alle dem som vilde forsvare Staden. De øvrige bleve tagne til Fange, og meget Bytte erhvervet. Om Høsten derpaa samlede sig atter en stor Hær af Kent, Surrey, Essex, og af alle de nærmeste Byer, og beleirede Colchester i Essex saa længe indtil den blev erobret, og alt Folket deri ihielslaget, undtagen dem, der reddede sig over Muren. Her giorde de Engelske ogsaa anseeligt Bytte. Men strax efter samlede de Danske en stor Hær sammen, ei alene af Ost-Angeln, men og af de omkringsværmende Fribyttere, der frivilligen sloge sig til dem, i Haab at hævne de forrige Tab. De angrebe Maldon, dog Beleiringen varede saa længe indtil Undsætning kom, hvorpaa de ophævede den. Men de bleve eftersatte saavel af Besætningen, som af dem der vare komne til Hielp, og mange hundrede Danske nedlagde, baade

Gorm den Gamle.
Aar 921.

Gorm den Gamle. Aar 921.

af Ost-Anglerne, og af Fribytterne. Strax efter drog Kong Edvard selv med sin Hær af Westsex til Passanham, nu Passham i Northamtonshire, og forblev der saa længe indtil Staden Toceter var bleven omgivet med en Stenvold, af hvilken var intet mere at see alerede i Camdens Tid. Imidlertid overgav den Danske Jarl Thurfert sig til ham, saavel som Krigsanforerne, og den Krigshær, der boede i Hamtun og Nord efter lige til Weolud, nu Floden Weland i Northamtonshire, og udbade sig samptligen ham til deres Herre og Forsvarer, saasom de ikke mere saae sig i Stand til at imodstaae ham. Men som Tiden nærmede sig, at denne Engelske Krigshær skulde forloves, saa drog en anden ud efter Kongens Befaling, og kom til Huntindon, og satte den Part af Staden i Stand igien, der forhen var bleven nedbrudt. Alt Landfolket, som Krigen havde levnet, overgav sig da ogsaa til Edvard, og udbad sig Fred og Forsvar af ham. Forend Mortens Dag drog Edvard end videre med den West-Saxiske Hær til Colchester, og satte der det nedbrudte af Befæstningen i Stand igien. Mange, som forhen havde staaet under de Danske i Ost-Angeln og i Essex, overgave sig da til ham, ja den ganske Krigshær i Ost-Angeln svor ham da til, at ville være eens med ham, og at ville giore alt hvad ham behagede, og at ville frede, saavel til Lands som til Vands, alle dem, han fredede. Den Danske Hær, som opholdt sig i Grantanbrycge, nu Cambridge, valgte ham især til deres Herre og Forsvarer, og bekræftede det med Eed eftersom han forelagde dem. Mange af de Danske Grever i Ost-Angeln og Essex vare da deels slagne ihiel af ham, dels nodde til at flye over Havet, men de ovrige overgave sig til ham. Saaledes gik det Danske Herredom alt mere og mere til Grunde i Engelland, hvortil kan i Almindelighed gives denne

Aarsag,

Aarsag, at de Danske og Norske udbredte deres Magt paa for mange Stæder, og at de nu finge ingen Hielp mere fra dem der havde nedsat sig i Normandie, hvor og mange af disse Nordiske Riger tyede hen for det gode Land og Freds Skyld, hvorved deres Kræfter aftoge paa andre Stæder. Dernæst kan i Særdeleshed siges, at Alfred, Edvard og Ethelfled vare gode, duelige og hurtige Regentere, at de Engelske lærte de Danskes Krigsmaade ved at krige med dem, og at de Danske selv, som boede i Engelland, vare blevne blødere ved en anden Levemaade, ved idelig Omgang med de Engelske, ved, for en stor Deel, at have antaget den Christne Troe, og fornemmeligen ved den store Statsfeil, at have delet sig i saa mange smaa Hære udi Engelland, hvoraf næsten hver havde sin Anfører, og som ingenlunde vare eenige, dog maae man tilstaae, at de og formedelst Mangel paa Proviant vare nødde til at dele sig i smaa Hobe og Leire. Den Danske Konge, som omkom i Temsford, regierede uden Tvil i Ost-Angeln, hvorvel neppe over det hele, og tænker jeg, at Gudrun er igien kommet i hans Stæd. Wallingford siger, at han opholdt sig i Dacia, hvorved jeg forstaaer Norge, thi den Samfund han havde med den Norske Kong Harald Harfagers Sønner, og det han uden Tvil selv var en Norsk, bringer mig til at troe, at han snarere har begivet sig til Norge, end til Danmark. Hvorom alting er, saa drog Adelsten, Kong Edvards ældste Søn, did til ham i Norge, opholdt sig noget hos ham, og fik imidlertid stor Smag paa de Nordiske Folks Sæder. Endeligen overtalte han ham til at vende tilbage med en anseelig Hær til Ost-Angeln, med hvilken han gav sig under Adelsten, hvilken og formaaede sin Fader til at overlade ham Ost-Angeln, som et Lehn. Og til dette dreves vel Adelsten fornemmeligen af sin egen Fordel, thi

Gorm den Gamle. Aar 921.

 hvorvel

Gorm den Gamle. Aar 921.

hvorvel han var Edvards ældste Søn, og i Vittighed og Sæder overgik alle sine Brødre, saa synes det dog, at hans Moder Egwina ikke havet været hans Faders Ægtehustrue, og kaldet Mathæus af Westmünster hende ikkun Edvards Concubine; hertil kom, at hendes Fader var en Faarehyrde, men som hun var af en deilig Skabning, saa tog en fornem Matrone, der havde opfød de Kongelige Børn, venteligen Alfreds, hende til sig, og opførte hende i Klæder og Underholdning som sin egen Dotter, hvorved hun og fik anstændige Sæder. Engang kom Edvard i Besøg til sin Fostermoder, og blev da saa indtagen af Egwinæ Skiønhed, at han ei kunde lade sig nøie med alene at betragte den, og saaledes blev hun Moder til Adelsten. Dette skede længe forend han besteg Thronen. Siden avlede han med tvende Ægtehustruer mange Børn, hvoriblant Edgiva, som allerede Aar 915 blev giftet med de Franskes Carl. Da nu Adelsten havde adskillige Brødre, som vare ægtefødde, og desuden havde det Exempel for sig, at hans Fader havde maat stride med sit Søskendebarn om Thronen, saa er det ikke at undre paa, at han søgte at bestyrke sig ved Forbund med de Danske og Norske. Da man nu og finder, at han siden efter holdt længe Venskab med den Norske Harald Harfager, saa at de sendte hinanden Forærin- ger, hvorvel de tilsidst bleve Uvenner, saa tiener det og til at vise, hvorledes han søgte at bestyrke sig ved fremmed Hielp, og bliver det herved troligt, at han haver lært Harald at kiende i Norge, og at han der har opholdt sig hos Gudrun. Hvorom alting er, saa blev Gudrun ved at være Edvard hengiven, saa længe denne levede, og at hielpe ham i de Krige, han herefter førte. Efter al Anseende har denne Guthrun eller Gudrun ægtet Enken af Harald Klak, Moder eller snarere Stifmoder til Thyra Danebod.

Mær-

Mærkeligt er det, at Edvard ofte selv ikke gik i Marken imod de Danske, men lod Indvaanerne i hvert Grevskab angribe dem, og falde ud af de Fæstninger, han havde ladet opføre, foranlediget hertil, som Wallingford siger, ved de mange Klager fra Indvaanerne over de Danskes Streiferier, Veienes Usikkerhed, og Kiøbmændenes Besvelse. Og lader det, at Indvaanerne have hver i sit Grevskab angrebet de Danske Befæstninger uformodentligen, og derved bragt de Danske i Forvirring, saa at den ene ei kunde komme den anden til Hielp. Den Danske Kong Sihtric i Deira, eller Syd-Northumberland, begik i dette Aar en gruelig Gierning, i det han dræbte sin egen Broder Nial, som regierede med ham. Det kommer mig for, at Nial haver været af Kong Edvards Partie, og at Sihtric, som var Edvards Fiende, hvilket det efterfølgende viser, haver derfor dræbt ham. Til dette Aar 921 hører og uden Tvil det Slag, som skede ved Tinemore (venteligen en Morads ved Floden Tine), mellem den Danske Kong Regnald, eller Reginvold i Bernitia, og den Skotske Constantinus, hvorudi den sidste vandt. — Udi Irland døde den Ostmaniske Konge Regnald, og var Godefrid hans Eftermand. En Irsk Skribent kalder ham Søn af Jomhair, hvorved jeg forhen haver viset, at uden Tvil den Norske Harald Harfager forstaaes, thi ellers nævner ingen Irsk Skribent, hvis Søn denne Godefrid var, hvoraf jeg slutter, at han ikke har været af de Ostmaniske Kongers Æt. Han bliver altsaa Gudrod Harfagers Søn. Imidlertid lader det, at hans Broder Sigtryg haver vedblevet at være i stor Anseende udi Irland. Denne Prinds havde giftet sig med Morling, en Dotter af Aodh-Mac-Eochgain, Konge af Ulster, og nu tilbød han Keallachan, Konge af Munster, sin Søster til Ægte, hvorvel kun paa Skrømt. Og havde han i denne List

Gorm den Gamle. Aar 921.

Gorm den Gamle. Aar 921.

den Irske Over-Konge Donchad paa sin Side. Tilligemed gav han tilkiende, at han vilde leve i Fred med Keallachan, og derhos indgaae et Forsvars- og Angrebs-Forbund med ham, og til den Ende kalde sine Folk ud af hans Land. Keallachan indtaget heraf, særdeles da han havde hørt meget tale om Prindsessens Skiønhed, begav sig strax paa Veien til Dublin, havende i Følge med sig Dunchuan, Søn af Keneth, Fyrste af Thuomond, men da han kom een halv Mil nær Byen, paa et Stæd kaldet Kilmainham, mærkte han, at Danske Tropper laae skiulte bag Hækkerne, og fik ogsaa Efterretning om Svigen fra Sigtrygs Dronning, hvorover han vilde vende tilbage, men han blev angreben, mange af hans Folk slagne, og han selv tilligemed Dunchuan bragt i Forvaring, først til Dublin, og siden til Armagh, hvor Sigtryg lovede at sætte Keallachan paa frie Fod igien, naar han vilde overlade ham Cork, Cashel, Waterford og Limerick, og betale noget vist for hver Ostman, der var faldet i Slaget ved Dublin. Saasnart Rygtet herom udspredte sig, sendte Keneth en talrig Hær til Armagh, under Anførsel af Donnogh-Mac-Keeffe, Første af Fearmoihe, en duelig Krigsmand, for at befrie dem. Paa samme Tid lod han en Flode af 70 Skibe afgaae under Anførsel af Failbhe-Fionn, Fyrste af Desmond. Dog de Danske underrettede herom af Kongen i Connaught, sendte Fangerne alerede i Forveien til den Havn Dundalk, hvor Sigtryg tog dem om Bord paa sin Flode, i Tanke at føre dem til Norge. Besætningen af Armagh drog derpaa ud Irrerne i Møde, men blev slagen af dem, og Armagh rimeligen derpaa indtagen, hvorpaa Irrerne droge til Dundalk, men maatte til deres store Skræk erfare, at Fangerne vare alerede paa den Danske Flode. Dog i det samme ankom den Irske Flode, som med stor

Magt

Magt angreb den Danske, allerhelst da den saae sin Konge bun- den til Masten af det Danske Hoved-Skib. Failbhe sprang da ind paa det med sine Folk, løste Kongen, og sat ham i Sikker- hed, men mistede selv Livet derved, hvorpaa Fiongill antog sig Anførselen, brød ind paa Sigtryg, fattede ham om Livet, og styrtede sig med ham i Havet. Det samme giorde og Seogda og Conall med Sigtrygs Brødre, Tor og Magnus. Mig synes at kiende Torgils Navn i den førstes, men hvad Magnus angaaer, da var det Navn ikke endnu til i Verden, og blev først hundrede Aar efter, da Magnus, en Søn af St. Oluf, bar det. Maaskee at herved figtes til Frode, hvorvel Snorro siger, at han omkom ved Gift. Saadan Anførernes Tab giorde, at mange Ostma- niske Skibe toge Flugten, og at Irrerne vunde det første Søe- Slag over dem. Keallachan begav sig derpaa til Dundalk, og derfra til sit eget Rige i Munster. Ved alle ovenmeldte Prind- sers Død blev Godefrid alene tilovers i Irland, og derfor og ale- ne Ostmanisk Konge der. Godefrid samlede strax en Hær sam- men, og drog dermed ind i Ulster, for at oprette de faldne Sager. Han indtog Armagh med Storm, og plyndrede den, og blev da Præsten Durbiter af Kill-Slepte dræbt der, hvorvel Godefrid, som ved denne Leilighed faaer Tilnavn af Hun, havde befalet, at man skulde spare Kirker, Munke og Syge. — Roberr eller Rolf, Hertug i Normandie, beleirede Normanerne, der opholdte sig paa Loire-Floden, i fem Maaneder, og gav dem endeligen Frihed at drage bort, og at nedsætte sig i Bretagne, som de havde ødelagt, især i Grevskabet Nantes, imod at de maatte give ham Gisler, og derpaa begyndte en Deel af dem at antage den Christne Troe. Den Franske Carl var da i en slet Forfatning, foragtet af sine Undersaatter, som for en stor Deel vare oprørske; Intet Under

Gorm den Gamle.
Aar 921.

Xxx derfore,

Gorm den Gamle. Aar 921. derfore, at Rolf maatte efter Løfte værge Landet. — Ved denne Tid stiftede Grev Theodoric det Kloster Ringelheim, efter hvilket Sted han og Afkom kaldtes Grever af Ringelheim. Dette anfører jeg fordi de Oldenborgske Grever stamme fra denne Slægt (21).

Aar 922. Imellem den første Maji og St. Hans Dag drog Kong Edvard op med sin Krigshær til Stanford i Lincolnshire, og lod bygge en Befæstning sønden for Floden Weland. De Danske, som havde Fæstningen norden for, overgave sig da til ham, og antoge ham for deres Herre. Men nu fik han en haard Krig, thi Sihtric, Konge i Deira, giorde Forbund imod ham med Ostmanerne, og i Følge heraf kom en stor Krigsmagt over fra Irland, anført af Leofred, en Dansk, og af Godefrid ap Madoc, Svigerbroder af Kongen i West-Wales. Den trængde ind til Biergene af Snowdon i Caernarvanshire, og søgde at undertvinge al Wales. Derefter brød den ind i Chesshire, og Sihtric paa samme Tid, som indtog den anseelige Bye Chester, der ved denne Leilighed kaldes Devenport. Men Edvard drog strax op imod

(21) Chr. Sax. p. 107—109. Gale T. 3. p. 538—540. 261. T. 1. p. 246. H. Boeth. H. Scot. l. 11. f. 216. p. 2. W. Malm. p. 46. 52. 53. Sim. Dun. c. 133. 153. Ailredus Rievall. c. 356. Bromton c. 831. Alur. Bev. p. 83. M. West. p. 180. F. Vig. p. 598. 600. 611. Camd. Britannia p. 374. Min T. 8. p. 828. 832. 837. 838. 839. 843. 849. 882. 883. 905. T. 9. Tavle 94. Ines essay. T. 2. p. 786. Waræi ant. Hib. p. 131. Mac-Courtins discourse of the Antiquity of Ireland. Dublin 4to 1717. p. 196—198. Schön. T. 2. p. 437. O. Halloran T. 2. p. 199. 200. Wynne Hist. of Ireland T. 1. p. 135—143. Mac Geoghegan T. 1. p. 400—403. Colgani A. S. Hib. T. 1. p. 107. Ej. Triad. Thaum. p. 296. Bouquet T. 8. p. 177. Paullini Chr. Hillish. p. 87.

imod dem, igientog Chester, og skyndte sig derpaa imod Ostmannerne. Selv anførte han og Adelsten den ene Fløi af Hæren, og hans andre Sønner den anden (a). Ved Skoven Walewood, nu Sherwood, uden Tvil i Wales, mødtes de. Ostmanerne satte da saa stærkt ind, at Kongen var i Fare; Dog Adelsten saarede Leofred saaledes i Armen, at han ei mere mægtede at holde sit Spyd, blev derover tagen til Fange, og overgiven Adelsten til Forvaring. Kongens andre Sønner dræbte paa samme Tid Godefrid, og bragte hans Hoved til deres Fader. I samme Stund blev og Leofreds Hoved afhugget, og begge Hoveder derpaa opstilte i Chester. De Waliske Konger Howel-Dha, eller den Gode, som regierede i de Lande Demetia, og Powis, saaog Clitwic, og Juthwal, og alle dem der boede i Nord-Wales, gave sig da under Edvard, og antoge ham til Herre, hvilket vel vil sige, at de toge deres Lande til Lehn af ham. Hertil blevs de vel bevægede, deels og fornemmelig af Frygt, deels og af Taknemmelighed fordi han ved sin Seier havde befriet dem fra de Danskes Indfald. Efter dette drog Edvard til Notingham, som endnu var i de Danskes Vold, indtog den, og lod den paa nye befæste, og beboe baade af Engelske og Danske; hvorpaa alle de, som boede i Mercia, saavel Engelske som Danske, underkastede sig ham, saa mange nemlig der endnu ikke havde overgivet sig. For Sihtric havde Edvard ikke heller da at frygte, thi hans egen Broder Regnald, Konge af Bernicia, bekrigede ham, baade efter Forbundet med Edvard, saa og under Paaskud at han havde dræbt deres fælles Broder Niall. Regnald fik Overhaand, brød

Gorm den Gamle. Aar 922.

 ind

(a) Wynne eller rettere Caradoc nævner vel her Edmund, og Edred, men de vare da alt for unge, og neppe fødde.

Gorm den Gamle. Aar 922.

ind i Byen York, Sihtries Sæde, og indtog den; Dog lader det ei at Sihtric har forladt Landet, allerhelst Regnald forlod det noget efter. I dette Indfald bleve de fornemste Indfødde deels ihielslagne, deels forjagede. — Imellem Rolf, Hertug af Normandie, og de Franskes Carl opkom Uvilie ved denne Leilighed. Carl sendte tvende af sine Riddere til sin Dotter Gisla, som hun længe hemmeligen skiulte i et Hus uden hendes Mands Vidende. Imidlertid blev det dog bekiendt, og fortrode de Normaniske Grever hoiligen herpaa, i Tanke at Rolf vidste det, og skiulte deres Ærinde for dem, hvilket viser, at Rolf ligesaa lidet som nogen anden Europæisk Konge paa de Tider var Eenevolds, og kunde giøre hvad han vilde. Uden Tvil frøgtede de og for, at Rolf skulde foretage sig noget til deres Skade, og sit Beste alene. De fordrede derfore som en Rettighed, at han skulde sige dem Gesandternes Ærinde. Og da han undskyldte sig med, ikke at vide deres Ankomst, skiældte de ham ud for en Kiærling og Kone-Slave, ja endog for en Hanrey, leggende til, at han nok ikke havde havt Omgang med sin Kone. Rolf herover forbitret lod Ridderne optede, anseende dem for Speidere, som de maaskee og vare, føre til Torvet, og der i mange Folks Overværelse qvæle. Kort efter døde Gisla, maaskee af Sorg. Hun efterlod sig ingen Børn, hvorpaa Rolf tog sin Popa til sig igien. Nu tænkte Robert, Hertug i Frankerige, at det var Tid at bryde løs imod Kong Carl, hvorover han giorde Opstand, og sendte til sin Gudsøn Rolf om Hielp for at bemestre sig Riget. Dog Rolf svarede hans Gesandt: Din Herre rider nu for stærkt, og handler mod Ret og Billighed; At han bekriger Kongen kan jeg finde mig i, men at han vil bemestre sig Riget, dertil giver jeg ikke mit Samtykke. Herved maae mærkes, at de Store, næsten i ganske Europa,

havde da paa nogen Tid tiltaget sig Rettighed at beseide deres egne Regentere, og at opsige dem Huldskab og Mandskab (22).

Gorm den Gamle.

Aar 923.

Ud paa Høsten begav Kong Edvard sig med sin Hær til Thelwel i Chesshire, ved Floden Mersei, lod der et Kastel opføre, og efterlod sig Besætning deri. Han befæstede og Kastellet Gludemuth. Imidlertid lod han en anden Hær drage op til Manchester i Lancastershire udi Northumberland; Den ogsaa sætte i Stand og forsyne med en Besætning. Denne hans Nærværelse foraarsagede vel at baade Regnald og Sihtric i Deira, og Aldred eller Alfred, Eadulphi Søn i Bernicia, som Regnald nok ikke ganske havde taget fra ham, saavelsom alle Folk i Northumberland, Engelske, Danske og Nordmænd, forligte sig med ham, og erkiendte ham for deres Fader og Herre. Og kommer det mig rimeligt for, at han haver forligt Sihtric og Regnald sammen, siden den sidste endnu i samme Aar drog ud af Landet, overladende maaskee det til Sihtric, og opsøgende sig et andet Rige i Frankerige. End mere, Eugenius, eller Malcolm, som Skoterne ville, Konge i Cumberland over Strædedwallerne (a), overgav sig paa samme Maade tilligemed alle sine Undersaatter til Edvard, da han ellers var en Lehnsmand af Kongen i Skotland. De Engelske Skribenter ville endog, at den Skotske Konge Constantinus skal selv have erkiendt Edvard for sin Fader og Herre, tilligemed det gandske Skotske Folk, hvilket dog de nyere Skotske

 Skri-

(22) Chr. Sax. p. 110. 111. Wynne H. of Wales p. 47. 48. Fl. Vig. p. 602. Sim. Dun. col. 23. 133. Bromton col. 835. Dudo l. 2. p. 86 in Duchesnii Scr. Norm. W. Gem. l. 2. c. 21. 22. p. 232. 233.

(a) De kaldtes og Strætledtwaller, Streatgledwaller, Stratduttenser, Galwallenser, Stretcluidwaller, efter den Flod Cluyd.

Gorm den Gamle. Aar 923.

Skribenter imodsige af alle Kræfter. Det kommer mig ei heller rimeligt for, da Edvards Magt hertil ikke var stor nok, allerhelst det havde ei meget at betyde med de andres Underkastelse, da enhver beholdt sit Land, og den hele Underdanighed bestod mest i Forbund, og for Resten i et Navn, og i en, vel ydmygende, men dog ellers lidet betydelig Høitidelighed, naar den skede nærværende af dem selv, som det her lader. Dog maae man tilstaae, at Edvard havde faaet Mercia og Ost-Angeln gandske under sig, thi hvorvel det sidste, helst den Part kaldet Norfolk, havde endda sin egen Konge Gudrun, saa vare dog der, saavelsom i Mercia, alle murede Stæder og Befæstninger i de Engelskes Hænder alene, og boede ingen Danske mere i dem, undtagen i Nottingham. — En Hær Normaner bekrigede nu Aqvitanien og Auvergne, som de længe havde ladet være i Fred, men Wilhelm, Hertug af Aqvitanien eller Gvienne, med det Tilnavn Sector ferri (a), og Raginvind, Greve af Toulouse, sloge dem saaledes, at 12000 bleve paa Pladsen. Wilhelm skal da med sit Sværd, kaldet det haardeste, og giort af Smeden Waland, have i Tvekamp hugget tvært over den Normaniske Konge Guthorm (b). De Normaner, som op-

(a) Denne Herre kom til Regieringen 916, og døde 927. See Alteserræ res Aqvitanicæ T. 2. l. 8. c. 11. p. 267—273. Han fik det Tilnavn Sector ferri, fordi han brugte et kort og meget hærdet Sværd, giort af den Smed Waland, hvormed han kunde hugge en harnisket Mand tværs over. I hans Tid giorde Normanerne ofte Indfald i Poitou, hvorover Munkene af S. Salvators Kirke i Karoffe bragte det hellige Kaars i Sikkerhed til Angoulesme, hvilket denne Wilhelm, som efter Alduini Død blev Greve i Angoulesme, bragte til sit forrige Stæd igien. Labbe N. Bibl. T. 2. p. 252. 253. 166. 167. Uden Tvil er det og ham, som igien opbygde S. Hilarii Kastel, og satte Canniker der, da Normanerne havde forhen fordrevet Munkene derfra.

(b) Saaledes mener jeg at Storim bør læses, eller og Gurun. See Labbe B. Nov.

opholdte sig paa Loire, finge nu og Leilighed atter at vise sig, thi endskiønt Hertug Robert var bleven slaget i en Strid mod Carl den 15 Junii, saa havde dog de Misfornøiede derpaa udraabt den 13 Julii Rudolph, Hertug af Burgundien, til Konge, hvorover Carl kaldte ovenmeldte Normaner til Hielp. Men Rudolph leirede sig ved Oiseflóden midt imellem Carls og Normanernes Hær for at hindre deres Sammenstødelse. Imidlertid plyndrede Regnald, uden Tvil Kongen i Bernicia, som anførte disse Normaner, foreenet med endeel af dem fra Rouen, Landet norden for Oise. Dog Lehnsmændene af Herbert, Greve af Vermandois (Kong Carls arrigste Fiende, saa at han endog ved List og favre Ord besnærede og fangede ham, og førte ham til Perone)*, tilligemed de Grever Rodulf, Rorgers Stifsøn, og Ingobran, overfulde en Trop af Regnalds Folk, borttoge fra dem et stort Bytte, og satte eet tusinde Fanger i Frihed. Regnald herover forbittret brød ind i Egnen ved Arras, men blev mødt af Grev Adelelm, som dræbte 600 af hans Folk, og jog Resten paa Flugt; hvorpaa Regnald trak sig tilbage til sine Befæstninger, hvorfra han blev ved at udøve sine Streiferier og Plyndringer. Og ved denne Leilighed tænker jeg, at Munkene af Monstier en Der i Egnen ved Chalons, have flygtet med St. Berchárii Legeme til Burgundien, hvor alting var roligt. Normanerne kaldes i dette Indfald af en gammel Fransk Skribent Visi-Gother, og siges at Hasting anførte dem, hvilket, om saa er, da forstaaes maaskee den sidste Hasting,

Gorm den Gamle. Aar 923.

* B. Nov. T. 2. p. 167. Maaskee han er den samme, som i vita S. Odonis ap. Mab. A. S. T. 7. p. 178. 182 kaldes den grumme Normaniske Konge Nortmund, (i Stædet for Gormund). Ikke kan jeg indbilde mig, at han haver været den Ost-Angliske Konge Guthrun.

Gorm den Gamle. Aar 923. sting, den ældre Hastings Søn, ved ham. Herover kom Kong Rudolph, kaldet af Hugo den Store, Greve af Paris, den afdøde Roberti Søn, til Compiegne, og som han hørte, at Normanerne plyndrede ved Beauvais, saa drog han med Seulf, Erkebisp af Rheims, og Grev Herbert ind i Normandie over Floden Epte, og ødelagde endel af Landet der med Sværd og med Ild, fordi Rolf havde hiulpet Carl, bevæget hertil af hans Løfter om at faae større Land at herske over. Dog drog Rudolf selv kort efter tilbage. Paa saadan Maade bleve de nogen Tid ved at plyndre paa begge Sider. Endeligen efterat adskillige Gesantskaber vare gangne dem imellem, lovte Normanerne til Seulf og Herbert at ville indgaae Fred, naar de maatte faae et stort Stykke Land paa hin Side Seinen. Endeligen blev en Stilstand sluttet med Kong Rudolph til Laon, som skulde vare til midt i Maji næste Aar, og gave de derpaa Gisler (23).

Aar 924. Den Engelske Konge Edvard var utrættelig i at see til sit Riges Beste. Forend St. Hans Dag drog han til Nottingham, og lod anlegge en nye Bye sønden for Floden Trent, og lige over for den en anden, og bygge en Broe over Floden imellem begge Byerne. Derfra drog han til Peaclond, som er Vestdelen af Derbyshire, og befoel at bygge det Kastel Badecanvylla, nu Bakewell, og at lægge Besætning deri. Chester, som havde giort

(23) Chr. Sax. p. 110. M. West. p. 184. F. Vig. p. 602. W. Malm. l. 2. c. 5. p. 46. Rog. de Hov. p. 421. 422. Ingulphus p. 871. Sim. Dun. col. 153. Ailr. Riev. c. 356. Bromton c. 831. 835. Gale T. 3. p. 259. 261. T. 1. p. 147. Chr. Abbatis S. Petri de Burgo p. 25 in Sparkii Scr. Angl. Bouquet T. 8. p. 179. 180. 288. T. 9. p. 40. Labbe B. Nov. T. 2. p. 167. Mabil. A. S. T. 2. p. 846.

giort Opror, stolende paa Indvaanerne af Wales, bragte han til Lydighed, og lagde en Besætning deri. Faa Dage derefter døde han i Fearndune, nu-Farrington eller Farendon i Berkshire. Hans Søn Elfveard døde faa Dage efter i Oxford, og begge bleve begravne i Winchester i det nye Kloster. Edvard annammede Riget i temmelig god Stand efter sin store Fader. Han blev ved at forbedre det, og erlangede derved et sikrere og mere udstrakt Herredømme end Faderen, hvorvel de Midler, han brugte, vare ei altid de anstændigste og ærligste; En Feil han har tilfælles med alle store Krigere og Erobrere. I Lovgivning var han Faderen næsten lig, men i Videnskaber, og i Omsorg for dem, var han langt neden for ham. Adelsten skyndte sig nu at bestige Thronen, og foregaves der, at hans Fader havde selv bestemt ham dertil, og til den Ende fornemmeligen anbefalet ham Andagt imod St. Cuthbert, endskiønt man har endog nogen Grund til at troe, at Faderen havde ved sit Testamente udelukt ham fra Thronen, og beskikket en af sine andre Sønner dertil, maaskee Elfveard, som døde. Hvorom alting er, saa blev Adelsten af Mercierne strax valgt, og den Danske Gudrun var ogsaa paa hans Side, men Sihtric, Konge i Deira, var ham imod, saa og Edred, Konge i Bernicia, hvilken sidste da opholdt sig ved det Engelske Hof. De foregave, at Riget ei tilkom ham, som uægte fød, men Hovedsagen var, at de frygtede for hans Duelighed, og vare tiente med at alting var i Uorden udi Engelland. Ja Edred gik saa vidt, at han i Winchester, hvor Adelsten blev udvalgt, havde villet fange og blinde ham. Dog det blev lykkeligen opdaget, og Edred, eller Elfred (a), som han og kaldes, flygtede til

Gorm den Gamle. Aar 924.

(a) Aldred, Alfred er den samme Person, og var han Eadulfi Søn.

Gorm den Gamle. Aar 924.

til den Skotske Konge Constantinus, og gjorde Forbund med ham og Sitric imod Adelsten. Denne Konge var 30 Aar gammel, da han besteg Thronen, og var bleven opfød hos sin Faster Ethelfleda og hendes Mand Ethelred. Under Edvard hændte det engang, at de Danske og Norske havde overlagt sammen, at giøre et Tog til Engelland. I den Hensigt samledes en stor Flode i en vis Havn. Da de nu vare seilfærdige, vilde de til Afskeed drikke sig en god Rus i Miød, men den gik saa vidt, at de derover bleve uenige og grebe til Vaaben, i hvilken Tummel nogle bleve ihielslagne, og andre løste Skibene, dragende hver sin Vei, saa at der blev intet af det hele Tog. Munken, som fortæller dette, paastaaer, at Kong Edvard saae alt dette i et Syn under Messen. — Udi Irland angreb Keallachan de Ostmaner, som boede ved Limerick og Cashel, og tilføiede dem stor Skade, ja slog endog den Ostmaniske Hær, som kom dem fra Dublin til Hielp, saa at Godefrid tabte mange af sine Folk; Dog udplyndrede Ostmanerne den Bye Dunsobarch, som nogle gamle Irlandske Vers vidne. Dens Beliggenhed er mig ubekiendt. — Over gandske Frankerige bleve nu Penge indsamlede til Normanerne, som de skulde have for Fredens Skyld; men om hermed sigtes til Rolfs eller Regnalds Normaner, sige de gamle Skribenter os ikke, dog troer jeg snarere, at herved forstaaes de sidste, thi Rolf indginge redelig Forlig udi Kong Rudolphs Fraværelse med Erkebisp Siulf, og de Grever Hugo og Herbert paa de Franskes Vegne, og bleve dem da Mans og Bayeux overladte. Og paa Grund heraf troer jeg, at Regnald ogsaa paastod Land, og vilde ikke lade sig nøie med de Penge, han havde faaet, men gav sig til at plyndre Grev Hugos Land imellem Loire og Seinen. Maaskee han har anseet ham for den fornemste Aarsag til, at Rolfs Lande bleve formerede,

da

da han har tænkt ham at have arvet Venskabet til Rolf efter sin Fader Robert. — Den Jydske Konge Frode, Lodne Knuds Søn, døde, og fik til Eftermand en anden Frode, Søn af Svend Langfod. Det er ikke urimeligt, at den Frode, som nu døde, har været Christen, og bleven døbt i Engelland (24). Gorm den Gamle. Aar 924.

Adelsten søgte nu at sætte Splid imellem Personerne af det ovenmældte mægtige Forbund. Bragte det og saa vidt, at Sihtric ei alene ægtede hans Fuldsøster Eadgith, hvilket Ægteskab han efter Wilhelm af Malmesbury ei alene ivrigen skal have søgt ved mange Gesantskaber, men endog selv kommet til Adelstens Hof, hvor han antog den Christne Troe, og blev med megen Pragt viet til hende. Adelsten gav ham da anseelige Foræringer, og blev et fast Forbund sluttet imellem dem, saaledes at Sihtric skulde være hans Mand, og give ham en aarlig Skat. Wallingford legger til, at Adelsten gav ham et Rige fra Theisfloden, venteligen Tine, til Edenborg; hvorved Bernicia forstaaes, som Elfred da maaskee mistede rent, ved det han havde taget Flugten til Skotland, og paa den Maade blev Sihtrics Rige forøget, hvilket giør det troligt, at han haver beqvemmet sig til at give Skat. Men naar Wallingford legger til, at Adelsten da og ophøiede Sihtric til Konge, som til den Tid ikkun havde været Jarl, da feiler han vist. Vel muligt dog, at saa meget kan være heri, at Adelsten haver da formeligen tilstaaet Sihtric Konge-Navn for sin Aar 925.

(24) Chr. Sax. p. 110. 111. Gale T. 3. p. 539. 671. 261. T. 1. p. 147. W. Malm. l. 2. c. 6. p. 48. 49. 52. 53. Saxo l. 10. p. 181. Sim. Dun. col. 24. 74. Eil. Riev. c. 356. 357. Bromton c. 831. Waræi ant. Hib. p. 131. Wynne Hist. of Wales T. 1. p. 143. O-Flaherty Ogygia præf. p. 41. Bouquet T. 8. p. 181. Min T. 8. p. 770, T. 9. Tavle 92.

Gorm den Gamle. Aar 925.

Søsters Skyld. Saaledes var Adelsten nu god Ven med tvende Danske Konger, i Northumberland og i Ost-Angeln, og tiltog derved de Danskes Antal i Engelland meget, allerhelst begge disse Lande havde Havner som vendte imod Danmark, hvorfra ideligen komme Folk did over. — Udi Frankerige drog Regnald med sin Hær ind i Burgundien, og holdt der den sjette December forrige Aar et stort Slag med de Franske ved Matchal, i det Landskab Forest, hvilket viser, at denne Normaniske Hær har fulgt Loire. I dette Slag fulde vel flere end 800 Normaner, men derimod mange tusinde Christne, og deriblant Vice-Grev Warnier af Sens, som blev fanget og dræbt tilligemed sin Hest. Ansegise, Bisp af Troies, blev saaret, men Grev Manasses og Bisp Gozelin undginge ved Flugten. Saasnart Kong Rudolph hørte dette, drog han afsted med Hæren fra den Rheimske Erkebisp, Abbo af Soissons, Grev Herbert og nogle faa andre. I Burgundien samlede han flere Folk, og rykte dermed an imod Normanernes Leir ved Seinen. Nogle andre Franske Tropper angrebe da nogle Normaner, som fulde ud af Leiren, sloge endel ihiel, og joge de andre tilbage, men angrebe ikke Leiren, fordi de saae at Kongens Folk rørte sig ikke af Stædet, og hverken giorde Angreb paa Leiren, eller stege af Hestene. Hvorpaa de leirede sig tre Mile fra Normanerne, og Grev Hugo med sine Folk paa den anden Side af Seinen. De Kongelige gave for, at de ventede Skibe fra Paris. Men som herved Beleiringen forhaledes hver Dag, saa forlode Normanerne hemmeligen deres Leir, og droge i Sikkerhed bort giennem en Skov, med nogle Franskes Forvidende og Tilladelse, som det mentes, hvorpaa og alle de Franske droge hver hiem til sit. Dette skeede forend Fasten. Noget efter brød Rolf det giorde Forbund, og fulde

hans

hans Folk ind i Egnen ved Beauvais og Amiens. De flygtige Franskes Uforsigtighed foraarsagede, at Amiens blev da lagt i Aske, saavelsom Arras. Nogle streifende Normaner komne lige til Forstæderne af Noyon, og satte Ild paa dem. De af Staden og Forstæderne giorde da foreenede et Angreb, sloge Normanerne tilbage, dræbte nogle og reddede endel af Forstæderne. De af Beauvais ødelagde derpaa Normandie paa hin Side Seinen; Pariserne fulde ogsaa med nogle af Grev Hugo's troe Mænd, og nogle Besætninger af Kastellerne ind i Normandie paa denne Side Seinen, og ødelagde en Part af Egnen, der hørte til Rouen, opbrændte Landsbyerne, dreve Qvæget bort, og dræbte nogle Normaner. Grev Herbert havde imens leiret sig ved Eure-Flod med nogle faae Franske, da der endnu ikke var Græs nok paa Marken til Hestene, for at forbyde Normanerne Overgangen. Over alt dette vendte de skyndeligen tilbage til deres eget Land. Grev Hildegaud og flere Franske, der boede ved Søekanten, ødelagde de til dem grændsende Lande, som Normanerne havde nyligen besiddet. Derefter kom Kong Rudolph tilbage fra Burgundien, og lod bekiendtgiøre, at de Franske skulde holde sig færdige til at bekrige Normanerne. Grev Herbert, Grev Arnulph i Flandern, og flere Franske fra Søekanten, tilligemed den Rheimske Kirkes Tropper, angrebe da Byen Eu, som laae ved Havet, hvorhen Rolf havde sendt eet tusinde Normaner fra Rouen, foruden de forrige Indvaanere. De Franske omringede Byen, brøde igiennem den ydre Vold, bestege Murene, og indtoge Staden med Storm. Alt Mandkiøn blev da dræbt, og Byen opbrændt. Nogle undflyede dog til en hosliggende Øe, som de Franske vel og indtoge, men anvendte længre Tid dertil. Da nu disse Normaner saae, at de ei kunde undgaae Sverdet, kastede

Gorm den Gamle. Aar 925.

 de

Gorm den Gamle. Aar 925. de sig i Havet, hvor nogle bleve dræbte af de Franske, og nogle dræbte sig selv. Endel bleve og ihielslagne i det de kastede sig i Havet. Saaledes omkomme de alle, og finge de Franske der stort Bytte. Imedens dette gik for sig, stode Kong Rudolf, Grev Hugo og Burgundierne leirede i Landet af Beauvais. Grev Hugo indgik derpaa et Sikkerheds-Forbund med Normanerne, fra hvilket den Flandriske Balduins Sønner, Grev Hildgaud og Rudulph af Gereux ved Rheims bleve udelukte. Det er klart, at Hugo skiøttede ikke om, at Normanerne skulde blive undertrykte, da han altid kunde, naar han havde dem til Venner, bruge dem til sine ærgiærrige Hensigter, hvorfore ogsaa de, der fornemmeligen havde bekriget dem, bleve ladte i Stikken. Det er ogsaa klart, at Kong Rudolph havde lidet at sige, siden hans Lehnsmand turde indgaae Fred uden hans Forevidende (25).

Aar 926. Den Danske Kong Sihtric i Northumberland døde, ni Maaneder efterat han havde indgaaet Forlig med Adelsten, imod Enden af Aaret, som det synes, hvorpaa hans Søn Godefrid eller Guthferth, som mange Engelske Skribenter kalde ham, blev Konge. Med Eadgitha lader det at Sihtric avlede en Søn ved Navn Oluf eller Anlaf, hvorvel der og ere Grunde for at troe, at denne Anlaf er avlet med hans første Dronning. Eadgitha begav sig efter sin Mands Død til sit Fæderneland, og levede der

(25) M. West. p. 185. 181. F. Vig. p. 602. W. Malm. p. 46. 50. R. de Hov. p. 421. 422. Sim. Dun. c. 154. Bromton c. 838. Gale T. 1. p. 147. T. 3. p. 540. Bouquet T. 8. p. 182. 183. 252. 322. 304. 289. T. 9. p. 17. 34. 50. 89. Aimoinus l. 5. c. 42. p. 509 in Freheri Scr. Franc. Min T. 9. Tavle 92. T. 8. p. 807. 812. Expilly Dict. geogr. de France T. 4. p. 819. Gall. Christ. T. 12. col. 29.

der saa strængt et Levnet, at hun næsten blev anseet for en Helgen. Hendes Død indfaldt den 15de Julii, men Aaret er ubekiendt. Mathæus af Westmünster er den eeneste, som fortæller, at Sihtric kort for sin Død bortkastede Christendommen, forskiød Eadgitha, og døde paa en sælsom Maade. End underligere, ja aabenbare urigtigt, er det, den Skotske Skribent Hector Boëthius fortæller, at Eadgitha, som han kalder Beatrix, forgav sin Mand, og blev derpaa af hans tvende Sønner, Godefrid og Amlaf, henrettet paa den grusomste Maade. Dog siger den ældre Skotske Skribent Fordun (a) ogsaa, at Sihtric omkom paa en forræderisk Maade, og at Adelsten besnærede ham ved sin Søsters Giftermaal. Men denne Sag faaer blive i det Mørke, den er indsvøbt i, hvorvel Adelstens paafølgende Opførsel imod Sihtrics Søn, ja siden imod sin egen Broder, giver Anledning til Mistanke. Man haver endnu tvende Mynter med Sihtric Rex og Sihtric Connyng, som Fountaine anseer for at tilhøre den Northumbriske Sihtric, hvilket og kommer mig rimeligt for, thi den Irske Sihtric har paa sine Mynter: Rex Dyfli; jeg har ladet dem forestille i Kobber. Fra Engelland af giorde de Danske et Tog til Africa, indtoge og forstyrrede Byen Arzilla i det nu værende Kongerige Fez, indbudne til dette Tog af de der boende Vandaler; Arzilla laae derpaa øde i 30 Aar. — Udi Irland sendte den Ostmaniske Konge Godefrid sin Søn Anlaf til Ulster med en Hær; men han blev der trende Gange slaget paa Flugt af Kong Murkentach, og skeede det sidste Slag den 28 December. Med Møie blev Anlaf reddet af sin Fader, som fra Dublin kom ham til Undsætning med friske Tropper. — I Frankerige beleirede Kong Rudolph, Grev Herbert,

Gorm den Gamle. Aar 926.

(a) T. 3. l. 6. c. 12. p. 528 kalder Fordun Sithric: regulus Northumbriæ Dacus.

Gorm den Gamle. Aar 926.

bert, og endel Franske fra Søekanten Normanerne i Egnen ved Arras udi en Skov, men de giorde efter nogle Dage uventeligen et Udfald om Natten, og angrebe Kongens Leir. Det var da nær ved at Kongen havde bleven fangen, dersom ei Herbert havde kommet ham til Hielp. Nogle Hytter bleve da lagde i Aske, og stod Striden tæt ved Leiren. Endeligen bleve Normanerne tilbagedrevne, med Forlis af 1100 Mand, dog blev Kongen saaret, og Grev Hilgaud dræbt, hvorpaa Kongen vendte tilbage til Laon, og Normanerne ødelagde al Skovegnen indtil Porcean, nu Chateau-Porcien i Norddelen af Champagne. Derefter blev Fred sluttet for en vis Andel Penge, som gaves til dem, og offentligen inddreven af gandske Frankerige og Burgundien, hvorefter Freden blev besvoret paa begge Sider. Dog var det alene Rolf, som indgik denne Fred; om Regnald tier Historien for dette Aar. En anden Historieskriver beretter om ovenmeldte Slag, at Normanerne vare med en stor Flode dragne fra Rouen, efterat de efter Sædvane havde kaldet Hielpetropper fra Dacien, hvorved rimeligen her forstaaes Danmark, siden Rolf var giort landflygtig fra Norge, og Harfager endda levede; Efter deres Bortgang fra Rouen giorde de Landgang i Egnen af St. Omer, og plyndrede de omliggende Strandbredde, hvorpaa Slaget stod ved Fauquemont eller Falkenbourg i Lothringen, som ligger ved Floden Nid, ti Franske Mile Nordost fra Nancy, hvilket vel er noget langt inde i Landet, men hvorhen de dog kunne være komne ved Hielp af Strømmene. Forend Slaget dræbte Normanerne alle deres Fanger (26).

Efter

(26) M. West. p. 185. Hector Boeth. H. Scot. l. 11. p. 216. fol. 2. F. Vig. p. 602. W. Malm. p. 48. 50. S. Dun. c. 154. Gale T. I. p.

Efter Sihtrics eller Sigtrygs Død syntes det Adelsten at være Tid, at underkaste sig Northumberland. Som han nu havde alle Danske i Mercia og Ost-Angeln paa sin Side, saa brød han did op med en mægtig Hær. Paaskuddet var, at Godefrid havde efter Undersaatternes Begiæring besteget sin Faders Throne, uden at spørge Adelsten herom, taget alle Fæstninger i Besiddelse, og nu nægtede at give den belovede Skat. Derfor paastod Adelsten, at det Northumbriske Rige burde tilfalde sig, saa og fordi det havde forhen staaet under de Vest-Saxiske Konger, og endeligen at han burde arve det efter sin Søster, hvilken sidste Grund var hel svag. Der skede ham ikke stor Modstand, undtagen af en vis Athulf, som han udjog. Sihtrics Sønner flygtede da ud af Landet, Godefrid til den Skotske Kong Constantinus, og Anlaf til Irland. Saafremt der er noget i den Beretning om Tvekampen mellem Guido, Greve af Warwick, paa Adelstens Vegne, og den Danske Kæmper Colebrand paa den Danske Konges Vegne, paa Vilkaar, at hvo der vandt skulde besidde Landet, og at Sihtrics Sønner skulde, ifald Colebrand tabte, for sig og Arvinger frasige sig alle Rettigheder, saa er den skeet ved denne Leilighed, og da kan man begribe, hvi Sihtrics Sønner forlode Landet uden Sværdslag. Striden imellem dem skal have staaet den 12 Julii (a) uden for Winchester nord paa nær

Gorm den Gamle. Aar 927.

1. p. 147. T. 3. p. 672. Min T. 6. p. 336. T. 8. p. 851—854. 856. 879. La Fountaine numismata p. 182. Tab. 9. Waræi Ant. Hib. p. 131. Bouquet T. 8. p. 183. 184. T. 9. p. 77. O-Flaherty Ogygia præf. p. 42. Martene thes. t. 3. p. 545, hvor der berettes, at Normanerne skulle have havt Tropper hos sig fra Dacien paa hin Side Havet.

(a) Af Dagen og Aaret slutter jeg, at den snarere er bleven holdet til Mayborg i Sammenkomsten af de mange Konger.

Gorm den Gamle. Aar 927.

nær ved Klosteret paa en Eng, da kaldet Deinmarsch, nu Hidemede. Guido pandt, og skal have afhugget Colebrands Hoved med hans eget Sværd, som endda for 300 Aar siden vistes i Domkirken af Winchester. Hvorom alting er, saa sendte Adelsten Gesandtere til den Skotske Constantinus og den Cumbriske Eugenius, og lod fordre Godefrid tilbage, truende ellers med Krig. Disse Konger, som endnu ikke vare hertil beredde, turde ei staae ham imod, men komme begge til et Stæd kaldet Dacor, som jeg ikke kiender, men venteligen haver ligget i Northumberland, hvor de underkastede sig ham tilligemed deres Riger. Saaledes fortælle de Engelske Skribenter dette, men de Skotske nægte det. Der stod Adelsten Fadder til Constantini Søn. Dog Godefrid kom ikke i hans Hænder, men tog Flugten under Beredelserne til Reisen. En vis Anfører, Dansk uden Tvil, Turfrid flyede med ham, og giorde de derpaa begge et uventeligt Indfald i Northumberland, hvor de beleirede York, men maatte forlade den, efterat de saavel ved Bønner som Trusler havde forgiæves søgt at overtale Indvaanerne til at overgive sig. Derefter sværmede de begge om paa Havet, men Turfrid døde snart, og lidde Skibbrud. Godefrid foer derimod længe paa Fribytterie, og lidde meget Ont baade til Lands og Vands. For desmere at knække de Danskes Magt, lod Adelsten nedbryde Kastellet i York, som var en stærk Befæstning, og hvilket de havde anlagt. Der fandtes megen Rigdom, hvilken han altsammen lod uddele til sine Folk, Mand for Mand. Ved denne Leilighed stridde han og imod ovenmældte Eidred, overvandt ham i et Slag, og tog Bebbanburgh fra ham, hvorpaa Eldred underkastede sig, reiste til Rom, og døde der. Han overvandt og den Waliske Konge Howel, og Wer, eller Vulferth, Konge i Venta, hvorved uden

Tvil

Tvil forstaaes Caer-Went i Monmouthshire udi Wales; hvorvel der og ere Grunde for, at ved Wer kan forstaaes Gudrum i Ost-Angeln, og at han har boet i Caster tæt ved Norwich. Hvorsom alting er, saa forligede denne Wuer sig strax efter med Adelsten, og mødte ham den 12 Julii i Maybury ved Floden Ennot i Westmoreland, tilligemed Constantinus, Eugenius, Howel og Eldred, og flere af de Fornemme, hvor de indginge Fred og eedeligt Forlig med ham, og hvor de af dem, som vare Hedninger, antoge den Christne Troe. — Regnald, Konge over de Normaner, som opholdte sig paa Loirefloden, men som forhen havde regieret i Northumberland, samlede nu al sin Magt sammen, og drog med mange lange Skibe til den øvrige Del af bemeldte Flod lige til St. Benedicti Kloster af Fleury, hvorfra Abbed Lambert flyede med alle Munkene, hvorpaa Regnald lagde sig ind i deres Sovekammer, og som Hedning behandlede ei med megen Ærbødighed de hellige Ting. Og vises der endnu paa den nordlige Weg af St. Mariæ og Benedicti Kirke et styggt Stenhoved, som skal forestille Regnalds. Da han nu kort efter døde i Rouen, og som det lader paa en voldsom Maade, tilligemed sine Sønner og Venner, hvoraf jeg slutter, at han haver villet bekrige Rolf, saa tilskreve Munkene hans Død deres Helgen St. Benedict, og foregave, at han havde truet ham i Søvne med en brad Død, hvilken og paafulgte i Rouen med megen Smerte (a). I dette Indfald er det nok skeet, at da nogle Munke vilde flytte St. Maxentii

Gorm den Gamle. Aar 927.

(a) Denne Regnald skal i et Indfald i Aqvitanien have ødelagt det Carl den Stores Pallads Cassignol, ved den Bæk Codrot, eller Drot, hvor den falder i Garonne, og hvor Krigsskibe bleve bygde, til hvilken Ende der var opført et Taarn af Mursteen, for at kunne forudsee Fiendens Ankomst, og for at afværge den. Mab. A. S. T. 6. p. 358.

Gorm den Gamle. Aar 927.

Legeme tilbage til Poitiers, og komme med det til Loire, fingt de at vide, at Normanerne røvede i Poitou, hvorfor de førte det til Kirken i Cosne fur Loire, og som Normanernes Streiferier toge til, saa førde de det til Auxerre den 20 Junii ved Hielp af Grev Richard. Aarsagen at Regnald forlod Loire var vel denne, at de Grever Hugo og Herbert droge imod ham, og beleirede ham og hans Folk i fem Uger, hvorpaa endeligen Fred blev sluttet paa Vilkaar, at Egnen ved Nantes skulde overlades til ham og Folk, og til Stadfæstelse herpaa bleve Gisler givne og tagne. Og efter dette har Regnald nok først gaaet til Rouen, hvor hans Fiendtligheder, som Rolf, formedelst tilvoxende Alder og Krigsbesværligheder, ei mere saae sig i Stand til at begegne, har formaaet denne til at sammenkalde alle de Store i Normandie, tilligemed de Brittiske Førster Alan og Berenger, og der at anbefale dem sin Søn Wilhelm til Første, som da var i sine beste Manddoms Aar, blev opdraget af Grev Botho, men havde i Sinde at blive Munk i Jumieges. Rolf skal da have brugt de Ord: Mig tilkommer det at sætte ham i mit Stæd, og Eder tilkommer det at være ham troe. Rolf talte da og meget andet og snildt, og alle Nærværende svore Wilhelm Troskab, og lagde deres Hænder i hans. Strax efter skede det, at Uvilie opkom imellem Kong Rudolph og Grev Herbert, hvorover denne sidste tog den fangne Kong Carl ud af Fængsel, og søgte at sætte ham igien paa Thronen, til hvilken Ende han foranledigede en Sammenkomst imellem ham og den nye Normaniske Første Wilhelm til Eu, hvor denne tog Landet til Lehn af Carl, og giorde Forbund med Herbert (27).

Men

(27) Chr. Sax. p. 111. Gale T. 3. p. 540. 672. 262. T. 1. p. 147. Lel. coll. T. 2. pag. 414. T. 3. pag. 87. Ej. Præf. in Rossum p. 27

Men som Rudolph var endda meget mægtig, saa søgte Herbert og hans Partie at bestyrke sig, til hvilken Ende de bragte et fast Venskab og Forbund tilveie imellem Rolf og den Engelske Kong Adelsten, som let kunde skee, da Adelsten ønskede, at hans Søster Edgiva, og hendes Søn Ludvig, hvilke begge opholdte sig hos ham, maatte igien komme til det Franske Rige. Herbert og Grev Hugo havde atter en Sammenkomst med Normanerne, og fornyede Venskabet med dem, dog vilde Rolf ei give Herbert hans Søn Odo tilbage, hvilken han havde hos sig som Gissel, med mindre han med flere Franske Grever og Bisper vilde hylde Carl. Dog Herbert, som mærkede at Rudolph var for stærk, var saa langt herfra, at han tvertimod noget efter satte den ulykkelige Carl paa nye ind i Fængsel, hvor han Aaret efter døde, og bærer i Historien det haanlige Navn af den Eenfoldige. Med ovenmældte Northumbriske Konge Regnald havde en vis Sigefrid, en Dansk, været i Følge. Han stod i megen Anseelse hos den Danske Knud, Gorms Søn, og var næst Gorm og hans Sønner den fornemste i Riget, og beslægtet med dem. Denne tapre Mand vendte sig efter Regnalds Død med en stor Hær til Flandern, plyndrede Staden Cashel, og tog der Egnen ved Guisnes i Besiddelse, hvor han opførte et fast Slot, og omgav det med

Gorm den Gamle. Aar 928.

 dobbelte

p. 27—30. Lel. itin. T. 3. p. 87. M. West. p. 185. F. Vig. p. 602. Ail. Bev. p. 109. W. Malm. p. 48. 50. 52. R. de Hov. p. 422. Min T. 8. p. 841. 843. 844. 854. 875. 869. 902. Cambd. Brit. c. 997. S. Dun. c. 74. 154. H. Knyghton c. 2321 —2324. Wharton Angl. Sac. T. 1. p. 198. 211. 212. Duchesne Scr. Fr. T. 3. p. 450. 451. Rossus p. 97. 208. Acta Sanct. Martii T. 3. p. 317. Besly H. d. Comtes d. Poitu Preuves p. 217. Bouquet T. 8. p. 184. 185. 165. 258. 259. 304. Dudo l. 2. p. 86. l. 3. p. 90. 91. Mab. A. S. T. 6. p. 357—359.

Gorm den Gamle. Aar 928. dobbelte Grave. Den Flandriske Grev Arnulph blev herover meget forbittret, men Sigefrid reiste til ham, og blev forligt med ham ved Knuds Megling, som da just opholdt sig ved Arnulphs Hof. Forliget blev sluttet paa Vilkaar, at Sigefrid skulde tage Guisnes til Lehn af Arnulph. Men en Tid lang efter forelskede Sigefrid sig i Arnulphs Dotter Elstrudis, som var meget deilig, snappede hende bort, og besvangrede hende, hvorover Arnulph paaforte ham Krig. Sigefrid fandt sig for svag til at giore Modstand, og qvalte sig derover selv med en Strikke. Elstrudis bragte siden Adolph eller Ardulph til Verden, som blev den forste, rettere den anden, Greve i Guisnes, hvilket Land nu regnes til Picardie. Han ægtede Mathild, Dotter af Ermicul Greve i Boulogne, og blev ved hende Fader til Radulph, hans Eftermand i begge Grevskaberne. Med Rosella, Dotter af Hugo Greve af St. Pol, avlede Radulph Eustachium, den fierde Greve af Guisnes. Radulph var overdaadig og prægtig, paalagde sine Undersaatter haarde Skatter, var derover hadet, og satte Livet til i Frankerige. Radulph paalagde hvert Menneske af begge Kion, Gammel og Ung, en aarlig Skat af een Penge. For hvert Bryllup maatte gives fire Penge, og for hver Begravelse det samme. Hver Fremmed, som opholdte sig eet Aar i hans Land, blev paalagt samme Skat (28).

Aar 929. I Irland var det atter uroligt, og blev der dræbt Francus, Colmani Son, Abbed i Roscree, maaskee Roscommon eller og Rosc-

(28) M. West. p. 185. Bouquet T. 8. p. 165. 185. 188. 289. Lamberti Hist. Com. Guinensium in Ludewig rel. T. 8. p. 385—398. Mejeri Annales Flandriæ l. 2. p. 19. Malbrancq de Morinis l. 4. c. 76. p. 476 &c. c. 27. p. 480. l. 7. c. 22. p. 466. Gramaye Ant. Flandriæ p. 185. Martene thes. T. 3. col. 543. 558. 559. 564. Miræi opera T. 1. p. 355.

Roscloghet i Connaught. Omtrent ved denne Tid var det nok, at Kong Gorm giorde sin Søn Harald delagtig med sig i Regieringen (a), og lader det, at Knud, den ældre Broder, har været mest paa færde, og regieret over de Danske, som havde nedsat sig udenlands i Frisland, og maaskee noget i Nordalbingien, hvorfor vel og Faderen haver holdt mest af ham, hvorimod Moderen holdt mere af Harald, som synes at have været mere hiemme, da han opføddes ved Faderens Hof, og bedre forstaaet den Konst at gaae hende under Øinene, saasom han og mere slægtede sin Moderne Æt paa end Knud. En gammel Skribent legger til, at Harald var fra sin Ungdom af urolig og ubehagelig i Omgang, hvorfor han og havde liden Yndest fra sin Opvæxt af. — Kong Adelsten gav ved sit Diploma Landet der laae østen for Floden Severne til Kirken i Worcester. I det klager han over de Krige, der havde opreist sig imod ham (venteligen af de Danske). Blant Underskrifterne forekommer en Gudrum (venteligen den yngre i Ost-Angeln), en Urm, en Oddan, en Hunlaf (maaskee Anlaf, Oluf), lutter nordiske Navne. — Imellem de Tydske og Slaverne skede den 4 September et stort Slag, hvorudi de første vel vunde, men tabte derimod den tapre Hertug Lotharius af Westphalen, som i 4 Led nedstammede fra Albion, den berømte Witekinds Broder, som stridede med Carl den Store. Fra Lotharius stamme paa Qvindelinien de berømte Schaumborgske og Holstenske Grever, saa og Greverne af Walbek (29).

Gorm den Gamle. Aar 929.

Aar-

(a) Messenius i Scondia T. 1. p. 70 vil, at Gorm giørde Harald til Med-Regent 920, hvilket dog beroer paa, at Gorm skulde være død 934.

(29) Colgani A. S. Hib. T. 1. p. 107. Lang. T. 2. p. 281. Oluf Tryggvasons S. Part. 1. c. 74. 75. Hemingi Chartular. Eccl. Wigorn. p. 111. Falke Tradit. Corbej. p. 330—332. 575. 576. 621.

Gorm den Gamle. Aar 930.

Aarsagen at Gorm tog Harald til Med-Regent (a) var uden Tvil denne, at Danmark var da meget underkastet Søeroverets Anfald, saa at en ung og hurtig Herre giordes fornøden at dæmpe dem, hvorimod Gorm nu var meget gammel. Ake, en Dansk Mand, giorde da et Tog til Kurland, men baade han og hans tvende Sønner bleve der fangne, og kastede i Fængsel, hvorfra den Islandske Helt Eigil, Skallagrims Søn, befriede ham, hvorimod Ake til Taksigelse viste ham Veien til Lund i Skaane, som han sagde at være en rig Kiøbstæd, og at ligge ikkun kort fra Havet, men at der rimeligen vilde skee stærk Modstand af Borgerne. Eigil holdt derpaa Raad med sine Kammerader. Meningerne vare adskillige, hans ældre Broder Thorolf var for Angrebet, og Eigil gav endeligen selv ved et Vers, som endnu er til, Udslaget herfor. Da Byemændene saae deres Ankomst, lavede de sig til Modstand, og værgede sig fra en Træmur, der omgav Byen. Striden var skarp, men Eigil med sine Islændere og Norske søgte fast til Porten, og brød han endeligen først ind, og siden de andre: Mange af Borgerne fulde, og de øvrige toge Flugten. Et rigt Bytte blev da erhvervet, og bragt om Bord, og Staden plyndret og lagt i Aske. Derpaa holdte de langs de Hallandske Kuster, og ginge for Modbør ind i en Havn, i hvis Nærværelse boede en Jarl ved Navn Arnfin, som strax sendte Bud for at forhøre, om disse Fremmede komme med Fred eller Krig. Thorolf sagde, at det lønnede ei Umagen at angribe saa fattigt et Land.

(a) Dette lader af trede at være skeet Aar 926, see Anonymum Roeskildensum i Lang. Scr. T. 1. p. 373. I Knytlinga Saga c. 4 siges vel, at han regierede 30 Aar med sin Fader, og 50 siden, men i Philalethi Tronhiemske Samlinger T. 5. p. 15 haver jeg allerede antaget disse 80 Aar for Haralds hele Alder.

Land. Efter saadant Svar, som bebudede Fred, red Jarlen selv til dem, og bad Thorolf med saa mange, han vilde tage med, paa en bestemt Dag til Giest hos sig. Da Dagen kom sendte Jarlen dem sadlede Heste. Thorolf og Eigil foere did med 30 Mand. De bleve forte ind i Drikkestuen, og god Drikke sat for dem, hvormed de fornoiede sig indtil Aftenen. Men forend Maden blev indbaaren skulde hver Mand ved Lodkastning vælge sig en Qvinde at drikke med, og de af det Kion, som vare flere, og ingen Mage kunde faae, drikke for sig selv. Jarlens smukke og unge Dotter faldt da i Eigils Lod. Han gik da hen og satte sig i det Rum, hvor hun Dagen over havde siddet, men hun blev ved at gaae om paa Gulvet, og gik ei til ham forend alle havde sat sig, da qvad hun en Vise af Indhold: at han endnu var en ung Person, som endda ikke havde givet Ulven Føde, eller seet Ravnene flyve over Valpladsen, hvad han derfor giorde i hendes Sæde. Men Eigil svarede ved et Vers, hvori han omtalte sine Bedrifter, tog hende derpaa ved Haanden, og satte hende ned hos sig; hvorpaa de den Aften og følgende Dag drukke sammen med megen Fornøielse. Ved Afskeden skiftede Fribytterne Gaver med Jarlen. De droge til Norge, undtagen Ake, som foer til Jylland, thi han var en rig Mand, og besad der meget Gods; forend de skiltes ad lovede de hinanden et urykkeligt Venskab. Hvor stærkt lyser ikke i denne Tildragelse de Nordiskes Krigslyst frem, og den liden Sikkerhed som da var, saa at en Fremmed og Fiende var næsten een. Imidlertid har der dog været mere Handel end man tænker, siden Lund var en formuende Kiobstæd, hvilket samme ogsaa gielder om Slesvig paa de Tider. Udi Historien om Eigil siges dette at være skeet efter Gorms Død, og under Haralds Regimente, men alle andre Omstændigheder vise, at det maae omtrent have tildraget

Gorm den Gamle. Aar 930.

 sig

Gorm den Gamle. Aar 931.

sig i dette Aar, ingenlunde for, men maaskee vel eet Aar eller twende senere; thi Eigla selv lader det skee efter de Handeler, Eigil havde havt med den Norske Konge Erik Blodøxe, som kom omtrent Aar 930 eller 931 til Regieringen. Desforunderligere er det, at Torfæus henfører dette med Lund til Aar 917. At Harald da regierede gior ingen Vanskelighed, saasom han alerede var Med-Regent. — Udi Irland var det endda ikke gandske roligt, thi Ostmanerne plyndrede Kirken af Fernes udi Leinster, og dræbte den hellige Ardmedacus, Abbed af Culraithin, hvilket Stæd jeg ikke kiender. — Udi Frankerige begyndte Normanerne fra Loire at fornye de gamle Elændigheder, og fulde ind i Poitou, hvorover Munkene af St. Carofe bragte hans Legeme i Sikkerhed til Angoulesme. Ja derfra trængde Normanerne endog ind i Aqvitanien og Auvergne, hvor den Franske Kong Rudolph mødte dem udi Limousin med en mægtig Hær, ved et Stæd kaldet les Distraits, som egentligen ligger i det Landskab la Marche, ei langt fra den Bye Bourganeuf. Der skede et Hovedslag, i hvilket Normanerne og de Danske bleve aldeles overvundne, og tvungne til at romme Aqvitanien. Og fra den Tid af blev Frankerige meget mere i Roe for deres Indfald end forhen. Udi dette Slag lader det endog, at den yngre Hasting, en Søn uden Tvil af den ældre Hasting, som forekommer saa meget i den Engelske Kong Alfreds Historie, og da maae have været hel gammel, satte Livet til. Om ham er det uden Tvil Glaber Radulphus skriver, at han var fød i Trancant, ni smaae Mile fra Troies, og var en stærk, stolt og ond Mand, som slog sig i Selskab med Normanerne, og blev deres Anfører til Lands og Vands. Dog feiler han, naar han gior ham til en Bondesøn og Franskmand af Fødsel, da hans Moder alene var fransk. I

disse

disse Indfald havde og Burgundien lidet en Del, hvor Bisp Warnerius af Langres, der sad fra 912, og døde efter 925, overlod til Munkene af St. Benigne i Dijon, samme Aar han blev Bisp, St. Vincentii Kirke, som laae uden for Byen, og hvilken Bisp Geilo havde bygget, og givet dem til Værn imod Normanerne. Efter bemeldte store Slag bragte Rudolph Aqvitanien gandske til Lydighed (a). (30) Gorm den Gamle. Aar 930.

Den Tydske Kong Henrik begyndte nu at blive en farlig Naboe for de Danske, thi efterat han havde undertvunget de Vendiske Folk, Uchrer, Wilzer, Rhedarier (b) og flere i det Bran- Aar 931.

Aaaa 2

(a) Junius i Batavia p. 342 taler om en Hollandsk Slægt Haftingi, som han mener at stamme fra Hasting, hvilken han uretteligen kalder Hafting.

(30) Eigla c. 46. 47. 48. p. 234—251. Torfæi H. Norv. T. 2. l. 3. c. 3. 4. p. 157—159. O Flaherty Ogygia præf. p. 41. 42. Colgani A. S. Hib. T. 1. p. 107. Duchesne Scr. Franc. T. 2. p. 634. Bouquet T. 8. p. 186. 232. 298. T. 9. p. 23. 89. T. 10. p. 9. Lang. T. 5. p. 172. 174. T. 1. p. 549. Mabil. A. S. ord. S. Ben. T. 2. p. 666. Dach. Spicil. T. 2. p. 380. Min T. 10. p. 46.

(b) Witikindus l. 1. p. 639 og 640 in Meibomii Script. T. 1 fortæller, hvorledes Henricus Auceps giorde Redarier med mange flere Slaviske Folk skatskyldige, og hvorledes de siden faldt fra og beleirede Byen Wallisleve, nu Wallersleben i det Lüneborgske, men bleve ved Lunkini, hvilket Meibom anseer for Lentz, nu Lenzen i Prignitzer Mark ved to ferske Søer, aldeles slagne, saa at der bleve dræbte 200000 Mand, som der sagdes af nogle, hvilket Witekind legger hel betænksomt til. Saxerne dræbte de fangne Vender Dagen efter. Ditmar l. 1. p. 326 in Leibn. Scr. Brunsv. T. 1. kalder Byen Luncin, men gior ei saa meget af Seieren. Saxerne toge derpaa denne Bye ind. Helmoldus l. 1. c. 2. p. 6 beskriver Redarii-best, og vidner, at Byen Rethre hørte dem

Gorm den Gamle. Aar 931.

Brandenborgske og Pommern, gialdt det nu Obotriterne i Meklenborg, som han ligeledes undertvang sig, og bragte deres Konge Miecislaus ved Forestillinger, Magt og Gaver til at lade sig døbe. Dette Tog skede om Sommeren, som baade er rimeligt, og desuden kan bevises deraf, at efter et Diploma var Henrik den 23 Februarii i Werla udi det Hildesheimske, hvor han venteligen haver trukket sine Folk sammen imod Obotriterne, og siden efter et andet Diploma den 24 October i Yvry udi Lothringen, til hvilken Kant han haver begivet sig, efterat det Obotritiske Tog var sluttet, som og derved bevises, at endel gamle Skribenter berette, at han drog til Frankerige efter det Obotritiske Tog. — Eyvind Skreya, en fornem Nordmand, og Broder til Gunhild, den Norske Kong Erik Blodøxes Dronning, maatte tage sin Tilflugt til Harald, som da kaldes Konge i Danmark. Anledningen dertil var et Mord, han havde begaaet paa ovenmeldte Eigils Broder Thorolfs Stavnboe Thorvalld, og som dennes Beslægtede ei vilde tage Sone for ham, endskiønt Kong Erik tilbød den, og Eyvind derover ei var sikker for Almuen, allerhelst Mordet var skeet paa en Festdag, saa flyede Eyvind paa et

stort

dem til, hvor Afguderiet havde sit Hovedsæde; De kaldtes og Tholenzi, som var en Part af dem. Floden Pene skilte dem fra Kyzini og Circipani; tilsammen kaldtes disse fire Folk for deres Tapperhed Wilzi eller Lutici; Witekind og Ditmar nævner vel Wilci og Wulzi, og derhos Redarii, have derfor rimeligen ved de første forstaaet Kyziner og Circipaner. Heraf kan man slutte, at Kyzini og Circipani have omtrent beboet det nu værende Svenske Pommern, og Rhedarii og Tholenzi de sydlige Dele af Meklenborg mellem Elven og Pene, saa og endel af Prigniker Mark. Rhedarii have uden Tvil havt Navn af Byen Rethra, og Tholenzi af den Søe Tollensee i Meklenborg. At Wilzi have strakt sig lige til Havet, sees og af disse Helmoldi Ord, at Rügen laae lige over for dem.

Gorm den Gamle. Aar 931.

kort lang Skib til Danmark, hvor Harald tog vel imod ham, fordi han var en tapper Mand, og satte ham til Landværnsmand og Anfører for den Flode, som holdtes i Søen imod Søerøveres Anfald. Dette skede om Vinteren, og viser hvilke Grændser der vare satte for Kongernes Magt, og hvor megen Del Almuen havde i Regieringen. — I Irland blev Armagh (a) indtaget og plyndret af Amlav, Godefrids Søn, ved Mortens Dags Tider, og havde han til Hielp Normaner fra Norge, eller Lochlynnich, saa læser jeg i Stædet for Lochcuang, et gandske ubekiendt, og venteligen bedærvet Ord. Da og Amlav var en Sønnesøn af den Norske Kong Harald Harfager, saa er det intet Under, at de Norske komme ham til Hielp. — I Bretagne skede et stort Nederlag paa Normanerne, thi de Britter i Cornouailles, som vare dem undergivne, angrebe dem uformodentligen paa St. Mikkels Dag, venteligen under Gudstienesten, og dræbte dem alle, begyndende med deres Anfører Felecan. Men dette blev strax efter hævnet, thi Incon, venteligen Hacon, Anfører af de Normaner paa Loire, giorde Indfald i Bretagne, overfoer det gandske Land, dræbte, undertvang og udjog Britterne, og giorde sig til Mester af Landet. Og dette kunde saa meget des lettere skee, som Wilhelm Hertug af Normandie angreb Britterne fra sin Side, hvortil Anledningen var denne: De Brittiske Fyrster Berenger og Alan vilde ei staae under Wilhelm efter hans Faders Rolfs Død, men holdte sig til Kongen af Frankerige, paastaaende, at Bretagne var ikkun bleven overladt til Rolf for en kort Tid, saa længe han behøvede den til Underholdning, hvorover Wilhelm, saa og for at hævne bemældte Mord, faldt hasteligen ind i deres Land

 med

(a) Uden Toll er Domnachmor, Hovedstaden i Irland, samme Bye. See Mabillon A. S. T. 7. p. 588.

Gorm den Gamle. Aar 931. med en meget stor Flode, gik over Strommen Coysnon, eller Caesaon, odelagde det, og forstyrrede mange Stæder, hvorover Britterne indsluttede sig i deres faste Byer, dog siden, efterat Wilhelm var gaaet tilbage, fulde de ind i Egnen af Bayeux, men bleve der overvundne i et stort Slag, hvorpaa Wilhelm forligte sig med Berenger, men jog Alan, som Krigens fornemste Stifter, ud af Landet, og nodde ham til at flygte til Engelland. Ved den Leilighed flyede mange Brittiske Grever og Mathiberni, det er Dommere, til Frankerige, Burgundien og Aqvitanien. Ovenmeldte Alan, Son af Mathuedoe Greve i Poher, flyede da med sin Fader og mangfoldige Britter over til Engelland, som sagt, hvor han blev vel modtaget af Adelsten, der havde staaet Fadder til ham. Denne Alan var en Dotter-Son af Alan den Store, Fyrste i Bretagne. De tilbageblivende Britter maatte derimod underkaste sig Normanernes Herredomme for nogle Aar, og være uden Anforer og Regent. Jeg har forhen sagt, at Wilhelm var bleven Regent efter sin Fader Rolf. Denne mærkelige Mand dode ikke forend i dette Aar, hvorvel mange, endog gamle Skribenter, lade ham doe alerede Aar 917 eller 919. Han dode i Rouen 54 Aar efterat han forste Gang var kommet til Frankerige, og skal have været 86 Aar gammel, hvilket uden Tvil er for meget. Han var forend sin Dod saa tung og udslæbet af Krigens Byrder, at han ikke mere kunde ride, og deraf har han uden Tvil faaet det Tilnavn Gange-Rolf, og ikke deraf, at ingen Hest kunde bære ham. Rolf efterlod sig, foruden Wilhelm, en Dotter ved Navn Kadlin, gift med Biblan, en liden Konge i Skotland; hvis Dotter Nidborg blev bortrovet af den Islænder Helge, som ægtede hende, og stammede den bekiendte Tronhiemske Erkebisp Eisten, der dode 1188, i syvende Mands Led

fra

fra dem. Ademar beretter, at Rolf gik paa sit yderste fra Forstanden, og lod først i sit Paasyn halshugge 100 Christne Fanger til sine Guders Ære, og forærede derpaa Kirkerne 100 Pund Guld til Ære af de Christnes Gud. Jeg kan tænke, at Rolf endda var Syncretist, og foreenede Christum og sine Guder sammen. Men da alle andre gamle Skribenter ei nok vide at ophøie Rolfs Fornuft og Mildhed, saa seer enhver, at dette er en skammelig Fabel. Rolf eller Robert efterlod sig Landet i en ypperlig Stand, vel dyrket, befæstet med stærke Casteller; regieret ved gode Love, og opfyldt med mange Indvaanere af allehaande Folkeslag, som alle vare støbte sammen til eet Folk, saa at intet Fyrstendom eller Land var i det hele Franske Rige saa mægtigt, lykkeligt, og vel regieret. Normanerne begyndte og efterhaanden at aflegge deres eget Sprog, og at tale Fransk, eller det da saa kaldte Romanske Sprog. Rolfs Søn og Efterfølger Wilhelm fik Tilnavn af longa Spada, det er lang Sværd. Han var Christen, og bleven døbt i sin Barndom. Nogle ville udlede det Raab Haro, hvoraf Søemændenes sædvanlige Hurra, fra Rou eller Rolf, men Caseneuve viser, at det er ældre. Haro raabtes naar man kaldte Retfærdigheden og dens Domstoel til Hielp (a). (31)

Gorm den Gamle. Aar 931.

Oven-

(a) Maurilius, Erkebisp i Rouen fra 1055 til 1067, flyttede efter Orderici Vitalis Vidnesbyrd l. 5. p. 567 Rolfs Legeme til Domkirken i Rouen dens søndre Port, og lod der med forgyldte Bogstaver sætte følgende Gravskrift over ham:

Dux Normanorum, timor hostis, & arma suorum
Rollo sub hoc titulo clauditur in tumulo.
Maiores cujus probitas provexit, ut ejus
Servierit nec avus, nec pater, nec proavus

Doen-

Gorm den Gamle. Aar 932.

Ovenmældte Eyvind Skreya, som laae mellem Danmark og Frisland med en Flode for at bevogte Danmarks Stromme, sogte om Sommeren at overfalde Eyvind og Thoralf, der

Ducentem fortes Regem multosque cohortes
Devicit Daciæ congrediens acie.
Frixonas, Walcros, Halbacenses, Hainaucos,
Hós simul adjunctos Rollo dedit profugos,
Egit adhoc Fresios per plurima vulnera victos,
Ut sibi jurarent, atque tributa darent.
Baiocas cepit, bis Parisios superavit,
Nemo fuit Francis asperior cuneis
Annis triginta Gallorum cædibus arvã
Implevit, pigro bella gerens Carolo.
Post multas strages, prædas, incendia, cædes,
Utile cum Gallis fædus init cupidis.
Supplex Franconi meruit baptismate tingi,
Sic periit veteris omne nefas hominis.
Ut fuit ante lupus, sic post fit mitibus agnus,
Pax ita mutatum mulceat ante Deum.

Herved er at mærke, at Rolfs Fader var Rognvald Jarl, Farfader Eisten Glumre, og Oldefader Ivar Jarl paa Upland; om de tvende sidste vil jeg nok troe, at de ei have staaet under nogen, men Rognvald Jarl maatte dog tilsidst underkaste sig Kong Harald Harfager. At Rollo overvandt Regem Daciæ i Slag, fortæller ogsaa Dudo. Vel muligt at han kan have havt med en liden Dansk Konge at bestille, men vel muligt ogsaa, at den Norske Harald Harfager forstaaes ved Rex Daciæ, thi vel taler Snorro ei om noget Slag mellem Harfager og Rolf, men der kan dog være, og er ogsaa meget skeet, som ikke er optegnet. Underligt nok at her ikke tales om hans Krige i Engelland. Med Paris havde Rolf vel tvende gange Krig, men han overvandt det aldrig, saafremt derved skal forstaaes at indtage den.

Endnu haver man paa Fransk en utrykt Roman, kaldet Le Roman de Rou & des Normans, skrevet af Waceus, Kannik i Condom omtrent Aar 1160, som Monstier in Neustria pia p. 118 vidner. Rou er Rollo forkortet. Af det Navn Rollo er endnu en Slægt i Skotland,

som havde været paa Fribytterie i Rusland. Men da de forud vare blevne advarede af deres gode Ven den Jydske Ake, vare de i Stand til om Morgenen tilig at overfalde tvende af hans Skibe,

Gorm den Gamle. Aar 932.

land, som dog vel ikke vedkommer vor Rollo, see Peerage of Scotland 8vo p. 240, 359. Det Raab Haro, hvorved man i Normandie paakaldte Rettens Hielp, ville nogle lede fra vor Rou, Rollo, Rolf, andre fra den Danske Harald, der blev døbt 826, og saa fremdeles, see Menage dict. p. 392, 393, hvor og Nicot anføres, som giør Rolf til en Dansk, og Søn af en vis Guyon; Men Caseneuve p. 63 ad calcem Menagii viser, at dette Raab haver været til længe for Rolf. Basnage i la coutume reformée du pays de Normandie hos Pontoppidan i vest. T. 1. p. 291 vil dog lede Haro's Navn af Rolf. Ja Pontoppidan vil endog der lede Herre af Haro og Rolf; Men med hvad Lykke overlader jeg andre at dømme om. Wadskiær er rimeligere, naar han i Skueplads p. 108 leder Haro af Herre, og mener at Rolf er bleven kaldet med det sidste Navn, hvilket i Jylland udtales Har. Den lærde Huetius i sin Afhandling om Romaner viser, at de have Navn af lingua Romanza, hvori de i Mængde bleve skrevne, hvortimod Morhof in Historie der Teutschen Sprache p. 630 vil, som mange andre, urigtigen udlede Navnet af Normanerne, der under Rolf nedsatte sig i Normandie. See Acta eruditorum Anno 1683. p. 386. Eccard in leges Salicas p. 39. Munken af Fontanelle i Dacherii Spicileg. T. 2. p. 284 og 285 vidner, at Normanerne plyndrede Vestdelen af Frankerige ved det Britaniske Hav i 18 samfælde Aar, fra 862 til 880; at Munkene i Fontanelle førte S. Wandregesili og Ansberti Legemer i Sikkerhed derfra Aar 862, hvorpaa Klosteret blev opbrændt af Normanerne, hvilke skiændte og brændte allevegne, ødelagde Byer, Kasteller, Kirker og Klostere, dræbte Mennesker og Qvæg, voldtoge Jomfruer, og solgte mange Mennesker i Trældom til fremmede Lande. Endeligen kom Rollo, om hvilken han skriver saaledes: Vel var han den sidste Normaniske Anfører, men han var billigere og anstændigere i sit Forhold end de foregaaende, forsigtigere i sine Anslag; uddrevet fra sit Fæderneland kom han til Seinens Bredde, indtog de ødelagde Egne, fordrev Indvaanerne, eller og tvang dem under sin Lydighed, deelte Landet ved Lodkastning imellem sine Grever og Medstridere. Han satte

 først

Gorm den Gamle. Aar 932.

Skibe, hvormed han var gaaet forud for at bespeide dem. Endnu laae han for Anker, da han blev angreben med Stene og Vaaben. Han mistede mange af sine Folk, og sprang med de andre for Borde, svømmende i Land. Dette Slag skede under Jyllands Kust. — Udi Erfurt lod Kong Henrik holde et Concilium den 1 Junii, hvilket Erkebisp Unni af Hamborg bivaanede. — Omtrent i dette Aar udgav Kong Adelsten sine Love, i det mindste maae de have været udgivne forend Aar 934, eftersom Erkebisp Wulf-

først (af Normanerne nemlig) visse Grændser imellem sig, og de hosliggende Folk, og indrettede fornufteligen de beste Love og Vedtægter, saavel i Krig, som i Fred, hvorved han i kort Tid giorde sig forbunden Personer af forskiællig Slags og af forskiællige Handteringer, saa at han af dem samptlig giorde eet Folk, som i en kort Tid blev saa fast, at det blev talrigere og stærkere end de omliggende Folk og Riger. In libro de castro Ambasiæ ap. Dach. in Spicil. T. 3. p. 271 siges, at fra Danske og Svenske (Suevi), hvilke bemestrede sig Normandie, stammede al den Franske Adel. Med den Engelske Kong Ethelstan, eller Adelsten holdt Rollo saa got Venskab, som Wilhelm af Malmesbury siger l. 5 de Pontificibus p. 362 in Galei Script. Angl. T. 3, at denne derved fik fra Bretagne og Normandie mange Helgenes Levninger, og deriblant af S. Paterno.

(31) Pistorii Scr. Germ. T. 1. p. 75. 133. 140. 155. 447. 579. Mencke Scr. Germ. T. 1. col. 1989. Helm. ap. Leibn. T. 2. p. 544. not. aa. Leibn. Scr. Br. T. 1. p. 326. Baluz. Miscell. T. 1. p. 499. Georgisch. regesta chronologico-diplomatica T. 1. col. 205. Miræi op. dipl. T. 2. c. 1129. Eigla c. 49. p. 258—260. Torf. T. 2. p. 160. 161. Sch. T. 2. p. 243. 244. Bouquet T. 8. p. 187. 188. 259. 319. 102. 235. 302. 310. T. 9. p. 90. 3. 12. 51. 65. 88. Bullet Mem. sur la langue Celtique. T. 2. p. 146. v. Maliberni. Snorro i Harald Harfagers Saga c. 24. Lang. T. 5. p. 84. 172. 173. Dudo l. 2. p. 86. l. 3. p. 91 — 93. Landnama Part. 2. c. 11. p. 90. Min T. 8. Tavle 25. 96. Menage Dict. Erym. p. 392. Caseneuve p. 63. Bouquet præf. in Scr. Gall. T. 8. p. 26. Torfæi H. Norv. T. 2. p. 92.

Wulfhelm af Canterbery var nærværende, og han døde i bemeldte Aar. Deri fastsættes, at en Bondes (a) Vergild, eller hans Hoveds Pris, om han dræbtes, gialdt efter den Danske Lov 267 Thrimser, det er 200 Skilling eller Solidi, og een Penge eller Denarius, thi hver Thrimse gialdt da 3 Penge, og hver Skilling fem Penge (32). Gorm den Gamle. Aar 932.

Imellem Adelsten og Edwin, en af hans Brødre, voxte Uvilie Dag for Dag. Edwin var ægte fød af Edvards første Ægteskab, men for ung til at regiere, da Adelsten besteg Thronen. Men ligesom han nu voxte, saa voxte ogsaa Adelstens Had og Mistanke til ham. Da nu hertil kom, at Kongens Mundskiænk beskyldte ham for Forræderie, og at ville dræbe sin Broder, saa lod Adelsten sig forraske af sin Vrede, og dømte ham til den da brugelige Straf mod Forrædere af fornem Stand. Nemlig han lod ham sætte paa en gammel Baad uden Aare og Styre, og saaledes overlades til Havets Bølger og Vinde. Dog blev hans Skioldbærer (b) sat paa samme Baad. Længe stridde de Ulykkelige med Døden; Tilsidst styrtede Edwin, kiæd heraf, sig i Bølgerne, og omkom. Skioldbæreren arbeidede sig dog til Stranden, og bragte sin Herres døde Legeme hiem med sig til Witsand ved Dover. Noget efter skede det, at Mundskiænken Aar 933.

Bbbb 2 faldt

(a) Ceorl, Carl, det var af de ringeste Slags Bønder hos os, som ingen Del havde i Regieringen. I Engelland derimod havde ingen Bonde, af hvad Slags han end var, da Del i den.

(32) Eigla c. 49. p. 258—260. Sch. T. 2. p. 244. Torf. T. 2. p. 161. Coleti Conc. T. 11. col. 809. 810. Wilkinsii leges Anglo Saxonicæ p. 54—72. Lambardi Archæonomia p. 55. Lye Dict. Sax. T. 2. in voce Thrimse.

(b) Uden Tvil af det ringere Slags Adel, som hos os kaldtes Væbner.

Gorm den Gamle. Aar 933.

faldt med det ene Ben, i det han tiente Kongen for Borde, og da sagde det hos vore Fædre saa bekiendte Ordsprog, i det han hialp sig med det andet Ben: Saaledes hielper den ene Broder den anden. Heraf tog Adelsten Anledning at beklage sin Broders Død, og befoel strax at lade Mundskiænken dræbe; Og derefter gav han meget til Kirker og Klostere, og viste sig udvortes meget andægtig. Da de Tiders Christendom satte Gudstienesten mest i det udvortes, og i at ære Geistligheden, hvilke begge Dele gandske vist ogsaa høre til Religionen, og derimod forsømte og ikke kiendte den oplyste Sædernes Forbedring, saa kunde man let formode slige Gierninger. Af saadan Konge er der og at vente, at de Midler han betiente sig af til at undertvinge de smaae Danske Riger i Engelland, have ikke heller altid været de beste, hvorvel man derhos ogsaa maae tilstaae, at de Danske vare ubudne og grumme Giæster, som let kunde bevæge de Engelske Konger og Folk til at bruge samme Midler imod dem, som de selv først havde brugt. Hvor meget end Adelsten skal have sørget for sin Broder, saa glemte han dog ikke at han var Konge, men drog med sin Krigshær imod Howel Dha og de andre smaae Konger i Nord-Wales, hvilke, da de ikke funde sig stærke nok til at imodstaae ham, mødte ham i Herford, og der underkastede sig, sampt lovede at give i aarlig Skat 20 Pund Guld, 300 Pund Sølv, og 25000 Stude, eller som Bromton rimeligere vil, 5000 Stykker Creature. Floden Vaia, maaskee Vie eller Wye i Brecknokshire, blev sat til Grændseskiæl mellem dem og Engelland. Wynne eller Caradoc vil, at de kun skulde aarligen give, foruden Guldet og Sølvet, 200 Hoveder. Dog alt dette maae endda være overdrevet, eller og strax forandret, siden i den Waliske Konges Howel Dha's egne Love udtrykkeligen siges, at Kongen

gen af Venedotia eller Nord-Wales, som residerte i Aberfraw, gav kun til Kongen af London, naar han tog sit Rige til Lehn af ham, 63 Pund, foruden Hunde, Falke og Heste. Efter dette Waliske Tog drog Adelsten imod Corn-Wallien, og fratog det Folk Exeter, og satte Floden Tambra, nu Tamar, til Grændse imellem dem og sig. Disse Erobringer komme Adelsten siden meget tilpas i den store Krig han fem Aar efter førte med Danske, Norske, Skoter og flere, thi Wallenserne holdte sig da stille. Og af den Aarsag, og for at vise hvad Mand Adelsten var, og hvilke Kræfter, han havde at stride med imod vore Fædre, derfore fortæller jeg dette om ham og flere Engelske Konger, som ellers ikke vedkommer egentligen vor Historie. — Den Normaniske Hertug Wilhelm tog frivilligen sit Land til Lehn af den Franske Kong Rudolph, som derimod overlod ham Søekusten af Bretagne, det er at sige, Landene ved Auranches og Coutances, hvilket synes at vise, at det ikke er rigtigt hvad Dudo fortæller, at Rolf skulde alerede have faaet hele Bretagne af Kong Carl den Eenfoldige til Foræring, hvorvel han derfor nok kan have i nogle Aar besiddet det til Brug. I Anledning af de Krige mellem Normandie og Bretagne bleve mange Helgenes Legemer førte fra det sidste til sikrere, ja ubekiendte Stæder i Frankerige, og sendte Radbod, Provst hos Erkebisp Samson i Bretagne, de hellige Senator, Paternus og Stubilio, deres Legemer til Kong Adelsten, hvilke siden bleve med hans eget Lig førte til Malmesbury (33). Gorm den Gamle. Aar 933.

(33) Chr. Sax. p. 111. M. West. p. 186. W. Malm. p. 46. 50. 53. Sim. Dun. c. 134. Bromton c. 838. Gale T. 3. p. 671. Wynne H. of Wales p. 48. Leges Wallicæ l. 3. c. 2. p. 199. Bouquet T. 8. p. 188. 189. 290. 304. 319. T. 9. p. 51. Alberici chron. Part. 1. p. 271.

Gorm den Gamle. Aar 934.

I Frisland, hvoraf de Danske havde nu paa nye længe besiddet et stort Stykke, skede en stór Forandring, thi Baldric, Bisp af Utrecht (a), samlede en anseelig Hær sammen, igientog sit Stigt, drev dem ud derfra, opreiste Byens forfaldne Mure og Befæstnings-værker, og satte St. Mortens og Vor Frelseres ødelagde Kirker i Stand, hvilket altsammen sees af et Diploma, som Bisp Baldric selv har udstædet den 1 Julii Aar 934. Knud (b), Gorms Søn, som uden

(a) Det laae i Frisland, thi Navnet Holland var endda ei i almindelig Brug, og Stigtet Utrecht var endda ikke som et Land for sig.

(b) Ditmarus og Eggehardus kalde ham rigtigen Cnuto, Chanutus, Cnitto, men i Magnum chronicon Belgicum p. 76 skrives han Chnipa, og hos Witekindus l. 1. p. 641 Chnuba eller Nuba. Eyndius i Chr. Zelandiæ l. 2. p. 189 og 190 vil, at denne Krig egentligen er bleven ført i Zeeland, som da var i de Danskes Magt, men blev ved den befriet derfra, og paastaaer at den ingenlunde er bleven ført i Danmark. P. 200 nægter han, at de Danske ere af den tydske Kong Henric nogensinde blevne overvundne i Danmark selv, eller der giorde ham skatskyldige. Han mener og, at Efterkommerne af den Wicman, som var Broder til den Saxiske Hertug Herman Billung, og som af Otho den Store blev giort til Greve ved Schelde-Floden, at de siden forsvarede Zeeland mod Danske og Normaner. I Arthus Saga p. 46 efter min Udskrift iblant Arnæ Manuscripter, men hvorved Nummeret er glemt at antegnes, nævnes Valland og Frakland, som forskiellige Lande; Da nu Italien kan ei her forstaaes ved det første, saasom det Romerske Rige, det er Italien, nævnes strax efter, saa stadfæster det min Mening, at Zeeland og Egnen der omkring er Valland, da alle andre Lande i Europa havde andre Navne hos vore Fædre; Hvortil kommer, at Zeelands Navn nok neppe er ældre end fra 10 eller 11 Sæculo. Lagerbring S. H. T. 1. p. 587, 588 mener, at Zeeland har Navn af det Danske Sieland, og Holland af Halland, men rimeligere betyder Zeeland saa meget som Søeland, og er bleven saa kaldet af de Tydske selv. Af Snorro i Harald Harfagers Saga c. 24 sees tydeligen, at vore Fædre forstode ogsaa Frankerige ved Valland, thi der legger han Normandie i Valland; Det samme sees og af Knytlinga Saga c. 9, hver

uden Tvil vilde hævne dette, seilede da med en Flode til Frisland, og plyndrede der; Men den Tydske Kong Henric drog imod ham, overvandt og skatlagde ham og hans Folk, og bragte ham ved Vaaben, Gaver og Overtalelse til at lade sig døbe og christne, Gorm den Gamle. Aar 934.

hvor Valland gives i den latinske Oversættelse hel urigtigen ved Flandern. Alting nor. Germ. T. 2. p. 212 forkaster rent, at de Danske have givet Zeeland Navn, og siger at det ei forekommer førend i tvende af Grev Wilhelms Diplomata Aar 1252. Suffridus Petrus de Frisiorum antiqvitate p. 58. 59 digter for meget, naar han paastaaer, at en vis Friso delte 300 Aar for Christi Fødsel hele Frisland ind i 7 Parter efter sine 7 Sønner, og kaldte dem Zeelande, fordi de laae ved Søen. Eyndius i chr. Zelandiæ p. 127. paastaaer derimod, at Danske og Normaner have i Middelalderen givet Zeeland Navn, og der ved Aar 758 opført alerede Diger p. 129. 130. Godefrid skal i det 9 Seculo have regieret over Zeeland med, som da først fik Navn, ligesom det, der laae norden for Maasen, kaldtes Holland, og Danmark, og fik Zeeland Navn efter det Danske Sieland, p. 168. Ten Kate antager T. I. p. 47 og 48. at Kinheim bør søges paa Texel, som i de ældre Tider var meget større end nu, og at Theoderic I. er først bleven Greve over et lidet Land, kaldet Holland, i den Maaslandske Del, som siden er bleven udstrakt til det gandske nu værende Holland; Zeeland og Holland ere enten blevne kaldte efter det Danske Sieland og Halland, eller det sidste efter Helius Udgangen af Rhinen. Miræus chr. Belg. p. 175. mener og, at Holland og Zeeland have Navn af Halland og Sieland, hvilket og Picardt Ant. Drenthiæ p. 14. giver Bifald. Men herved er det mærkeligt, at Reigersberg chron. v. Zeeland. p. 63 og 64. skriver, at indtil hans Tid Aar 1550 havde Zeeland endnu ingen egen Krønike havt. Winckelman not. Saxo Westph. p. 27 og 28. antager ogsaa, at Danske have alerede Aar 758 opført Diger paa Zeeland; hvorvel jeg drager dette i Tvil, saa viser dog Winckelman samme Sted, at Otho den Store har ladet opkaste Diger ved Elven, og Valentinianus I. alerede i 4 Seculo ved Rhinen, sampt at der i Caroli Magni Tid vare Diger ved Loire; hvilket altsammen bringer mig paa de Tanker, at der i Zeeland, Holland, Frisland, og de Danske og Holstenske Marsklande have temmelig tilig været Diger, hvorvel ikke i Plinii Tid, som man kan see af hans Beretning om Chaucerne.

Gorm den Gamle. Aar 934.

christne, endskiønt man har Grund til at troe, at han har ingen ivrig Christen været (a). Liuthprand, som levede med og efter Henrik, skriver ved denne Leilighed, at Henriks Navn blev især navnkyndig hos Italienerne, fordi han alene overvandt og skatlagde de Danske, som aldrig forhen havde staaet under nogen, og som tilforn havde giort saa store Bedrifter i Frankerige og Tydskland. Han siger og at Henrik vilde, at hans Søn Bruno skulde blive Krigsmand for at stride og igien erobre Stigtet Utrecht, som Normanerne havde ødelagt. Efter Toget mod Knud drog Henrik, som da var forfærdelig ved sin nylig erholdte Seier over Ungarerne, imod Danmark selv, og Gorm, hvorved, saa og ved sin Søns Nederlag, og Danevirkes slette Befæstning, denne gamle Konge blev saa forfærdet, at han strax anholdt om Fred, og fandt sig i følgende Vilkaar: Marggrevedømmet ved Eideren blev igien sat i Stand, og udstrakt paa denne Side deraf, næsten imod Byen Slesvig, saa at alt Landet imellem Eideren og Levens Aue paa den ene, og imellem de Floder Slie og Trene, og Volden Dannevirke paa den anden Side, blev nu regnet til Tydskland, og hørte til dette Marggrevedom; Dernæst fik den Christne Troe Tilladelse frit at prædikes overalt i Danmark. For desmere at befæste og forsikre dette anlagde Henrik en Colonie af Saxer norden for Eideren, ei langt fra Slesvig. Ved denne Leilighed forvende endel tydske Skribenter Gorms Navn, og kalde ham Worm, Orm, fordi han var de Christnes Fiende (b).

I An-

(a) Gram in exped. H. Auc. p. 250—252. vil ingenlunde vide af, at Henrik har overvundet og christnet Knud.

(b) Paa denne Maade tænker jeg at den store Strid mellem vore Skribenter, Gram, som udførligst haver skrevet herom efter Bartholin, og Schmidt, hvortil

I Anledning af dette Tog beskriver den troværdige Ditmar de Danskes hedniske Gudstieneste saaledes: Hvert niende Aar komme

Gorm den Gamle. Aar 934.

hvortil Krohne kan legges, imellem de Tydske, især Conring, med hvilken ogsaa Gebhardi, Christiani, Bolten og Hess holde, best kan jævnes, thi paa den ene Side siger Adam af Bremen ikke, at Gorm blev Henrik skatskyldig, hvilket altsaa alene vedkommer Knud, som hos Ditmarus kaldes saa, eller og Knit, endskiønt han hos Witekind urætteligen kaldes Nuba eller Chnuba, saa og Canuta, hos Sigebert Chuipin, i Kroniken af Tours Hebupa, lutter fejlagtige Læsemaader; Dernæst er det ogsaa klart, at Danevirke har af de Danske været anlagt til Værn imod de Tydske, som Navnet selv viser, og hvilke derfor aldrig have besiddet noget norden for det, som med mere derved bekræftes, at Thyra satte det strax efter Henriks Tog i Stand, hvoraf Thyreborg endnu bær Navn; at Oldenborg er aaben dog til imod Tydskland, og befæstet for til imod Danmark, giør intet til Sagen, da det dog ved sig har en Søe, saa at ingen Befæstningsværker der behøvedes. Hertil kommer, at Adami Ord: Henricus victor apud Sliaswich, quæ nunc Heidaby dicitur, regni terminos ponens, ibi & Marchionem statuit &c., kan vel forklares saaledes, at Slesvig Bye ei var indbegrebet inden for Henrics Grændser, men at de ginge til Slesvig, om hvilken, som en af Landets fornemste Byer, man neppe kan troe, at de Danske skulde have overladt den til de Tydske, allerhelst Henrik, som det lader, aldrig kom ind i Danmark selv, saa at Nøden ikke var saa stor. At i Landet mellem Slien, Treenen og Eideren tales nu pure Tydsk og intet Dansk, beviser intet, da det kommer af Naboelauget, og da det dog er vist, at Eideren har den meste Tid været Grændsen mellem Tydskland og Danmark; Men paa den anden Side bør ei Henriks Tog indskrænkes til Knud alene, men og udstrækkes til Gorm, baade fordi Adamus siger det, saa og fordi man da got kan begribe, hvorfor Gorm, saa stor en Fiende af den Christne Lære, tillod den dog at prædikes, og endelig fordi Luithprand og Dithmar, saa gamle og sanddrue Skribenter, tale strax efter Henriks Handeler med de Danske aabenbare om Danmark selv, hvilket viser at de have troet, at Henrik haver havt med de Danske i deres eget Land at bestille. Hvad Fasti Corbeienses i Mon. ined. fasc. I. p. 4. forstaae ved disse Ord: 934 Heinricus rex est in Cassubert, skal jeg

 ikke

Gorm den Gamle. Aar 934.

kom de sammen til Rigets Hovedsæde Lederun (Leire (a),) og det Landskab Selon (Sieland) (b), udi Januarii Maaned efter Hellig tre Kongers Dag (det er at sige paa den Tid vore Fædre holdt deres Jul), og ofrede da til deres Guder 99 Mennesker, og ligesaa mange Heste, Hunde og Haner i Stædet for Høge, i den Tanke at disse skulde tiene dem i hin Verden, og forsone deres Misgierninger hos Guderne. Den Hamborgske Erkebisp Unni, en nidkiær og duelig Mand, drog strax efter Freden ind i Danmark for at prædike Troen, og fulgte næsten alt Kleresiet af Bremen,

ikke sige, imidlertid vil jeg dog anføre dem, ifald de skulde have nogen Sammenhæng med hans Danske Tog. Maaskee derved sigtes til Cassuben (*), hvorhen jeg dog tviler paa at Henrik naaede.

(a) I Danske Atlas T. 2. p. 376. vidnes, at ved Leire pløies ofte op Urner, Been, Sværde, Spyde ꝛc. Hesseldahl har Hafniæ 4to. 1720 udgivet en Afhandling de Lethra, mager nok.

(b) Sielands Navn skrives forskielligt: Saxo har Sialandia, Syelandia; Albertus Stadensis Siland, Selandia; Islænderne, Sinlund, Selund; Ælnothus Seland; Helmoldus Selande; Calendarium Nestwediense Salandia; Chronicon. Ep. Lund. Sillandia; Other Sillende; et Diploma af 1262 Seylandia, et af 1293 Selandia; et af 1347 Sialendia, et af 1303 skriver Indbyggerne Sielansfare; et af 1349 Sialendsfare; et af 1302 Syalandensis; og Knytlinga-Saga Sialendinger. Men ingen af de Gamle skriver Sædland. Det er klart at Navnet er af Sæ, Sia, See, og af Land eller og Lund.

(*) Saavidt jeg endnu har fundet er den Polske Skribent Boguphalus; som døde 1253, den første som nævner Cassuber, hvilke han kalder Cassubite i Sommersberg Scr. Silef. T. 2. p. 19. og siger, at de have Navn af Huba, der paa Slavonisk betyder en Fold i Klæder, fordi de ginge med lange og vide Klæder, hvilke de maatte folde sammen, saa at Cafz Hubi betyder saa meget som en rynket Fold; Deres Magister (Regent) opholder sig ved Nordhavet (Østersøen). Dreger i hans Cod. Dipl. Pomeraniæ T. 1. p. 15. vidner, at Cassuben kom først i det 14 Seculo ind i de Pomerske Hertugers Titul. Gruber i Lifländische Chronik p. 13. siger, at Vadmel kaldes Cassuben i Pomerellen.

men, sampt endeel Munke fra Corvey med ham. Leiligheden var onskelig; Dronningen Thyra og hendes Son Knud vare den Christne Lære alerede bevaagne, og Harald, som i alle Ting rettede sig efter sin Moder, lagde den heller intet i Veien, men tillod den offentligen at forkyndes og holdes. Men den gamle Gorm kunde Unni derimod ikke vinde, thi han havde i alt for lang Tid indprentet sig sin Troe. Derimod overtalte Unni den Jydske Underkonge Frode, som alerede forhen havde i Engelland faaet Smag paa den Christne Lære, til at blive en Christen, ja at lade sig og mange af sine Folk døbe, hvorpaa Kirkerne i Slesvig og Ribe bleve igien oprettede, og en nye anlagt i Aarhus. Unni lod det endog ikke blive herved, men understøttet af Prinds Harald, og havende en af hans fornemste Embedsmænd med sig (a), drog han hemmelig til de Danske Øer, prædikede for Hedningene, og trøstede de Christne, som der vare fangne. — Den Engelske Kong Adelsten paaførde Skoterne Krig, fordi deres Konge Constantinus havde brudt Freden med ham. Men som denne havde da ingen Forbundne, og var for svag til alene at staae imod Adelsten, der angreb ham baade til Lands og Vands med en stor Magt, endog af Rytterie, saa fik Adelsten Overhaand, plyndrede en stor Deel af Skotland lige til Dunbar og Dumfrede, maaskee Dunfreis, og Wertmore, maaskee Floden Wern i Durhamshire, til Lands, og lige til Cathnes til Vands langs Kysten, hvorved han, efterat have opholdt sig længe der, tvang Constantinus til at give ham sin egen Søn, som et Pant paa Freden, til Gissel, og derhos anseelige Gaver. En Oswin skal da have regieret i Cumberland, som tilligemed Constantinus blev overvundet. Da Adelstens Flode samledes i Sandwich, og venteligen løb ud derfra,

Gorm den Gamle. Aar 934.

(a) Adamus kalder ham Legatus.

Gorm den Gamle. Aar 934. ske, saa bliver det derved troligere, at snarere Ost- end Vest-Kusten af Skotland er da bleven odelagt. Ved denne Leilighed tænker jeg, at den fordrevne Northumbriske Konge Godefrid er kommet til Adelsten, om hvilken Wilhelm af Malmesbury skriver, at han var en gammel Fribytter, og vant som en Fisk at leve paa Vandet. Nu forligte han sig med Kongen, blev vel imodtaget, og vendte til sine Skibe igien, efterat de i fire Dage havde gasteret og drukket overflodigen sammen. — Den Ostmaniske Konge Godefrid dode, som var meget forhadt for sin Grumhed, og efterlod Riget til sin Son Amlav (34).

Aar 935. Efterat Unni havde prædiket nogen Tid paa de Danske Oer, seilede han over Ostersoen, og kom med megen Besværlighed

(34) Hede Hist. Ep. Ultr. p. 75. 76. Meibom. Scr. Germ. T. 1. p. 641. 684. Pist. T. 1. p. 75. 133. 447. 579. Luithprandus ap. Duchesne T. 3. l. 3. c. 13. p. 600. l. 4. c. 7. p. 605. H. Cornerus c. 523. Martene Scr. coll. T. 5. c. 984. Mencke T. 1. c. 1989. Leibn. Scr. Br. T. 1. p. 195. 215. 274. 327. T. 2. p. 544. Adam. Br. l. 1. c. 48. 50. p. 14. Falcke Tradit. Corb. p. 465. Mab. Ant. S. O. Bened. T. 1. p. 539. Torfæi Trif. c. 3. p. 9—12. Paullini theatrum vir. ill. p. 30. Boltens Dithm. Ges. T. 1. p. 394. Gebhardi Hist. v. Dän. 4to. T. 1. p. 397—400, hvor han anfører endel betydelige Grunde for at bevise det Slesvigske Markgrevedoms Virkelighed. Ej. Hist. in 8vo. T. 1. p. 519. Christiani Hist. v. Schleswig T. 1. p. 72—77. Gram in Meurs. c. 128. 129. 135—140. Gram de exp. Henrici Auc. in Misc. Lips. nov. vol. 2. Part. 1. p. 230—304. Scheidt Beviis &c. i det Kiøbenhavnske Sel. Skr. 1 Tom. p. 96—134. Oluf Tryggvesons S. Part. 1. c. 69. p. 69. Saxo l. 9. p. 178. Hess Dän. Abhäng. p. 23—89. Krohne Dän. Unabhäng. p. 46—93. Magnum Chr. Belg. p. 76. Chr. Sax. p. 111. M. West. p. 186. F. Vig. p. 603. Gale T. 1. p. 147. T. 3. p. 262. W. Malm. p. 50. H. Hunt. p. 354. R. de Hov. p. 422. S. Dun. c. 25. 134. 154. El. Riev. c. 357. 358. Bremens. c. 838. Warei ant. Hib. p. 131.

Sikkerhed til Birca i Sverrige, hvor der nu havde i 70 Aar ingen Lærer været siden Anscharii Død, undtagen Rimbertus. Indløbet til Havnen havde Indvaanerne forsunket med Stene for Søerøvernes Anfald, paa en Længde af over tre Mile. Danske, Norske, Slaver og Sember komme did for at handle (a). Den

Gorm den Gamle. Aar 935.

Christne

(a) Her vil jeg indføre et og andet om de Gamles Seilads og Skibe. Ossian i Temora l. 4. p. 86 taler om hvide Seil, om Fingals Skiold, der hang høit oppe i Masten, om at Skoterne seilede ved Nattetider efter en Stierne, kaldet Irlands Veiviser; l. 7. p. 171 nævnes 7 Stierner, hvis Betydning Macpherson giver i en Note, dog uden at jevnføre dem med vore Tiders Navne: I Cathloda p. 258 forekommer for en Søe-Helt det Tilnavn: Havets Rytter, hvilket ogsaa er Nordisk. P. 276 i Oina-Morul beseiler en Skoter Havet om Natten efter en Stierne, som synes at være Polar-Stiernen. Af Saxo seer man p. 30, at de Danske roede deres Skibe frem ved Aarer; p. 40, at de brugte Kiser, venteligen af Jern, til at beskadige de fiendtlige Skibe med, og at trække Hielm og Skiolde fra Fienden; at deres Skibe havde Mast, p. 49 Aarer, p. 50 Roer, p. 71 havde Navne, p. 73 maatte øses med Kar, som den ene Skibsmand rakte den anden, see Stephanii Note p. 114; p. 74 komme hastigere at Sted med Seil end med Aarer; p. 84 ei besatte med ringere end 12 Mænd, p. 105 udrededes og bygdes af Almuen, p. 109 havde undertiden guldsyede Seil, forgyldte Master, og Purpur Touge, p. 121 bleve om Vinteren trukne paa Land, og omgivne med en Vold til Sikkerhed; p. 145 havde linnede Seil, og vare iblant gandske forgyldte, og havde Drage-Hoveder; p. 148 Stavngiemmere, og høie Bord, saa at man oven fra kunde skyde ned paa Fienden; p. 160 vare undertiden besatte med 100 Mand, tæt beslagne med Søm, og forvarede med Oxehuder; p. 161 havde høie Master, i hvilke man kunde gaae op; p. 187 vare tieldede, eller bedækte oven til med Skin eller Seil. I Hrolf Krakes S. c. 15. p. 34 forekommer et Nøst eller Skibs-Huus, hvorunder Skibene forvaredes, naar de stode paa Land. Af Regnar Lodbroes S. c. 9. p. 23 sees, at Skibene stode paa en Slags Bankestok, efterat de vare dragne paa Land, hvorfra de bleve udskudte; c. 11. p. 31 i syv Dage kunde man udruste tyve Skibe. Bartholin i Ant. p. 107—110 handler

Gorm den Gamle. Aar 935. Christne Troe var da gandske forglemt i Sverrige, men Under Kongen Ring, med hans tvende Sønner Eric og Emund, gaae Unni Lov at prædike den. Forend han reiste did er vel det Man gesktiste

ler om, hvad Billeder af Guder, Konger, Dyr, helst Drage-Hoveder, gemenligen forgyldte, de gamle Nordiske satte i Gallionen eller Forstavnen. I Nøstarne forvaredes ogsaa Seil og anden Skibs Redskab, see O. T. S. S. Part. 2. p. 108 følgende Slags Skibe ere mig forekomne. Skuder, hvilket Navn endnu er i Brug for et Slags smaae Koffardieskibe, nævnes i Snorre 1. af Peringskiolds Udgave T. 2. p. 132. Cimba vel Kane i de Femerske Love af 1320. Asker brugtes allerede af Orvar Odd og Hialmar, see Hervarar S. p. 68. Byrding, et Slags Koffardieskibe, i O. T. S. S. Part. 2. p. 175. I Kroka Refs S. synes det at Langskibe kaldes Lang-Skuder, thi de vare besatte med 200 Mand. I O. T. S. S. P. 1. p. 125 tales om Aare-Skuder, hvoraf man maae slutte, at de andre have havt Seil. Pramme, hvilke ere platte neden til, nævnes ei førend i et Diploma af 1237. I den Danske Rimkrønike kaldes de Skibe Holker, Kong Gorm foer med til Jotunheim. Theodericus Monachus skiølner p. 26 imellem Skuta, et lidet Skib, og et lang Skib, som han kalder Liburna ɔ: Galey. Worm i Lexico Runico p. 63 taler om Karfe, et Slags Skibe jeg ikke kiender. Ordericus Vitalis p. 703 in Duchesnii Scr. Norm. om 4 store Norske Skibe ved Aar 1092, kaldte Canardi ɔ: Knorrer. Disse vare uden Tvil med af de største, thi paa saadan et giorde Regnar Lodbrok sit Engelske Tog, og tales der i Christendoms S. p 23 i den gamle Udgave om en Knør af 27 Rum. De gamle Nordiskes Krigsskibe havde og hver for sig sit Navn, saaledes forekommer: Den lange Orm, eller Drage, den korte Orm, Tranen, Visund ɔ; bisons, Marie Sude, Olafs Sude, Guldbringen, Rensdyret. Til Touger brugtes undertiden Rosmerskind, see Othera Reise i Spelmanni vita Alfredi p. 205. 206. Kong Oluf Tryggvesöns Skib Ormen hin lange var meget stort, og havde den Norske Kong Hagen Hagenien i det 13 Seculo et, som fra Vandgangen og til øverst paa Skibsbordet var 19 Alne høit; N. Kr. p. 750, der vare og Skibe af 30, 32 og 36 Rum, hver besat med 16 Mand, (hvilket paa et af 36 Rum giør 576 Mand) og hvilke roedes frem med 48 Aarer oven paa, og havde imellem Øse-Rummene

gjeftiske skeet imellem ham og en vis Willarius, angaaende noget Gods, hvorom et Diploma af Kong Henrik handler, udstædet til Duisborg den 24 Maji. Ved disse Tider var store Uroligheder i Norge, thi den Norske Kong Eric Blodöxe, fordrevet af sin Broder Hakon, flyede til den Danske Harald, som knæsatte og opdrog hans Søn Harald, som sin egen Søn. Fra Danmark drog Eric til Orkenøerne, og siden til Adelsten i Engelland, hvilken Konge havde staaet Hakon bi, som var opfostred hos ham. Nogle Normaner, maaskee fra Bretagne, plyndrede i Berry udi Frankerige, men bleve af Indvaanerne der og i Touraine overvundne og ihielslagne. Ingelger, Søn af Fulco den Rode, Greve i Anjou, som ofte havde holdt sig vel imod Normanerne, er rimeligen bleven fanget og dræbt af dem i dette Indfald. Udi Normandie kom det til indbyrdes Krig, thi saasom Hertug Wilhelm giorde Forbund med de Grever Hugo og Herbert, og bar stort Venskab for de Franske, saa fattede en vis Riulf, som antog sig de indfødde Normaners Sag, et stort Had til ham, og opkastede sig til deres Anfører og Formand, foregivende, at han var mere Fransk end Normanisk. Herved erhvervede han sig et stort Anhang, og forlangte i dets Navn et anseeligt Land til Rille eller Risle-Floden. Wilhelm svarede, at Land kunde han ikke give dem, men derimod vilde han give dem Armbaand, Brynjer, Bælter, Hielme, Heste, der got skulde trave (Campitores), Spyd, Sværde prydede med Guld, saafremt de vilde vedblive i hans Tieneste, og vilde han i alle Ting følge deres Raad.

Gorm den Gamle. Aar 935.

Deres

mene 24; N. Kronike p. 560, 561. Hirdskraa p. 278. Harald Harfager sendte den Engelske Kong Adelsten i det 10 Seculo et Skib, som havde forgyldte Snabler, og Purpur Seil, og var inden i langs Bordet besat med forgyldte Skiolde efter Wilhelm af Malmesbury hans Beretning.

Gorm den Gamle. Aar 935.

Deres Fiender skulde være hans Fiender, og deres Venner hans Venner. Saadant Svar giorde Riulf og Anhang end dristigere, og udlagde han det, at Wilhelm vilde dysse dem i Søvn, for des bedre at besnære dem. Ophidsede herved ginge de over Seinen, og imod Rouen, for at fange baade ham og hans Yndlinger. De leirede sig paa den saa kaldte Krigens Mark. Wilhelm, som synes at have været mere skikket til Munk end Regent, sendte da Gesandtere til dem, og lod dem tilbyde end mere Land end de havde forlangt, nemlig han vilde give dem alt Landet indtil Seinen, og de skulde blive de øverste i hans Raad. Dog Riulf lod ham igien svare, at han ikke mere erkiendte ham for Regent, han skulde ufortøvet forlade Byen, og gaae til sine Beslægtede de Franske, hvis ikke vilde Riulf bestorme Staden, og omkomme ham og alle hans. Wilhelm, herover forfærdet, drog med Hæren og de Fornemme ud af Rouen op paa et Bierg, hvor han kunde oversee de fiendtlige Tropper, for at erfare om han kunde stride imod dem, men da han saae, at de vare langt stærkere end hans, sagde han til Bernhard den Danske, hans fornemste Raadgiver: Jeg vil drage til min Morbroder Bernard i Senlis, og oppebie Hielp hos og af ham, og med den ødelegge rent disse Oprørere og deres Slægt. Hertil svarede den Danske Bernard: Jeg vil følge dig til Epte, men i Frankerige drager jeg ikke ind, thi jeg har forhen bekriget det med din Fader, og dræbt der mange Franske, hvis Afkom endnu leve, og hvorledes skulde vi begaae os for saa manges Fiendskab? Og du, vil du heller leve foragtet, underholdet af andres Almisse, og til ingen Nytte, end at regiere og forsvare dit Land? Jeg og mine Kamerader ville et følge dig, eller reise did med dig. Hellere ville vi til Skibs søge vort Fæderneland Danmark (Dacia) igien, siden en Fyrste og Forsvarer

mangler

mangler os. Du Qvindagtige formaaer ikke længre at herske over os, siden du frygter for Døden af disse dine Fienders Haand; Truffet af denne haarde og sande Tale, gav Wilhelm tilkiende, at han vilde gaae i Spidsen for dem, og angribe Fienden, haabede ogsaa got Udfald. Nu roste Bernard ham, og bad ham ikke at vredes over sin frie Tale. Derpaa forhørde Bernard, hvor mange der vilde paatage sig dette dristige Foretagende, og da fandtes ikkun 300 villige hertil, som og gave det tilkiende efter de Nordiskes Vis, ved at slaae paa deres Skiolde, og at tilsige Wilhelm Huldskab og Troskab. Men alle de øvrige vege tilbage til Byen. Med disse 300 klædde i Harnisk angreb Wilhelm uformodentligen den fiendtlige Leir, som ikke ventede sig noget mindre. Med Sværd og med Lanze bleve derfor mange nedlagde, deres Telter nedrevne og opbrændte, og mange sprængede i Seinen, uden at det skal have kostet Wilhelm een Mand; Saa dristig skriver Dudo, og ligesaa utrolige og fabelagtige Seiervindinger forekomme hos Græker, Romere, Spanier og flere. Riulf og mange med ham skiulte sig i hosliggende Skov. Samme Dag dette Slag stod fødde Wilhelms Gemahlinde Sprotta, som var af en fornem Slægt fra Bretagne, og meget deilig, og som han havde ægtet efter Dansk, det er hedniſk, Vis, hvilken han derfor troede at have Ret til at forskyde naar han vilde, ham en Søn kaldet Richard, paa det Slot Fiscamnus, nu Fescam en Caux, hvorhen han under Bedækning af et anseeligt Rytterie havde ladet hende strax bringe, saa snart Riulfs Opstand brød ud, for derfra at flygte til Engelland, saafremt Riulf havde faaet Overhaand. Wilhelm sendte usortøvet did Henric, Bisp af Bayeux, og Botho sin Fosterfader, og øverste Anfører for Krigshæren, for at staae Faddere til Barnet, og den første af døbe

Gorm den Gamle, Aar 935.

 det,

Gorm den Gamle. Aar 935. det, hvilket og skede i Overværelse af alle andre Bisper i Normandie. Og fra denne Tid af blev Wilhelm til en anden og duelig Regent, og gave mange kiække Stridsmænd sig til ham fra Frankerige, Burgundien, Danmark og Norge (a), Flandern, Engelland og Irland. Kong Rudolph forærede ved sit Diploma af 13 September til Attigny det Kastel Cahors til Klosteret Tulle for at nedrive det, hvilket Kastel hans Formænd havde anlagt imod Normanerne, som ødelagde de Lande Limousin og Perigord (35).

Aar 936. Efterat Unni havde prædiket med megen Frugt i Sverrige, og var paa Veien at reise tilbage, blev han syg der, og døde midt i September, og blev af sine Discipler begravet i Birca, alene hans Hoved førte de med sig til Bremen, og begrove der for Altaret i St. Peders Kirke. Sigebert, Munk i Corvey, havde alevegne fulgt ham paa hans gudelige Reise, og vendte efter hans Død til sit Kloster igien, hvor han baade i bunden og ubunden Stil beskrev Unni Levnet, hvilke Levnetsbeskrivelser ere, til et stort Tab for Nordens gamle Historie, bortkomne. Imidlertid var den berømmelige Tydske Kong Henrik død til Memleben den 3 Julii, og fik til Efterfølger sin af Navn og Gierning store Søn Otho I. Denne nye Konge beskikkede efter sin Moders Mathildis Forbøn Adaldag til Erkebisp i Bremen endnu i samme Aar. Han var hans Cantzler, i Slægt med Mathildis, hvis Capellan han var, thi han stammede efter Falckes Mening fra en Farbroder af Witе-

(a) Saa forklarer jeg her Dacigenæ.

(35) Ad. Br. l. 1. c. 50. 51. p. 14. 15. Mon. ined. fasc. 1. p. 4. 5. Steph. T. 1. p. 281. Bouquet T. 8. p. 190. 196. T. 9. p. 30. 47. 10. 90. 580. Dudo l. 3. p. 94—97. 110. 111. 93. W. Gemmet l. 3. c. 2. p. 234. Sch. N. H. T. 2. p. 307. T. 3. p. 475. Snorro i Hakon Adelstens Saga c. 10.

Witekind, og havde Wulfar til Fader. Han var og beslægtet med Adalward, Bisp i Verden, som da stod i stor Anseelse, og prædikede for Venderne paa samme Tid, som Unni for de Nordiske. Endnu samme Aar fik Adaldag Lehnet af Otho ved Stavens Overgivelse, men Pallium fik han af Pave Leo 7, venteligen først Aaret efter, og Vielsen af Erkebispen i Maynz. Da han var ung, saa beklædde han længe Sædet, i fulde 54 Aar, hvorved, saa og ved de store Slægtinge, han havde, han udrettede meget til det Bremiske Sædes Fordel hos de Tydske Konger, allerheldst alle tre Othonerne vare Geistligheden meget hengivne, og giorde, heldst den anden, som den Norske Skribent Theodericus Monachus beretter, den alt for rig og mægtig. — Den Franske Kong Rudolph døde den 15 Januarii uden Børn, hvorpaa Adelsten formaaede Hertug Wilhelm af Normandie til ved Gesandtere og Gaver at sætte den unge Ludvig, Søn af den Franske Kong Carl den Enfoldige, Adelstens Søsterson, paa sin Fæderne Throne, og bragte Wilhelm Grev Hugo og de flere til at bifalde dette. Wilhelm forligte sig da og efter Adelstens Begiæring med den flygtige Brittiske Fyrste Alan, og tillod ham og hans Folk at vende tilbage til Bretagne, og at besidde det som forhen, fra hvilken Tid Alan blev Wilhelm stedse hengiven. Da Ludvig steg i Land ved Boulogne, toge Wilhelm, Hugo og Herbert der imod ham, og ledsagede ham til Laon, hvor han blev kronet af Erkebisp Arrauld i Rheims i næsten tyve Franske Bispers Overværelse. Hvor fredeligt end dette gik af, saa maae dog de Franske have været bange for Wilhelm og hans Folk, efterdi de flyttede de Helgenes Potentiani og Medfølgeres Legemer til Sens af Frygt for Normanerne, med mindre de Normaner, som besadde Nantes, forstaaes ved disse. Dog siger en Skribent, at det skede af Frygt

Gorm den Gamle. Aar 936.

 for

Gorm den Gamle. for Ungarerne, som da ødelagde Europa, ligesom Normannerne forhen (36).

Aar 937. Til denne Tid henfører jeg at Thyra lod oprette og istandsætte det forfaldne Danevirke, hvor endnu findes Levninger af en Skandse kaldet hende til Erindring Thyreborg. En utrykt Krønike paa Dansk siger, at hun befæstede den med Pæle, Graver og Stokke. Rimeligen haver hun begyndt hermed strax efter Henriks Død, taget den Tid, da Regierings-Skifte forefaldt i Tydskland, og alting var der temmelig uroligt. Det kan vel og være, at hun da haver opholdt Kong Otho med Løfter, og sendt ham 12 af de fornemste Mænds Sønner til Gisler, for imedens at faae Befæstningen færdig, og for saavidt kan det være sandt, hvad Svend Aagesen beretter, men en skaummelig Digt er det Tilleg, at Otho vilde have hende til Dronning, hun som da var over 60 Aar. Thyra lod ved alle Gaardeiere arbeide med stor Iver paa Volden, hvilket var saa meget mere nødvendigt, som de Tydske Lande stødte lige tæt op til den, og en Marggreve var i Nærværelsen. Til dem, som intet havde, gav hun Underholdning og Penge, paa det de og skulde arbeide paa den. Ingen var befriet for dette Arbeide, undtagen Børn og alle gamle Folk, hvilket dog ei maae forstaaes anderledes end om dem, der vare tilbage, thi mange vare da uddragne af Landet under Frodes Anførsel, som vi strax skulle faae at høre. Svend Aagesen giør hers

ved

(36) Ademi l. 1. c. 50. p. 15. Trithemii op. hist. p. 24. in chr. Hirs. Falcke Trad. Corb. p. 485. 488. Leib. scr. T. 1. p. 196. 197. 328. Annal. Corb. in Paullini Synt. p. 377. Staphorst T. 1. p. 282. 283. Theod. Mon. c. 5. M. West. p. 186. Bouquet T. 8. p. 322. 238. 260. 190. 304. 319. 320. T. 9. p. 12. 52. 90. 135. Mab. A. S. O. Bened. T. 8. p. 227. Dudo l. 3. p. 97. 98.

ved den Anmærkning, at saadant kunde des lettere skee, saasom Kongerne eiede da egentligen al den Jord, der var i Riget (a). Svend tør ikke sige, at det var saa i hans Tid, men Hykleren vil tvertimod Sandhed give tilkiende, at det havde været saa tilforn, for at indsinigre sig hos det da regierende Kongelige Hus, hvis Attraae gik alt for meget til Despoterie (b). Imidlertid fik Otho Kundskab om denne Befæstning, og tog det an for en Fiendtlighed, sendte derfore Gesandtere til hende, men hun foregav, at det skeede for at hindre de Danske i deres sædvanlige Streiferier, thi det var ikkun een Port paa Volden, og derved at betage dem at falde ind i Tydskland. Det er intet Under, at Gorm er bleven af Fremmede og mange Indenlandske anseet for doven og ubeqvæm til Regieringen, da man finder, at Thyra, Knud og Harald have i hans sidste Aar staaet for alle Ting, hvortil vel fornemmeligen hans høie Alder har været Aarsag, men det er og mueligt, at han i den har slaaet sig til Roligheed, og overladt sig til Giæstebuder og Drik, som Svend Aagesen vil. I hvor stor

Gorm den Gamle. Aar 937.

Dddd 3 Maade

(a) Skove og øde Egne tilhørte dem. Af deres dyrkede egne Jorder finge de Penge eller Vare, som i de fleste andre Riger. See Spelmanni Glossarium p. 230. 231.

(b) Svend Aagesen siger og, at alle, saavel Rige som Fattige, dyrkede hendes Agre og Jorder ligesom Bønder, hvilket Rothe i N. Orf. Tom. I. pag. 159. vil alene have forstaaet om Almindinger, der virkeligen tilhørte Kongerne. Saasom Søerøverie efterhaanden aflagdes, Folkemængden derved tog til, og Almuen sad mere stille hiemme end forhen, saa er det rimeligt, at Landets Dyrkelse har tiltaget, og at den optagne Jord i Almindingerne har forøget Kronens Gods. Imidlertid er det dog vidst, at Svend Aagesen har uden Tvil med Villie skreven utydeligen, og givet Anledning til den Tanke, at hele Landets Jorder tilhørte Kongerne, da han, ligesaavel som Saxo, søgte at smigre for Kongehuset.

Gorm den Gamle. Aar 937.

Naade Adaldag stod hos Otho, kan sees af dennes Diploma, udstædet til Werle den 30 Junii, hvori han fritager alle Klosternes Livegne og Fri-Bonder i det Hamborgske Erke-Stigt fra al verdslig Øvrigheds Magt, undtagen fra Erkebispens Advocat eller Forsvarer, og tillader saa mange af de frie Folk at give sig hen, som Livegne eller og som Bønder, til bemældte Klostere, som der selv vilde, naar kun deres Beslægtede og Arvinger havde intet derimod, og skulde Adaldag og Efterfølgere have over dem at sige, naar de droge i Leding, eller til Rigsdagene. Fremdeles blev ved samme Diploma givet Cleresiet i Hamborger Kirke Magt at vælge sig herefter en Biskop, enten iblant sig selv eller anden Stæd fra. Ved et andet Diploma, givet til Walahus i Thyringen den 8 August, skiænkte Otho til de Hamborgske Bisper alt Land, han besad i Bremen, Ramesloe, Brasen og Bukken. Saaledes giorde Otho de Hamborgske Erkebisper mægtige, og var Adaldag den første af dem, der foreenede verdslig Vælde med den geistlige Magt. Ingen maae undre sig paa, at Otho var Geistligheden saa bevaagen, thi, foruden at han var andægtig, saa behøvede han Bispernes Hielp til at understøtte sin vaklende Throne, hvilket var Kongernes almindelige Skiæbne paa de Tider, og hertil kom, i Henseende til Adaldag, det store Venskab, Enkedronningen Mathildis bar for ham. Nogen vil maaskee forundre sig over, at Otho forudsætter, at en Frie vilde give sig hen til Livegen. Men saaledes var da Tidernes Tænkemaade; Frygt for at mishage, og Lyst til at behage Gud, som man da meest satte i at berige og tiene Geistligheden og Klosterne, virkede saa meget, at frie Folk i Hobetal giorde sig til Kirkers og Klosteres Tienere, hvilket samme skede siden hos os i Danmark. Af disse og flere Diplomata, som ere udstædde til Qvedlindborg, Alsted, Magdeborg, sees, at Otho

opholdt

opholdt sig ved denne Tid i Saxen og Thüringen, saa at han derfor var i Nærheden, at kunde have et vaagent Øie med Thyra, men havde dog saa meget at bestille, endog med sin egen Broder Tancmar, at han derover ikke kunde forhindre hendes Foretagende. — Udi Engelland opkom i dette Aar en meget stor Krig, den største de Nordiske Folk havdeført der, siden Regnars Sønners og den ældre Gudruns Tider. Den var saa meget des skarpere, fordi Nordiske figtede mod Nordiske, thi jeg tviler ikke paa, at jo den Ost-Angliske Gudrun da stridde paa Adelstens Side, ligesom saa mange andre Danske, der boede i Engelland, og såder det ogsaa, at den tapre Islænder Eigil haver bivaanet denne Krig, ja endog den fordrevne Northumbriske Konge Godefrid, som da var saa rent hengivet til Fribytter-Levnet, at han hellere vilde følge det, end være ret Konge over et vidst Folk; Men fra den Tid af troer jeg dog, at hans Søn Regnald, som siden blev Konge i Northumberland, har opholdt sig ved Adelstens Hof. Anledningen til Krigen var denne: Den Skotske Constantinus kunde ei forglemme de ulykkelige Krige, han havdeført med Adelsten, til den Ende søgte han at bestyrke sig ved Forbund, for at blive ham voxen. Amlav, Ostmanernes Konge i Dublin, var da meget mægtig, og beherskede tilligemed mange Øer, venteligen Man og Vest- eller Sudur-Øerne ved Skotland. Amlav var en Hedning, en Søn af Godefrid, og Sønnesøn af den Norske Harald Harfager, hvilket gior det begribeligt, hvi saa mange gamle Engelske Skribenter kalde ham en Norsk Konge. Paa sin Moders Side skal han have stammet fra Regnar Lodbrok. Constantinus fik ham paa sin Side ved at give ham sin Dotter til Ægte, og ved at love ham, som det synes, Northumberland efter erhvervet Seier. Den Cumbriske Konge Eugenius, eller

Gorm den Gamle. Aar 937.

rettere

Gorm den Gamle. Aar 937.

rettere Oswin, var Skotterne lehnspligtig, og selv en Skotter, han traade altsaa let ind i Forbundet, og havde ogsaa gamle Fornærmelser at hævne paa Adelsten. Ja Danske fra Danmark selv toge ogsaa Del i denne Krig, anførte af den Jydske Under-Konge Frode, og ere Knud og Harald venteligen blevne hiemme for at styre Riget, og at passe paa de Tydske. Aarsagerne, hvorfore de Danske ogsaa toge Del i Krigen, vare uden Tvil disse trende: Først fordi Adelsten havde de Danske Riger i Engelland under sig, hvorvel han var politisk nok i at begegne de Danske, som boede der, meget vel, baade fordi de vare tapre Krigere, saaog fordi de vare mange i Tallet, og befoel han, at hvert Huus i Engelland, som var i Stand dertil, skulde underholde en Dansk, hvilken derimod var pligtig til at følge Kongen paa alle Krigstog. Men denne Politik, som var nyttig for den nærværende Tid, og hialp Adelsten meget til hans Erobringer, blev skadelig for Fremtiden, thi de Danske toge derved saaledes til, allerheldst de bleve ved at forestille et Folk for sig, som havde sit eget Sprog, og sine egne Skikke, at de derover bleve i Stand til længe efter under Ethelreds Regiering at staae deres egne naturlige og indfødde Konger Svend og Knud bi i at undertvinge Engelland. Iblant de Danske, som Adelsten især giorde meget af, var forommeldte Odo Bisp i Shrewsbury, som han betroede sine hemmeligste Raad og Anslag. Den anden Grund hvi Danske fra Danmark bekrigede Engelland var, at Adelstens Magt begyndte at blive alt for skrækkelig for alle Nordiske, saa de kunde befrygte at miste deres Erobringer i Skotland og Irland, thi han havde nu hiulpet Hakon paa sin Faders Harald Harfagers Throne i Norge, og havde derved intet at befrygte derfra, allerheldst Hakon var bleven opfød ved hans Hof, og bar derfor det Tilnavn af Adelstens Fostre.

Sin

Sin Datter-Søn Ludvig havde nu Adelsten igien hiulpet til hans Fæderne, nemlig det Franske Rige, og med den Normaniske Hertug Wilhelm stod han i nøie Forbindelse, hvilket altsammen hindrede de Nordiskes Streiferier i Frankerige, saa at disse krigerske Folk befrøgtede herover med Grund at miste baade Ære og Fordeel, hvilken da sattes i Fribytter-Toge. Hertil kom den tredie Grund, som alene angik de Danske Prindser Knud og Harald. Disse havde, efter adskillige lykkelige Søetoge imod Venderne, engang landet i Engelland paa de Ost-Angliske Kuster, og plyndret der i Riget af deres Moders Stiffader Gudrun, som, i Stædet for at blive fortørnet paa dem herover, meget mere roste dem efter de Tiders Tænkemaade, og indgik en Foreening med dem, at de skulde besidde Riget efter hans Død. Men da han vedblev at staae i nøie Forbindelse med Adelsten, saa frygtede de venteligen for at miste Riget efter hans Død, og til den Ende sendte de en stor Dansk Hær did under Frodes Anførsel. Hvorom alting er angaaende denne sidste Grund, saa landede Amlav med en stor Magt af 615 Skibe (a) i Udløbet af Floden Humber, og fulde de Danske af Northumberland strax til ham, da de gierne vilde have deres egen Konge, heldst efterat han i et Slag havde overvundet de tvende Jarler Alfgrim og Gudrec, (som paa Adelstens Vegne forestode Northumberland, og som baade paa Møderne og Fæderne Side stammede fra de Danske), og ihielslaget den sidste. De af Norfolk skulle og have foreenet sig med ham. Adelsten drog imod ham med en meget stor Magt, men dog tviler jeg paa, at den haver bestaaet af 100 Faner, og

Gorm den Gamle. Aar 937.

(a) De kaldes naglede Knærrer i det Angel-Saxiske Digt hos Gibson i den Saxiske Kronike, fordi de vare tæt beslagne med Søm.

Gorm den Gamle. Aar 937.

og 100000 Mand, som den udgives for i et gammelt latinsk Vers, der uden Tvil er oversat af Angel-Saxisk. Adelsten og hans Broder Edmund, som da ikkun var 15 Aar gammel, anførte Hæren, hvis fornemste Styrke bestod af Vest-Saxer, Mercier og Danske. Ved Adelstens Nærmelse trak Amlaf sig tilbage, venteligen for at foreene sig med Constamini Hær, der bestod af Skoter, Picter og Cumbrer. Underveis besøgte Adelsten, som altid viste sig meget andægtig, den hellige St. Johannis Grav i Beverley, og foregav han derfore, at denne hellige Mand havde aabenbaret sig for ham Natten forend Slaget skede, og lovet ham Seier. Saaledes trak Krigen sig Nord paa til det egentlige Northumberland, endskiønt Wilhelm af Malmesbury vil, at Adelsten har frivilligen trukket sig langt tilbage Sønder paa, for at lokke den unge og dristige Amlav efter sig, hvilket dog snarere hører til den Krig Amlav fire Aar efter førte mod Edmund. Begge Krigshære stode nogen Tid i Sigte af hinanden, og forhalede Adelsten Tiden ved Fredsforslag, indtil han havde faaet alle sine Folk sammen, da forlangte han af Amlav, som i Eigla kaldes Oluf den Røde, at han skulde blive hans Mand, og tage sit Rige til Lehn af ham. Wilhelm fortæller ved denne Leilighed, at Amlav begav sig klæd som en Barde eller Harpeslager ind i Adelstens Leir, for selv at bespeide alle Ting, hvor han med Sang og Spil forlystede Adelsten og Gjæster over Borde i hans eget Telt, hvorfor han og fik nogle Penge, som han dog hemmeligen kastede bort, og alt dette gav en tilkiende for Adelsten efter hans Bortgang, som forhen havde tient Amlav. Adelsten tiltalte ham, hvorfor han ikke strax havde sagt det fra, imedens Amlav endda var tilstæde, men han svarede: Den Eed, jeg nu nylig har aflagt til dig, har jeg forhen aflagt til Amlav, og der-

som

som jeg havde forraad ham, saa kunde du deraf slutte dig til, hvad jeg vilde giøre med dig. Derimod raadde han Kongen til, at brække op med sin Hær, og drage et andet Stæd hen noget derfra, indtil han kunde trække flere Tropper til sig. Dette Raad fulgte Adelsten, og befandt sig vel derved, thi Amlav giorde om Natten Anfald der, hvor hans Tælt havde staaet, og omkom Werstan, Bisp af Shirburn i Dorsetshire, med alt hans Følge, som, uvidende om det foregaaende, havde samme Aften leiret sig der. Men Amlav lod det ikke blive derved, nei, samme Gang angreb han de Engelske, som laae een Mil derfra, med en stor Hær baade til Hest og Fods imod Dagbrækningen den 28 Junii, saa at de finge knap Tid at væbne sig, og varede Striden med største Hæftighed indtil Aftenen. Adelsten stridede selv med sine Vest-Saxer mod Amlav paa den aabne Mark ved Floden, og fandt hans Folk trætte og i Uorden af den forrige Strid, venteligen med Bispen. Endskiønt det derfore efter Omstændighederne var ikke saa stor en Sag, at Adelsten overvandt ham, saa kunde det dog ikke skee uden ved et Mirakel, som den Danske Odo giorde, der da stod i stor Anseelse for Hellighed. Adelstens Sværd var nemlig faldet ud af Skeeden, men efter Odo's Bøn kom et andet af sig selv ind igien, det er at sige, at Odo har rakt ham et nyt Sværd. Saa meget er vist, at Odo ikke vigede fra Kongens Side i det gandske Slag, og at Adelsten kaldte ham sin Befrier, giorde ham og til Bisp i Shirburn i Werstans Stæd. Adelstens Canzler Thurkitil figtede med dem af Mercia og London imod Constantinus, og strakte hans Hær sig hen til en Skov. Skudvaabnene bleve snart forbrugte, og Hugvaaben derpaa grebne til. Der figtedes Mand for Mand, Fod ved Fod, Spyd ved Spyd, og Skiold stødte mod Skiold. Endeligen

Gorm den Gamle. Aar 937.

Gorm den Gamle. Aar 937.

ligen brøde Thurkeil og Singin, Anførere af Worcester, Orkenøboernes og Picternes Orden, og siden Cumbrernes og Skoternes, og vare nær ved at fange Constantinus, som derover tog Flugten, og lod sin Søn saaret efter sig paa Valpladsen, og var dette det største Slag, som indtil den Tid var bleven holdet i Engelland, siden Angel-Saxernes Ankomst. Amlav maatte tilsidst flye, og kom han i Sikkerhed til sine Skibe tilligemed Constantinus, Eugenius og Frode, og drog derpaa selv tilbage til Dublin; Men der bleve af hans Partie 5 Konger, hvoriblant en af hans egne Sønner, og en vis ubekiendt Eligenius af Deira, maaskee Eugenius eller Oswin af Cumberland (a), og syv af hans Jarler paa Pladsen, og utallige Krigsfolk. Adelsten mistede ogsaa mange, og deriblant tvende Prindser, Elwin og Ethelwin, Sønner af hans Farbroder Ethelward, hvilke han lod begrave i Malmesbury. Der faldt og tvende Aldermænd, og tvende Bisper. Slaget skede ved Brunanburg, Bruneford eller Brunandune, nu Braonudge, Bromford og Ford, tvende Stæder i Northumberland ved de Floder Till og Glen, som falder i Till, og den igien i Twede. Som en Følge af denne Seier var, at det gandske Northumbriske Rige faldt igien i Adelstens Hænder, hvorpaa han og Edmund vendte tilbage til Wessex. Indvaanerne af Wales maatte og underkaste sig ham, og give i Skat 20 Pund Guld og Sølv, sampt 100 Jagthunde og et stort Antal Høge. Efter al Anseende har den Norske Kong Erik Blodøxe, som Hakon hans Broder havde ved Adelstens Hielp fordrevet fra Norge, været med i Slaget mod Adelsten, og denne derpaa tilbudet ham det Northumbriske Rige som et Lehn, paa Vilkaar at lade sig døbe, hvilket Erik og imodtog, og at beskytte Landet imod Skoter og Irrer, saa og Danske og andre Søerøvere.

Herved

(a) Andre lade dog denne Eugenius komme bort i Sikkerhed.

Herved satte Adelsten sin Fosterson Hakon i rolig Besiddelse af Norge, og herved vandt han alle de Norskes Venskab, og forenede saaledes klogeligen tvende stridige Partier. Erik tog sit Sæde i York, hvor Lodbrocs Sønner forhen havde boet, og lod sig med Dronning, Børn og alle sine Krigsfolk døbe. Han havde regieret i Norge fra Aar 931 til 935, og siden efter sin Bortreise fra Danmark flakket om paa Havet, og mest opholdt sig paa Orkenøerne. Imellem Amlav og Adelsten har Uvenskaber varet længe, thi Adelsten klager allerede i et Diploma af 930 (a) over, at den Norske Kong Amlaf vilde skille ham ved Liv og Rige, maaskee af den Aarsag, fordi Adelsten havde skilt de Danske ved Northumberland, og saa maae deres Uvenskab allerede have begyndt Aar 927. I dette sidste Indfald skal det og have været Amlavs Forsæt rent at ødelegge den Christne Troe i Engelland. For da at stille de Norske rent tilfreds, og at betage Amlav dette Paaskud, er det vel at Adelsten har overladt Northumberland til Erik Blodøxe (b). Da ovenmældte Eigil og hans Broder Thorolf traadde i Adelstens Tieneste, maatte de først lade sig primsigne (c) eller

Gorm den Gamle. Aar 937.

(a) Blant Underskrifterne forekomme Healden Dux og Odda Minister.

(b) Dette store Slag ved Brunanburg vil Langebek T. 2. p. 416. not. I. have til at være det samme, hvorudi Erik Blodøxe siden faldt, men det strider imod Snorro, og kan ei vel forenes med Tidsregningen. Den Grund, han giver, at det ikke vel er troligt, at Erik skulde have ladet sin Broder Hakon sidde saa længe i Roe udi Norge, omstødes derved, at hans Kræfter vare for ringe at bekrige baade Adelsten og Hakon, som han da havde maattet giøre, saa og derved, at han uden Tvil fik Northumberland paa Vilkaar, at holde Fred med sin Broder.

(c) I Finnæi H. Eccl. Isl. p. 42. not. 6. berettes, at mange Voxne vilde heller lade sig primsigne end døbe, fordi de da undginge at klæde sig nøgne af i manges Nærværelse. Mange lode sig primsigne mere end eengang, og bleve de Primsignede begravne under Gierderne af Kirkegaardene. Ordet er sammensat af det latinske primus og af signare, ɔ: signe, tegne etc.

Gorm den Gamle. Aar 937.

eller tegne med Kaars efter den da brugelige Skik hos hedniske Kiøbmænd og Krigsfolk, der traadde i Tieneste hos Christne, og kunde saadanne siden frit omgaaes med Hedninger og Christne, og troe af Religionen hvad der mest behagede dem. Tre hundrede Mænd fulgte med disse Brødre, og ginge i Adelstens Tieneste. Saa frit og ligegyldigt tænkte man da i Troens Lærdomme, hvilket deels kom af Mangel paa Undervisning, deels af den Friheds og Uboieligheds Aand, som da herskede. Thorolf, den ene af Brødrene, satte Livet til i Slaget, og var stillet imod Constantinus og hans Skoter. Hans Agt var, med sine Folk at falde Fienden ind i Siden (Flanqven), og til den Ende drog han hurtigen frem, og lod sine Mænd bedække den venstre Side med Skioldene, og derimod den hoire være ubedækt, som vendte imod Skoven, men just derfra brød et skiult Partie Skoter ud, og dræbte ham. Eigil, som var stillet paa et andet Stæd, hastede da til Undsætning, og rev ei alene Skoterne Seieren af Hænderne, men faldt endog Kong Oluf eller Amlav ind i Ryggen, og bidrog derved meget til Seieren (a). Mange af de slagne fornemme Engellændere og Danske bleve førte til Kirken af Axmistre eller Axanminstre i Devonshire, og der begravne. I denne store Krig er det vel skeet, om det nogensinde er skeet, at nogle Danske komme til Klosteret St. Albans i Hertfordshire, da Wulnoth var Abbed der, og bortstiaale St. Albani Ben, førende dem til Danmark til Odense. Dette maae være skeet ved Frode og hans Folk. Egwin, Munk i St. Albans, skal siden

(a) Efter Ordenen af Fortællingen i Eigla maatte disse Brødre have tient Adelsten længe før 937, men Navnet Oluf og Skoternes Benævnelse, og det Eigil i et Vers siger, at i Slaget bleve 3 Konger, viser, at herved forstaaes det store Slag ved Brunaborg. Overalt er Tidsregningen og Tildragelsernes Følge meget forkeert i Eigla, hvorvel der ellers ere kiønne Beretninger.

siden igien have stiaalet dem derfra og fort dem til Engelland. Man maae ikke undres over, at Frode forte Albani Levninger bort, thi han var Christen, og endog vore hedniske Forfadre troede ofte at der var stor Helligdom ved slige Ting. — I Bretagne holdt Alan, som forst i dette Aar vendte did tilbage, mange Slag med Normanerne, havde Seier i de fleste, og igientog de fratagne Egne. Iblant andet landede han med nogle smaae Skibe ved Klosteret Dol, hvor han traf en Trop Normaner i Begreb med at holde Bryllup, hvilken han ganske nedlagde. Ei bedre gik det en anden Trop ved St. Brieu, hvorpaa de ovrige Normaner forlode samptlige Landet, i hvilket de vare adspredde, dog beholdte de Egnen ved Nantes. Udi Irland foreenede Ostmanerne af Waterford og Keallachan Konge af Cashel sig sammen, udplyndrede Meath, og odelagde de to Abbedier Cluainedhaech, maaskee nu Clunlenac, og Kill-Achaidh, maaskee Kellh, og forte Abbederne Conchavar og Muredach fangne bort (37).

Gorm den Gamle, Aar 937.

Saci-

(37) Lang. Scr. T. 1. p. 48. 49. 50. T. 2. p. 404. 405. Saxo l. 9. p. 179. l. 10. p. 182. Stephorst T. 1. p. 284—288. Lang. T. 2. p. 412—422. Chr. Sax. p. 112—114. M. West. p. 186. F. Vig. p. 603. Gale T. 1. p. 647. T. 3. p. 262. 263. 389. 540. 547. 672. W. Malm. p. 48. 49. 51. 52. 206. 248. H. Hunt. p. 354. 355. R. de Hov. p. 422. Ethelw. p. 848. Ingulph p. 871. 877. Sim. Dun. col. 25. 134. 155. Bromton c. 839. Lel. itin. T. 3. p. 59. T. 8. p. 65. Min T. 8. p. 871. 873. 882. 852. 868. 946. 947. Phil. Tronh. Saml. T. 5. p. 6. 7. Ines essay T. 2. p. 86. Cambd. Brit. c. 1097. 43. 44. Sch. N. H. T. 2. p. 268. 282—286. Snorro i Hakons S. c. 3. Torf. H. N. T. 2. p. 78. 162. Hemingi Chart. p. 441. Oluf Tr. S. part. 1. c. 16. Eigla c. 50—53. 62. Bouquet T. 8. p. 192. 276. Colgani A. S. Hib. T. 1. p. 356. Alford. T. 3. p. 263. Mon. Angl. T. 1. p. 195. Matthæus Paris p. 902. Whartoni Angl. sac. T. 2. p. 80. 81. Acta Sanct. Jul. T. 2. p. 69. Lel. coll. T. 2. p. 523. Dansk Krønike Msc.

Gorm den Gamle. Aar 938. Scibnæus, Conbrettani Søn, Abbed i Slare ved Boyne Flod udi Leinster, blev dræbt af Ostmanerne. — Alan, Hertug i Bretagne, fik at vide at en Trop Normaner opholdt sig nær Nantes, og havde i Sinde at besætte den, hvorover han drog did med sit Rytterie, og paa Marken St. Aignan holdt Slag med dem, hvori han blev overvundet, og flyede til et Bierg, hvor han i denne store Nød paakaldte Jomfrue Marie, allerhelst han var færdig at døe af Tørst. Han fandt da en Kilde, drak, blev styrket, giorde Anfald paa Normanerne, og slog dem gandske paa Flugt. De overblevne reddede sig ned ad Loire. Derefter besatte han Byen Nantes, som laae øde, og jog Normanerne rent ud fra Floden Loire, som hidindtil havde været dem en sikker Befæstning og Tilflugtssted. — Dronning Thyra bragte Volden Danevirke med alle sine Skandser nu til Ende efter et Arbeid af tre Aar, og har hun maaskee da og anlagt den saa kaldte østre Danevirke fra Slien til Eckernførde. Boisen (a) beretter, at Skaaninger, Sielandsfarer og Fyhnboer alene arbeidede paa Volden, og at Jyderne førte dem Proviant til. Hvorfra han har det veed jeg ikke, og maae han selv forsvare det. Det lader og, at hendes Søn Knud haver da opholdt med at give den aarlige Skat, han havde lovet Kong Henrik (38).

Aar 939. I Frankerige saae det ilde ud for Kong Ludvig, thi han kom ei alene i Krig med den Tydske Kong Otho, men endog hans egne Fyrster, de Grever Hugo og Herbert, og Hertug Wilhelm af Normandie bekrigede ham. Vel sendte Adelsten ham en Flode til Hielp, men den vendte strax tilbage, efterat have plyndret

(a) In chr. Slesv. ap. Mencke T. 3. col. 590.

(38) Colgani A. . Hib. T. 1. p. 107. Bouquet T. 8. p. 276. Lang. T. 1. p. 50. 51. Boltens Beschr. v. Stapelholm p. 124.

plyndret noget paa Kusterne af Flandern. Og alle ovenmeldte Fyrster holdte derimod en Samtale med Otho. Vel bleve Wilhelm og Herbert bandsatte af de Bisper, der vare paa Kongens Partie, fordi den første havde afbrændt nogle Flekker, der tilhørte den Flandriske Grev Arnulph, men Wilhelm lod sig ikke afskrække, og sendte alligevel Grev Herluin af Ponthieu Hielpetropper imod Arnulph, hvilke stode ham bi i at igientage Montreuil, og skede dette især ved Tropperne fra Coutances; hvorpaa Fæstningen blev forsynet med Korn, Vin og Flekkesider. Efter al Anseende har den Ost-Anglike Guthrun sat i disse Uroligheder Livet til i Slag ved Ponthieu. Dog kort efter forandrede Tingene sig, Ludvig indgik Stilstand med Hugo til 1 Julii imod Gislers Annammelse, og ægtede siden Gerberg, Kong Otho's Søster, og Enke af Gislebert, Hertug i Lothringen. Den bekiendte Franco, Erkebisp af Rouen, som havde døbt Rolf, døde ved denne Tid. I Bretagne vunde Britterne et Slag mod Normanerne, og toge et Kastel fra dem. I Slutningen af dette Aar og Begyndelsen af det næste maae det være, at den Tydske Otto har bekriget den Danske Knud ved Slesvig, og overvundet ham der, om man kan troe den gamle Skribent Eckehard, som skrev ved Aar 1040, thi efter den Tid skal han ved Maynß have indsat Burghard til Abbed i St. Gal, og i Maynß udstædde han et Diploma den 3 Junii Aar 940. Hertil kommer, at man har ingen Diplomata af Otho i det Tidsrum fra 7 Junii 939 til Magdeburg, og til 1 Martii 940 udi Fulda, i hvilken Tid denne Danske Krig maae være gaaet for sig, hvortil maae legges, at man vist veed, at han langt ud paa Aaret 939 havde med Obotriterne og Venderne i det nu værende Brandenburgske at giøre, ved hvilken Leilighed han nok og bekrigede de Danske. Danevirkes Befæstning

Gorm den Gamle. Aar 939.

Gorm den Gamle. Aar 939. fæstning har uden Tvil været Anledning til denne Krig. Med sin Svoger den Engelske Adelsten skal han have nærværende i Engelland overlagt, at de med fælles Kræfter skulde bekrige Danmark, hvilket Forsæt blev til intet ved Adelstens tilig paafulgte Død, men som bekræfter Uvenskabet og Handlingerne imellem Knud og Adelsten. Af Udfaldet veed man ikke andet, end at Otho overvandt Knud ved Slesvig, som maaskee har maat give Skat paa nye. Har Otho ved denne Tid kriget med Knud, saa viser det, at Gorms Død sættes retteligen langt ned efter Aar 931, siden den er forbunden med Knuds. Imidlertid kommer det mig dog for, at Otho ikke haver kriget med Knud, siden Eckehard selv vidner, at det skede efter Otho's Krig med hans Søn Ludolph, og Carlo, Abbed i St. Gal, desuden døde 959, med hvis Død dette Tog forbindes, for hvilken Tid Knud vist længe var død. Dog maae man og tilstaae, at Witekind skriver, at paa den Tid vare de Danske og Slaver Saxernes Fiender imod Norden. Desuden er Eckehards Tidsregning meget forvirret. Jeg skulde ikke troe, at Eckehard havde sat Knud i Stædet for Harald (39).

Aar 940. Da det er rimeligt, at den Ost-Angliske Konge Gudrun satte Livet til i Frankerige udi forrige Aar, saa tog Adelsten derpaa hans Rige under sig, ei anseende paa den Foreening, som var giort imellem Gudrun og de Danske Prindser Knud og Harald, hvilket tilligemed mere gav Anledning til en stor Krig Aaret efter, som Adelsten dog ikke oplevede, thi han døde den 7 October i det Aar 940 til Glocester, og blev begraven i Malmesbury, og denne

(39) Bouquet T. 8. p. 192. 262. 193. 218. T. 9. p. 91. Dudo l. 3. p. 103. Min T. 8. p. 843. 867. 868. 875. 882. Eckehardus in Goldasti Script. Alem. T. 1. p. 41—43. 37. 38. Struvii Hist. Germ. T. 1. p. 286. Georgisch Regesta T. 2. col. 211. 212. Witekind l. 2. p. 647.

ne hans Gierning var Drivfiæder nok at bevæge ham til Forbund med Otho imod Knud, som saa meget lettere kunde skee, da Otho var gift med hans Søster. Adelstens Broder Edmund, som da var ikkun atten Aar gammel, blev Konge efter ham. — Ostmanerne indtoge og plyndrede den Bye Down i Ulster. — Den Franske Ludvig drog imod Hertug Wilhelm, men som denne nu neppe kunde staae sig imod ham, efterat han var kommen i Svogerskab med Kong Otho, og desuden var tilbøielig til Fred, saa drog han Ludvig i Møde til det Amienske, forligede sig med ham, og blev hans Mand, og tog alt det Land til Lehn af ham, som hans Fader Rolf havde taget af Kongens Fader Carl. Dog Tingene forandrede sig snart; Wilhelm, Hugo og Herbert giorde paa nye Forbund sammen, ja Otho selv holdte endog med dem imod Ludvig, og var Frankerige paa den Tid og længe efter i en ynkværdig Tilstand, da den Kongelige Myndighed var rent foragtet. Ovenmeldte tre Herrer trukke mod Rheims, beleirede den, og twunge den til at overgive sig efter sex Dage, hvorpaa Herbert drog ind i Byen. Erkebisp Artauld, en af Ludvigs trofasteste Venner, blev da nød til at frasige sig Embedet, og at tage til Takke med Abbediet St. Basle, og Klosteret Avenai, hvorpaa disse Erobrere droge op imod Laon, Ludvigs fornemste Bye, for at beleire den, og efterlode Herberts Søn Hugo i Rheims, som de der giorde til Erkebisp. Dog Ludvig kom Laon til Undsætning, og Beleiringen blev derpaa ophævet. Men endskiønt Wilhelm var indviklet i Krig, saa tænkte han alligevel paa sine kiære Munke; han lod igien sætte Klosteret Jumieges i Stand, og sendte til sin Søster Gerloc, som var gift med Wilhelm Greve i Poitou, en af Kong Ludvigs ivrigste Anhængere, og som uden Tvil har ofte meglet Fred imellem Wilhelm og Kongen, og lod

Gorm den Gamle. Aar 940.

Gorm den Gamle. Aar 940.

hende bede om Munke til Jumieges, hvorpaa hun sendte ham tolv fra St. Cypriani Kloster, tilligemed Abbed Martin. I bemeldte Jumieges havde Wilhelm i Sinde at giøre sig til Munk, som han forhen havde lovet, men Abbeden selv og de fornemste Herrer af Normandie og Bretagne formaaede ham til at staae fra det Forsæt, forestillende ham, at de havde ingen, som kunde forsvare dem imod de Franskes List, og Hedningernes grumme Anfald, hvorvel han dog stedse beholdt det hos sig i sine Tanker, og lod det prægtigen, hvorvel kun lidet, opbygge, og indvie St. Peder til Ære. Derefter lod han sin Søn den unge Richard komme fra Fecan, beskikkede ham til sin Efterfølger i begge Lande, og lod syv af de Store aflægge Troskabs-Eed til ham, hvilket skede i Byen Bayeux. Først havde han overlagt denne Sag med sine tre fornemste Raadgivere, Botho, Bernard og Anslec, og blev derpaa Richard opdraget under Botho's Opsigt i Bayeux, hvor det Danske Sprog taltes, da derimod det Franske fornemmeligen taltes i Rouen. Ebolus, Bisp i Limoges, en Broder af ovenmeldte Wilhelm, Greve i Poitou, satte ved denne Tid St. Hilarii og Maxentii Klostere i fuld Stand igien, som Normanerne havde ødelagt, da de vare udbredte over ganske Aqvitanien. — Ved samme Tid døde Ulf, Prior i St. Albani Kloster udi Engelland, som af Fødsel var en Dansk, og nær beslægtet med Abbeden Eadfrith. Han var i saadan Anseelse for sin Helligheds Skyld, at han blev begravet hos Abbederne. (40).

Adel-

(40) Min T. 8. p. 882. Chr. Sax. p. 114. M. West. p. 187. F. Vig. p. 603. The present state of the County of Down. Dublin 8vo. 1757. p. 29. Bouquet T. 8. p. 193. 167. 194. 279. 292. 320. 261. 235. T. 9. p. 3. 12. 90. Gallia Christiana Sammarth. T. 2. p. 171. Mathæus Paris p. 993. Dudo l. 3. p. 101. 102. l. 4. p. 111. 112. 113.

Adelstens Død, og en ung Herres Bestigelse af Thronen, gav alle Engellands Fiender Haab. Amlav eller Oluf, Ostmanernes Konge, besluttede derfore paa nye at bekrige det. Gorms Sønner vilde nu selv fare did. Knud holdt Julen sidst i forrige Aar hos sin gamle Fader udi Jylland, hvor Gorm ofte opholdt sig, endskiønt han og ofte skal have været i Sieland, og giort det til Hoved-Landskabet. I ommeldte Jule-Samling tænker jeg at det Engelske Tog er bleven overlagt. Begge Brødrene, Knud, som ved denne Leilighed kaldes af nogle Skribenter Gamle Knud, og Harald foere med en stor Hær til Engelland, og paastode Ost-Angeln som deres Arvepart, og vilde uden Tvil hielpe Amlav, Sihtrics Søn, og Regnald Godefrids, deres nær Beslægtede, til Northumberland, maaskee og hævne det Adelsten havde hiulpet eller villet hielpe den Tydske Otho imod Knud. De landede i Northumberland, og lagde der meget Land under sig, dog som det synes ikkun ved Strandkanten. Landgangen skede uden Tvil ved Whitby, baade fordi de Gamle Nordiske ofte havde meget at bestille der, saa og fordi rimeligen det paafulgte Slag skede der, thi det gik for sig norden for Klyfland, saa kaldes en lang Strækning af Kusten sønden for Whitby, fordi Landet der er meget kleved, eller fuld af steile og bratte Stæder. Der mødte Edmund dem, og dræbte mange af deres Folk. Siden landstege de atter ved Scarborough, hvor de derimod havde Fordel i et nyt Slag. Derefter seilede de længer sønder paa, agtende sig til Yorck, og underkastede sig mange af Indbyggerne, men som de herved bleve sikre og skiødesløse, hendte det sig en Dag, da Solen skinte meget hedt, og Krigsfolkene derover svømmede imellem Skibene, og deriblant Knud selv, at Fienden skiød fra Landet paa dem, og blev da Knud ulykkeligvis truffet saaledes af en Pil, at han for-

Gorm den Gamle. Aar 941.

 tes

Gorm den Gamle. Aar 941.

tes Død til Skibet, dog gik der siden et Rygte, at hans egen Broder Harald havde foranstaltet dette af Misundelse, og Attraae til at herske alene (a). Saasnart Knuds Død rygtedes, samlede Indvaanerne sig til Modstand, Edmund kom og til med en stor Hær, og alle de, som forhen havde underkastet sig de Danskes Herredomme, fulde nu fra. Adskillige Gange forsøgte vel de Danske endnu at giøre Landgang, men da det var stedse forgiæves, seilede de hiem med Knuds Lig. Harald hastede til Jelling, hvor hans Forældre da opholdte sig, og aabenbarede ved sin Fostbroder Hauk Broderens Død for sin Moder. Hun fandt nu paa et snildt Raad, at give Kongen det tilkiende, thi han havde indgaaet det høitidelige Løfte, at ville med egen Haand dræbe den, som bragte ham Knuds Død, og selv ei at ville overleve sin Søns Frafald. Dronningen lod Spisesalen behænge med blaat Vadmel, som da maae have været Sorrigs-Tegn. Sig selv og de fornemme Matroner iførte hun Sorgeklæder. Men da Kongen var stokblind, saa kunde dette kun nytte til at give hendes egen Sorg tilkiende, derfore havde hun og foranstaltet, at da Kongen gik til Bords, taug alle Mand stille. Da saadan Taushed var usædvanlig ved de gamle Nordiske Kongers Bord, hvor

(a) Den trykte Oluf Tryggvasons Saga fortæller, at Harald dræbte Knud udi Strid offentligen i Limfiorden, men Torfæus troer alerede ikke, at dette er rigtigt, og desuden havde vel Knuds Søn Guldharald ei siden turdet komme saa dristigen til Harald, om denne havde været hans Faders aabenbare Banemand. Naar Saxo beretter, at Knud omkom, da han saae paa en Leg i Beleiringen for Dublin, og blev skudt med en Piil af Irrerne, saa slutter jeg, at Saxo er bleven forvirret, ved det Knud havde med Irrer at bestille i Engelland, dog paa en god Maade, nemlig; at han og den Ostmaniske Konge Amlav i Dublin foreenede sammen bekrigede Engelland.

hvor Glæde og Frihed herskede, saa spurgde Kongen: Hvi tie alle Mand, er noget hændet? Da sagde Dronningen: Herre, I havde tvende Høge, den ene hvid, den anden graae. Den hvide fløi langt ud paa øde Marker, og da den engang stod i et Træe, komme mange Krager og plukkede alle Fiædrene af den, saa at Fuglen er nu unyttig. Men den graae Fugl er kommen tilbage, og bliver ved at fange og dræbe Fugle til Eders Bord, som forhen. Kongen gienmælede: Saa vidst sørger nu al Dan- mark, som min Søn Knud er død. Sand er denne Tidende, svarede Dronningen, som I nu sagde Herre; Og alle Tilstædeværende bekræftede dette med hende. Strax samme Dag blev den gamle Konge syg, af Sorg, Alder og Mathed, og døde Dagen efter omtrent ved samme Tid, han havde faaet det sørge- lige Budskab. Han var da 95 Aar gammel, og førte derfor i sin høie Alder med Rette Tilnavn af den Gamle, og havde levet i 90 Aar efter sin Faders Død, hvilken Tid paa en vis Maade kan ansees for hans Regiering, endskiønt han egentligen kom ei ret til den før Aar 883, saa at hans virkelige Regimentes Tid beløber sig ikkun til 58 Aar. En vis Holi Thudr opreiste ved Høyby i Skaane en Erindrings-Sten over Kong Gorm med Runeskrift paa. Saasom Gorm blev i sine sidste Aar og sin høie Alder uskikket til Forretninger, saa give nogle af vore Kroni- ker ham derover det Tilnavn Loke, Loghæ, det er løy, doven, et Tilnavn, han i sine bedre Aar ingenlunde fortiente, da Dan- mark maae fornemmeligen takke ham for sin Magt og Fasthed. Hans Død faldt nok ind noget ud paa Sommeren, eller maa- skee Høsten (41).

Gorm den Gamle. Aar 941.

Til

(41) Saxo l. 9. p. 180. Min T. 6. p. 289. T. 8. p. 690. 786. 787. 863. 912. 919. 920. 946. 947. 922. 928. 932. 946. 948. 951. 929.

Gorm den Gamle.

Til Slutning vil jeg anføre adskilligt, som enten er hændet under Kong Gorms Regiering, eller som dog ei kan henføres til nogen beqvemmere Tid, til hvilket sidste Slags hører Efterretninger om en Deel smaae Konger, og det saa meget mere, som der efter Gorms Dage var ingen mere til i Danmark. En Kæmpe ved Navn Ros skal ligge begravet vesten for Byen Rosmos eller Rozense i Kalløe Amt, Aarhuus Stift. Paa Orup Mark i samme Egn en viis Romholt, som bortstial Grevens Dotter af Kalløe, blev forfulgt af hendes 9 Brødre, og dræbt af den yngste, hvorom en gammel Vise endnu er til; See Danske Atlas T. 2. p. 299. Tole, efter hvilken Tolstrup Bye i samme Egn har Navn, og som ihielslog Trælle af Ingvorslund ved Boelsbek; ib. p. 300. Kajul imellem Aaes og Gunderup Byer i Aalborghus Amt, Viborg Stigt, ligger under en stor Steen-Dynge, kaldet Kæmpe-Rogelen, der er 36 Alne lang, og 4 bred; Han boede i Aaes Sogn, og kom i Trætte med en anden Kæmpe i Blære, Gunthi kaldet, om to Gaarde i Svenstrup, hvem af dem de skulde tilhøre; Kajul ihielslog Gunthi, hvis Grav vises norden for Svenstrup, omgiven med store Kampestene; See D. Atl. T. 5. p. 22. I Sieland udi Antvorskov Amt vises osten for Hyllested en Steendysse 130 Alne lang, hvor Kong Gyl-

945. 952. 948—951. 776. T. 9. Tavle 92. Torfæi Trif. c. 4. p. 12—15. Peder Claussons Snorro p. 119. 120. Ol. Tryggvaf. S. c. 71. 76—79. Idem mss inter Arnæ cod. n. 54. 61. 62. Camd. Brit. c. 908. Torfæi H. Norv. T. 2. p. 278. Gram in Meurs. c. 141. not. a. col. 136. not. c., hvor han vil, at Knud er død længe før Faderen. Goldasti scr. Alem. T. 1. p. 41—43. Snorro Peringsk. T. 1. p. 225. Sch. N. Hist. T. 3. p. 214. 241. Wormii Mon. p. 205. 206. Granens Guld horn p. 91—93. Lang. T. 1. p. 231. 375. T. 2. p. 20. 57. 148. 155. 169. 282. 424. C. Worm in Are Frode p. 107. 108.

Gylding skal ligge, der i Tvekamp nedlagde Kong Rafn, liggende ved Rafnsøe; D. Atl. T. 3. p. 9. I Aalborg Stigt i Vendsyssel udi Horns Herred, Tornbye Sogn, ligger øverst paa en Høi en Sten 5 Alne lang, 3¼ Alne bred, og 1½ Alen tyk, kaldet Hiernestén, hvorunder efter Sagn en Kong Jernskiold skal ligge begravet; D. Atlas T. 5. p. 260. I Viborg Stigt, Aalborghus Amt, Hellum Herred, Sønder Kongslev Sogn, ligger Kongstedlund, en gammel Herregaard, som efter Sagn først skal være bygt og beboet af en Dansk hedninsk Konge, der ligger i en med store Stene besat Høi der i Egnen; Ib. p. 75. I Riber Stigt, Lundenæs Amt, Vester-Herning Sogn ligger Gaarden Krogsholm, som nu beboes af 3 Bønder, men skal efter gammel Sagn været fordum Bolig for en liden Konge, begraven i en Høi paa Marken, hvilken en Herredsfoged, der boede paa Gaarden, lod i Friderici IV. Tid omkaste, og fandt, foruden en Urne med Aske lugtende af Balsamering, derudi et Kaardefæste, og en stor Guldring; Ib. p. 745. Atter i Riber Stigt, Coldinghus Amt, Ringyve Sogn, hvilket nogle paastaae bør hede Ringhøi, efter den Jydske Udtale Ringhyv, og haver sit Navn af en Høi, beliggende tæt ved Præstegaarden, hvor en Syssel-Konge, nemlig Ring, skal ligge begraven; Ib. p. 982. I samme Amt, Brande Sogn, foregives Herregaarden Brandholm at have været beboet af en Syssel-Konge, ved Navn Vrol, hvilken skal være begraven i en Høi uden for Gaarden, kaldet endnu Vrol-Høi; og denne Konge skal i et Slag paa Sandfeldbierg have overvundet en Kong Mizar, hvilken skal være begravet i en Høi paa bemældte Bierg, kaldet Mizars Høi; Ib. p. 983. Endnu i samme Amt, Randbøl Sogn, ligger paa Kirkegaarden ved den nordre Side en stor Høi, kaldet efter en

Gorm den Gamle.

Gorm den Gamle.

Kong Ran, af hvilken Byen og Sognet skal have Navn; Ib. p. 991. Petrus Olai hos Langebek T. 1. p. 115, som vel har levet i det 16 Sæculo, men har havt mange gode gamle, og nu forlorne, Efterretninger, beretter, at Forfølgelsen under Gorm var saa stærk, at de Danske dræbte Præsterne for Altarerne, opbrændte Kirkerne, førte Præster fangne bort, og sønderhuggede, sampt vanærede Kaarsene; (Ordene synes mig at vise, at dette ei er skeet saa meget hiemme, som udenlands). Gorm døde, da han hørte hans ældste Søn Knud var død; hvilket skede 936 eller 926; Christendommen blev næsten ganske udryddet under ham i Danmark; Thyra regierede efter hendes Mand (hvilket er mærkeligt, og viser hvor megen Del hun har havt i Regimentet under sin Søn). Den saa kaldte Erici Kronike hos Lang. T. 1. p. 158. giver Gorm Tilnavn af Gamle, lader Thyre Danebor regiere efter sin Mand; De Danske under Gorm brænde Kirker, dræbe Præster, ihielslaae eller bortføre i Fængsel Clerker og Almue, sønderbryde Kaars; Efter den døde Gorm 950. Petrus Olai lader ib. p. 173. i et andet Skrift Gorm udtrykkeligen døe 942, hvilket nærmer sig min Mening; Annales Esromenses ib. p. 231. kalde ham Orm Harthæknuthæ, lade ham komme til Regieringen 925, og døe 931 efter 7 Aar; Han søgte rent at udrødde Christendommen i Danmark, drev Præsterne bort, og pinde mange til Døde; Gorm Engellænder kom efter ham, regierede 5 Aar, og døde 936. (Saaledes giøre de af een Konge tvende). Til denne Gorm kom Rembertus (skal være Unni); Hamsfort ib. p. 269. lader Gorm, Haralds Søn, komme til Regieringen 899, regiere i 31 Aar, og døe 931. Efter Annales Nestvedenses ib. p. 368. kom Gorm til Regieringen 931 efter Frodes Død, og døde 947. Krøniken af Roskild ib. p. 375. lader baade Gorm og Ha-

rald

rald blive de Christne bevaagen ved Unni Prædiken; kalder Gorm en meget grum Konge, og lader ham fastsætte Rigers Sæde i Sieland. En Kronike hos Langebek T. 2. p. 18. vil, at Orm Harhæsnuthæ har 925 dræbt Saxer; at Gorm da fulgte ham, regierede 5 Aar, og døde 936; at Harald blev omvendt 933 imedens hans Fader levede. Et Islandsk Fragment ib. p. 29. henfører Henrici Aucupis Tog til Danmark til Aar 929, og vil, at han da baade med det Onde og med det Gode bragte dem til den Christne Troe; Aar 948 bleve de Jydske Bispedommer stiftede, efterat Frode forhen var bleven døbt af Huno (Unni). Efter en Stump af Annales ib. p. 57. kom Gorm til Regieringen 916, og døde 940 (hvilket sidste bekræfter min Mening om hans Døds-Aar). I et andet meget vigtigt Islandsk Fragment p. 281. siges, at Gorm var overmaade stor og stærk, og erfaren i alle Øvelser, men ikke saa vittig som hans fremfarne Frænder. Thomas Gheysmer ib. p. 345. giver Gorm Tilnavn af Gammel, og beretter, at han i Grund og Bund ødelagde den ved Slesvig opførte Kirke; at Thyra fik Danmark i Brude- eller Morgen-Gave (hvilket er gandske urimeligt) p. 346, og at Knud var hans ældste Søn. I Rimkroniken berettes, at Thyre ei vilde ægte Gorm, forend han maatte love at blive en Christen, hvortil han beqvæmede sig (hvilket dog strider imod alle troværdige og ældre Skribenter, efter hvilke Gorm var og blev en Hedning). Gorm den Gamle.

I Landnama af den nye Udgave Part. 1. c. 1. p. 3. siges efter twende Codices, at Gorm den Gamle var den 58 Konge i Danmark, hvilket meget nærmer sig n. 59 i det 9 n. i den 2 Tavle af min critiske Historiers Tabel-Tome, og n. 57 i det 12 n. paa samme Stæd; Saa og n. 54 i det 13 n. i den 4 Tavle, ligeledes n. 56 i det 17 n. paa samme Stæd, men kommer ikke overeens med min

Gorm den Gamle. Beregning i Tavle 92, hvor han bliver kun den 45 Konge, ei heller med nogen Islænders i Tavle 5, hvor han bliver enten den 27, 26 eller 19; Ei heller stemmer dette overeens med Saxo eller de flere; Men heraf sees dog, at ikke alle Islændere have i Henseende til de Danske Kongers Orden og Tal fulgt deres Langfedgatal, og havt saa saa Konger.

Mange have stødt sig over, at i den Jellingske Gravskrift over Gorm skrives Tanmaurk, men det forekommer og med et T ei alene paa Rune-Monterne, hvor der skrives Tanim, venteligen Tanimark, men endog i det Tydske Poema om den Cølnske Erkebisp Arno i det 40 Stykke p. 27. i Schilteri Thesauro Antiqv. Germ. T. 1. skrives det Tenemarc, da overalt T og D ere Bogstaver, der let forvexles i Udtalen, see videre herom i min T. 6. p. 155 og 156. Torfæus T. 3. l. 10. c. 1. p. 557. feiler gandske, naar han skriver, at Kong Waldemar I. af Danmark skulde have den Del af Norge, som Gorm den Gamle og Svend Tveskieg havde eiet, thi Snorro siger i Magnus Erlingsons Saga c. 2. rigtigen nok Harald Gormsen og Svend Tveskieg.

Jeg skulde ikke troe, at den Adelsten, Gorms Sønner havde at bestille med, var Ethelstan Manesun i Ost-Angeln, med Tilnavn Halfking for sin Magt, som døde 986 den 14 Junii, see Monastic. Angl. T. 1. p. 231. 239., thi endskiønt Tiden treffer nogenlunde ind, saa maatte han dog have bleven meget gammel for at kunne handle med dem som en Mand allerede Aar 937. Udførligen om Unni handler Moller i Cimbria literata T. 2. p. 921-924., hvoraf jeg ikkun vil anmærke, at han allerede Aar 881 var Lector i Corvey, hvilket viser, at han vist har opnaaet sine 70 Aar.

Mær-

Mærkeligt er det, at man har af den Engelske Kong Adelsten, som døde 940, en Mynt, paa hvis Averse staaer Ethelstan Rex To Brit., hvilket Drake i hans Antiquities of York App. p. 103. vil forklare ved totius Britanniæ, men jeg anseer to for Angel-Saxisk, og forklarer det ved det Latinske in, saa at det vil sige Ethelstan Konge til eller af Britannien. I Pontoppidani Marmora Danica T. 1. p. 235. findes Gorms Gravskrift i Jelling. Gorm den Gamle.

Gorm kaldes af vore egne indenlandske gamle Skribenter, Senior og den Gamle. Da hans Navn og udtaltes Wurm, Orm, saa haver Adamus Bremensis heraf taget Anledning, saa og af det han forfulgte de Christne at kalde ham Crudelissimus Vermis. Magnus Mathiæ i hans skrevne Danske Historie paa Latin beretter derfor, at han af nogle kaldtes Terribilis og Crudelis, men af andre Longus for sin Hoides Skyld. Af nogle faa af vore gamle Skribenter faaer han det Tilnavn Löghæ, Lökæ, ɔ: den Dovne, den Loye, see min T. 8. p. 917. 922. Iblant Magnæana n. 417. in 4to gives ham det Vidnesbyrd, at han var en meget duelig Mand. Arngrimus Jonæ i sit skrevne Supplement vidner, at han var en stridbar og berømmelig Herre. I den rare Bog kaldet Germanorum veterorum Principum Zelus & fervor, trøkt til Basel fol. 1497, til hvilken Lupoldus af Bebenburg er Autor, kaldes fol. 6. p. 2. den Danske Konge Mibani, som Henricus Auceps overvandt og lod døbe, og som andre kalde Nuba eller Chnuba.

Under Gorm er det vel og skeet, som fortælles i Gange Hrolfs Saga iblant de Magnæanske Manuscripter n. 152. fol. p. 309. efter min Udskrift, nemlig at Hrolf førte paa et Skib fra Engelland til Danmark, Malt, Vin, Brød eller Miød, som der staaer i n. 328. 4to i Stæder for Brød, og kosteligt Klæde, og alle de

Gorm den Gamle.

Slags Vare, som vare høist agtede i Danmark, hvilket viser tilig Handel og Overdaad. Vedel eller Vellejus i sine Anmærkninger til Adami Bremensis 1. Bog. c. 48. vil alerede, at Henricus Auceps ei overvandt de Danske i Danmark, men dem som streifede ind i Frisland. Bünau i Leben Friderici I. p. 13. tviler paa, om den Skat, de Danske udgave til Henricus Auceps, strakte sig til gandske Danmark, eller alene til Landene ved Eyderen. Rehtmeier i sin Brunsvigske Kronike, som er taget af Bünting og Letzner, henføret p. 208 og 209 Haralds Omvendelse og Othonis I. Tog til Aar 948, og har derhos mange urigtige Efterretninger. Af Islændere føre ved denne Tid twende Tilnavn af hin Danske, Stein, see Landnama p. 67, Gardurs Søn, og Uni, der p. 131. Part. 4. c. 4. p. 285. i den nye Udgave, maaskee fordi de foere paa Danmark. Gardur var den Mand, som først fandt Island.

Regi-

Register.

A.

S. Albans

Ardgar,

C.

D.

D.

E.

Eyvind

Gorm den Gamle.

Beregning i Tavle 92, hvor han bliver kun den 45 Konge, ei heller med nogen Islænders i Tavle 5, hvor han bliver enten den 27, 26 eller 19; Ei heller stemmer dette overeens med Saxo eller de flere; Men heraf sees dog, at ikke alle Islændere have i Henseende til de Danske Kongers Orden og Tal fulgt deres Langfedgatal, og havt saa faa Konger.

Mange have stødt sig over, at i den Jellingske Gravskrift over Gorm skrives Tanmaurk, men det forekommer og med et T ei alene paa Rune-Monterne, hvor der skrives Tanim, venteligen Tanimark, men endog i det Tydske Poema om den Cølnske Erkebisp Arno i det 40 Stykke p. 27. i Schilteri Thesauro Antiqv. Germ. T. 1. skrives det Tenemarc, da overalt T og D ere Bogstaver, der let forvexles i Udtalen, see videre herom i min T. 6. p. 155 og 156. Torfæus T. 3. l. 10. c. 1. p. 557. feiler gandske, naar han skriver, at Kong Waldemar I. af Danmark skulde have den Del af Norge, som Gorm den Gamle og Svend Tveskieg havde eiet, thi Snorro siger i Magnus Erlingsons Saga c. 2. rigtigen nok Harald Gormsen og Svend Tveskieg.

Jeg skulde ikke troe, at den Adelsten, Gorms Sønner havde at bestille med, var Ethelstan Manesun i Ost-Angeln, med Tilnavn Halfking for sin Magt, som døde 986 den 14 Junii, see Monastic. Angl. T. 1. p. 231. 239., thi endskiønt Tiden treffer nogenlunde ind, saa maatte han dog have bleven meget gammel for at kunne handle med dem som en Mand allerede Aar 937. Udførligen om Unni handler Moller i Cimbria literata T. 2. p. 921-924., hvoraf jeg ikkun vil anmærke, at han allerede Aar 881 var Lector i Corvey, hvilket viser, at han vist har opnaaet sine 70 Aar.

Meer-

Mærkeligt er det, at man har af den Engelske Kong Adelsten, som døde 940, en Mønt, paa hvis Averse staaer Eþelstan Rex To Brit., hvilket Drake i hans Antiquities of York App. p. 103. vil forklare ved totius Britanniæ, men jeg anseer to for Angel-Saxisk, og forklarer det ved det Latinske in, saa at det vil sige Ethelstan Konge til eller af Britannien. I Pontoppidani Marmora Danica T. 1. p. 235. findes Gorms Gravskrift i Jelling.

Gorm den Gamle.

Gorm kaldes af vore egne indenlandske gamle Skribenter, Senior og den Gamle. Da hans Navn og udtaltes Wurm, Orm, saa haver Adamus Bremensis heraf taget Anledning, saa og af det han forfulgte de Christne at kalde ham Crudelissimus Vermis. Magnus Mathiæ i hans skrevne Danske Historie paa Latin beretter derfor, at han af nogle kaldtes Terribilis og Crudelis, men af andre Longus for sin Høides Skyld. Af nogle faa af vore gamle Skribenter faaer han det Tilnavn Lŏghæ, Lŏkæ, ɔ: den Dovne, den Løye, see min T. 8. p. 917. 922. Iblant Magnæana n. 417. in 4to gives ham det Vidnesbyrd, at han var en meget duelig Mand. Arngrimus Jonæ i sit skrevne Supplement vidner, at han var en stridbar og berømmelig Herre. I den rare Bog kaldet Germanorum veterorum Principum Zelus & fervor, trykt til Basel fol. 1497, til hvilken Lupoldus af Bebenburg er Autor, kaldes fol. 6. p. 2. den Danske Konge Mibani, som Henricus Auceps overvandt og lod døbe, og som andre kalde Nuba eller Chnuba.

Under Gorm er det vel og skeet, som fortælles i Gange Hrolfs Saga iblant de Magnæanske Manuscripter n. 152. fol. p. 309. efter min Udskrift, nemlig at Hrolf førte paa et Skib fra Engelland til Danmark, Malt, Vin, Brød eller Miød, som der staaer i n. 338. 4to i Stæder for Brød, og kostelig Klæde, og alle de

Gorm den Gamle.

Slags Vare, som vare høist agtede i Danmark, hvilket viser tilig Handel og Overdaad. Vedel eller Vellejus i sine Anmærkninger til Adami Bremensis 1. Bog. c. 48. vil alerede, at Henricus Auceps ei overvandt de Danske i Danmark, men dem som streifede ind i Frisland. Bünau i Leben Friderici I. p. 13. tviler paa, om den Skat, de Danske udgave til Henricus Auceps, strakte sig til gandske Danmark, eller alene til Landene ved Eyderen. Rehtmeier i sin Brunsvigske Kronike, som er taget af Bünting og Letzner, henføret p. 208 og 209 Haralds Omvendelse og Othonis I. Tog til Aar 948, og har derhos mange urigtige Efterretninger. Af Islændere føre ved denne Tid tvende Tilnavn af hin Danske, Stein, see Landnama p. 67, Gardurs Søn, og Uni, der p. 131. Part. 4. c. 4. p. 285. i den nye Udgave, maaskee fordi de foere paa Danmark. Gardur var den Mand, som først fandt Island.

Regi-

Register.

A.

S. Albani

Ardgar,

C.

D.

D.

E.

Eyvind

Gorm-

H.

og

 487.

K.

L.

M.

N.

O.

Odo,

Rerac

S.

Sigefred,

Strut-

Trykfeil, Tillæg og Rettelser i den anden Deel af Historien.

Pag. 1. i not. (a) Lin. 1. Langebec læs: Langebek.
— 3. Lin. 2. Judhorsky l. Juhorsky.
— 4. Lin. 7 og 8. Derfor viste Gudmund dem l. De andre viste Gudmund.
— 7. Lin. 2. in marg. 803 l. 804.
— 11. i not. (a) Lin. 2. i Grevskaberne Bolten, ꝛc. l. i Grevskaberne, ꝛc.
— — — — men i Dith. Gef. ꝛc. l. men Bolten i Dith. Gef. ꝛc.
— 14. i not. Lin. 15. det er aaben og gat l. det er aaben, og Gat.
— 15. not. (6) L. 6. Svictore — Monast. Excerpt. l. Victore Monast. Except.
— 29. sidste Lin. Faders Død — leg til: Maaskee har Oluf og været Hardeknuds Formynder.
— 30. Lin. 4. sidste l. første.
— 30. Lin. 6. han l. hans.
— 35. Lin. 16. Slaomir l. Schlaomir.
— 36. Lin. 23. om flere l. om de flere.
— 46. Lin. 19. prædike l. prædiket.
— 52. Lin. 14. sættes Punctum førend Koruc.
— 60. Lin. 19. Bortjagelselse l. Bortjagelse.
— — i not. Lin. 2. været l. have været.
— 63. i not. Lin. 2. Bauz l. Baluz.
— 70. Lin. 2. Erke-Stædet l. Erke-Sædet.
— 71. Lin. 10. Autbert l. Gautbert.
— 72. Lin. 9. holdt l. beholdt.

Pag. 72. Lin. 15. med Rembertum sig læs: Rembertum med sig.
— 79. i not. Lin. 1. Irlænder l. Islænder.
— 80. Lin. 13. Aar 836. i marg. flyttes ned, og sættes i marg. for Lin. 15.
— 84. i not. (a) Lin. 1. Duc l. Dux.
— 89. Lin. 15. da l. de.
— — 16. de l. da.
— 91. i not. (a) Lin. 17. Ruslands læs: Rusland.
— 95. Lin. 21. i not. Herbersstein l. Herberstein.
— 99. i not. Lin. 8. vorr l. vore.
— 100. i not. Lin. 12. Shöning l. Schöning.
— 103. i not. Lin. 17. Torfeus l. Torfæus.
— 119. in margine Aar 143. flyttes længere ned og forandres til Aar 843.
— 125. i not. (a) Lin. 1. Lire l. Loire.
— — i not. (b) Lin. 1. susum l. sursum.
— 126. Lin. 15. Theofelgia l. Theofelgia.
— — Lin. 16. Herlauge l. Herbauge.
— 127. Lin. 9 og 10. ginge da l. ginge de.
— 129. i not. Lin. 3. falder l. faldes.
— 130. i not. Lin. 6. Umensil l. Umensi.
— 132. i not. Lin. 13. Navne l. Navn.
— 134. Lin. 18. Genovæfæ l. Genovefæ.
— — Lin. 27. Schaten p. 126. An. Pad. p. 126. l. Schaten An. Pad. p. 126.

Pag. 137. Lin. 11. Remsola l. Ramsola.
— 147. i not. Lin. 3. Bouteroye l. Bouteroue.
— 150. i not. (45) Lin. 4. Miraus l. Miræus.
— 151. Lin. 4. blev l. bleve.
— 153. sidste Lin. Turgesi l. Turgesii.
— 156. Lin. 9. Greven l. Greverne.
— 157. Lin. 6. Qevdinb. l. Qvedlinb.
— — Lin. 19. sættes Punctum efter Brødre.
— — — ham l. han.
— 164. in margine: 847 l. 850.
— 166. Lin. 1. faa l. eet.
— — Lin. 12. Godesbourghs l. Goldesbourghs.
— 173. Lin. 9. sted seblev l. stedse blev.
— 174. Lin. 25. Anschrrio l. Anschario.
— 184. Lin. 11. Mans sendte l. Mans, sendte.
— — Lin. 16. rndtoge l. indtoge.
— 193. Lin. 16. duellg l. duelig.
— 196. Lin. 7. vilde sætte en i Stand l. vilde sætte os i Stand.
— 204. Lin. 17. derpan l. derpaa.
— — Lin. 18. der (udslettes).
— — Lin. 19. hedte læs: hadte i Danmark.
— 219. Lin. 18. Jamiege l. Jumiege.
— 250. not. (a) Lin. 1. Monach. l. Monast.
— 272. L. 9. Kammerherre l. Skatmester.
— 290. i not. Lin. 2. im l. in 5.

Pag. 306. Lin. 26. Angers l. Angers an.
— 307. not. (a) Alder — (legges til) maaskee denne Amund har været den svenske Kong Amunds Søn.
— 330. Lin. 17. lobe l. labe.
— 350. Lin. 18. Isembard l. Isembard.
— 357. sidste Lin. Seratii l. Servatii.
— 395. Lin. 21. vare l. var.
— 415. not. (90) Lin. 5. onmast. l. onemast.
— 449. Lin. 12. Øyer l. Oyer.
— 450. Til Citationerne i not. (97) legges: Ant. of Durham p. 120, hvor Stædet Guthred figtede ved mod Skotterne kaldes Mundingdene.
— 460. Lin. 13. Bürgendaland l. Burgendaland.
— 464. Lin. 12. ind l. ud.
— 484. oven til læs 486.
— 488. Lin. 24. Danois l. Dunois.
— 492. Lin. 8. Oelgs l. Olegs.
— — not. (a) Lin. 6. ligge l. ligge...
— 493. n. (a) L. 2. d. 3 Junii l. 30 Ma...
— 510. Lin. 2. neden fra: Hun l. ...
— 534. not. (a) Lin. 5. over (legges til) Sværdet skal have hedet duris ..., og mener Du Cange i dette Ord, at der ved sigtes til de Sværde, som de Franske kaldte Durandals og Durandart...
— 536. Lin. 13. Endeligen blev en ... stand l. hvorpaa en Stilstand blev.
— 560. Lin. 3. Eyvind l. Eigil.
— 542. oven til l. 562.

EP